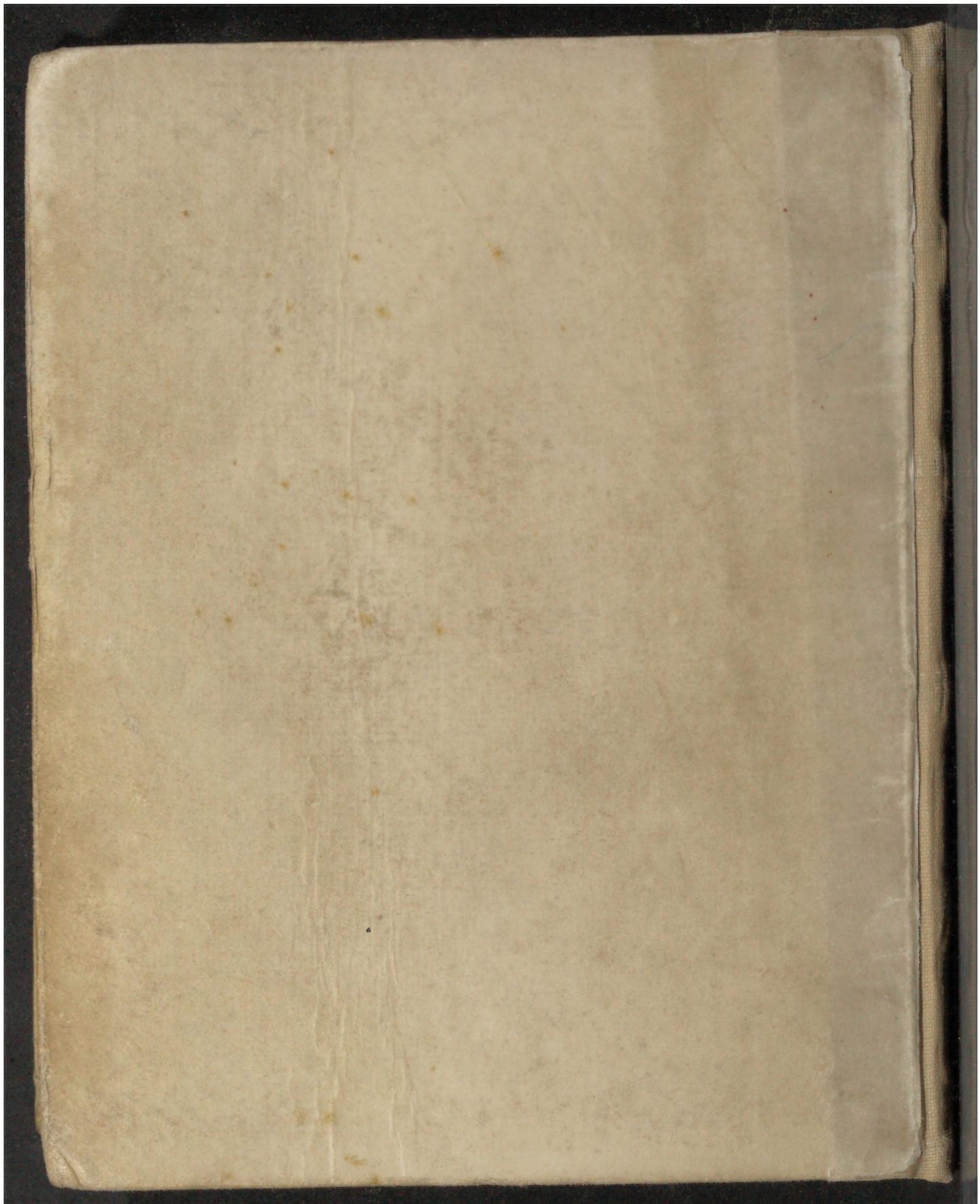

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
3116 E 47

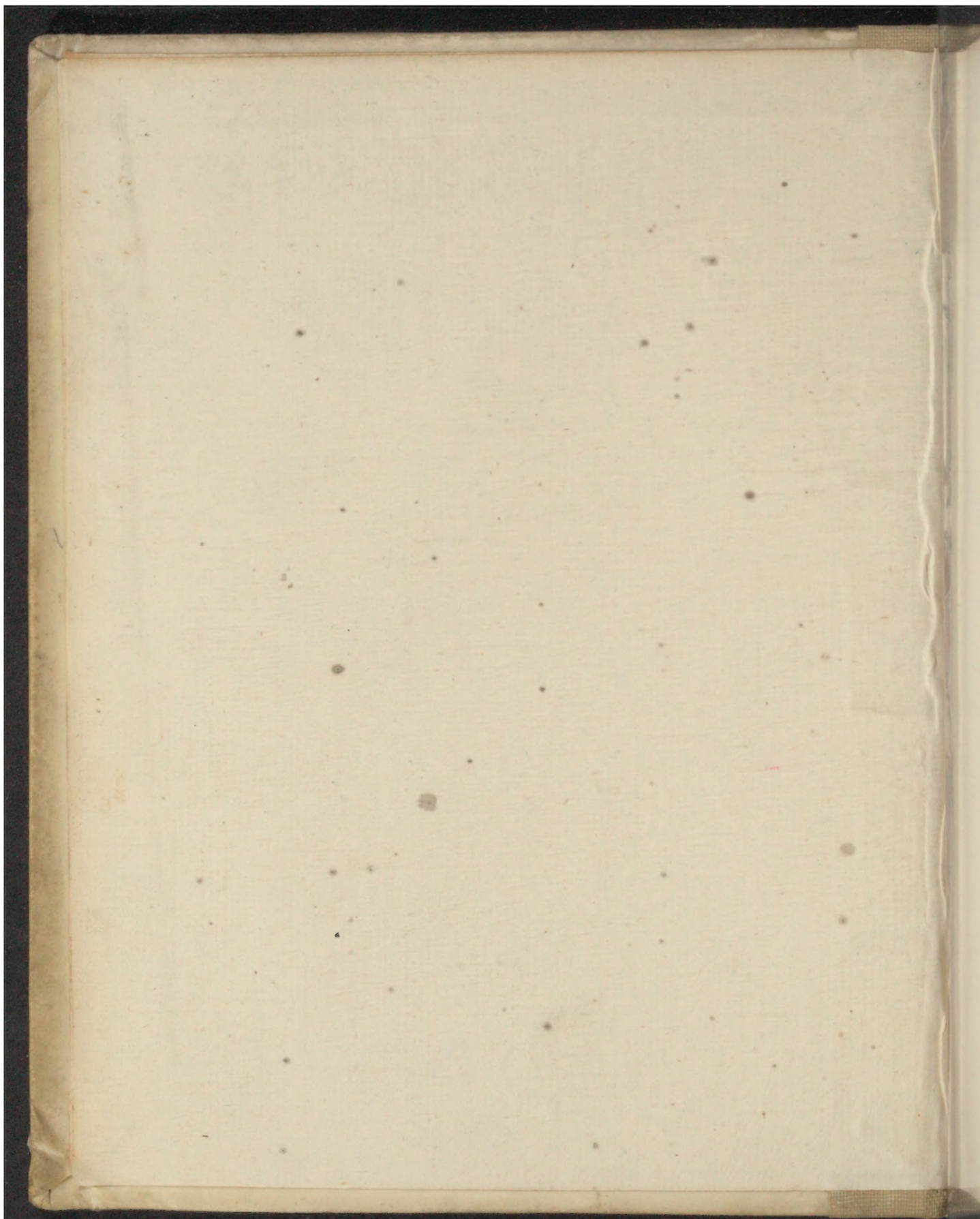
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
3116 E 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
3116 E 47

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
3116 E 47

W 3116
E 47

102C¹⁰

3116 E 47
**Een seer schoone ende
 ghenoechelicke Histoꝛie / vanden
 alder-vroomsten ende vermaertsten Ridder / Pal-
 merijn van Olybe / Sone van den Coninck van
 Macedonien / ende van de schoone Gꝛiane / Doch-
 ter van Remicius Keyser van Constantinopelen /
 de welcke vele wonderlicke avontueren in
 haren leven ghehadt hebben / seer ghe-
 noechelick ende playsant
 om lesen.**

*Eerst ouergheset nyt het Castiliaens in François , ende nu ghe-
 translateert nyt het François in onse ghemeyne Ne-
 derlantsche sprake*

Van nieuws oversien / ende met schoone figueren verciert.

T O T A R N H E M

By Ian Ianszen, Boeckvercooper.

ANNO M. DC. XIII.

*Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.*

327 13... 7-12-8
Wie den Keyser vvas ; onder den welcken Pal-
merin geboren vyert, ende vande secreteliefde, die den Prince Ta-
rafis tot des Keyfers Dochter genoemt Grianne droech.

Het eerste Capittel.

MEn vindt inde
oude Historien
der Keyseren van
de hooghe ver-
maerde stad van
Constantinopel
dat nae Constan-
tin/tempricus de
achtste was / die
na hem volghde/
de welcke sijn Ondersaeten soo wijse-
lick ende deuchdelick regheerden/dat hy
niet alleen van haer en worde bemint/
maer hem oock dede vreesen ende ont-
sien vanden Volcke der onligghende
Landen / alsoo dat hy sijn Keyserdom
der verrootelick vermeerderden. Desen
alleen/tempricus was soo mild / dat gheen
my te liden twaer wiet ware / noyt in sijn
van Hoff en quam / oft hy en worde aldaer
tende wel onthaelt/hem dornbe alsulcke pre-
fentie senterende geschenken/dat den schen-
ker daer door in weerden ghehouden
worde van sijn eygen vyanden. Het ge-
beurden dat hy ten houwelicke nam /
de dochter vanden Coninck van Honga-
rien/alsoo schoone en wijse Princeesse
als eenighe andere in heuren tyde / die
hy beminde met een soo vuyrige liefde/
dat hy daer door vergat de oeffeninghe
der wapenen / nochtans niet dat sijn
Hof verminderde van vrome Ridderes
maer vermeerderde van dage te daghe/
nemede een besondere ghenoechte / daer
in te doen op hoeden de jonge Princen
ende Edeluyden/die hem gepresenteert
worden/sonderlinghe nae dat die Key-
serinne hem gebaert hadde eenen Soon/

die genoeint wort Canis/om welckers
geheure groote vrychde en blitschap
doez t'geheel Keyserrijc bezyden wort/
het tweede jaer daer nae bevontse haer
bezycht van een Dochter / diese dede
noemen Grianne / de welcke ghecomen
zinde tot den ouderdom van veertien
Jaren/was soo schoon/en van sulcker
excellenter manieren/dat alle die ghene
diese saghen / haer achten te sijn een sin-
gulier werck der natueren / t'welcke
d'oorzaecke was dat Tarafis/mebe vā
den Coninck van Hongarien : (opghe-
voet zinde metten jonghen Prince Ca-
niam)op haer verliest worde / in sul-
ker manieren dat hy voor hem nam/
haer alsoo gebienstich te sijn/dat sy lich-
telick soude ghewaer worden/den goe-
den wille die hy tot haer draghende
was/t'hoornemen wert wel volbrachte
nae sijn vermogen/maer sy en maecten
der gheen werck van / waerom hy leet
een seer groote quellinghe / nochtan
niettemin begerende te gheraecken te
sijn meeninghe/hadt Caniam / dat re-
wilde doen verconbigghen een Toorn
spel / tot het welcke ghenoot soen/
worden alle Ridderen/so wel vrybaer
als Gricken / hopende daer in adobe
betoonen sijn vromicheyt/dat Caen-
sofsake soude hebben hem te bemint hy
en dat hyse daer na soude moghen als
versorcken ten houwelicke/deur het kin-
del vande Keyserinne sijn moye / hen-
dende nochtans seccet voor sijnen
de Caniam t'ghene dat hy dochte / Ca-
niam arroyderden hem seer gheerne/
den Keyser sijn Vader daer van te spro-
ken/

Die Historie van

ken / ende terstont wint hy hem wel te
passe / hem gheheelich verclarend: de
raefluytinghe die hy en syn Hebe Ta-
risius gebaen hadden / indient hem be-
liefde haer alle beyde Ridderz te slaen /
den dach vanden halven Oost toeco-
mende / het welck den Keysers seer goet
achten: hem niet wepgerende eenighen
punte van syn begheerte / om welke
oorsaeken hy terstont afbeerdichden
Derouten / te Keysen deur de Landen /
om te vercondigen dese vergaderinghe/
hierentusschen en was Tarisius niet
slapende/maer arbeiden nacht en dach
ende stelde hem in groote moeyten / om
te doen t'gene des Keysers Dochter sou-
de mogen behaghen/de welke hy noch
niet mondelic verclaert en hadde t'ghe-
ne sy ghenoechsaem aen hem mercken
mochte/deer wtwendige betoontinghen
maer op een tijt met haer coudende / in
een bequame plaetse / comende onder
andere in vropooste vandeliefde / nam
de stouticheyt / haer niet eenen woorde
(noch kraenck fondament hebbende)
seide: *De vrouwe* / u en is niet onbe-
kent de vergaderinghe die ten naesten
Feeste geschien sal/waer in ick verhoop-
pe de oordeninghe des Ridderz t'ontfan-
en/en indient u beliefde / die wel daet
doen/van my te vergunnen een gifte/
u wepnich costen soude/ soo meucht
u wel verseecken/dat ick my sou-
hten/den aldergeluckichsten Rid-
nde gheheele Weerelt / want dat
soude moghen syn/de oorsaeken/
doen hebben de eere en den prijs
Steeckspel/Griane voorsecker we
dat Tarisius haer een goede af-
draech(ghelgick ic gheseyt hebbe)
woorden hem/op goeden gheloofe
syn Hebe / ick soude seer blijde ende
welte vreden zijn / indien ick ware het
middel oft eenige oorsake van tgheluck
soo ghy u hoorlaet staen / nochtans u

te consenteren eenige gifte/sonder te we-
ten wat/dacr inne soude ic my selfs on-
gelgick doen/so my dunct.

Als Tarisius verstonde dese excusa-
tie/was syn meeninge/van haer te ghe-
nieten t'gene hy tot noch toe mischoopt
hadde/waerom / hebbende de tranen
bykans in d'ooghen/seide hy tot haer:
De vrouwe/ick bidde u niet geheelder
herten/int goede te nemen/t'ghene ghy
tegenwoordelich verstaen sult/want al
hadde ick vast hoor my genomen / hoor
u te verswijgen/so druct my nochtans
d'affectie alsoo / datse my bedwinght
hoort te varen/ende u te segghen t'ghene
ick selver niet dencken en derbe / vree-
sende u te mislaghen / wetende anders
gheen middel dat my hoor den doot be-
waren mach/ende my te ghenesen van
de quellinghe/te seer straf en weert / soo
groot is de liefde die ick tot u draghe/de
welcke ick wel meyden te overwinnē
en my seluen oock/maer hoe ickse meer
schouwen wil/hoe se meer vermeerderet
ja soo wonderbaerlich/dat als ick u in
mijn presentie sie/mijnen geest my by-
kans gheheel verlaet/om in u allene te
leben/om dese oorsaeken hebbe ic beslo-
ten (indien ghy het goet vint) u te doen
versoeken tot een Dupsvrouwe/aenden
Keysers u Vader/ende indien hy my soo
groot eere doet/mach hem t'Coninck-
rick van Hongarien wel vercoemen (en
ick oock)geromen te zijn tot den hoogh-
sten graet des Wereltlicken ghelucks/
hebbende tot een Vrouwe/de gheene die
selue d'onwtsprekelicke deuchde is / en
daerentusschen/indien u beliesden my
te schencken eenigh Juweel ofte bag-
ge / ende my te ghebieiden het te dra-
gen als wien Ridder/ ghy sult lichtelic
moghen bekennen/hoe veel de liefde in
my vermach / hoor die sterckte die ick
soude vercrigen inde deucht/bande soo
hooghgeachte gabe. Griane die wep-
nich

nich achten op zijn lijde / hoe wel dat zy
qualic te vreden was / van zyne ghou-
den propoosten / antwoorzen hem ghe-
stabichlichen / soo ghy tot mywaerts
doecht alsulck respect ofte eer als he-
verepscht / so en soude niet gebuyken
de maniere van spreken / my so qualick
voeghende t'aenhooren / want indien u
begeerte is gelijc ghyse my te verstaen
geeft / so behoort ghy u te voeghen aen
mijn Heere ofte me Vrouwe / die meer-
der machts ouer my hebben als ic sel-
be / daerom bidde ick dat u sulcx niet
meer en gebeure / oft geloof sekerlijck /
dat ghy my daer niet onbzytenschap
doen sult / ende vooz dese reyse ontschul-
dige ic ghenoechsaem uwe onvoorzich-
ticheyt / gemerct dat (na mijn meenin-
ge) ic alleen de schult hebbe / om de gro-
te gemepnsaemheyt die ic u toegelaten
hebbe / t'welck my berouwt van goeder
herten / dit gesept hebbende / liet sy hem
alleen staen / betoonende aen haer we-
sen / dē cleynē danc die sy hy hē wiste vā
dese aensoeckingen / aengesien sy liever
soude hebben willen steruen / als hem
te nemen tot een man / ende noch veel
weyniger tot een vrient. Of Tarisius
als doe wel verbaest was / daer van en
derf men sich niet verwonderen / want
also verbaest zijnde / en sonder daer op
te dencken / giue hy inde Camer van
die Kepsferinne / alwaer Camam met
haer was sprekende / en sonder te groe-
ten d'een noch d'ander / giue hy sitten
in eenen stoel / beginnende also seere te
suchten / dat zijt hoorzen / waer deur de
Kepsferinne beweecht zijnde / dochte
dat men hem eenich groot onghelijck
aenghedaen hadde / ofte dat hy niet en
ronde vercrighen tghene hy van noode
hadde tot het Toornop spel / waerom
hy verlatende haren soon / riep Tarissi-
us alleen / en seide tot hem : Mijn He-
be / ic sie u so melancolich dz het schijnt

dat ghy eenich dine gebreec hebt / heb-
de niet tgene u vā is noode sy tot de
gaderinge die mijn sone heeft doen ver-
condigen / en als sy dese woordē sprack
aensachse Tarisius noch vlijtiger / dan
sy te voren gedaen hadde / en bemerck-
ten dat de tranen van zyn oogē liepen /
t'welck haer vermeerderde de v. geerte
om te wetē d'oorfake van syn verbriet
maer t'herte was hem also toegesloten
dat hy niet een woort en ronde gespre-
ken / niettemin / die Kepsferinne / die hem
so seer beminden als haer eygen kind /
coft hem so schoon praten / dat hy ten
lesten haer vertelden de groote Liefde /
die hy tot Gifane doech / met het ant-
woort dat sy hem gegebē hadde / t'welc
my doet geloouē (seide hy) dat de doode
alleene sal doen eyndigē / mijn quellin-
gen ende verbriet / en anders geen. De
Kepsferinne (die vā haer selft somtijt
in meeninge was geweest / dit houwe-
lick te maken) bemerckende dat de ge-
legghenheyt haer presenteerden so wel
ten propooste / nam vooz haer / daer in
besich te zijn / tot de volbrēnginge toe
en om haren Hebe te vreden te stellen /
verontschuldigende de Princeffe haer
dochter / antwoorzen hem : Deemt ghy
qualick het antwoort van myn Doch-
ter : Voorwaer sy heeft haer behoorte
daer inne gedaen / want ten stont haer
niet toe / die jont en sot is / maer my / aen
wien ghy behoorden t'versoec te doen /
ende nademael ick weet / dat ghy haer
draecht so goeden affectie / Ick beloo-
ue u / dat ick het sal te kennen gheben aen
den Kepsfer / ende beneersigen / dat ghy
hebben sult / tgene ghy begheert / en als
sy noch waren in dese t'samenfprekin-
gen / quam men haer luyden aenseggen
dat Florendos : Sone vanden Coninck
van Macedonien arugheromen was
met eenen goeden hoop Ridderis : die ge-
comen was totten Kepsfer / niet als sy-
nen

Die Historie van

nen Vassael oft Ondersaet / hebbende
t' Landtschap van Macedonien niet te
doen met het Keyserdom / maer om te
sien de schoone Gziane / vande welcke
de Faem van haer beuehden / gratien/
ende goede maenieren tot synen Dozen
getomen was / soo dat hyse sonder haer
gesien te hebben beminden ende eerden/
in sulcker manieren / dat hy om dese se-
nighe oorsaecke / de Keyser na Constanti-
nopelen aenghenomen hadde / alwaer
hy seer heerlick onthaelte worde / so van
den Keyser als Camiam zynsone / desge-
lycx vande Keyserinne en haer Dochter
die hem dickwils hadde hoorzen achten
te zynne een vande beste ende bequaem-
ste Ridderg / diemen als doen ter tijdt
vont.

Hoe de Keyserinne den Keyser te kennengaf, vant Houvvclick
van Tarasius, Neve van den Coninck van Hongaryen, ende van Grianen
haer Dochter, twelck hy voorgoet achten, ende
tghene datter navolchde.

Het tweede Capittel.

De Keyserinne en vergat niet
de belofte die sy Tarisius
ghedaen hadde / verhepdende
van dach te dach / de bequaem
heyt om den Keyser daer van te mogen
spreken / en om dat zijt ondernomē had-
de / soo wil dese dattet volbracht soude
worden / ghelijck dan sulcke plaghe de
vrouwen gemeen is / waerom dat het
niet te verwonderen en staet / dat sy al-
sulcke neersticheydt dede / sy dan wesen-
de alleen metten Keyser / stellende van
verre den strick / waerin sy hem van-
ghen wilde) badt hem / dat hy haer sou-
de consenteren een versoek / twelck sy
aen hem doen wilde / en soo hy niet veel
meer ghehoort en hadde op al sulcken
Lupte spelen / accoordeerden haer ter-
stont / alle tgenes sy soude mogen begee-
ren / daerom sy haer verseeckert siende /
sefde tot hem : Mijn Heere / ick hebbe
in dese voorszede daghen in mijnen sin
gebacht / dat u Dochter Gziane ten be-
quamen ouderdom is / om versien te
syn / twelck ick oock begheere met alle
mijn herte / en om dat ghy opgehoert
hebt Tarisius / en dat albereets (na dat
ick bemercken can) sy eenighe vrient-
schap te samen hebben / ick sonde wel
van meeninghe syn / dat wy tusschen
haer een houwelick maecten / want
qualick soude mogen vinden (so ic ghe-
loof) groter Heer als hy sal syn / als
beervende al sulcken Coninckryck / te
weten van Hongaryen / ende dat meer
is / d'opboedinghe / die sy by malcande-
ren ghehad hebben in haer jonckhepde
sal tusschen haer onderhouden meer
der liefde en vrientschap / als offe mal-
canderen noyt ghesien en hadden. De
Vrouwe antwoorde den Keyser / tis u
Dochter / ick achte dat u niet en beliest
als hare welvaert / daerom volcht u
we opinie / oock beminne ick Tarasius
seer / ja als mijn eyghen kint / nademael
wy daer soo verre in gheromen zyn / soo
sal ick morghen ghesanten afveerbigen
tot den Coninck zyn Grootvader / om
hem sulcx te kennen te gheben. De Key-
serinne bedankte hem seer ootmoede-
lick / blyde zijnde / dat sy haer begheer-
te vercreghen hadde / twelck sy Tarisi-
us dede

ns dede wets/maer Gzianus meeninge
 reckten heel elders / want sy bzoegh
 een secker affectie tot Florendos / al-
 eerse hem gesien hadde / om de dencht
 ende bzoemichheit diemen seide in hem
 te wesen/also dat sy haer te samen sien-
 de en heur oogen wesendeghetuyghen
 van veel grooter achttinghe / dreen den
 anderen/dan haer daer van gesept ge-
 weest hadde/de begoste liefde regierde
 ende geboot ober haer also seer/dat sy
 vastelick beslote nimmermeer een an-
 der te trouwen als hem / indien hy te
 vrede ware/hy desghelpe en pepnsden
 niet wepniger/nochtans een peghelijck
 vā haer beyde dede neersticheit (vooz
 eenigen tijt) secreet te houden/tgene sy
 aldermeest wunschten den anderen be-
 kent te zijn/niettemin t' verhozge vupz
 duerende lange/openbaert hem geerne
 somtijts/gelijck het Gziana oock ghe-
 beurden/wesende int geselschap vande
 Jonckvrouwen/spzekende vande Rid-
 ders/die hen behoorden pzesent te bin-
 den inden Toynop / quamen sy onder
 anderē te spzeken vanden Prince Flo-
 rendos/ende sy loofden hem so voozder-
 lick die van hem spzaken / dat Gziane
 haer niet en conde onthouden / te ver-
 anderen van herten/soo menichmael/
 datmen lichtelick conde ghekennen de
 veranderinge die sy geboelden in hare
 geest/hoewel dat vooz alsdoen geen vā
 haerlupden daer acht op en sloeghe/en
 also onthielt sy haer/totter tijt toe dat
 het Toynopspel soude beghinnen / in
 welcken dach de Kesper de Ridders or-
 den gaf/aen Caniam syu Sone / ende
 Tarisius/Deve vande Kesperinne/om
 welker eere hy veel grooter en heerlic-
 ker hoff die lde/als hy opt gedaen had-
 de /want hy wilde hebbē/dat de Jos-
 vrouwen aen met de Ridders/twelck
 nochtans wepnich ghewo on was te
 geschien in dien tijden/alwaer Floren-

dos die welbaet gebeurden/dat hy ge-
 sedt worde omt'oemnael te eten / het
 aldernaeste hyde Prince Gziane/ende
 duerendet'selve / hadden sy alle beyde
 genoech te doen/om te ghebeynsen heu-
 re affectien/maer na dat de Tafelen op
 genomen waren/een wepnich te voozen
 eer het Steeckspeel begonste/dede Flo-
 rendos so vele dat hy middelen creegh/
 om zijne nieuwe Vriendinne alleene te
 mogen spzeeken/en seide tot haer/Me
 Vrouw / onsen Heere doet vele vooz
 my/van my te verleenē also bequame
 plaetse/om u te verclaren eer ick sijde
 inde ordeninghe ofte Looyplaetsen des
 Toynopspeels/d'oozsaetke die my heeft
 doen schepden van Macedonien/ende te
 comen inden Lande vanden Kesper/en
 ick swere u op mijn gheloobe/ dat ick
 alleen/ om uwent wille / dese repse vol-
 bracht hebbe/en salt voozts volherden
 alle mijn leue lanc/van my te gebruy-
 ken int gene dat ic kennen sal u aenghe-
 naem te wesen/achtende vooz my te spr-
 een seer groot geluck/indient u beliefdert
 my te gebieden / dat ick my desen dagh
 wapenden / als uwen Ridder / anderē
 heb ick vooz my ghenomen my stille te
 houden / wesende versckert dat sonder
 uwe gunste/buyten mijn macht is / ee-
 nich dinck te doen / dat tot mijn gloria
 en eere soude strecken / en hoewel ick u
 genen dienst gedaen en hebbe/die Weer-
 dich is alsulcken grooten welbaet / soo
 hebbe ick nochtans alsulcken betrou-
 wen in u eerbaerheyt/dat ghy my niet
 en sult weygeren/dese mijne biddinghe/
 om dat het de eerste is/die ic u opt ghe-
 daen hebbe. Gziane die beminden hem
 wel/als hier te voren verclaert is/noch
 tans wijs ende wel bedocht / willende
 ondersoecken/of hy niet en spzack vooz
 ghebeynsicheit / antwoorden hem hy-
 kans vooz een geconterseyte quaetheit
 ick en hadde noyt ghedocht Heer Flo-
 rendos

Die Historie van

rendos/dat ghy u selven so verre sout
vergeten hebben/van te gebruiken al-
sulcke propoosie/so wepnich verquaem
om te houden met een Keyser's Doch-
ter als ick ben/niettemin/bekennende
dat ghy een Dyeemdelinck zyt / en mo-
gelick niet en weet de tuchticheyt ende
eerbaerheyt die men in desen lande ghe-
bruycht int coulen mette Jonck-vrou-
wen/daerom en sal ick t' u maerts niet
gebruycke de strafheyt also ick befoor-
den/maer sal u antwoorden / hoewel
dat ick achte my daerin grootelick te
misdoen/ghy bidt my/dat ghelijck als
mijnen Gidder/ghy meucht comen in-
den Toynop/so veel als dat aenlangt/
dat consenteer ick u / op dat ick merter
daet bekenne mach de vromicheyt / die
men seyt in u te syn/aengaende de reste
ick ben van meeninghe dat ghy u daer
van ontslaet/De vrouwe seide hy/ in-
dien ic lichtverdic hgeeweest ben u aē
te spreken/in eenigen woorde twelck u
heeft mis haecht/voorwaer (my excuse-
rende) beschuldicht/de cleyne bypicheyt
die my gebleuen is/om my gheheelich
t'onderwerpen. *uwē dienste/hoe/ant-*
woorden sy/acht ghy dat ick permanes
anders wil beinimen/als den gheuen
die my ghegheben sal worden tot eenen
man/My antwoorden Florendos / dat
is egene dat ick wunsche met alle mijn
herte/en en hebbe noyt gedocht u in eē
ander maniere te beinimē/als u te ma-
ken vrouwe ende meesterse van my/en
van alle egene in mijn machte is/in ge-
tuygenisse vā sulcx sal ic my nu voort-
aen gebruiken in dienste vanden Key-
ser/in sulcher maniere / dat hy daer in
wel sal consentleren. indie ghy het goet
vint/Gysane antwoorde hem/het staet
doorseker den Keyser toe ende niet my/
waeraen sulcke propoosten behooren
gedresseert te worden/gemerct dat hem
toecomet het ghebieden en my t'onder-

danich zyn/en alsse dese woorden vol-
eynt hadde/woorde sy vande Keyserin-
ne geroepen/en Florendos haer de re-
berentie gedaen hebbende/vertrot hen
in zijn logement/om hem te wapenen/
wāt alberepts vele Gidders inde Toyn-
nop-plaetse ghecomen waren/daer hy
ooc terstont daer na quam/ doende al-
sulcke seften van wapenen/dat hy niet
alleen eere en behaelde in desen dach/
maer oock inde andere viere daer nae
volgēde/so lange als de Toynop duer-
den/ende verterech het Julweel / t'welc
Caniam toeghesepd hadde / den best
verstende/waer door hy grootelic ge-
prezen worde vanden Keyser/ende alle
de andere/principals vande schoone
Gysane / welckers herte de liefde al-
lenstiens vermoyden/ ten genoeghen
van Florendos / in sulcker manieren/
dat Carissus sulckx ghewaer worde/
waer deure hy seer qualick te vreden
was/maer duerende dese feestē ende
Toynopspelen / de Fortupne vande
van alle geentuchte en bligbischap wilde
den Keyser nieuwe oorsaken bereyden/
om een ander wech zyn tijtcoztninghe te
passeeren/want alre so veel Aloderg
in zijn Hoff vergadert/ wederom heer-
de na heure lande / Gamezio sone van
de Soudaē van Bablonien/de welcke
op zee was/met een seer groote macht
om te gaen vercozighen Alexandrien/
worde door storm en onweder / twelck
hen over quam/gedreben / seer na bybe-
enghte der zee van Constantinopelen/
het welcke de Schippers ende Stuer-
luyden vande Schepen ghewaer wor-
den/en gabeut hē te kennē/ende daer
en was niemāt onder den gehelē hoop
diesulcke nieuwe tēdinghe niet en be-
haechde.Gamezio achtebe datse God
albaer ghestuert hadde/om te doen co-
men in zijne hande alsulcke Edele ende
bloeyende stadt/omt'welcke (wesenbe
de

de Zee gestilt en versoect hy dede vergaderen de Hoofden en principael Capiteynen van syn geheele Heerz/ en seyd de Heer/mijn Wtenden/ ick gheloove sekerlyck / dat Godt Almachtich niet toegelaten en heeft/dat wy ghetomen zijn in Alexandrien / van om dat wy souben bestrijden die teghen onse Wet zijn/maer dz syn geliefte gewest heeft ons te boegen in desen Lande vā Christenryck/om het gheheele te bederven/ ende te byngen tot onse onderdanichz/ waerom dat ic besloten hebbe vooz dese reyse wt te stellen/de wyake over de misdaet/die den Coninc Calameno dē Soudaē gedaen heeft/en gheheelic mijn cracht te gebuycken in dese contraye/ om dese oorfake bidde ic u/dat ee peccer van u luden int besonder alle synē volc

ke vermane/en verseeckere (indien wy dese stadt mogen ghe winnen) datse alle rijck en geluckich sullen syn/het welck seer wel achtervolchden/alle de gheene die hy t'selve bevolen hadde/doen sou dy hebben gesien ter Wapenen loopen/ Schepen toe te rusten/en Crichsvolck te bereyden/baer na de seplen optreckē de/genaectē aen d'een zijde/wtwerpē de menichte van Schuyten en schepē/ om ten Lande te comen / makende een alfulck wonderbaerlyck gecryt/gerlāc van Trompetten ende gheruchte van Trommen/datmen inde locht / aen allen zijden den weerclanc hoorde/noch tans worden sy veel straffer onthaelte / als sy hoopten/gelijc ghy (voorlesende dese Historie) sult mogen verstaen.

Van den strijt, de vvelcken geschieden voor de stadt van Constantinopolen, russchen den volcke vanden Keyser, en van Gamezio.

Het iij. Capittel.

Desen Heerleger wert terstont hernomen vande wacht vande de Stadt/waeromme den alarme soo groot worde/datter veele liepen om te beschermen de have die de Mozen meynden te overwelbighen/baerentusschen Caniam/Caristius/ende de andere principale Giddrs/Heer bereyden/ende deden alle neerstic heydt om te vergaderen Crichsvolck ende Soldaten/ende in een clepne tijdt bondense haer in alfulcken merckelicken getal/datse in slaehordeninghe wt de stadt toghen/ende te hulpe quamen d'eerste / die vande Mozen al verre herbeyden waren vande Water-kant/en als Floeyndos (die achter gebleven was) deur de stadt reet / om d'anderen

t'achterhalen / worde hy Gylane ghe waer / liggende in een Venstere van Balles / siende seer droeffelich nade have/waer deur hem t'herde verheben worde/seggende in hem selfst: Ic sweer hy Godt / dat ick hupden sal sterben/ oft ick sal u doen vergeten een deel der oorfaken van u beynisse/die seggende gaf zijn Weert de sporen/en sonder langhe te ryden(wesende inden Welde) viel niet ten geweldige crachte op de byanden/die groote macht aenwenden/ om te comen wt Heere Schepen / maer de verwerringe geschieden in sulcker manieren/datter menige / so van d'een als d'andere sijde / hare daghen een eynde namen/principalick vande Christenē/ want den Prince Gamezio (ghbracht

Al u

zynde

Die Historie van

zijnde een vande beste Ridderſ van Aſien) dede ſulcke ſeyten van Wapenen/ dat het wonder was / ende niet teghen ſtaende de deſenſie van die van Conſtantinopelen/hy quam opt Landt niet een groot ghetal van ſpnen volcke/doen begonſten de Chriſtenen achterwaerts te wijcken/en bykans den ruggh te keeren / waerom dat de reſte vande Mooren middel hadden te ghenaken/ en alle ſonder tegenſtoot te Lande te komen / twelck den Keſer ſiende/die ghebleuen was om de Stadt te bewaren / wozde ſeer dzoevich/vzeesende de miſordeniſſe van ſpnen volcke/maer Flozendos en Caniam hielden haer alſoo / dat deur haren middel/wederom alle heur volcke verſaerden / en de vanden verboden boozt te varen / aldaer toonden hem Carifius ſtout en vroom/beproe- vende deur alle middelen hem ghelijck te make de vromicheyt van Flozendos die welcke deſen daggh wonder bedreuen hadde/ende alſo deſe drie te ſamen dooz- dzingende van rye tot rye / ſlaende ter aerden alle de gene die haer ontmoeten. Gamezio ſelbe vernemende/ meynden van gramſchap te roſen/end om hem te wzeecken/boechden hem by Carifius/ die welcke hy gaff een alſulcken ſlaggh niet zyn ſweert opt hooft / hem ter ne- der werpende/alſoo verbaest/dat hy he lichtelick doot gheslagen soude hebben/ ten ware gheweest Flozendos die hem overquam / die welcke ſiende den Mo- re verheffen in ſyn Steghelreepen / om alſo meerder crachte te nemen/om hem te queten / ſlack hem zyn Sweert van achteren int Fondement / tot aent ghe- beſt toe/alſo dat hy doot ter aerde viel. Doen vergaderde ſy d' een teghen d' an- der in ſulcken grooten ghetal/ dat van- den geſceelen dach den ſtrejdt/noch ſo ge- weldich niet geweest en was/maer het volck van Gamezio/ſiende heur hooft

verlozen te hebben / verloozen oock den moet ende couragie / bluchtende niet vollen loope in hare Schepen / ende ten ware geweest den Duffteren nacht/die- ſe te gheringhe overviel/ daer en ſouder niet een afghetomen hebben / oft ſy en ſouden dootgeſlagen oft ghevangen ge- nomen hebben geworden / hoewel dat- ter een groot deel van haerlupden paſ- ſeerden de ſcherpte des Sweerts/d an- deren nietter haest begroeben haer in die golven der zee/ende de reſte ſalveer- den haer des nachts al bluchtende. En alſoo keerden weder het Volck vanden Keſer / hopende des anderen daeghs noch beter te doen / maer de Mooren wiſten haer daer booz wel te wachten/ want ſoo haest als haer vanden heur gelaten hadden/gingen ſy niet ſoo groo- ten haest t' Schepen/als ſy pinnermeer- conden/en wat redenen oft vermanin- gen eenighe van haerlupden int parti- culier deden/datmen veel eer behoorden te ſterven/als de ſtadt onghewonnen te laten/ende haren Coninck te wzecken/ niettemin / de Schiplupden togen de Seplen op/ende richten haren werch na den Soudaen/den welcken / nae datſe aenghetomen waren / te kinnen gaben heure quade fortunne / en hoe het alles vergaen was/ oock den doot van ſpnen Sone Gamezio / waeromme het wey- nich ſcheelden dat hy hem ſelven niet en miſdede / maer hy was ſoo oudt ende afgaende/dattet hem onmoghelic soude ſyn gheweest/ ſelver in perſoone hem te gaen wzecken/waeromme dat hy dede gelofte/ende ſwoer/dat hy zyn anderde ſone/ſo gheringhe als hy gecomen was ten bequame Ouderdom om Wapenen te voeren / soude ſeynden / niet ſulcken Heyr cracht/dat hy den Keſer ende ſyn Keſerrijck soude te niete doen ende on- der brengen/ende daerentuiſſchen ſondt hy het rantſoen/van die gebangen ghe-
nomen

namen waren. Maer om wederom te
keeren tot Caniam en de anderen diese
verlagen hadden/alsoo haest sy weder-
om inde stadt gecomen waren/den Key-
ser die albereets verstaen hadde den
dienst die hem diē dach van Florendos
geschied was) gebootschapt wordende
dat hy ghelwondt was op verscheppen
plaetsen en woude niet consenteren dat
hy elders soude assittē als in zijn Pal-
leys / op dat syn Barbiers ende Key-
fers hem soo veel te beter visiterden
ende genasen/alsoo dat hy ghelept worde
in eene vande schoonste Camers / al-
waer de Keyserinne ende Gziane hem
doek terstonts quamen visiteren / daer
haer vertelt worde door Caniam / dat
sonder de hulpe van Florendos / Ga-
mezio Carisius doot gheslaghen soude
hebben/maer seyde hy/den Heyden isser-
aende van blijven hangē/en ic heb hem
gesien in mijn presentie den lesten sucht
geven/alsoo dat ons de victorie is ghe-
bleven / de welcke te vozen twijffelach-
tich was. Terwile dat Caniam was
in dese coutinge/loech Gziane altydts
haer oogen op Florendos/ende sy twee
tesamen contenteerden deur t'ghesichte
heer gequelde herten/soo manierlicken
nochtans/dattet niemant en merckten/
en om dat den Chirurgijnen goet doch-
te datmen hem liet rusten/een pegelgick
seyde hem goeden nacht/ en verdoogen
haer tot des anderen daechs smorgens
dat Caniam gebode dat een pegelic sich
ghereet maecte/om te gaen sien / wat
hare vanden souden mogen bedrijven
maer de gene die des nachts de Wacht
ghehouden hadden/quamen hem boot-
schappen/dat (nae haer vermoeden) sy

t'zepl gegaen waren/ende de Hare ver-
laten hadden/ende alsoo wast gheschied/
om welcke oorzaken/ den Keyser Godt
grootelick lobende / reysden wt Con-
stantinopelen/om te gaen sien t'ghetal-
der dooden/waer onder men oock von-
de Gamezio/diemen lichtelc kende/om
die rijcke wapenē wilde die hy aen had-
de/die Caniam gheboodt Florendos te
bzenghen/als hebbende oorsacke ghe-
weest/van so heerlicke victorie/ desghe-
lijcx ooc de Keyser selfs om hem danc-
baer te syn/presenteerdense hem so ghe-
ringhe als hy weder inde stadt gecome
was/seggende/mijn Hebe/ick heb ver-
nomen dat door v bzomichept en cloec-
moedicheydt / mijn vanden t'quaerste
deel ghehadt hebben / waeromme dat
niet voorhy gaen sal eenen dach mijns
levens/oft ghy sult my altoos bebindē
u te syn een goede Mage/ende altijt ge-
duerende vriend/en dat in sulcker voes-
ghen/dat ghy my niet en soudt moghen
opsschen/t welck ic u niet en soude ver-
gunnen / indient in mijn macht waer/
Florendos bedanckten hem seer oot-
moedelicken van alsoo groote eere / als
hy hem bewees/hopende / nade luydin-
ghe van syn woorden / lichtelick te ver-
crigen daer hy na haerten/twelck was
de schoone Gziane / die hem alle daghe
quam visiteren/mette Keyserinne / ende
door dien middel haerder beyder liefde
haer voedende en vermeerderende van
dage te dage/twelc ooc mede een groot
middel was/dat Florendos in wepnich
daghen wederem vercrech / de volco-
men gensinge van zyne wonden / ende
metten Keyser hielde de Propoosten/al-
so ghy hier na verstaen sult.

Hoe Florendos aenden Keyser, syn Dochter Me Vrouwe Gziane
ten honnyvelick versoeckt, ende t'antwoort dat hy hem gaf.

Het iiii. Capittel.

Na:

Die Historie van

Nat Florenbos ghesen was vande quetsuerē die hy ontfangen hadde vande Moeren/vindende den Keyser op een tijt wel ten propooste/en alleene in syn Camer/ begonste hem te segghen/ mijn Heere/ghy hebt my albereets soo veel t' uwaerts verbondē/door de wel-
 daden ende gunsten die ick ontfanghen hebbe/na dat ic in u Hof ghetomen zy/ so dat mijn vader ende ick daer vooz u altdot verbonden behooren te blijven/ ende op dat (Heere) dese verbindinghe hem mach vermeerderē/ic bidde u my niet te wepgeren/en dinc dat ick langhen tijt in de wil ghehadt heb aen u te versoeken/tgene is nie Vrouwe Gyane u dochter/den naem en faem vande welcke my heeft doen schepden principalick wt Macedonien/om te comen ende die aen u te begeeren tot een Huysvrouwe/indien u beliest my so groote weldaet ende eere aen te doen/het welc ick niet en soude ondernomen hebben/sonder verlos vanden Coninc mijnen Vader/die sulcx gheheelicken aen my ghestelt heeft/u verskerende (indien se mijne woze) dat ghy gheen kindt noch dienaer en sulc hebben also bereyt om u onderdanich te syn eude te dienen als ick sal zyn/in alle tgene u ghelieven sal my te gebieden. Den Keyser (de welcke Florenbos also seer beminden als synē eygen soon Cantam (so om syn vromicheyden als om andere deuchde die hem gemeyn waren) soude hem geerne ghesconsenteert hebben tgene hy begeerden so die beloftenisse die hy Caristum gedaen hadde daer niet tegen en streben/om die oorsaecke dan antwoorden hy hem: Op intin geloobe mijn Heere/ick ben seer qualick te vreden dat ick niet voldoen en can daer ghy my om bidt/want Caristus (Heere vande Keyserinne) is u te doen geweest/en oec so heb-

ich se hem beloofte/ende geloofte byelic dat het also is/want ic verwachtē vā dagh te dagh de Ambassadeurs van Hongarpen / om met haer alles te besuyten/ende om ene vande alderbeste steden mijns Keyserrijcs/so en wilde ic mijn woort niet faelgeren/dan van een dinc wil ick u verskeren / dat ick u liever vooz mijn behoude sone ghehadt soude hebben als hem/maer daer en is gheen remedie tot/ende ick bidde u dat ghy my vooz verontschuldicht houden wilt. Wel verwondert ende verbaest was Florenbos siende in een ooghenblijck verdwynen en te niete gaen alle de hope waerom hy syn wterste beste gedaen hadde/die te doen flozeren ende vermeerderen gebuerende zyn langhe vertoeninghe in Constantinopelen/en was also ontstelt/dat hy de keyser niet en conde antwoorde so geringe als hy wel hadde willen: doch ten lesten sprac hy also. Dat en beliebe God nemmermeer (Heere) dat een also deuchdelickē Prins als ghy zijdt/niet en soude achtervolgē zyne beloften om mijnlt wil-
 le/ick en sal daeromme niet achterwe-
 gen laten u dienst te doe/in wat plaetsē ick oock sal moghen zyn / noch ick antwoorden den keyser van u te beminnē/so veel ende meer als ick plach te doen. Ende sprekende dese woorden / overquamē haer sommige Ridderg / waeromme sy alle bepde haer propoost veranderen / en Florenbos keerden weder na zyn logijs/also vroeich en misroostich dat hy de doot aenriep / tot zyn leste toevlucht. Ende hy nam dit verbriet also ter herte/dat het wepnich scheelden/oft hy soude hem selven gheoffert hebben een al te wzeeden werck/want so geringe hy in syn Camer ghetomen was/syn ooghen overloopende van buyzige tranen/begonste hy hem te verlagen/seggende/ seer erbarmelic-
 ken/

ken/Eylari ick arm ongeluckige als ic
ben/moet het also geschieden dat de ge-
ne die welcke ick t'leven gesalveert heb-
be/huyden veroorfaket' opnde van mijn
dagen? Voorwaer Tarisius/indien ick
te vozen dit ongheluck bedocht hadde/
ick en soude mijn persoon niet ghestelt
hebben in alsulcken perijckel teghen de
Deydenen/om u te verlossen wt haren
handen/maer ick hebbe u t'Sweert
vande kerle genomen/ende ghy berooft
my vooz een vergeldinge alle mijne wel-
stant/ende mijn eenighe toeblycht / om
u te verlengen uwe iaren / ghy veroort
soo veel ghy cont de mijne door eenen al-
derwoetsten Doodt die opt den eenen
vpandt den anderen soude comen toe-
wunschen/ick sweere by mijn ziele/ ghy
en sult so groote blijfshap niet hebben
in haer te besitten/die mijne is/ als het
leven my nu voortaen verdzietigh sal
ballen/verliesende me Vrouwe Gziane
die ghy my ontnemmt sonder die ver-
dient te hebben/ want u en kanse niet
syn/indien de sterckte der liefde behoort
vooz te stellen den meesten minnenden/
want te sterben om harent wille soude
ick my seer geluckich achten/indien dat
sy my eenichsins beclaechden / ende sal
mijnen gheest soo veel te groter ruste
ghenteten / indien hy weet mijnen doot
haer yet/so wepnich alst is / moeyelijck
ghevallen zy. Och Gziane / oft Godt
beliefde dat ick u noyt gesien en hadde/
nademael mijn Fortuyne my soo con-
trarie valt/datse my ontseyt tghene ick
aldermeest begheere / hoewel dat het
mijne is / alsdoen begonsten hem zyne
woozde te falleren/niet meer connende
volbrengen t'gene hy wt spreken wilde/
maer viel neder ter aerden / heel wt syn
selven/gebende inden val alsulcken stont
dat eenen Schiltknecht (zynde in d'een
van d'onderste zalen)het gerucht hoor-
den / die terstont liep besien wat het

soude moghen wesen. Ende hy bebin-
dende syn meester doot te wesen (alsoo
hy meynden) liep wel haestelijck ende
verbaestelijck roepen Frene / Rebe van
Flozendos / die ghehelelicken wiste alle
syn singuliere secreten / nochtans was
hem alsdoen noch onbewoost d'oorfaecke
van dit ongheluck/waerom hy hem in
synen arm nam/en door de cracht van
cont water en wigneek/debe hy so veele
dat het leven wederom in hem verweert
worde/ so dat hy begonste de ooghen te
openen/ende siende syn Rebe sco nae by
hem / liet hy eenen seer swaren such-
te segghende : My mijnen grooten vrient
het is niet my gedaen/ en wilt doch niet
beletten den wtganck van mijn Leven
want verliesende de hope van te ver-
crigen mijn alderliefste als ic gedocht
hadde / ick soude my onghelijck doen/
langher te laten leven. Als Frene hem
hoorde spreken in sulcker manieren/
vresden hy wel dat hy eenich onghel-
noechelich antwoorde vanden Keyser
ontfanghen hadde/aengaende t'houwwe-
lick tusschen hem/ende die ghene om de
liefde vande welcke hy verlaten hadde
synen Lande van Macedonien / ende
daeromme peynsende wat Wederijne
hem t'bequaemste was / antwoorden
hem seer straffelijck ende wel/moet ghy
daerom den moet verlorren gheben? Ey-
lari (seyde Flozendos) wat wil by dat
ick doe? Den Keyser heeftse vooz langen
tijt beloofte aen Tarisius/gelijck hy my
versichert heeft. Voorwaer antwoorden
Frene/ghy hebt seckers groote reden/
weet ghy wel dat zyder oock in consen-
teren moet/aengaende my/mijn duncte
dat sy hem niet en bemint / maer datse
u veel meer goede willens toedraecht
als hem oft eenich andere / ende van
morgen voortaen sal ick de Kadt de Bel
aenbinden in sulcker vogen/ dat ick sal
breecken/ indien ick can het voortmynen
vanden

Die Historie van

vanden Kēpser/en van Carissus / leert
 u alleen geueynen / sonder u te toonen
 qualick te vreden te sijn om eenich dinc
 datmen u gesept mach hebben. Dit en
 dierghelijcke wijsmaeckingen stelde hē
 Frene also wel te voren/so dat hijt ghe-
 loofden/wederom keerende int Palleys
 gelijc hy gewoone was/maer den Kēp-
 ser verstaen eenen langhen tijdt opt pro-
 poost dat Florendos met hem ghehou-
 den hadde/aengaende t'houwelick tus-
 schen hem en sijn Dochter/alsoo dat hy
 des nachts daer nae volghende / daer
 van sprack met de Kēpserinne/haer wel
 te verstaen ghebende dat hy hem lieuer
 soude beminnen te hebben vooz een be-
 houden sone als Carissus/maer sy ghe-
 heelicken fabosiferende haren Neve /
 dede hem diuersche vermaeninghen /
 doende so vele soo dooz quellinge van
 biddingen/tranen als ander subtilic-
 heyden die de vrouwen ghewoon sijn te
 versteren ende te gebuychen om te ghe-
 raecken totte volbzenghinghe van haer
 booznemen/dat sy den Kēpser daer van
 so veel ontriet/dz hy haer op eē nieuws
 beloofden haer anders gheente geuen/
 als daer hyse eerst aen gheaccordeert
 hadde / waer van sy hem seer eerlicken
 bedankende/ende alsoo den nacht ouer-
 bzengende/en die Kēpserinne beslooten
 hebbende om te beletten deur alle mid-
 delen / dat van doen voortaan Floren-
 dos haer Dochter niet meer en soude
 comen te spreken / waerom dat sy haer
 begonste coeter te houden / ende meer
 achts op haer te hebben/alsoe opt ghe-
 daen hadde / t'welck Florendos lijden
 also vermeerderden / dat hy in een seer
 groote krankte gheraecten/in sulcker
 voeghen/dat de Medicijnmeesters niet
 en consten comen tot kennisse van d'oor-
 saken zijnder sieckte/twelck sy heel per-
 ticleus achten / waeromme den Kēpser
 seer qualick te vreden was / ende noch

veel meer Carissus / nochtans en viste-
 teerden hem de Kēpserinne noyt/om hē
 te benemen de ghelegenheyt van te aen-
 schouwen haer Dochtere/ghedachtich
 wesende tgene den Kēpser haer vertelt
 hadde / ende hoewel dat Gziane daer
 geen werck van en maecten int open-
 baer / soo doorch sy nochtans een seer
 groot leetwesen daeromme in haer her-
 te ende in eenen dach onder anderen Ca-
 niam haren broeder tot haer comende
 om haer te kennen te geuen den upter-
 liken noodt daer hy sijn Medighesel-
 inne ghelaten hadde/haer clagende het
 verdriet ende leetwesen dat hy hebben
 soude indien hy stozbe. Hoe dat mijn
 Heer / seydese / is hy in alsulcken staet?
 Ja voozwaer antwoorben hy/ende ge-
 looft byselick (indien hem Gode gheen
 gratie en doet) dat hy desen dagh niet
 overbzenghen en sal. Doen begonsten
 Gziane de tranen inde oogen te spruy-
 ten/dorch gheueynsdenise heur lijden soo
 vele sy mochte/niettemin / sy en conste
 haer soo wel niet onthouden oft sy en
 seydese ten lesten/ich verwondere my seer
 vande Kēpserinne / die soo wepnigh
 werck van hem maect / dat van alle
 die tijt die hy cranch geweest is/sy hem
 niet eens ghevisiteert en heeft/ich ghe-
 loobe dat haer al vergeten is het groo-
 te seyt so hy vooz ons alle gebaen heeft/
 ten dage als hy Gamezio doot sloegh /
 ich sweere dat my sijn ongheluck wee-
 doet/want indien hy sterft / soo mach
 den Kēpser wel seggen dat hy meer aen
 hem verlozen heeft/als hy opt gedocht
 hadde/aengesien het middel dat hy had-
 de om hem dienst en vrientschap te be-
 wijsen / wesende den Sone van een soo
 grooten Coninck als hy is/dit seggen-
 de begonst haer t'herete te swellē/in sul-
 ker voegen/dat sy genootdrukt worde
 (veynsende byde Kēpserinne te gaen) ha-
 ren broeder alleene te laten/om de straf
 ende

ende hardicheydt van haer lijden met tranen te mogen versachten.

Hoe Grianne Florendos eenen Rinck seynden deur Cardin ; hem doende bidden, dat hy alle neersticheyt wilde aenvvenden , om hem te genesen, deur de liefde die hy tot haer droech, ende van t'antwoort dat hy hem gaf.

Het iij. Capittel.

Alsoo haest als Grianne haren broeder gelaten hadde / sy ver-
trocken wesende in haer Ca-
mer / begonste meer als te
hozen te fantiseren op den pericleusen
staet van Florendos / alsoo datse dese
navolghende coutinghe hielden met haer
selven / Voorwaer ick en weet gheen le-
vendich creatur alsulcken swaer straf-
fe verdient hebbende als ick doe / als
zijnde oorsaecke vanden doot / vanden
vroomsten Ridder der gheheele Werelt /
aengesien dat alleene die liefde die hy tot
my draecht ende geen ander dingh hem
ghebzocht heeft inden noot daer hy te-
genwoordich in is / maer in die hy sterft
ick versekere my / daer van te nemen als-
sulcke wyake ouer my selfst / dat ick niet
en sal leven een ure alleen na hem / en ist
dan niet beter dat ic ende hy t'samen in
vrichden en wel te vreden leven. Laet
voorwaer / en sal alsoo veel doen / alcer
my de droefheyt des duysteren nachts
sal overvallen / oft mijn ruste nemen sal /
dat ick sal weten voor de waerheyt / oft
het in mijne macht is / hem remedie te
geven oft niet. En in dese verstoortheyt
dede sy roepen eenen Jongelinc Sone
van hare Voetsere ghenoemt Cardin /
inde welcke sy haer grootelick betrou-
wende / ende seyde tot hem: Cardin / u
is wel bekent de vrentschap die ick tot
u moeder drage als oock tot u / om ha-
rent wille / ende ick heb u van langhen
tijt gheproeft my te syn een goeden ende

ghetrouwten Dienaer / nu vertoont sich
van de beste ghelegentheyt om u te be-
wijzen / also metter daet te zijn / verswij-
gende tgene ick u verclaren sal / ende be-
warende mijn secreten / die welcke een
kepers dochters ben. Cardijn wijs en
voorzichtich zijnde / hoorende Grianne
hem doen dese voorhoudinghen / dorchte
wel / dat sy hem wilde ontdecken eenige
saecke van haren aldersecretsten han-
del / waeromme dat hy antwoorden / ick
soude veel liever lijden datmen my ont-
leede van Lidt tot Lidt / dan dat de ge-
ringste sake die u gheliefden my te ghe-
bieden / deur my (sonder u bevel) gheop-
penbaert soude worden / en sult my be-
binden so lange als ick leven sal / u ghe-
trouwe ende onderdanige Dienaer. Dat
is tgene dat ic altoos van u gheoordeele
hebbe antwoorde de Princesse / nu wel-
aen dan / verstaet t'gene ick u ghebieden
sal. Ick hebbe voor die waerheyt ver-
staen / ende wete dat de groote siecte van
Florendos gecomen is van weghen een
waternaten groote liefde die hy tot my
heeft / ende om dattet soude syn een al te
grooten schade door mijne schult te ver-
liesen een alsulcken Prince / soo bidde ick
u dat ghy hem van minnent wegen wilt
aensseggen / dat hy doch alle neersticheyt
gebruycke om zijne gesontheit weder-
omme te verruyghen / ende sonder pet in
mijn machte is dat daer toe soude mo-
ghen dienen / dat hy sulcx sal mogen eys-
schen als vande ghene die hem meer be-
minst.

Die Historie van

mint als haer eyghen selfs / ende in een
teycken van dien ick hem seynde desen
Kinck/die welcke hem sal ghelieven te
bewaren/om mijnent wille / my doen-
de van mi voortaan eenen yeghelijcken
dach verstaen van synen staet. Alse vrou-
we antwoornden Cardin / God wil my
gratie geven/dat ick u alle beyde mach
helpen wt het verdriet/want soo als my
dunckt/soo en weet ick gheenen radder/
die u beter verdient heeft als hy. Gaet
dan seynde Grianne/ende dat uwe weder-
comste cozt sy/daeromme Cardin straet
ginc recht na syn Logijs / ende inco-
menende vont hy Cantam / die van hem
quam/hem ghelaten hebbende in alsoo
quaden state als mogelich was / mer-
kende dat syn cranchheyt van ure tot
ure ergerde/nochtans Cardin als wel
bedacht zijnde / en wilde sich aen hem
niet vertoonen/maer ginc voort son-
der verheyden inde Camer van Floren-
dos / ende als hy de deure open dede/
hoorden hy hem clagen/seggende: Och
God/moet ic steruen sonder hooye van
eeniger remedie. Ende als hy dese wooz-
den voeynden/so ginc Cardin tot hem
hem goeden avont wuschende/en heel
sachtelic seggende/ hoe dat de Princesse
Grianne hem tot hem ghesonden hadde/
om te weten hoet met hem stonde / ende
geloofte byelic (mijn Dier) seynde hy/dat
ick noyt en sach Princesse alsoo moeye-
lich zijnde / als sy is om uwe qualich-
baert/ende sy gebiet haer seer ernstelic-
ken in u gracie/ende seynt u desen kinck/
tot een versekinghe van liefde / die sy
tot u byaccht/u biddende alle middelen
te gebruycken/die u moghelich syn / om
haeste te ghenesen/op dat sy u sien ende
spreken mach van saecken/die haer niet

min als u aen en gaen. Van dese wooz-
den worde Florendos alsoo verandert/
so dat hy lange twijfelen oft het eenen
broom ofte waerheyt was dat hy hoor-
den seggen / want al kende hy den boos-
schapper soo wel/als eenighen anderen
int Hof/soo en costte hy nochtans in sy-
nen sin niet begripen dat een alsulcke
welbaet hem soo gheringhe overcomen
was/ten lesten verscekerde hy hem in
sueren manieren dat hy den Kinck aen
nam/ende die meer als dupsent repfen
kusten/daer na omhelsende Cardin/soo
vrientelich als hy costte / antwoornden
hem. Placi mijn vrient/is het moghe-
lich dat me Vrouwe alsulcke ghebarij-
renisse van my heeft / die haer noyt ee-
nige dienst en dede? Jaet seynde Cardin
ende sy doet u ooc weten/dat indien ghy
haer bemint/sy verheydende is/dat ghy
haer daer van getuygenisse en versceke-
ringhe doet/door de vererijginghe van
uwe gesontheyt in een cozte ghenefinge/
mijnen grooten vrient antwoornden hy
ick sal haer onderdanich zijn alle mijn
leuen/in alle t'ghene dat haer ghelieven
sal my te gebieden/ende ic verscekerre u
dat ick my albereets also verlicht bin-
de door dese blijde nieuwe tijdinghe/dat
ick nu binnen drie dagen tot haer voe-
ghen sal/om haer seer ootmoedelijcken
te bedancken / ende ick bidde u daeren-
tussen haer de reuerentie te doen van
mijnent weghen/die welcke doot was/
sonder de hulpe die sy my verleent heeft
Also doen nam Cardin van hem oozloff/
ende keerden wederom tot Grianne / die
welcke hem verwachten met groote n-
yber/om te weten hoe hy hem droechde
gene daer sy hem toe gesonden hadde.

Hoe Cardin Grianne vertelden al tgene dat hem Florendos geseyt
hadde,en van radvijs dat sy hem gaf om haer te mogen connen spreken in
den Boomgaert na dat hy genesen soude syn.

Wat

Het vj. Capittel.

Wardin van Flozendos geschey
den zynde/keerden haestelijck
wederom totte Princesse/ die
hem met groot verlangen ver
heyden in haer Camere/en so haest alse
hem gewaer worde/quamse hem te ghe
moete/bzagghende of het den Prince int
goede genomen/tgene sy hem ontboden
hadde/hoe me Vrouw/sepde hy twij
felt ghy daer aen/ie geloobe al en dede
ghy opt anders geen deuchde/als de ge
ne die ghy hem bewesen hebt/datse ghe
noech ware om u geluchsalich te make/
want daer aen hebt ghy te recht in tra
kel gedaen/hybbende een doot Wan we
derom het levengegeven/doen vertelde
hy haer alle de courtlingen die sy tsamen
gehabt hadden/oock hoe dat hy hem o
vercomen was in syn karmen ende cla
gen/ende ten lesten tgene hy hem bevolē
hadde/haer aen te seggen. Cardin dese
bootshapen also doende/de liefde ober
won ende nam allenkens in te besitten
haer herte/deur t' subtyl middel twel
se gewoonlick is te gebruiken/also dat
sy te rugge stelde/tghene sy alle haer le
ven lanck meest in eeren gehouden had
de (twelc was haer eere/ende vzeese van
schacinte t'ontfanghen) segghende tot
Cardin/Eplaci myn vrient / wanneer
sal ick hem mogen sien ende kussen tot
mijn ghenoechinghe/wanneer me Vrou
we (antwoorde hy) seer gheringhe / in
dient Godt beliest / Iae wel/sepde de
Princesse/indien wy waren in eē bequa
me plaetse om sulcx te doen / maer ghy
weet dat ick gantsch geen middel daer
toe en hebbe sonder grootelic in perijc
kel te stellen mijn eere ende mijn leven/
niet/niet/ten is gheen noot/antwoorde
hy/mijn Suster sal u daerin beter radē
als eenighe andere die ick kenne / ende
deur haren middel suldy mogen te vzebe
stellen den besten Ridder des gheheelen
Aertbodens/en boven dien so weet ick

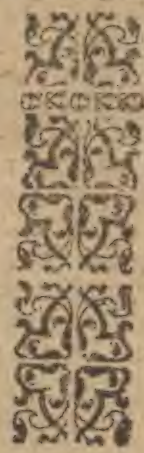
dat hy so geheel uwe is/so dat hy liever
soude willen sterben/ dan dat u eenich
ongheluck soude evertien/ ooc soo en
strect zyn meeninge tot ghenen anderen
eynde/ dan u te moghen hebben tot syn
bruyt en vrouwe/het welcke u de groot
ste ere sal zyn/die u soude moghen ghe
beuren. Wel keert dan wederomme tot
hem sepde Eziane/en verskeret hem/dz
so geringe als hy genesen sal syn/te hem
sien en spzeken sal in eē plaetse waer wy
vzelick ende sonder perijckel malcande
ren sullen mogen te kennen geben/tgene
wy tot noch toe (ten weynichsten te) het
aldersecreetste ghehouden hebben / ende
dat ick hem bidde/dattet gheschiede soo
geringe alst mogelick is. Sonder ver
trer ginch Cardin dese bootshapen doen
aen Flozendos / waerover hy hem soo
wel begonste te dzagen/dat in weyniger
als ses dagen hy hem soo wel te passe ge
voelde als hy opt gewerst hadde/maer
also grooten blitschap als den Keyser
en syn sone Cantam daeromme ontien
gen/also grooten leetwese hadde/Car
lius daer van/hebbende te boren teges
hem ontfangen een secreete jalousie ont
der liefden wille die Eziane tot hem
vroech/die welcke Flozendos deur Car
din onthoode / dat hy den toecomenden
nacht niet en faelgeerden te comen inde
Boonigaert daer het wilsichte vā haer
Camere op responceerden / het welcke
de plaetse was alwaer sy haer alleene
het meeste plach te vermaken/en dat sy
haer aldaer oock binden soude sonder ee
nige twijffel. Flozendos siende dat syn
saken voort ginge hoe langer hoe beter/
nam wel vastelic voer hem daer in niet
versuylich te wesen/hem dien dach hō
dert dagen lanck vallende/so lange dochē
hem den about te verheyden/en gecome
zinde de ghesette ure nae syn meeninghe
om te volbrengen syn voornemen/hy al
leene met syn Rebe Frenc (die over lan
B

We

Die Historie van

ghe gheweten hadde zijn aldergrooſte ſecreeten) vertoogen haer wt hare woud-
plaetſen/en genakende den Hoff/bemere-
ten dat de muere ſeer hooghe was/ende
ſwaerlick om ober te comen/ nochtans
om dat den Lieff hebbers bykans niet
onmogelick en is/ principalick in deſer
gelgcke ſaken. Den Prince quam niet
wepnich hulps/daer hoven op/en dal-
de neder/geraecten tot de plaetſe/daer
Gziane hem verheyden die doen ter tijt
anders geen geſelſchap by heur en had-
de als Leringe/Suſter van Cardin/ die
welcke ſp alles ontdeert hadde/en hy also
comende in heur preſentie/ wierp hem
ſelben neder voor de voeten vande Prin-
ceſſe/maer ſp hief hem ſeer liefflick we-
derom op/ hem omhelſende in ſulcker
voegen/ dat de gene die met heur was/
haer verrock onder de Boomen/ heur
lupden alleen latende/niet ſoo ſeere deur
breefe van heur te miſdoel/ als omt'leet-
weſen dat ſp hadde van geen tegenpar-
tje te binden met de welcke ſp haer moech
te deelachtich maken der vzeuchde ende
geneuchte van haer Meſterſſe/ voor de

welcke ſittende den Grieciſchen Prin-
ce op ſyn knyen/ſeggende me Vrouwe
door u gebodt ben ick tot u ghecomen/
bereydt om u onderdanich te ſyn/ als de
geene die ghy vander doot verlost hebt/
ende naedemael ghy albereet ſo veel
voor my gedaet hebt/ſo bid ic u om mijn
leven voort te bewaren / dat ghy my
vergunt dat ick altijts uwe blyde / u
ſwaerete byde gelofte die ic u ſchuldich
ſyn te houden/dat ick niet en begeere te
leven in deſe Weerelt / als alleene om u
diens te doen/want ſonder uwe gunſte
ende goede gratie/de doot ſoude my veel
aengennamer ſyn dan leven / hoe mijn
vrient antwoorde Gziane/wanneer en
waer heeft deſe liefde haren oorspronck
genomen:me Vrouwe ſeyde hy/ick heb
u meermalen verſichert/dat ic noch we-
sende in Macedonien hoorde also ver-
noemen ende vziſen uwe uptnemende
ſchoonheyt/dat daer na van ſtonden aē
ick my u geheelicken toeygenden/ ende
volherdende in deſen begin en ghelofte-
niſſe/ſp is als o in my vermeerderd/dat
ick geen deel in my lebendich en hebbe/

anders als tgene my gebleven is / om u
mede te dienen/indient u gelieft. Laet
ſprae de Princeſſe/ick wil dat ghy mijn
zijt ende daer voor houde ic u. En na dz
ſp neder geſet ware/ſeyde hy/Me vrou-
we ic bidde u dā/dat om de verſekeringe

van ſo veel gratien als ghy my belooft/
ghy my toelaet u eens te ruffen/en hoe
wel dat ſp int beginne eenighe ſwarichz
maecten/ nochtans een ſtadt die haer
overgegeven heeft/en is niet van noode
ſterck te beſtozien/alsoo dat hy nae dit
kuffen

lustien eselve die wils verduubheleerdē/
ende Florendos allensken ghesnakende
hem ten lesten vout in alsulcke termijnē
als hy t'meest van haer soude hebben
mogen wunschen/niet dat sy geen groo-
te wederstant en dede/maer om dat den
Marcdonischen Prince niet en woude
stil staen/in een so genoechelicken werch
maer veel eer daer in gaen spatsieren /
waeromme dat sy haer toonden tē wep-
nich qualic te vreden te syn / nochtang
aleer sy van daer scheyden / wert heur
aecoort so wel getroffen/so dat Floren-
dos (metten vierden storm) innam de
gheele possessie vant Casteel/ van hem
so courragieuselick bevoorhten.

Doen vertelden hy haer t'propooft /
twelc hy metten Keyser gehouden hadde
aengaende t'houwelijc tusschen hem en
haer/de welcke hen ghebruuseert hadde/
op de belofte aen Tarisius gedaē/deur
de bevoorhtinge vande Keyserinne/niet
tegenstaende seyde hy / nademael ghy
daer inne niet geconsenteert en hebt/sul-
len sy heur binden (gelijck ic hope) ver-
ke van heur voornemen. Nu en hebse
nocht noyt verstaen de praetijckē die Ta-
risius aengewet hadde/om haer te heb-
ben tot een Vrouwe/ook heminden sy
hem so weynich/dat se om sterben/sulcx
niet soude hebben willen aecorderen/
twelc sy daer na wel dede blycken / wāt
na dat Florendos haer int lange vertelt
hadde al tgene hyder af wiste / so ant-
woordense hem/mijn Heer heeft reeden
ghesadt van me Vrouwe te ghelieven/
maer sy heeft groot ongelijck my eenen
Man te vervoorhten die my soo wep-
nich aenstraet/so dat ich daer noyt in ge-
consenteert sou hebbe/en daerom bid ic
u mijn man/zijt gedachtich en wilt mid-
delen bedencken in eenige maniere/ om
my te verlossen van dese quellingē. Mee
Vrouwe antwoorden Florendos t'od-
wijc is albereets genomen indient u ge-
lieft/ich sal secretelick met u wech repse

ende aleer den Keyser oft andere ons son-
den connen achterhalen / sullen wy in
Marcdonien syn/ alwaer u de mijne sul-
len ontfangen in alle eere en reuerentie/
en gelijck heur Vrouwe ende Princeesse.
Doozwaer seyde sy/ie sorge dat het ons
qualick vergaen sal/en nochtang nade-
mael ic my albereets gheheel nwe ghe-
maect hebbe/sy bindent goet oft quaet
den Keyser en mijn Moeder/so beminne
ich veel liever my alsoo te hasardieren/
als gedongen te worden tot eenen Man
te nemen/den ghenen die syn leven lanck
geen deel in my hebben en sal/indien ict
weeren en/daerom dan/van u vooz-
taen versiet u van tgene ons van noode
wesen wil/want ic sal vertrecken t'alle
stonden/alst u believen sal. Mee vrouwe
antwoorden den Prince/laet de sorge op
my comen/aleer drie dagen ghepasseert
sullen zijn/sulcx daer van yet ontwaer
worden/daerentusschen sal ich mijn af-
scheydt nemen vanden Keyser/hem te ge-
staen gevende/ dat den Coninc mijn Va-
der my onthoden heeft thups te comen/
en sal mijn Hofghesin voozhin senden/
sonder meer te behouden/om ons te ge-
geselschappen/als tien van mijn Midde
Doet seyde sy/also u thest sal dunckē te
wesen/en sonder meer wederom te keere
in dese plaetse/sent my somtijts tdinge
van u / deur ulwen Heer ofte Cardin/
maer siet den dageraet begint te genake
daerom bid ic u mijn alderlieffte / wilt
u van hier vertrecken/op dat wy niet in
eenich schandael en geracken. Als Flo-
rendos sach dattet een doen was twelc
geschieden moeste/so woude hy eerst ver-
soeken of den arbeit vanden voornemē
werch die hy nu so wel ghebaent hadde/
hem niet gemakliker en haer aegena-
mer en soude sy te bewanderen/ als sy
met haer wesen getoont hadde/de twee-
de derde en vierde eerste ryssen/en dade-
ste/nadien ich heb connen verstaen / be-
vont haer d'Infante/ofte des Keysera

B ij

Dorch

Die Historie van

Dochter daer deur so wel/dat daer niet
 renen dach van haer leven en passeerde/
 oft sy en pzees twerck/ en den arceyder
 mede. Daerna Flozendor haer Godt be
 velende/keerden den wech dien hy geco-
 men was/ en dooz hulpe vande Jonck-
 vrouwe/sustere van Cardin/ quam hy
 wederom ober de muere/en ginc na zyn
 logijs/hem leggende tusschen twee La-
 kenen/om hem te rusten/want hy tselbe
 wel van doene hadde/nochtans stot hy
 roztelick daer na wederom op/en roepde
 de Frene/belaerden hem volcomelicken
 tgene hy booz sich genomen hadde met-
 te Prince/hem biddenbe dat hy wilde
 ordeninge stellen om te doen vertrecken
 synen volcke/alteene behoudende tien va-
 syn beste Ridders/om hem by te staen/so
 heurlypden dooz Fortupne eenich lesfel
 mochte overcome/en dat de reste altyts
 booz souden reysen/sonder te verbeypden/
 tot dat sy waren in een plaetse die hy he-
 noemde/zijnde dze dachreysen van Con-
 stantinopolen/en des morgens vroech
 ginc hy tot den Keyser/de welcke hy te
 verstaen gaf dat hy vrieven ontfangen
 hadde vanden Coninc synen Vader/met
 de welcke hy hem wel expresselic ontbo-
 de wederom t hups te comen/en daer-
 omme mijn Heer seide hy/bid ic u/ dat
 ghy my oozlof geve wilt/want ic hope
 morgen te vertrecken/begeerende niet te
 doen tegen tgebot mijns Vaders / u af-
 sekerende/dat in wat plaetse ic oock zy/
 ghy aen my binden sult een ootmoedich
 Wontgenoot / en onderdanige Dienaer.
 Mijn Hebe antwoerden den Keyser / ic
 dancke u seer van goeder herte/ gy hebt
 my gedaen eere/te comen besoecken mijn
 Landt/ende indien ghy my van doene
 hebt/so sal ick u toonen hoe veel ic u ach-
 te en heminne. Mijn Heere seide Floze-
 dor / God wil my de gratie verleenen/
 dat ick mach gedachtich syn / tgoede
 tractement twiele ick van u ontfanghen
 hebbe/en nemende van hem oozlof/ om-

helsden hem den Keyser/ende wt de Ca-
 mer gaende/ontmoeten hem Caniam/
 tot de welcke hy ooc desgelijcx seide/die
 hem so lange bat dat hy hem noch vier
 oft vyf dagen dede vertoeven/in welcke
 tijt int Hof quamen de Gesanten/die de
 Coninc van Hongarpen aenden Keyser
 seyndende was/van wegen thouwelicke
 tusschen Carisius en Gziane/waer van
 thoost was den Hartogh van Szamay
 vergelschapt zijnde met veel Ridders en
 Edelluyden van qualiteydt/de welcke
 seer wel onthact worden vande Keyse-
 rinne/die dit speel gheroockent hadde/en
 als sy in haer kamer quamen/Caniam
 ende Carisius diese verbeypden/ worden
 ontwaer / hoe dat Gziane haer allene
 aen ee zijde geset hadde/so melacolych
 als mogelic/waeromme dat de Prince
 Caniam/by haer gaende (verwondert
 zijnde van een so verstoorden gelaet als
 sy hem toonden) begonste haer te segge.
 Suster/ in dese tijt als gy behoorden te
 toonen een blijde aengesicht/my dincke
 u veel droeviger te syn/van ghy in langē
 tijt geweest zijt. Cis verre va u/dat gy
 u bedroeben sout/ stonde dat den Keyser
 u bevoordert heeft ten houwelick een al-
 sulcken man als mijn nebe Carisius die
 u meer bemint/als syn eygen self. Ep-
 laci mijn Heere/antwoerden sy / ick en
 weet nz wat he daer toe beweecht heeft
 want noyt en heb ic ghebocht hen alsoo
 seer te beminnen/en veel eer soude ick in
 mijnen doot consenteren/ als dat hy va
 my meer genieten soude da tot noch toe
 geschiet is. Dese woorden verstande Ca-
 risius wel/ nochtans vernede hijs hem
 hoe wel dat hyse grootelijcx overdochte
 maer voechden hem byde Keyserinne
 biddende/dat haer believe wilde mette
 Keyser te besluyten(gemeret dat d'Am-
 bassadeurs vanden Coninc synen groot
 Vader nu gecomen waren/dat tgene/dz
 tusschen hen en Gziane begonne was te
 eersten dage doenlick volbracht werde/
 twel

Het vij. Capittel.

twelc sy hem belooften/ende na datse al
le wech gegaen waren/ riepse d'Infare
hare Dochter alleene/ en gaf haer soete-
lick te kernen/ hoe dat sy om hare wel-
daet wille/ den Keyscr hadde doen goet
vinden tusschen haer en Caristus haer
Heue een houwelick te besluytē/ haer te
vozen stellende t'grootē voordeel dz haer
daer deure geschiedē soude. Daeromme
mijn Dochter seyde sy/ wile gheelickē
voor u nemen/ onder danich te syn/ t'gene
wy tusschen ons besloten hebben/ noch-
tans wat schoone woorden datse ghe-
bruychten / en conste van haer niet een
woort gecrygē dz haer behaechde/ haer
excuferende/ deure overdyet en leet wesen
datse soude hebben om also verre bandē
Keyscr en haer te moeten trecken / ende
datse veel lieber te vreden was. Geste-
lick te worden/ ende seggende dese woo-
den/ begonste alsoo seer te schreyen dat
de Keyscrinne bedwonghen worde haer
alleene te laten / om t'm de liden datse
met haer hadde / hopende op een ander
mael haer lieftelicker te oetwinnen.
Griane dan bemerkende datse den le-
sten soude bedwongen worden te moete
doen/ t'gene daermen haer moyelic met
viel/ indien haren alderlieffsten daer niet
veerdichlic in en versaeck/ met syn booz-
neme: ontbode terstont Cardin tot haer
te comen/ die welcke sy last gaf Floren-
dos te gaen binden / ende hem wel ex-
presselick aen te seggen/ dat hy den toe-
comenden nacht niet en saelgerden te
comen inden Boomgaert/ alwaerse hem
wachten soude/ om te volbrengen t'gene
hy wel wiste / oft dat hy sulcx anders
nopt meer en soude hepen.

Hoe Florendos des nachts indē
Boomgaert quam, meynēde te vol-
brengen dat hy ende Griane t'samē
besloten hadden, ende t'ghene dat
haerluyden daeromme overquam.

Florendos verstaen hebbende de
wille vande Princesse Griane/ de-
de groote neersticheyt/ om te vol-
brengen t'gene sy te samen beract
laecht hadden/ waeromme dat hy ter-
stont wt de stadt vertroc ghebruyssende
niet wederom te comē/ dan recht toe te
reysen na Gierkenlant. Maer Caris-
tus (t'quael vermochten vanden welcken
hem van dach te dach verstercken) dede
alle nacht bespieden/ wie dz in ofte upt
der Princesse wooninge ghinge/ meynē-
de aldaer te betrappē de Prince Flore-
dos/ en gelijc t'semtijts geocurt / datmē
grooten vlijt en neersticheyt doet tot hit
gene dat niet en ran diuen / als tot syn
selfs achterdeel. Also doch Caristus de
welcken den synen wachtē en bespieden
also lange dat hy ten listen gewaar wor-
de den genen daer hy quact vertronwen
op hadde/ opclinnende de muere van
den Heff van Griane/ die synen volcke
gelaten hadde ontrent een woorchshoot
wech van der Stadt/ en wederomme
gekeert was/ alleene vergeselschapt met
Frene/ wel toegherust ende ghewapent
synde/ hopende des midder nachts weg
te leyden die gene om liefde vande wel-
cke hy hem stelden in alsulcken hasard /
hebbende hy ende syn metgheselle te vo-
rens haer Peerden ghelaten huppen de
stadt/ inde brwaernisse van een pastē/
de wile datse gingen ende quamen/ ende
genakende den Hof/ ende ghesabozseert
(also hen dochte) vanden dinstere nacht
stonde Frene hem bock/ op dat hy sou-
de mogen om hooge climmen. Den Vin-
ger ofte Caristus metten synen (die al-
daer tot syn ongeulck verborzen lagen)
overviele haer alle ghelijck/ roepende
Moort/ moort/ de Schelmen wille des
Keysers Palles ontteeren. Florendos
ende Frene hoorende dese woorden / en
haer

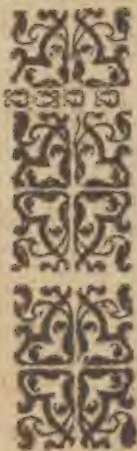
B ij

haer

Die Historie van

haer ontdeckt siende/loegen de handen
aent gheueer / ende met een seer groote
stoutmoedicheyt van herten/vermeng-
den se haer onder malcanderen/also dat
Florendos Caristus so seer quetsē/oyt
hoochste van synen hoofde/dat hy by-
kans doot ter aerden viel/en noch twee
ofte drie bande zijne/by zijne voete/ het
welck syn ander geselschap siende/namē
haestelick het hooge/lopende en bluch-
zende/deur de stadt so gheringe alsse co-
sten/roepende/datmen Caristus te hul-
pe quame/want Florendos (willende
vercoopen des Keysers Valleys) hadde

hem wredeblic doot geslagen. Dit ghe-
ruchte hoorde oock wel Eziane/Leri-
ne ende Cardin haren broeder/die wel-
keinden Boonigart waren/verwach-
tende Florendos/maer so geringe alsse
desen oploop hoopende worden/was de
alberbroonisten vā haer bypen also ont-
stelt/dat hy niet en wiste wat ghelate te
houden/sonderlinghe de Princesse / de
welcke deur groote vreesse ter aerde heel
wt haer selven zijnde/nederseerh. Maer
Cardin en syn suster broegense haestelic
in haer Camer ende leyden se te bedde/en
alsse haer sprake wederom vercreghen

hadde so begonse seer weemoedichlickē
te schrepen/segghende: Oplaes ich arm
Catij als ich ben/moet het also geschie-
den/dat de Fortupne alle haer crachte
gebruyet om my te rupneren/soo sal ich
doen egene ich can/nochtans ben ich se-
ker/dat eer yet lange versopē is/de doot
de overhandt ouer my hebben sal / ende
dat doot myn eyghen middel. Cardin
siende dat sy sonder ophouden haer hā-
den wronge/en bykans viel in mistroo-
stinge/debe haer alsulcke vermaninge/
me vrouwe / het is voozwaer nu van
nooden alsulcken leven te leyden/dat gy
van nu vooztāe leert beynsen u lyde/op
dat den Keysers u in gene manieren en cā

beshuldigen/wesende besliert dat wy n-
geopenbaert syn geweest / en indien ghy
u kunt onthouden alle dit gheruchte sal
gelijck eenen roock verdwinnen. Ic bid
u antwoerden sy laet my alleen/en gaet
bessen oft ghy cont vernemen hoet met
Florendos sy oft hy doot oft gevangen
is/ waeromme Cardin wtginghe/eude
vermengden hem onder de anderen/ ge-
beynsende niet te weten wat dese alar-
men beduyden mochten. Frene siende/
dat het geruchte hot langer hoe meer v-
meerderden/debe so vele dat hy Floren-
dos wylt het gedrang creghe/waer inne
hy gecomen was/vervolgende de dage-
ren/en deur de dupsthept bandē nachte
(de

(de welcke groot was) vande sy middel om te comen buyten de stadt/en volges by heere Dierden/die bewaert worden vanden passie/haer verhebbende. En geloofst byzelick dat Flozendos soude veel liever menichwerbe wederom hebben willen keere tot den strijt ende tegevecht/also swaer viel hem te verlaten die gene die hy meer beminden als syn eygen siele/ende verliesende de hope van die selve nimmermeer wederom te mogen sien/het leven te verliesen/was hem min als niete/daeromme dat hy synen haert en hant wt troocke/gelijt oft hy hadde willen rasen/so dat Frene hem toespreec in deser manieren: Hoe dus mijn Frene/wilt by den Valme voor de knyen byken/en de stele nade byle werpen / ghy wilt u selven verliesen/ende me Vrouw Gyane oock. Ick zweere u op myn geloofte/dat ghy ongelijck hebt/in desen teghenwoordighen tyt alsulcke rontenantie te houden/bykans gebruyckende de manieren van een gemeyne vrouwe. Neen/niet en gheeft mi gheen pas / te toonen dese depylieke gelaten / laet ons vertrecken tot by onsen Volcke / daerna indient u goet dunckel sullen wy eenen wederom inde stadt senden/ om hem aldaer te informeren/ende vernemen hoet hier nae alles afloopen sal/ende u sulx te comen bootschappen in Macedonien. Flozendos antwoorde hem: Och mijn Hebe/ghy spreekt als die gene die niet en gevoelt het vele mijn tormēt veroorzaect/geloofst ghy/ dat ick voort aen sal comen te ven/verlatende in allen perijckel ende noot/ die gene die om mynent wille van mi voort aen sal liden ontalliche tribulatiē ende verdrieticheden/ ick zweere op mijn geloofte dat ic liever sterbe wille als hier namaels te moeten gehengen de passien ende totter doot toe quellende begeerten die my overcomen sullen/haer niet siende in mijn presentie / ofte in een plaetse daer sy soude mogen middel heb

ben om my te gebieden. Dat is grootelier gefantaseert seide Frene/gaen wy/gaet wy aler op noch meer bekēt wort anders in plaetse van haer te salveren suldy wesen oorsake van haer quaet. Daer aen Flozendos welkenden by zijn Hebe hem seer wijselic riet / waer om dat hy achtervolgende syn goet dunckel/en hielden niet op van rijden tot dat se quamen by haren volcke die haerlypde verhebben / vande welcke Flozendos terstont afveerbiedden eenen Schildt knecht om inde stadt te reysen/hem wel ernstelick bevelende hem van dach te dach in des Coninc zins Vaders Hof te verstantighen/alle de nieuwe tijdingen die hy aldaer soude mogen hooren.

Maer om te vervolgen ons eerste propheete/Caridin was bycans niet gecomen upt de Camer van Gyane / oft hy en bevonde den Keysar opghestaen te syn/die syn Guarde dede wapenen / om d'andere te hulpe te comen/want alberechts hadden hem de bluchtēde Ridder van Carisius te kenne gegeve/hoe dat zy den Macedonischen Prince overcomen waren/beclimmende den Hof van d'Infante zijn dochter/om haer te onteeren/waerover den Keysar alsoo beweecht worde/dat hy liep met een groote Furie inde Camer van Gyane/de welcke hy bonde in haer bedde/ meer doot als lebendich/maer de noot (vande welcke men dierwils een deuchde maect)leerden haer haestelke te houden een ander rontenantie/in manieren dat sy hē siende binnen comen/nam haren nachtmätel/ende ginc hem te ghemoete / ende de Keysar by haer comende/brighonste tot haer te seggen / bykans in een rasende gramscap: Ghy vileynighe beerne/hebt ghy dorven denken my alsulcke onteere aen te willen doen/ick zweere by God dat het weynichscheelt (om u te doen dienen een exempelē van andere)

B liij

dat

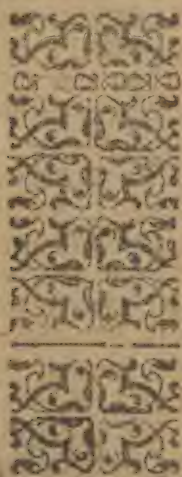
Die Historie van

dat ick t'hoofd niet en nae van u l'chaef.
 d' Infantie hoorende hem alsoo sprekende/
 antwoorden hem seer sortelicken / mijn
 Heere/ ic bidde u niet te willen vergram
 men/ ghy beschuldicht my/ en ic en weet
 niet waerom. Indien ic u misdoen heb-
 be/ t' staet aen u / my daer voor alsulche
 straffe te doen alst u believen sal / maer
 indien ic ontschuldich bi/ so en wilt my
 niet t'onrecht veroordeelen. Ach onsa-
 lige seide hy/ alsulche ontschuldige en
 sal u niet mogen helpen. Doen nam hy
 se seer straffelich/ en slootse selve in eenē
 stercken Toorn/ daer van hy den sleutel
 op sloote/ en daer na ginc hy aent logijs
 van Tarisius/ om te besien hoet niet hē
 ware/ want men hadde hem geseyt dat
 hy in perijckel des doots was / alwaer
 hy vout de Keyserinne grootelick wee-
 nende/ maer hy southe wederom slapen/
 en ghebode syn meesters alle neerstichz
 aen te wenden / om synen Hebe wel te
 tracteren geen costen sparende. En om
 dat de gene die Florendos sochten hem
 niet en konden vindē/ begonste t'rumoer
 ende tgeruchte te refferen / en de Keyser
 verteroc hem in syn Camer/ tot des an-
 deren daerhs smorgens/ en de Keyserinne
 wetende dat haer Dochter inde ghe-
 banckenisse was/ ontfinge daeromme
 een alsulcken verdyet/ dat se haer quam
 werpen door de Doeten vanden Keyser
 hem biddende met geboorden hadden/ te
 consenteren dat syse upt de gebanckenis-
 se mochte laten/ maer hy was also ver-
 stooyt dat haer woorden niet veel hel-
 pen mochten/ door die reyse van alleen
 haer toelaten de dat syse soude mogē gaē
 aen spreken/ twelc sy oec so geringe vol-
 brochte als hy haer den sleutel gegeven
 hadde/ en comende inden Toorn voutse
 sitten tegen d'eerde/ also seere beschreydt
 onde droevich synde/ dat het schien dat
 se op de selfse ure vā dese werelt hadde
 willen scheyden/ niettemen (so geringhe
 se haer Moeder gewaer worde) stontse

op/ en haer groote eere bewijfende / be-
 gonst sy noch swaerlicher te suchen en
 te weenen dan te bozen. De Keyserinne
 haer beminnende upt ghehelder herten/
 en haer siende in een so depyllichen staet/
 hadde grootelick te doen om te geveyn-
 sen tgene zinder van dochte / niettemin/
 na eenige cleene propoosten die sy t'samē
 ghouden hadden/ seide de Keyserinne
 tot haer/ ick verwondere my Dochter/
 wat dat u beweest heeft/ dat ghy u sa-
 tatie also seer gestelt hebt op tene vzeem-
 den/ so dat ghy u selven so verre vergees-
 ten hebt dat ghy niet en wilt gheloooven
 den staet des Keyfers noch oec de mij-
 ne/ te die seer wel wete die groote liefde
 die Tarisius tot u draecht/ en het door-
 deel dat het u geweest hadde hem nemē-
 de tot eenen Man/ niettemin/ ghy re-
 kende een lichtveerdicht seer qualijck
 staende u ende uwe gelijcken/ hebt Flo-
 rendos d'incompsie vergoet door uwen
 Hof/ ende op alsulcken susperte en onbe-
 quame ure/ so dat al u leven lant uwen
 naem en faem daer door gherencht sal
 wesen/ want twee vande Ridderz van
 Tarisius die den schelm meynde te gri-
 pen sonder doot gebleven/ en mijn Hebe
 selfs swaerlic gewont. Triant hoorende
 schelminnen/ die sy beminden met een
 gehel herte/ en dat sy beschuldicht wor-
 de vande gene die haer behoorden te v-
 schoonen/ antwoorden haer. Me vrou-
 we/ my is tot noch toe onbeket geweest
 de oorsake warrumme d' Keyser alsul-
 len gramshap tegens my gebruyeten/
 en so ick bemerk met seer grooten onge-
 lijck/ want my is onbewost oft Floren-
 dos oft een ander hem ondernome heeft
 te comen in mijnen Hof/ oft in eenighe
 plaetse daer ick geweest ben / en die my
 na hē ghebracht hadde/ te soude veel eer
 geseyt hebben/ dat hy opten werch ware
 gheweest om weder te keeren in Wate-
 donken (volgens den oozlof die hy hier
 int Hof genomen heeft) als in dese stadt
 war

Wat can icht dan ghebeteren/ indien hy wederom gecomen is/ Och oft Godt geliefde/ dat den verrader die oorsake geweest is van dit Annoer/ thien spietten diep in d'aerde geweest ware/ aengesien dat (gelijck wel mogelick is) hy desen Jongen Prince de misdaet opleyt/ daer aen hy niet schuldich en is/ hebben de hem genomen voor eenen anderen/ ende indien hij geweest is/ so en heeft hy n3 gesaelgeert als in een saecke/ dat is dat hy hem niet doot geslagen en heeft/ gelijc hy wel vertient hadde/ also dat geen dach mijns levens passeren en sal/ ofte ick sal hem dragen een hate groot/ boven mate waerover ghy u oock niet en dozt verwonderen/ wat hy u verbozert heeft de oncere/ waeraen ick ontschuldich be/ maer t'geschiede soot wil/ want de doot de welcke ick seer na hy gevoele/ sal mi op een rozte verlossen upt de droefheyde daer ic in leve/ in veel eer als ic wel wilde/ daerom s3de vrouwe bid ick u / dat ghy noch mijn Heere geen moeyten doe en willet om vooz mi renen man te vinden/ ende aengaende vande ghebanchenisse daer hy mi inne gesloten heeft/ wā mer dat hem gelieven soude mogen mi

daer vet te nemen/ so sweer ic nochtans op mijn geloobe/ dat ic seer wel te vrede sy alhier de reste van mijn dagen te passeren/ beinnende liever dese cenicheyt ende hebwan e/ als de vyzicheyt/ met so grooten ongelijc gesuspectert en benyt. Mijn vriendinne seide de Keysertinne/ ick bid u/ dat ghy u also niet mistroostē en wilt/ den Keyser heeft eenige redenen gehad om die liefde die hy tot u vzaegt ende den oploop die overquam te doedz hy gedaen heeft/ maer ick hope dat het int eynde alles ten besten comen sal / en dat ghy wel te vze den syn sult. En noch viel meer andere propoosten gebeurden tusshen haer beyden/ so dat de Keysertinne haer ten lesten Gode beval/ want de tijt dochte haer lange te wesen eer sy hy den Keyser quam/ om hem te vertreckē alle dat Gyane tot haer gheseyt hadde/ twiele sy hem ooc terstont alles verclaerden/ sonder yet te vergeten/ maer hy en nam daer geen acht op/ haer van daghe te dage belwijfende eenige nieuwe wezetheyt ende seyndēde na de Ambassadeurg van Hongarien om haer te spreken/ de welcke gecomen zijnde/ begōste hy haer te seggen :

Mijn Heeren ick ben van meeninghe tot den Coninck mijnen broeder/ want dat ghy vooz dese repse wederom keert aengesien de moeyten die mi overcomē/

Die Historie van

ghin/ gelijc ghy luyden oot wel hebt mog-
gen verstaen/ ick vooz my genomen heb-
be/ vooz alsmi inde saecke van uwe Am-
bassade niet te befluyten / dan sulcx sal
moghen geschieden op een ander mael/
als de saken sullen syn in beter dyspotie.
De meyninghe vanden Keyser verstaen
zynde vande gesanten van Hongarien/
namen den selfsten dach van hem onlos-
keerende weder tot haren Heere/ aende
welcken sy berantwoorde al tgene dat-
se gehoozt hadde/ waerover hy seer qua-
lick te vreden was/ so dat hy terstijt Ta-
risius (die welcke noch qualick te passe
was) ontbode hy hem te comen/ dan hy
hem inde Griane so seer/ dat hy hē vooz
die repse niet en conde onderdanich syn/
maer so geringe hy syn gesontheyt we-
derom vercregen hebbende/ ghinck den
Keyser bidde om vergiffnisse vooz syn
Dochter/ toeschryvende geheelicken het
ongelijc synen volcke/ die onvoorzach-
telick alsulcken gherucht ende ghetier
hadden ghemaect / van Florendos
ende haer/ so dat dit de voorsake was dat
de Keyserinne met haer Vrouwen de
bepicheyt vercrege om de Princesse des
daechs te mogen gaen vergeselschappen
maer des nachts dede den Keyser haer
befluyten/ gelijc te vozen/ sonder ymāt
hy haer te laten als een oude Jofvrou-
we Colomestre genaemt/ die welcke hy-
se te verwaren gaf / haer bevelende op
haer leven/ dat sy haer in genen tijdt al-
leene en soude laten.

Hoe Florendos aenquam op de
Frontieren van Macedonien, al-
waer hy seer grooten wonder-
baerlicken rouwe bedreef, om dat
hy Griane niet en hadde moghen
met nemen, gelijk als syn voorne-
men geweest was.

Het viij. Capittel.

Florendos ende Frene gheromen
synde/ daer henluyde haer ander
volck berbeypende was/ rypden
voozts in alle diligence (vreesen-
de gebolcht te worden) so dat sy in wep-
nich dagen quamen op de Frontierē vā
Macedonien/ en om dat de Prince doch-
te niet te comen leben sonder dielwils te
hoopen nieuwe tydinghe van syn alder-
liefste/ nam vooz hem te blijven in d'al-
dererste stadt van synen lande/ ende al-
daer te verbeypden synen Schiltknecht/
die hy na Constantinopolen ghesonden
hadde/ gelijc ghy gehoozt hebt/ die veel
eer wederom tot synen Meester keerde/
dan hy ghedoopt hadde/ om het wepnich
verbeypden dat hy in des Keyfers Hoff
gedaen hadde/ want so geringe hy daer
quam/ verstonde hy hoe dat Griane ge-
vangen ende Tarisius noch inden lebē
was / het welcke Florendos verstaen-
de/ meynde te sterben van ongenuech-
te/ soo om het quade tracten te van syn
vriendinne/ als oock om gefailgeert te
hebben te dooden den ghemen vooz den
doot vanden welckē hy wederom hoop-
ten te gewinnen syn verlies/ ende van
alle den dach en woude hy noch itē oft
drincken/ maer sloot hem allene in syn
Camer/ ende om so veel te bequamer te
mogen doen syn beclachte lypde hy hem
oijt bedde/ maer Frene die hem niet veel
uijt het gesicht verlore/ vreesende dat hy
dooz misnoede hem seluen tleden bene-
men sonde/ dede so vele dat hy middelen
vonde/ om inde Camer te comen/ dewij-
le hy syn elachte doende was/ seggende:
Eplaci me vrouwe/ moet ick so onghel-
uckich syn/ dat ghy om mynent wille
lijdt gebancknisse ende toyment/ sonder
het verdiant te hebben/ wat volderen-
ge sal u oijt mogen doen uwen Floren-
dos/ om te mogen beteren dit onghelijc/
deur het welcke ghy hem so sterc aen u
verbindt/ wāneer hebt ghy aen hem ge-
dient/ alsoo ghetractert te worden/ om
ghin

zijn oorſake? Doorwaer / indien u ver-
 dziet hem conde voeghen met het mijne
 tot uwer ontlaſtinge / ic ſoude my achte
 te zijne den aldergeluckichſten verdziet
 lydende meſch / die opt geweeſt is / maer
 t'gaet al tegens mijnen wille / r'gaet my
 al contrarie / de Doot ſelve vlucht van
 my / maer ic ſweer by God ſepde hy / wt-
 ten bedde ſpringende datſe icke teghen
 haren dank ſal vaſt houden ende Frene
 ſende dat hy in onſinnicheyt begoste te
 geraken / ginch tot hem / hem byde hant
 nemende / en vragende wat dat hy had-
 de. Ic heb ſepde hy / ſo groot lyden / dat
 het my verdziet te leven / ghy hebt voor
 waer reden ſepde Frene met hem ſpot-
 tende / indient is om de gebaekeniffe vā
 Gziane / en iſt niet beter datſe aldaer is /
 dan inde macht van Tarisius / gemeret /
 dat hare ghebakeniffe niet langhe en
 mach dueren / maer indien sy ghehoudt
 ware / daer van en ware gheen eynde te
 verachten / daerom hebt goede hope /
 ende doet deſen dach afveerdigen eenen
 anderen Schiltknecht / die welcke in al-
 le neerſticheyt verſe na Thracien / om u
 nieuwe tijdinge te brengen wat daer na
 geſchiet ſal mogē zijn / en dat hy middel
 vinde / indient mogelijk is / om Gziane
 deur Cardin te doen verſtaen / dat hy
 om die oorſake daer is. Deſen raet vont
 Flozendos goet / ſoo dat hy op de ſelfſte
 ure den laſt gaf een van zijne Edelup-
 den / die welcke in grooter diligentie vol
 broecht het Ghelode van ſynen meſter /
 want door een goede Portupne quam
 hy aldaer op de ſelfſte tijdt dat Gziane
 voor haer genomen hadde des volgen-
 den dachſe hare Vrouwen te ſpreken
 van tgene haer geliefde / ende hy en hiel
 niet op van ſorcken / tot der tijt toe dat
 hy Cardin gebonden hadde / die hy ver-
 telde alle t'ghene hem Flozendos belast
 hadde / oock mede zijn groote verdziet /
 twelck hem daghelick quellende was /
 hem ſeer aff. eticufelicken biddende / dat

hem ſo veel geliefden te doen / dat Gziane
 daer van de waerheyt quame te we-
 ten / oock mede dat hy daer was / om die
 wils na hare ſaken te vernemen / en die
 ſynen meſter te laten weten. Cardin
 weſende verſekert vande blijdſchap die
 de Princeſſe ontfanghen ſoude door de
 nieuwe tijdinghe van Flozendos ginch
 ſyn Suſter vinden / die hy verclaerden
 alle dz hy gehoort hadde / en ſy ſulck wel
 verſtaen hebbende / ginch het terſtonck
 Gziane vertrecken / ſo dat de oude vrou-
 we dieſe in bewaerniſſe hadde daer ober
 quaet vermoeden creech / ende om dat sy
 Flozendos van te voren beminde / het
 buyt albereets ontſengt was / marc als
 nu ontſack / in ſulcker cracht / ſo dat sy
 wel vaſtelick in haer ſelvé beſloot / haer
 liever in ſtucken te laten houwen / al
 opt pement anders voor haren Heer en
 man te nemen als hem / en dochte hem
 te ſchrijven eenen brieſ / ſo om hem te
 trooſten / als oock te geven goede hope /
 maer en wiſte niet hoe sy ſulck wel sou-
 de te wege brengen / ghemerckt sy gheen
 Inck noch Pappier en hadde / ende dat
 het verboden was / haer tſelve te geuen /
 minners sy praeten ſo ſchoon met Co-
 ſomeſtre / hare Wacht-vrouw / veynſe-
 de te willen ſchrijven een cleyn brieſ aen
 aen haren Vader / ſo datſe vercreech tge-
 ne sy begeerden / en haer op een plaetſe
 alleen vertreckende / ſchreef eerſt den
 Brieſ aen den Keſer / ende daer nae aen
 Flozendos byde welcke sy hem bidden-
 de was / hem ſo ſeer niet te willen quel-
 len / door dien dat de ſaken hem niet ge-
 heelicken en voechden nae ſyn fantatie
 want met de hulpe van Godt / het eynde
 haer ſoude ſyn also genoechelick als
 haer het beginsel moepelick en teghen-
 ſpoedich viel / en dz sy haren doot wtge-
 ſtekt hadde / t ſelve was alleene geſchiet /
 om hem ſyn leven te bewaren. Deſe twee
 brieſen geſchreben en toegeloten zijnde
 riepe de oude Vrouw tot haer / en gaf
 haer

Die Historie van

haer den hiezef die genden Keyser hielde
haer bidden datse dien hem geliefden
te brengen/so dz sy daer door middel ver-
treech om te mogen spreken na hare ge-
liefte niet Lerine/suster vā Carbin haer
bebelende te gaē vinder dē Schiltmecht
van Florendos / op dat hy wederom
keerden na syn meyster/met hem nemē-
de haren hiezef/t welc hy also dede/come
de in weynich dagen daer na ter plaetse
daer hy den Prince vāt/die welcke ont-
fangende den hiezef van Gziane/was so
blijde alst mogelick is/hem niet latende
genoegen die hondert mael te lesen ende
te cussen in eenen dach/segghende: Och
wel geluekigen hiezef/die geschreven is
met die hant vande excellēte Princeesse
die hupden/daechs op geheel aertrijc is
hoogwaer ter liefde van haer salic u be-
waren/en in sulcker eeren houdē/als het
welcke daer van my meerder blijfchap
aen gecomen is/als ic opt gehat hebbe.

Hoe den Keyser Tarisius belooft
hem zynē dochter ten houwelick
te geven,alwaert ooc datter regēs
haren wille waer,ende hoese inde
Graem quam van eenen Sone, son-
der dat het yemant ge waer worde
als alleene de oude Vrouwe die se
in haer bewaernisse hadde.

Het ix. Capittel.

Als den Keyser ontfaegē had
de den hiezef van zyn dochter/
die hem Colomestre presen-
tierde/en hoe wel datse niet en
hielde enige sake die hē tot grāmichap-
pe soude hebben behooren te verwerken
wantse hem daer met ootmoedelic badt
dat hem geliefde barmherticheydt niet
haer te hebben/als onnoosel zynde van
regene datmen haer opgeleyt hadde / soo
toonden hy hem nochtans toorniger te

syn als hy plachte/gebēde de oude vrou-
we tot een antwoort/seggt Gziane/dz ic
haer ontbiede/nademael sy de stontichz
gebruykt heeft/van my niet ontberbe-
nich te syn/dat ichse sal doen kennē wat
mācht dat ick ouer haer hebbe/en datse
haer vyz verskere datse haer lecfdaghe
niet meer onder mijn ooghen comen en
sal/indien se aen Tarisius niet hijlicken
en wil/dien ichse gegeven hebbe/twelck
haer de oude vrouwe vertelde / maar sy
soude haer selven veel liever den doot aē
gebaen hebben/waerom dat houwel
de verdrieticheyden haer van tē voren al
vererende waren/so queltense haer noch
tans aldoē veel meer/niettemin dat en
was niet te gespreken byde droefheyt/en
byhangs wanhope/die haer overquam/
overmits datse haer bebruycht boelde/
geen middel wetende om haer te verlos-
sen datse daer door niet onteert en wor-
de/indien men sulcx ge waer worde/dan
eenen eenigē hoop hadde sy tothaer toe-
vlucht/te weten datse niet en so sware
kruette b. vangen worde/so dat de Me-
decijnmeesters haer booz verlozen achtē
meynende dat haer leven niet langhe en
soude dueren/twelck sy wel begeerden/
uyt grent haers herten/niettemin/noch
tans tegens haren wille vercrech we-
deromme ghesontheyt / en ten lesten be-
kennende dat de grootheyt van haren
licham gaf openbaerlicke getuygenisse
van haer swangbaerheyt/soo en dorste
niet opstaen uyt den Bedde/en also bleef
se eenen langen tijt / toe dat den termijn
van haerder bloffinge gendaecten/en op
eenē tijt quam haer de Keyser (door het
lanckwijlich quellen ende bidden vande
Keyserinne) besochten/met hem brengē-
de Tarisius/en alsse inden toorn gecome
waren/bebouden syse so mager en mis-
maecte/dat niet tegenstaende/ enige G.
smadinghe en veronwringhe/die den
Keyser tot haer māchte hebben / soo en
conste hy hem nochtans nō onthouden
van

van weenen/daer van hy hem tbest mij den dat hy mochte/haer seggende /ghy hebt goet gebondē my onghoorsaem te zijn/in tgene dat uwe eere en profijt is/ en sonder my te vzesen (ghelijck ghy wel getoont hebt) veel te stoutelicken gewep gert hebt/den man die ic u hebbe willen geben/maer ic sweere by mijn Croone/ dat ic u sal toonen en doen gevoelen dat ghy my misshaecht hebt/want al wilt ghy oft niet/al eer ic van hier gae so sal ic u overleveren aenden genen die ich u belooft hebbe/ende nemende haer byde hant/roepende Tarisius/sepde tot hem: mijn sone op dz mijn woort warachtelic en onberispelich gehouden worde/so gebe ic u Sijane mijn Dochter/hier te ghenwoordich die ich u beloofte hebbe/ tracteert haer van nu voortā als uwe vrouwe en bzuipdt/daer na gaf hy hem den sleutel vanden Toorn/seggede:hout daer ich bevele u de wachtē / doet daer met so ghijt verstaen sult. De Princesse dan wel bemerckende dattet haer nobig was ghdoorsaem te syn den wille vā haren Vader / waeromme sy gheveinsde dooz groote voorszichtigheyt hare ghebachten/en bykans smeltende in tranen sepde hem seer erbermelickē: eplari myn Heere/ic en had noyt gedacht / dat ghy alsulcke wyet heyt tegens my gebruycken sout/my bedwingende te nemē enē Man/geheelicken tegens mijnen wille/ niet dat Tarisius mijnder niet weerdig en was/dan wel veel meer/maer om dz ic achten dat het geslachte van de maegschap tusschen ons gendeelsaem is/ om te onderhouden de vrentschap die ghy hebt metten Coninck synen Vader/sonder met hem behoeven te maken eenige nieuwe verbintenisse/en dat meer is/de opvoedinge die wy en mijnen Broeder Caniam tsamen gehat hebben van onse joncheyt af heeft my so gemepusaem en Familiaer met hem gemaect/ dat het my onmoghelick dunct te zijn/hem opt

also te conuen respecteren als een deuchdelicker vrouwe schuldich is hare man te doen/daeromme mijn Heere dunckt my (onder uwe correctie) dat ghy my e weynich daer in behoort te verdraghen/ hoe wel dat (gemerckt den staet daer in ich ben) den dach der bzuiploften so gheringemet ghehouden en sal worden/als geschieden sal mijn wtvaert en begraffe nisse/en doen begonse seer te schrypē/ dat de Keiser haer niet en wiste te antwoortden/maer met barmherticheyt beweegt zijnde ginck van daer/latende Tarisius by haer blijven/die haer meynden te overwinnen met schoone woorden/seggede:me vrouwe ic bidde u dat ghy u niet en quelt met het ghene dat u den Keiser geseyt heeft/om mijnent wil/want ick niet en begeere als tgene dat u ghelieft/begeerende veel liever alle mijn leven v driet te liden/als e oorsake te syn van eenich quaet/dat u soude mogen overcomen/hoopende dat ghy eens alsulche barmherticheyt met my hebben sult (bekennende de liefde die ic tot u draghe/en her bevoir daer ic my aen verbinde om u diense te doen) dat ghy my bywillichlicken consenteren sult het welke den Keiser beproeft u te doen doen met ghewelt/wesende veel meer verstoort dooz de straffeydt die hy tot noch toe met u gebruyct heeft/als dooz eenich dinc dat my opt overcomen is/en op dat ghy geē fantasie en hebt dat sulcx geschiet sy dooz mijn toetsookinge/my zijnde in handen gestelt den sleutel van uwe gevanckenisse/ende de Wacht van uwe persone / soo stelle ich d'een en d'ander in uwe goede geliefte/en dit seggende/soo gaf hy haer den sleutel vanden toorn/en sonder haer antwoort te verheyde/beweest hy haer groote eere en reuerentie/haer latēde int geselschappe van Tolomestre/alsoo bemoept en haren geest getravailleert zijn de/datse daer over in slape viel / dom dachte haer in eenen droom/datse saghe eenen

Die Historie van

eenen Leeu/commende tot haer ghelopen
metten open keele om haer te verkindē/
maer terstont worde sy ghewaer eenen
Ridder/hebbende een bloot sweert inde
hant/tot de welcke sy hare toeblycht nā
hem biddēde dat hy haer wilde bescher
men van dit wreede beeste/nochtāns ant
woorden haer den Ridder geheel straf
felicken / ick en sal u niet bescherimen/
maer met die sweert sal ick u t'hoofte af
slaen/ghy hebt also misdaen Godt wā
Schepper/om dat ghy onghelooft sijn
gewest sijt wtten Vader / dat ick vrel
meerder oorsake hebbe u den hals af te
slaen/dan u t'leven te bergen/meynt gy
tegens den wille van God te conne doe/
laet u gensech sijn de faute die ghy met
Florendos bezeven hebt (waer van
dat nochtāns comen sal een seer uyt
nemende excellentē vrycht) ende betert u
van nu voortaan/oft verskermt u / dat
ghy steruen sult den ewigen doot / son
der dat wtten oncrupschē minnaer mid
del sal hebben u daer vooz te bescherminē.

Van dit grouwelich dreygemente had
de Gyane sulcke verschrickinghe dat se
hem beloofden voortaan te doen tghene
dat den Keysar haer bevelen soude/son
der daer inne te saelgeren. En terstont
verdwēen den Ridder metten Leeu als
haer dochte/haer latende by een schoo
ne Fonteyne/ontsom met boomen be
plant/ende met soo veel ende diuersche
bloemen/daer van den soeten ende wel
rupchenden reuck haer also verbliden
ende verheuchden/gelijck oft sy neyt ee
nigh lyden oft verdriet gheleden en had
de/waeromme sy ontwaachte ghedaech
nich wesende desen droom/en verschiet
zijnde/behal sy haer debotelicken onse
Heere/hem biddende ootmoedelickē om
vergiffnisse / protestierende van doen
voortaan te sullen doen den wille vā den
Keysar/hoe wel dat sy qualick vergeten
conde haren Florendos/so dat Tarisi
us (die haer twee oft drie dagen daer na
quam vāterren) een beter gelaet toonde
en meer reuerentie beuees als sy vooz

maels plach te doen/en alsse tsamē rou
tende waren van verscheydē propooste
so sepdē tot hē/voortwaer mijn Heere
Taristus/ghy hebt gebuycht en so eer
liche en halschde sake tot my waert/al

so dat ick besloten hebbe geheel uwe te
blyuen/indien ghy vergetende de onge
hoopsaamheyt die ick u ende mijnen Va
der betoont hebbe/my sulcx ghenen on
danc weten wilt in toecommende tijde.

¶

Of Tarissus alldoen blijde was daer van en derfinen niet twijvelen/en albereets dochte hem de tijt lange te vallen/om hyden Keyser te comen/om hē sulcx te kinnen te geven/ in sulcher voegen/dz (om het u int cozt te vercreken/na vele belostenissen ende sweringen die hy de Princesse dede/haer niet allene te tracteren als syn Dupszouwe en Bruidt maer als syn vriendinne/Wouwe ende Moederste / hy hem voechden hyden Keyser/de welcke verstaen hebbende de veranderinge van syn dochte/seer wel daer niet te vreden was/haer beginnende wederom te toonen een goet en beter gelact/dan hy opt gedaen hadde/ noch tans Colomestre en liet haer niet comē wt haer gesichte/en Eziane wetende dē tijt te genacken/dat sy soude moete int licht brengen de vucht die in haer verborgen was/en dattet onmogelijc was langer haer ongeluck booz haer te connen verbergen/nadten dan vele swaricheden/twijvelingen en vreesen overlept en bedocht hebbende/verclaerden haer ten lesten hoe alle hare saecken stonden. Ende en waert niet geweest dat Colomestre gebzeest hadde haer te doen misshopen/sy soude haer veel scherper ghesrafft hebben alsse dede/en oordeelende in haer selfs veel beter te syn/so groote faute te becreken/als openbaer te maecten tot het leetwesen van so vele/en tot niemants pzoijt/vertroosten ende verstercken haer in alle manieren datse conde/haer verleenende alsulcken bystant/datse door de gratie vā onsen Heere Jesu Christo verlost worde van eenē schoonen Jongen Done ghelijck ghy hoozen sult:

Inde negenstemaent na dat Flozen dog wederom geheert was in Macedonien/op eenen manendach ontrent te 10 uren des abonts/begonste de Princesse te gevoelen de benautheden der barenber vrouwen/en Colomestre hadde so

wel in hare saken boozsē dat meer als ses weken van te vozen/nemant als sy inde Camer vā Eziane geslapen en hadde/die haer daromme sonder vzeese aelreep en dede opstaen/doen begonste haer de pijn so seer te dzingen/ende quam dē arbejt haer so subtelicken aen / dat sy terstont daer na vaerden eenen schoone Jonghen sone/die Colomestre in haren schoot ontfinge/en alsse hem in haren armen hiel / docht hy haer seer schoone en wel gefatzoeneert te syn/soo datse in haer herte eē wonderlic groot leetwesen ontfinge / oberbenckende het perijckel daer hy in gestelt soude moeten worden in bykang aler hy noch te bege gebozē was/gemerckt dat de ere van syn moeder niet en conde bewaert worden/ als om den prijs van syn leven / daromme na datse hem in eenige doerckens (van haer te vozen daer toe berept) gewondē hadde/sy hem vzoijt tot syn Moeder/ seggende/op mijn geloobe me Wouwe/mij deyt seer/datmen also moet verliesen dese schoone clepne creatuer/die sich geluckich soude achten/ende de moeder oock/indien onsen Heere niet mis daē en ware geweest doen hy gegenerert worde/maer hy moet de penitentie dragen vande sonde die hy niet gedaen en heeft/twelck een seer groot jammer en schade is. Placi am worden sy / wat wil dy dat ic doe? Och oft God geliefden dz ick doot ware en hy wt het perijckel / hant kussende en bykang vergaende in haren tranen/ seggde: Placi mijn kint/mijn clepni soete Manicken/moet ic ergen de natuer vande gherechte Moeders/soo wzeet ende onbarmhertich zijn/ dat ick toelaten sal u te stellen inde wille ende gheliefte van een vzeemde vrouwe/die (gelijck wel moghelic is) niet wetende den Edelen staet ende conditie van u vader en Moeder/soo weynich achte op u nemen oft sozge booz u draghen sol/ dat ghy t allen stonden sult syn in perijckel des

Die Historie van

des doots/doch indien ghy sterft/so sal
u moeder wel haest volgen/en alse dese
claginge aldus doende was/so bemer-
ten sy in zyn rechte zijde vant aengesicht
een cleyn swert tepcken/in forme van eē
crupskien/twelc haer terstont dede ghe-
dencken aenden droom die haer gebeurt
was / als haer den Ridder vertoonde/
die seide dat haer vruchte soude comen
tot groote perfectie/waerom sy van he-
ren beteren hoop bestonde te crigen/als
se te boyen hadde/ende sy hinch hem aē-
den hals een cleyn goudt crupskien met
costelike Gesteenten verciert/ende van
grooter deuchden/ende den mersten tijt
des nachts gepasseert zijnde/Colomee-
stre vreesende dat men haer soude mogē
overcomen/seide tot haer / Me vrouwe
tis tijt om te volbrengen het welcke wy
begonnen hebben/ende ick bid u en wilt
niet meer besich zijn met desen kinde /
maer wiltet my gheven/op dat ick het
Cardin brengen mach ghelijck wy be-
docht hebben. En de bedruckte en droe-
wige Moeder overdenckende dattet al-
so geschieden moeste so kustē sy noch eēs
het arme kindken/voorden lestē adieu/
ende met overbloedich suchten en ker-
men/leerden sy hem in handen vā Co-
lomestre/die daer met terstont ginc bin-
den Cardin/ den welken sy hen gaf / en
hy sonder vertoeven ginch te peerde en
sonder te weten waer ofte wat werch hy
nam/reet tot inden dageraet over berch
en dal/also de soctupne hem geleide/en
geloofte vzelick dat hy hem seer besich
vonde met spnen last/want hy vreesden
dat te gheven aen eenige Doorpvrouwe
waer door de salie vande Princesse ont-
deet soude hebben mogen worden/wāt
het geruchte was genoegsaem gemeyn
door tgeheel Keyserrijck/hoe dat sy om
de liefde van Florenbos gevangen had-
de geweest/ten lesten die claerheyt int
Gosten beginnende sich te vertonen/ en
hy hem bindende/op een hoogen berch

die bedeckt was so met Palm als Olijf-
boomen/tradt vanden peerde en maer-
ten een cleyn Beddeken van Gras / op
het welck hy het kind leide/hopende dz
aldaer haest ymant voorhy soude pas-
seren/dieder barmherticheyt niet hebbe
soude/en hy het bevelende inde kwere-
nisse van onsen Heere/nam spnen wegh
wederom na de Stadt/daer hy ontrent
middach quam.

Hoe Gerrat voorby passeerde ter
plaetse daer Cardin het kind gelatē
hadde,het welcke hy vout,en met
hem voerden om te doē opvoeden.

Het x. Capittel.

En Berch daer Cardin den
jongen sone van Cyane gela-
tē hadde was ontrent eē dach
reysens van Constantnople
ende men noemden die gemeynlich den
Olybenberch/alswaer hem onderhielde
eenen arbeyder/rjck en machtich/soo in
Beesten als Palmen/Olyben/Dattelen
ende ander vruchtdragende Bomen/de
welcke al hoe wel hy een Lantman was
nochtans seer neersich en voorsichtich
in zyn saken/en spnen naem was Ger-
rat/wiens Vrouwe op den selften dach
verlost was van eenen Jonghen Sone/
maer was doot op de Werelt gecomen/
waeromme desen goeden man seer ver-
drietich zijnde ghulck spatsen langhs
desen berch/geheel droevich en melanco-
lich om dat hy niet meer en hadde als
een eenige Dochter/vanden ouderdom
van drie Jaren/en als hy quam ontrē-
den boom/waer by dat Cardin geleide
hadde den Jonge Prince/so hoorde hy
hem schrepen / waerover hy hem ver-
wonderde wat dat mochte spn/giae al-
lenkens naerder/so dat hy ten lesten ce-
nen vout die hem een gelaet toonden als
die

die gene die noch geen bozzen na zijn ge-
 boorte gefoken en hadde / ende hy nam
 hem soetelicken in synen armen / ende
 siende dat hy soo schoon was ende wel
 geformeert/achten dat hy in onser God
 desen ghesonden hadde / in eenen penste
 van synen anderen dootbaren sone/ende
 somende hy syn Vrouwe Marcella ghe-
 noemt/sepde tot haer / mijn biezendinne
 siet/wat wy wederomme vercregen heb-
 ben/ghy hebt hynden eenen doode soon
 gebaert/en Godt heeft ons eenen ande-
 ren lebendigen gegeve / die ick u bzenge
 en hy vertelde haer hoe hy hem hadde
 vinden leggen onder eenen Palmboom/
 en daerom bid ic u sepde hy/dz gy hem
 op wilt voeden/want het is de schoon-
 ste Creatuere diemen opt aert ooge aen-
 sacht. De goede vrouwe nam het kind/
 en hem ontfindende / sacht de costelike
 doeken daer tunc gewonden was / oec
 het crupskien dat hy aenden hals hadde
 hangen/ doen dochte wel dat hy vā goe-
 den hupse was/waromme datse alsulc
 ke beynisse met hem hadde/so datse be-
 gonste te seggen/ick geloove mijn sone/
 dat de moeder die u gebrogen heeft/een
 groot leetwesen hadde alsoe u also heeft
 moeten laten/maer nademael dat Godt
 u in mijnen handen gestuert heeft/so sal
 ick u opboeden als mijn eegen kind / het
 welck sy oec also dede/en dat niet sulc-
 ken liefde en affectie/dz vele booz waer-
 achtich hielden dat het Gerart's eegen
 kind was/die alle syn Gebueren noode
 te comen op den Dooye vanden selven
 kinde/t welc booz advijs van haer luy-
 den allen genoemt wort Palmerijn/en
 dat het onder eenen Palmboom gebon-
 den was/en het kind wies op in sulcker
 maniere/dat ment geoordeelt soude heb-
 ben ses jaren out te syn doent noch maer
 den tijt van drie Jaren hadde/op welc-
 ken tijt Marcelle bezucht worde met
 noch eenen anderen sone / dien sy dede
 noemen Colmelie / die van Palmerijn

daer na bemint worde als syn ege boe-
 der en met gesel/gelhe u hierna soming
 verlaert sal worden/maer nu sullen wy
 hier af een wyl tints wijgen en te ver-
 volge onse Historie/op dat ghy men he-
 verstaen hoe haer Cyane goudin ic-
 de na datse wt den kinderbit de ege ha-
 staen was/soo is te weten dat Cyane
 Carins wedercom yste vercremer heb-
 bende/hem dede ontfinden en te bzenge
 hoe hy met het kind ghemacht hadde/
 i welck hy haer liet en wilde verstricke
 maer sepde haer de waerheit/warom
 de ellendiche Prinse sulcken verbrict
 aenquam/dat het weynich sekerde/ oft
 sy soude daer over de oer gebleven hebbe
 niettemin / ten lesten bedenkende die
 gratie die haer onsen Heere verleet had-
 de/als haer bewaert hebbe de booz scha-
 dalisatie en oneere/leer dede daer na be-
 ter dissimuleren ende gebeyden haer
 bzieet dan te rozen/en begonste haer bly-
 der te gelaten/en gesont ende wel te pas-
 te worden/waarinne de Japserinne seer
 groote genoechte nam/ hopenbe te vol-
 bzenge tgene haer booznimen was/te
 dienst van haer nebe Carinus. En om
 dese oorsake sy met hare boozsz dochter
 wesenbe op een tijt alleen/sepde tot haer
 Mijn biezendinne en wilby niet volbr-
 gen daer den Japser en ick u so di wil-
 em gequelt hebben / ick bid u dat ghy
 sulcx niet meer en wilt weygheren / oft
 anders sulcx syn Majet. also doe ver-
 grammē tegen u/dat het namaels u be-
 rouwen sal. Als Cyane dese woorden
 van haer Woeder verstonde / ende wel
 wetende datse moeste/sy woude oft niet
 so antwoordense haer me Vrouwe/ghy
 bint goet en wilt hebben tegen mijnen
 danc / dat ick Carinus tot eenen mā-
 nne. Ick salt dat doen/nabien dat het
 anders niet syn en mach/maer ick ver-
 sehere u/dat van nu booztaen gene dag
 mijns lebē's passere en sal of niet sal my
 leet syn/en inden my daer oec enig

engelt

Die Historie van

ongeluck gebeurt/ en u eenige quellinge
en verbyet/so en wilt u daerom aen nie
mant beclagen als aen u selfst/die daer
van d'oorzaecke zijt/vochtans wat elan
ginghen ende vermaninghen dat haer
Gziane dede/so conde sy haer niet ver
anderen van opinie/ende sonder te be
dencken het ongelijck daermede sy haer
Dochter tempteerden/ ginch den selve
dach den Keyser bidden/ (nademael sy
ne Dochter haer nu wederom bonde in
goede dispositie) dat hy woude volbrin

gen tgene men aengesheben hadde tussen
haer en zijn Hebe/ waer inne hy alsoo
geringe en promptelicken accordierde/
in sulcker manieren dat ten eynde van
de werke sy ende Tarisius aen malcan
deren gheplijkt waren / tot groot leet
wesen vande Princesse/so dat de roleur
van haer blecke visagie genoechsaem
betuychden/want als een pegelijck op
de Waploft besich was om vzeucht te
hanteren ende goede elhier te maerken/
so met malcanderen lustich te eten ende

te brincken/als ooe met danffen / singen
ende spzinghen/begonste die droevighe
Gziane te dencken op haren Florendos
haer achtende de alderonsalichste ende
ongeluckichste vanden gheheelen Wert
boden/seggende in haer selfst: Oplaci
mijn vrient wat sult ghy pepinseu als
ghy verstaen sult dese niemmanen/en te
sulcken ongetrouwichhept bedrijvende/
wat sal my tegens u mogen excuseren?
Doozwaer ic heb wel redē om my vooz
raen te mogen vinden en te hoegen inde
presentie vade gene die haer minnaers
getrou zijn/ofst die eenige professie ma
ken van volstandige vrientschap/ wat
noyt vrouwe en bedreef sulcke berrade
rie ende ongetrouwichhept. Och wat is
tgene dat ic doen/en nochtang tegheng

mijnen danck en wille/gelijck sekerlijck
betuygen sal myn droevighe hert dat u
is en toebehoort so lange alst macht sal
hebben te leven in die erbarmelic lichaē
het welc Tarisius gestolen heeft om u
daer van te Frustreren. Maer hoewel
datse alle den dach ghequelt was met
sulcke gedachten/so en had nochtang
sulcx niet te beduyden met die ghene die
haer aenstonden den toecomende nacht
als Tarisius wesende met haer alleene
etrocken woude beginnen te nemen de
possessie so lange van hem nagjaecht/
waer tegens sy dede alsulcke aspye ende
resistentie dat hy gantsch niet ontwaer
en worde van eenige voozgaende belege
ringe ofte geschote vressen/maer meyn
den (gelijck hupden) daerhy meer als te

heel gheschiedt) dat hy de eerste was die
t'Casteel bevochten hadde / in sulcker
vorghen dat hy des anderen daerhs
smorgens also blinde ende wel te vzeben
opstonde/als hy syne Bruydt droevich
en geguelt in harr hebde liet. Wiscnde
dan den Triumph en Feest vāde bruy-
lofte volbracht/begeerden Gziane niet
geheelder herten te vertrecken uyt het
hof des Keysers haren Vaders/ so om
te schouwen de occasien van meer te ho-
ren de doleanrien ende clachten vā Flo-
rendos/als oock om de rigeur en straf-
heyt die haer aldaer bewisen hadde ge-
weest / waeromne datse Tarisius soo
neerstelicken badt te verrepfen/dat hyse
in weynich dagen daer na met nam in
Hongarijen/maer vooz haer vertrec ten
rijde alse soo van d'een als d'ander ooz-
lof nam begonste de Keyserinne deplic-
ken teschreyen / twelck Gziane siende
sejde tot haer: Mijn moeder hoe toont
ghy nu sulcke droefhydt om de verrep-
finge van uwe dochter/die ghy so weest
toe geweest zijt/datse alleen dooz uwen
middel gebannen woort uyt u presentie/
en uyt u Lant/waerom schreyt gy dan?
nadien dat het u beliest heeft haer onge-
luckich te maken / ende ouweerbich te
syn den naem der denichdelicheyt/so lan-
ge alse sal leven? Ic bidde Godt dat hy
u sulcx wil vergheven / en dat die eerste
nieuwaren die u van my gebootschapt
werden u verskeren sullen van mynen
boot/dit gesept hebbende gincse te peer-
de/sonder te toonen eenich gelaet dē Key-
ser van ongeerne van daer te scheydē/ en
wel geaccompaigneert zijnde reysdēse
so langhe tot datse quam in Hongarijen
met Tarisius/die liefde van den welckē
hen van doen voortaē van dach te dag
vermeerderden in sulcker manieren/dat
hy hem achten te syn dē aldergeluckich-
sten Prince van geheel Europa / want
de Prince wiste hem seer wel te beha-
gen en te obediere in alle tgene daer hy

plaspier in nam/en weynich tijds daer
na stozf den ouden Coninc/so dat Ta-
risius in de Possessie des Conincrijcs
van Hongarijen gestelt worde. En Gzi-
ane hyllicten Verine ende Cardin ha-
ren Broeder/die sy (als ooc alle de gene
die niet haer van Constantinopolen ge-
comen waren) met groote goederen en
rijedonnen begaefden/en sonderlinghe
Colomestre/aen de welcke sy d'ichwils
te liennen gaf die alderbinneste en se-
creetste gebachten haers herten/leiden-
de alsulcken volstandigen en Godvzuch-
tigen leven/dat een pegelich hem daer af
verwonderde/waer toe haer verwerden
de knaginge haerder conscientien / over-
tverlics van haren Sone/twelck hem
ordinaerlich vertoonden vooz die oogē
haerder gedachten/also datse God dien-
den nacht en dach/om te vercrigen re-
missie ende vgebinge van hare misdaet.

Hoe Florendos vernam vanden Rid-
der die wederom tot hem keerden
van Constantinopolen, hoe dat
Gziane en Tarisius tamen gehylt
waren, waerom hy meynden te
steruen van droeffenisse en v driet.

Het xj. Capittel.

Florendos verheyden so lange op
de Linien van Constantinope-
len ende Macedonien / tot dat hy
nieuware vercrech dooz eenē vā
syn Edeluyden/hoc dz Gziane wt de ge-
vanchenisse was / waer over hy hem
grootelich bebliden / hopende te ver-
duyteren de saute hy hem ghebaen / in
haer niet met genomen te hebben/so dat
hy terstont afveerdichen Apomenus om
tot haer te reysen met eenen seer geaffec-
tioneerden byef / dooz den welcken hy
haer ootmoedelicken badt/hem te wil-
len laten weten ofter eenige ordeninghe
was haer te moghen comen visiteren/
G j sulcx

Die Historie van

sulcx wetende soude hy hem terstont op
wech voegen/so secreteleken ende met
soo goede ordeninge/dat alreese de Key-
ser conde achterhalen (indiense ontdeckt
worden) sy ghearribeert souden syn int
Lant van Macedonien/maer dese blij-
schap durden niet langhe / want Lpo-
menius en was so haest niet gecomen te
Constantinopelen/ofte hy verstonde ter-
stont hoe dat Briane gehijlic was/ooch
hoe dat het houwelick tusschen Tarisi-
us en haer alreede volbrucht ware/waer
door hy seer qualic te vreden sponde/keer-
den straet wederom sonder te vrieden te
verhantrepken/ofte aen penat te spre-
ken/ende comende ter plaetse daer hem
den Prince met groote debotte verhep-
den/en veradverteert wesende van syne
wedercomste/debe hem bevelen dat hy
hem alleene sonde comen spreken in syn
Camar/ende als hy inquam merckten
Florendos aen syn contentatie wel / dat
syn gesichte betoonden eenige droefheyt
des herten / waer ober hy ten eersten
mael vzaechden ofte Briane sieck was/
ende hoet niet haer stonde/Myjn Heere
antwoerden hy ofte Godt woude dat sy
hoor thien Jaren gestorven waer/ wāt
ick vzeefe dat sy u van nu hoort aen cau-
stieren sal eenige wanhope / die welcke
schade soude doen uwe persone / indien
ghy u niet en wapent niet eene singulie-
re volstandichz. Hoe dat? seyde Floren-
dos/wat is haer dan ghebeurt? Woer-
waer mijn Heere antwoorde hy t'ald-
quaetste datmen hoor u soude hebben
mogen bedencken/Tarisius heeft haer
getraut/ende den Keyser heeft haer tegē
haren dancck doen volbrungen het hou-
welick Lpomenius en hadde nauwelic-
ke woorden uptgesproken/ofte Floren-
dos seech neher ter aerden / en vallende
riep hy met luyder stemme seer depylic:
Eylaci mijn Godt hebt ten minsten
barmherticheyt met mijn siele/naedien
dat het lichaem alle syn leuen lanck soo

ongeluckich geweest is/ende dit geseyt
hebbende verlieten hem alle de crachten
zijns levens / ende alle syn natuerliche
machte maecten plaetse dit accidēt des
tegenspoets/so dat hy niet meer een aef-
senden noch sprac noch hem beweethde
maer veel meerder apparatie des doots
als des levens was vertoonende/so dat
den Ridder vernepden syne doot daer
hy sent te zijn/en liep seer haestelick ro-
pen Frene/den welcken dit ongeluc
staen hebbende / dede syn beste om door
eenige misdelen daer inne te mogen re-
medieren / maer wat hy seyde ofte dede/
so en conde hy nochtās in hem de spra-
ke niet weer verwecken/ gebuerende de-
tijt van vicerentwintich uren/niet tegē-
staende dat hy hem gaf alle de grooostin-
gē die hy bedencken conde/so dat hy de-
de halen eenen vuden Veremijdt/die een-
seer grooten vrient was van Florendos
den welcken gecomen zijnde/en siende de
extremiteyt en den woot vanden armen
quellende minnaer/babt God debotlic-
ken dat hy woude depynisse met h
hebben/ende daer na gebiedende datmē
hem applicierden eenige crupden waer
van hy de crachten kennende was/door
de welcke in den Prince eē weynich tijts
daer na wederom verweckt worden al-
le zijne leventighe geesten/soo dat hy be-
gonde de oogen open te doen / en siende
den Veremijdt voor zijn Bedde/seide tot
hem niet een seer swacke stemme geheel
sachtelicken: Myjn Vader bit onse Hee-
re hoor my/ want ick voele mijn eynde
te genaken/want ic ben so misserabel dat
de eenige wanhope alleene voedende is
mijn siele/die niet en wil lijden dat mijn
sterffelick lichaem eenich ander voetsel
gebruycket/om dat ick absent ben vande
gene wiens presentie my alleene voede-
dende was. Och indien men eenige ho-
pe heeft van ten lesten volcomē b-sitter-
te worden vande beminde saecke so ver-
sacht de gedachtenisse van dese hope ons
woerde

wreede pijn/ miter nabien datmen hem
verhzeemt niet en geabsceert vā alle ho-
pe onser sielen/so en heeftmen anders n-
te verwachten als droefheyt/miserie en
desperatie. O Godtlichen Ouyheus het
is u wel bekend/ghy die niet afgekeert
en conde worde door den wreeden vrou-
wel der Hellen / noch door de furieuse
blaffingen vanden wreeden Pont Cer-
berus/nich door het wreet aenghesicht
vanden Hellschen God Pluto/van inbe-
Helle te dalen / om albaer wederom te
inogen sien uwe beminde Bruyt / alsoo
seer was hare absentie uwe siele bedroev-
ende en quellende/ Eplaci en misera-
bel te syn ick geboren ben/en mijn eynde
gelijck wesende mijn leven/en sal ooc
in geen ander maniere mogen geschien/
want hy en ran niet geluchelicken ster-
ven die door droefheyt vergaet / ouer-
mits dit accident alle dinck misera-
maect. Coemt daerom o Doot en sijt
af met mijn erbarmelic leue de dootlic-
ke pijn die mijn siele tormenteert. Doe
worde hy getransporeert door furie ge-
lijc in voortijden Orebe d'onstinnige ge-
wont worde door de stralen der eerlic-
ke oogen van Cassandre/oft als Orestes
was/hebbende vermoort zijn Moeder/
hoe wel datse hadde doen sterben Aga-
memnon synen Vader/en de Florendos
was also verdwaelt inden Doolhof vā
zijne droefheiden dat hy geheel furieus
en desperaat roepende: O Gziane ic gae
op-offeren mijn bloet in presentie van u-
we ombze/en de woude alsoo hemselfen
doorsteken/en wttrecken syn eyge bloet
met syn selfs sweert / om dat hy gheen
ruste van syne tribulatie en verbeyden
als int graff/twelck hy coek also gedaē
soude hebben/en hadde sulcx den ouden
man en Frene niet belet/de welcke hem
bedwongen van te versachten syne rase-
rye / maer niet zijne droefheiden ende
quellinge/want die geen eynde en conde
nemen/als int eynde van syn leven / den

ouden Heremijt tot hem segghende/hoe
mijn Heere/soudy wel soo licht beredich
van gheeste syn en u selfs doen verliesen
sien en lichaem om een soo geringe sake/
hebdy so lange geleefte sonder te bekenniē
de onstantastichz der vrouwen/ die ghy
nu meecht onder blinden in Gziane / en
weet ghy niet dat sy veel onderdaniger
syn alle hare passie en begheerlicheiden
als de blagge van een Schip alle win-
den/En verstaet ghy niet wel dat igene
sy u doorstellen onwederroepelic te vol-
bringen/in een oogenblic daer nae hure
daer van ontraden/ Mijne sone ghelooft
mijnen ract/en om Godt te behagen/of
wilt so groote genoechte ontfange in te
vergeten dese pdelheyt en sotterrye/ als
ghy moeyten gehad hebt om u die inde
gedachten te pzenen. Al mijn Vader
antwoorden Florendos en wilt num-
mermeer also spreken/ want ick ben G-
seker dat indien ghy te rechte wiste al-
le tverloop vande sake ghy niet spreken
en soudt tot soo grooten achterdeel van
Mie Vrouwe Gziane/aenghesien datse
mijn is/en niet Carisius/aenden welc-
ken den Heyfer ghehijlicht heeft met
ghewelt/oock en sal my noyt verweeten
worden dat ick haer ghebzoeken hebbe
mijne belofte/want so lange als ic sal le-
ven so en sal nimanant anders haer mo-
gen segghen te syn vrouwe van Floren-
dos/sone van den Coninc van Macedo-
nien/want ten waer my gheen pijn/
en hadde ick van haer geen gratie gen-
ten/of ic en wiste ick haren goeden wil-
le niet / maer is de ghewoonte die my
noch boden al is quellende. Den goeden
man gewaer wordende dat Florendos
in gramscap begonste te ontfeken / en
ouermits men nemmermeer eenen Prin-
ce tot toornschept en behoort te verwe-
ken/en woude hy tegen hem niet langer
contesteren/maer vreesde hem te seere
te belwegen/antwoorden hem seer soete-
lick/ich ben wel van u inprinshe mijn
C ij Heere

Die Historie van

Heer/ en mogelick dat den goeden God daer inne oock sal consenteren/maer also te mis hoopen/en den doot booz synē lesten toeblycht te nemen dat en is niet wel ghedaen/daerom besluyt vastelick van u booztaen holstandiger te vertoonen/en Godt den Heer van alles te lobē dese ende veel andere vermaningen wiste hem den ouden man te doen dat hoe wel Florendos gheresolueert was om bozder niet meer te eten of te dzycken/maer te sterben/hy hem nochtans in de vijftien dagen die hy by hem bleef dede veranderen van opinie niet dat hy hem vermaecten of eenige gheneuchte nam also hy gewoon was maer leyden eē alfulck leven dat hy de doot schande aen dede in wyetheyt/en passeerden bycans alle syn leven in dyoefheyt en melancolye / impoztunerende de Hemelen met syn erbarmelick lantenteringe/ volherdende daer in also dat het niet en stonde inde machte vanden Coninck synē Vader / hem te moghen doen hylicken aenpemant als aende gene die hy van dagh te dagh ende hoe langher hoe meer beweende ende beclaechden.

Hoe Palmerijn een vreemt Visioen in synen slaep voorquam, welcke in hem verweecten de begheerte om te mogen weten syne afcomste en vande propoosten tusschen hem en Diofene Dochter van Gerardt ghehouden.

Het x. Kapittel.

Als Palmerijn vijftien Jaren out was/opgeboet zynde int geberchē te van Gerart/zijn gemeynde vader/ende Marcelle synē wyf/vrouw/also grootelick bemint als haren eygen sone/wozde hy upt der natueren so

wel gemaniert datmen lichtelic vermoeden conde hy gesproten te zyn van eenigen anderen stamme/want hoe wel dat hy somtijts volchden die Boersche manieren vande andere kinderen van Gerart/soo begaf hy hem nochtans meer tot de Jachte van Beeyen ende Wilde Verckens/ als ooc tot het Boerschieten/wozstelen/honden ende voghelen eyte voeden/en diergelijcke saken/soo dat hy op eenen tijt (laet incromende terstont na syn rust-plaerse ginch/maer dē slac hadde so haest geen heerschappye over hem genomen oft hem openbaerde een visioen/twelc hem grootelick quelde/hē dochte (dat hy verbolghende een groot Hert door de Wildernisse) ontmoeten cē Joffvrouwe / d'alder schoonste die hy opt ghesten hadde/sittende op het eynde van een clare fonteyne/tot hem roepende Palmerijn en verwondert u niet/dat ich getrocken ben upt verre Landen om u te vinden/want ich ben versichert / dat ghy noch gherenommeert sult worden een vande elockste en vzoemstelijckder geheeler Welt/daerom wilt achterwegen laten dit Boersche leven/en ver volgen u ghebestineerde fortuneyne/ en geloovende my booz geen andere te verlaten/als synde de gene die u meer bemint als haer eygen selfst/wisende booz mijne ontfanclicnisse u toegeeygent/ gelijck de nature sulcx betuycht ons gteyckent hebbende met gelijcke Characteren/ende wisteckende den arm / seyde sy / siet in dese hant een gelijckfornich teycken/als ghy ghedragen hebt int aensicht van uwe geboorte af/dit gesept hebbende / Gdweense seer haestelick/waerover Palmerijn ontwaecte/en opstaende begōst hy heel op syn Visioen te fantiseren/wat de schoonheyt vande Jonckvrouwe bleef also gebuycht in syn gedachtenisse/datse hem dochte haer ordinaerliken booz syn oogen te presenteren/ niettemin achtende dat sulcke visioenē booztgaamen

men vande pepsinghen der sielen oft beweginghe der herffenen/door eenige dopicheyden gheromen vande quade verreyninge der Dage/so dede hy syn beste om syn sinnen van sulcke quellende ghebachten te vryen/maer den volghenden nacht openbaerden hem t'voorzijde visioen weberom/hebben in hare hande een goude croone/tot hem seggende mijn heminde vrient/ich verlange seer haert te worden met dit Zulweel/ welck my gegeven sal worden om uwent wille/en continuerden hem alle nacht dese fantasien/gebuerende den tijt van veertich dagen verbolghens/sonder dat Palmerijn hem daer over beweerden/soo dat de Jonckvrouwe haer ten lesten seer verhoort vertoonden/seggende: Ick verwondere my Palmerijn/hoe ghy so lange meucht wtstellen vande fortunne te verbolghen/meynt ghy dat de belofsenissen die ick u gedaen hebbe leugenen zijn? neent voorszwaer/want de tijt sal u noch doen bekennen dat ghy zijt een sone van eenen Conint en niet van eenen Landtman/die u op boet/ noch en hoopt niet my na desen dach meer te sien in dit gheberchte/maer indien ghy u aenstaende geluck wilt genieten/soo doet alle neersicheyt om my te soecken/hiernaer verdwern de Jonckvrouwe/latende een onghewoonlike quellinghe inde siele van Palmerijn/die tot die tijt weynich acht geslagen hadde op eenige andere saken/als die ghene die betreffende waren het pastozale leven dat hy leydenbe was/seggende voorszwaer ic soude wel sot syn/indien ic d'avontuere niet en proefden/ende daerom rompter af wat het wil/so en sal ic niet ophouden van te gaen ende reysen in alle de plaetsen der Werelt/tot dat ick dese Jonckvrouwe gebonde heb maer hoe rant wesen dat ic van so groten Dypse soude syn/gemercht mijn Vader maer een simplen Lantman en is/het staet te geloven dat mijn moed' haer

met eenigen grooten Deere te buyten ge-
gaen heeft/daerom sal ick van haer we-
ten indient mogelic is/voorz mijn ver-
treck/in sulcker vorgeen meer ander
phantaseerde Palmerijn opt visioen/so
dat hy van doen voortaan seer besich
was hoe hy van syn Moeder Mar tellen
vercrigen soude tgene hy so seer begeer-
den te weten. Om van te verbolghen de
Histozie soo sal u indachtich syn dat wy
een weynich hier te voren verhaelt heb-
ben hoe dat Gerrart als hy Palmerijn
vont/een Dochter hadde van dyle jaren
out/Diosene genoemd/de welke geco-
men wesende tot behoorteliken onderd
worde so amozens op haren vermeynde
vzorder/dat haer seer moepelle viel haer
liesde langher te ghebeynsen/nachtans
sloot schaemte haer den mont toe/Soo
ghebeurdent op eenen avondt dat se hem
vbonde veel pepsachtiger als gewoon-
lick/waer deur sy presumierden hy ge-
racket te syn met gelijcke sieckte/welc-
ke haer geen geringe blijtschap en ver-
oozackten/oor wilde haer de fortunne
so wel/dat de volghenden nacht sy opt
bedde liggende/haren Vader tot Mar-
telle hoorben seggen/en sijdy n ontwaer
geworden/hoe Palmerijn een wijltijds
heeft gaen fantiseren? Seer wel/ant-
woorben sy ic geloove datmen hem ge-
sept heeft/dat hy ons sone niet en is/en
comende van het een pzoopoost tot t'an-
der/begonstense te verhalen in wat ma-
niere hy ghebonden hadde geweest/het
welcke Diosene alles aenhoorben/waer
om sy des smozgens seer vzoech op stot/
ende seide tot Palmerijn als volcht:
Mijn Broeder indien ghy wiste dat ick
u soude connen seggen/ghy sout by avo-
tueren daerover wel verwondert zijn/
Ick bid u/antwoorben hy/verhaelt
my water van is/Ic hebbe seide sy/al
mijn leven gemeynt dat ghy mijnen na-
tuerliken Broeder waert/maer volges
het pzoopoost dat mijn Vader dese voorz-
gaenden

Die Historie van

gaenden nacht met mijn moeder gehou-
den heeft/so en ben ick u niet als eē wa-
rachtinge vriendinne/het welcke ic altijt
gebreest hebbe u te kennen te gheben/ o-
vermits onse maechschap/ van Godt sy
ghelooft/tselbe en sal niet beletten ons
houwelick / indien ghy my versoeken
wilt aen mijnen Vader/hier na vertel-
dense hem van woort tot woort al wat-
se gehooft hadde / waerom Palmerijn
seer blijde woorden / haer antwoorden
mijn suster het can wesen dat ghy qua-
lick verstaen hebt/daerō sal ic de waer-
heyt ondersoekē van mijn Moeder/en
indie sy my sulcx verschiet/so sal ic niet
haer wijders spreken van ons houwelic
ghy en sount niet beters mogen antwoor-
den seide Diosene / maer wilt u wel
wachten van haer te seggen wiet u ghe-
openbaert heeft/ doen verliet haer Pal-
merijn/ en ginck by Marcelle/ tot haer
seggende/moeder ic bidde u dat ghy my
een gratte wilt doe? Indient in mijnder
macht is antwoorden Marcelle. Ick
heb (seide Palmerijn) so dierwils ghe-
droomt dat ick u sone niet en sy/so dz ic
niet en weet/waer hem dat my soo vele
fantasien mogen aen comē/ daerom bid
ick u dat ghy my hier van de waerheyt
te verstaen wilt gēden/ als Marcelle hē
also hoorde spreken / wordse seer ver-
baest / niettemin Palmerijn importu-
nierden haer soo lange/ datse hem verse-
kerden alle tgene dat hem Diosene ghe-
openbaert hadde/ en bovē dien leydense
hē in haer Camer/ende toonden hem de
doecken waer hy in ghewonden hadde
gewest/ oock het Crupken dat hy aē-
den hals gehadt hadde/ dat hy bā heur
in gifte versochte / op dat ick seide hy
alle mijn leven lanch gedachtenisse van-
de welckende ende groote obligatie die my
tuywen dienst bedwingende is/ hebben
mach/ t welc hem Marcelle niet en re-
fusierden/ maer hinget hem selft aendē
hals/ende van doen voortaan en hadde

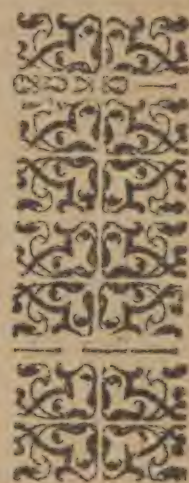
Palmerijn geen bekommernisse in syne
geest/als hoe hy mochte middel vinden
om te gaen soeken de Fortupne hem
belooft zijnde vande gene die hem so die-
wils groopenbaert hadde inden droom/
gaende dan op eenen tijt alleene spatsie-
ren int geberchte/so hoorde hy eē stem
me deyllicken roepen om hulpe/en daer
toe loopende sach hy een Leeuwine op-
brekende een Heert/ ende bicht daer by
liggen den Meester van dien/ swaerlich
gequerst zijnde in syn Open/waerom hy
(anders niet by hem hebbende als eenē
grooten houten holbe) stont moedelijck
het vrede beeste een sulcken dapperen
slach insichē de oozel gaf/batse doot ter
aerden in der viel/daer na voerden hy
hem byden ghene die belagende was
syn ongeluck/de welcke tot hem seide/
Eplac mijn vrient/sonder uwe toecor-
ste stoude ick in eenen quaden state/wāt
ic passerēde mijnen wech is dese Leeu-
winne asiter op mijn peert comē sy in-
gen/my ter aerden werpende en swaer-
lich wondende in mijn Open / t welc
mijn metgesellen siede zyn geblucht/my
berlatende / Indien u beliest niet my te
gaen (seide Palmerijn) hier na by ter
plaetsen daer ic opgevoet sy/so salmen u
aldaer so goedē dienst doe alst mogelike is.
Mijn sone antwoorde hy/ghy hebt my
so groaten dienste gedaen/dat indien gy
my volghen wilt / ick by leyden sal in de
stadt van Heremides int lant van Ma-
cedonien alwaer ick genoerhsame goe-
beren heb om u rijk te maken / wt de
welcke ick gheschieden ben ontrent ten
maent geleden met de Coopmanschap
die ick gelaten heb in Constantinopel/
en int wederom keeren is my ontmoet
dese quade fortupne/en int segghen van
dese woorden worde hy ghewac eenen
van syne Dienaren die hem quam soe-
ken/de welcke hem bootschaptē dz hy
d'andere daer gelatē hadde nē verre van
keert van wederom seide den Coopman
en

en dootse hier come/op dz ick dooz hare hulpe gebrocht mach worden inde naeste stadt/doen liep den Dienaer te dier plaatsen ende brochtse met hem/daerentusschen was Palmerijn in grootē twijbele oft hy Gerrart soude laten oft niet en vresende indien hy wederom tot hē keerden dat hy aldaer ghehouden soude worden/besloot ten lesten het ander geselschap te volgen / waerom hem in de een By-peert gebaen worde / en nemēde den werch na Jacebonien quamense des abonts in een seer goede herberghe / alwaerse so lange bleven tot dat de Coopman ghenesen was / en Gerrart en wiste van alle dese gheschiedenisse niet / maer verdepden Palmerijn tot den dapsier n about dat hy met alle syn hupsaefin hē begonste te soecken int gheberchte niet

ophoudende tot int puncte des dageraet alsdoen peysden den goeden ouden man wel dat hy vertrocken was / waerom hy tot syn geselschap seide / voorwaer indien ick wiste wie hier van d'oorzake ware/ick soude hem qualic daer voor be loozen/waerom Marcelle haren Man niet en dooste openbaren t'propooft datse met Palmerijn gehouden hadde en al hadden sy beyde om zyn vertreck seer groot verdriet / soo en was iselbe niet te gelijcken hyde droefheydt van Diosene als verlozen hebbende haren alderliefsen/ende Colmelie als missende de ghenoechelijck compagnie die sy isamen gebruyckende waren geweest / waer over hem syn absentie soo swaer viel dat hy delibereerden hem met alle neersichheyt te gaen soeken.

Hoe Palmerijn met den Coopman reysden inde stadt van Hermides, de welcke hem daer na gaf wapenen ende peert om Ridder gemaect te mogen worden.

Van ruy Cap.

Alsoo haest als Estebon den Coopman die Palmerijn met hem nam hem beghonste wel te ghevoelen / sielden hy hem met syn geselschap weder op den werch

doende so vele deure syn continuelic reysen / dat seten lesten arriveerden inde stadt van Hermides/alwaer hy seer wel onthaelt worde van syn hupszouwe noch Jonck ende seer schoon zijnde / de welcke

E v

Die Historie van

Welcke hy vertelde syn groote perijckel/
hoe de Leeuwinne sonder de bystant vā
Palmerijn hem verscheurt soude hebbe
daerom bid ick u mijn alderleefste seide
hy/dat ghy hem thoonen wilt so goeden
tractement als u eenichsins moghelijck
sal syn / syn Dupszoutwe dit hoorende
ginc Palmerijn omhelsen/hen met dyp-
sent gracieuse woorden bedankende/
maer als hy hen sach gefavoryseert van
so schoone vercierte Jonckvrouwe (also
e'cleraet de schooñheyt luyster geest) noyt
gesien hebbende anders als schaepher-
derinnchen ende Lantmans Dochter-
kens / begonste hy root te worden van
schaemte/nochtans was hem de natu-
re inciterende tot alsulcke beleeftheyt dz
hy haer antwoorden / me Jofvzoutwe/
God wil my de gracie verleenē in dien
ic uwen man eenigen dienste hebbe be-
gost te doen/dat ick hoe lāger hoe meer
daerin mach voort gaen/so wel tuwen
als synen respecte en van doen voortā
begonste hy te volghen den handel van
Coopmanschap/en also wel te verstaen
de trafficke dat Estebon op hem liet
rusten alle spne saken / nochtans soude
hy veel liever bemint hebben te volgen
den Crēch/en Ridders oorden / nemēde
een sonderlinge genoechte inde peerden
te pīcheren te schermē / te sien verchten
lijf om lijf/met Ridders te hanteren/ te
spzeken van alarmen stozmen en assaltē
twelc Estebon seer vzeemt dochte / een-
mael tot hem seggēde/my verwondert
seer/hoe ghy die een Sone eens Landt-
mans zijt/verstaet den state van Coop-
manschap/altijts frequenterēde mette
Ridders ende soldaten/mijn Heere ant-
woorden hy ick gh'woels mijn hert soo
stoutmoedich dat het niet en haecht als
ria rbele dingen/wel te vreden was dese
Coopman dat hy Palmerijn hoorde ge-
bypcken dese termijnē/want deur d'oc-
tasie van eenich favort twelck hy be-
rekenende was/dat syn Dupszoutwe hem

berhoonden/habde hy ontfanghen een
groote jalousie/waerom hy tot hem sey-
de/nadien u fantasie niet en belicft Pal-
merijn mijn vrient te volgen mijn ma-
nieren van leben/so ben ic van advijs dz
ghy aengrēpt de costumen des Rid-
derschaps/gemeret u alsulcke begheerte
toemt upt der natnere/twelc mogelick
beteychenen sal u eere en opcoemste/en
dat dooz my u sulcke wilbaet niet belet
en worde so sal ick u gelt Peerden ende
Wapenen geven/op dat gy meucht gaē
in Macedonien tot den Coninck wesen-
de versliert dat indien ghy aldaer eem-
ghe Ridderlike seften doet den Prince
Florendos u de Ridders opdeninghe
niet weygeren en sal/wel ootmoedlick
bedanken Palmerijn synen Meester/
ende op staende voert ontfangendē gene
dat hen van nooden was/nam dozloff
vanden Coopman ende syn Dupszout-
we.

Hoe Palmerijn arriveerden in Mace-
donien, verhopende de Ridders or-
deninge ontfanghen deur de hant
van den Prince Florendos sone vā-
den Coninck Primaleon, overmits
t'Faveur vande Infante Arisine-
ne.

Het xiiij. Capittel.

Almerijn den Coopman verlatē
heb bende reysden so langhe tot
dat hy aenden vierdendag dael
na vont een dwerch optē Oever
van een Riviere/grootelick weenende/
den welcken hy vzaechden wat hem ont-
brach? Eplaci antwoorden hy mijn Hee-
re/ic reysende deur tghodt van mijnen
meester

meester tot eē Jofvrouwe (de welcke hy wter maten seer bemint) heeft my eenen Ridder op desen werch mijn Deert afgenomen/en vilepntigen overlast aengebāē maer t'meest dat my deyt/is dz ic genē middel weet om die water ouer te passeren wesen te voet/ende van so elcne statuere/climpt achter op mijn Deert/sepde Palmerijn/en aent eerste Losemēt dat wy comen/sal ic u eenen ander copen/ doen monterden hem dē dwerch ende passeerden also alle beyde de Riviere / ende daer nae ondersocht hy van Palmerijn waer hy henen wilde/ want sepde hy/ic en sach noyt Heere die ick so groote begherte hadde te dienen als u/ Dwerch antwoorde Palmerijn ic trece recht na Marbonien tot den Coninck/ alwaer ic verhope te binden den Prince Flozendor om Ridder geslagen te worden/hoe antwoorden den dwerch soudp wel so sot syn de Ridders oorden te willen ontfangen om de selbe te vercrigen? ghy ueerst moet onderwinden d'abontuere waerover so vele leuen gelatē hebben / wat abontuere sepde Palmerijn? Te reysē indē berch Artiserie antwoorde hy/om te doode het eysselicke serpet dat alreede heeft doen steruen soo vele brome Ridders / wat heeft se beweecht tselbe te beverchten? sepde Palmerijn. Den Coninc Primaleon Vader vande Prince Flozendor sepde hy is dze jarē geleden gevallen in so vzeemden siecke dat men daer geen remedie toe heeft connen vinden/wat deligentie men daer toe gebuyet heeft/waeromme me Vrouwe Arismene des Coninc Dochter/eē vande alderdenckdelicste en schoonste Princeessen/daer ick opt van hebbe hoorē spreken / siende haren Vader so seer gequelt worden die wils heeft doen vergaderen alle de Medecijnmeesters die mogelijk syn geweest te binden/maer tis al te vgeefs geschiet/waeromme sy (vroeden de alle remedien) gesonden heeft na een

ouden Ridder/seer ghelert indē Rigmantie/die welcke haer tot antwoorde ontbode/dat haer Vader nemmermeer genesen en sal/ten sy dat hy gewasschen worde met het Water van een Fonteyne/staende opt hoorchste van desen berch Artiserie/daer bymael des Jaers haer comen haben dze gesusteren wt het Epilant Carberie d'albergrootste Tooneaerffen diemen binden mach/ vergaderende sommige crachtige Crupden/om te hanteren hare Rigmantie/ aldaer resideert dit grouwelich Monster / het welck die selbe plaetse soo wel bewaert/ datter niemant ghenaken en mach:soo haest de Princeesse Arismene sulcx vstaē hadde/hooptense deur crachte vā volcke te overwinnen tvoorsepde wzeerde beeste/ende also te vercrigen van dese Wattere/waerom sy dede vergaderen eē groten hoop Crichslieden/in die reysē tot den voorsz berch/maer sy en waren so haest niet daer otrent gekomen/tvoorsepde Serpent quam upt syn hol alsoo blasende en knerffende mit de tanden en slaende met zyn vleugelen/dat dē stoutsten van allen niet en dorste onderstaen voort te passeren/ maer namen tamen de vluchte/niettemin en condense haer met loopen so seer niet veneersigen / oft daer lietender een groot deel van haer tleuen ouermits de voorsepde plaetse ge frequentiert wort in abundantie van Lecuwen/Bezen/Epgrren/Wepzwolven / Lossen ende andere grouweliche wzeerde beesten/die haer versonden/des niet tegenstaende zyn daer na oock vele stoutmoedighe Ridders te dier plaetsen gereys/meynende deur hare vromichz wt te richten tgene gefailgeert mochte syn de vzeese vande menichte/maer tot haren grooten ongeluck/want daer en ist niet een van allen ontcomen waerom en repsten Flozendor selbe niet sepde Palmerijn/hadien hy gearht wort den aldercozagiensten van geheel Zierkenlant?

Die Historie van

lant? Och antwoorzen den Dwerch hy heeft een so grooten melancholie/dat ich dencke dat hem zijn leven misshaghenbe/
Terwijl dat sy waren in die discours so solliciteerden de begeerte van te verrijgen eere en fame den geest vā Dalmeryn met sulcken pber dat hy pypende Kris-
mene te zijn de gene die hem heur so dic-
wils inden slaep vertoont hadde/ in hē
selven septe/nadie datse my toe gebeit-
neert is/ so en behoort ic nē te vresen tser-
pent/noch eenige andere beeste daer niet
my desen dwerch ineynt te verschycken/
en heb ic niet geboot de L. winne met eē
stuck houtz alleen/coragie/rozagie/hoe
de sake periculozer is hoe t'seyt meerder
eere aenbrengen sal/Ware nae septe hy
tot den dwerch maer segt my/den genen
die t'voort septe water is brengende tot
den Coninck wat recompense sal hem
daer voort geschieden? Mijn Heere het
is gepubliceert geworden tot verschep-
den reysen / datmen hi in een present sal
doen/van d'alderbeste stad van dit Co-
nincrich so veel te beter septe Dalmeryn
want sonder dat sonderick ghelijckelwel
d'adventure getemptiert hebbe/en wilt
ghy my niet volgen? seer gheerne ant-
woorde den dwerch/indiet u beliest my
voort uwen dienaar t'ontfangen/so en sal
ic u nē verlaten/so lange als eenich leue
in my sal zijn/ aldus reysende voort tot
datse quamen inde groote Stadt van
Macedonien/alwaer se Florendos van-
den int wtgaen vande kercke/verghesl-
schapt wordende deur syn ordinari-
scheffz/want Dhebreu was nē broebi-
ger dan hy alse v'stonde den doot vā ha-
ren heminden Hyppolitus / noch Hero-
bolenter wetende dat inde werde golde
begraven lach syn amozense Leandre/so
dat hy beter eenen dooden als eenen le-
vendigē gelee/inde compagnie van vele
Ridders/inet d'Infante Krisinene zijn
Suster/tot de welcke Dalmeryn hē ad-
dresseerden/en gelijck oft hy alle syn le-

ven een cortisaen gelwest ware/gene hy
haer te gemoele/boeghende zijn rochre-
lins op d'aerde/en septe/me vrouwe/ic
bidde u ootmoebelle dat u beliest me te
consenteren een gratie/als zijnde den ge-
nen die groote begeerte heeft om hen te
mogen cunploperen inden dienste vā me
Vrouwe? Mijn vrient antwoorzen hy/
ghy en sult in behoortliche saerlien niet
geresuseert worden/wat is u begheert?
Wat t'ikwen versorcke/me Vrouwe(septe
de Dalmeryn)den Prince Florendos u
Woeder/my de Ridders oorden verlee-
ne/Krisinene hen siende van soo schoone
gesteltenisseende belesdenmanieren/ant-
woorzen / ten sal aen my niet seplen/
want ic geloofte dat sulcke eere aē u wel
gecunplopeert sal worden / doen namse
hem byde hant en presentierden hem ha-
ren Woeder/seggende/ic bid u mijn Hee-
re/vergun den Jongman spue begheer-
te/waerouer Florendos neerslich acht
op hem sloech/wiele doende dochte hem
dat hy preperlick aenschouwen syn be-
mindeGriane/hem vragende oft zijn ge-
liefte was Ridder te wordē/indien uwe
Maj.beliest my so groote eere te bewij-
sen septe Dalmeryn/mijn sone septe Flo-
rendos/ic behoort u eerst te weten / oft
ghy Edel zyt? mijn Heere antwoorzen
hy/ich en hebbe noch gekent Wader ofte
Woeder/noch eenich andere van mijnne
Vrientschap / nochtans oordeelt my
t'herde van sulcken staet te syn / welken
septe Florendos / om de begheerte van
myn suster/suldy desen nacht de wachte
houden/ic sal u morgen de spoze aendoē/
Dalmeryn dit hoorde viel op syn knē
en rusten des Princen handen / dewyle
datse aldus t'samen spreekende waren /
nam Florendos eē sonderlinge gendeel-
te van Dalmeryn t'aenschouwen/so dz
hy hem niet en conde onthouden te vra-
gen synen naem ende t'Landt daer hy in
gebozen was? Mijn Heere antwoorzen
hy / de gheene die my vonden onder de
Da'm

Palmbloomen int geberchte van Olyve
hy Constantinopolen gaven my de naē
van Palmerijn. Och antwoorde Flozē.
dos/inde selve stadt heb ick ghesantert
mijn aldergrootste blijtschap/de welcke
daer na verandert is in sulcken droefhz
dat ick hondert mael op eenen dach gro
ter pijn in mijn hert te gevoele als tref
ferte des doots/en hoewel dat hy in syn
presentie sach den welcke hy gegenerert
hadde met Biziane/soo wast hem noch
tans niet mogelic dien te kennen/als nē
wetende datse opt bezucht hadde ghe
weest/niettemin dede de natuere sulcken
affectie tot hem erijgen/dat hy voort vā
de dagen zijns levens pmandt ghesien
hadde die hem so wel behaechden/hier
entusschen quam Ariesmene Palmerijn
bzagen oft hy haer ontsagen hiet van
de gelofte:me vrouwe antwoorden hy/
daer en sal genen dach mijns levens pas
seren oft ic sal in erkentnisse van dit be
rept bevonden worden t'wten dienste/
int beginsel vande welcke ic sal vertree
den soo gheringe ick de Gidbers oorden
ontfangen hebbe om te gaen bebecchten
t' Serpent/op dat ick mach vererijgen
twater dat mijn Heer den Coninc nwen
Vader van nooden is. Och seide sy/
Godt en ghehenghe niet/ dat ghy u om
mijnent wille stelt in alsulcken openba
ren perijckel/oock seide Flozendos tot
hem/mijn sone ghy zijt seer jonc om aen
te bangen alsulcken grooten septe/daer
om bid ic u dat ghy selve als noch ter tijt
wilt laten: Mijne Heere antwoorden hy
in alle andere dingen sal ic ob edieren u
we Majestepts belieste / maer in dese
bid ic dat sy my daer van niet ontraden
en wil. Nadien seide Flozendos dz ghy
so vastelick vooz genomen hebt / soo en
wilt geen moeyten doen om te vererijgē
wapenen ofte gewepz/want ic sal u van
alles versien na u behagen: albus ver
berden Palmerijn aldaer dien dach / de
welcken gheschietende comende van d'een

propoost in d'ander / vzaechde hem
Flozendos/wat Schiltknecht hy had
de om hem geselschap te doen / waerom
Palmerijn hem toonden den dwerch/
diemen noemden Vzbane/so gheheubelt
gebult ende mismaect/dat een pegelick
daerom begonste te larchen/verschert u
vzpelic seide den Prince / dat ghy van
allesecours soo u eenichsins mach ghe
beuren gantsch niet en behoeft te wep
geren. Als Vzbane gewaer worde dat
men niet hem spotte / seide hy tot den
Prince met eenen toornigē moede/mijn
Heere/God heeft my geschapen vaezjn
belieste/maer ick verschiere uwe Majes
tept dat hy dit clepne lichaem begaest
heeft met so grooten coragieusen herte/
dat alwaer mijn meester sterft/ic noch
mijn leven eyndigē sal/en daerentussche
indien ic hem niet ghenoechsaem en can
helpen metter daet/so sal selve nochtas
geschieden metten wille. Dwercch mgha
vzient antwoorde Flozendos/ick weet
u selve grooten danc/en so nu de tafel
gedeckt waren/ginghense t'Abontmaek
mitten.

Hoe den Prince Florendos Palmerijn
de Wapenen gaf van Gamezio, dē
welcken hy doot gheslagen hadde
voor Constantinopolen, daer nae
hy hem Ridder maecten, als ooc vā
een Ionckvrouwe, die hem quam
presenteren een Helmet ende een
seer rijcken schilt.

Het xv. Capittel:

DEn tijdt geromen zijnde/bat
Palmerijn de Warhte soude
doen/na d'oude gewoonte/ge
boort Flozendos datmen hem
brochte de wapenen van Gamezio die
den Keiser hem gegoven hadde/nae die
verslas

Die Historie van

verstantighe vande Armade des Sou-
daens van Bablonien/en die Palme-
rijn toonende seyde hy/ Mijn vrient de-
se Wapenen hebben toegescomen den al-
derbesten Ridder van Orienten / den
welcken ic in voorszeden tijden t'onder-
brocht hebbe/ende om dat ic hope datse
t'waerts beter bestaet sullen wesen als
aen eenighen anderen / soo bid ick u dat
ghyse van nu voortaan wile dragen om
mijnent wil / Mijn Heere antwoor-
den hy/ Godt wil my de gratie verleen-
en dat de singuliere behaechgenisse vā sul-
ke weldaet in my eens mach bekēt wor-
den door eenigen getrouwen dienste/doe
quam Krene en eenige andere Ridder
sepbende hem inde Capelle / alwaer hy
alle den nacht niet en cessierden vā God-
te aenroepen om gratie van te moghen
overwinnen het serpent/en als den dach
en de tijt genaechten dat Flozendos hē
d'ordze wilde geven/so quam in de Ca-
pelle een Jonckvrouwe met haer dzagē
de eē Delin en een stalen Schilt/ den al-
derschoonsten diemen soude hebben mo-
gen vindē/ inde welcke gegrabeert was
een arm en handt van een vrou persoon
met een toegesloten vuyt / en nakende
hy Flozendos sepdese tot hem/ ick bid u
mijn Heere/wilt een wepmich vertoevē
wel verwondert worde Flozendos/op-
mits hy de selve Jofvrouwe noyt meer
gesien en hadde/antwoor-
den Jofvrou-
we segt tgene dat u believē sal/dnē gine-
se op haer knien sitten/en seyde tot Pal-
merijn/mijn Heer Palmerijn eenen Rid-
der die my macht heeft te gebieden ende
die meer van uwe toecomende glorie
weet als ghy selfs/recomandiert hem
ootmoedelick in uwe goede gratie / en
seynt u door my desen Delin en Schilt
alwaer ghy in binden sult het secreteste
van u herte/ine Jofvrouwe antwoorde
Palmerijn/waer soude ic mogen vindē
den goeden mā die my so vele weldaets
doet/ghy sullet noch niet mogen weten/

seyde hy/ ick bid u dan me Jofvrouwe
antwoorde Palmerijn/ dat ghy hem vā
mijnent wegen versichert dat hy my al-
toos bereypt sal vinden/om promptelic-
ken te volbringen tgene hem gelievē sal
my te gebieden/dese beloftenisse wile ge-
dachtich wesen/seyde de Jonckvrouwe
en daer na haer adresserende tot Flozē-
dos/ sepdese : Mijn Heere den selfsten
Ridder doet uwe Majest. seggen/dz ghy
niet alleen niet en behoeft te vreesen / in
hem Ridder te maken/want hy vā Da-
der en Moeder Edel ghebozen is/maer
hem oock affectuēselicken bemint/wāt
dier hem suldy verruyghen het welcke
ghy tmeest begerende sijt / Eplaci mee
Jofvrouwe mijn vriendinne antwoor-
den Flozendos/ Godt wil hem daer toe
gratie verleenē:dit geschiet zijnde/gine
de Jonckvrouwe upt de Capelle/latende
Palmerijn op sijn knien sitten vooz
Flozendos/dē welcke nemende tswert
van Gamezio/gaf hem daer mede den
sach/en seyde mijn vrient / Godt wil n
so vromen man maken als ick hope/ en
dede hem de sporen aen/hier na brocht
ten hem sijn geselschap int Dalley / al-
waer de schoone Wismene hem ontwa-
penden en bedeckten met eenen costelic-
ken Mantel van wit Sattijn / gheheel
geboorduert met Goude bloemen en daer
en was niemāt inde gheele rompnisse
die hem geen groote eere en betoonder/
overmits de nieuwaren vande onbekē-
de Jofvrouwe/en hoewel dat de Prin-
cesse haer upterste vlijt dede om hem te
bewegen van niet te willen aenbangen
de bevehētingen vā t'serpent/overmits
sy bemerchten dat Flozendos door syne
presentie pet begonste te vergeten van
syne melancolie/so en conste nochtans
tselbe van hem niet verwerpen / maer
soude den selven dach vertrocken heb-
ben/en hadde hem den Prince ende sijn
Suster niet versocht/ hare rompnisse
nocht acht daghen te wille hantieren/
waer

waerinne hy heur oebliederden/ en so ge-
ringe als hy hen alleene vōt gebadhtich
wordende de beloftenisse vāde Jofvrou
we dat hy inden schilt bemercken soube
t' secreteste van syn herte/ begonst hy die
so blijtelicken te speculieren/ dat hy lie-
nende worde de handt daer inne gegra-
veert zijnde een gelijckszmuth teyckē te
hebben/ als i' Wistoen hem so dicwils ge-
openbaert inden slape/ waerom hy be-
stonde te pepsen/ boozwaer de ghene die
my dit present gesonden heeft/ is groo-
telix bekennde mijn toecomende For-
tupne/ want ick ben versichert dat de
Jonckvrouwe die my in mijne doornē
toegesproken heeft/ my toont haer hant
door dit teycken/ waerom ick alswi va-
ste geloftenisse doe/ niet op te houden vā
repsen/ tot dat ick haer gebonden sal heb-
ben/ ter selver instantie bevondt hy hem
oock also bevanghen met hare liefde dz
hy elaghende in hem selven seyde: Och
Palmerijn/ waer hen comt dese buzi-
ghe liefde/ tot de gheene die ghy nopt en
saecht/ wat nieuwichheidt van lijden is
dese/ die haer losieren wil int binnenste
van uwe herte/ tselve treckende van al-
le zijne officien om alleene te practiseren
op de middelen van eene wanhopende
genesinge? van waer comt u dese nieu-
we agitatie/ die sonder ruste toornēteert
uwen geest? Eplaet indien u cortelinghe
niet en gebeurt eenige verlichtenisse/ soo
en is t' eynde ws levens niet verre/ ende
in alsulcke passie levende dorchte hem de
eyndinghe vande acht belooftē verber-
dende daghen te verlenghen haren nae-
tuertlichen cours/ so om te moghen be-
ginnen de soekinghe der ghene die hy soo
bevinde/ als om te voldoen spne gelofte
van den strijt met het wreede Serpent/
ende om dit te volbrengen en vertoefde
Palmerijn niet lange/ maer versach sich
van goet gewepz/ ende een pferen kolbe/
die hem ser wel te pas quam.

Hoe Palmerijn ouerwon t'eyffelicke
Serpent vanden berch Artiferie en
methem brochte eenen Beker vol
van t' Water der Fonteyne, waer
mede Primaleon Coninc van Ma-
cedonien genesen wort.

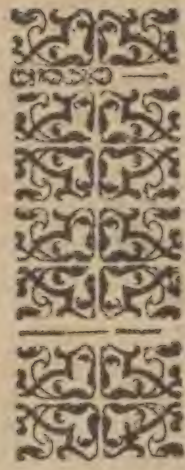
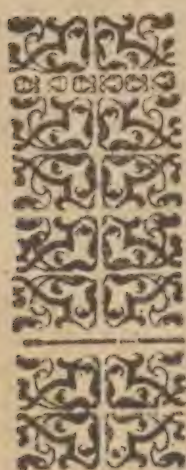
Her xvj. Capittel.

Die acht dagen die Palmerijn
vertoefden int geselschap van
Florendos/ hantierden hy or-
dinarijs de presentie vande A-
rismene/ die menschmael hadt/ dz hy hē
nz soude willen gaē proebē/ niet dit wre-
de verveerliche monstē/ maer teghen
anderen Ridderen/ dan sy en mocht in
dese sake niet profiteren want hy nam
ten eynde vande selve acht dagē vā haer
oorlof/ doen syde de Princesse tot hem/
ic bid u dat ghy om mynēt wille niet u-
neemt dize Schiltknechten/ die ick u ge-
ven sal/ op dat indien u eenich ongemae
ouerquam/ sy u daer in mogen secourirē
welcke dize Schiltknechten sy terstont
tot haer dede roepen/ ende presentierden
hem die/ met den Beker/ waer in se het
Water mede brengen soudē upt de fon-
teyne/ indien heur Godt de fortunne ga-
be/ dit gedaen zijnde/ ginc hy te peerde/
wordende van Florendos gerouvoert
een halben dach reysens/ die hem daer-
na God beval/ en Palmerijn vervolch-
den voortz synen wech naden berch Ar-
tiferie/ byden welcken hy genaechten op
den lesten dach van April/ gebiedēde syn
Schiltknechten en Vanden dat se hem
beneden soudē verberden/ daer nae
volchden hy eenen cleynt voelwerch/
nemēde syn pferē colbe (niet syn gewepz)
op syn schouderen/ en den beker aen syn
gozdel/ en de tijt van dize uren gereden
hebbēde/ so bevonde hy de plaetse so dicke
van struycken en Doornen bewassen/
dat hy bedwonghen worde syn Peert te
laten

Die Historie van

laten / soo lange voortgaende dat den
nacht hem overviel / maer het was te
dier tijt clare Maenschijn / so dat hy n
op en hielde van te vervolgen / ten lesten
ghelwaer wordende de steenrotse / daer
t' Water upt spronck / met de holle van
t' Serpent / t' welck alsdoen rusten iut
middel van een cleyne plaetse / omtin
gelt met groene struycke / ende vele ge
beenten / so van menschen als Beesten
die het verclonden hadde / maer als dit
monsterum Palmerijn gewaer worde /
begost het op te kiercken / en te blasen en
te crollen synen steert / in wonderlicke
manieren / Palmerijn dit siende bebole

hem Godt almachtich / ende aldaer ne
derstellende de beker / nam zijn geweer
in zijn handen / ende tradt stoute
lich voort / nochtanx vondt hy hem ten
lesten so betteest / dat hy wel gewilt had
de noyt sulcken periculouse eer vercrij
ginge onderstaen aengevangen te heb
ben / niettemin verwecken hem zijn
corasie / seggende : hoe Palmerijn? Ma
ghy zyt in de presentie van desen duy
del / geboelt ghy den slaymoedigen / en
ist v niet beter als nu te steruen met ee
ren dan hier namaels met schande? Al
wilde ghy nu oock achterwaerts loo
pen so en hebt ghy de tijdt niet / dit des

soort also in hem seluen ouerleggende
ginc hy alijt rasscheltchen voort na
t' monsterum Serpent / en de Serpent
na hem / en gelijck het Godt wilde / ter
wijlen dat hem dit beeste vhesten opt
eynde van synē steert om haer te schie
den op Palmerijn / so spronck hy ter zij
den wt / en gaf het een soo swaeren slag
met syn geweer opt hooft / dz het byras
ghelheel beswijmelt worde / waer ober
t' monsterum sulcken eysselicken creet
gaf / dat ment in alle de omliggende plaet
sen mochte hoozen / niettemin / en conde
hy hem so wel niet defenderen / oft het
wgeode Beeste bespronck hem vzeesselic

so dattet hem twee ofte drie grootte w
den in syn rechter zijde gaf / waer deur
Palmerijn eerst te dege ghelwaer worde
het perijckel / maer ontweckende syn
rouwmoedicheyt / versterckte syn herte /
en wierp hem met alle syn crachten op
het voortseyde beeste / t' selbe so swaerlic
quetfende aenden hals dat het een wep
nich tijts daer na hem wtstrecten / beto
nende de tepkenen des doots / maer al
eer dit geschiede had het Palmerijn soo
wzeedelick ghelwont inde Dven / dat so
deur het fenijn als deurde abondate wt
stortinghe zijns bloets / de Serpent hem
nauwelick inden doot begeben en hadde
oft

oft hy vfel doch aen d'anber zijde neder/
 fider hope van langer te leven/ nochtan
 froyten hy fyne Wonden / t'best dat hy
 mochte/ballende daerna in flape/terwij
 len dat hy Godt dat barmherticheyt te
 willen hebben met syn siele/en in flape
 fonde / dochte hem dat hy fack de dze
 boozfepde gefufteren/dochteren van ee
 nen Ridder Heere vant Eplant Carde
 rie/in synen tijt geen gelijc hebbende in
 de fignomantie/waerinne hy syn doch
 ters fo wel hy synen leven geleert hadde
 datfe hem na synen doot te boden ghin
 ghen/in fulcker manieren/datfe te boz
 fepden sommige toecomende dingen/en
 indien heur pement eenige inure dede/
 daer van wraakenfe heur fo dapperlick
 met haer Tooverpe / datfe grootelick
 ghebreest ende gheert worden/dese felve
 Dochters quamen diekwils op desen
 Berch/foe om Crupden te vergaderen/
 als om te halen t'Water vande Fontey
 ne / tot de wachte vande welcke sy al
 daer gefelt hadden desen Serpent / foe
 groot ende eppelick/dat tselve beter eenē
 Dupbel als een natuerlick Beeste ghe
 leecke/nochtans had het Palmerijn ge
 doot/fo dat het die Jonckvrouwen vō
 den in alsulcken fteate/niettemin/ghene
 van haer en was daeromme qualick te
 byden / maer eftmeerden Palmerijn
 daer deur/ want half flapēde hoorde hy
 de eene seggen/Palmerijn u beghinfel is
 feer edel / t'foude een groote fchade syn
 indien ghij ftozft/punners booz Gze
 kenlant/waer van t'kepferrijc u toege
 prebestineert is/daeromme fal ic u ghe
 nefen van uwe wonden/te fal hem noch
 grooter weldaet doen fepde de andere/ic
 fal hem also befweeren/dat hem van nu
 booztaen geen conjuratie en fal moghen
 fchaden/ic fepde de darde/fal hem fo ge
 luckich maken/dat ten eerften male hy
 coemt inde pzeentie van syn alderlieffte
 Polinarde(waer van hem t'Wifjeon die
 wils geopenbaert heeft inden flapē) hy

van haer foe wupzichlick benint fal
 worden/datfe de dach haers Lebēns hē
 niet en fal connen verlaten/de eerfte nā
 dan een Croefe en buldenfe met Water
 upt de boozfepde Fonteyne/en met het
 fop van eenige crupden/en befreect daer
 met de Wonden van Palmerijn/die daer
 deur in een oogenblik ghenefen worden/
 twelc hy alles wel geboelden nochtans
 was hy in een fwinmelinghe/niet flapen
 de noch wakēde/fo dat hy niet gefpreekē
 en conde tot datfe wech waren/maer al
 eerfe haer vertroeken/fepde de alder out
 ste/nadien dat desen Ridder/dooz fulcke
 stoutmoedicheyt geboot heeft de wacht
 van onse Fonteyne/fo bid ic u/laet ons
 hem synen Beker vol waters geven/op
 dat deur synen middel den Coninc van
 Warcdonien gefont ghemaecht worde/
 maer dat van nu booztaen de Fonteyne
 onfichtbaer sy / waer toe sy alle aerz
 dierden/en also gefchieden/daer na haer
 denfe heur/en eenige Crupden vergadert
 hebbende/voegghendenfe haer wederom
 na het Eplant van Carderien.

Hoe Palmerijn wederom keerden
 vanden berch, met synen beker vol
 van t'water der betooverde Fon
 teyne tot fyne Schiltknechten, die
 daerom feer blyde waren.

Het xvij. Capittel.

As die dze Jonckvrouwen
 wech waren/ontwaecten Pal
 merijn upt syn fantasie / feer
 verwondert fonde van t'gene
 dat hy hycans al droomende ghehoort
 hadde fo hem dochte / maer noch meer
 als hy hem nu geboelden inder waerh
 genefen te syn/ende synen Beker vorde
 vol van tselve Water / ooc van dat hy
 de Serpent fack doot ter aerden neder
 liggen/ende nemende synen wech na het
 opperfte

opperste vande steenrotse / verhoopten
hy te vinden de fonteyne / maer t'was
onmoghelic / waerom hy wederom ne-
derwaerts daelden / en int gaen seyde hy
tegen hem self / ick en hadde noyt ghe-
dacht / dat my so goede avontuere over-
comen soude hebben / op desen wilden
Berch / want ick weet nu gor den naem
vande gene die my toe ghebestineert is /
arriverende daernaeter plaetse daer hy
syn Heert ghelaten hadde / oyt welke
voorzder rijdende vout hy ten lesten Vr-
bande en syn ander dyp Schilt knechten /
die welke gehoozt hebben t'ghereys
van t'monster meynde voorszeker dat hy
syn leven geendicht hadde daerom diel
vzelick datse alle seer verblijdt waren /
alsoe hem gesont weder sagen / principa-
lick Vrbande die hem een groot stuck
weghs te gemoete liep / vragende na synē
state / te geboele my seer wel antwoorde
Palmerijn / Godt sy danck mijn Heere
seyde den dwerch / ick hadde groote vze-
se dat ghy gheselschap sout ghehouden
hebben soo veel anderen die desen wech
voor u betreden hebben sonder wederō
te comen / doen gingense alle te Heerde en
reden voort na Macedonien.

Hoe vier Ridders Vrbande ontnemē
wilden den Beker met het medici-
nale water aler Palmerijn in Ma-
cedoniē quam, en vanden stryt die
Palmerijn daerom tegens haerluy-
den hadde.

Het xviii. Capittel.

Alden Middach / in de eerste
dachreys dat Palmerijn met
sine Schilt knechten rijdende
was vanden voorszeden berg
gaf hy Vrbande den dwerch te beware
t'voorz Water / den welken een vorpnig
voor uyt rijdende ontmoeten vier Rid-

ders / den eenen vande selbeseyde tot hē
naet stil ghy vplern / en geest my de be-
ker / oft anders suldy eenen dapperē slag
op u cop ontfangē / Palmerijn vā verre
verstaende dese woorden / haesten hem so
seere voozwaert als hy mocht / tot de
Ridders / roepende: Hoe myn Heer meyn-
dy mijnē dienaar gewelt te doen in mijn
presentie / dat en sal niet minnen wille nē
geschieden / hierentusschen velden hy syn
spere / en reet daermede den eenē dwers
door syn gewapende lichaem / waerover
hy doot ter aerden viel. Als die ander
dyp haren Coninc raet alsulcke reberē-
tie sagen bewijse / vielense alle dyp op Pal-
merijn / die de twee stoutste de sabels de
de ruyten / en den vanden nam de blus-
te gequetst zijnde op twee oft dyp plaetse
die gebat zijnde verlietse Palmerijn al-
le viere / en reet synen wech / den welken
passerende / seyde den Dwersch tot hem /
voozwaert mijn Heer / hy moet wel dot
syn / die ham tegens uwe sterckz siel / tē
is die sterckz niet antwoorde palmerijn
maer Godt is altijd tōs favoziserende de
justitie / en op dat gy mencht v'erstaen be-
oofake waeromne dese Ridders vā vā
de t Water wouden nemen / so suldy we-
ten / dat alle kinderen van een Heere van
een Casteel / gelogen ontrent een dagreys
vanden berch Retifere / die de Schaep
herders beradverteert hadde tegen Pal-
merijn wederbaren was / en desen Heer
haetten seer den Coninc van Macedoniē
om dat den Coninc hem hadde doen re-
situeren een plaetse die hy eene van syn
eygen Sustet t'onrechtē ontnomē hadde
en om dz hy wiste de Medicinale crach-
te van dit Water / hadde hy gesonde die
voorzeyde sine vier sonen / tselbe te nemē
uyt de handen van Palmerijn / die den
derden dach hier na arriverden by den
Coninc / voor den welken nederknepelē-
de wilbe hy hem de handen ruffen / maer
den Coninc heften hem terstonts op / hē
omhelsende / seyde hy / naest God so en be-
ick

Alk van niemant genietet de als van u/
t'berdziet dat ic ontfange hebbe in vooz
tijden/door t'lijde van mijn sone Floz-
bos/hadde my gebzacht in dese extrimi-
teyt/allwaer ic enen langen hdziet eliche
tijt inne overgebocht hebbe/daerom ic
alsu ouermits u door de gratie vanden
barmhertigen Godt/verloft ben/waer-
om ic u houde vooz mijn anderde sone
so dz gy meucht disponeren van alle mijn
landen en heerlijchen den/als oft ghy
daer van legtime erfghenaem waert/
mijn Heere an twoozde Palmerijn / ick
seude weerdtich syn getelt te worden on-
der ege al vande albersotste in dien ic re-
fusierden d'ere die uwe Majest. gratie
beliest my te bewijzen my ontfangende
vooz eenen als dieselve my noemt/ aen-
gaende de riste/ic ben meer als gecom-
pensieert/met dat uwe Maj. liberaelhz
my ontfangen heeft in zyne goede gra-
tie:den Coninc hem hoopde so gratie us
sprecken/achten dat wijsheyt en sterckhz
in hem by een gheboecht waren / waer
door hem de tranen ouer d'oogen liepen
vā groeter blijshappē/Palmerijn door
bidden langer by hem houdende als hy
wilde/ter tijt tot dat den Hartogh van
Durace eenighe Ambassadeurs tot den
Coninc sonde.

Hoe den Hartogh Astor van Duracen
deur Ambassadeurs aenden Coninc
van Macedonien dede versoecken
den Ridder die t'Serpent vanden
Berch van Arteferie gedoot hadde,
om hem te secourieren teghen den
Grave Passaco van Messina.

Het xix. Capittel.

De Fame der victozien van
Palmerijn tegen t'voorzepde
Serpent/was haer also ver-
sprepde/dat se haer mede had-
de doen hoozen in d'Dozen van den Har-
togh Astor van Duracen/met welken
den Grave Passaco van Messina een

buysigen Crich voortden/daer hem so ge-
welchtlicken bevochte/dat den Hartogh
byrans niet meer en conde resisterē des
Graven machte / waerom me hy inder
pl afveerdichden eene van syne Edeluy-
den/de welcke so lange reysden/tot dat
hy arriveerden byden Coninc vā Ma-
cedonien/die hy presentierden een Brief
van creantie/seggende machtigē Coninc
den Hartogh van Duracen recomman-
dier hem ootmoedelich uwe Majest.
gratie. Den Coninc den inhout ostaen
hebbende. antwoorde/versoect tgem dz
u believen sal/Mijn Heere septe de Am-
bassadeur/den Grave Passaco voert te-
ghens den Hartogh (contrarie van alle
redenen)/sulcken strengen Crich dat hy
byrans gedestruert heeft alle syn lant/
oor heeft hy alreede inger omen de stadt
van Passar/onder t'berel vā toebehoor-
ten/maer aler tselve gheschieden myn-
den mijn Heere de stadt vant beleg t'ont-
setten/leberende den Grave een slachtin-
gh/waerinne hem syne quade forupne
alsoo heeft doen pzoeben des Graven
macht/dat syne Sonen daer in doot ge-
bleven syn/als oot mede een groot deel
van synen besten Edeldom / den Grave
noch nē te vreden wissende heeft hem
volcht tot inde stadt van Duracen / al-
waer hy hem hont seer vastelic belegert
en hem is gebootschap/dz alhier is een
Ridder/die ter doot gebzocht heeft het
serpent vanden berch der Waersgghers-
sen/om dese oorsake bidde ic uwe Maje.
van mijns Heeren wegen seer ootmoede-
lick/hem dien te seyn den in synen noot/
want hy hoopt door syn secours niet de
reste vā syn soldatē beniffen enige syn
Bontgenoten/den Grave in sulcker ma-
nieren te tractere/dz hy genootdyngt sal
wese hem niet vrede late. Ist mogelijk at-
woorden den Con : dz den Hartogh mijn
Heere in sulcken noot is? Ic sal Palme-
rijn hē te hulp schickē (die ic anders nē vā
my sou late) en hē d'geselschappen met so
gorden

Die Historie van

goeden hoop Ridders / dat den Gzabe
gewaar sal worden mijn leet/ te hebben
in eene van mijn Maerhschap alsoo te
tracteren/ Palmerijn hier tegewoortdig
zijnde/woorde seer verblijt / want hy en
wist niet in wat manieren eerlic ooplof
te comen versoecken / vallende op syn

knyen voort den Coninc/ en seyde / mijn
Heere ick bid u seer ootmoedelic/ nadien
dat den Hartogh uwe Ma. Hebe mijns
gebrer heeft/ toe te laten dat ic syn Hoog
heyt alleen mach gaen presenteren mij-
nen dienste/ gemercht hy anders niet en
versoecht/ want ick heb groote hope/ dz

hy ten lesten doot syn goet recht/ syn vy
anden sal overwinnen? ick sweere ant-
woorden den Coninc mijnen getrouwe
vriend dz ic u daer van wete grootē dāc.
Florendos dit hoorende/ was seer qua-
lic te vreden / treckende hem aen d'een
zijde/ seyde Heer Palmerijn/ hoewel dat
uwe presentie my meerder genoeghs
oorsaeckt heeft/ als ic opt ontfangen heb-
be nade tijt vande verliesinge der geene
waertinne gelegen was alle mijn vrech-
de/ so en wil ic nochtans om mijn plap-
sier my niet beneerstigen om te beletten
de occasie vā uwe eertrercijginge/ noch
mijnen Hebe van Duracen soo goeden
secours in sulcken noot / dan bid u seer
ootmoedelic dat ghy wederom wilt
keeren tot den Coninc mijnen Vader/
dien bemint als u wel bekend is / mijn
Heere antwoorden hy/ zijne Ma. en u-
we Pz. hoachepdt hebben my alsulcke
onverdiende liberale eere bewisen/ dz ic
haer volgens t'bevoort/ altijd sal obdi-
eren in alle tghene derselver beliefte be-

haecht my te commanderen/ welcke re-
denen seer acht genomen hadde Prolo-
meus / sone van Frene/ die Florendos
opghevoet hadde voort syn Vaste/ mi in-
den ouderdom zijnde van te mogt ont-
fangen de Ridders oorden/ die voort den
Coninc op syn knyen viel seggende in-
dient uwe Ma. beliefden my Ridder te
maken eer Palmerijn vertroche/ so ben
ick vsekert/ dat hy my niet veronweer-
digen en soude voort syn Cammeract/ so
derre mijn Heere doot gratie sulcx van
hem voort my te begheeren beliefde/ ten
sal aen my niet mangelen/ antwoorden
den Coninc/ daeromme doet desen nacht
de wachte/ Polomeus bedankten hem
seer grootelijcx / gaende des avonts in-
de Capelle/ alwaer hy den heelen nacht
hertoefden/ den dagheraet wakende quā
den Coninc vergheselschap zijnde met
Florendos ende vele andere Ridders al-
daer en dede hem de rechttere spore aen/
seggende/ Godt maecte u een alsulcken
Ridder als ic u wunsche/ dit gebaat zijn-
de/ badt

de / badt hy Palmerijn seer affectieus-
 licken den nieuwen Ridder in sp. a. rom-
 pagnie te willen ontfangen / twelc Pal-
 merijn seer gheerne consentierden / ende
 van dese tijdt af woerden seer groote
 vrienden / nemende beyde doolof vanden
 Coninc ende Flozendos / ende trocken
 metten Ambassadeur vanden Hartogh
 die haer te Lande geleiden tot aen den
 Zeecant / by t Schip daer mer hy gecom-
 men was in Macabonten / ende t schip
 gaende / fabotiserden haer een seer ghe-
 luckigen wint / so dat se in ses dagen ge-
 raecten in haer begeerde Haven / doen
 gingen se altemael te lande / en hoewel dz
 de Stadt belegert was van alle canten /
 niettemin so wiste den Ambassadeur so
 wel syn personagie te spelen dat hy se des
 snachts inde veranderinge vade wacht
 dwers door t Leger sonder pericel in-
 de Stadt bröchte / den Hartogh hare rom-
 ste hoozende / ginc Palmerijn ontfange
 doende hem alle mogelike eere / lepen-
 de haer in een schoone Camer alwaer
 hyse liet verheyden tot sanderendaechs
 smorgens / dat hy wederom tot haerlypde
 quam / segghende tot Palmerijn / Heer
 Ridder / wie aencomste geeft my alsul-
 licken hope / dat my dunct dat mynen vy-
 ant geen abantastie op my hebben en sal
 daerom zijt alle beyde meer als hartelic
 willetom / myn Heere antwoerden Pal-
 merijn / ic ben so seere verbonden aē den
 Coninc die my alhier heeft ghesonden /
 ende den Prince Flozendos syn Dene /
 dat ick om harent wille my niet sparen
 en sal in u dienst te doen / soo langhe ick
 macht hebbe de handen aent geweer te
 steken / waer af hem den Hartogh eerlic-
 ken bedancken / leyden de haer inde sale /
 daer de Hartoginne haer verheyden / en
 na dat de willetomsten geschiet waren /
 gingen se het noemael nutten / duerende
 tselve Palmerijn syn ghesichte niet en
 conde trecken vande Dochter des Har-
 toghs / d'alder schoonste Jonckvrouwe

die hy opt gesie hadde / so dz hy grē achte
 en sloech op die dingen die hem den Har-
 togh verrocke / die ands geen propeost
 hielden als vā d'ongelike dz hē de Grave
 dede / met die schermuysingen en aen-
 slagen by hem ende synen volcke gedaen
 zedert tbeginfel des Crjchs / als oock
 den staer daer hy tegenwoordich in slaē
 de was / waerom Palmerijn meer alte-
 met ende qualic ten prooste antwoorde
 ouermits hy al te besich was in hem te
 vaden met de synse die hy niet en smere-
 ten als deur de begeerte / de Tafel opge-
 nomen zijnde / vzaechden den Hartogh
 Palmerijn wie syn metgesel was / die hē
 die waerheydt daer van seyde / soo is hy
 myn namage antwoorde den Hartogh /
 gaende hem omhelsen ende de reste van
 den dach passierden sy in bivisceren soo
 van nieuwaren van Macabonten als
 vande saken des Crjchs / en de ure des
 rustens genakende / gingen Palmerijn
 ende Stolorius in hare kamere maer
 Palmerijn en conde van alle den nacht
 niet een ure gerusten / altijts denckende
 op de schoone Prinsesse / waer van hy
 den Name seer geerne geweten soude heb-
 ben / om versekert te wesen of het de ge-
 ne was die hy hadde hoozen noemen vā
 de dize Susters int geberchte / maer al
 was hy in sware pijn om haer liefde / so
 bevondese haer nochtans om de selfste
 occasie in gheene mindere / niettemin en
 wilde de Fortupne alnoch niet toelaten
 dat se den anderen haer lyden mochten
 openbaren / hierentusschen den Grave
 missagende de belegeringhe langhet te
 continueren / nam voor hem de Stadt te
 bestozmen / doende vergaderen alle de
 principale hoofden van synen Legher /
 die hy synen wille te kennen gaf / waer-
 om hen tgeheele Leger dicht onder de
 Stadt voechden / met Trommen ende
 Trompetten den alarme vercondigēde
 doen sachmen ten beyden zijden / d'ene
 partje om te beverchte / en d'adere om te
 bescheyden

Die Historie van

beschermen/eenen buyzige strijt geschieden / waerover datter vele de doot beproefden/ en Palmerijn met Ptolomeus deden sulcke coragieuze seften/ dat hare vanden vooz haer deden / als de cleyne vogelkens/die haer aen alle canten verbergen/stende den Coninckelicken Arent vooz by passeren/en hoewel dat het volc vanden Grabe hen ten allen oogenblicken verstercken/soo wordense nochtan vooz die reyse weestae/daerna bedocht Palmerijn een Crichliste / te weten de vanden achterwaerts ghetrocken wesende om haer te prepareren tegens den anderen storm/riep hy tot hem e groot

deel van des Hertochs beste Ridders / biddende datse altemael te Perde wilden gaen/en ovdineerden de reste byde vander stadt/om de vesten te defendeer en so haest als de vanden t'alder neerstichst waren om de stadt den anderen storm te leveren / dede hy secretelicken open doen eenen hemelicken uptganch vander stadt/ende met het voozsepde Peert volck viel hy van achteren met sulcken gewelt op haer/datse bedwongen worden te verlaten de Lederen en haer van achteren te beschermen so dz aldaer worden gebruyckt menigen dapperen stercken en slach met Lancien ende Suerden/

want den Grabe ende de meeste part vā syne Ridders waren oock te paerde die groote debopz gebruycken om syn volck te beschermen/niettemin stende Palmerijns troupe veel grooter te syn als de zijne begaste met syn volc achterwaerts te wijcken blijvende nochtan met eenē van synen broeders in die achter troupe om te wederstaen de inballinghen die Palmerijn daer op soude moghen doen de welcke hie luyden wepnich tijts

leenden/bechtende met sulcken couragie als den machtighen Hertoz beroofde die Grieken/want syne victorieuse hande dede sonder ophouden syn sweert dalen op eenich ongeluckich Capiteyn vā syne vanden de welcke met syn pfer gheslooft sonde vielen doot inde plaetse die verwonde met haren bloede/waer over den Grabe so vergramt worde dat hy willende speelen om quist ofte dubbelt/hem voegende tegens Palmerijn / hem gebede

gebende eenen seer grooten slaach op den
 felant hier tegens trof Palmerijn den
 Ezabe so dapperlick dat hy verliesende
 syn segelrepen ter aerden geheel vbaest
 neder viel/ter selver instantie Ptolome-
 us hem abbejsserende aen den Broeder
 van de Ezabe en dien doorenen slag
 den hals ontwapent hebbende stac hem
 niet syn rappier dooz den gozgel/ waer
 ouer syn ziele t'lichaem was verlatende
 als doen begonsten alle t'volcke van de
 Ezabe t'herte te verliezen/en de Troupe
 van Palmerijn haer luyden so furieu-
 siche te beverchte datse haer op de vlucht
 brochten/haren Meyster verlatende/o-
 ver den welcken so veel paerden passeer-
 den dat hem therte in den lijbe bozste/al
 so bleef die victozie vooz die vā de stadt
 van wiens vbanden / wepnich souden
 ontcomen hebben/en had Palmerijn n-
 ghehouden heur niet meer te verbolghen
 vresende ofse haer wederom versacinde
 want dicwils de alte subyte victozie de
 ouerwinmer de ouerwonnen somtijts so
 wepnich doet achten datse daer na stelt
 in groote twijfel tghene den verwinmer
 eerst in syn hat hadde/so dz hy syn volc
 wederom te rugge dede keere in de stadt
 waer den Hertogh geadvverteert worde
 vande victozie/ende reet Palmerijn mit
 een groot deel van syne inwoonderen te
 gemoete/ende als hy (passerende ober
 de plaetse daer den meeste strijt geschiet
 was) den Ezabe sach onder de dooden
 liggen/stont hy van syn peert en viel op
 syn knyen dancten en loosden Godt de
 Heere / ghebiedende datmen hem met
 d andere dooden begraven soude / ter
 selver tijt quam ooc aldaer Palmerijn
 ende Ptolomeus/so haest den Hartogh
 haer gewaer wordende ginc hyse te voe-
 te te gemoete/seggende tot Palmerijn/
 o vromen Ridder dooz u hebbe ick we-
 derom gecregen alle mijn goet/ende ben
 gewroken vanden doot mynder kinderē
 daeromne disponeert van my en mine

goederen gelijc het u belicde sal/daer op
 hem Palmerijn oommoedelic antwoor-
 den/ic ben schuldich te doen alle mijn le-
 ven lanc wat ic sal kunnen in u mijns
 Heeren dienste/om te obedieeren de Co-
 ninc van Vatebonien/so dat ic van de-
 sen geringen dienst my genoech/sam ge-
 retom penstert houde/indien ic gevabo-
 riseert worde mit uwe Hoogh: gebodt/
 terwijlen datse aldus tsamen spzaechen/
 worde den Hartogh ghewaer/ dat Pal-
 merijns Waepenen seer bebloet waten/
 waeromne hy toe hem seyde: Laet ons
 wederom inde stadt keeren/aldaer sal ic
 u doen genesen van een Staet. Tofvrou
 weder Hartoginne/die haer seer wel v-
 staet op de Chirurgie/ende afftaende int
 losment vanden Hartoghe ter plaetse
 daer Palmerijn ghelofert was / lieten
 haer aldaer ooc vinden die Hartoginne
 mit hare Dochter/die hem hielpen ont-
 wapenen/ende na dz de voorszepde Jong-
 vrouwe zijne wonden gebisiter hadde
 versekerdense dat hy in een seer geringe
 tijt genesen soude syn/gebiedende dat e-
 peghelicken verrocke om hem te laten
 ruste/maer als de schoone Laurene uyt
 de Camer ginch riep sy Vzbande ther-
 waerts/en seyde / Dwerch seght uwen
 Meyster dat hy gheen dingen en spaert
 die hier in de stadt te becomen syn / Mee
 Vrouwe antwoorde Vzbande/gy hebt
 groote reden hem gunste toe te brengen/
 soo om syn gedaen secours/als ooc om
 syn bailliantheyt en deuchts wille/ dese
 reden wozt Palmerijn hoorzende/ waer-
 omne hy so haest t'ander geselschap wt
 de Camer was/den Dwerch riep/ ende
 vzaechden hem wat pypooft hy ghewo-
 den hadde met de Princesse / Vzbande
 verteldent hem alle / ghy hebt seer wel
 geantwoort seyde Palmerijn/maer ick
 bid u dat ghy eenige gelegentheyt waer-
 nemt om haer te openbaren mynen be-
 repden wille van haer te obedieeren in
 al tgene haer gelieven sal my te gebiede
 D. iij. laet

laet my begaf seyde den dwersch/ ic weet
wat sant datmen moet aentropē in sulc
ken noot.

Hoe Palmerijn met vuytiger liefde be
vangē worde op de Princesse Lau
rene, achtende haer te syn de geene
die hem so dick wils geopenbaert
was inden slape.

Het xx. Capittel.

So geringe als den volgendē dach de
schoone Laurene met haer moeder
Palmerijn quam visiteren troose den
dwersch aen d'een zijde/ vragende hoe hē
zijn meyster den voorgaenden nacht ge
houden hadde waer om ic hy nē en wilde
ggeten tgebot van synen meyster / aut
woordēde/ me vrouwe gelijc het God en
uwe gratie gelieft heeft wāt in u tweē
staet de geheele dispositie vā spne gesōt
hert/ wat maniere van spzeken is dz sey
de sp/me Vrouwe antwoorden Wybāde
van der eerster uren dz mijn Meyster u
we schoonhēz aenmercken heeft hy hem
geheel tot uwer dienst begeben branden
in de holde vrese en steruende vā kouwe
inde brandēde minne van vrese/in sulc
ker manieren dat hy niet en slaeyt dach
noch nacht maer is gebuerichlickē pep
sen op uwe prefectie so dz het voorwaer
een siele van yser/ en lichaem vā stael/ een
herte vā ys en een geest van steen moste
syn/ die hem over spne tribulatie niet en
ontfermden/ waerom ic ic grootelick
vrese seyde hy al schrepende/ dz hy dooz
tleven gesalveert te hebben den Hartoch
uwen Vader en vele anderen/ ontfangen
sal eenen weeden doot/ want indien hy
niet gecomen en ware herwaertsover so
en hadde hem het gesichte nē geauseert
syn onderdzaechliche lijden maer mee
vrouwe en wilt ghy doch geen oorsake
syn van so groten ongeluck/ mijn vrent
seyde sp wat wil dy dz ic doe? Dat ghy
hem hemint gelijc hy u doet / doe spzac
de Princesse Laurene/ betrouwende op

de getrouwichēz die ghy u meester schul
dich zijt/ worde ic bedwongen tegens u
uyt mynen monde te doen vloeyen den
suerbloet mijns herten/ dz ic geloof on
mogelic te syn dat hy my meer der affec
tie toedzaecht als ic hem doe/ en seggen
dese woorden veranderdese so dicmalen
van colore dat den dwersch doozt oogs
gesichte bemercken spns meysters saken
hoe langher hoe beter doozt te ghaen/
waerom ic hy als eenen eloecken wint
begeerende te vangen den Vase die hy is
naejagende/ antwoorde ic geloof wel
me vrouwe/ dz ghy hem een goet herte
toedzaegt / maer sulx en is niet genoeg
dan ghy behoort hem wel te willen in
manierē/ als hy u wil/ te wete dat u ge
liebe van hem te syn vrouwe en Meester
sche gelijc hy is uwen ridder en dienarr
ende om sulx te verscheren is hy vsoec
kende middel om (so haest hy hem wech
om wel te passe beuint) mit u alleene te
spzeken/ op dat hy u niet een eerliche ee
nichēpt mach ontdecken tgene hem seer
swaerlic opt hert is liggende/ hoe soude
ic dz mogen volbrēngen seyde de Prin
cesse sōd r mijn eere te misdoē. de nachts
dussterheyt is grootelick savozierende
sulcken handel antwoorde den dwersch/
hientusschen wilde de Hartoginne o
trecken/ waerom ic Laurene gheswaer
wordende tot Wybande seyde verscher
uwen meyster dat ic meer lē sp als hy
my/ daerop den dwersch genē tyt en heb
be te antwoorde (dan hem vooz de moe
der seer wel bepusende) ginc Palmerijn
saeken wtrichten/ den welken hy daer
na vertelden/ al wat hy niet de Princesse
ghesproken hadde/ twelcke Palmerijn
hem selven geluckich dede achten/ en so
hy incende dat het de gene was die hem
so dicwils in visioen geopenbaert was/
behal hy Wybande expresselic haren naē
te vernemen/ twelt hy seer neerstich na
comende rapportierden hem den selftē
about dat sp Laurene ghenompt was
waer

waer dooz de Dzinck bekēde in syn me-
ninge bezogen te syn/ghedachtich we-
sande dat hy de andere hadde hoorē noe-
men Holmarde/waerō hy resolveerden
syn fantasie te veranderen vooz hem ne-
mende so gheringe te verrecken als hy
het rijden verdzaghen soude connen/soo
dat dese amozeus hepdē van Palmerijn
bestonde te vermindere/maer de Dzin-
ckesse oozbeelden veel anders/cn gelijckē
diewils siet inde liefde dat vele haer be-
bindende weprich verboleht / bidden
selfst om tgene datmē aen haer behoort
te versoecken om gelijcke sake riep Lau-
rene op eenen avont seer spade dē dwerch
tot haer/seggende mijn vrient uwē me-
ster is hem soo ghevoelende als hy opt
bede/maer ick en weet niet oft ghy hem
hebt te verstaen ghegeven mijn affectie
oft dat vrese hem ontraet van te ver-
volgen/bacrom bid ick u /dat ghy my
outmoedelick wilt recommanderen in
sijn gracie/ende in dien hem beliest mo-
gen ontrent middernacht te voeghen in
mijn Camere so sal ic hem daer alleene
berbeyden / den Dwerch achteende dat
syn mester noch was in de voorgaende
termen antwoorzen/op mijn gheloove
me vromwe/eenige dagen herwaerts is
hy gevallen in sulcker verbaesicheyt/dat
ick diewils besozehen dat hy subte-
lickē soude hebben gesozvē/overmits
de wanhoep/maer nadien ghy toefeght
soo geneuchelleke conversatie soo sal hy
wel haest veranderen van conditie / en
failgeert niet sepe sē / hem te doen co-
men/op dat de waarheyt haer tusschen
ons voortaeen doet bekennen met alsoo
grootē claerheyt als de ghebeynū hepdē
dupsternisse met haer is bzingende/Op
staende voert ginc den dwerch in de Ca-
mer van synen Master die hy vant sla-
pende waeromne hy de boottschappe
uytstelbe tot sanderen daerhs smozgēs
gaende oock rusten ende in synen eersten
slap begonste hy so luyde te schreeuwen

dat Palmerijn uptē hadde syzont/vza-
gende wat hy hadde : mijn Heere ant-
woorzen hy ick en hadde noyt sulcken
angst/ick vzoemde dat een seer schoone
Zonevrouwe/my een sweert op de kele
hielbe/seggende : ghy vileynige creatue-
re/dozf dy u mester amozeus makē op
Laurene/om my te latē/indie gy meer
eenige neersticheyt gebzupet/tot mijnen
achterdeel/so sal ick u bacrom also straf-
fen/dz die Trage/die schrijvers daer vā
genoechsame materie sullen connē nemē
om hare wercken te vermeerderen/seg-
hem dat hy gheropen is tot hooghere
plactse / Palmerijn antwoorzen alla-
chende/ic geloove dat māgel vā dzinckē
u heeft doen ledigen de Derffenen/slap-
in Gods naemie / nochtans en hiel de
Dzinck de reste vanden nacht niet op aē
dit vstoen te dencken / resolverende el-
ders syn avonture te vervolgen/nadiē
dat syne toegrepgheende vrientinne hem
dede alsulcke vermaninge/ waeromne
hy int criecken vanden dach dē dwerch
tot hem riep/bevelende dat hy syn wa-
penen bereyde soude. Ptolomene des
nachts gehoozt hebbende al watse sy-
den (hoe wel hyt gebeynde) quam hem
eenen gheluckigen mozghen wenschen/
Palmerijn hem gewaer wordende/sep-
de/mijnen getrouwen Cammerac/ic en
heb u niet vbozgen/vanden dach af dat
gy Ridder geslagen zāt/baerō wil ic u
oor deelachtich makē mijn voornemen/
twelc is de Werelt te besoeckē/na dz my
de fortupne leyde sal waerō dē noot ons
dwingen sal dē anderen te Platen/noch-
tās bid ic dz onse absētie onse oude vrient
schap niet en vmindere/hopende dz een-
ge goede avonture ons wederom tsamē
voegē sal/indie ghy terwylē hantierest
wozt de pzeēie vādē Coninc met dē D-
flos/dos/so en wile ick vgeten mijn seer
ootmoedige recomandatie:een ant-
woorde hy sal dese recomandatie doē
ick en sal u nemmermeer verlaten/ in-

D u

dieu

Die Historie van

bien de Doot ofte geuancemisse ons n-
en scheyden. Mijnen getrouwen vrient
seyde Palmerijn/nabien ghy alsulcken
wille hebt, so en sal ic di goet gelue niet
versnaden / laet ons dan reysen alst u
beliest/ antwoorzen Ptolomeus/waer-
omme sy haer beyde op staende voet wa-
penden/gaende byden Hartoch/tot den
welcken Palmerijn seyde / om dat uwe
hoorhepts Lant in vrede is/ sal dieselve
gelieben ons oorlof te gheuen/also wy
nootsakelick elders te doen hebben/hoe
mijn vrienden antwoorzen de Hartog/
wilde my so geringe laten / mijn Dece
seyde hy/den noot dwingt ons/nabie dz
het v primers also beliest replieterden
den Hartoch/so bidde ic dz ghy u alhier
eerst vooz sien wilt van alle tghene ghy
van nooden sult hebben/daer van sy he
doornoodelicken bebaeten/en cleerse te
Deerde gingen namen se oot oorlof aen-
de Hartoginne met d' Infante Laurene
die van doerf hz mynden te steruen sie-
de haer frustrieren vande presentie van
den genen daer van syden toecomenden
nacht volcomen Stroostinge verwachtte
so oz Moziana niet doewigher en was/
siende haer verlate. i opten oever vande
zee/leue den verrader Theseus / alleen
dwalende int wilde Bosch/inde genade
vande weede Tygzen en Bezen/ noch
bedrueter den Vader van Medeus. sin
op de baren der ongenadiger zee blieten
de leden van spuen verscheurden Sone/
om dat de vzeuchde en de hope van de-
se bedruete Princesse passeerden gelijck
een moeghenstonts bloeme die sterft in
hare gebeurte/waerover hare beaenste
siele t lichaem niet en conde niet deplen
t'effecte vā hare crachte/latende, tselve
een lange tijt also onbewerchlic gelijc eē
steenwotse/ ront gelijck Is en veel bleec-
ker als de doewich schijnende sonne/lij-
dende een seer sware Eclypse/ waerome
alle de Joncvrouwen niet wetende d'oor-
sake wel besich waren/tot dz haer bloet

sich wederom bespreyden door de oerf/
haer wederom verlesenen de eenen/warken
aessen/met den welcken sy eenen swarē
suecht bede/seggende in haer selfs: eplaci
eplaci Palmerijn/ghy hebt wel weten
tontstien het vper/dz ghy niet onrecht
te geringe laet wtgaē/wie soude geloof
h vben/dat eenige ongetrouw selz deel
soude vanden/inde plaetse waer so groo-
te schoonheyt en vromicheyt is woone-
de/maer nu mach ic wel seggen dat ge-
trouwicheyt eē eynde genomē heeft/vooz
waer ghy doet my ongelijc ende u selfs
noch veel meer/wat al ist dz ghy verre
verreest/baerom en suldy v niet mogen
ontlasten vanden naem des aldergetrou-
sten Ridders die opt swert op syn zijde
doende weedelick steruen die u
meer bemint als haer eyghen selfs. De
bedruete moeder ineynde dz haer doch-
ter eenen hertvanc overvallen hadde/Ho-
troosten haer tbeste datse mochte. Pal-
merijn vergeselschapt met Ptolomeus
en vbande/reet upt Dozacen sonder
selfs te weten wat wech hy houden wil-
de/seer bedruet over tlyden vāde Prin-
cesse/die haer leuen een lāgen tijt in la-
menteren passeerden/mar hoe wel dat
men qualic upt de geuancemisse der lief-
de ran verlost worden/soo is nochtang
contrarie de presentie die de liefde gene-
reert/de absentie de liefde destruerende/
ogmits onse begeerten syn gelijc eē spie-
gel/welcke ontfanght alle ombrastense
figueren/soder daer van achter te late
tenige voetslappen nae tgesichte/daer o
is hy alleen geluckich die niet de redne
syn sinclicheyden ran regeren.

Hoe Palmerijn en Ptolomeus eē Ionc-
vrouwe ontmoeten, seer beclagen
de tverlies van een Cofferken, haer
met geweld van twee Ridders ont-
nomen, met tghene dat daer ouer
gebeurden.

Het xxj. Capittel.

Wesende

Essende Palmerijn kuyten de
stadt reet een lange wyle fan-
tiserende opt verdriet van me-
vrouw de Princesse/ tegen hē
sels seggende/ voozwaer Palmerijn/ nu
machmen u rechteverdelick beschuldi-
gen van onghetrouwicheydt/ hebbende
neerstichypt gedaen van te vercrigen de
liefde van een so schoone Princesse/ en na
dat ghy haer bycrans vertommen hebt/
maect ghy daer so wepnich wercx af/
Och ic woude wel dat de doot aler die
geschied ware my overcomen was / op
dat ic haer als oec me vrouwe Polinar
de dooz den selfsten middel hadde mogē
boldoen/ dit seggende liepen hem de tra-
nen ouer de ooghen/ welck Ptolomeus
siende (die syn lamentatie gehoozt had-
de) seyde tot hem/ voozwaer ic en doch-
te noyt datmen in u soude gebonden heb-
ben alsulcke slaymoedicheyt / hoe suldy
van nu vooztaen mogen weerstaen soo
bele vzeemde avontueren als ghy moge-
lick sult moeten passeeren/ nu ic u bytas
ouerwonnen sie deur de quellinge vā ee-
ne die ghy de eere aenghedaeen hebt van
haer te toonen een liefdelic gelaet indien
ghy van haer hadt genooten dat sy be-
geerende/ so soudy noch eenige excusatie
hebben / maer nu ghy niet en hebt ver-
mindert hare reputatie/ waerom wilse
ouer u elagen/ hergeet bid ic u dese fan-
tastien/ ende wilte alleen delibereren wat
wech dat wy sullen nemen / voozwaer
dzen weet ic niet/ atwoozde hy laet ons
hoozt rijden so de Fortupne ons leyden
sal/ my dunet syde Ptolomeus dat wy
behooren te trecken na Gionen/ alwoer
wy volcke vinden sullen van alle natie/
die ons genoechsaem avontueren wijsē
sullen om de fortupne te temtē/ ic bes
wel te vreden seyde Palmerijn/ en reysde
also acht geheele dagen/ en aenden negē-
den dach sagense een Jonckvrouwe van
verre bitterlic schreyende/ roepende: Ep-
laci wat sal ic nu de gene seggen die alle

haer betrouwen op my ghestelt hadde?
Palmerijn dese woordē verstaende reet
by haer ondersoekende de oorsake haer
der claginghe / waerop sy antwozden
Heer Ridder/ ic ginc dooz t'gebodt van
mijn Vrouwe een Cofferken dzagē dooz
de geheele Werelt/ int welcke beslooten
lept het alderschoonste sweert dz opt ge-
maect is/ welcke (dooz besweernisse) o-
ver hē heeft alsulcke deucht / dz het niet
en ran genomen worden upt syn plaets
als dooz den besten Ridder die nu ter tijt
leest / maer aler hy pzoeben mach dese
avontuere/ wozt versocht dz hy n. p. ren
gelofte doe/ en niet tegenstaende dz ic al-
bereets deurwandelt hebbe vele vzeem-
de contrepē/ met de landen van Zanc-
rije/ Italien en geheel Etiopten/ soo en
heb ic nochtans niemant gevondē / diet
heeft mogen yttrecken/ hoe wel dz vele
haer crachtē daer over te wercke gestelt
hebben/ en hyden woude ic reysen int
hof vanden Byzischen Keyser / maer
dicht hier by syn my ontmoet twee Rid-
ders die oock ondersaen hebben te vol-
bringen tgene so veel anderē gesailgeert
is/ maer sy zyn ghebaren als hare vooz-
gangers/ waerom sy my t'Cofferen met
gewelt ontnomen hebben/ waerom ick
om de schade die daer dooz gebeuren sal
(wiens Dienarsse ic ben) so bebroeft hē
dat ic wel woude dat de Doot gelicde
my van t'leven te berooven. Jongvrou-
we antwozde Palmerijn en mistroost
u niet/ maer wijs my den wech waer sy
henē geredē syn/ edel Ridder seyde sy/ indē
ghy my tselve wederō ten handē nieugt
doen comen/ soo suldy daer vooz geredē
pensicert worden met de Fame van ge-
daen te hebben d'alderbeste sept dat opt
Ridder vooz jonckvrouwen dede/ de schel-
men (waer van den eenen dzagende is ee-
nen rooden Fluweelen Carmosijnschen
Roek/ gebozduert met goude Leuwen
Hoofden) hebben desen voetspat genomē
en en connē niet verre sy: Palmerijn dit
hozende

hoozende/ liet Ptolomeus hyde Jonck-
vrouwe blijven/ en sloot synen Helm/ oā
syn Lancie en Schilt/ en gaf syn Peert
den vollen toom/ ende ontrent een myle
weechs gelooopen hebbende/ ausereden
hy haer beyde opte hoochte vā een cleyn
Bergslien/ sprekende met eenen anderen
Ridder dien sy otmoet wart/ onder haer
bypen versoekende ofse Cofferken co-
den open doen/ soo haest Palmerijn dit
sach/ riep hy/ ghy infame Rabbauwen/
geeft t' Cofferken wederom of ghy sult
alle steruen/ den eenen dit hoozende/ keer
den hem om/ en siende dat den byegher
alleene was/ begheuet hy te lachen/ seg-
gende al soetgens / God wilt heur ver-
geuen die haer so lichtelic van u hebben
laten verlaen/ maer Palmerijn passeer-
de voort/ voegende hem onder haer luy-
den/ en sy rontom hem met sulchen furie
datse alle vier haer Lancien byzaten/ en
Palmerijn worde een wepnich gewont
op de schouderen/ dan den eersten die hy
ontmoeten en spack daer na niet meer/
daer na sloech hy met syn sweert de twe-
den so dapperlick opt hoochste van syn
Helm/ dz hy hem opt den Zadel smet
den verden die t' Cofferken byoerch/ siende
syn metghesellen in alsulken staet/ septe
in hem selfs/ voozwaer is een goede o-
pinie/ dat een goede vluchtinge beter is
als een quade verberpinghe/ hierentus-
schen vluchten hy te vrlde waere in soo
seer als syn Peert lopen mochte/ maer
Palmerijn achterhaelden hem so na/ dz
hy hem den rechten Arm vanden schou-
der sloech/ waer dooz hy op d' ene/ ende
op d' ander zijde van t' Cofferken neder
viel/ hierna stont Palmerijn af/ en nam
t' Cofferken vooz hem opt Peert/ en laten
de den dooden Ridder/ reet hy synen ge-
tamen wech/ op den welcken Ptolome-
us hem te ghemoete quam/ die hem seer
haesten byesende dat hy renteh secours
van doen soude hebben gehad: die jonck-
vrouwe siende Palmerijn victorieus/

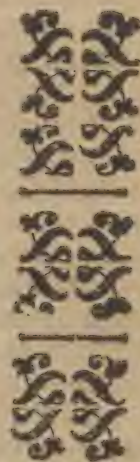
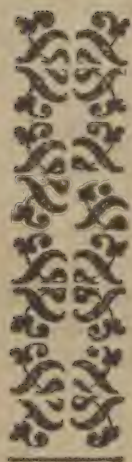
steech van heur Backenepe/ en quam he
met geweld de voeten kussen / seggende/
ie bidde Godt Almachtich goeden ende
Edelen Ridder/ dat hy u vergelden wil
die welbaet die ghy my bewesen hebt/
mijn Vriendinne antwoorden hy / siet
daer ist Cofferken also icht ghebonden
hebbe/ ick bid u septe Ptolomeus / laet
my oot de fortunne propeeren/ hoewel
dat ic also niet gequalificeert en ben als
de wtneuer behoort te wesen/ doel nam
hy t' Cofferken / maer de Jonckvrouwe
septe/ ick bidde u wilt verberpen / ghy
behoort my eerst een gelofte te doen: ick
beloofse u antwoorden hy/ hiermede de-
de hy alle syn crachten om t' Cofferken te
openen / maer hy richtten wepnich upt/
Palmerijn siende Ptolomeus sailgeren/
septe tot de Jonckvrouwe/ begerdy pet
op my/ aler ick mine verlose moeyten
oock te werke stelle / Mijn Peere ant-
woorden sy/ ghy behoort my eerst ghe-
lijcke ghelofte te doen/ daer salt niet aen
manghelen septe Palmerijn / doen nam
hy t' Cofferken en debet selbe open sonder
enige moeyten/ endetrockter t' Sweert
upt/ twele hem dochte t' alderschoonste
te syn dat hy opt gesien hadde/ de Jonck-
vrouwe dit siende/ septe : Och goeden
Ridder/ gebenedyt sy den dach dat ghy
gebozen zijt / ghy hebt my verlost van
eenen grooten arbept/ het Sweert is u-
we/ maer dooz de gelofte zijdy gheobli-
geert met my te repfen/ ende te doen dat
u mijn Vrowwe goet viut te ghebieben/
Jonckvrouwe antwoorden Palmerijn
repfen wy/ doen gingense alle wederom
te Peerde / ende reden soo langhe tot
datse quamen acnde poozte van een ge-
weldich schoon Casteel / daer de vooz-
septe Jonckvrouwe affstont / de twee
Ridders biddende datse een wepnich
tijts wilden berpen / hiernaef dese de
poozte open/ ende ingaende vondtse al-
daer haer Weesterse/ met haer Suster/
die haer straer byaechden/ ofse den ge-
sichten

sochten Ridder gebonden hadde? Ja ick
me Vrouwe antwoorden sy/ hy is de al-
derschoonsten en cloersten Ridder diemē
met oogen soude mogen aensien/ ic bid u
sepde sy/ doet hem binnen comen/ doe lie-
tense de valbrugge neder/ en so haest als

de twee Ridder's oter gepasseert waren
stondense van haer Peerden/ alwaer de
Jofvrouwen haer te ghemoete quamen
en de reberentie geschiet zijnde/ worden-
se gelept in een vande beste Camers/ al-
waerse haer ontwapenden.

Hoe de Vrouwe vant Casteel Palmerijn vertrock dat den Reuse Darmake
haer dochter ende goederen ontnomen hadde, waerom hy hem
bevochte volgende syne gelofte.

Het xxij. Capittel.

Palmerijn ende Ptolomeus ont-
wapent wesende / quā haer mee-
vrouwwe presenterē peder eē Mā-
tel vā Damast/ en leydense inde
sale om het Abtmael te nuttē/ het welc
seer magnifijc toergine/ en na datse ge-
eten hadde/ en de tafel opgenomē wesen/
en de suster (vāde Vrouwe des Casteels)
siende dat heur de gelegentheyt presen-
teerden/ om dese Ridder's heur misval te
kennen te gheven? sepde tot Palmerijn/
Heer Ridder/ hoewel dat ick nu arm bē
soo benick nochtans hier bevozens de
Dupsvrouwwe geweest van eene der alder
rijckste Ridderen vā dese Contrēe/ met
den welcken ic lange tijt leefden sonder

kinderen te crijgen/ tot dat Godt gelief-
den ons een seer schoone eenige dochter
te verleenen/ die vijf Jaer out was als
mijn man storf/ de welcke seer erbaren
was inde Rigmantie/ waer deur hy
booz sach veel toecomende dingē/ waer-
om hy my in syn leste tot hem riep / seg-
gende mijn alder liefste/ ic weet vele sake
die u gebeyren sullen/ oor datmen u niet
gewelt ontnemē sal u eenige dochter niet
u goederen/ maer ghy sult in mijn schrijf
camer binden een sweert in een Cofferke
gesloten/ dat ter niemant wt en sal mogē
nemen als den cloersten Ridder der ghe-
heelder Werelt in synen tijt/ die u alleen
sal mogen helpen wederom te crijgen u
verliep/

Die Historie van

berlies/ en nauwelijc en hadde hy dese
woorzen gecpuit/ of hy gaf synen geest/
eplari seide sy syn woorzen wart meer
als waer/wat voort na synen doot qua
Darmake den Keuse/volgende syn ge-
woonlike wyet en onrechtvoerbichheit
en outnam my een bande principaelste
van mijn Casteel/ met mijn eenige doch-
ter/ seggende die te willen geben aen syn
Sone/ die noch booser is als syn Vader/
ende biden maten seclik/ maer om dat
mijn Dochter maer tien Jaren out is/
so en is selve noch niet volbrocht/ ende
om dat ic niet en woude consenteren int
verloofde houwelic heeft my den boos-
wicht oot afgenomen de wepnighe goe-
deren die my noch resten/ wytghenomen
u swaert/ welc ic te bevoers gestelt had
inde bewaernisse van mijn suiter vrou-
we van dit Casteel/ daerom bid ic u seer
ootmoedelick denichdelicken en baillaten
Ridder / dat ghy my op den Werder
byeenken wille/ indien vermydericheit
eenichsins in u plaetse vinden en/ waer
aen ghy volbringen sult uwe ghelofte/
Godt een aenghenamen werck/ my eere/
en thoozsepde Weefstaendte secours doen/
me Vrouwe antwoorzen Palmerijn/ al
en waer hy my gene gelofte geschiet / so
en soude ick nochtans niet gheerne van
hier reysen/ sonder eerst mijn beste te do
om hem te bedwingen tegens u te betere
alsulcke injurie waer toe ic moegen hen
tempteren sal / waer van hem de Joff-
vrouwe ootmoedelick bedanchten/ ende
om dat hee laet was/ gingen se alle ruste
tot saenderen daechsmorgens/ dat hem
Palmerijn wapende/ ende gaende byde
Joffvrouwe versocht hy eenen Leptma
om hem byden Keuse te brengen waer-
om sy hem niet gaf de Jonevrouwe die
t Cofferken gebzaghen hadde/ ende twee
van hare Ridderen/ met welc geselschap
Palmerijn den rechte werch na t Casteel
van Darmake reet/ alwaer sy des nae-
middaechts aenquamem ende siende eenē

schilcknecht op de muere de waecht staē
houden/ tot den welken hy riep Cam-
merae/ ic bid u dat ghy Darmake ten
voortseijn doen comen wille / wat be-
geerd op van hem antwoorzen de Schil-
cknecht/ ic woude hem bidden antwoor-
zen Palmerijn dat hy de goede vrouwe
dooz hem berooft zynde/ wederom geue
hare goederen en dochter / en indie mijn
bidden niet en en profijteren / dz hy in
sulken geballe tegens my comt vecht
en ic sal hem doen bekennen dz hy onbe-
hoortie gedaen heeft/ ghy salt seer roze
explicite crygen antwoorde den schil-
cknecht/ dan om u wel te raden so steret
haestelc van hier/ verteret indien ghy
u hooft niet laten en wilt/ om dooz een
tepreken van uwe sochepde gheslaghen te
worden op dese pooztē mijn hooft seide
Palmerijn sidt my noch te vast op den
romp/ daerom gaet rasch/ oft ick sal se
alle doot slaen die hier wtcomen/ ic sal u
hoofschap doen antwoorzen den Schil-
cknecht/ Darmake en is dooz alsin hier
niet/ dan Wardane syn Sone sal u wel
voldoen in dese affaire/ ten verlies niet
lange hierna Wardane verdoonden hen
biden op die mupzen Palmerijn bzage-
de wat hy sochte/ syden den sone vanden
Keuse antwoorzen hy/ ick bent wat salt
wesen/ Ic soude u versoecken antwoor-
zen Palmerijn dat u geliefden uwe Wa-
der te seggen dat hy wederom gheeft de
Jonekvrouwe die hy haer Moeder met
onrecht is onthoudende/ oft ic salt hem
doen doen met geweld/ sy sal u gebrocht
worden seide Wardane/ indien ghy een
wepnich verbeypden wille/ in een seer ge-
ringen tijt hierna/ quam hy wt de Por-
tresse/ wel gewapent zynde/ hebbende in
syn vuyste een groote lancie/ en rijdende
op een wonderbaertlic sterck Dozloghs-
peert/ het welcke na addenant niet min-
der oft grooter en was als andere ordi-
narise Peerden als den Keuse/ seggende
tot Palmerijn/ Vassael ghy zydt iden
doot

doet comen soecken/niettemin / indient ghy u terstont aengheven wilt tynghder geliefte so suldy gegueteert worden met een ewige ghebanchenisse in een vande diepste kelderen onder dese Grachten/sulck een logijs en behaecht my niet antwoorzen hy/met dien liep hy tegen den sone vanden Keuse/ende den anderen ter contrarien / malcanderen so dapperlick treffende met de Lancien/Schilden/Li-shamen en Hoofden/dat sy bepdelwt de sabels gesmeten worden/sonder dz Palmerijn eenige quetsure ontfinc/hem beschuttende met synen schildt / maer den Keuse worde op een onbedekte plaetse geraert/so dat hem een stuck van Palmerijns Lancie inde zijde stuck / maer heerdichlic op springende troc hijt daer uyt/werpende daer met nae Palmerijn niet grooten crachte/maer so hy dupetē bloechtselve ouer hem/hen in syn peert diet ontmoeten dwers door tlijf/hierina boechden hem Palmerijn met syn bloete sweert dicht by Mardane/die hem eē seer swaren slach opt hoochste van synē Helme gaf/waerover hy syn bloet in so grooter abundantie verloor/dat hy bestonde te verflouwen/so dat hy bemercken hem van nooden te syn de sake inder pl te ryndigen/en staede Mardane wederom syn sweert verheffen om hē t'andermael te treffen/sprongh hy ter syden uyt/ende door den selfsten middel storch hy den Keuse synen rechter arm af / die van cracht des slachs op syn een knye viel/maer haestelick op springende/liep hy na syn Casteel/die van binnen dit sie-de vielen so gewelbichlic uyt met halve ptecken/dz Palmerijn genoech te doen hadde om hem te defenderen/maer Ptolomeus en d'andere twee Gidders die met hem gecomen waren/haer daer ontrent verhozghen hebbende / siende den noot van Palmerijn/liepen niet vollen loep van peirde op die vanden Casterle haer jagēde tot inde boozplaetse/alwaer

den Keuse neder viel booz de voeten van Palmerijn/die hem thooft affloech/doeloudy een genoechte genomen hebbē indien ghy daer present geweest waert vā te sien lopen herwaert ende derwaert al le ontroumende met rassicheyt van hare voeten/booz een valsche poozte/wigenomen eenighe sware ghewonden / die int punete des doots waren/twelc Palmerijn siende/sont stracx na de Jofvrouwe die hem gelept hadde/de welcke tot hem septe/te bid u mijn Heere laet ons booz al soecken Esmerinde Dochter van me Vrouwe mijn Meesterse/doen wy also septe Palmerijn/en siende dē dupsteren nacht haer overvallen / gheboot hy de poozten te sluyten/om aldaer tot sanderen daechs te verheyden/daerentusschē bont de Jonckvrouwe Esmerinde inde Camer vanden Keuse/int geselschap vā dzie ander Jonckvrouwen/die haer terstont om den hals vicle/van te vorens seer verbeert/maer de Jofvrouwe verseeckerden haer dattet alle gebarn was om hare verlossinge/dewyle dit geselschap quam Palmerijn oot inde Camer/tot de cleyne Esmerinde seggende/ mijn vriendinne en wil dy niet wederom mis ons reysen hy u moeder ? Heer Gidder antwoorzen sy (hem te voete vallende) ic en hadde noyt grooter begheerte / maer ich vreesse grootelick dat Parmake ons ontmoeten sal/want hy is desen moegē ghereyft op de uytbaert van syn suster/en woude morgen wederom keeren/indien hy ons vint so syn wy verlosē/laet wy daer niet begaen septe Palmerijn / haer opheffende ende omhelsende / hierentusschen beroyden de Jonckvrouwen het avontmael/en na datse verfaet waren gingense slapen/ende int punete vā den dageraet/dedense te peirde sitten al le de Woupersoonen/met nemende alle de beste goederen vant Casteel int welcke sy den byant staken/hernemende haeren werch.

Hoe

Die Historie van

Hoe Palmerijn met syn gheselschap wederom keerden nae de moeder van Esmerinde, int welcke hy ontmoeten de Reuse Darmake, die hy bevechtende ouerwan.

Het xxij. Capittel.

Also reysden Palmerijn met syn geselschap voort/seer blyde zijnde/overmits de vercregen Fortuyne/maer een weynich daer nae was eenen groote grouwel haer vrechde verjagde/want int wtecomen van een Bosch/woorde Esmerinde ghewaer Darmake/miet hem leydende syn Hupsvrouwte en tien Ridders/waer dese t'arme bedroef de dochterken begoste te roepen/o mijn God wy syn alle doot/om dit woort begousten d'andere alle om te hieken / en siende so grouwelicken Reuse soo nae by haer / bevonde hem den alderstoutsten qualick geresolbeert/maer Palmerijn seyde tot Stolomeus bevecht ghy niet de andere twee Ridders de resten dewijle dz ic Darmake wederstaen / en laet Wyband daerentusschen met de Jofvrouwen te Boschwart inne keeren/nauwelier en hadde hy dese woord volbracht/oft den Reuse siende Esmerinde verlost/woorde byrans rasende vā gramschap dz hy seer wel dede blijcken / want sonder sweert oft schilt ouerviel hy Palmerijn so subijtelick/dat hy hem byden craghe greep aler hy de handen aent gheweyde vā de slaen/hopende hem niet gewelt ter aerden te werpen/maer Palmerijn vat ten hem om den hals aler hy hem den swick conde gheben/die so sterck tot hem treckende datse beyde vā de peerden velen/waerouder den Reuse met synen hinc her voert inden stegelreep bleef hangen/norhtaus en lieten se malanderen niet los gaen/maer t'Peert van den Reuse in syn zijde gevoelende de spore vā syn meysker/begonst het also te springen dat hy

Palmerijn mostelaten/die promptelick syn sweert nemende/loech en so gewelbigen slach op den Helm van Darmake datse hem vanden hoofde sprong/en den selven verdubbelerende sloech hy hem t'Hoofte vanden Lichame scyndende syn siele voer den Duyvel/Palmerijn meende alsnu gepndicht te hebben wt zede hy wel ver wondert als hy bemerkten recht tegens hem te comen lopen de Reuse mit de Lārie van haren mā/meynende hem swaclic te wonden/maer hy bedachten hem met synen schilt / springende ter zijden up/en sonder regard te nemē op hare stercke staet hy haer syn swert soo diep inde zyde datse doot ter aerden nederviel/hier na vorchden hem Palmerijn hy syn ant geselschap / die seer vromelic bevechtende waren tgeselschap vā Darmake/niettemin souden sy alle genoech te doen hebbē gehad indien hanc niet overcomen en wate tnaelghende serours.

So geringe als Palmerijn verbrock was vande twee vrouwen ghesusteren/dede de Morder van Esmerinde ontbiēden eenen Jongen Edelman / Crespin genoemd/die sy haer dochter ten houwelick beloofte hadde/den welken tot haer gecomen zijnde/seyde sy/gisteren is van hier verbrocken eenen Ridder om te gaē bevechten den schelm Darmake/en also ick niet en weet hoe t'ynde hier van geschieden sal/bid te dat ghy u wilt wapenen/en met u nemende thien van inwen volcke om haer lipden te gemoet te reysen waer in haer Crespin obedierden / door Fortuyne ontmoetende den dwerg mette Jofvrouwen blushtende/en sien de gene verlost te syn die hy meert bemin den als zijn eygen selfs/woorde hy vbligt als alle verlanghende Minnaers wel dencken mogen/haer vragende waer sy de andere ghelaten hadden/ waer op sy hem antwoorde tgene hier voer vhaelt is/waerom hy vif vā synen geselschap ghebode de Jofvrouwen te geleyden op

627

den hups niet verre van daer/ ende met
de raste liep hy met volle toome na t'ge-
felschap van Darmake: Nochtan en
conde hy soe ghetinghs niet daer hy co-
men / oft daer wasser al sommighe van
verlaegghen deur de byomicheden van
Palmerijn / die oock op vele plaersen
gewont was / ende een vande Ridder
der Weduwe hadde albereets kleben
ghelaten / maer Crespygn ariverende
helden hem alsoe ter weer / dat de twee
eersten die hem van zijne byanden ont-
moet / nopt daer na goet of quaet meer
en spraken / en stende de anderen de ha-
ke toonen / ginch hy hy Palmerijn / hem
vertellende dat hy Esmerinde met heur
geselschap ontmoet was / en dat hy heur
hadde voel leydte int Casteel van zijne He-
re / alwaer wyse indient u belteft (sepde
hy) sullen gaen besoecken / versekerht
zinde van seer goeden ciere / deur de
verbintenisse daer mede alle de ghene
van dese contreye aen u verbonden zijn
om de verlossinghe vande Tyannen
Darmake ende zijnen Soone / gaen wy
antwoerden Palmerijn / ende alsoo ar-
riveerden sy ontrent des middaechs
int logement van zijnen Heere die heur
seer goede onthalinghe bemees / alwaer
sy de geheele nacht oot voozts verbleef /
begravende den doot ghebleven Ridder
vande Worber van Esmerinde die van
zijn Cameraci aldaer op diens Weert
mede gezocht was / maer des anderen
daechs seer vooch gingense wederom te
Heere / ende om dat den werch eē wep-
nich lanch was weyden Crespygn alle
meersticheyt aen van Palmerijn den tijt
te coften om hem te doen vergheten de
pains van zijne wondt / mede verhalende
zijne groote liefde tot Esmerinde ende
dat die he albereets beloofte was / waer-
om hy hem affectueuselicken had he te
willen helpen eyndigen so geluckige be-
ginsel welch he Palmerijn toefde / en

hierentusschen quamense ontrent het
Casteel daer op de Worber van Esme-
rinde woonden / de welcke Heere com-
ste verstaen hebbende / haer luyden soe
verre te ghemoeete liep als zijne af siens
konde / ende haer Dochter omhelsende
vleiste ter aerden inder geheel van haer
selven / blyvende een wijlegts sonder
spraeke om dat haer herte niet onmae-
telicke blijdschap verangden woorden
de / hare tongen niet en woot meer en
konde wtspreken alsoo seere sloot de
vzeuchde den werch van t'officie der liden
maten / niettemin dedense haer met de
hulpe van eenige specerien die heur ge-
felschap hy sich hadden in coyde tijt we-
derom tot heur selven comen / so dat
se tot Palmerijn septe / ock deuchbelich
Ridder hoe waert mogelich dat ich ten
bollen / soude mogen recompenzen de
welbaet die ghy my bewesen hebt : me
vrouw antwoerden hy / sooft daer van
Godt onsen Heere hoor myne veropen
wilt my alleen segge of ich volbaet hebbe
mijn ghelofte / ghy hebt die volbrachte
(sepde sy) in sulcker manieren dat het m
onmoghelich soude zijn daer van beter
te quiteren / alleene wilt my wederom
helpen crighen de goederen die my de
Heuse ontnomen heeft. Ich sal al doen
dat my moghelich is antwoerden Pal-
merijn / maer om dat hy swaerlich ghe-
quetst was / wort gheduerende zijn ghe-
nestinghe Crespygn ende zijnen Som niet
alle de Soldaten diese becommen tof
ghesonden om te gaen winnen der We-
duwe voozsepde afghenomen Casteel /
hooz t'welcke gecomen zijnde / ende soe
haest als de gemeynte verstaen hadden
den doot vanden Heuse / keerdense son-
der ernich gheweldt wederom onder de
onberdanicheyt van hare gherochtighe
Wouwwe / die met heur Dochter / ende
haer ander gheselschap als oock met
Stolmeys ende Palmerijn soe haest

De Historie van

by het rāden verbygghen konde albaer
 reysden / nifangende de eerbewysingen
 ende eeden van haere onderdanen / met
 een seer grooten Triumphē duerende /
 de welke noch ghehouden worde de
 byzprofte van Crespijn ende de schoone
 Smaelnde / ende des anderen daechs
 hier na opten middachter tafelen sittē-
 de / quamder inde Zaelt eenen Schilt-
 knecht die tot Palmerijn seyde: **Mijn**
Heer hier bapten is een Jonckvrouwe
 die u begheert te spreken / doet haer
 binnen comen / antwoorpen hy. **Doen**
 byrochse den Schilt-knecht binnen / en
 incommende viese hoor Palmerijn op
 haer knien / segghende: **Heer** Ridder-
 en kent ghy my niet. **Neen** ick vōn / waer
 Jonckvrouwe antwoorpen hy / **soo** is
 seer qualick getimploereert (seyde sy) den
 dienste die u van my op een andermael
 te bewisen: **Op** dese woordt wort Pal-
 merijn gebachtich dat het de gene was
 die hem den Schilt met den Helm ghe-
 byacht hadde / als Florenbos hem Rid-
 der slaech / waeromme hy vande Tafel
 op stont ende ginck haer omhelsen seg-
 gende: **Ma** Jonckvrouwe ic bid u dat ghy
 mijn onbedachticheit deure uwe cozele
 excuserē wille / want t'verloop des tijts
 in uwer absentie hadde van my wech
 ghenomen uwe kennisse / dan indien u
 pet wat belijst op my / soo bekeelt / **Ich**
 verseeckere u onderdanicheit. **Heer**
 Ridder seyde de Jonckvrouwe **doen** ick
 u presenteerden den Helm en de Schilt /
 belooften ghy u t'imploeren in al t'ge-
 ne daer in u den geber wandien van doet
 mochte hebben / nu ist dan inden sapfoe-
 me / dat ghy deur de volbzenginghe
 wraucht bevestighen t' segghen van uwe
 woorden / derhalven bin ick u wotmo-
 delick / dat ghy sonder wtstel met my
 reysen wille indien ghy hem verlossen
 wilt vander doot: ick sal so geringe met
 reysen seyde Palmerijn als de Tafel

ontdeckt sullen sijn / ende de maeltijt ge-
 eyndicht wesende / wapenden hy hem
 met sijn Cameract Ptolemus / waer o
 die ghesheele Compaigne seer bydelich
 wajden / niettemin sy namien op staende
 voet vā haer oozlof / gingen te peerde en
 reysden niet de nieuwe aenghetomene
 Jonckvrouwe den wech die sy haer luy-
 den leyde / gebuerende den welken Pal-
 merijn groot verlaughen hadde nae den
 Ridder daer sy toe reysende waren / om
 van hem te mogen verstaen sijn afcomste
 die hy wille te seggen / also hy hem deur
 dese Jonckvrouwe mede hadde doen
 bootschappen / doen hy Ridder ghe-
 maectt worden.

Hoe Palmerijn ende Ptolemus
 arriveerden int Hof van den Coninck
 van Roheme, alwaer se vochten te-
 ghens den Grave van Ormake ende
 zijn twee Neven, om dat se den Prince
 Adriaen ende zijnen Soone Dyart
 met verraderye beschuldichden.

Het xxix. Capittel.

Palmerijn en was niet langde reysende oft
 hy hadt haer hem te willen ver-
 claren wie den ghenen was die
 hem den schilt ende helm gesonden had-
 de: **Heer** Ridder antwoorde sy / hy is ge-
 spooten van Coninckeliken Stamme / en
 is Oom van den tegenwoordighen Co-
 ninck van Roemen en vande Keys-
 erinne van Duytslant den alder erbaeren-
 sten inde Bigromantie diemē soude mo-
 gen binden en wort genoemd den Prin-
 ce Adriaen die noyt volghen en wilde
 t'Hof vanden overleden Coninck van
 Roemen sijnen Broeder / maer hielt hē
 te vreden niet zijne Waderlicke erffe-
 nisse / en hylchten aen een seer schone
 Jonckvrouwe Maria ghenoemt / byde
 welke hy gewan eenen eenigen Soone
 diem

ken hy Spart bede heeten/die den ou-
den Coninck van Bohemen in zyn Hof
wilbe hebben om hem te doen opboe-
den/met zyne Doone den tegenwoozd-
gen Coninck / waer oer dese twee son
groote bytenden wozen / dat nae doo-
de van den Ouden Coninck Spart hy-
kans soo veel gebode als den Coninck
zyuen Rede selve/die te houw-
de Dochter van den Hertoch Lo-
repnen / dewelcke niet heur in des Co-
nincks Hof byzichte / haer Suster Car-
dopne ghenoeit/die Spart nauwelijc
en sach ofc sp wordē beyde van Cupido
gewont met een gelijcke pōle/nochtang
bedeckten sp soo wisselich heure affec-
ten dat die niemant gewaer en woide/
als den Gzabe van Gzmeke die insche-
lijc verliest was op sde-byzonne Car-
dopne/om inde gracie vande selve te cō-
min/hy alle neerslichepe bede/maer sp
maectender soo weynich werck af/
dat hy meynden te disperteren/ en ach-
tende dat Heer Spart hē sulc verooz-
saecten docht hy hem daer hā te bye-
ken/ende ont selve te doen ginch hy by
zins Ma segghende: Heer Coninck/de
getronwichepe verblint my uwe Ma te
verclaren een saecke die ick (sepde den
Derrader opheffende zyn een hant na-
den Heemel) wel wilde niet waer te zyn/
ende dat ick dese hant darronmit ver-
lofen soude om de vrientschap die ick de
persoonen toedjage daer de queste van
is / ende de maechschap diese met uwe
Ma honden/maer om uwent wille had
ick veel liever te stercken als te sparē es-
sigen Persone/alwarent oec myn eyge
hinderen / daerom gheloofst myn Heer
dat ick uooz warachtelich weet dat u-
we sde den Prince Spart en de suster
vande Coninginne ghesalveert sijn u te
hergeben heur t'ingewen vanden ouden
sabbout Abziden uwen Dome/die pre-
senteert het Coninckryck op hem gha-

baelt te zyn in rechte linie: Wel ver-
wondert werde den Coninck/als hy
den Gzabe aldus hoorde spreke-
ken/ antwoozdende/ dat hy sulc niet
ghelooben en konde: Waer den Wer-
rader wiste zyn personagie soo wel
te speelen / dat den Coninck in zyn
nen Hof wandelen gaende/ ende stien-
de Spart ende Cardopne hyden an-
deren staen houten / soot sehem vart
erulch pzoopoosten van impozantie/
lietse alle beyde ghebanghen neemen
ende soubese op staende voet hebben
doen sterben / en hadde de Coninginne
en ende eenighe vande principalen
van zynen Rade hem niet te kennē
ghegheben / dat het een onbehoorzliche
saecke sonde gheweest hebben indien hy
haer geen gehooz ghegeven en hadde in
heure verontschuldighinghe / ende hier-
entusschen worden de ghebanghen
verclaert de saecke diemē haer op ley-
de/dewelcke den Gzabe openbaertelich
verseckerden ende presenteerden die te
verdedighen metes Wayenen daer hy
soo cloecken Ridder in is / ende twee
neven heeft die hem in t'selbe soe
wel naeholghen ende moghelich zyn
partye honden souden/datter niemant
gebonden en is die de Campbechtlinghe
teghens haerlynden heeft onderstaen
dozbe/t'welck den Prince Abziden ver-
nemende meynden van rouwen te ster-
ken stende dat hy selfs en zynen eenighe
Doone beschuldicht worden / met een
misdaet die hy noyt en dochte/ waerom
hy terstonts by zynen sde de Coninck
repsden en verwozde den t'gdt van twee
maenden om daerentussche twee te mo-
ghen soecken die niet hem t'recht van
hem van zyn Doone en van Cardopne
souden willen verdedighen / wesdalen
hy my tot u ghesonden heeft/dopende/
dat ghy hem soo grooten byent zyt als
hy u is / van den Prince Spart met

De Historie van

gyn Vader hoe wel dat die seer out is en sonder elders gheen hulpe versocht hebben / maer hy en heeft alnoch de Ridder onzen niet ontfangen so datse bedwongen zijn uwe byzandte te verploeren indient uwe barinhericheit gheslechte is: voozwaer antwoorde Palmerijn ghy verteret my wonderdinghen / ich sal al vooz hem doen dat in minder machte is / oock heb ich groot verlangen om van hem te verstaen / wat hy van mijne saecken wetende is / dat is my onbekent seide hy / maer ich heb hem dierwils hoorzen segghen dat hy u wilde raden u Ridder te doen maken van d' Infante Solimarde. Als Palmerijn desen naem hoorde noemen wozt hy ghedachtich dat het de ghene was die hem so dierwils in vlist ver- schenen hadde en vande ziele gesusteren opte Dierch Artiferie geopenbaert was / waerom hy vzaechden waer dese Infante woonde: mijn Heer antwoorde op het is de Dochter vanden Kesper van Duptlant en vande Kesperinne Richtte van mijn Heer Adriaen de schooneste Prinsesse desen op gheheel Certege soude moghen vinden / op goeder trouwen antwoorde Palmerijn / ich wil my seer geert tot haeren Dienaer onderwerpen ende dencke tot dien eynde tot haer te reysen soo gheringhe doen- lich volghende hooft soo langhe in dese ende de rgheliche propoosten hemten wech tot onse op eenen Moeghenfont arriveerden inde Stadt van Almende die daer den Coninch Hof hielde / ende den Prince Adriaen wetende deur zyne Sigzomantie de ure dat Palmerijn comen soude / quam hem ontfangen by den de Stadt poorten alwaer se den anderen van blifschappen omhelsden en den groten Adriaen de tranen in de oogen erghende / seide tot Palmerijn / hoe seer denckdelijcken Ridder / hoe sal

ich moghen voldoen den arheyt ende moeyten die ghy albereets gedaen hebt vooz my ende minen Doone / die t'onrecht beschuldicht benaen met een verrader die wy (weer ik op de verdor- menisse minder ziele) noyt en dorsten / dat is t'ghene (antwoorde Palmerijn) daer ik ont bereyt ben vooz u inde t'p- berijde te treden. Minen grooten oudvader seide Heer Adriaen soude my seer wel moghen excuseren van vooztad niet meerder Wapenen te hantieren / maer ten moet God nimmermeer be- lieven dat ich verdraegh sulke schelm- aetscheit / daerom sal ich vande camp- verheers van ons party de verden we- sen uwe Metgesel / den anderen indient hem belijft / ende ghy de eersten om dat den verrader met hem heeft twee van zynen gesachte / ich bid u seide Palme- rijn laet ons aenstont gaen byden Coninch / want aen my ende mijn Came- raet en sal geen manghel zyn / waerom sy hoofts nae de Stadt gingen / ende int incommen vanden / quamen se den Coninch int wt gaen vande Kerke te ghemoete / hoorde welcke den Prince Adriaen op zyn knien viel / segghende : mijn Heer om dat den Graue van Ormeke mijnen Doone / Mevrouw Cardopne ende my / t'onrecht beschul- dicht heeft met de misdaet teghens uwe Majesteit / soo ben ich alu allene re- ghens hem / oft wy onder ons zyn te- gens hem ende zyn twee Heben bereyt mette Wapenen staende te houden en te vermeren / dat hy valscheit ghelogen heeft als een schelm en verrader. Deur welcke woorden den Graue daer tegh- woordich zonde / gheheel verbaest wort ende hadde wel afftant willen doen van zyne valsche beschuldiginghe maer daer en was geen oorde meer toe / deshalven hy hem frontelijck op zyn knien presen- teerden vooz den Coninch / segghende :
end

Deer desen ouden rabbout ontfiet sich niet zyn opbare schelmerie te loochene inde presentie vā uwe Ma/ want het is warachtich also ich welaere hebbe/ dat deur de raet van hē Moysaē zynen Sone Wpart / met Me-vrouwe Cardoyne boozgenomen hebben uwe Ma te vergebē/ om hē selve Coninck en Coninginne te makt: tot de Ysekertheit vā t'selbe te wille pproberē siet daer tgent dat ic hē psetere booz mp en mijn twee Neve/ welch pant de Prince Moysaē opnam en antwoorde: ghy hebt geloge Graue/ en hier met trat Palmerijn oock boozt en sepde tot den Coninck/ myn Heer nadie datter niet en resteert als int werc te stellen de volbringinge vande woorden/ soo sal uwe Ma gelieven alhier te doen comen den Prince Wpart en Me-vrouwe Cardoyne om niet ons den eede die tot sulcke saeckē berepcht woort te doen/ en dat daerna eenen pederen van ons hem gaet bereyden om te bechten/ t'zhu reden sepde de Coninck gebledebatmense aldaer bychte/ en soo geringe alse ghearriveert waren / vzaechden Palmerijn nade hulpers vande Graue/ doo presenteerde hem terstonts zyn twee Neven/ den eenen ghenoemt Edzon/ een seer houerdich man en den anderen Edwart/ niet min greguel met de selfste hoerngebicheit. Dese twee swooren mette Graue dat de beschuldichden t'samen besloten hadden des Coninck doode/ en den ouden Prince Moysaē met Wpart zyn Soone/ en de schoone Cardoyne sworen t'er contrarissen: dit gedaen zijnde / sepde Palmerijn tot den Coninck: myn Heer en verstaet uwe Ma niet dat soo verre wy oerwinners bliuen de beschuldichden verlost/ en de beschuldighers ghestrast sullen worden. Wat segghyder van Graue sepde den Coninck zyn reden mijn Heere antwoorden hy/ mitsdien dat t'er contrarissen nae

advenant besghelst sal geschien/maer wil by oock Graue sepde Palmerijn/ dat eenen peghelgken van ons zyne metghesellen sal moghen helpen trouwen / Iae antwoorden den Graue / hierenrussen woort Edzon kennende Palmerijns rappier / het welcke hy oock versocht hadde wt het Cofferken te mogen crecken als de Jofvrouwe aldaer int Hof hadde geweest/ seggende so luyde / dat het een peghelgk mocht verstaen/ hoe Dupbel heeft desen Ridder dit sweert vercregen/maer niettemin hoet daerom/ zj ick gheloeft dat het t'alderqualichst aen hem gemplopeat is/ als Palmerijn hem also hoorde injurieren antwoorden hy Edzon met eenen toornighen moede/ ghy versmaet mp sonder mp te kennen/ dan ick sal seer gheringhe goeden middel hebben om mp over uwe scheltwoorden te breeken / om die ghehoof des sweerts staech een pegelgk d'ooghen op hem / soo dat den Coninck oock kennende woort zyn sweert te zyn/ t'ghene niemant vanden zynē en hadde kunnen vercrighen. Weshalven hy Palmerijn grootelijc estimeerden/ bevelende Edzon te swyghen/ ende alle de Campverchters heur te gaen wapenen/ want hy wilde dat haeren stryde boozt nae den Roenmael gheschieden soude.

Hoe Palmerijn met den Prince

Adriaen ende Prothomeus streden teghensden Graue van Ormeke, ende zijn twee Neven.

Het xxv. Capittel.

DEn Coninck dese Ridder ge-
boden hebbende haer te gaen
wapen/ bevoel oock hier vāde
alderoutste Edelluyde van zj-
nen Hobe den camp te ophincken ende

Die Historie van

Heur Ridders te zyn/ de welke daer in-
ne alsulcke neersticheit gebuyrlic / dat
te twee uren des namiddaechs alle din-
ghen beerdich waren/ waerom den Ca-
minck met alle zijne Ridderg/ vjoudaen
ende Joffcouwen hen ter selve plae-
se voerghden / oock worden aldaer ghe-
bracht Spare ende de schoone Cardop-
ne/ rechte voozde welke ontfleken wort
een groote buys / om te sien de begraef-
senisse vande overwonnenen/ ende coztg
daer nae verthoonden heur de Camp-
hechters incommende deur twee beson-
dere Voozten teghens malkanderen o-
verstaende/ ende de Ridders den Camp
over reden hebbende / dedense deur
eenen Herout roepen dat de partij heur
beste mochten doen / ende voozts daer
was de Trompetten blasen. Hierom vel-
den Palmerijn strax op Edjon (die hy
ter doot toe hatde was om die tegens
hem ghesprokene injurien) zijn Lancel
met sulcken ghewelt / dat hy hem die
met de eerste reyse dwers deur t'ijf
reedt: daerentusschen runden den Gra-
be ende den Prince Rodiaen met soo
groote Partie op hen anderen / datse
hepde opten sabel vielen / waer over
Rodiaen soo seer ghequetst woerde/ dat
hy hem niet weder en konde opzichten.
Terwylen Ptolomeus ende Eduwart
heure lancelen aen splinteren inde loche-
riben blegghen/ verliesende hepde Sa-
dels ende segelreepf / so datse een wep-
nich tijt verdupselt opde plaetse neber
bleben liggghen / niettemin spronghen
strax daer nae wederom op heur voe-
ten/ sorgen de handen aen heure sweer-
den ende bebochten den anderl deel fu-
tseuser als de Leeuwen en stieren hyde
ende Morneppen in de Campen van A-
renen ghestelt om heur ghenachte te ne-
men / ende den Grabe hem schamende
hen zinnen val/ rechten hem met groote
couragie op/ ende liep recht na Rodiaen

maer als Palmerijn t'selbe stende wort/
stelden hy hem tusschen hepde ende gaf
den Grabe soo waren slach op zyn
Helmet dat hem de ooghen int hooft be-
gonsten te draepen / niettemin als een
stoutmoedich man spronck hy ter ghod-
wt / ende slach het Peert van zynem
Wyant deur de keele/ waerom Palmer-
ijn wt den Sadel spronck ende bocht te
voete om t'seerste met den Grabe / den
welcken hy soo wel wist te bespyngghen
dat hy dicwils op de knien moste valle /
ende ten lesten alsoo ghewondt woerden
dat hy deur t'overbloedich verlies van
zinnen bloed e begost te verstaouwen :
Wes halven hy bykans d'espererende
zijn sweert om leeghe smet/ ende greep
Palmerijn dwers om t'lichaem/ meende
de hem also om leeghe te werpen/ maer
Palmerijn (als hebbe si meerder sterchte
en minner wonden) smet hem ter eer-
den / stelde hem zyn e knie opde bozste/
ruchten zyne helm om veer ende sloech
hem t'hoof af. Hierentusschen bestreet
Ptolomeus zinnen byandt oock met een
seer groote couragie / hem beweenende
(niet tegenstaende dat hy op versehepde
plaetsen gewont was) soo wel ghemoet
int eynde als beghinsel / soo dat hy de
overhaut creech/ ende Eduwart ter
doot bracht. Daer na voerghden hy ende
Palmerijn heur byde Ridders/ vraghe-
de offe den Camp genoeg gedaen had-
den/ ende heur gheantwoort zijnde ja/
dedense heure helmen af/ ende gingghen
byden Prince Rodiaen/ vragghende hoe
hy voete/ seer qualijck antwoorden den
Prince/ maer seide hy: ick en heb gants
gheen leet wesen van mijnen doot nu
ick met mijn eyghen ooghen in de vracke
hebbe sien doen over mine Wyanden.
Welck hy nauwelijc geseyt en hadde
oft den Coninck dede hem int palles
dragghen/ al waer hy strax ghevisiteert
wort van de Barbieren/ de welke be-
houden

vonden dat hy een booteliche quetsupze hadde waeromme dat veel seer droevich waren / maer denouden Abdiaen storf blijdelijcken / doende hy hem haeren zinnen Soone / tot den welken hy in presentie van haerlupde allen seide: Ick beuele u mijn Soone / dat hy God bemint ende eert boven al / ende naest hem den Coninck dien bewaerende alsulcke ghetrouwicheit als ich tot noch toe ghedaen hebbe sonder hem enigen haer te draghen van t'ghene dat hy hier te booren teghens u ende my gheozbneert heeft / als meer gheschiet zynde deur passie des toornichs / dan deur eenighen quaden wille die hy tot ons soude mogen gedragen hebben / en wilt oock bekennen soo veel moghelijck / de weldaden van dese twee goede Ridderz Stolomeus ende Palmerijn / tot den welken hy seide: Heer Palmerijn de doot is my soo nae dat ich geen en middel en hebbe om u te verclaeren veel dingen die u grootelijc aengaen / maer ich raede u te reysen tot Hof van den Keeser van Duytslant / ende hier mede gaf hy zinen Geest / ende ghy sult werke dat desen Abdiaen tot de kennisse van Palmerijn gherommen was deur zijne erbaentheit inde Chirromantie / nigromantie en andere verghelecke / hermits de welcke hy vernome hadde al dat vā hem ghepasseert was met een goet deel dat hem noch stonde te gebente / sonderlinghe dat hy noch den grootsten Heere van geheel Europa soude wordē waerom hy hem begeerden te doen splicken aan zyn Wiche Polinarde / tot welken eynde hy hem (deur zijne kunsten) haer ghedaenten dithwils in zijne doornen vertaont hadde / ende den selven Abdiaen van overleden wesende / dede hem de Coninck (die om zyn Doms doot seer droevich was) seer erlijcken ter eerden byenge / en voor hem elc graft op riechten

inde forme van ten Pyramide d'alderhoochste van die daer beboozens ope gheweest waren in gheheel Egypten / al waer trecht teghens over ghehanghen worden de Lichamen vanden Grabe ende zyn twee Reven om den Prince Abdiaen te dienen tot een Wicsoyle-tepcken / ende soo ghermoste als nu alle desen Troubel ghestelt was / niepden Palmerijn voort in Duytslant te reysen / maer Stolomeus gheboriden hem noch so qualijck aan zijne quetsueren dat hy aldaer noch een wyle tye moste verthoonē / geduerende t'welcke den Coninck heur seer groote ere bewees / doende alle neersticheit om haerlupden in zyn Hof te behoude. Want 'twas te vergerf / want Palmerijn gaf hem te verstaen dat hy om een sonderlinghe saecke byden Keeser moste reysen: Ick denck wel waerom / seide den Coninck / ghy wilt gaen beverchten / den beswozen ende betooverde Ridder / maer ich verseecker u / dat ghyder t'leuen verliesen sult / ghelijck veel anderen ghedaen hebben. Wijn Heer antwoorden Palmerijn / ich en heb noyt meer van dien Ridder hooren spreken / ich salt u dan byeder verclaren seide de Coninck / het en is niet lange gelede dat int Lant vanden Keeser mijnen Doms ende Stadt vā Imanes eenen seer rocken Ridder woonde hebbende een seer schoone enighe Dochter / die heur med eenen Edelman opten anderen verlieden / maer heur Vader hyltich te haer teghens haeren danck aan eenen anderen Ridder / die heur met hem nam op zyn sterck Casteel / maer wat raceste den Wyf begom dese nieuwe Wyf betoonden soo en konde hy van haer nochrang niet ghewinnen een liefelijck gesichte / want sy hieldde de liefde van heuren eersten Winnaer al noch in alsulcke sonderlinghe recommandatie / datse hem

Die Historie van

middel openbaarden om ter ghesetter
 uren lichtelick te moghen geraecken/op
 heurs mans Casteel. Den welken hy
 vermoorden / ende zyne hupsrouwe
 met hem nam: soo gheringe de Moeder
 handen dooden dit te weren quam / be-
 claechdense haer aende Kester/dien den
 dootslager terstont dede ydachbaerbē /
 maer overmits vreesen verschynichde
 hy niet / dan hleit hem opt boozsepde
 Casteel daer van hy den Deere omghe-
 brocht hadde / t'welck de Kester boozs
 dede belegghen / stozmerchant innemen/
 ende ghevanghen tot hem brenghen: de
 Tofozrouwe met den Ridder / de wels-
 ke de waerheyt der saecke bekent heb-
 bende/heyde levendich ghebrant wor-
 den/waer ouer den Vader vanden mis-
 dadiger in sulcke melacolie vtel / dat hy
 booz hem nam nopt meer hyden Kester
 ofte in eenige conversatie van men-
 schen te comen / maer vertroock hem
 huyten op zyn hups hy zyn Suster een
 seer groote Cohenarrster die hard broe-
 der in sulcke broefheyt siende hem wil-
 de vzecken ende beswoer tot die eynde/
 eene van haere Soonen in sulcker ma-
 nieren dat hy nieren mach overwonnen
 worden als deur eene groote betoover-
 ringhe/ende sy heeft hem ghegeven eenē
 boorch met veele vergiftighe pijlen / om
 daer mede te dooden den Kester zyne
 kinderen ende boozs alle die hem goet
 dochte / t'welck hy ooc al volbrachte sou-
 de hebben en hadde hem mynen Dom
 Mozaen daer booz niet ghelwaerschout
 overmits sulcke waerschouwinge hem
 zyne Here. Maer tot noch toe ghewacht
 heeft / niettemin maecte hy t'Lat heel
 besolget doodede daghelix veel volcr/
 ende reedt op een groot Deert betoovert
 ghelijck hy (het alversnelste datmen ope-
 sacht) daer met hy tē allen uren is ober-
 vallende eenighe Stadt oft plaetse des
 Rysferdoms / doende Dupsent vzeet-

hepden sonder datmen daretroding en-
 nige remedie can bladen / oock heeft hy
 der albereits vele omgebracht die him
 wilde beuechten / ende sepde dat hy de
 gheheele contrere destrueren sal so ver-
 remmen Dom zynen eenighen Soone
 Crineus ende zyn eenighe Dochter de
 schoone Polnaerde niet een stelt in zyn
 gheliefte: myn Deer antwoorden Pal-
 merijn / ich en hoorde nopt wonderlic-
 ker saecke al soude ich dupsent dooden
 daerom sterben / so sal ic desen Dupbel-
 schen mensch bestriden / het soude my
 deeren sepde den Coninch / dat ghy uwē
 Persoone souet stellen / in alsulken
 claren perijckel / alwaer den Dupbel
 hem onder vermenght (deur de roela-
 tinghe Gods) daer kan de cracht der
 menschen wepnich proffiteren / daerom
 bidt ich u / dat ghy sulcke voornemen
 upt u memorie wilt stellen. Komder af
 wat het wil antwoorden Palmerijn / so
 en kan doch t'leven niet beter bestaet
 worden als in eenen eerlijcken doot / en
 soo gheringe zynen Cameraet hem we-
 derom dispoost benout / namen sy twee
 pozlos vanden Coninch / zyn Coningin-
 ne ende den Prince Spart die soo ghe-
 ringe van haer geselschap niet geschie-
 den en soude hebben / en haddemen vier
 daghen daer nae niet sullen houden de
 bruploste van hem ende Me-broutwe
 Cardopne.

Hoe Palmerijn met zyn Ca-
 meraet binnen Gent quam, al-
 waer hyt reedt met den betoo-
 verden Ridder.

Het xxvj. Capittel

De twee Ridderſchepſoen ſeet
neerſtelck ſonder ophouden
wech tot datſe quamen inde
Stadte van Gent/alwaer den
Rijpſer doen ter tijt zijn Hof hielden/niet
wetende hoe hy van daer ſoude gescalē/
om dat hem den betoverden Ridder ten
allen uren ſoo neerſtelck waſchten/ dat
hy niet eens wt zijn Caſteel en doſte
kyſchen. Splupden van te Gent binnen
comende / en waren nauwelijc vooz
de Berberghe bande Weerden gheſeten/
oft daer quam eend grootten oploop in
de Stadt / ende het volck vluchten aen
allen oordē/ heuren waer t ſelve qua oot
gheheel verbaest hy Palmerijn loopen/
ſeggē eplari Dret Ridder/ wy zijn alle
verlozen/ den betoverden Ridder is de
wachte bande Stadt onberkens ober
vallen. T'is een erbermelijche ſaethe/
t'groote quaet dat hy aenſichten ſal /
indie men hē niet en levert des Rijpſers
kinderen. Godt wiſſe daer vooz bewa
ren antwozden Palmerijn / ende dit
ſeggende nam hy haestelijck zijne helm
en lanete ende runden met vollen loope
ter plaetſe daer hy t'meeſte gherucht
hoorden / t'welcke hem ſoo wel ledden/
dat hy den betoverden Ridder vount
opde voozplaetſe van Caſteel ſchieten
de met zijne gifrige ppen in alle de ven
ſteren die hy open ſach t'welck Palme
rijn ſeer wel behaechde als hem vinden
de ter plaetſe daer zijn veminde Poli
narde ſoude kunnen oozdeelen van zijne
ſeften / roevende tot zijnen Wyande die
vanden hoofde tot de voeten gewapent
was / als die zijnen boorch ghespannen
hielden met een ppe daerop veerdich/en
noch veel meer anderz in zijne hoocker:
ghy onſaligen Ridder die deur de hulpe
des Dupbels ſoo veel vzeetheyts doet/
het is nu tijt dat den duphel verſicht de
roof van uwe ziele die hy doch vbeppen
is/en dit ſeggen bedert hy hē met zijne

ſchilt ende leep ſo ſtrengelijck met vollen
toome dat hy zijn lanete vzaek / opt coy
ſelet vanden beſwozen Ridder/ die hie
rentuſſchen el ppe op hem ſchoot deur
ſinen ſchilt en vantsier/wech tot op ſijn
bloote liſhaem/en hiet na nam Palmer
rijn veerdichlijck een pſeren kolbe die hy
met hem vzocht/en vloech met dien een
ſeer crachtighen ſlach riaden beſwozen
Ridder die t ſelve meynden af te ſchuttē
niet zijnen boorch / maer dien vzaek in
ſtucken / ende den ſlach daelden vooz
ſoo ſel opt hooft van zijn peert / dat het
doot ter eerden neber viel. Van den
Ridder ſpionck terſtonts op zijne voe
tē ende nemende een gelijcke kolbe / die
aen zijnen ſadelboom hingen/quam daer
met Palmerijn te gemoete den welcken
upt den ſadel ſpionck / om dat hy vzees
den oft zijn Peert ghequetſt hadde ghe
wozden en hy daer onder gevallen / ſoo
datſem beude te vorte ſteden met kol
be tegens kolbe/mette welcke sy deden
menighen Manliken ende dapperen
ſlach / deur houwende ende vzeekende
heure helmen ende wapenſtucken/ende
quetſten heur vlepſſche op verſchep
den plaetſchen/het welck den Rijpſer
met zijn Hof gheſin aenſiende wag/
deur eenighe venſteren des Halleys/
die hy hadde doen openſtoem/ ſoo haest
als hy hoorden het clincken der Wape
nen/ende de vzeſſchinghe der Weerden.
Hientuſſchen vzeesden Palmerijn dat
den ſrijde mette kolben vooz hem
te langhe ſoude dupzen/waerom hy ter
zijden wiſpionck / ende wozy inden
ſelven ſpionck de zijne ſoo ſtrenghe
vooz de ſchreuen vanden betoverden
Geuſe / dat dien begonſte te ſtrup
kelen. Ter wijlen vloech Palmerijn
zijn handen aen zijn ſcherp-ſigbende
Dweerd / ende hieuw hem daer mee
de deur t'hoochſte van zijnen helm/
eenden grootten diepen hou int hooft/
waer

Die Historie van

Waar ober hy in el rasende granschap
ontfack ende hief zyn knodie met bep-
be de hande snellicken om hooge / boen-
be die met sulche strengicheyt wederom
nederbaleu tusschen die schouderen van
Palmerijn dat die meynen zyne erme
banden lyde te ballen / maer hy en her-
bepte niet langhe van te recompense-
ren alsulche coyeste / want opheffende
zinen Rechten arm / swenckten zyn
swaert met sulche swaerticheyt tegghen
den schilt van zynen Wapant dat hy dien
vloofden tot aende ghespe / ende sou dese
voortz misen van een gehouwen heb-
ben indien hy de cracht vande reste des
sacke niet en hadde verandert in eenen
Reck die hy de Ridder voortz een groot
stuck weechs int lof dzonghe / waer
ober hy / vermenende achter waerts
te springhen om dien steck te ontwije-
ken / van groote wachtheit op zinen
rugge biel / welck Palmerijn soo haest
niet ghesten en hadde of hy sprongh hem
opt lof / ende zinen Helm afghetrocken
hebben de sloech hem t'hoofd af: nu is de
voorzaek so groot ende claer / dat ghy
hy u selfs wel kunt bemercken / die on-
wyspeereckeliche blytschap des Keyfers
met alle zyn Hofgesin / als verlost zynde
van zinen aldergrootsten Wapant / dien
hy Palmerijn moghelijck qualijck over-
wonnen soude zyn geworden / indien de
betoveringe ober hem gedaen hadde dize
ghesusteren opten Berch Artifice hem
niet voerlic geweest en hadde / ende so
haest dit gebercht geendiche was / dede
den Keyser de poorten van zyn Palles
openen / en quam Palmerijn willecom
heeten. Den welcke voortz zyne Maer op-
de knien vallende septe: mijn Heer ich
heb op veel plaetsen alsoo hooren ver-
heypden uwe Majesteits groote goet-
heyt dat ich daerom herwaerts gheco-
men sp wt seer vzeemde Contrepen / de-
selve noemoedelijck liddende / my dā nu

voorzaen te willen stellen int getal van
zine getrouwe Dienaren. Zynen gro-
ten vrient antwoorde den Keyser t'staet
my affectueuselicken te versoeken / dat
ghy te my waerts wilt volgheden uwen
goede wille / daer met ghy albereits my
ende alle myn vermoghen soo seer aen
u verbonden hebt dat nimmermeer uwe
myns levens en sal passeren ofte ich sal
t'selve ghedachtich zyn / ende hier met
nam hy hem byder handt / ende leyden
hem in een vande beste Cameren van't
Palles / alwaer hy staet ontwaent
ende vande Wedergh-meesters gevisi-
teert wort: die bebonden dat hy alleene
inden vleessche ghequeest was / ende be-
loofden hem in coyen tijt gheneesinghe.

Hoe de Keyserinne Palmerijn
quam visiteren / ende vanc pro-
poost dat hy hielde met Palme-
rijn.

Het xxvij. Capittel.

DEnse waren des dootds van
den betooverden Ridder / qua-
men terstonts ter ooren vande
Keyserinne / ende haer Doch-
ter Polnarde die hierom sonder wstel-
ginghen nae de Camer van Palmerijn
om hem albaer te visiteren / van alleer
sp daer quamen was hy al opghetien /
ende ginch deur de Camer wandelen
nerrghens nae verlaughende / als nae't
ghesichte vande ghene / om wiens pre-
sentie te ghentieren hy deur reyt en ghe-
passeert hadden / so veel Aijcken / Parik
ende perijckelen om inden goeden wille
vande selve te comen / hem grootelijck
saboriserden de gracen / die hy ont-
fanghen hadde / vande dize Ghesusteren
opten Berch van Artifice / die hy oock
niet en wilde versupmen te helpen be-
merighen /

heerftigen/foo veel in hem was/ want
 foo haest als hy de Keyserinne met Pol-
 linarde fack commen ginch hy heur te
 ghemoeten / wes tot inden inganch
 vande Camer/alwaer hy op zyn knien
 vtel ende van hynde de handen kusten /
 maer de Keyserinne dede hem haeste-
 ligh opstaen / segghende Heer Bidder:
 onsen Heer heeft ons groot fabeur ghe-
 daen/van u alhier gheworcht te hebben
 in dese tijde vade quellinge des schelms
 die ghy ter doot ghebzorcht hebt / den
 welcken de doot ghestwooren hadde/
 mynen eenighen Doons ende eenighen
 Dochter / die wel van heuren natup-
 lijcken vader t'leven ontfangt hebben/
 maer ghy hebtse t'selve hier deur be-
 waert / ende oermitst het bewaeren
 niet minder en is / als het verrijghen/
 soo moghense u rechtveerdelghen noe-
 men heuren anderden vader. Welcke
 woorden Palmerijn wel hoorde/maer
 hy was soo aenbachtich deur een lief-
 felicke gesichte op de excellent sehoon-
 heit van zyn beminde Polinarde/ dat
 hy nauwelijck en wist wat hy daer op
 segghen soude. Doch antwoorden ten
 lesten: Me-vrouwe des weynich dat ich
 hoor u ende den wien ghedaen heb / is
 min als niet te ghelijcken hy mynen
 wille/want alker ich de ooydinghe des
 Ridderschaps ontfangen hadde / hoor-
 den ich soo grooten faem vande deucht
 ende liberaelheyt van mijn Heere den
 Keysers/dat ich hem al mijn leven lanck
 mijnen dienste toe swaer: Wilby mijn
 Heer soo groote weldaet doen seyde sy
 van te bliuen een van zyne Ridderen/
 ende den wien oock Me-vrouwe ant-
 woordt Palmerijn indien (deur gratie)
 u believen wilde my daer hoor toe ont-
 fanghen / ich bid u seyde sy/dat ghy in
 sulcke goede booznemen wilt volharde/
 maer aengaende de reste daer van sal
 ich u betet versien/doetstepse Polinar-

de ende seyde. Dochter desen Ridder
 heeft noch weynich kennisse int Hof/
 daerom bid ich u dat ghy met uwe Zoon
 vrouwen hem in geneuchelike conuer-
 sate wilt onderhouden / op dat ghy in
 hem mocht doen vermeerderen de be-
 geerten van hy ons te bliue/et daeren-
 tusseghen sol ich hem bidden dat hy alst
 Ridder wil zyn:me-vrouwe antwoordt
 Palmerijn: God moet my noyt van soo
 goede kennisse berouwen/dat ich niet en
 soude aennemen sulcke groote gunst et
 als hy noch wilde volharde/bzach den
 Keysers zyn propoost om dat hy zyne
 Mederijn-meesters hadde hoor ghe-
 bleden dat men hem soude laten rusten/
 ende seyde tot de Keyserinne: Me-vrou-
 we meynende desen Ridder deucht te
 doen soude hem schadelijck zyn/ich bid
 u laet ons de Mederijns volghen / hier
 met gheboort hy dat een regelijck hem
 vertercken soude/welck de Keyserinne
 obedierende wunschten hem goeden Ra-
 vout / ende ginch upt de Camer met de
 schoone Polinarde omtrent vghsthem
 Saeren oudt zyn de die de liefde op Pal-
 merijn albereets oock alsoo bebanghen
 hadde/datse niet en wiste in wat manie-
 ren secrete te sullen kunnen houden dese
 nieuwe passie die haer dede in sulcke
 melancolie vallen dat de Dochter van
 Dartoch van Sapien haere staet
 Joffrouwe ende alder grootste vrien-
 dinne Bysonelle ghenoecht t'selve be-
 mercken/ende hoewel zyder eerst droo-
 sake niet van en wiste/soo namser noch
 tang nae so wel acht op datse de waer-
 heyt presumeerden/waerom sy (willen-
 de haer binnenste gronderet) secreteelijck
 tot heur seyde: Me-vrouwe saechdy opt
 schoonder Jongman als desen nieuwen
 Ridder / het schijnt dat de natuppe ghe-
 neuchte ghenomen heeft in hem pre-
 ferkt te maeken / hem boven zyne son-
 derlinge schoonheyt begifsticht hebben.

Die Historie van

hem met so groote deucht ende stoutmoedichheit/nulie te wel antwoorden Polinarde/dar ich alleen niet en ben vā dese opstule/die my doet wenschen om so vele machts over hem te mogen hebben als hy over my doet / nae dat my dinct. **De**-vrouwe seide Syonelle so draech hy hem een goede affectie / voozwaert antwoorden Polinarde / in dien ich eenigē middel hadde om sinen goede wille tot my te trecken / ich soude t'selue te werck stellen. **Op** mijt gheloof seide Syonelle ghy twee te samen hemicht / in eē gelijcke lēfde soubemmen wel mogē uoemen / het alder schoone paer **Min**-naers dat men opt sach. **Met** dese ende biergelijcke rebenē debisterde dese twee **Jonck**vrouwe van **Palmerijn**/die daer antwischen soo seer langh bierden om de derbinger der presentie vā zjn bevīnde **Polinarde** / dat den volghenden ganschen nacht de gepepsden slape vā hem jaechden / eppschende des smozgens seer vooch zjine clederen om op te staen / en terwyl en hy hem noch aen looch / liet hem den **Keiser** deur eene van zjn **Chellup**den vragē na zjinen state. **Mijn** Heer antwoorden hy / u sal gelieven zjine **Keij** **Wat** van inguent wegen seer te bedancken vande altegroote ere die hy my bewijst / ende zjine goede gracie te groeten met mijne ootmoedige reccommandatien / mede seggen / dat ich my soo vīspooft binde als opt. **Als** den **Keiser** dit hoorde nam hy dooz hem dien selfen dach de kercke te besoeken en **God** vande grootte welvaet te danckē / bebelende de **Keiserinne** heur in soo groote heerlicheit (als mogelijc) oot albaer te vīnden met heur vrouwen die ghelept worden deur t'gheselschappe van veele **Gidder**en / onder de welcke hem mede lēet vīnden den **Gidder** **Palmerijn** die (alsse wederom opt de **Kerck** gheromen waren) gheduppende het **Roemnael** /

recht teghens over van zjn alderliefste gheset wozde. **Waer** over hem de lēfde alsoo quelden dat hy niet en wiste wat gelaet te houden / soo vīcht wils van coleur en van root / van bleek wozdende / veranderende dat de **Princesse** lēfteleijck presumeerden dat hy nietemī van heur als sp van hem was denckende / nochtans en dozste niemant van heur beuden openbare zjine gedachten / maar vermaechten heur met een liefelijch gesichtē / wes dat de tafelen opghenomen waren: **Doe** bestondemmen te dansen / op instrumenten spelen / **Musich** te singen / ende menigerleij andere soozten van recreatien te ghebupchen / t welck den gheheelen dach (inden welcken den **Keiser** oock vooz alle de **Wereld** open of hielde) geduerde wra tot **Savon** dat hem een pegelijck vertroche na zjn rust plaetse / alwaer **Palmerijn** soo gheringe niet gheromen en was / oft alle de crachten van zjinen **Gheest** begabent haer tot de aendachtentisse vande **verwonderinghe** die hy nam over de exelente schoonheyt vā zjn alder bevinste **Polinarde** / ende hem opt bedde leggen / de / begonste hy swaerlich te suchen en tegens hem selven te segghen: **Och** ghelendige **Palmerijn** / hoe zjdy getaecht in dese **Woolhof** / wat heeft u hēweerde uwe fantasien soo hooghe te stellen naden uwe verdriften so cleyn zjn / wāt **Saturnus** en heeft u niet beclachtich ghemacht van zjn volcomen oozdeel / noch **Jupiter** van zjn ghewoonliche vzeuchē / noch **Venus** van hare vīche schoonheyt / noch **Mars** van zjn crachtige macht / noch **Mercurius** van zjn **Godlike** welsprekentheyt / noch **Jhebus** van zjn rīcke schatte / noch **Diana** van hare koele continentie / noch de lēfde en heeft alsulche macht niet datse **De**-vrouwe **Polinarde** my soude klīnē vōt bevinne gelijc ich hoopten. **Daer** moeg

So moet ich van pijn sterben / ende
dit segghende / gaf hy eenen soo swaeren
lijcht dat het Wybande hoorde / die
der halve vreesden dat hem overcomen
was eenighe nieuwe quade toebaltinge
om de slagen die hy vande Schutter
ontfangen hadde / waerom hy by hem
liep vraghen of hy hem qualick gehoel-
den. Ich ghevoele my antwoorden hy
eer qualick bouen maten. Doe dat
mijn Heere septe Wybande / hietse u den
keiser eenich verbiethelich woort toege-
prooch en inten hy antwoorde dat Palme-
rijn / maer eenen machtighen Heere als
hy te wetende liefde heeft my niet aller-
re bevochten maer oock alsoo gewont
dat ich coytelingh moet sterben inden
ghenuewen middel en weet om my te
ghelpen / ich sweer u op mijn Ziele mijn
Heere antwoorden den Dwerch. Dat
ich my geenling en sal sparen / inden u
belijft my de saecke te ontdecken. Ep-
loet septe Palmerijn mijn lijden spruyt
alleen uyt een al te neerstighe aenschou-
winghe op de excellente schoonheyt van
de vrouwe Polinarde / maer indien
ghy hoer wilt te heuten te gheben het
minste punt van mijn onverblijghen
lijden / mogelijck sy souden een wepnich
achts nemen op mijn ware martelsa-
te. Mijn Heere septe wel antwoorden
Wybande / maer en is hem niet indach-
telich / hoe se ghelofte worden doen ich
my doot u in gelijcke saecke avontur-
den aende Princesse Laurene / op mijn
Ziele / daer en sal geenen Nach mijn
lebens passeeren of ich sal t'selve wel
ghedencken / ende dit septe hy niet
sulken natuyeliken gelaet van vreesse
dat Palmerijn niet tegghenstaende zijne
groote melancolie hem niet en konde
onthouden van lachende antwoorde /
ghy sout wel verwondert zijn inden be-
ghene die u also int droomen sloech dese
Polinarde was die ich van mijns hant-

se Zare toegepgeent ben. Daarom bid
ich u dat ghy bent van mijnent weghen
wilt aensprecken gelijck ghy wel weet
te doen. Als wel septe Wybande / my
dunckt niet dat sulken slach als ich int
droomen creech van soo teeren Jonck-
vrouwe soude kunnen gheschlen / want
al en maectense geen lichtste so had
icher nochtan groote vreesse doot / daer-
om en sal ich noyt van mijn leven meer
onderstaen alsulcke sotticheyt. Ghy
sult u immers septe Palmerijn oft an-
ders suldy uyt mijn gracie wesen.
Wel liever antwoorden den Dwerch
soude ich noch eens ghescreelt willen
worden als aldoen / want alst dan u
immers ten qualicksten wil so bin sed
doch veel liever noch tweemael inden
droom gheslaghen als een waeckende /
maer dat het gheschiede septe Palme-
rijn met een affectie gelijck ghy da wel
weet te ghebruyken. En hebt daer voer
geen vreesse antwoorden den Dwerch /
ich moet den doot moogen sterbe indie
ich overmoeghen wederom levendich
konde worden / soo verre ghy t'spel niet
en woudt / inden ghy de partye so wel
verstandt als ich / ende in dese ghedach-
tenisse ontslepense.

Hoe Polinarde Palmerijn badt om
zinnen Dwerch, ende van't Propoos
dat dien met haer hiede.

Het xxvij. Capittel.

Natwelick en was Wybande
wederom op zijn bedde ghe-
heert / oft Palmerijn zijnde
met varcke (dient de pyn-
des droefhepdes veroorzacht) bevan-
ghen / begonste te slaepen tot dat ha-
clachepdt des dachs ende des nachts
dussterhepdt verzeven hadde / als doe
honde

De Historie van

standt hy seer haestelicken op / ende ghinck zonen seer voozpoedighen moeghen vreeschen aen zijne Keyserliche Maesteyt / die de eerste vyf daghen laet dede daryen / het welck Palmerijn goede hope gaf / dat den Dwerech daerentwischen eenighe middelen soude vinden om Polinarde zyn meninghe te verlaeren. Maer hem gheschieden beter als hy dacht / want Trinius ende hy / mit kouten met der Duffvrouwen zijnde / overquam henc aldaer hy ghevalle den ghebulten / ende ghehevelde den Wybaude / die van de Duffvrouwen son haest niet ghesien en worde / ofte sy bekonden allegaer te lachen : Waerom Trinius tot Polinarde seide. Me-vrouwe / saechdy opt Passie bequantier om de Wyneessen te dienen : Woorwaer antwoorden sy / hy ghelghe zynen Meester seer quaelijck / ende henc heereude tot Palmerijn / sepdese : Ich bidt u Heer Palmerijn / dat ghy hem eens wilt vraghen / oft hy my dienen wil / indien ghy te vreden zijt my hem te schenken. Me-vrouwe / antwoorden Palmerijn / alsoe hy is / soo is hy vrede ende zynen Meester oock. Toen dede hy Wybaude een reyschen / welckelven hy naeder quam en zyne reherentie doende / ende van zynen Meester gheseydt wordet : Compt hier Wybaude / ich hebbe u gheschonken Me-vrouwe Polinarde / en wil dy sulchen Wyneesse niet ghebentich zyn d' Iacck voozwaer / antwoorden hy / nae u mijn Heere / want u en wil ich niet beriaten : ghy hebt reden antwoorpen de Wyneesse : ich ben daer niet te vreden met conditie / dat ghy mijn sult zyn son langhe als de Heer Palmerijn hier sal sijnde : seer geerne Me-vrouwe antwoorden den Dwerech. En salgeert van niet

seide de Wyneesse van nyp alle daghete comen hesoeken / ende al hoewel die propoost passerden vooz tyeoytinghe soo was de Wyneesse daer inne noch tans inders denckende / te weten om van Wybaude te vernemen of Palmerijn oock ghaaffectionneert was tot eenighe andere Duffvrouwe / oock hielden de Duffvrouwen noch heel meer andere rouwingen met Wybaude die haer soo wel wille t'onberhanden met gheuechelghe yzaten / dat hy vā de vooz aen soo famillier onder henc wort / dat hy soo dierwils alst hem gheliefden in heute Cameren ginge / alreys verhebbende de ghelegentheyt om Polinarde te moghen doen versien zyns Meesters begheerte : Maer sy quam henc te hooren-waert / op eenen tijdt alleen zijnde / riepschene ende vraschden wiens Doont Palmerijn was / op mijn ghelooft Me-vrouwe antwoorden hy / dat en soude hy u selve niet connen segghen. Maer ich mach u wel sweeren dat opt Riddereschap beter ghemployeert en was als aen Dom / want ich heb hem selve sulche freyten sijn dat dat verghegheken hy menschen gedencken nopt meer gheschiet en zyn / ende doen verdrock hy haer alle de herteliche daden van Palmerijn / daer nae segghende : Wer halven geloof bypelick Me-vrouwe dat hy gheluyden moct zyn van eenigen hoogen stamme twelck noch alsoo dierwils heb hooren verseeckeren vande wijse Argomanten / maer Dwerech seide Polinarde ich bidt u deus t'ghelooft dat ghy uwen Meester schuldich seyt te houden / dat ghy my een diack wilt segghen / de welcke ich van u begerre te weten. Me-vrouwe / antwoorden hy / ghy hebt my soo hooghe vermaent / dat ich om steruen niet en soude willen vers wghden.

Dora

Doen seide de Infante tot hem/ich be-
minne u Meester so seer deur een eerba-
re affectie als mijn eygen Broeder / der
halven soude ich van u wel begeeren te
verstaen / wie die gene is / die hy ter we-
relt e' meest bemint op dat ich (die ken-
nende) die so d'heel te meer eeren mach
om zynent wille / welck den Dwerch
soo haest niet ghehoort en hadde / of hy
dochte wel daerom nu den besten sapsa-
ge was om te spelt zyn personagie waer
om hy de Princesse aldus antwoorde:
De-vrouw indien ghy et ander waert
soo en soude ich u gheensins openbaren
soo grooten secrete van mynen Heere/
maer u (die mijn Vrouw ende Mees-
terse zijt) ben ick schuldich niet te ver-
waghen / Hierom verseeckert u bype-
lijck mijn Meester alsoo verliest te zyn
dat zyn ziele t'lichaem niet langher ver-
geselschappen en sal / indien hem in co-
ten tijdt geen comedie gunstich en is /
want ich heb hem d'ickwils sien geto-
mentseert worden met een soo vreemde
Dalle dat hy properlijck beter scheen
te sterben als te leven.

Wat belijft u noch yet meer te hoo-
ren? Hy sucht / g'eduerichlijcken vallen-
de van ure tot ure in een wanhope / die
(soo verre t'eynde van zyn leven soo nae
ware / als hy't begheerende is) zyn
lichaem inder waerheyt veel ghelucki-
gher soude doen achten / om dat t'selbe
daer deure soude gheraeken tot ruste
bte hem al nu gheheelijcken voozhy
gaet deur de quellinghe die des daech-
haer yent in zyne ghebachten / des
snaeches t'lichaem rustende zynen gheest
quelt niet een seer groote tormentatie/
die de Princesse niet minder was vere-
rende met een vrese van niet te zyn de
ghene daer af teghenwoozdelijck was
spzeerkende den Dwerch / Den welc-
ken aende haestighe veranderinge van

haren couleur / dan roobt / dan bleek
ofte andersing woovende / nae dat
de d'ibersheyt der veelberlep ghebach-
ten heuren Gheest / fantasien wae-
ren presenteerende. Wel merchten /
den tijdt goede bequaemheyt te ver-
thoonen / om zyns Meesters saec-
ken te verholghen / segghende: De-
vrouw / d'unct u gratis te zyn/
die moghelijck in sulcker monieren
sal veroozsaeken den doot van den
alderbesten Ridder / om den selven int
leven te moghen houden. Ick seer
oetmoedelijck bidt uwe Princesse-
ke gheliefte te willen zyn / hy haer
soo veel te moghe te byenghen / datse
de coyeste diemen behoort te thoonen
teghens alsulcken Ridder / als mijn
Heere / van nu voortaan in der daet
bethoonen. Dwerch mijn Dienste / ant-
woorde de Princesse / het kan wel
moghelijck zyn dat ich niet en kenne /
de ghene die (volghens u seggen) soo
wepnich achts op u Meesters groot
lijden neemt / dat sy hy abontupzet
geen plaetse en sal willen gheven einich
ghebede / t'welck ick an haer om zyn-
nent wille soude moghen doen / vooz
zynes ghetrouwe diensten / daer van
dankbaerheyt te verthoonen. Hy
is verweckende mijn devopz / daer ick
niet en hope te saligieren / soo beere
ghy my van haren naem doet vercla-
ringhe.

Van het welcke (seide den Dwerch)
De-vrouw / my eerst wil ghelieven:
te beloven gheenen ondanc te we-
ten. Grooten danc ter contrarien /
antwoorde de Princesse / sal u daer
vooz gheschiet. Om die te verdienen
seide den Dwerch / sal De-vrouw
ghelieven te verstaen van mijns Me-
sters swaer lijden (waer deur hy
leeft ende sterft hondertmael op eenre
daet).

De Historie van

haer) alleene oorsaecke te zijn haer
excellente schoonheit/die ick om Godes-
wille hadde beemherticheit te willen
hebben / ende niet te zijn oorsaecke der
ruininghe van den ghenen / die om
uwent wille Daer ende haer so
swaer verdriet passeert/dat onbegrijp
mij doet spreken dese antwoorde / die
by D'infante gheschoort zijnde van hem
grootelich verwonderende qualick
te vreden/gebeynt worden om Palme-
rijn t'ghebract te siet te doen smaken/
segghende / ick heb u beloofte mij niet te
verstoopen / nochtan hadde beter be-
hooren te respecteren mijnen staete int
te kennen geben van u Meesters groo-
te affectie/in recompensie vande welcke
ick bedwonghen wasde / hem deur u te
doen onthieden den Ambassadeur/dic-
wils soo vele niet te vermoghen / als de
presentie vanden Gesant-schickel selve
indien dien vergoet wasde (antwoorden
den Dwerch) Me-vrouwe eens alleene
te spreken / by soude haer wonder din-
gen kunnen verclaren / vande predesti-
natie tusschen beyde / tot t'selbe te doen
antwoorden Polinarde/sal by my dick-
wils ten propooste kunnen vinden int
hof vande Keysersinne / wat het welcke
by niet en sal moeten vertrecken / soo
heere by begeert te bliuen mijnen stib-
ber/waer van ick hem tegenwoordelich
herseckerende de aeneminge / vande wel-
cke Wybande de Princesse hoochelich be-
paent hebbende van haer oorslof nam/
om dese blijde boorschap soo haest do-
lick ober te brengen om Palmerijn / die
hem hadde sien gaen inde Camer van
Polinarde welck hem t'zijnder comste
(die hy in grooter behoeftie verbejdende
was) Wybande te gemoete dede loopen/
segghende/van verre sonder te hebben
de presentie van hem eerst te laeten
spreken. Och mijn vrient/bootschapt
ghy my van des doods ofte levens ver-

condiginghe nleuwe manen / so goet
antwoorden Wybande dat daer deur de
alder gheluckighen Gidder die hy
den daerho leeft geacht mach worden/
mijn Heer Palmerijn van Olyben den
welcke dit hoorende liep zyne Dwerch
haestelich omhelsen/segghende : Och
mijn aldergetrouste vrient/in dien-
de vrouwe Polinarde exhermentisse over
mijn upeterliche doofdeyt hebben sal/
so wilt doch sonder eenich langhet
stel/ met een wepnich blijfchap salla-
cieren mijn over groote lide/ om t'welc
te verlichten Wybande byhang alle
wat tusschen hem ende Polinarde ghe-
passeert was / verhaelt inde presentie
van zijn Heere/die t'selbe verstaen heb-
bende eenen swaeren suchte doende/lup-
de riep/o almachtighe Vader dat de di-
stoen / so my dickwils op de bergen van
Olyue ende Artiserie (inden slaep) ghe-
openbaert sijn / alsoo van u geordineret
waeren / bekenne ick al nu opentlick
mit de groote gracie die my tegenwoor-
dich gelieft heeft te doe uwe Goddelic-
ke Wat/de welcke die noch tot daer toe
mocht vermeerderen/ deur alsulcke ne-
ringhe der Princesse goeden wille dat
die my ghelieve bequame middelen te
stellen / om haer alleene te moghen
spreken/ waertoe sy sepe antwoorden
Wybande / mijn Heere haer dickwils
ten propooste sal moghen vinden inde
Camer van heur Moeder / maer heur
Vader de Keiser weet ick gheliberet
te zijn moghen (om de Joffrouwen te
recreeren) te willen doen saen richten een
Toornspil / by een Laster niet verre
van hier / alwaer mijn Heere met de
Princesse beter sullen moghen volbrin-
ghen / dan op eenighe andere plaetsen
t'ghene ick begoft hebbe/om t'selbe seic-
kerlich te moghen weten/sepde Palme-
rijn/is ons van noodt aenstone te gaen
bifiteren zyne Maer / die Palmerijn so
haest

haest niet ghesien en hadde / of hy niet
 hem/segghende: Ick en wil niet laeten
 van u te berelaten in mine afwesen booz
 my genomen te hebbe alle de Joffvrou-
 wen van mijn Hof (overmits sp my ge-
 beden hebben om renighe recreatie / in
 vergheldinghe van den laughen tijdt
 die sp ghesloten gheseten hebben / deur
 bzeese van den Wapvelschen mensch die
 van nu eer doode geuzacht is) twee mis-
 sen van hier te gheleppen op een Ca-
 steel / t'welck contsom vereert is met
 veele Woffschapen / daer inne wy de ge-
 neuchte des jachts sullen moghen heb-
 ben: terwijlen ick sal doen verdrich ma-
 ken de stelligien ende andere ghetee-
 schappen / noodich tot des sleetspels
 ghenuechte / de welke ick gheenling en
 wil in ongheneuchte te sullen moghen
 veranderen / waerom my bastelijck ge-
 lieft / datter in als niet meer inden af-
 getepchenden Camp en sullen moghen
 comen als dertich Ridderg / daer van
 der eerfelijck thien teghen thien sullen
 toornen / waer van de thien swackste
 getoornen sullen worden vande thien
 dien och refteren / de welke gewonnen
 oft verlozen hebbende / sullen sp alle met
 stompe sweerden moghen verchten / in
 gelijcke manieren als gedaen sal wesen
 mette lancien / waer van den best ver-
 tendende / t'ontfangen heeft een bagge ghe-
 lijck die de Keyserinne hem sal willen
 presenteren / om de welke te verdien
 ick sonderlinge van u begheer te willen
 zijn een vande eerste tien tegens de par-
 tye / daer onder hem sal laten binden
 mijnen Hebe Sabaran / die sel achte
 voor eene der beste Ridderen van mijn
 alcheel Hof: deur t'welck terstont liep
 van dese nieuware de verhepdinge die
 veel Ridderg haer beden bereyden / in
 hope van vercoren te worden onder't
 ghetal der dertich die toornen souden /
 om daer in te thoonen wat couragie sp

wisten te scheppen vande presentie der
 ghene upt wiens ooghen de stralen op
 hiet waren ghesloten by den cleynen
 God Cupido: die Ptolemius oec alsoo
 seer hadde ghewont / dat hem geen sa-
 ken en gevelen / als die behagende wa-
 ren Me-vrouwe de Princesse Dionel-
 le / om de selve zijne soete dittere quel-
 linghe te kennē, hy so groote neersich-
 dede in te soecken vande heugnaemheyt
 daer toe dienende / dat aler dese twee
 Dinnaers des anderē daerhy opt Ca-
 steel aenveerden seure bedruchte herte
 (met een zinde / gelijcke quellingshe ghe-
 passioneert) den anderen beloofte hadde
 booztaen te thoonen een vrientchap / de
 welke seur beyde dede leven in een ho-
 pe die van alsulcke personē t'berte ver-
 eiert met vrientchap. Contrarie van die
 Palmerin alnoch in groot verdrich was
 levende / om dat hy zijn alderleefste de
 reberentte gedaen hebbende / meynende
 haer te vergheselschappen / terstont
 daer nae geroepen wert van haer Boe-
 der de Keyserinne / wiens companie hy
 booz heleschept niet en conde verlaten /
 tot dat sp t'noenmael ghenut hadde /
 met alle t'gheselschap van den Keys-
 er / den welken bit gheschiedt zijnde / hem
 met de Joffvrouwen ende Ridderen
 ginch vermenen in een seer ghenoe-
 gelijck dal / met veele bloemen beplant /
 op de kant van een soet rustent Ale-
 bierken / vallende vande hooghe daer
 contsom liggende Werchliens / daer
 van oock ghelept waren veele Fontey-
 nen / die booz soete bespuzzingen / over-
 mits de groote droochte / waren begie-
 tende de Lusthoven / die seer geneueche-
 lijck stonden / om dat het was in den
 tijdt als de bloeyinghen van de cruy-
 den ende bloemen / met den soeter
 reuck der bloemen / d'Onderdanan van
 den Soone van Venus verwerken /
 om den anderen te openbaeren de am-

De Historie van

inmensse passien / die Palmerijn alsoo
verhouten / dat hy 39n beuende Do-
linarde inden arm nemende / daer niet
soo verre van t'ander gheselschap ginch
manoulen / dat heur tonghen deur
dyese van eenich ghehoor niet ghebon-
den en worden / segghende: We-vrou-
we / uwe gracie sal belieben int goede te
nemen / indien ich dwalende Ridder
uwe Princesse ghecooste dojde open
haeren / een saecke die ich om sterbens
wille niemant ter werelt en soude heb-
ben wilstente kinnen ghenen / en had-
de my den noot (vande welck wy alle
haben zyn) niet bedwonghen te practi-
seren alle middeelen om te moghen ver-
crighen eenighe verlichtinge van myn
onberoepelijck lijden / deur de berm-
herticheit van u myn Princesse die my
alleene kunt verleenen volcommen se-
cours / daer toe ich hier voormaels niet
en hadde als een groote wanhope die de
voorschay van mynen Dwetich al nu
heeft doen veranderen / in een twifel-
achtige hope. Van de welke te bescer-
keren ich seer ootmoedelijck bidde / u-
we goedertierenheyt te willen ghelie-
den op my te doen dalen t'aldergroofter
gheluck dat den aldermachtichsten
Princ des gheheelen aerthodems sou-
de kinnen wenschen / t'welck my alle-
ne kan ghebenten soo verre ich ontfan-
ghen worde door haeren Ridder / oft
my daer door refuserende te verclaren
een doodelijcke benoutheyt door uwen
erknigen dienaer. Palmerijn / den welc-
ken dese woorden vergheleyschapten
met so droevigen gelate / ende menichte
dan / tranen dat Dolinarde daer oer
compassie crighende / heur binnenste
huyt niet langer so wel en konde bedee-
den oft daer quamen wilspruyten clare
flamme / byckende met hare vingers
den zyn rechterhant t'ermijle so tot hem
seyde: Heer Palmerijn ghy schijnt te

willen bespieren bij een sake daer ghy
meer machts over hebt als ghy niet en
denckt / mogelijck denck die ghy my acht
van so onwisen oordele / dat ich (beken-
nende uwe perfectien) my niet en soude
gheluckich achten van tot eenen Ridder
te hebben alsulcken persone dien ich te-
genwoordelijck verseeckere Wybandes
hoop geringe niet pdel te zyn / waer van
den int volcomen getuppenisse sal kun-
nen doel / deur de volbringinghe die meer
hermach als alle de tweeringhe / om dat
se is secker ende t'ander ghelesten van
menschen onderdanich de saellieringhe
die ich den almachtigen God bidde niet
te willen laten vallen in onse hope van
de welke t'eynde verbejdende ich van
u begeerte daerentusschen niet te willen
scheyden wt het Hof van mijn Wader
sander mijn hoorweten / maer siet de
Dofvrouwen met de Ridders gendeck
soo nae by ons dat wy de reste moeten
wistellen / allerne wilt in mine gepar-
tentisse draghen desen bracelet / die Pal-
merijn met groote blijdschay ontfan-
ghen hebbende / terstont daer nae (om
alle vermoeden te schouwen de Prin-
cesse verliet / gaende ter plaetse daer
Ptolomeus ende Crineus waren rou-
tende met heur Woeder ende den Kie-
ser / den welcken stende de Sonne heur
bestaen te verbergen achter de schadu-
we des aertrijck / keerden met alle zyn
geselschap wederomme nae t'Castel / in
hope van des anderen daerha nae noen
den Toynop te doen beginnen.

Hoe Palmerijn vijf daeghen
lanck wan den prijs vanden Tor-
noy, ende wat inden selven mees
ghebeurden.

Het xix. Capitael.

In d'ist omstaende Toynopings ver-
hoopten Palmerijn alsulke Ad-
verliche daden te thoonen / datse
vande achttinghe daer in hem d'In-
sante was houdende / soudien veroot-
saecten vermeerderinghe om de wel-
ke te vervolgen sy hem met Prolo-
meus ende acht andere Adibbers alle
zghelick ghewapent int beginfel van
de ghesette ure buerden inde toynop
plaatse / alwaer zyn ooghen (soeken-
de t'ghener herte begheerende was) on-
der de Hoffvrouwen terstont ghewaer
woyde / zyn alderliefste Polmarde /
vande welcke t'meste verlaughen oock
nergens toe en strecken als nae haren
Palmerijn (die) ghelick hier booren ge-
seft is in zynen schilt worden een toe-
ghesloten hand / die de Princesse (deur
neerstighe aenschouwinghe op heuren
minnaer) ghewier wozynde een groo-
te begheerte creecht om daer van te mo-
ghen weten de betepkeninghe / de
welcke sy niettemin voer aldoen (om
de onghelentsepe des tijdes ende plaet-
se) noch moete dissimulieren / heur
verzoostende in de meyninghe van de
waerheyt daer van wel naemaels te sul-
ken vernemen den heuren alderliefsten
Adibber / die met het ander ghelichschap
van zyne Compagnie vele sproungen/
holten/ende lofsinghen met heure paer-
den in presentie vande Hoffvrouwen/
deben / terwyl en aldaer noch arresten-
den den couragieusen Prince Gavarani
met neghen andere Adibbers / die oock
bestonden te braberen / als de Crom-
petten ende Basunen / met heur ghe-
lust te kennen gaven dat een pghelick
al alle de Toynopers zyn behoort mach-
te doen / onder de welcke hem Gava-
ran bereyde om t'eerste te loopen/wen-
kende den Prince Palmerijn / die d'ist
siende een stercke sancte nam ende gaf
zyn prete facienusghen de spore/waar

oer sy den anderen ontfuerten met
sulken ghewilde / dat Palmerijn met
zyn spere Gavarani recht van vooren
treffende / dan ende Peert ter eerden
wterp / bliuende ghelick verduyselt
op de plaatse ligghe / van beerdich-
sacken van zyn Cammeraten npt de
plaatse ghelept wesen/wilde eenen
Adibber van zyn partje d'insurte wre-
ken / loopende tegghens Palmerijn met
een groote crachte / die nochtans niet
sterck ghenoech en was om hem te o-
verwinnen / oetmids sy den grooten
Wetor ghelechte om dat de stralen der
oogen van zyn Meesterse hem tot stont
moedicheyt verwochteu / ghelick de
Sonne mit haere raden doet opgarn
ende haer stoutelick verthoonen de
soet bloepende bloemkens met die wel-
recheende Roosen / waer ober desen
Adibber noch lichtelicker om leghe ghe-
smeten wort als Gavarani / die oock al-
so noch volghden zyn ander resterende
acht cammeraten sonder dat die eenich-
sing uppen sadel lionden betwighen den
Prince Palmerijn / den welcke hier nae
upt te plaatse rjyende met zynen trop-
pe passeerden boor op de steilagte vande
Hoffvrouwen die heur niet alle de an-
dere omstaenders so Peeren als Wrou-
wen grootelijc verwonderden van zyn
ne ghebaene feyten/sonderlinghe d'In-
sante Polmarde die in heure gebaehee
glosterden van beint te worden di-
een soo frjhoonen ende doypren
der tot Wytonnelle segghende : I
vriendliangen dunckt u niet behoort
te zyn datmen Palmerijn een goede af-
fectie toedrage. W hoorwart de vrou-
we / antwoorden de Princesse / ich en
sach noyt Adibber alsulke feyten merre
Lantse doen / daer op Polmarde heur
propoost voorts wilde verholghen /
maer sy sach wederom aen't een epu-
de inde Toynop plaatse commen them

De Historie van

Ridder / daer van Ptolemeus d'eerste was / ende aen't ander Coymedes met neggen Cammeraten / die terstont de Trompetten dede blasen / loopende teghens Ptolemeus met so groote stoutmoedicheit / datse beyde heure lansen byaercken / sonder nochtang premant upt den sabel te vallen / ter tijdt toe / sy wederom nienwe lansen ghenomen hebende. Ptolemeus (beschaemt zynde van gheschiet te hebben / in zyn tegenpartye om neder te werpen) met so grote furie teghens Coymedes liep / dat hy man en peert ter aerden wierp / als oec noch drie anderen hem volgende. Daer ober de Woeder van den Waetoch van Lozepon (geestmeert zynde voer een van de beste Ridder van zynen tijdt) met luyder stemmen seide: Het schijnt dat dese twee Oetelichste Ridder alhier ghecomen zyn / om alle de eere alleene te becriften. Wilken velden hy zyn Lantie / thoonende Ptolemeus daer met so roytose rebewysinge / dat hy bedwonghen wert sabel ende stegerepen te verlaten / om in vergheldinge van dien / de caberentie wederomme te boete te doen aen den Lozepon / die in ghelycke manieren noch groetten vier andere / nae de welcke hem ontmoeten renen seet stoutmoedigen Ridder / vane hups vanden Keyser / Menabus ghevoemt / met so groote furie / dat hy man en peert ober hoop wierp. Daer nae zyne Cameraten (tot datse den alle oberwonnen hadden (noch heerlycke septen doende / alle ten hande Jonckvrouwen / daer van sommighe een singuliere geuechte in namen / van heure Minnars soo Ridderlyck te zien bechten in dit speelspel / hoewel sy t'selve liever gewenscht sonden hebben op een ander maniere te geschieden / inde bloote armen vande ghezoynoyt hebbende Ridderen / die heur

hier na alle te doet begab / om te verhoeten met stompe swaerden / daer met sy onder heurluyde bewerchde so byeen den getier / datmen hare wapensuckken aen allen canten hoorde clincken / ghelyck oft den creupelen Vulcanus zyn Hembeeldt gesmedet hadde. Eube overmits sy sonder ophoude ofte verhalinge van aessen / opten ander smeter seer ware slag / vande welcke Ptolemeus (noch verrooynt zynde ober zynen val) de gheringhste niet en dede / hoewel dat zyne vaden nochtang niet en waren te ghelycken byde septen van Palmierjn / die va een aenlonckent lieffelyck oochsken zyns alderlieffste / alsoo geanimeert wert / dat hy herwaerts en derwaerts door de Coymop-plaetse springhende / niemant en raechten / ofte hy dede hem door de crachte des slachts / met de huls op d'aerde vallen. Waerover hem hycans geenen Ridder en doofte verbepde upgenomen den Lozepon / op den welcken hy bemerkende te stranen / alle de couragie van zyn tegenpartye / hem sooswaren slach met de knoop des gebest van zyn Kapler / bove opden Helm gaf / dat hy bedwongt wert plat op d'aerde neder te valle / int midden van zyne negen Cameraten. Die dit / als oec den avont seer na hy te zyn / stende: Merzoeder den de partye va Palmierjn de victorie / d'welcke tgebeert door desen dach hebbende doen eyndigen / verbroek hem een peghelijck na zyn Logys / alwaer Palmierjn en Ptolemeus ontwapent zynbe / voorts ginghen nae den Keyser / die heur in grooter eeren ontfinge / seggende: Heer Palmierjn / ik achte de dynre gheluckich / die hem mach beroemen van uwe vrientschap. Dit niet alleene mijn Heere / antwoorde Palmierjn / maer oock mijnen beropden wille ende veerdige diensten / naer alle mijn cleyne vermogen / zullen zoudelijck verbonde

p. 163

blijven aen de gheliefte van uwe Keyserijckhe Majesteit / den welken nem van dese presentatie hoogelijck bedanken / eerlijck de Keyserinne oock aldaer inde Pale Palmerijn boven de ander ghescheyden / die hy albereyts ontfangen hadde voort den prijs van Toz nop noch quam presenten eenen Engelen mantel / met peerlen ende costelijcke gestreken gheboordert / segghende tot heur Dochter Polinarde: Mijne Dochter wil oock eenich present doen aen de viceroyten Palmerijn / in wiens presentie de Princesse ober alsulke woorden heur blanke coloure in Inarnaet veranderende al half lachende / noch tang met een schaemte vergeselschap / van heuren hals bestonde te nemen een gouden ketten seggende : Heer Palmerijn / om u hier alsoo te binden / dat ghy van mi voortaan niet en sult moghen scheyde / upt den dienst van mijn Heer Vader: Ick u bidde dit ketten te wisselen ontfangen / in een behaerhelijcke giste / om de cleynicheit van dien / u sal ghelieven ghedachtich te wesen / d'opniete datmen een schenckaste niet en behoort te oordeelen nade weerde / maer nae d'affectie dien ick hoop aengenante te zullen maeken dit gheringh present / welcke Palmerijn in seer gzoote blijfchap bedankten / seer ootmoedelijck ontfinghe: banden Mantel ende Ketten seer ootmoedelijck bedankende de Keyserinne met haer Dochter Polinarde / die hy antwoorden. De vrouwe / al is dese ghiste seer costel / soo acht ick nochtang veel heerlijcker / de affectien deur de welke ick inkenisse vā desen byzwillichlijcken aenneem / alsulke ghebanchnisse met belofte van dien / nopt te soeken eenighe verlossinghe / maer althits onderdaen te blijven van zijne Keyserlijcke Majesteit / die hem vā dese verbintenisse overmits hy son-

derlinghe wenschten in zijn Hof te moghen houden) hoochelijcken bedankt hebben: Voorts met hem ende ander gheselschap soo lange bebisest den dat me bereypt hadde het abontmael / waer in oorkten voortichijn quamen alle de ander Ridderg / genoech te couden hebben van des ghespesserdē dachs geschiedeseyten / daer inne hy seiden een ommenschelijcke crachte ghetroock te zijn hy den Ridder Palmerijn / die van den Keyser verzocht worde / hem des anderen dachs / niet int eerste in den Toz nop te willen laten binden / om dat hy seide genoechsaem bekend te wesen zijne byomischeit / die alsu oock hyde anderen behoorde verthoont te worden / t'welck hy zijne Maj. belovende in den abontmael / recht tegeng over van zijn heminde Polinarde geset worde / niet sonder een singuliere behaginghe van dese twee Minnaers / daer van de liefelijcke siackens haerder ooghen / de bootschappē van heure secrete gebachtē so lange overdoegen aen de twee gepassioneerde herten / dat de tafelen opgenomen zijnde / men begonst te dansen / in t'welck hem Palmerijn niet minder / als hy in den toz nop met de lancie ende sweerde te verheuen ghedaen hadde / behendich betoonden met calziolen ende spronghen / van alle soorten iust op de mate te doē / met een singuliere dispoosheit / die de Princesse so wel aenstonde / dat haer brel meer behaecht soude hebben een secrete Wande van twee tusschen heur beyde / als alle t'ander dansen / t'welck gheepndiche wesen de betrock hem een pegelijck weg tot sander dachs smoggeng / dat hem seer byoerchinde plaatsē des stecckspels verbuerden alle de Ridderg die same begheerden t'erlanghen / we ghenomen Palmerijn / den welken wel (volgende de begeerte des Keysera) eerst aldaer quam

Die Historie van

Als de anderen albereets eenen langhen tijt getornapt hadden: nochtans en liet hy daerom niet te vertragen de vircoude van dien: als oock den eersten/tweeden/ ende derde in dach daer na volgende / in alle de welcke hem niemant vande Ridderen te boozen en presenteerden / oft hy wiserijse metten eersten run ter aerden / in presentie vande Keeser / die hem hadt zijn toynopen al nu te willen af laten / op dat de anderen oock eenige prijs mochten vercrighen. Waer in Palmerijn zijne Wa: oebeterende / hem niet meer en wapende inde vier leste dagen / de welcke geduerende / aldaer noch arrispeerden heel cloecke Ridderen / waer onder hem mede liet vinden den Hartoch van Loepenen / zinde noch een jonck / robust coragieus Man / broeder vanden Coninck van Bohemen / die grootelijc begeerde een houwelijck te ontfangē / de Princesse Polinarde / die hy oock verhooyten sicc sine lieftelich te sullen consentē / overmits zijnen heerlijcken staete / ende grootmoedich herte / welck hy aldaer soo bravelich verhoonden / dat hy vande bagghen / waer van de Keeserijne den vircoudesten van elcken dach eene dede presenteren de ghene vercreghe die toegespeghent waren de twee leste bagghen / soo hy eerst aldaer quam op den avont vanden dach daer te boozen inden welcken den prijs vercreghen was by Polomenus / die hierom van Brionelle boden present vā de Keeserijne geschoncken woort eenen hofelicken Opamant / hem daer mede verferkerende dat heur dese zijne vere niet minder behaechelijc en gheviel: Als Polinarde alle de vircouzen van Palmerijn / hoe wel dat hem die niet meer als vā eenē dach gebolcht en was / inde geheele heere die niet so haest ulet gdeyndicht en sach / oft den Keeser trock wederomme nae de stadt was tot inde welcke hy mede verghet-

felschap woort vanden booysephen Hertoch van Loepenen / die hierentusschen groote familiariteyt maechten uet den Ridder Palmerijn / om dat hy zijn Suster Cardoyne vande overlichte verraderie (ghelijck hier te boozens verharst is) verlost hadde / sonder nochtans yet wes te weten vande secrete li: soe tusschen hem ende Polinarde / die nauwelijc met het ander gheselschap binnen Bent getomen was / oft sy woorden terstont vuytlichelicken van Palmerijn geheden / om hem te stellen tot ende plaetse alwaer hy heur vyzelgh soude moge openbaren zijne getrouwe affectie / om die selue sonder vzeer van andere ghehoopt te worden / volkommelijck te sullen moogen wtlegghen: hem Polinarde belooft waer te nemen die eerste bequaem ghelegghentheyt.

Hoe Polinarde aen Brionelle te kennen gaf, de liefde tusschen heur ende Palmerijn, met den welcken sy een secrete propooste hieldt.

Het xxx. Capittel.

D Infante niet verghetende dese beloftenisse / dochte sonder de hulpe van Brionelle niet lichtelijck te sullen mogen geraecken tot de volloeninge vanden / waerom sy heur tot haer riep / seggende: nigt getrouwe W: en binne te woort bedwongen u te verklaren een saecke van sulcke importantie dat ick die goenen anderen mensche om sterben wille en soude willen openbaren / u biddende uwe geliefte te zijn my alwozen te belooven de selbe so secrete te sullen houden / dat ick in tghende wille oozsaecke hebben mach om u daer booz met alle mijn verinogghen te recomē.

zefonfpanferen. Hondert swaere booden
antwoorden Wytonelle / soude ick veel
liever (siden als daer van t'instijte stip-
peltgen t'openbare sonder myns byou-
we wille / na dien d'eur singulier fabeur
my ghelieft te betrouwen heere sette-
ren. Wande welck ghetrouwelich te
bewaren / ick sweere een ewighe be-
lofte die so haest niet by Polinarde ont-
fange en was / sy leyde Wytonelle naer-
lyck uyt haer byrijghe affectie tot den
Ridder Palmerijn : Om die selve een
wepnich te mogen verzoeken / ick u oot-
moedelich bidde (leyde sy) zientich mid-
del te practiseren / waer deur ick hem
sonder verghekel als ene mach spreke /
om welcke reden Wytonelle soo betrefst
heeft staen / dat sy op staende voer niet
en wist wat te antwoorden denckende /
hoe't moghelijck was d' Infante soo
onghelijcke parte verzoeken te hebben /
maer hebbende inghenomen ghelijcke
feyn t welck heur oogen des verstant
niet min en waer verduyftende nam-
se ten lesten booz d' Infante tot de boozt
baertinghe van heere ammozeuse mee-
tinghe te raden / als hopende daer
deur oock te beere heur personagie te
sullen kunnen spelen met haeren Pro-
fomeus : antwoordende / Die vrouwe
hoe wel ghy zijdt een soo hooghe ende
excellente Princesse dat den grootsten
Meer der ghehele Wereldt hem ghe-
lukich soude moghen achten indien hy
met uwe liefde ghesaboyseert worde /
soo en verwondere ick my nochtans
niet van uwe minne ghewoynen te heb-
ben op den Ridder Palmerijn / om dat
hy in den Persone die sulx t'beste ma-
ciet overmits zijne groote deucht /
oock kunnen hem wel versterken deur
dien hy hoven zijne Ridderlijcke daden
oerduyt in met alle perfectien / zyn af-
comste ghesproten te zyn van Conclie-
ken stamme / welcke saecken my te meer

verwerst hebben om te volghen mijn
behoof van mijn Princesse verrijghe
onderdanicheit te betoghen / in te be-
dencken de de verfochte middelen : We-
weten dat daer toe seer begaen sullen
zijn de vensteren van mijn Camer / die
heur wilsicht int veldt hadde staende
dicht aen de Stede-mueren / waer op
t'logys van Palmerijn niet verre van
daer zijnde / oock respondeerden / in
sulcke manieren datmen over die selve
mueren van't eene Logement aent an-
der (tusschen de welcke niet van zenen
byrcht-boomgaert en was) konde ghe-
raecken : Wel halben Polinarde dese
plaetse ooc seer wel te propoosie dorste
om heurs liefde ende haere secrete hertich
ghedachten deur den dienst der tongen
den anderen sonder byese albaer te mo-
ghen openbaren : Waer t'eerste was
dat in alle de vensteren sijeren tralieren
waren / de welcke beletten dat hoe-
wel Palmerijn deur den Boomgaert
ghecommen wesende / nochtans niet en
konde gheraeken in den lust Hof / die
de Soldaten van Cupido boozt aerdt-
sche Paradys arsten. Des niet tegen-
staende wordt den Werck (om die
booznemen int werck te stellen) ghe-
roepen ende van d' Infante Polinarde
gheseyt : Wybande u sal ghelieven u-
wen Meester secreteijck te ptesente-
ren / myne affectueusse recommandatie
beniffens myne hertelijcke begheerte /
dat hy niet en faillere ontrent den toe-
commende midternachte te verblijven /
aen een ghetralst vensterken / staende
dicht byder aerden / sende Camer van
Wytonelle die hy (om datse alle myne
secrete saecken wettende is) gheensins
en behoeft t'ontken : Die vrouwe ont-
woorden den Werck u ghedodt sal by
my sonder respit gebedeert worden /
gaende daer mede aen sonde nae zynen
Meester / den welken hem t'zinder
genade

Die Historie van

ghenaerkinghe van grooten bligſchap
 liep omhelſen / vraghende oft hy hem
 byzunder of byzondere hadde te bood-
 ſchappen: Een vrychde ſoo groot/ant-
 woorden den Dwerch (met een vrych
 aengheſicht) dat ick wel wilde den al-
 machighen Godde te gheleiben myn
 Heeren geluck niet minder te zyn/ hem
 boozes verhaelende van't diſcours/ ſoo
 d'Yofante niet hem ghehouden hadde /
 pertinentelgch alle de woorden die heel
 ſoeter luden in Palmerijns ghehoor /
 als ſoude hebben kunnen doen t'archoor
 van een welludende ſwaflicheit welck
 de oofſarchie was / dat hy die meer als
 t'wintich repen dede verhalen: Waer
 deur den Dwerch ſoo veerdich word
 in die te vertellen / dat het ten leſten
 ſwaerlgch konde te oordeelen / wie van
 deden t'meeſt gheaffectioneert was /
 oft tot het vertellen den Dwerch / oft
 tot het hooren den Prince / die daer nae
 tot Wybande ſepde: och myn alderlieſ-
 ſte Wynt met deſe Wederghs heeft de
 Princeſſe van my beroyden des doods
 temteringe/ die albereets mynen Geest
 was verſluttende/ maer roept haſte-
 lgch mynen Cammeraeer Polomeus
 die t'zghader comſte / oock deur Palme-
 rin verclaert worden deſe blgde Wijn-
 naren/ op dat hy hem niet min met zyn
 Wyntelle/ als den anderen met zyn Po-
 linarde ſoude moghen berheugen inden
 lanch berhepde (ſo heur docht) toe-
 zonnende nacht/ waer van de gheſette
 ure ſoo gheringhe niet gheſlaeghen en
 hadde of deſe twee Minnaers (als nu
 hpcans een yghelgch in zynen beſten
 laepe t'lichaem van des ghepasseerde
 daechs moeyten nacht ruſte verleende/
 heure bloote kappiers inde handen ne-
 mende/ clommen niet den Dwerch upt
 heur Logement deur een venſterken /
 t'welck op de boozſepde mupzen upt
 quam / om boozes nae de verlanghe

plaetſe te gaen/ waer inne heur de For-
 lupne (niet teghenſlaende dat de paſſa-
 gie ſorghelgch was) nochtans ſoo wel
 ſabozieerden/ danſe ſonder van pemaent
 ghehoort oft gheſien te worden / arnde
 tralie quamen daer Polinarde het ooz
 op de clinch hebbende/ overmidt's heu-
 re comſte een rleyn gherucht hoorde /
 ſegghende tot Wyntelle: myn alder-
 lieſte Wyntbinne/ ick geloove dat Pal-
 mergn comyt / ende hier met de glazen
 open doende / preſenteerden heur booz
 haer gheſichte de twee perſoonen / die
 niet min berhepde waren alſe ghe-
 wacht worden/ t'welck heur te omban-
 ghen met een bligſchap alleene metten
 herte denſhelgch (booz de ghene die me-
 deſe ſoete bittere quellinghe gheſereit
 zyn) gheloove ick / ghenoechſaem ken-
 nelgch te weſen / de wetenſch op der ge-
 wonden handen blinden Godd Cupido/
 die met zyne vuyghe ſtralen Polinar-
 de verwerkt hadde / heur op der Wynt-
 ten comſte / om hem te beter te beha-
 ghen/ t'hoofte clerlgch te pyſcken / mee
 een ſeer delitaeten doercken/ waer deus
 ſp vertoonende was haer blout gecro-
 de happe: Nae dat het ſoete nach- win-
 diken des Wepſonts deur de venſter
 was blaſende / al te niet blaedende op
 haer roode verwighe Wanghſkens /
 ende al te niet over heure twee ronds
 Bozſ-gens daer op den Prince ſo naer-
 ſtich ſpeculeerden dat hy bleef ſtaen of
 hy upt zyn ſelbe waere gheweſt / deur
 al te diepe ghedachten op de ſchoon-
 heyt vande ghene / wens ſinnen drue
 de lieffeliche aenſchouwinghe oock
 ſoo ſeer beſeten wordt van de ober-
 perſinghe des wel gheſozmeertſents /
 ende graciens weſen haer alderlieſte /
 danſe (verghetende alle de ghebyr-
 keniffe des ſpreekens) ſoude hebben
 doen vermoeden deſe twee Minnaers/
 t'leven op de plaetſe te willen paſſeren/

en hadde Palmerijn (op sy selven ver-
graent wordende van hem te sien son-
der spraeke / vooz de Wicherisse die
hem alleen ter doot veroordeelden /
of de gracie des lebens verleenen kon-
de) niet ten lesten met een lebende stem-
me tot de Princesse gheseydt : We-
brouwe mijn hope en heeft noyt kun-
nen begripen / dat de Fortupne sou-
de hebben moghen veroorfaechen / soo
groote faueur van my te doen ontfan-
ghen vooz den gheringsten / maer merst
onverdanichsten dienaar van uwe Prin-
cesselijke goede gracie / betweecht zonde
over mijn onverbjaegheltiche pijn /
syuytende upt een alder ghetrouste
Minne / met een barmherticheyde / die
ich alwaer mijn leven dupsent Jaeren/
nimmermeer ten vollen en mach be-
vanchen van dat sy my teghenwooz-
dich doet ghenieten / Het aldergroot-
ste beslagenbe solaes van de beschijnin-
ghe der schadonwe uwer presentie / te-
ghens de buzzighe stralen vande Son-
ne der liefde die ik verhoopt met hare
elaerheyt u wel ontdeckt te sullen heb-
ben een deel van mine groote ende vol-
randighe liefde. Nochtans en heeftse
die niet gheheelich mogen openbaren/
overmits ich die selve wel ghevoele/
maer daer van t'proppe wesen niet vol-
rommelyck en soude weten upt te spre-
ken / alwaer mijn tonghe oock ver-
stiert met de welsprekentheyt van alle
cloecke verstandighe Doctoren des ge-
heelen Eerdrbodens : Van mijn clep-
ne wetenschap weet seer wel de waer-
heyt te verclaren van dat die verclent
eustchen ons heyden eenighe geneue-
lycke conversatie / waer mede uwe
goedertierenheyt int leven soude hou-
den / desen anders sterbenden Ridder/
die om te ghenieten de presentie van de-
fe / geen ghelijck hebende schoonheyt/

gh'passeert is soo veel sozgheltiche pe-
ryckelen / dat de menichste dandien my
onmoghelich zyn te verhalen / by desen
ellendigen gracie verwachenden Min-
naer / die alle dese voozgarnde wooz-
den / berghefelschapen met soo veel
gheduygigen suchten ende doerbighen
ghelate / dat de Princesse heur darr
deur verscekeret houdende / van den
onghebeynstheyt zijnder liefde / hem
antwozden : Heer Palmerijn / alen
verscekerde ghy my niet soo seer uwe
affectie / soo soude ik die nochtans lich-
telijcken moeten ghelooben / deur t'in-
gheven vanden blinden Godt Cupido/
die my in ghene mindere betommen-
nisse doet zyn / om de liefde van u /
als ghy om de minne van my / daer
van volcomen ghetuyghenisse kan ghe-
ven / de groote ghemeynsaemheyt die
ich u tegenwoozdich vergunne / tegen
mijn behoefte / op soo suspecten ure.
Daer van sal We-brouwe my ghelie-
ven t'xenseren / antwozden Palme-
rijn / indien ich heur overmits bedanck
vanden pver om hare te presenteren
mijnen ghetrouwen dienste / met he-
betsoek van hare allene te spreken /
deur hzele van ymandts quaet vera-
moeden (daer nochtans om onse groo-
te secreteheyt / gheen sozghen vooz-
en staet te dazghen) eenighe misdoe-
ninge veroorfaecht mach hebben. Vere-
te van misdoenighe / seyde de Prin-
cesse / is dese saecke als gheschieden-
de op't versoek van de ghene die hare
vooz misdaen soude moghen houden /
deur wiens onbedinghe ghy alhier ge-
comen zyt / op datse van u sonder
moghen ontfanghen / een ghelike
ghelofte / als daer mede ich u teghen-
woozdich (mijn alderliefte) op ge-
loobe van Princesse ende ghetrouwe
Minnerste sweere veel eer de doot te

A 5

fullet

Die Historie van

sullen stercken dan te consenteren / ver-
mandts anders Heer en de Man van
my te zyn: om t'welck te verseecken /
hy den Prince am noyeuselijck de hande
bode / den welken de selve meer als
hondert maelen kussende/daer in ghe-
waert worde de caracere waer van
hier te voren verhaelt staet / segghen-
de: och Me-vrouwe/ dat ick al nu den
aldergheluckichsten Godder ben die opt
ghehoopen worde/verclaren dese woort-
ten ende beduyt ghenoechsaem dit tepe-
ken/naen t'welck hent d'Infante ver-
socht te willen doen een bzeber volleg-
tinghe/ om de selve te velbrenghen hy
heut verclarende alle den loop zyns le-
vens mede verhaelden / hoe den wijfen
Dyriaen hem gesondt hadde een schilt
waer in ghegrabeert stonde een toeghe-
soren haant/beteckenende (sepde hy) de
delicate handt die ick trighenwoortdich-
tende mijnne honte/ waer inne ick bevind-
de een selfste tepken/als ick aen mijn
hoorhoofte (met hant bedeckt zyn) hebbe
ende my noch so dichtwils geopenbaert
is / in den slaep deur t'vismen van u
mijn Prince/ die Palmerijn antwoor-
den: hoortwaer mijn Heer ick creech vā
den eersten dach der Cornopspels groot
verlanghen om te moghen weten wat
uwen Schilt beduyden. Daer nu moet
Godt geloof zyn/naen dat ghy my hebt
doen verstaen/so goede advantage ver-
mits de welcke ick my niet meer en ver-
wondere hoe ick soo gheringh genepht
zyn gheweest tot u soo duylichliken te
heminnen / nae dien de liefde tusschen
ons beyden gheboaden worde deur een
dottelijcke ordonnantie / die my doet
hopen eenen gheluckighen voortganch
in onse saken / als hebbende de natuyre
bedwingen my te vercleren met een
tepeken/dat (soo ghy seght) volcommen-
lijck is ghelijcken t'uwe / t'welck ick u
mijn eenighe herten troost/ nochtans

biode my te willen verthoonen / op dat
ick selve met mijn ooghen oock mach
aenschouwen: Daer toe heut de God-
dinne Diana met heure bleetke claer-
heyt seer wel favooreerden/ niet te min
dede hy Byronelle ed licht aent bester-
ken brengen: als Palmerijn zyn hant
opheffende haer claerlijck verroonden
zyn caracere / de welcke de Prince
siende properlijck de heure te gelijcken/
werp lichter ende keers omlegghen/ ne-
mende heure alderleefften hoost tussche
beyde haer handen / ende t'selve luct-
gens tot heur treckende/ spaerdense soo
wepentich liefelijcke kus hang / datse tot
de ghenietinghe vande hoorchste gharie
der liefden geen gheringhe verlanghen
en creecht als haren Palmerijn / die de
Aeren tralien voor alle Dupdelen
wunst / om dat hy bevonde sulche saer-
ken seer onbeguaem tusschen beyden te
zyn/vande ghene die malcanderen hoe
naerder hoe liever begheeren te wesen/
segghende tot Polinarche: Me-vrouwe/
al worde de besegghelinghe van onse ge-
lofte al nu verthoort / soo hoop ick die
nochtans cortelingh te bevestigen/ met
sulche vzeuchde dat die de memoire van
al ons hoortgancde verdyet sel doot ver-
geten: Terwilt wy sulche genoechelic-
ke tiddroptinghe verbeiden / sepde de
Prince / soo en wilt daer tusschen
doch niet vergheten d'wilt te frequen-
ren desen werch/ welck heut Palmerijn
vastelijck beloofden / terwylten Stolo-
mens een een ander versterkt met By-
ronelle debiserende zyn handt op heur
ronde Worsgens hadde ligghen / in een
goede meyninghe zynde van sich neder
werts te verootmoedighen / dan belet
wordende deur een selfste belersel / als
Palmerijn / lede hy een soo groote tem-
tatie als de ghene dencken moghen die
t'anderen tijden t'landt van beloften ge-
sten hebben/ sonder nochtans daer in te
moghen

enoghen gheraerken / niet te min oecro-
beerden sp twee ten lesten soo wel heure
willen / datse den anderen beloofden
nimmermeer te faillieren / in gheerou-
wichheit van vrendelichap die dese twee
Winnaers soo weynich den tijdt dede
verdzien / dat in heure caressen van
becepselen (alsoo heet de principale sa-
ke heet worden) noch eerst hoe langer
hoe meer waren verzaerende / als den
Overich (die de macht hield) de mo-
ghensterre siende / des nachts eynde te
willen verconbigen / tot zinnen Overster
quam segghen. Mijn Heer / den dach
dyaecht ons te opendaren / indien ghy
noch langer wilt volherden in dese om-
mozen / hept / dat in Palmerijn deur
de liefdelijcke stragetens van zinn liss
ghesichte soo blydelijck was gaubieren-
de / dat hy weynich acht namende
op des Overichs vermaninghe / op my
wes begoffe te doen een liefdelijck be-
vijs aen zinn beminde Polinarde / die
re weynich meer hebrist wesende hem
antwoorde : mijn Heere het is tijdt /
van ons deur af wesen wederom te doe
berlangen / naer onse presentie die Pal-
merijn ende Polomene (dese reden ho-
ren) oock beinerelken voozzenen tijdt
lauck te sullen moeten verben / om dat
heut t'faveur van des nachts dupster-
hept / deur des daechs claerhept wilbe
werden benomen / waerom sp oozlof
namen / ende na heur logement gingen /
oo langhe rustende / dat de soune onsen
galven Circkel al een langhe wijle ver-
stet hadde.

Van't heerlijck Hof r'vvelck ghe-
houden wordt byden Coninck van
Vranckrijck, waer van den Sone Lo-
wijs ghenoeit, verliest wordt op de
Hertoginne van Borgonien.

T Erwysen den Heerser van
Dupslandt, albus in groote
voozspoet lefden / regierden
in Vranckrijck eenen seer wij-
sen / voorsichtighe ende couragheusen
Coninck Agartel ghenoeit / die vooz-
hem nam veel heerlijcker Hof te houden
als opt ghedaen mochte zinn by zennighe
van zinne voozpanghers / om de welcke
te boven te gaen / hy deur byleven dede
versoeken alle de principaale Heeren
van Vranckrijck / ende deur publicatie
verconbighen alle Ridderen de wape-
nen volgende, dat heur wilde ghelien
teghens den toecommende Paefdach
te verbrueghen binnen Varsin / t'welck
de Coninginne oock dede begheren / aen
alle de Hoffvrouwen die hierom me-
heure mannen / Vaders ende broeders /
besghelert met een pompeuse toerustin-
ghe int Hof arribeerden / alwaer sp ten
lesten marchten een seer groote compa-
nie / om d'welcke mede te vergeselschap-
pen / hem oock opden toech voorchden.
Den Hertoch van Borgonien / zijnde een
seer verstandich bedaecht Man / met
zinn twerde vrouwe noch jonck ende
schoon onder de schoone Suster van
den Coninck van Enghtlandt / doende
als hy ontrent de Headt quam zinn ba-
gasie vooz upt reysen / waer deur den
Coninck van Vranckrijck heure com-
ste vernemende / zinnen middelsten So-
ne van byen / Lowijs ghensent (die
de andere twee in septen van wapenen
te boven was gaende) ghedoodt har-
lupden in te haelen. Marianne Lowijs
zinnen Vader beerbichlijcken oedele-
rende / den Hertoch ontrent twee mijlen
weechs vande Stadt ontmorten / den
welcken hem zende / tracht van zinnen
peerde / doende de reberente aenden
Dynte / die hier tegghens een seer eerlic-
ke

As

Die Historie van

Reynhaldinghe bewees / soo wel aen hem als aen de Hertoginne / die hy op den werch niet verscheiden gracieuse propoosde onderhoudende haer schoonheyt / soo neerstich contemplierden dat hy heur in een wanhopende hoope ghelept hebbende / wes int palless t'welck inde Stadt woonden Hertoch bereyde was hem van daer verroech (sonder zynen Wader eerst aen te spreken) na zyn Logement gaende / alwaer de liefde van hem maecten soo vaste besittinghe / dat hy de ruste ghelijcken verloor / den ghelijken nacht niet op houdende te ondersoeken in alle de plaersen van zynen Geest daer eenichsins raedt mochte logieren / om te comen tot de ghenietinghe van een plasier / t'welc opndicht als in zynen besten staet is / sommigds by hem selven roepende / ory mijn ooghen ghy hebt te neerstich acht ghelagghen op de schoonheyt van de natuyre / gheschapen om my pynne aente doen / die selc sozge ghene Medesijne te sullen willen verlenen mijn heftighe cranchtheye die hy terkonen daer nae wederont hercoellinghe belooft / segghende : En zynbet niet de selfste wonssteden daer de liefde haer kan logieren / soo wel als inde mijn / inde ziele van Me-brouwen / vanden Hertoch die selc geloof overmits zynen grooten overbom seer selven te kunnen winnen de Casteel die heur opkants nemmermeer en laten innemen vande Omlygghers / haerom en behoort ick niet te wanhoopen van een maghelijk zynde saecke / die den Prince nochtaut also dede veranderen van zyn oude ghewoonte / dat hy Brandt wort vanden vaecke al maechende verhepde / tot dat hy den Boone van Latobe zyn voorlooperse de mozghenroote siende vertoonen seer broech op stont / om dat hy wiste zyn Woeder dien mozghen ghesitsteert te

sullen wort vanden Hertoch : Die van de groote eerbewysinge / daer met hem Louijs soo vooch eenen gheluchighen mozghen quam wunnen / in zyn palless seer verwondert wort / niet pessen de opde ppartijche datmen dachwils de Man cere om te schoone vrouwe / waer by hem Louijs verchden soo gheringe den Hertoch nae t' Hof van zyn Moeder verroechen was / met een vooch seimblant tot de Hertoginne segghende : Me-brouwe men moeste zyn van hout oft steen om niet beweecht te worden deur een wtromelgheke schoonheyt / die niet alleen haere macht verthoont inde lewendighe creatuyren / maer oock inde onbeweghelijcke figuren / gelijck dien Schilder seer wel verseckert / die soo ammozeus wordende op zyn eygen gegheschilberde Jonckvrouwe / dat (als de Poeten seggen) de Goddijne Venus zyn groote quellaghe misshagende / haer een levendich lichaem verleenden. Wie sal dan vzeimp dunsken indien onsen Schaft speculerende in een aggrabel aeghesicht / t'welc deur hen liesselghe ghelate / de natuyplijcke schoonheyt noch behaghelijcker maecht tot de begerete vanden verwercht wort. Woort waer t'zyn saerken om onser zielen te rooken / daer van soo veele Personagen ghetupghenisse gheben : Menster Dypheus tot inde Welle herbolghen zyn Eurpdi / Menelaus Helena wederom nemen / nae dat hy die thien Jaeren verstootten hadde / Dypsest twintich jaeren lanch Dypsent tempresten der Wemelen lyden / ende veele vergheliken staen / om zyne Wemende Wemelope wederomme te vercrighen. Neeme doch haeromme oock mede acht / hoe dat daer een groote perfectie my ellenbighe Minnaer veroorzacken een onupspreekelijcke passie / daer op de Hertoginne noch niet ghelede hebben de op

de op des Princen amorozeust gheschick-
 en / antwoorden : De Persoone en
 doet voorzwaert niet wel / die mijn Deer-
 alsulck lijden doet verdragen. Woe-
 schoonepde Me-vrouwe / seide hy /
 veroorzacht de slechte / daer inne uwe
 barmhertichepde alreer con remedie-
 ren. Van dese woorden worde de Har-
 tooginne soo seer verwondert / dat se een
 wyle tijds in haer selven pepsende /
 sonder spreken bleef staen : Waer-
 omme de Prince zijn propoost verbol-
 ghende / seide : My dunct / dat ghy
 twee saem der goederlikenheyt in my
 niet en behoort te verdupstren / nadien
 ing de natuer verbiint de selve te ver-
 lichten een onse Wanden barmhertic-
 gepde te doen / hoe veel te meer behoort
 en wy dan wel te willen de ghene die
 ons beminnen / welken oock wel ghe-
 schiedt van uwen Hartoeh / maer die
 is veel eer bequiem om hem te stellen
 onder de macht van Atropos de doode-
 lijcke Goddinne / als Weyng te obedie-
 ren / om te dienen soo grooten schoon-
 gepde (welck hy niettemin deende)
 my daer deur ghewoont heeft den al-
 ter ongheluckelicken Ridder die opter
 aerden leeft : Nochtan van Me-vrou-
 we sulcken ongheluck in gheluck ver-
 anderen / indien haer beliest my te ma-
 ken haren ewigghen minnende Wie-
 daer / ende my alsoo hope te gheben /
 van in coelen tijdt rusten ons te vol-
 ghenghen een wettelick Doowelick /
 door den doot vanden ghene / die over-
 mits zinnen grooten onderdom / niet
 veel langher can leven / ende my daer
 y (tot mijn groot verdriet) te voozen
 herkommen is / om dat ick door desen
 tijdt uwe kennisse niet ghehantiert en
 hebbe. My soude heel meer mis hagen
 epde de Prince / seide hy mijn selve
 leven / als de doot van mijn Dier den
 Hartoeh / in wiens Wapen te zijn

ende blijven / ick goede redenen hebbe
 seer wel te vreden te wesen. Daerom
 bidde ick ootmoedelijck / dat de beliest-
 gepde van uwe Phisicelike Excellentie
 ghelieve aen my alsulcke onbeschoo-
 lijcke begheerten niet meer te verfor-
 ken. Me-vrouwe / antwoorde den
 Prince / u sal believen de liefde te be-
 schuldighen van mine propoosten / die
 ghy (soo ick hope) door den tijdt (die alle
 dinck en doen veranderen) noch in een
 goetiger / en betere meyninge zult ver-
 staen door de versekeringe van mijn
 spoot dekotiet uwaerts : Ende ver-
 belghende zijn propooste / seide hy de
 Prince int Paleys vande Coninghe-
 ne / alwaer hy van haer gheschieden /
 fantasierende op der Hartoginnen ant-
 woorde / die hem wel perwez rigoreus
 dochte / nochtan hadde hy bemerck-
 deur hare uiterlijcke ghelaet / dat hy ver-
 weeg meer van binnen ghevoelde / alsoe
 alnoch metten monde wilde verclaren /
 welcke in hem soo seer dede vermeer-
 deren de hope / om te gheraeken tot
 zijn voornemen / dat hy dyle dagen daer
 na / wederomme gheligen hept war-
 ghenomen hebende / om met haer fa-
 milierlijck te debiseren / zont ambanch
 verbolghde / segghende : Me-vrouwe /
 wilt doch medicijne verlernen beses-
 cranchen Minnaer / oft hy moet sonder
 u solars coytelinge sterben. Op welcke
 biddinge de Prince (niet so seer acht-
 nemende op de propooste van Lowys)
 alsoe ghequelt werdt door een ghelick-
 secker) antwoorde : Groot is de crachte
 Dert Lowys van uwe soete toeraden-
 de reden / maer noch veel grooter is ge-
 wel der liefde / want die veroorzacht /
 dat ick my selven geheelijck overgebe
 in uwe ghescre / ghelovende mine con-
 senteringe niet te zullen failen / als de
 gelegenthoeft haer presentert : daerom
 sulcke gracieuse antwoorde / her-
 van

van Lovijs deure blifschap alsoo zijn
erachten verspreiden / dat het nauwer-
lijck Kerck ghenoech en bleef te vertroo-
ste ziele langder ghevanghen te houden
int lichaem / daer van hy de hant in een
kepeken van liefde dyckte aende vinge-
re vande Princesse / seggende: Me-vrou-
we uwe gracie presenteert my hier niet
de genadighe offerhande vande ghenie-
tinge des geselschap der schoonheyt die
meerder is in meeniger hande perfecti-
en / als eenen aldersehoonsten lust Hof
van vele bloemen / met diverse co-
leuren verciert staet / hoe wel dat de na-
turpe ende de kunst daer seer scherpstun-
nich inne ghewercht mochten hebben /
om te thoonen heure uperste macht die
wel seer vele soude kunnen te weghe-
bruyngen / maer nochtan niet te volen
van dese gunste de recompenste die mijn
leven/lichaem / ziel ende goet wel soude
willen tot een perfect eynde maechen.
Dan soo se daertoe geensins en kunnen
gheraecken / sullen der halven altoos
werckende moeten bliuen / in al t'ghene
dat mijn Princesse believen sal desen u-
wen heropden Dienaer te ghebieuen.
Weghenomen daermede ghebruycken
soude moghen worden / de ghetrouwe-
heyt ende gheloofte die ick aen haer on-
wederroepelijck beloofte hebbe niet een
weerdige onderdanicheyt. Waer van
hem de Hertoginne bedachten deure es
soo graciens ghesichte / dat t'selbe in
heure twee van doen voortraen veron-
saecten de verbeyping want punte / dat
alle de ghene die tot geringhen onder-
danigheraecht zijn vermits t'subryl in
gehen der natuype upt haets selfs we-
den te verstaen.

T'ghene den Prince Lovijs on-
derstonde om te famieren de schoon-
heyt der Hertoginne van Borgonien.

Gheduyende dese voorspbe fets-
ten van Daesschen / frequen-
eerden int Hof van Branch-
rijck als voorspbe is / vele
treffelijke soa vzeemde als upt lande-
ghe personen / daer van de Ridderen
ordinaris vergheselschappen den Co-
ninch / ende de Coninginne de Josvion-
wen / die op eenen tijde in des Conin-
camer vergadert zynbe van vele der
voorspbe Ridderen onderhouden wou-
den met ghenuechelijcke propoosten.
Waer in se ten lesten vande heerlijcke-
daden der Mannen ende schoonheyt
der Jonckvrouwen quamen te den-
seeren / welck druyt seer neerstich aen-
ghehoort worden by den Prince Lo-
wijs / die zyn Hertoginne niet een am-
mozeus lonckent ooghsken aenstende /
dachte geene schoondere te kunnen ghe-
sompneert worden / byde natuype dore
van hem d'inclinatie dede seggen. Wilt
Heeren ende Me-vrouwen / u sal belie-
den te weten dat alle de schoonheiden
daer van een peghelijcken van u luyden
proff die hem is behaghenbe / deure elpe-
nichteyt niet te ghelijcken en zyn byde
ghene waer mede verciert is de Princesse
die ick houde vooz de regterberste van
mijn herte t'welck ick oock sal behou-
sen niet gheseyt te worden deure eenighe
affectie / maer alsoo inder waerheyt te
zijn / vermits dien dat ick deure alle de
Princessen van Christenryck sal doen
vercondighen my den eersten dach van
Mey naestcommende met de seuen da-
ghen daernaef volghende / te sullen he-
den huyten dese Stede int open veld in
een tente / waer op ick sal doen stellen
een houte pilleere / ende op't hoochste
handten / de figure vande Princesse /
tutens Ridder ick ben / in meeninghe
haere schoonheyt niet te wagenen te
des-

verderblijven / teghens alle Ridderen
die daer boven achten ende verhten wil-
len voer de perfectie van hare geschoon-
heide / met conditie dat hy daer vā niet
vā sal moeten bzinghen beconterspe-
linghe (sonder nochtans den name te
verhoeden te openbaeren) om die aldaer te
vinden byde ghene die overwonnen sullē
te worden van my. Daerteghens ik oock
vreden sal moeten zijn / den eersten die
mij te hiden compt te moeten rupinen
vā mijn tente / om by hem inde plaetse der
gure vānt eenich solach mijne herten /
daer op gheselt te worden d'effigie van
mijn vriendinne / met laste van t selve de
effigie der acht daghen te defenderen op
elcke conditie als ic niettemin t mijne
rope te bewaeren / tot den eynde der sel-
ver acht daghen / dat den lesten Over-
winnet (in wiens handen verbliften
sullen alle de figuuren inde selve tijt een
doopschijn gestelt) verlanght sal hebben
van zijns liefste schoonheyt / de Victorie
te nochtans in ghene vande daghen
nietmant teghens enigken persone en
niet moghen ghenieten. Doewel hy dien
ette lancie al overwonnen hadde / ten
hy t selve oock metten sweerde up-
ghericht heeft / doch datmen niemant
van zijn voornemen afstand doen / wi-
ders en sal moghen beschadighen / Vol-
gens den beschepde van desen propoo-
se waer van hem de Ridder ende an-
dere Onslaenders niet ghenoech en co-
men verwonderen als sp dochten op de
hoghe voornemste vanden Prince /
tens alderleefste sp luden niet en hem-
te. Doewel sp daer present wesende seer
wel merkten dat Koning t haerder
ste onderfoude desen dienste die den
er aengenaem soude hebben gevallen /
hadde sp niet grooteliker gebreest / pr-
del waerinne hem oock mede wilde
sullen den Hartoch van Baboven / zū-
noch een jonck ende seer groot ver-

soch Man. Den welken tot Koning
sepde / mijn Heer mij tegens uwe hoo-
heyt te stellen en wil ik niet onderstaen
als gnoechsaem aen uwe redenen ver-
nomen hebbende / de schoonheyt die m
gelieft te verbedighen / te boven te gaen
alle andere Jonckvrouwen daer onder
ich de ghene (met de welcke hy meynde
d'Infante Catharina suster van Lo-
was) die volcomē macht over my heeft
nochtans / segghe alle de restē d'ere te
boven te passeren / t welck ich by mine
Ridders oorden sweere / maer dat de acht
daghen van uwe Princelijcke Exe ge-
publicht zijn / inden selften camp them
daghen lanch te sullen verbedighen op
ghelike conditie / upghesondert dat
het gheweert daer met men sal verhten /
t sp te peert oft te voert / sal staet tot kru-
vande Reconqueren ende als ich eenen
overwonnen hebbe / den anderen mij
sal moeten torlaten een ure rustens. alle
t welck ich uwe Princelijcke Exe oock
moedelijcke verfoerke mede aen tenen
weghe te willen doen vercondighen / op
dat int werck ghestelt moghen worden
beide onse hoochneemsen / om tot de
welcke consent te verfoerken van den
Coninc Koning / last gaf den Hertoch
die zijne Ma' alleene vōt gaen wan-
delen in eenen last Hof alware hy hem
te voeten viel / segghende: mijn meen-
ghe is oormoedelijck te bidden / dat mijn
Heer met de vergunninghe van een re-
lijck verfoerck ghestelen wil te verfoer-
ken d'obligatie die ich alstijts gheschad-
hebbe / ende hebben sal om ghedienst
te zū uwe Lot Ma' die den Hartoch
goet saven toebagghende / hem byde
hande vān. Antwoordende mijn Heer
epst / u sal daer van volgen de consen-
teringhe / om tot de welcke te gheroe-
ken / hy den Coninc int lanch ver-
hasde alle de voorgaende sache / bes-
daet af seer verwondert wort / seggde
Hoe

De Historie van

Hoe mijn Heer / wat soetscheyt is dit ?
 Wilt ghy onder u beyden zusteren soo
 heele jonge Gidders / als men heden-
 daechs in verscheppen Contrepen van
 Christenryck vint / moghelic verliest
 op diverse Jongevrouwe / veel schoo-
 der als eenighe in Danceryck / stre-
 kende teghens uwelicheitdige / poese
 ende mijn groot mis / hagt de boozneem-
 ste. Welke al nu achterwegen latende /
 antwoorde den Harroch / soude ons ge-
 crekent worden tot bloodicheyde / con-
 trarie vande welcke / wy hopen te heb-
 ben een contagie / want deur wy zullen
 gheraecken tot het eynde / daer nae wy
 hebben een sonderlinghe verlanghen.
 Welcke den Coninc bemercken soo
 groot te zyn / dat hy daer van de onra-
 dinge te vergeefs achte / seggende: Mae-
 dien ghy dan geen assistent en wilt doen /
 ende ick my door mijn eygen woorden
 verbonden binde den uwe begeerte / soe
 belobe ick daer van te laten doel de ver-
 rondinghe / met versekeringhe aen
 alle uytlundige Gidders / dat heur ter-
 saerken van desen eygen selsel en sal ge-
 schied / volgens u versoek: om de toela-
 tinge vande selve de Harroch in een tye-
 ken van dancsegginge / des Conincs
 handen kuste / gaende daer van voort
 t'rapport doen aen de Prince Lowijs
 wiens Moeder de voorszede sake ver-
 staen hebbende / terstont op hem quam /
 seggende met een droevich aengesicht:
 Ick binde u mijn Soone / doch te willen
 bemercken / dat ghy niet aldus uwe
 Ridderlike daken in groote pdesheyt
 te willen verquisten / u alderleeste geen
 behoechte noch blyschap / maer ter con-
 trarien denoog zult een groot verdrif /
 dat daer sonder twiffel moet spruyten
 uyt het (daerin te besorgt staende) groot
 perijckel / welck nochtan te boden co-
 mende / soo en cont ghy hier niet niette-
 min het wep vermeerder hare schoon-

heyt / die sonder eenighe onvolmaetheyt te
 zyn / ende daeromme niet volmaeter te
 connen worden / is my seer wel bekent.
 De-Byouwe / antwoorde den Prince /
 maer dat is t'ghene twelcke ick hope te
 verbedigen / ende my geeft een coura-
 geusen alle byes-beragghenden moer /
 waer deur ick hope te geraeck tot een
 gheluckich eynde van het booznemen /
 t'welck ick niet eide beloofd hebbe in
 presentie van soo vele / dat my saler (son-
 derre icht nu achterwegen liete) gerec-
 kent soude word tot een ontfelsteke
 onse die ick veel mindre soude willen
 verliesen als dupsent doode. Anmer-
 so die geschiede booz de ghene in wiens
 dienste ick alreeds verbonden sal bli-
 gen. De selve seyde de Harrochine daer
 present zijnde / doye ick (hoewel se my
 onbekent is) oplegghen / grootelie aen
 uwe hoocheyt gehouden te zyn deur be-
 clare perijckel waerin ghy u ghelieft te
 stellen booz hare schoonheyt. Om die
 vermaert te maeken (antwoorde den
 Prince) zullen heur beste doen alle mijn
 uiterlike crachten / als onderdanich
 zijnde de verwachtende ziele / de welcke
 vergost worden eē gratie die de volbrin-
 ginge van dit mijne boozneemste hoopt
 te verweck / boozde waerh soude ma-
 gen seggen geen soo groot perijckel te
 connen wederstaē / of t'soude door clep-
 nich in geender manieren gelekt mogē
 word / by de groote genuchte die heur
 soude volgen deur sulke genade waer
 van de boozdenkinge my doet wepge-
 ren de begeerte van mijn Moeder / ende
 hoerang verstooren minen Vader den
 Coninc / die (vergeselschapt met eenen
 grooten hoop Gidders.) Terwijl den
 Prince dese woorden noch sprack / oock
 inde camier der Continginne quam / be-
 toonende een gelact van groote versto-
 renisse die den Prince dochte te versoe-
 tē / vallende booz zijne Moeseyt op de
 Anten /

inzen / ende seide: Alder goetdieren-
den Vader tot zinnen Bone / die ick op
ghericht wete / indien mijne
ghedaene ghelofte uwe Maestreyt als
noch misghaginghe is / soo bidde ick ghy
te ghewoonelike gorderieren ghende
ende wisselende / te willen ghelieven
alcke misghaginghe in ghaginghe te
veranderen / want de armerekinghe
som het ghene zyne wetenschap selve
niet onbekent en is / dat de personen
in de hoogste plaetse gheset zinde /
veel eer als anderen van heeren naem
te hooren te vercrighen reubwighe be-
maetghende ende onsterfelijkheyt / die
Dorastus / Marcius / Brebola / Mac-
tus Curtius / Manlius ende meer an-
dere ontallike vele simpele Romeyn-
sche Ridderen / noch Marius / Ro-
meynsch Dughet / noch Hannibal van
Carthago / noch Agsilus upt Gyer-
len-lande / nieuwaren deur ghevolcht en
is / als om dat sy in heerlike crich-
taden / vertoonen couragteuse he-
ren / die heur alleene kunnen openbaren
in perichel / ghelijck in de teghenspoet
te volhardichheid die inden voorspoet
niet meer han nooden en is / als int
ghesels der Dronne de blamme bes-
pers / die nochtans in de duffterheid
rootelich profiteret.

Daer en segt ghy wel de waerheit /
antwoorden den Coninc / maer el-
like personen en hebben heur con-
tagientet behoort in een ghelijcke sae-
re / als ghy voer u neemt. Voer
ese ghedijn heer / antwoorde Lo-
wys / en achte ick heur gheene betere
presenteren / noch verpsecht den
voet van hem eerst in espendere te be-
gooren / omme naemachs in grootere
ghequadenheit gheacht te worden wor-
den / daer toe ick u bidde my gheene
ghewoninghe te willen gheschieden

op uwe Maestreyt. Wie hem daer op
seyde: Maer dien ick sie dat ghy van u
hoopenmen gheen affandt en begheert
te doen / soo binde ick den Almarthel-
ghen Gode u te willen betwaeren voer
ongheluck / ende vergunne u hier op
mijne consenteringhe. Van den wel-
ken den Prince opstaende / zinnen Va-
der hooghelich bedachte / beviseren-
de daer naer soo langhe niete om-
staende Ridderen ende Jongh-vrouwen /
dat van de Coninghinne coelof ghena-
men worde by de Hertoghinne / die
Lewys niet en wilde faillieren te ghe-
lyden tot aen heur logement / van
heur onder weghen gheseydt worden-
de: Ick bidde u met groote begheerte
deer Lowys / dat ghy u niet en wille
stellen in die onnoodighe perichel om
in my beter te versekeren uwe on-
ghevepnde affekite / die my albe-
reets soo wel openbaer is / dat ick
om de selve te recompenseren / nae
mijn elken vermoghen / u gheensins
en sal wepgheren / wat gracie het oock
ware / die by my eenichsins te we-
ghen sullen kunnen volbracht wor-
den. Me-vrouwe / is dese saecke son-
der twyfel soo openbaer / antwoorde
den Prince / dat haer seer wel be-
kent is / de selve gheensins achter-
wegghen te kunnen ghelaeten worden:
Maer met dese belofte van gracie / heeft
Me-vrouwe verstercht het slau-wor-
dende leuen van uwen alderghetrou-
wen Dienaer / dien sy anders deur de
quellende belemente der Liefde / ghe-
ringhe verlozen soude hebben.

Den selven te verlieten / antwoorde
de Princeesse niet zamen lachendew
mondt / soude my de reste mijns le-
uens in eenzaamheid doen lamentee-
ren / ghelijck het Toezelbupfen zyn
gade verlozen ghedende / dereste zyns
leuens

Die Historie van

te om op een dag scrupelous (zyn me-
lantolte ghelijck zijnde) in doofheden
sintert. Welcke woorden sy nauwer-
lijck uytghesprooken en hadden / of
sy weeren by des Hertogs logement /
waerom Lomys / nae dat sy van de
Hertoghinne oorlof ghenomen hadde /
weezom nae zyn Hof keerde.

Hoeder tyver Herauten gheson-
den worden, den alle de Pro-
vincien van Christenryck, om te
vercondighen den wille van den
Sone, ende van den Hertoch van
Savoyen.

Het xxxij. Capittel.

So gheringhe als den Prince Lo-
wys zyne vaders consentie-
ghe op zyne voornemste / ver-
creghen hadde / verdrichde sy
des anderen daechs smogghens te post
of twee Herauten/ een voer hem / ende
brander voer den Hertoch / om heur
beyder wille te gann vercondighen in
alle de hoven van de Keyseren / Conin-
ghen / Princen / Hertoghen ende anbe-
re treffelijche Heeren / des meesten deels
van Europa / int welck volbrangen-
de sy mede attribuerden int Hof vanden
Keyser van Duytslandt / als daer noch
waren een groot ghetal van Heeren /
Baronen ende Ridders / gheromen
gheweest zinde op de Feeste (ghepas-
seert op den eersten dach vanden April)
des jaerghesjdz / wissende den dach
der gheboorte van zyne Majesteit / die
in zynen Keyserlijcken stoel ghinch sit-
ten / ende aldaer bycans in presentie
van hemclupder alle / by hem dede co-

men de voorsijde twee Herauten / die
terstondes nae datse over ghelevert
hadden heur brieven van credentie /
oorlof versochten om te moogen ver-
condighen heur bevel / t'welck haer
den Keyser soo gheringhe niet vergeft
en hadde / oft den reuen dede t'woogt /
sagghende : Onse coninc tot uwe
Keyserlijke Majesteit gheschiet dinc
be gheboden van den Prinseluchtighen
Prince Lomys / Sone des Wiberchultes
lochten Coninc van Spanckrich / A-
gariel / ende van den Hertoch van Sa-
voven / om hier in uwe Majesteit Hof
openbaerlijck te verclaren / dat de voors-
ijde onse twee Heeren gheswozen heb-
ben / heur crachte van wapenen te yzo-
beren hedensdachs ganne byou personen
inde gheheele Werelt schoonder te zyn /
als de twee daer voer heur gheliefte te
verchten tegens alle de Ridderen die ter
contrarien verbedighen willen / waer
op sy oock nooyts verhaelden de dagen
daer in dat de twee Princen uytcrechten
wilken dese saecke / met alle de voer ver-
haelte conditien van dien / van de wile-
he hem zyne Majesteit grootelijck ver-
wonderde / antwoorde : Woe waer my
dunct dat uwe Heeren een leedfetsaem
ende periculous seyt anberstaen willen /
vertrouwende heur also seere in de For-
tunne (die basarbus is) ende de fanta-
sien van son veele personen / daer tegens
sy heur meeninghe presentieren seer bi-
bers / maer ghy sult my den Coninc
minnen byoedert ende mijn twee neben
seer bedanken / van dat heur gheliefte
heeft my mede te voer verclaren haere
meeninghen. Verclike nae dat de He-
rauten oorlof ghenomen hadden / diver-
sche propoosten veronzaeckte over al-
le de amstaenderen / d'ene ooydelende
die waer een plide licht verclichtende te
zyn / ende de andere segghende die te
suyten uyt contragheuse herten / so dat

ter beelde in twijffelinghe waeren van
derwaerts te trecken oft niet. Op welc-
ke twee saeken Palmerijn (daer mede
present wesen) in zijnen gheest ze vze-
den ghestelt hebbende den twijf van jae-
ende neen/ besloot ten lesten het contra-
rie van de meyninghe der Persuasi-
hers/ deur seynen van wapenen te pro-
beten / om t'welck te moghen uytrich-
ten / by den Keyser terstout te boere
biel/ segghende : Mijn heer ik ben va-
selghe ghedelibereert my te herbergen
op de toezynghen vande Wyntzen van
Danzkerich ende Baboyen / Indien
deur gratie my het derwaerts reysen
toeghelaten worde by uwe Majesteit/
die hierom seer bejorft wondende/ aut-
woorde: Woortwaer heer Palmerijn/ al
nu mishaecht my seere heute sotternye/
niet om heure lichebeerdicheit / maer
om dat ich haer deur sal moeten herben
uwe presentie. Niettemin mijn alder-
gherouste Wynt/ alst anders niet we-
sen en mach/ soo wil ic doch soo haest als
het moghelijck is / wederom comen/
ende daerentusschen niet vergheten u-
we ghewoonelijcke affectie tot mijnen
dienst. Om in den selven te volghen/
sepde Palmerijn : Ich uwe Maje-
steit ootmoedelijck bidde / my in wat
plaetse ic doch zy (d'ocassie haer pre-
senteerende) te willen saboziseeren met
zijn ghebode/ in de volghenginghe van't
welcke / ic u sal te werck stellen/
naer alle mijn cleyn vermoghen ende
grooten willent den lesten supen mijn
aestemg toe / inbiender ernighe plaetse
in uwe magnificentie is / die deur ghe-
liet tot daer toe te vernaderen / van
my te ontfanghen / niet voer haeren
Wienae / maer voer haeren slaete.
In plaetse van slaete / sepde den Key-
ser / ontfanghe ic u voer mijnen eer-
wighen familiaren Wynt / niet pre-
sentatie van u/ met alle de saeken die u

oets reyse van nooden sullen moghen
wesen te versieren / t'welcke Palmer-
ijn niet en refuseerde / maer zijne Ma-
jesteit daer voer hooghelijck beva-
kende / wenschte by hem eenen ghe-
luckighen avondt / soo den hem / als
och mede aen zijnen sone Tintus/ die
soo groote begheerte crech om Pal-
merijn op dese reyse te vergheleschap-
pen / dat by hem ter selver tijdt ghinch
presenteeren voer de doeten van zijnen
Vader / segghende : Indien ich Pal-
merijn op dese reyse ghelieschap mach
houden / soo sal ic te Parys sien soo
groote ende heetliche seynen van wa-
penen (die sonder twijfel aldaer in dit
ghelieschap gheschieden sullen) dat die
mede een groote oorsaeke sullen zijn
van my (nae dat ik de Ghibberg Wo-
den ontfanghen sal hebben) alghed
in elockmoedicheit te voern toene-
men. Derhalven bidde ich seer affect-
ueuselijck soo goede commoditeit (die
haer moghelijck niet lichtelijck weder-
om en sal presenteeren) my niet belet/
maer biel een consent daer toe vergunt
te willen worden by uwe Majesteit/
die dit versoek gansch niet wel en ghe-
biel : Maer stende / dat alle zijne ontra-
dinghen tot zijn Soons meyninghe te
heranderen / niet en conden proster-
ren / bede by Palmerijn wederomme
tot hem comen / ende sepde : Heer
Palmerijn / om dat mijn Soone u op
dese reyse vergheleschappen wilt / sal
u ghelieben hem in goede recomman-
datie te houden / ende soo secretelijck
met u te leyden alst moghelijck is /
u beste doende om hem met u weder-
omme hier te brengen / in soo
goeden staete / dat ons uwe weder-
comste soo aenghenaeem sy / als ons
u schepdinghe verdzietelijck is/ t'welck
hem volmorde / soo gheringhe niet
belooft en hadde / oft by bede zynen

Die Historie van

Hoof-meeſter vanden / hem bevelende
in opdeninghe te ſtellen / alle het ghene
dese prins vieren van noode ſoude ver-
ſien / t'welcke den Hoof-meeſter niet
fulcke verſterkt beſichtigen dat den
vreden daer nae / alle heur baga-
gien gherecht waren / waeromme ſp
in meeninghe van des anderen daerom
te verſtreken / doof namem aen alle
de Adidieren ende Hoffvrouwen des
Hofs / (die waeromme ſonderlinghe be-
doeft waren) als oock aen den Keſer
met de Keſerinnē / ende heur Dochter
Solmarde. De welcke bemerckende
Solmergus verſtrecken ſeckerlijck en
ſoo nae te zijn / dede voort nae nae
deur Byſtandts / den Dwetſch int ſecre-
te tot hem roepen / hem bevelende zijn
wen Meester te ſeggen / dat hy niet en
kete indien't zieleſſing moghelicken
ware / hem den toecomenden nacht te
verzoegen aen de gewooneſſche ven-
ſter: Het welcke hy Solmergus verſaen
wende / wachten ſe ighet oec / de Ker-
be met haeren dupſteren Mantel / ſoo
langhe bedecht hadde gheweest / dat hy
rans een perghelijck in zijn vanden ka-
pe lach / eer hy met Solomus ende
Wybande (zine ghewooneſſche Sam-
meraten op ſulcken wech) hem ver-
zoechden / ter plaetſe daer hy verwacht
worde van de Princesse / die niet eenen
ſwaren ſucht tot hem ſepde: Oec mijn
Alderlieſte / hoe hebby kunnen dooz u
nemen / ſoo gheringhe te verſtreken?
Nae niet allene te verſtreken / maar u
oock te willen ſtellen in groot verſe-
kel / om de ſchoonheyt van de ghe-
ne / die ghy niet uwe abſentie / my ſoo
groot verdriet / ende niet uwe preſen-
tie my ſoo groote vruchtge aendoet / dat
ſp haer deel meer gherontentert hout
in de ghenſeringhe van uwe teghen-
woonſcheydt / als oft ſp Monar-

chinne gherontentert ſoude werden van een
nieuwe Weerde / die ghy in haer af-
wieſen ſoude moeten winnen. Waerom
me bidde ich u (O Fonteyne / upt
wien ich ſcheppe het water der bloot-
ſchap / daer niet afghewaſſchen wort
alle mine doofſcheydt) ſoo gheringhe
niet van my te willen abſenteren / noch
te u ſelven te ſtellen in alſulcken verſe-
kel / daer inne u deit een quade For-
tune ſoude moghen volghen de doode.
Welcke woorden ſp uptſpoch niet ſoo
doevighen ghelate ende menichte van
reden / dat Solmergus daer deuce in
zinen wille beſtonde te twiſſelen.
Maer voort daer nae wederomme hy
ghy opſet verſterkt woorden / ant-
woorde hy: We-vrouwe uwe ſchoon-
heyt ende de ſalvoren die u gheleest my
te doen / met de hope van noch groo-
tere / zyn dyle ſoo belveſchelijck ſate-
ken / dat ſp my affectuueſelicken
doen bidden / uwe gratie te willen
ghelieven in't goede te nemen / ende
uwen eeuwiggen Tolenaar te conſen-
ten dese gheringhe abſentie: Waer
inne hy hoopte te vererghen voor hem
ere / ende voor u den eeuwiggen
prijs / dat alle de Sonchvrouwen
niet alleenelijck van Wyanderſche
ende Dupſchlande / maar oock van
gheheel Chriſtenrijck / te boven ga-
ende uwe ſchoonheyt. Niet om
eenighe glorie van dien / ſepde de
Princesse / maar om dat de lieſde my
deel liever doet onderdanich zyn uwe
begheerten / als achte te nemen op mijn
eyghen geneughe ofte doofſcheyt / wor-
de ich bedwonghen te conſenteren dese
uwe verſochte abſentie / ghedupende
de welcke ich my t'beste moghelicke
march vertroosten / met de verſinghe
van uwe wedercomeſte. Die ſal ſeg-
gen gheſchieden antwoorden Solmer-

316

rijn. Datterhuffchen (sepe Polmar-
de) sal u altoos te pande blijven man
herte. Ende u ruyne / antwoorde Pal-
merijn / ghebende hier niet zyn Alder-
leste een kintghen duoz den adieu / die
Dolomus in gheluyck nam aen zyn
Dionnelle / niet weynigher tranen la-
rende om zyn schep. u. als haer Wijn-
teffe surhen / om de toetommende ver-
te absente van Palmerijn. Den welc-
ken hem omgheheert hebende / nau-
welijck vijf ofte ses treden van Do-
lmaerde gheromen en was / oft sy be-
stonde soe luyde te schrypen / dat Pal-
merijn selve hoorde / heb'wonghen
werde wederomme te keeren / om hem
noch eens de ghelofte van zyne gherin-
ghe wederomme te verseecken /
welcke hy hem gebaen zijnde / ginch hy
met zynen Cammeraeft ende Dienaer
nae seur logement / waer sy soo lan-
ghe rusten / tot dat Palmerijn int krie-
den van den daghe haestelick opstam-
de / by Dybande (om dat hem selve in-
de Tornopinghen van nooden soude
wesen) dede parcken het Figuerken
van zyn Alderleste / welcke hy hadde
doen snijden in synen goude / ende van
witte Albaster het aenghesicht / waer
van de trecken ende natuyplijcke coe-
ren soe recht naegherommen waren /
dat het seer wel gheleech het levendige
lichaem van d' Infante / die hem sice-
rentuiffchen sependen zenen groenen Flu-
weelen rock met peelen ende sonni-
ghe goude sternen (op een peghelick
van dien Esmerauden stonde) ghebo-
daert. De welcke hy hem in dancke
ontfanghen zijnde / ginch hy met Do-
lmaus (als den Hertoch van Loze-
ren / in meeninghe van hem soe ghe-
ringhe doentlick is / nae Dyanchigh
te verborghen. In albereeds van desen
moeghen uet het Hof vertrocken was)
nae den Prince Trinus / die met

haer beghen / als oock noch stoutlick
andere libberen / ende een groot ghe-
tal van Schiltmeesteren ende Dienaeren
(waer oock hem Dybande niet en ver-
gat) op de selve uyze bestonde te rep-
sen / daer in soo langhe volherdenoe
tot datse gherastelen in de Stadt van
Baris / sonder opten wech te ont-
moeten eenige aventure die wederdich
is om verhaele te worden.

Hoe den Prince Lovvijs den

eersten dach dede voorstellen,
ende bewaerde de figuyre der
Herzoginne van Borgongien,
die hem vergafte de ziderhooch-
ste ammoreuse gracie.

Het xxxiiij. Capittel.

TErwülen de hoopsepe twee
Herauten van Kowis seurs
commissie uprichten / ende
hy met den Hertoch de dingen
tot seure saechen noodelijck / bedent
breedich maerken / creeth hy alle dagen
om de Wartoghlane van Borgongien
samillterlijcker te moghen spreken /
nietwe middelen daerinne hem de For-
tupne oock soe gunstich was / dat den
Coninc om hem te hermaecken / drie
daghen lanch byten Baris / op re-
nen zynen Lusthof logerende / aldaer
verghesellschaft worde vanden Her-
toch / die soe gheringhe niet absent en
was / oft den Prince ghinch de Hertog-
hinne besoeken / tot haer segghende
die vrouwe is ghenoechsaem kenne-
lijck mine onuytspreckelijcke marte-
lisatie / die haer van dach te dach soe
seer vermeerbert / dat desen uwen
Dienaer / wiens wille heel verbi-
ghet is om u onderdanigh te zijn / als

De Historie van

Woe mocht den hertog soude moghen ghe-
bieden / daer deur seer royselinghe de
vijne des doots niet en sal comen ont-
gaen / soo heeft uwe gualle deure dese
beguameghede / die ons de Fortynne
(wiens natuer wanchelbaer is) alre-
deur t'of-wesen den Hertoghs pjen-
teert / hem niet en ghelieft te vergun-
nen volcomenen vertroostinghe. Soe
soude ick (die meer aspijals ghy aen
my gheschouwen zijde) antwoorde de
Hertoginne / die moghen refuseren ?
nae binde liefde ende behoort my ghe-
bieden is die te consenteren mijn alber-
leeste Lotus / dien sy hier met allen
ooghenblijcken soo gracieuselicken aen-
zichte bingheren druckten ende al re-
met (doch) soo secreteelich dat het nie-
mandt en bemerkte) booz ghen mont
ruffe / dat den alderimpelsten van die
opt ghesongherst heeft (want hy niet
en waer van soo groten verstande) dat
men hem hysse de spijle in de monde
moeste stecken / hoor dat hy hem
seluen goet chier aen soude willen doen
lichtelich soude bemerkte hebben / de
Hertoginne te zijn van goeden appetite /
om daer van verfaet te worden / sy de
plaerse aenstelden in heur logement /
alwaer Louis den toecomenden nache-
deur eenen ganch / daer van een van
de Camerieren der Hertoghtinne / die sy
alle heur secreteel betrouwen / den sleutel
hadde / zinde een oude gaelberpe daer
seer selven pemandt inne passeerden /
gespandeende op zene hande hoerken
des Hofe van de Coninginne / waer
nae hem Louis met zene van zijne
dienaren alleen (die sy deur langhe op-
persentie ghetrouwe te zijn / hebou-
wen hadde) ter ghesetter uren vorech-
ten / bindende aen de deure van de selue
gaelberpe de boozse Cameriere / die
in dese saetke hy haere vrouwe ghein-
trusset zinde / hem boende den keyse

alwaer verberphen / booz seide tot in
de camer wien aent hebde van de Hertog-
inne / alwaer Louis sonder eenighs
langher ceremonien te marchen / son-
der stegelsynten te perde monterden /
soo dapper gheerende / dat de Hertog-
inne opentelich bekende zine sporen
beter gheharde te zijn / als de ghene
van den Hertog / soo heeft die niet
deur oudheyt versterken en waeren /
t'welch de Cameriere hoorden / seide
in heur selfs : Wozware dese twee en
ghadden dat de appliceringhe der mees-
tine van heure hevende roysse gheen
derden van doen / waerom sy heur niet
langher conuenlijden / ick en weet niet
waer temtatie) opt de camer betrouwen /
ghehepensende het was te doen te ghe-
ben in de cleerschappes / terwyl
Louis zine Hertoghtinne soo langhe
met sommighe lisselike propoosten
anderelike / tot dat hy wederom ghe-
qualificeert was / om heur booz de de-
de repse de ralle te doen passeren / waer
inne sy heur soo neerstich vertroonde /
darse boozs daer nae (om gheen zinde
te verliesen) berapt was om te repasse-
ren. Waer den Herte volchde de ghe-
no daer niet een groote hebricht wepe-
nisch duert / vallende met de Hertoghtin-
ne tot slaep / daer inne soo langhe vol-
herende dat de Cameriere heur quam
werken / segghende / dat den Hone van
Phoebe de voozlooperse des dach-
ins Oosten vertoonden / t'welch Lo-
uis siende / en wilde hy den Hone
niet min plaspantier maeken / als de
willeromste ghenueghelich hadde ghe-
breest / segghende tot de Conchvrouwe
Ick bid u mijn lief doch eens te willen
gaen besien oft het claer weder is / ter-
wyl den de hy zine leste chagieringe /
die dese twee patienten soo behaer-
lijch ghentel / dat sy verloten heur den
volghenden nacht wederomme op dese
plaatse

plaatse by een te voeghen / welck sy
noch alsoo achtervolghden heur de ad-
fentse bonden gorden inden Hertoch /
wiens gheschieden heur selven dichwils
doen croonen met de stuppe bande
wassende Wane / welck sy twee hoorn-
den / heur vermetende saecken boven
heure macht / om te contenteren de
paukhepdt / de welcke niet connende
hervraghen de straffe continencie / van
den onderdom herpsehe wozende /
Wollen (daer haer norstans de dorch-
belijcke vooz behoorde te warpen) haer
ere (die niet min als t'leven eens ver-
loopen zonde / niet wederom ghere-
ghen en mach worden /) ualepnichlich
ende toechschale / ghelich dese Her-
toginne / die de selve niet en pferceer-
den vooz een clepne onbehoorliche wel-
lusticheit / met den Prinse Lowijs / die
zijn Luptmanschap hier nae soo wel
waer nam / dat hy niet en satilleerde
des Hertochs plaise te houden / soo
dich wes heur d'occase presenteerden /
wes op den lessen dach van April / inden
welcken hy bukten de poorten van Pa-
ris / dede spannen ten seer costeliche
Tente / ende vooz den inganch van die
en hooghe calumme van rooden Woz-
fel / verclert met vele clepne pilceren-
ghens van witten Marmer / alle van
de hoortte van ses cubiten. Ter zijden
van de welcke hy noch dede opzichten
som by de Wensommers heure figuren
daer op ghestelt te worden) een andere
calumme ontent een vadem hooghe /
van groene Rasse / seer costelich ghe-
marmerende met vele lofwerck her-
clere / ende daer beneffens twee rike-
ke Roelen vooz de Richters van den
Camp / daer toe hercrozen werden
de Hertoghen van Orleans ende van
Borgoengien / die heur des anderen
wants smogghens seer viderh ver-
staet besochden / terwylten dat

Lowijs vooz hem dede gaen zine we-
renten ende Wapendraggers / met
verle Trompetters / Waloren ende
Schalmey blasers / Trommellagers
ende Wyers / soo grooten ghelapde
marchende / datmen den anderen niet
hooren noch verstaen en konden / ghe-
volght wozende van een Rosbare met
het beelde van de Martoghinne / seer
constelich ghemarcht ende rickelich
toegherust. Achter die beride reede hy
selve op e seer snel ende sterck Spaans
Oszloochs peert / gheswoent met een
vergult harnas met stralen ghegra-
beert. Daer nae droech een der hooft-
se Prinzen van zins Davers Hof / zih-
nen helm / ende eenen anderen zih
Lancie / achter de welcke yden ende
ginghen vele jonghe Wyren / Ridde-
ren ende Edelluyden / niet alle de wel-
ke Lowijs in de voorszede ozdenught /
den Coninck zinen Wader eenen goe-
den moeghen ginch aanbieden / waer
teghens hy de wenschinghe van een
goet gheluck ontfanghen hebbende /
dorchde hy hem voorsz in zijn Tente /
doende de Trompetters blasen / ende
(nae dat hy t'beelde vande Hertoginne
hadde doen stellen op de Poyse ca-
lumme) deure eenen Weraut upkoe-
pen / dat egeenen Ridder wapen dra-
ghende / soo stout en ware te romen
in zijn Tente / oft hy soude zih Meer-
sterfdeerst vooz d' alder schoone vande
gheschele weerelt bekent moeten he-
ben / inden hy deure seften van wa-
penen niet ter contrarien en wilde pro-
beren / welck de Richters vanden
Camp hoorden / ginghen terfontz
in heure stoelen sitten / ende de Wey-
ren soups Edelluyden met de Souff-
byntoen (die seer vele waren / so
van uplandighe als inlanghe) in de
renten ende op te schabotten by heur
doen opzichten / zantson de welcken

Die Historie van

hem t'ghewijde boeck noch nauwelijck
te deggen in opdeninghe gestelt in had-
den / als den Graue Durcel van Ar-
ragon te voete upt zyn Dancmelloen
quam / boende in een Hofdare by vier
Schilt knechten dzaghen / de statie van
de dochter des Conincs van Aragon /
was welcke statie hy selfs ginch / ghe-
volcht mozdende vā vier andere Schilt
knechten / daer van hem einen leyden
een groot swert blinckent woploochte
peert / den tweeden dzoerh zinnen hel-
met / den derden den schilt / ende den
vierden t' sweert van den Graue / die
heer son gheringhe (als hy zyn veridit
hadde doen stellen / op de daer toe ghe-
ordineerde figunze) by de Tente van
Lodwys voerhde / segghende: Prince /
ik en weet niet oft ghy oetwouwen
zijt der odel glorie der piasomprie van
uwe heerlicheit / ofte hem vernieteliche
hoodeerdich vdt / wante willen staen de
houden dese uwe nepulughe / om de
welcke langhe nachtelich te maechen / is
bereydt den mit de crachte van mijnen
arm / te pzoberen mijn Alverleefte veel
schoonder te zyn als de uwe. Graue /
antwoorde Lodwys / ick sal u voer dat
den nacht ons sal oetwinnen / doen be-
kennd uwe vdele vernieteliche hoode-
dicheydt. Welck ghesepdt hebbende /
gingh: ase gewapent te peerde / loopen-
de teghens den anderen met sulcken
crachte / dat sy beyde heure lancien aen
spaenderen inde locht deden springhen /
int voer passeren den anderen / mette
lichaemen / schilden ende hoofden ont-
moeten / met een alsulcke furieuusheyt /
dat heure peerden bedwonghen wer-
den metten beenen om hoort te vallen:
maer vuyzichliche begheerte van te o-
etwinnen / dede heur veerdichlicheit
op de voeten springhen / alle beydeson
romtgleuselich mit den sweerde vech-
tende / dat het een gorde kogle swaerlijc

stonde te oetwinnen den wien de hertogte
soude blighen / twelcke den Prince ver-
pletende / greep alsulcken moer dat den
Graue van Durcel achterwaerts mo-
ste wighen / om te schuyten zyne swart
laghen / waer vander een (die hy niet
ghewilt mynde te ontzuynghe) hem
ter needen dede vallen / om datse seer
bapperelich treften opt hoochste van zij-
nen helm / die hem den Prince voertst
daer na vant hooft rucht / ende selde
hem zyn bloote sweert op de heele / seg-
ghende: Nu moet ghy u hooft vighen
hooft verliesen indien ghy uwe eyghen
woorden niet en wilt bekennen ghelo-
ghen te zyn Graue. Den welcken hier
op der spijt niet el woort en antwoor-
de / waerom den Prince zyn sweert om
huoghe heste / waer de richters lieven
haer haestelicheit by segghende: Wijn
heere het behoort u ghenoet te zyn /
van uwen vbandt ghebrocht te hebben
in alsulcken stae / dat hy gheene mach-
warre en heeft om hem te verweeren.
Het welcke woort hem Lodwys con-
centerende / dede het deelt vande Prin-
cesse van Aragon / by twee van de
Campwachters / stellen onder de voe-
ten der figunze vande Martaginne / ghe-
lijck oock alle andere zyne oetwinnen-
de naevolgheren behen / onder de statue
van heure Alverleefte. Hierentuffhe
moet den Graue van zijne Dienaeren
ghedraghen in zyn Tente / alwaer hy
dede medicineren zyne wonden / daer
van de genesinghe seer langhsaem ghe-
viel / om dat die seer groot ende diep
waeren ghehouwen ende gheslaghen /
daer den furienfen arm van Lodwys /
vanz den welcken hem van dien dach
noch presenteerden eenen Milanschen
Allder ende vijf andere heeren upt
tallen / die alle by Lodwys bedwonghen
worden des Grauen voet-steyen te
volghen / waer mede den gheleien dach
ten

ten opbelleys / soo dat hem een poghe-
 lck veretroche / was tot dat den Prince
 bris anderen dattus smoggheng weder-
 ont inden Camp quam / aldaer een
 wepnich tijds hier nae oock arriveer-
 de eenen seer stoudermoedighen Spaen-
 schen Ridder / den welken zonne upt-
 opschotghe seer hooverderlijck ghe-
 daenhebbende (ghelick het natuyzeel
 is van sulcke natie) monteerden te peer-
 de / om zinnen loope te doen teghens den
 Prince / die hem t'zghuber aenrompste
 niet zyn Lantie soo dapper tristen / dat
 hy met zyn aenghesicht quam te leg-
 ghen / daer ander luyden ghemeent-
 lich mette voeten gaen. Dies nre te-
 ghenstaende / spjanch hy galliaerdelijck
 den op zyne voeten / staende niet zyn
 sweert so dapperlijcken nae zinnen Op-
 andt / dat alle in groote dreefse waren /
 die een goede affectie dorgghen tot den
 Prince Lowijs / den welken zynen
 gheest nochlang alsoo aenmerden / dat
 den Spaengiaert / om den doot te
 schouwen / hem (ghelick de booggaen-
 de Italianen) moesten contenteren met
 een Wunte / daer met een den Wondt
 quam / oock noch selven andere Ridder
 van Castillen ten vollen betaelde wo-
 den / deur de liberale sloghen van Lo-
 wijs / welck seften hier deur van eenen
 pghelicken ende sonderlinghe van de
 Hertoghinne (die daer van dien dach
 niet present gheweest was) soo seere
 gheypsen werde / dat het gheroep daer
 van gherommen zinde tot de ooren
 van den Coninc ende de Coninghin-
 ne / sp op der selver Hertoghinne aen-
 slich versoch / beloofde (om heurs
 Woons Gidderlike daden niet haer
 eyghen ooghen te moghen aenschou-
 wen) haer den volghenden dach oock
 by den Camp te sullen laten vinden.

Vant ghevecht tusschen Lo-
 wijs, ende Orenus den Hertoch
 van Galles.

Hei xxxv. Capittel.

Often verden dach reedt Lo-
 wijs seer vroech wederomme
 nae den Camp / albiart hem
 boogts daer nae volghden den
 Coninc met de Coninghinne / verghes-
 selfschapt worbende van de Hertoghin-
 ne / met vele andere Princeessen / Baro-
 nen ende Ridderen / die heur nauwelijck
 op de costeliche stellagie (voor haer
 luyder berendt) gheset en hadden / of
 daer presenteerden hem eenen Engels-
 man seer rickelijck toegherust / den
 welken Lowijs uptghehepsst hebbende
 / gheschieden tusschen heur beyden
 eenen langhen tijdt een seer furieuus
 ghevecht / tot dat den Prince Lowijs
 deur eenen traversen slach zyn sweert
 so dapper opt hoochste van zinnen helm
 dede vaelen / dat die om teer blooch /
 mede nemende een quarter van zinnen
 hoofde / t'welcke hem Lowijs boogts
 dorgghde af te slaen. Maer overmits
 hy soo luyde riep dat het een pghelijck
 mocht haan / bekenden den Prince
 Minnarese veel schaonder (als bezijn)
 te wesen / liet hy den Enghelesman toe
 han zyne Wonden gedraghen te we-
 den ter plaets daer men zyne guetsies
 ten (waer aen hy nochlang den volghen-
 den dach stee) verbonde. Terwilen
 Lowijs voor zyn Vader / Morde-
 ende Ridderlesse met zyn Pierde vast
 hieldende / om dat hy zyn hoochmoed-
 iche herte (van den Enghelesman in
 haere presentie soo vailliantelicken o-
 verwonnen te hebben) verhooverdelijck
 hadde

De Historie van

hadde / als mede sul verck op een
hoofsch couragius Spaensc Oor-
loechis peert gaam eyden / een man
groet van persooneniet vreguloe wa-
penen / ende een brade plumagie op
ghinen helm / bepoenende soo heerlij-
ke contentante / dat alle de Onstaen-
ders (hoe wel nemandt / upghenoe-
men zinsdienaren) en wisten dat het
Opheus den Hertoch van Salles was
daer up ooyderden / dat hy enighen
groeten weert ende couragius wan-
moeste wesen / waer tunc sy haere meyn-
ninghe noch meer verstercken / als sy
hem (nae dat hy de figurze vande Prin-
ceffe Agriole Infante van Engelandt /
ghelyck by alle d'andere Armeoers /
heurs lieffte figurzen oock ghesche-
den / hadde doen stellen op de vlee-
we daer toe gheordineert) aen Lowys
hoofde doen een seer haechmoedighe
reden / in deser manieren : De verme-
zenheyt der heeren niet ondersocht heb-
bende / desware saecke is dichtotly een
oorsaecke die menighe groote persoo-
nagten (deur een al te groote meynin-
ghe van hem selfs) veel leegher doet
dalen als sy haer hooge meynen te ver-
heffen : Heer Lowys ghy die ondersaek
hebt te overwinnen son wele Europi-
sche Ridderen / waer onder ick allee-
ne nochtand u haechmoetich heit hoore
te doen bekennen / dat myn Princeff
niet alleen in schoonheyt / maer oock in
alle perfectheiden herre te hopen is nae
de uwe gheschuysserde. Sulche leu-
ghen/antwoorde Lowys / en sullen
nocht stuyten up den mande van den
Continck van Byzantrijckx Soone / al
souden alle zyne lidemacten van stich
tot stich ghesneden worden / daerom
moet ghy een wonderlijck welsprekent
man zyn / meynende my wijs te maec-
ken een saecke de warheyt soo onghel-
pelyck zynde / om de wachse te bekenn-

nen / ick u sal doen ghenade roepen om
der de crachte van mynen arm. Waer
door my wel te sullen bewaren / want
ick u by de siele vanden Coninck Arus /
sepde den Hertoch / ter wylten hy zynen
loop namte ghens den gheren die hem
in ghelycke manieren verbyde / waer
ouer sy den anderen niet sulcher firtte
ontmooten / dat den Hertoch zyne Re-
ghelcrepen verloor / bereyt om te val-
len / maer hielt hem soo wel aen de ma-
ne / dat hy den sabel inne hieldt ter wyl-
ten den Prince onder zyn peert soe lan-
ghe liggen vlyuende / dat den Engels-
man (meynende dat hy herl verdupst
gheweest wate) van zynen peerde cracht
om hem te overvallen / van hy spranc
hierentusschen couragiuselijck op zyne
voeten / tredende met zyn blanchie
sweert nae den Hertoch / die tot hem
sepde : Prince bekent ick u 'hoofde
afslae. Gooveerdighe sot / versarck
eer ick u lichaem van een douthant
woorde Lowys : Welcke woorden den
Hertoch alsoo vertooyden / dat hy hem
stelde tegens den Prince ende den Prin-
ce teghens hem / met sulche besmen-
ele als men niet opghestechte seplen te-
ghens den anderen niet marcheren twes
vrandelike Scheyen / die aen alle con-
ten upt blafen byt ende blannne / in
sulcher manieren / dat d'alberstouffen
vande Onstaenders daer ouer eenen
grouwel creghen / siende dat heur wa-
penen ende clederren op verscheppen
plaatsen ghenetwet werden niet hie-
ren vloede / welck Lowys een seffen
door sluitelijc wonden soo abondande-
lijck upstoyte / dat hy ghescheel ver-
doot ter aerden viel waer de hoeten van
zinen vande / die verstant tot hem
sepde : Lowys bekent / oft ghy sulc
hier aen sterben / houdende hem hoden
'hoofte zyn bloote sweert / welck hy
(siende dat den Prince hem niet en ane-
moede)

moorbe) hoorde verstaet / vordende
met luyder stemme : Weetste God u
ghele / dat de Lichters van den Camp
soo ghevinghe niet en hoorden / of sp
tuygen haestelick daer teghen : Ghebe-
nenden hadde wy wisten u tot de be-
rooye / laet niet vreden den Prince Ro-
wys / die van den Hertoch verlaeten
ghebrachte / noot voor doot nae de stadt
ghebrachte worde tot des Coninck Le-
vinginne / als noch alle de Heeren / Co-
nellapden ende Roffrouwen van hant
hof / bedrueft heyt wel groot boven
maten / maer nochtans belespender
als de bedrueft heyt vande Hertogh-
inne / die (meynende den Prince doot
te zyn / welck sp veel liever heuren
ghegheuen man in plaetse van hem / co-
mewenscht soude hebben) tusschondig
haer heur logement ginghe / alwaer se
heer hoorde met de Camerfere / die
alle haer secreten wiste / op haer ee-
nighert hertoch in een Caduerghe /
waer se soo ghevinghe niet ghesmenen en
was / of sp viel ghescheel van haer sel-
ven plat op de vloer weder / waerom de
Camerfere staech haer toeblijcht naem
tot aghende tont water / waer mede
n wederom vermerckte de leuenbighen
gheesten van haer vrouwe / die bitter-
lich besonde te weenen / segghende :
O Fortune ghij verkerde bedruef-
te van alle de voorspoedigheden / hoe ist
moghelick dat ghij zijt soo variabel
van den ghenen die terstondt noch was
van uwe meeste gheschickte (hy
en pghelick glorie ghegheuen wor-
de) in een ooghenblich alsoo onder
te vreden te werpen : Wadhy ten min-
ten de verschickeliche doot heboven
hem met hare senningshe onschouwe-
ghelicken niet te raeken / noot dat
hy van de beslactich hadde wil-
en maerken / om hy mede te verlos-
en van dese droefheyt alle anders te

boben garnde / die wy erf God onse be-
lich valt / clanchende daer met heere
handen / ende betoonende soo droef-
ghelate / dat de Coninckere tot haer
seide : We- vromte ist u sapoene van
te houwen alsulke manieren / voer
waer inden ghij die niet en wilt veran-
deren / soo sullen de saken die ghij
alderterreelike begheert te houwen /
t'mest openbaer worden. Daer op
de Hartoginne wilde antwoorden / als
haer de Coninginne denckene van haer
repagten dese vraghen of sp Lowys
inde wilde gaen besochten. Waerom
sp verstaende dat hy noch leefde / seer
verblift worde / haer al te groote droef-
heyt t'best moghelick ghevepnde / ende
ginc met de Coninginne tot inde Ca-
mer vanden Prince / die haer soo ghe-
vinghe niet en sach / of sp worde alsoe
verandert / dat alle zijne wonden daer
vande blorden al bereets gestemt was /
wederom op syonghen / welck de
Nederdu-mestere stende / arsten sel-
ve te gheschieden door de sijnante
van dat hy overwonnen was / waer-
om sp gh'oben nemande in de Camer
te laten comen / noot dat ghespaffert
soude zyn hie verschel des doot /
t'welck na die oft vier daghen ghep-
dicht wafende / ginc de Hertoghinne
hem bichwilt besochten / Gode neer-
stelick biddende noot zijne ghesont-
heyt / die de Medeliching soo wel be-
neersichden / dat hy de Coninginne
noch wederom ooghen schijnich sen-
sach / noot dat de hien dagen den Prince
ten van Wabopen ghepndicht waren.
Daer om dat onse Dystole niet en ten-
diert om te verhaelen t'leven van hem
noch vande Hertoghinne / soo sullen wy
wederom keeren tot den Hertoch van
Salleg / den welken (hem ende t'iste
ghe van Agriole / inde plaetse van Lo-
wys) vande t'breide van de Hertoghinne
ghebreide

De Historie van

gheborende hebbende) dien dach noch be-
nochten woorden van vier andere cloes-
te Addeberen/die hy nochtans alle over-
wan / doch niet sonder groot verijchel
ende moeyten.

Van t'ghevecht tusschen Pal-
merijn, ende den Hertoch van
Gailes.

Het xxxvj. Capittel.

Op den selfden dach als Ro-
me van Syenus overwon-
nen was / quam des avonts
oock albaer binnen Darys
den Prince Syenus met Polomeus
en Palmerijn / den welken des anderen
daechs smeyghens zyne wapenen ende
wapenroch die hem Polinarde ghege-
hen hadde aenghebaen hebbende / met
zine twee Cammeracren in eenen ge-
sofveerden moede reedt nae den Camp/
tot den Hertoch Syenus / segghende:
Heer Addeber / al en hebt ghy my noyt
misbaen daerom ick u eenighen quaden
wille soude moghen toedraghen / soe en
can nochtans mynen dienst die eenwe-
lich verbonden is aen de excellenten per-
sone die ick weet een
spieghele van alle deucht ende schoon-
heid te zyn / niet consenten / dat ick u
late in uwe quade meeninghe. Die niet
quaet maer d'uwe halfsch te zyn (ant-
woorde den Hertoch) sal ick u probe-
ren / niet mette woorden maer mette
wercken. Ende kuptende hier met / soe
wel hy als Palmerijn heere helm / de-
hense des anderen Lancken aen ruc-
ken in de locht vliegghen / waeromme
heer wederomme op haer heeder ver-
soeck / nleuwe suten ghegheben wo-
den / niet de welcke sy den anderen soo

dapperlich groetten / dat den Hertoch
ontfangende een groote wonde / mette
beenen quam te staen daer ander luy-
den t'hoofte pleghen te draghen / noch-
tans sprouck hy lichtveer delijcken op
zine borre / nemende zyn sweert in bep-
de de handen. Waerom Palmerijn vze-
fende dat hy zyn Dett soude dooden/
mede uyten sabel sprouck / vanden Her-
toch niet min aengheballen woerdende/
als eenen Leuw onder een kudder scha-
pen / maer hy dede hem brans algha
booz d'ogge ginsieren de scherpte van
zyn sweert / t'welck hy gheduylich-
sicken om hooghe houdende / t'selve soe
dirlwils ende dapper op hem dede ne-
der dalen / dat den Hertoch nae een lang
twijfelachtich gheberhe / overmits
t'beeldoudige upstortinge zyns bloets
bedwonghen wert half doot ter aer d'it
te storten booz de doeten vā Palmerijn/
die hem terstondts met eenen cracht-
ghemarm den helm van t'hoofte ruc-
ten / ende met den anderen zyn sweert
opheffen / als de Richter baer hy qua-
men / segghende : dat hy de bletzle ghe-
noech ghedaen hadde / deende den Her-
toch by zyne Dienaren in zyn Tent
draghen / hoewel dat hy liever ghesoz-
den als langher gheleest soude hebben/
om den spate dat hy overwonnen was
den Palmerijn / die de figure van zyn
Polinarde van v'een pilierne op d'an-
der ghestelt hebbende / van dien dach
noch overwan vier andere Franso-
sche Addeberen / alle soo cloetse mannen
dat Palmerijn die niet lebendich en
meende ontgaen te hebben / hoewel dat
hy noch dapperder seften moeste doen
in de vier daghen daer nae volghende /
dat sich teghens hem nochtans tot heer
er aller groeter leetwesen / presenteer-
den vele dappere ende couragieuse En-
gelsen / Fransosen / Italtaren / Spaen-
gaerden / Oylecken ende Romeynen /

ten leffen van allen den welken eenen
veel cloechmoedigheu sabbet was do
recht ghennemt: die het meer als vier
aren lanch in groote twiffelinghe te
ghing hem stonde hielde / maer ten le
sten gheconsidereert hebbende / dat hoe
men machtigher teghenpartye herse
hoe men grooter nitet behoort te ghe
bruycken wterp hem niet sulck cracht
op zijnen vande / dat hem dien de par
tye moeste quitten / daer niet palme
rijn van de acht daghen op den prince
van Oranckrijcke in gheselt / om te
verfien hoor de sechechte vande her
togiane van Borgonien / hoorzijn Bo
linarde verzeert de volcomen victo
rie / van de welcke hem een preghelich
denckende hoe het moegelijck was / dat
enen sabbet coste resisteren soo veel
andere seer verwonderden / sonderlin
ghe den Coninck Agartel / die hem hier
deur so grootelofte estimeerden / dat hy
hem bedwonge niet alle zijn geselschap
te comen logieren int Hof / alwaer hy
soo wel ghemedichneerdende ghetrach
teert wozt / dat hy wederom ghenoech
sante sterckheide creecht om de Wape
nen te voeren / in den tijde van ses da
ghen gheduyende / de welcke hy dieh
wils besocht worden van de Conin
ghinne ende hare Loffvrouwen / als
oock van den Prince Lowijs / die hem
een seer groote affectie oordroeghe / en
de schencken hem twee van zijne alder
beste preerden / omme dat hy hem ghe
moorlien hadde / verchende teghens
den Hertoghe Oranckrijck voor de schoen
heyt van de ghene / waer van Lowijs
van haem soo neerstelijck verfocht / dat
Palmerijn geen bequame middelen en
wiste te bedenckē / om hem niet verlost
heyt te moghen excuseren / maer hem
die herlaende / als oock mede wist dat
Erineus was / hadt hy boven al den
naem van Bolinarde seer te willen

houden. Welcke hem den Prince van
stelijck beloofde / daende daer nae so wel
hy als zijnen Vader / die hy den staet
van Erineus mede verlaert hadde /
den selven soo groote eere aen dornde
als een sulcken hooghin persone werre
dich was.

Van den strijt tusschen de twee
perloonen van de Hertoghen van
Savoyen ende Loreynen.

Het xxxvij. Capittel.

De hoorsepde acht daghen ghes
pudicht zijnde / dede den Per
toch van Savoyen oprijcken
twee Hooppyzen columnen
veel costelijcker als de ghene van den
Prince Lowijs gheweest waren / met
zijne Tenten / ghevoert met root vpa
st ransosp stuwel / verleet met ver
scheyden hojduyningen ende oberbloo
diepelt van Aferenpen in goude lette
ren ghesicht / daer onder men sach veel
amozense spreuchens van Historisch
uersende Doeten / so Wyfcken als La
rijnen / alle ghevoert zijnde op de liefde
tusschen hem ende de Duffet van La
wys (Catharina ghenoemt) de welcke
hy den smogghens vorch ghegaen we
sende enen gheluckighen morgen wens
schen / ontfinc van haer tot een fabur
een byrelet / veretert met seg groote so
Diamanten als Robijnen / waer niet hy
hem / veresende dat heurde Coninginne
overcomen soude / hoorzijn van daer ver
trick na den Camp tot de Alstern van
dien twee seer hoofsichtige mannen / als
den outsen Bone van Oranckrijck met
den Orabe van Arminach vercoopen
waren by den Hertoch / die hem (om
dat de Wagnen stonden te verlicken
hy

De Historie van

by den **Wancomer** aenghelapent aen de
poorte van zyn Tente hielde / toe dat
hem quam presentereen den Hertoch
van **Lozepen** doende by zyne **Midder**
voor hem draghen een ghecroonde Fi-
gure van een **Jonckvrouwe** / so con-
stelijck het natureel nae gecontersept / dat
ter niet onderscheptelijck en was als
elken / behdende haken op de croone in
grote letteren op eenen silveren gronde
ghescheven.

Dit is Polinarde dy doonste,
Boven alle Jonckvrouwen de Schoonste.

Welcke figure by hem doen stellen
wiesende op de pilere daer toe geozhi-
niet / ginch by den Hertoch van **Da-
bopen** tot hem segghende: **W**hy verach-
ter van d'alder perfectste schoonheden /
siet hier voor u den genen die niet crach-
te van zynen arm u sal doen bekennen
uwe leughen / die so grovelijck niet en
behoorde gesprooken te worden upten
mont van eenen **Prinse** van **Dabopen**.
Daer over den Hertoch so vergramt
worden / dat hy sonder een woord daer
op te antwoorden hem in alle heerstic-
heyt ginch wapenen / ende nemende een
kercke lancie / liep hy daer met so crach-
telijck op zynen vpant / ende die op hem /
dat toe oen haer handen toe in stucken
spronghen heure lancien / daer van de
punt noch beurbonghen haere schil-
den tot op de harnassen / die grof van
pser wiesende / heure lichamen seer wel
besehemden / wiet over hy den anderen
hoofly ghelycseert zynde / heerde hem
den **Dabopen** haestelijck om / clande
met zyn sweert een seer swaeren slach /
daer mer hy meende t'hoof op te clabe
handen **Lozepen** / die den selven sleit-
min op zynen schilt afschotten / besprin-
ghende zynen vrande om hem daer van
te rebenessen / so vallantelijcken / dat

hy hem op verscheyden plaatsen wond-
de / terwyl den **Prinse** van **Da-
bopen** oock niet en liep / maer bickwils
sonder aerssem te verhaelen met sulcke
sellecheit op den **Lozepen** smet en hiele /
dat dien meende niet met eenen mensch /
maer met eenen waerachtighen duyvel
te doen te hebben / nochtans verweerde
hy hem eenen langen tijt so dapperlijck /
dat alle de omstaendige eenen grouwel
hebende van tselve te aensien / niet en
wisten te oordeelen wie van de victorie
triumpheren / soude dat den Hertoch
van **Dabopen** in groote looflijcheyde /
willende spelen om ginc of dobbel / met
zjn scherpsinghent sweert meer als een
quartier niet sommighe gespen van den
Lozepen schilt af hieum / deur eenen so
wel ggetrocken slach / dat den selven
voorts daelde tot in de helste des hals
van zyn peert / dat hierom doot ter aer-
den hiel ende zynen meester onder hem /
breechende zyn een been tot groote bly-
schap van zyn tegenpartij / die dit siens
de / terstonts van zynen peerde cradt in
een furieuse meeninghe / die den **Lozepen**
niet gnetse bewesen en soude hebben / so
verre de **Wichters** niet haestelijck gree-
men en waren in zyne beseheminghe /
met de arroydeeringhe van de victorie
aen den **Prinse** van **Dabopen** / die muel-
ken hem voorts hier nae in zyne Tente
voert / alwaer hy hem dede ontwa-
penen ende verkinden zyne wonden / die
hy van so groote impoytante gebodelde
te zyn / dat hy hem gheerne door de reste
van dien dael gherust soude hebben / en
hadden de conditien daer niet teghen
gestreden / vermeldende dat hy hem een
ure niet nae / wederom moeste heerblij
handen aenden inganc van zyn Tente
daer hy niet langhe en verhepde of
hy woerde up gheerscht van enen **Wic-
laensche** **Midder** / die te doot wille ver-
ten met de talslach / daer mede hy hem
for

so wel wiste te behelpen / dat de Rijk-
kers berijpt waren om de Hertoch van
overwinnen te overleiden / als hy by
kans in bisperatie zijnde / zinnen houter
met sulcke cracht dede dalen op den
Hilmen echer schouder / dat dien daer
mede gheheel opghecloofte waghende /
hem bykans van s'lichaem viel / waer-
om hy zijn geweer vallen latende / eenen
op den eerst gaf ende ter oorden weder
viel van toeghen groote pijn / sonder
janden ofte horten meer te verroeren /
tot groot oordeel van den Hertoch.
Den welken overmits grootes wach-
ende moeshept onmoghelich zijnde van
sien dach meer nipt te rechen / van de
Rechtens (stende dat de Sonne oock al
reer de oibzen speyden / contrarie
van de moghenfcaets schaduw) op
sijn verfocht / geconstenter werde hem
ot des anderen dachs smoggheng te
noghen verrecken.

Van het ghevecht tusschen den
Hertoch van Savoyen ende Pro-
lomeus.

Het xxxvij. Capittel.

Palmerijn noch het hadde beva-
cende / overmits de wonden die
hy hem vercreghen in ghenicht
bende by s'leste daghen des Prin-
zen van Spancherij: / was de van Tri-
neus gheseyt: Dert Palmerijn den Her-
och van Loepenn / verchende hoop de
thoonsept mijns susters / is overwon-
nen vanden Prince van Savoyen. Die
n heeft sulcken gheluck niet vercregen
nijn Derte / antwoorde hy / om de recht-
neer d'lijpde van zijn sacche / maer om
dat den Hertoch van Loepenn moge-
lich heeft willen verfoechen een allantie
als hy niet weet d'ich en is / aengesien hy

verlozen heeft sulc s'edde hoop de schoon-
heide van de ghene die alle de houwern
van desen lande / sae vande ghescele me-
rel te boken gaet in alle perfectien. Die
hy nipt gheprezen te worden / soude een
grootte sottecht zijn seide den Prince /
om dat men soude oordeel sulcx alleene
te spruyt in de gunste des maerhschaps
waer van een saerke en ran sel nipt niet
onthouden van te segghen / dat sy veel
bater by u als by hem soude verdbicht
worden. Den dach inne alnoch mijn de-
vointe doen antwoorde Palmerijn / her-
waken in soo seere de wilbaden bis
Wadens (aen wien alle mijn leven ende
hoopsort hangt) Dert Telmus / dat
mij niet mogelich en te vooch te garen /
waer haer de ghelieghentheit oock pre-
senteren soude kunnen / waer mijn ver-
moghen te verdbighen / niet alleene de
eere van zijne Sabasheit / maer oock van
alle de ghene die hem aentreffen. Hier
met vooch hem nemende alsoe gheloo-
ven Hertoch van Savoyen / den vol-
ghenden dach te gaen brachten / maer
stende dat Telmus s'elbe overmits
zijne swachheit gheenins toelaten en
toilde / dede hy Ptolomeus secretelijck
by hem comen / segghende: Mijn alder-
getrouste vrient / u is seer wel bekent de
onbehoorliche onere (deur de al te gro-
te vermetelicheit van enen slaymoe-
ghen Hertoch) gheschiet / aen de ghene
tot de walsche mijn ghetroutwe afferdrie
mij Hierom doet s'iden een seer groot
verdbiet / welcke hem nochtans boken
maten vermeerder / om dat s'ich bene
mijne wonden beiet worde / de selve te
wpecken. Wel halven bidde s'ich deur
den crachtighen hant van onse onbe-
liefte gheliefte / dat u ghelieve te
vervullen mijn onbetmoghenheit met
een enen weghe / vete te vercreghen te-
gheng den gloeyusen Sabopart / ende
te vreden te stellen dese mijne onbetvra-
gheliche

De Historie van

godelijck quellinghe. De nabben an-
 derzijde Prolomeus / waer den ich ho-
 pe te sullen cessen het torment van u
 verdriet / hadde ich alsoo vastelijck voor
 mij gheminnen al ser mijn Heere die aen
 mij verhoefte / dat het onnodich valt
 ing te hebben / tot het ghens strecken
 is mijn selfs groote affectie. Om de
 welcke te vreden te stellen mijn me-
 ninghe is / den Hertoch moggen voren
 sandre foute te verhoefte voor de schoon-
 heit van Byronnelle / alleene om dat ich
 hare perfectie alleen genoechsaem ach-
 te van ober Catharina die victorie te
 vercrighen. Ware in seide Palmere
 moet het geluck u so grootelijck dienen /
 als myn begheerten tot u fauor stre-
 ken Heer Prolomeus / van den welken
 Palmere van dien abont noch te ver-
 staen quam / hoe dat den Hertoch van
 Moeynen den naem van Volmarde o-
 penbaerlijck op zijne figurpe doen stel-
 len hadde / daer over hy vercrech een
 groote jalousie / die hem alle den nacht
 quilde met de ooghen zijner ghebarte-
 ren / gheduyelijcken te voren te stel-
 len de eyndelen / van van de kintafte-
 inghe / ende van van de onvolstandighe
 vrouwen. In dese fantasien in hem sel-
 den segghende: Och God / hoe ghertinge
 zijn der vrouwen herten ghelovnen /
 maer noch veel lichtelijcker verloozen /
 ende terstont daer nae herispte hy hem
 wederom / seggende: O vleysige hoose
 nature / die alcht erch doet dencken /
 het is onmogelijck dat int herte van een
 soo deuchdelijck Philisse (mepuende
 Volmarde) soude logeren eenighe trou-
 loofhepe. Nochtans en kost hy niet dese
 waerghewoene redene / de partje der
 twijfelachticheit soo wel niet doen en-
 den / oft hy bleef in een gheduytge ver-
 anderlinghe van meeninghe / tot dat
 de Sonne de menschen die trighen ons
 gien / ontsloopen wesende met heur blp-

de aenghesicht (daer niet sy te niet haet
 den trouwel des nachts dupliker hepe)
 mede veracht den Princen torment /
 als Prolomeus in volle wapeninghe
 (vergeuomen den Helmet / Lance ende
 Schilt / die hem van dier Schilts kne-
 ten naeghebzagen moeden) hem te per-
 de voor den Hertoch presenteerde / tot
 hem segghende (terwyl hy deselbe
 Schilt knechten van heur vraginghe
 ontfaste) Heer Ridder / d'oorfaccken van
 mijn hier comste zijn u openbaer / daer-
 om wacht u van mij / waer niet sy om
 zinnen loof te moghen nemen / en sijn
 weerth vanden Hertoch rede / die hem
 haestelijck gewapent hebbende / de spere
 van Prolomeus soo strengelijck ont-
 moete / dat hy den sabel quiterde / twee
 zinnen vpart stende / sech terstont om
 sech / ende sloech hem eenen swaeren
 slach opten Helmet / terwyl hy coura-
 geuselijck op zijn beenen sprong / ende
 dien seer wel vergelde aen Prolomeus /
 die oock soo blijlich zijn devalse dede /
 dat de selle slachten bichwils bedwon-
 ghen op de knien te vallen / soo d'een als
 d'ander / daer hontwende ende hervende
 heur Delen / Harnassen ende Schil-
 den. In sulcher manieren / datmen tus-
 schen de spytichelen van de vanden
 speer / op verscheiden plaetsen daer mit
 sach comen teghens de Sonne glin-
 ren haer roovertwighen bleet / soo over-
 bloedelijck / dat een pghelijck opdes-
 den onmogelijck te zijn / oft sy vreden
 moesten albart lieben eyndigen / oft ten
 minsten eene van heur twee / sonder
 nochtans te kunnen beemoeden / wie /
 tot dat den Hertoch (use dat sy heur o-
 ver de twee uren lanch inden voorgaen
 den staet soo dapperlijck trighen d'and-
 deren ghehouden hadden) met zijne
 ene konigcreep de ledere van Schilt
 van zinnen vpart / die hy daer niet soo
 crachtelijck herwaertp ende derwaertp
 soech

noch / dat hy hem metten neuse smet
als oft hy metten neus nae den Hemel
hadde willen spercleeren. Wantomme
hy seer verblijde wordende / terstondts
met een groote satie op hem viel / of-
schickende zijnen helm / maer wordt hem
het voer passeren belet by de Ridders /
die welcke hem de victorie toeghesepdt
hebbende / Polomeus upt het verck
heden brenghen / erwylten den Hertoch
hem verterck nae zijne Tenten / om
verhonden te worden van zijn wonden /
die wel veel meer nochtrans van elken
soet impoortantie waeren / als bewaert
ende deur zijner wapenen dichte / het
welcke beletten dat de swerden gheen
inlepte in zijn lichaem hadden kunnen
houwen / soo dat hy daeromme niet en
niet van dien dach noch alle met beson-
dere gheweeren / overwinnen vier an-
dere cloecke mannen / tot soo groote
blitschap van de Princesse Catharina /
als oozel hepde van Palmerijn / die
des anderen dachs hier nae / sonder
acht te nemen op zijnen swaeren sta-
te / den Hertoch wilde gaen beverchten /
maer Trincus septe tot hem : Doe Heer
Palmerijn / al quackby schoon van de
victorie te triumphheeren / so seiden ghy
nochtans hier niet in alsoo grootten
verjckel / datmen u vande soude moe-
ten achten van u eyghen leven.

Wandt van dien mijn Heere (ant-
woorde hy) en ben ick niet / maer oock
en beside ick tselve nienwers anders
om / als te gheschepchen in eerlike sae-
ken / dastom bidde ick dat mijn Heer
niet en wil ghesleuen deur al te groote
vriendtschap te beletten mijn behoir.
Nochtans vrochte Trincus om vrees
van niet voochten te sien het ghene zijn
herte soude mis haecht hebben / soo beel-
te weghe / dat Palmerijn zijnen wille
(haerwel tot zijn groot leetwesen) moe-
te upstellen. Hem niettemin soo wel

goudermetende / dat hy tot de wapenen
te moghen voeren / wederomme ghe-
noechsaene sterckhepde vercrech inde
bye daer nae volghende dagen / de wel-
ke ghebuppende / den Hertoch altyt o-
berwiner blivende / sulcke septe dede
dat hem alle de wereldt voer den besten
Ridder des gheheelen aertruy achten /
van geen groter weerde niet houden
dede voorgaende victorie van Palme-
rijn / die op den selfsten dach als hy hem
wederom ghesont bebande / ghinc be-
soeken den Prince Lowys / den wel-
ken (beugbende de langhe victorie des
Hertochs van Saboyen) hem soo ghe-
ringhe niet ghesien en hadde / est hy
septe : Heer Palmerijn / de Fortu-
ne den Hertoch veel gunstigher zijde alse
my contrarie was / doet mijn ongeluck
te meer veracht / ende uwen voorgaen-
den saem alsoo vri minderen / dat ghy u
selven ongheluck doet / inlien ghy mee
alle neerstichepde niet en versoecht om
voer up te vercrighen / de te vreden
stellinghe / ende voer u de victorie.

Die te behalen is onseker mijn Hee-
re antwoorde hy / sonderlinghe soo die
niet vergunt en woert na de deucht noch
couragieushepde der herten / noch sin-
gularhepde der persoonen / oft anders
soude uwe Princeliche Excellencie son-
der twiffel ghevolcht zijn / het gheve al
noch verhoopt te vercrighen den Her-
toch / wiens blitschap ick niettemin
moghen vroech onse / ende onse vrees-
hept zijne verhoop te maechen / deur de
beweginghe van mijn selfs groote ghe-
nepthepde / die haer nochtans seer
verstercht met de begerere van u / mijn
Heer Lowys / die hier met van Pal-
merijn oozlof nemende / des an-
deren dachs smorghens
met verlanghen
verwachte.

De Historie van

Van t'ghevecht van Palmerijn

teghens den Hertoch van Savoy-
en, ende den Ridder van de Son-
ne.

Het xxxix. Capittel.

DEn Hertoch van Savoyen al-
bus ses gheheele daghen lauch-
de victorie behouden hebben-
de / reedt Palmerijn opten se-
densten dach smozgens vzoech verande-
felschapt met den Prince Lowys / Tri-
neus ende veele andere ionghe Heeren
(in presentie vanden Coninc / die zyn
ghevecht oock (ten wilde) inden Camp/
bekeedt met alle zyne Wapen-stucken/
uytghenomen dat hem hy dize Glan-
ren naeghedzaghden worde / den Helmet/
Schilt ende een pferen kolbe. De wel-
ke ghenomen hebbende / vloot hy zynen
Helmet ende sepoet tot den Hertoch: Heer
Ridder de Sonchvrouwe die ick bemil-
ne is niet alleen schoonder als d'uwe /
maer gart te liouen alle die tegenwoz-
nich leuen / darom moet ghy oock te-
ghens my probeeren / t'ghene ghy albe-
reets op so veele anderen versocht hebt.
Weur sulcke proberinge sal ick u straf-
fen van uwe groote leugenen antwoor-
de den Hertoch / die hier mit oock een
knobse nam / ende gaf ter eester aen-
compste eenen dapperen slach opten
Helmet van Palmerijns / die hem hier van
opstaende voer seer wel wyccuten / tot
verweringhe van soen groote rooyne-
heyt des Hertochs dat sy soo d'een als
d'ander deden bersten heute schilden en
harnassen / deur gewelt van Rode mette
pfere knobsen / die ster haest elcynde na-
men / om dat Palmerijn den Savoyaert
ontdeckt stende / hem so sellen slach gaf
tusschen den Helmet ende Ringkraghe /

dat hy ter aerden neber vallende / zyne
handen ofte voeten niet meer en ver-
coerde / als de menschen die noch roet
noch sleer meer en behoeven / waerom
Palmerijn (oock van zyn peert treden-
de) den Hertoch den helm afruchten /
ende de punte van t'sweret op de keele
setten. Als doe de Richters tot hem rie-
pen: Heer Ridder hy is ghenoech o-
verwonnen die gheen macht en heeft
van hem meer te conuen verbedighen /
daerom en behoort ghy den Hertoch
niet meer te misdoen. Int welcke o-
bedierende / ghinch hy nae zyn Tente
om hem te rusten / dat seer wepnich
druyden / om dat hy van dien dach
noch worde bedwonghen acht dape-
pere Mannen te verheffen in den self-
sten graedt als daer van hy de pro-
motie ghedaen hadde aen den Her-
toch / diemen hierentusschen nae zyn
lagas vzochte / om ghecureert te wor-
den van zyne wonden / daer van de
ghenesinghe seer lauchsaem viel / ober-
mits hy hem seluen grootelijck quet-
de niet spijt ende rooznisse / om de sel-
ue sacker die Trineus ende veele an-
deren hertelicken deden verblighen /
sonderlinghe hy den Prince Lowys /
welens ganderinghe (om de overwin-
ste des Hertochs) niet min en was /
als oft hy selfs hadde willen trum-
pheren met de vlicktoze van Dal-
merijn / die hy oock niet en vergat des
anderen daechs smozghens te helpen
gheleypden weg tot inden Camp / in
den welcken hy ouer veele Ridders de
overhandt coech / soo wel in dien als
in den anderden daech / voegghende hem
den deeren (wessende den chieuesten
ende lesten dach) wederomme op de
selfste ploeste / alwaer hem ter sondre
quam presentieren eenen Ridder van
Mimont / machtsich ende groot van
persoone / t'welcke nochtans niet en
freeschten

verlaten als tot zyn meerder schande/
 hier inne Palmerijn / soo wel hem als
 uch vss anderen / door den middoch
 dwanghe opentelken te bekennen/
 here Weesteren in perfecten min-
 er te zyn als zyn Polinarde. Om door
 welke voorz de ghehele vichezie
 moghen vererghen / sy soo langhe
 erbeopen een pement meer ten voor-
 ghyn quam / tot datmen den alder-
 schijfsten Prince onder het ghehele
 rinelsche firmament / sach blachten
 he het Westen / om te ontsloopen den
 ontack Desyrt / soo dat hy meynen
 in wyder Travaille ontslaghen te
 en / als recht tot hem quam een rij-
 in / eenen Ridder seer vzaef int aen-
 houwen / in swarte Wapenen met
 witte strepen/dyarghende eenen Schilt
 in de selfse verwe als men siet hebben
 bligde Lichte / niet ghequelt woz-
 ende met eenighe verdytelijke woel-
 in / waer inne stonde een goude Son-
 met glinsterende straelen / ende sit-
 tande op een byghen Deert met witte
 decken/het welke hem met spynghen
 het minder couragieus en betoonde
 zonen Weester (t'hoofte berleet met
 men Delm daer op heele roode / blau-
 ende groene plumagten stonde) nat-
 untelijken dyoech / segghende / tot
 Palmerijn :

Heer Ridder / verstaen hebbende u
 eyninghe te zyn / dat uwe Alder-
 fste alle andere Jonck-vrouwen in
 noonhepden te boden gaet / ben ick
 uit courtoise beweercht gheworden/
 u van soo valsche meyninghen
 verlossen / niet de bedwinginghe tot
 enbaere bekentnisse van soo groote
 inghenen. Gheen courtoise / maer u
 overdrichende / antwoorde Palme-
 in / en heeft u onverstandich oordeel
 et kunnen wijs maechen / niet al-
 in gheen leughen/maer oock gheen

dinck waerachtigher te zyn / als dese
 inghe meyninghe : Daerom sal de
 crachte van mynen rechten arm sulcx
 doen / maer u is booz eerst van nooden
 op de ylleerne daer toe gheordineert te
 doen stellen de figurze van de Jonck-
 vrouwe die ghy meynit te verheffen bo-
 den de ghene die geen ghelyck en heeft/
 volghens de conditien ghypubliceert
 deur gheheel Europa. Ich en heb van
 haer gheen ander figurze / antwoorde
 den Ridder van de Sonne (alsoo ghe-
 noemt om het teyken van zynen
 Schilt) als die de Liefde (soo vast dat
 ser niet en sal conuen uptghetwist woz-
 den / dan deur de doode) ghepzent
 heeft int binnenste van myn herte / dat
 ghy sult moeten openen soo verre ghy
 van haer wilt sien de waerachtighe ge-
 lyckemisse / daer van ick u sal doen
 gheboelen de deucht / deur de crachten
 die de selve upsprent in alle myn leden:
 Daerom en laet ons niet langher twi-
 sten mette woorden / maer commen tot
 de werken. Hoewel dat sulcx strecken
 sal / antwoorde Palmerijn / tegheng
 de oordeninghe van den principalen Au-
 theur deser Camp-stichtinghe / soo sal
 ick u nochtans niet deur bedwanch /
 maer deur groote affectie om te mogen
 probeeren hoe ghy uwe braveeringhe
 inder daet weet te achtervolghen /
 hier inne hoordeel vergunnen / soo ver-
 re ghy my wilt verclaren haren name.
 Dien verfwijghende (seyde hy) sou-
 de ick de natuere / die in haer te refoz-
 meeren / heeft willen verthoonen haer
 groote macht ende wetenschap/onghe-
 lyck doen. Daerom zy u ende een pege-
 lck openbaer / datse heet Polinarde /
 des Keyser's dochter van Dupislandt.
 Zy den hoest-vaderenden Jupiter
 antwoorde Palmerijn / ghy hebt soo
 wel de rechte persooen verroopen / dat
 ick om haer en saem (die ick in grooter
 Q 2 werden

De Historie van

weerden hant als ghy) te verninde-
ren / my teghens u niet stellen en wil /
maer seer wel om u te doen bekenen /
dat ghy niet weerdich en zyt haer Die-
naer te wesen. Eenem grooteren Die-
naer haer singuliere Excellentie te ber-
epfchen / seide hy / wordt hy my seer
wel bekent / maer ich sal u niet alleen
opentlijken doen segghen / maer oock
luyde doen sweeren / dat ich veel weer-
digher ben om van haer met eenich ge-
bode ghesabotiseert te worden als ghy.
Deur welcke woorden Palmeyn soo
seer verschoot wert / dat hy zyn Lan-
delde ende zyn paert met groote toez-
nichheide despooren dede ghevoelen. In
sulcker manieren / datse beyde mans
ende peerden ter aerden slozen / noech-
tans syzonghense rasschelijck weder-
omme op haer voeten / ende grijpende
heur sweerden / bestedense den ande-
ren so epfchelijck / dat d'alberstoutmoedich-
ste vande toetenders deur grooten
grouwel heur ooghen slopten / om die
onghelooftelijcke slagen / die haer hoof-
den deden schijnen in vuyre te staen /
overmits d' menichvondighe vouthen
diemen sach syzonghen upt het stael en-
de pfer van heur wapenen / daer van
de slucken soo snel herwaerts ende der-
waerts deur de plaetse des Camps vlo-
ghen / dat veel vande omstaenders / in-
dense daer van niet beschadicht en wil-
den worden / met het hooft om leeghe
moesten wijchen / waer deur sommighe
van haer ontwaer werden haere schoe-
nen ende t'onderste van haere cleederen
besprengt te zijn met blode / het wel-
ke soo overbloedelgch upt de wonden
van dese twee furieuze Campbechters
syzongh / dat alle die het saghen daer
dur met weermordicheydt beweert
worden / sonderlinghe de twee Rich-
ters / daer van den eenen tot den Co-
mick seide : Mijn Heer ich gheloof dat

wy in der waerheyt een fantasse ende
niet een waerachtighe gheschiednisse
en sien. Mengaende van my antwoorde
den Comick / ich doerbe seer wel ver-
sekeren / niet alleen dat ich desghelgch
nopt meer ghesten en hebbe / maer oock
batter nopt meer so grouwelijcken stede
gheschiet en is tusschen twee parit-
liere personen. Maer sy en maecten hier
van dies niet teghenslaende niet meer
wercht / als of se maer ghecozt wylt en
hadden singuliere Palmeyn / die
zinnen vande byrang gheenen tydt en
gaf om zinnen aeffen te verhalen noch-
tans defendeerde hy hem couragieus-
lich / tot dat se om de duysterheyt vanden
nacht toztien versochten aen de Rich-
ters / die haer de selve niet vergunnen en
wilden / maer gheboden heur den stont
op te houde / seggende het en al te groo-
te schade te sullen wesen / indien om een
soo lichveerdighe saecke t'leven verlo-
ren twee sulcke byzade Ridderg / die hier
deur soo verschoot worden om de groo-
te affecte diese hadden van den anderen
te overwinnen / dat den Ridder van de
Sonne seide / de Richters hem ongelgch
te doen ende Palmeyn dat zinnen ges-
nimmermeer en soude gheest zyn / tot
dat hy dit gebechte voleyn hadde / maer
nauwelgch en haddense dese woorden
upt ghesproocken / ofte sy bielen beyde
vooz doot int perck neber : Waerom
men heur ewech dede dzagen / te we-
ten Palmeyn in des Comick Valleg-
alwaer hy deur bevel van zyne Ma-
stept ghevisiteert wort van de Med-
cijnmeesters / die aen hem bevonden ve-
le dootstikke wonden / die sy nochtans so
wel cureerden / dat in wepnighe daghen
het verickel ghepasseert was / als den
Prince Lotwos (die hem om zyne Rid-
derighe dade seer verninde) hem quam
visiteren (gelgch hy oer bickwils te dozen
gedal hadde) seggende : Heer Palmeyn
uwe

uwe heerlijcke septen/boen up de Prin-
cesse die alfulcken Ridder als u in haren
menste heeft/soo gheluckich achten/dat
ich (soo verre dese veranderinghe van
gestaltenisse niet een wepnich te vzeeme
en scheen)soude wenschē in hare plaetse
te mogen zijn/niet om van u te genieten
te saecke daer toe de Jonckvrouwen
nich wil al hongervich gheveynsen geen
appetijt te hebben / maer om tusschen
ons te maechen eenen bant van getrou-
we Wylentschap. Uwe Wylentschap en
ontfange ick niet alleen in een groot fa-
neur mijn Heer/antwoorde Palmerijn/
niet belofte vāde selve by my als onder-
haen altoos onberechdelich te sullen ge-
houden worden: Maer oock bidde ick
niet geheelder herten/dat God almach-
tich gelieben wil noch eens de gelegent-
heyt te schicken / waer deur ick metter
daet sal mogen betonen in wat grooter
weerden ic houde de gunste die ick hope
dat uwe Princelijcke Excellētie my niet
en sal wepgerē/met somtijt te gebiedē
wesen zinnen onderdanigē Dienaer/niet
alleen deur de ontfangene welbaden die
alle mijne mogelijcke verbiensten soude
doen beschamen / mare oock deur de
vzeuchde die ick alēts sal scheppen vā
gehouden te worden in de gedachte van
en so deuchdelicken Prince/die my bo-
nen al t'zijnwaerts verobligeert/met dē
goeden wille daer met by my hebē ma-
en veel meer pūst als ick weerdich bē.
Ick en heb van u geen lof/gespzooken
Heer Palmerijn mijn vylent/antwoorde
de Prince Lowijs/ofc de al te groote
lepnichē van dien tot de warachtige
rehoorte/can een pegelijck wel bekennē
deur den onuytspreechelijcken vromen
moet/daer met ghy ghewonnen hebt so
vele figupzen/die aloaer op Lowijffen
ierfoech vertoont ende bevonden wor-
de te strecken ober t'getal van hondert/
nder alle de walcke (uytghenomen het

figupzen van Dolinarde) geene excel-
lenter bevonden wordt als de gelijcke-
nisse vande Princesse Agriole Infante
vā Engeland/die nochtang veel schoon-
der was als hare effigie te kennen gaff/
soo eenen Edelman van Lowijs vze-
claerden / die heur perfectien oock soo
hooghe verhefte / dat den Prince Tri-
neus daer mede tegenwoordich zijnde/
zijne fantasie (sonder haer opt ghesien te
hebben)alsoo op haer stelde/dat hy ont-
harent wille noch passeerde vele swa-
re perijckelen / ghelijck hier nae ver-
claert sal worden.

Wie den Ridder van de Sonne
was,ende van zijne vreemde avontueren.

Het xl. Capittel.

DEn ouden Coninck van Portu-
garien hadde eenen Sone/ van
den welcken geen mentie ghe-
maect en wort/om dat hy son-
der eensge memorabile septe upt te rich-
ten / inden fleur van zijne jeucht sterf/
hoewel dat hy achter liet twee sonē/den
jongsten vande welke ghemaect was
Metrides/die vijftien jaren ouz zijnde
als den ouden Coninck (na dat hy eeners-
langen tijt in ruste ende vrede getegeert
hadde) dese werelt passeerde/hem bevo-
len inde bewaernisse van zinnen broeder
die na zinnen doode Coninck ghecroont
worde/zijnde dē man van Gylane moe-
der van Palmerijn/genaemt Carlius/
ghelijck vooz verclaert staet / die desen
Metrides hierom beminde / ghelijck de
broederlike liefde verepschte/dorde hy
so wel onderwijsen / dat hy met een seer
gracieuse wel ghemanierthept op wies
in schoonheyt vant lichaem/waer ober
hy van een pegelijck soo vande Heeren/
Princen / Ridderen ende Edellipden/
3 als

De Historie van

als van t'gemeyne hofc vā ghezel Don-
gerlen soo veel / nae meer gherespecteert
moet als Carisius / die hier deur eenen
intwendigē haet op hē verreech / noch-
tangs en liet Petrides daerom niet zyn
leden in vzeuchden oer te brengen / tot
dat de Fortupne (37) welvaert beng-
zande / oft mogelijk niet gort achtende
dat desen jonghen Wyntz zynen tye ta
wellust soude passeeren / maer veel eer
ghevolstandicheyt tegens ernigen te-
genstaet pyoberten) wilde dat den Co-
mick Carisius ginch spaisieren laet
eenen Lusthof terwyl Petrides bleef
in de kamer by de Coninginne / alwaer
hy niet haer debiterende / sonder achter-
dencken ginch sitten inden stoel van sy-
nen broeder / die tot zyn ongheluck ha-
fselfch wederom comende / ende hem
albaer noch bindende / daer oer in een
groote gramschop ontsack / tot hem
segghende: Ghy hoorverbigen sot / wie
heeft u dorben doen sitten in myn plaer-
se tot misprijnghe vā mijne Majesteit.
E'selbe is gheschiet heer Coninck (se-
de Petrides op zyn knē vallende) deur
onwetentheit / die ick uwe Majesteit
doelmoedelic bidde / my voer dese veyse
te willen vzeghen. Wac op hy hem
gheen antwoorde en gaf / maer ghelick
de hennē onder de wermtē van heire
bederen / allengskens gaet for meeren
het slecken inden boy / alsoo bestant hy
in zyn herte te horden een jalousie / die
haer (siende dat eenighe groote Heeren
daer hy seer guet. hermeeden op had-
de / sonderlinghe gheneposchap met
hem hielden) alsoo hermeeden / dat se
hem vastelich deden voornemen zynen
broeder te doen smbrenghen / ghevende
daer van op staende voer den last aen
eenighe van zyn Archiers. Die niette-
min t'selue seyt soo gheringhe niet te
weghe en brochten / oft Carisius ont-
moetende zynen broeder / ende moghe-

lych niet hermherticheyt ofte broeder-
like affectie beweecht wordende / septe
hy tot hem: Petrides ick merckē claer-
lych dat ghy tracht nae myn Croone /
daerom maect u blanten vuer en tūm-
lich vuren vpt myn sant / sonder permant
daer van te verreech / intien ghy
niet qualycket en wilt geteactert zyn.
Petet deur schult / maer deur obediētie
broeder antwoorde Petrides / sal ick u
we Conincklike Ma; septs ghebode
na comen. En bekennende de furieuse
humoren van Carisius / dede hy ter-
stont een preer sadelen / bevelende alle
zjne Wyntaeren dat hem niemant van
heutclupden en soude volghen / ripsende
soo langhe (nae dat de Fortupne hem
ghelepde) weg dat hem in Dupislandt
t'ghelt (daer van hy qualyck voojsien
was) begoste te satleren / noch tans en
wilde hem zyn groot herte niet toelatē
d'aeltissen te versoeken / noch d'onge-
woonheyt / dat hy hem in eenigen noot
ende leghe conditien wiste te behelpen /
waerom hy in groote melancolie ghe-
biel / voer hem nemende de reste zjns
levens te gaen passeeren in eenighe wil-
dennisse / tot de welcke rydende / quam
hy op eenen nacht in een groot forrest
met hooghe boomen ende dichte st. upe-
lde hepland / alwaer hy zyn preer ont-
mende / het liet loopen daer t' wilde / si
sette hem nider int gras onder aen ee-
nen grooten Epcken boom / in meyn-
ghe vanden cours van zyn leven te ver-
corten. Wac de vrees vande verdoe-
ninghe vander zielen / waer daer teghen
stribande / in hem selven segghende: Het
staet aen den wille van Gode Almach-
rich ende den loop der natuere / maer
niet aen u Petrides / van te verhaese
t'leven of de doot / die ick sal verhebben
deur den hongher oft deur eenige wee-
de beeste / dat ick hope hermherticheyt
te sullen moghen vercighen met myn
broef

hoofse Portupne / die nu soo hooghe op
haer ongheschiedige radt verheft hadde:
Eplap alleen om nu soo veel te gewel-
digher te doen vallen den i'middel van
enen tspannighen Coniuck ende t'ree-
den broeder / die nu i'onrecht ende te-
gens den wille van alle de Inwoonde-
ren van Hongarpen / ghebzoche heeft in
dit liden / soo deertlich / dat ick de doot
tot gheen selacs en en geniet: Ende
hier niet viel hy int gras neer / om een
wepnich van zijn travaille van zonen
swaeren anxt te rusten niet anders ver-
wachtende als een lanckwyllich eynde.
Maer ghelijckmen dickwils upt enen
groeten noot verlost en worden deur
senich onbewacht middel / alsoo ghe-
schieden desen Petrides: Want enen
ouden vadder / rich ende van heerliche
ghelachte Lambert ghensemt / hadde
in die Pozeist een gheweldich Casteel /
welch seer ghenuechelijck lach om de
boomen ende Bosschagien / daer in hy
desen selfsten abont / om hem (als zijnde
int heetste van den Somer) inde coelste
te verfrischen / was gaen spatsieren /
Daer deur hy aenghehoort hebbende
alle de clachten van Petrides / daer nae
tot hem ginch / ende seide: Wgh Sone
staet op ende grøyt couragie / ghy zijt
hier gecomen in een plaets daer u meer
welbaets sal geschieden / als ghyder on-
gheluck verwacht / en hier niet nam hy
Petrides by de hant: We welke voor
hem siende staen desen ouden statighen
man met zinnen grysse baert / die hem
soo eerliche presentatie te vozen seide /
wert hy op een tijt niet schaemte / vree-
se ende blitschay ombangen / nochtan
acht nemende op zinnen noot / nam hy in
danck aen des Vidders goeden wille / en
ginch niet hem op't voorseide Casteel /
alwaer hy vlijdelijcken ontfanghen
wozt / soo wel van des Deeren Wipf-
vrouw als van zijn enige dochter / een

van de alderschoonste Jonckvrouwen
vant gheheele Lant daer ontrent. Wie
(soo gheringhe als Petrides eenen seer
elkenen tijt in alle onderdanicheyt van
Lambert geleest hebbende / zijne booz-
garnde dispoosie seer volcomelinc weder-
om vertregen hadde) grootelijc op hem
ende hy op haer verliest werde / sonder
nochtans den anderen heuren wille te
openbaren / maer dat dickwils in d'eene
saek alle teghenspoorden boozballen /
en in d'andere de Portupne grootelijc
dient / ran u booz ooghen ghelicht wo-
den / met het exempel van desen Petri-
des / wiens wel gemantichheid Lamb-
bert soo wel gheviel / dat hy zijne Wipf-
vrouw vertelt hebbende alle wat hy in
zijne elachte int Bosch gehoort hadde /
mede tot haer seide: Woch acht ick hem
(indien zijne deuchdeliche manieren re-
nichsing over een comen niet zijn ghe-
dachte) gesproten te zijn van so hoogen
hupse / dat het raetsaem soude zijn hem
onse dochter ten houwelijck te gheben.
Daer op die goede vrouw / die geenen
wil en schrepen als in de ghelofte van
haren man / antwoorde: Dat heur zyne
begheerten seer wel ghevielen / i'welche
hy hem soo gheringhe niet verstaen en
was / oft hy ginc terstont by Petrides.
En na dat hy van hem (deur neerstelijc
versoec / met beloftenisse vā seer eest hou-
dinghe) zijne afcomste verstaen hadde /
felde hy hem te vozen vorseide hou-
wellich. Welch Petrides antwoorde
te kunnen perfect maeken sijn hooch-
te gheluck / dat hem twee daghen daer
nae ghebeurde / deur de samen trou-
wighen / tot groote verwonderinge van
alle de ghebueren / mynende Petrides
maer enen simplen Vidders gheweest
te zijn / die deur de Landen dwaelde om
zijn abontueren te soeken. Maer hier-
om en wozt niet achterweghen ghelo-
ten de Feeste des Wipfloss. Ende
welcke

De Historie van

welcke men hanteerde alle moghelijcke ghenuechte. Waer in dese twee nieuwe gheschouwen niet heur bevolc oock niet en wilden faillieren/ dan om de selue te verminderen/ speeldenso den eersten nacht de partye die wel haest eynlicht/ maer alijds wederom in een nieu beginnen is: Daer inne de Jonghvrouw seide ghewonnen te hebben/ hoe wel dat Metrides wilde verdedighen t'eerst upt gheweest te zijn.

Niet temin dese twee Minnaers en ghevielen daeromme in gheenen twist/ maer volherden heur leven in groote blyueche/ wes een Jaer daer nae/ dat Metrides behoude Wader ende Moeder dese werelt (met groote begheerten om dat sy luyden deur heuten hooghenunderdom/ van de ydelheyt van dien versaedt waren) passeerden/ tot grootten rouwe vanden Prince ende zijn Hupsvrouw/ de welken seer pompeuselijck deden int werck stelde heure uptvaerden/ die soo gheringe niet gheepndicht en waren/ oft de jonghe Prince bevont haer bezycht/ tot groote blyschap van heuren man/ die ghebeyndede hare dachtee/ op eenen nacht viel in een alsulcken droom. Hem dochte dat hy niet konnende gheraechen upt een seer dypstere Camer/ tot hulpe riep zijne lieve Hupsvrouw/ die hieromme tot hem quam gheloopt/ hebbende in heure armen een kint/ upt wens aengesicht straelen quamen veete claerder als de raden vander Sonnen/ die alle de dypsterheyt vande selve Camer verdraben/ soo dat hy claerlijck ronden datse hem het kint presenteerden/ segghende: Mijn Heer wilt u verblijden met dit kint het welcke u sal doen stellen in den stoel daer ghy upt verdraben zijt/ ende wederom u geven de Conincklijke Croone die u ontrent ontworpen is. Om welke woorden hy het

kint blybelijcken in zijne armen ontfanghe/ maer hy en hadde het soo gheringhe niet tot hem ghenomen/ oft daer quam eenen epffelijken grooten Man gheloopt/ die het kint seer furteuselijcken upt zijne armen greep/ waer deur hy verschijcht wordende/ soo hevelich in den slay opspzongh/ dat de Princeesse wacker wordende/ hem daer van vzaechde de oorsaecke/ de welcke hy heur verstaen zijnde/ antwoorde met grooter blyschap. Mijn Heer/ Gode wilt alsoo laeren gheschieden als u die visioen gheopenboert heeft. Daer toe zijne harpe oock noch grooter worden/ als de Princeesse ten bequamen tijde gheraecht zijnde/ hem daerde eenen Jonghen Sone/ die opten Doop gheenoemt worde Frisol/ den welken opwie in sulcke schoonheyt/ dat een peghelick ghenuechte nam in hem te aenschouwen/ ende soo gheringe grootheyt dat hy inden onderdom van veertien Jaeren een man van vijf ende twintich Jaeren presenteerden/ waeromme hem zijne Wader ende Moeder (hoe wel datse noch twee Sonen hyden anderen wonnen) veel meer beminden als pemande vande andere twee/ die hy oock in natuerlijke cloekmoedicheyt te hoven ginck/ groote geneuchte nemende in paerden te pikieren/ hoochschieten/ woxtelen/ schermen ende andere Trich-exercitie/ maer sonderlinge in de sachte int blyegghende zoest/ int welcke hy de honden die el Wart jachden/ op eenen tijt soo langhe narvolchede/ dat hem (wesende moede ende verhetst) grooten doest bedwong te dincen upt eenen clepen waterspouck al de woxtelen van eenen boome toe zyn groot ongheluck/ want soo gheringhe als hy hem opghericht hadde/ begonste hy alsoo te beben/ dat hy niet en soude hebben gheweten in wat manieren aen hups

uyt te gheraechten / en hadde hy niet
vergheselschape geweest van sene van-
ne dienaren van zynen Vader / die hem
in groote droefheyt bebal aen eenen
verstandighen Mediegh-meester / den
welcken tot zyne ghenefinghe soo goe-
de neersticheyt gebuyrte / dat hy hem
in wepnich daghen wederom stelden in
zine boozgaende sterckheyt / maer zyn
engesicht met alle de reste des lichaems
leef soo dol bladeren / dat hy eenen La-
arus ghelechte : Waerom hem niet al-
ken zyne Broeder / maer oock alle de
Dienaers des hupsghesins verachten
ende begheerten / welck den bedructen
Vader dochte zyn hert te sullen doen
erfien / terwyl hem de tranen over
de wanghen liepen / tot hem segghende:
Plaep mijn Sone / ich sie wel groote-
lyc bedroghen te zyn in de hope die ich
an u ontfinghe deur mynen broom:
welcke woordt Feisol niet verstaende/
adt zynen Vader hem daer van te wil-
len verclaren de volcomen bedrupdenis-
: Om de welcke upt te legghen hy
hem int lange veretrock zyne afcomste/
hy oock hoe zynen Broeder hem ver-
recht hadde / met den broom hier bozen
erhaelt. Waer over Feisol seer ver-
roubert wozynde / hem antwoorden:
Dijn Heer Vader / u is niet onkenne-
ich de onbegrijpelycke macht vanden
deroppersten Heere / daer met hy in
och lichtelijck can afnemen de siechte
te ny al nu erbermelich quelt / daerom
u wilt uwe hope niet heel quiteeren/
an een saecke hoe wel onmoghelijck in
voghen der menschen / nochtans licht
denlijck booz Godt / die wy allerne-
loeten bidden om barmherticheyt/
mer met sy hepde soo seere beweecht
wozen / datse bedwongen werden son-
der meer te kunnen spreken / vanden
aderen te gaen deur het bitter schrepen/
welck den Vader dede om t'medelijck

met zynen Sone / ende den Sone om
beernisse met zynen Vader.

Hoe Frisol zijn avontueren
ginck soecken.

Het xij. Capittel.

Frisol sine afcomste ende t'viftoem
van zynen Vader verstaen heb-
bende / was bagelick darr op seer
fantaserende / terwyl hem zyn
ne broeder hoe meer begheerten ende
bespotten / waer deur hy sulcken spijte
ontfinck / dat hy booz hem nam zyn
Vaders hups te verlaten. Om het
welck int werck te stellen hy soo langhe
daghelick deurt sozeest ginck melanco-
liseeren / dat hy op eenē tijt sach booz hy
ryden eenen melactschen Ridder / rep-
sende deur de Dozen om aelmiffen te
bidden / tot den welcken hy sepde: Mijn
vrient ic bevinde my met gelijcke siechte
geplacht als ghy / daerom bid ich u my
te willen ontfangē in u geselschap / mee
beloftenisse van u onderdanich te sijn in
alle t'ghene dat ghy my sult ghebeden.
Welck versoek hem den Ridder (als
oock na geselschap verlanghende) seer
gheerne consenteerden / ende sette hem
achter op zyn peert / waer over hy be-
dwongen wort vanden noot een deuchte
te maecken / ende teghens zyn natuer
d'aelmiffen te bidden soo langhe als zy
t'samen reden deur menigerhande lan-
den ende contrepen / tot datse twee jarē
hier nae quamen int Coninckryck van
Hongarien / daer t' Feisol verbzoot / om
int Lant vanden Coninck zynen Doms
te moeten gaen bidden / met zyne siechte
die haer bagelick vermeerderde / so seer
quelde / dat hy langher gheene machit en
hadde om d'aelmiffen te connen gharn
bozderē / waerom he den onbarmhertig-
gen melactse bedelaer inde wildernisse
wiffhe wege van t'peert stiet / latende de
armen

Die Historie van

armen Frisol in sulche betantheit/ dat hem veel meerder desperatheit doorgaamen/ als haer helste ombruyen verzoonden voer den Doone van Ruchise/ doen hy van zyn Sibylla ghelept worden rechte na de Helle. Geen andere toelucht hebbende als de lichte te verbulen met sijn sichten ende karmen/ opten selven dach als een Jonckvrouwe Leonarde ghenemte/ dochter van eenen Lantman/ daer ontrent int gheberchte woonden/ haers Vaders schaepkens hoeds op de groene dorbelkies/ alwaer se hoerde den weerclanck van een jammerlike stemme/ die haer deurt doernisselepde tot op de plaetse daerse met heure barmhertige oogen aenschouwen desen armen patient/ tot den welken se seide: Mijn vrient/ hoe zoudy comen ghe-racken in dese woeste plaetse in sulcken ellendigen lede. Oplach Jonckvrouwe antwoorde hy/ ten is geen leuen/ maer een gheduyfich steruen/ het leuen veel wyreder te geboelen als de doot/ die ich niet en vrees/ maer beclaghe my alleen van dat deel te lange valt de reste mijns leuens/ hoe wel dat mijn gepassioneerde ziele anders niet en soecht est bide als up te ghehaerckenisse van dit ongheluckige lichaem te mogen verlost worden. Mer het lichaem te castijde mijn vrient antwoorde se/ probeert den almarctighen Schepper des aertrijx ende gheheelen firmaments/ de volstandicheyt van den gheest/ Daerom en behoort ghy soo lichtelick niet te misrouwen/ maer grijpt eenen moet en comt mei mij int hups van mijnen Vader/ alwaer se hem tot verscheyden reysen dede smere met een salbe ghemaect van crupden/ daer van heur deurt een conlich Medester gespenbaere waren de singuliere crachten/ die Frisol een eynde van drie dagen weberom deden berceygen zyne teile gesontheyt. Om welcke welbaet hy den

Vader met de broeders van Leonarde sulcke onderdanicheyt betoonde/ als de minste vande hups/ waer deur hem de goeden Lantman seet hem inde/ tracterende hem niet ten bly ghelact van de spijse die hem Gode/ niet d. ur den kane-ker der gieticheyt tot groote rijkdommen/ noch deur de brint wordende hoghe staten inde hooverdige Dallen/ maer deur de gratien van t'ghewas in zyn gherustich leuen in dit wilde velt verleenden/ terwilen hy diehwils zonn Lantmans schaepkens hielp hoeden/ wijngaerden omgraven/ ende andere Landwerck doen met de jonge dochter Leonarde/ die zijne manieren soo wel bekeechden/ dat se alle deur vreesse van gewepghert te worden/ haer onthelbe van hem heure groote Liefde te openbaren/ nochtans genoot se vande Fortupne de gratie vande ghenietinghe des dagelick gesichte haers alderleeffte/ hoe wel se niet mogelijk hielden voer een grotere penitentie/ bi haer met ten grootten appetijt te moeten onthouden in presentie van de spijse daer van se niet verloop van een half Zare gheheeleren veroost worden/ om dat Frisol zynen tijt niet langer in sulcke Lantmans erertie en wilde overbzengh/ tot haer seggende: Jonckvrouwe/ de ver geldinge die ich aen u ende de uwen/ om mijne ontfangene weidaben schuldich ben/ is soo groot ende mijn voermogen so elsen/ dat ich daer deurt bedwongen worde de Fortupne te moeten gaen temereen/ om te sien of ic eenige middelen can erlanghen/ waer deur ich eenising soude mogen gedachtich zyn de groote gratie die uwe goebertieruchtichd my gelijfseheft te doen. Daerom bidde se dat ghy ontfangende mijne ghelofte van in drie Zaren sonder faute so het mogelijk is/ weberom te sullen comen/ my so lan-ge oozlof verlesenen wilt. van

an dien / Frisol / antwoorde hy / mach
 te myn groote leetwese al nu waer / de
 geese die my al den heere doen / wisse-
 en van u verreckt / i welck ick u noch
 ons bedwonghen ben met goeder he-
 ren te consenseeren / niet deure de begeer-
 te van eenige vergelbenisse / maar om de
 ope die ick hebbe tot uwe goede For-
 apne: Alseene bidde ick dat ghy niet en
 wilt vergheten de belofte van de woer-
 omste. Om die inder daer te moghen
 olbzenghen seyde Frisol / soo moet het
 verreckt eerst geschieden / nemende daer
 het ooglof van den hierom bedroefden
 Lantman ende sijne kinderen / ende reys-
 gestabelgaken oen trechten wech nae
 Duytstant / sonder eenige abontnere te
 antmoeten / vooz den vyffien dach / dat
 hy gaende deur ten groot Wosch / ende
 hem ontreft het noenmael / overmits de
 groote hette / een wepntich te tustenge-
 pot hebbende onber de schaduwe van
 enen dichten boom / een deel volcy soo
 upde ghetter hoorden machien / dat hy
 er waerts liep / alwaer hy eenen ouden
 idder sach ontcinghelt van ses straet-
 enders / heur beste doende om vant
 ven te berooven desen ouden man / die
 im met zijn wapen verweerde na alle
 in vermogen / maer soo geringe als hy
 Frisol sach / riep hy met luyder stem-
 den: Gulp / help mijn vyent / en laet my
 och van dese schelmen so ellendichlijck
 let vermoorden: Welcke woorden het
 ouragius herte van Frisol alsoo be-
 reechden / dat hy derwaerts liep / tot
 aer leggende: Ghy schelmse verraders
 dat beweecht u tot so groote boosheyt /
 ebende daerentusschen met zijn houte
 nobse sulcken siccach inde duneggen /
 at hy ter aerden slozten een van haer-
 eyden die een smyn-spytet boerde / den
 welken Frisol hem voozes upte han-
 en greep / steechende daer met eenen
 aderen soo veere dwers deur het lff /

dat den berden dacht daer hy staende /
 daer deur oock alsoo ghequeist werde /
 dat den grouwel van dien / zijn ander
 die gesellen deden verkiezen de vlucht /
 daer op heur den ouden Ridder met
 sulcke meest schrypde vervolchde / dat hy
 de twee daer gheslagen hadde / terwyle
 hem den berden so verre ontcomen was
 dat hy van dien te achterhalen / despe-
 reende wederom hierben tot Frisol /
 hem verreckende hoe dat dese ses Sa-
 bauwen sommighe Doeren waeren / de
 welcke hy hadde doen wederom geven
 eettelike gorderen / die sy sommighe wies-
 kinderen i onrechte onthielden / waerom
 sy hem wreest-lagende / alnu hadde ver-
 meyne te dooden. Maer Godt danst
 seyde hy / met de hulpe van u zijne vy-
 rang tsamen ghesist deure i selve mid-
 del daer met sy in hare boose gedachten
 den onnooselen meynen te beschabigen /
 daer van hy hem beloofde nae alle zijn
 vermogen te recomenseeren. Terwyl-
 len sy reysden nae sijn Casteel niet verre
 van daer leggende / alwaer heur te ghe-
 moet quamen veele Schilt knechten ende
 Vlincers / die heur grootelick verwon-
 derden van haers Meesters swaere
 wondinge / sonderlinge zijn twee Sonen
 met zijne Dups vrouwe / tot de welcke
 den Ridder seyde: Vrouwe deure nie-
 mandis hulpe en tistert my het leven /
 als deure tmidel van desen deuchdelic-
 ken Jongman / die my verlost heeft in
 der manieren daer van hy huer voozes
 verhaelde de gehele gelegentheyde / die
 niet alleene in heur / maer oock in alle
 dien huse verzoosachten soo goeden
 wille tot Frisol / dat hem aldaer seer
 blighe onthalinge ende groote eere aen-
 gebaen wert eenige maenden lanch ge-
 duyende / die hy aldaer verbleef op des
 Ridders begeerte / die daer na nochlang
 zijn hoorherlige natuere niet langer en
 coste bedwingen / maer hy begert de aen
 hem

Die Historie van

Bent niet groter affectie vool/ benes-
feng de versoeckinge van peert ende
wapenen/die den Ridder (groot ghebal-
len hebbende in zijn edel herte) hem al-
lerne niet en wepgherde/ maer versach
hem daerenboven niet noch eenich gelt/
t'welck hy so gheringhe niet danchseg-
ginghe niet ontfanghen en hadde / oft
hy vertroock naet Hof van den Keiser
van Duytslandt / den welcken hy des
anderen daechs na zijne aencomste / int
uytgaen vant Paleys te voete viel / seg-
gende: Albergrootmachtichste Keiser/
den saem van uwe Keiserliche Maje-
stepts groote goedertierentheydt / son-
derlinghe tot d'abontureuse Ridders/
is soo groot / datse my heeft doen be-
trouwen van uwe Majestept niet ghe-
wegghert te sullen worden dit mijn eer-
lijk versoeck / om van zijn handt Rid-
der gheslagen te worden. Om sulcx te
doen mijn vylent antwoorzen den Kei-
ser soude ick eerst moeten weten oft ghy
edel waert. Tot de versoeckeringe
van dien / seide Frisol / sweere ick u
mijn Heere op de gheloofte die ick den
almoghenden God ende uwe Keiserliche
Majestept schuldich zy / ghesproten
te zijn van Conincklijcken stamme.
Wt welcke roumoedighe versee-
keringe ende haze contentantie / den
Keiser alsoo gheaffectioneert weert tot
Frisol / dat hy hem sonder eenich an-
der bewijs te hebben van zijnen Edel-
dom / beval den toecomenden nacht de
wachte te houden in de ghewooneliche
Capelle / alwaer hy wes tot des an-
deren daechs smorghens in groote de-
votie verheypden sijne Keiserliche Maje-
stept / die alsoen niet en fallerden
volghens zijne oude ghewoonte omme
Godt te bidden ende te loven / aldaer
te rommen / verghefselfchapt met vele
Heeren / sampt de Keiserinne ende
vele Jofvrouwen / als oock zijn doch-

ter Polinarde / op wiens schoonheyde
Frisol soo neerstich acht sloech / dat
hy hem vergat te wapenen voer de pui-
len van Cupido. Terwilen den Keiser
zijn ghebede sprack / t'welck hy so haest
niet gheyndicht en hadde / oft hy seide
tot hem:

Frisol Godt wil u gheben dat ghy
met soo grooten saem van Godet-
lijke daden vermaert moechte wor-
den / als u de natuere met welghe-
formeertheit van Lichaem bereict
heeft. Welck segghen / ende hem de
rechtter spoze aen te doorn / ende niet zijn
sweert te roeren op een selfste stonde
gheschiet zijnde / gheboort hy voort daer
nae d'Infante Polinarde hem is weert
op de zijde te goeden. Waer inne zy
haer Vader op staende voer onderda-
nich was / segghende tot Frisol : Gode
wil u verghunnen dat vordere van de-
sen staet aen u wel besaet moet wesen.
Sulcx soude moeten spruyten / Me-
vrouw antwoorzen hy / wt de duersch-
ende vromicheit die my van haer
deur gheuen anderen middel eenich
deel en kunnen niet deelen / als deur de
courage die ick sal scheppen upte ghe-
dachtenisse van de gunste die uwe
gratie my teghenwoordich ghelieve
te doen / in my op de zijde te bin-
den dit Capier / met het welcke ick
verhope te doen alsulcke seuten van
wapenen / dat het sal blycken van
wiens handt ick het selve ontfanghen
hebbe : Welcke reuen hy voort
wilde verbolghen / maer den Keiser
willende nae zijn Paleys gaen / quam
van hem den adieu nemen. Weshal-
ven hem Frisol oock vertroock nae zijn
Verberghe / al waer hy soo vele
hoorden spreken van Palmering
ende Trineus verreck / eenen daer
voer zijne aencomste gheschiet / dat
hy dat van noerstelich vernam de
voersaech /

opsaethe de welcke verstaen hebbende/
 nam hy vastelacht voer hem / zijn eerste
 opt vā wapenen te doe voer de schoon-
 ept van Dolmarbe / riddende op staen-
 voer den rechten wech nae Parijs /
 ander dat hem eenighe avonture ont-
 doet e weg opten achten dach / als hy
 nam aent eynde van een Woschagie /
 waer hy jammerlijck hoorde roepen
 en soete stemme : Dewijlt barmhertic-
 ept Heer Gidder helpt my om Godts
 wille. En welcke stemme opstende /
 doyt hy ontwaer hoe dat van vier Gid-
 deren niet gheweelt ewech geboort wo-
 ren een soo schoonen Jonckvrouwe dat
 hy daer deur bevrechte werde om haer
 helpen / vellende zijn Lantie / ende
 rof ene van haer luyden onversienlijck
 so gheweldich / dat hy gheheel verdup-
 te unten sabel viel / waer deur de ander
 die furieuselijcken op hem vergramt
 toiden / ende liepen alle in toornichept
 tegens hem / maer de twee salteeden /
 ende den derden brack zijn Lantie op
 harnas van Frisol / die hem hier teges-
 it vister treffende / zijn een ooghe opt
 arck / terwylen heur wederom na hem
 ankerden de ander twee die hem ende
 op haer so fellicken onemoeten / dat alle
 die heure Laneten in flurken vloeghen /
 daerom sy de handen aen de sweerden
 oegen / waer in Frisol niet een manlic-
 e contragie / betoonde dat hy hem niet
 et gene Dolmarbe op zijn zijde gekon-
 en hadde / seer wel wiste te behelpen /
 net den eersten dach soo gracieuselijck
 toetende den leest aencomende / dat zij-
 en tresteren arm van't lichaem vooz-
 n hy na / op d'aerbe neber viel / een groo-
 tereest gevende / terwylen Frisol den
 ander in tresten verbode / slopende hem
 hoost op tot aende heersenen toe / welc-
 e ander twee also beide vergrouwelen /
 arse de flucht namen / latende Frisol
 alleene met de Jonckvrouwe / die van

groote vrees alsoo beswighet was / dat
 hy genoeg te doen hadde om heur we-
 derom tot haer selven te brengen / ende
 te ghelepen hy haer Moeder / van de
 welcke ontfanghen hebbende alsulcke
 affectueuse dancksegginghen / als ick be-
 ghene laet ooydeelen die int midden van
 een groote droefhept die te niet doenin-
 ghe van dien / deur een onverwachte
 blitschap gheschiet is / reet hy daer nae
 so lange voozdaer / weg dat hy te Parijs
 arriveerde / opten selfsten dach als hy
 (gelijck hier te vozen / daermen hem den
 Gidder vande Sonne noemt / verhaelt
 is) van Palmerijn / noch die van hem
 (om teynde des daechs) niet overwon-
 nen en conde worden / hoewel sy den an-
 deren so swaerlick wonden / dat Frisol
 teynde van zijn leven wenschte / over-
 mits de cleynicheyt van zijn ghelt niet
 en wilde lijde vā hem inde stadt te kun-
 nen doen genesen / maer dochte ten leste
 eenen barmhertigen Lantman te vin-
 den int naeste Doorp. Om int welcke te
 getaken hy met eenige linnē doerheng
 sommighe van zijne wonden die noch
 bloeden slopte / ende reet alsoo vooztaen
 niet jammerlijcke pijn in groote dyp-
 sterhept die hem nochtang te leste deur
 de donckere wolck (vercoovende t'aert-
 rijck van't claere aenschijn van de
 vrouwe Diana) alsoo overviel / dat hy
 langher niet en wiste werwaerts te rij-
 de / als de vrochtichept met de roudte des
 lichts zijne wonden soo swaere pijn
 aendede / dat hy sonder twijffel de doog
 niet en soude hebben ontgaen / en hadde
 den barmhertighen Godt (die inden
 asgront der Zee geen middelen en ge-
 saken vooz de ghene die hy begheers-
 te bewaren) niet ghelieft / dat opten
 selfsten abondt / om den Conck van
 Engelandt te gaen secoureren teghens
 de Coninghen van Schotlandt ende
 Noorweghen / oock van Parijs in alle

Al ver-

Die Historie van

Al betrocht was de Hertoch van Gal-
 leg/ die vande selve dupscherpde mede
 hebwonghen wort / In eenen schoonen
 beempt twee mylen weechs van daer
 te doen spannen sijne Tenten/daer Fri-
 sol intet doende als claghen over zyn
 groote pijn/doch lantx quam geraden/
 eden als den Hartoch om eenige oos-
 ken / bukten zyn Tente was ghegaen/
 waer over hy/ hoorende dese lamenta-
 bele stemme/ niet barmhertichpdt be-
 weecht wert/ende gheboort eenighe van
 zyne dienaeren de selve na te volgen/ en
 t'gene dat het was aldaer te brengen/
 t'welck sy lupte achtervolgde/ broch-
 ten Frisol by den Hartoch/ die van zyn-
 nen veelijcken state/siende aen sijn har-
 mas ende clederren bytans geen rouwe-
 re als die van bloede geberwet en was/
 seer verschriket worden/ dragende wie
 hem sulcken overlast aengedaen hadde.
 Daer op Frisol hem antwoordende/
 verhaelde al t'gheen datter ghepasseert
 was tusschen hem en Palmerin. Groo-
 ter vrandt als dien sepde den Hartoch/
 versekerde ic u mijn vrient niet te heb-
 ben/daerom syp tot u groot geluck al-
 hier gearrbeert in dese plaetse/ daer u
 alle moghelijcke hulp ende bystandt sal
 werden verleent/om de byantschap die
 ghy tot hem draecht. Verhalven ont-
 wapent ende verbint hem/ sepde hy tot
 zyne Dienaren / doende hem daer nae
 legghen in een saecht bedde/ en verheyde
 aldaer om zynent wille de tijt van acht
 dagen/te welcke geendicht sijnde sien-
 de dat zyne quetsueren wederom wa-
 ren in alsulcken state/ dat hy de moeyte
 vant repfen soude connen verdraghen/
 gaf hy hem te kennen den noot van sijn
 verreck / daer on Frisol antwoorden:
 Mijn Heer inden uwe gratie gheliefde
 mipt'ontfangen in uwen dienste/so sou-
 de ick verhoopen alsoo mijn debair te
 doen/dat uwe hoorhept die niet onpro-

fytelicken sal connen oeffen / t'welcke
 den Hartoch oock alsoo inde waerhept
 vernoden/benckende dat hy van Pal-
 merin (die hem soo lichtelick te boven
 quam)niet overmannen hadde kunnen
 worden/waerom hy zyn presentarte af-
 sectueuselicken aennam / doende hem
 om zyne wonden niet te veret geten/te-
 ren asbare dragen/ soo verre als zy te
 Lande trecken konden nae Engelandt.
 Waer nae wyse nootd sullen laren rep-
 fen/ om wederom te keeren tot onser
 Palmerin.

Vant goede tractement dat de Co-
 ninck van Vranckerijcke Palmerin
 ende Trincus bewees, ende van
 heere wederkeeringe in Duytslant.

Het xlij. Capittel.

Palmerin wert soo neersich ghe-
 meestert van zyne wonden die
 hy van Frisol ontfanghen had-
 de/ dat hy cortx daer nae weder-
 om zyne eerste ghesonthept erlangden/
 tot groote blifschap vande Prince Lo-
 wys ende zynen Vader den Coninck/
 die al hem wel seer groote ere bewees/
 maer noch boven al aen den Prince
 Trincus/ om dat hy die verhoopde zyne
 dochter in houwelijck te doen ontfan-
 gen/legghende tot de Coninginne: We-
 vrouwe ick sie dat onse dochter Cata-
 rina tot behoudlijcken ouderdom ghe-
 raecht is/ om haer te moghen herent-
 ghen met een partje / daer toe wy nie-
 mant bequamer en souden kunnen vin-
 den als den Prince Trincus / die son-
 der twiffel na den doot van zynen Va-
 der keiser van Duytslant gecroont sal
 worden / en onse dochter keiserinne/
 soo verre hy haer ten houwelijck ont-
 sangt. Om tot het selve te beter te mo-
 gen

gen geraecken / sck van meyninghe sp
 doen een heerlijck bancket / daer op
 op uwe dochter in goede ordinantie
 de rierliche toerustinghe oock sult doe
 men. Waer in en sal ick haer gienfing
 den salteren antwoorde de Coningin.
 / ende van inghent weghen sulcken
 voer aenwenden / als de gene behoort
 doen die geen meerder gheneuchte en
 remt als int volghen des gebots
 en haren Heere den Coninck / den
 welken het Conincklijck bancket twee
 lighen hter nae in ordeninge dede stel
 / seyndende zijn Doone Lowijg / ver
 selschapt met vele Abiders ende E
 illupden Palmerijn ende Trineus te
 oemoete / om heur te geleiden tot inde
 e vant Palley / alwaer se seer heer
 li ontfanghen worden / soo wel bande
 oninghinne als van den Coninck / die
 Trineus by de handt nam / ende setten
 in recht over regens de Princesse Ca
 arina / wiens costelijcke cleede ende
 eragen meerder gratie gaben haer ex
 cellente natuerlijcke schoonheyt / die
 heftang den Prince niet en konden be
 lighen om zijn herte te trecken vande
 ene die hy sonder opt ghesien te heb
 / hem selven geheelijken overgege
 en hadde / so wel dat hy (de tafelen op
 genomen zijnde) niet en salterden van
 ur met ee amoreus gelaet geselschap
 monden / t welck de bedroghe Prins
 de de vermeynen / dat hare liefde in
 en hadde bestaen te ankeren / hem
 nouende alle bradoelijcke fabrice te
 ren / so wel slupden als de anderen /
 at de hserende als van gneuchelijcke
 idelen / streckende tot eerlijcke tetroz
 en / den geheel abont gduppende /
 so dat den tijdt des rustens een pege
 lide de vertercken / om te verberden
 en volghenden dath / inden welken
 ck op de Kerse cramen een Comp
 van jonghe Fransoyse Edellup

den / dussende eenen seer gheneuchelijc
 ken Mozt lens dang / terwilen den
 Coninck met Palmerijn propoost hou
 dende / hem versocht Trineus te hou
 welijck tusschen hem ende zijn dochter
 te willen voorhouden / t welcke hy zyne
 Majestept beloofte hebbende / versocht
 mede oorlof om t sanderen daechs te
 mogen vertercken / daer toe hy geberuf
 de hem te bedwingen eenighe hzieven
 vanden Kieper / die hy doen schepden
 sullé seyde hy upt uwe Majestepts pre
 sentie / maer niet upt zinnen dienste / aen
 den welken ick reuvelick gebonden sal
 blifven / niet alleen deur de weldaden die
 hy my onweerdichlijck ontfangen zijn /
 ende uwe Majestepts goetertierenheyt
 groot ghemaecte hebben / maer oock
 deur de excellentie deucht / die soo clare
 schijnt in sulcken heerlijcken Potentaet /
 dat sy een pegelijck daer niet hanteren
 de / ter siont soo openbaer wordt / dat sy
 oedermits dien deur den bedwanc hant
 heure affectie ende wille / geen Prins
 te noch eenighen persoon ter werlt lie
 ver onderdantich en zijn / so verre in haer
 logeert eenige discreet ofte beleefsheyt.
 Die is in u soo overbloedich Heer Pal
 merijn / antwoorde den Coninck / dat
 grootheyt van dien u my doet presen
 teren altyds uwen dienste / die my niet
 alleene soo aenghenaem en valt / maer
 oock soo weerdich is / dat ick die me
 ghene middelen en weet te recompen
 seeren / als in u machte te stellen alle
 mijn moghelijcke fabrice / daer upt ghy
 niet en sult sonnen trecken alwaert ghy
 oock op d ander zijde des werelts. En
 de dit gheseyt hebbende / nam hy den a
 dien aen Palmerijn / Trineus en Pro
 lomus / die den selven oock versochten
 aent ghehele ghelischey aenhangende
 wederom den volghenden dach de reyse
 na Duysslant / op de welcke Palmerijn
 Trineus vermeynde goet te doen hien

Dijt

Die Historie van

den des Coninck boornemen hem ten
bien epnde vooz ooghen stellende / de
schoon ende excellentheyt van de Prin-
cesse Catharina / als oock den opstandt
die hem soude moeghen volghen / indien
hy troude een dochter van Blancharge/
daer toe ick u geensins en soude raden/
mijn Heere seide hy / indien des Coninck
begheerten niet goet ghebonden en wa-
ren by mijn goeden wille / die in meer-
meer en begheert te strecken als tot u
voordeel. Vanden goeden wille Heer
Palmerijn antwoorde Crineus / ende
des Coninck groote saeur / sal ick altyt
nae mijn vermoghen danckbaer zyn :
Dan in dese saecke moede ick bedwon-
gen zijne Majesteits goetduncken niet
nae te comen / om het verlies van mijn
herte / t'welc my ontrooft heeft de bloet
samen alleene van de ghene die ick vooz
mijn hoogste gheluck / wensche te mo-
gen besitten tot een vrouwe ende Wee-
sterse / hoewel dat mijn Heere den Ke-
ser met haer weder vpandt is / daer upt
ghy wel cont verstaen Agriole Infante
van Engelandt te wesen haeren name /
die ick u niet en conde verswijghen / soo
deur onse ghetrouwe vrientfchap / als
deur de groote hope die ick gheslede heb-
be op uwen raedt ende hulpe. Mijn hul-
pe mijn Heer antwoorde Palmerijn sal
altijds tot meerder te doen in uwe als
mijn eyghen saecken bedwonghen woz-
den / deur de affectie van mijnen wille /
die welcke niet en can behagen als uwe
gheliefte / die my oock wil verclaren oft
haer niet en ghevalt dat ick eenen van
mijne Dienaeren / vooz upt seide / om
onse conynste te doen bootschappen aen
mijn Heere den Kesper. Dien sal sulcx
soo wel behaghen Heer Palmerijn / an-
woorde Crineus (om t' groot verlan-
ghen / t'welc hy sonder twijffel nae ons
heeft) dat ick grootelijc begheere / dat
ghy sonder langer verreck derwaerts

afveerdicht eenen van uwe Schiltknech-
ten / die volghende zijn Meesters bevel /
hem in aller gheloeft nae t' Des / al-
waer hy soo gheringe den Kesper de re-
verencie niet ghebaen en hadde / oft zyn
ne Majesteit wozt hem kennende / vran-
ghende vooz nae den staete van Pal-
merijn ende zyn Dore. Die hebbe ick
deur de gracie van Gods gelaten in seer
goede gesontheyt mijn Heere antwoor-
de den Schiltknecht / voozs verhalende
alle de victorien van zynen Meester /
mer het goede tractement dat haer aen-
ghebaen was in des Coninck Hof / te
groote blyfchap van alle de omstaen-
ders / sonderlinghe van den Kesper selve
die den hode voozs sonde inde Camer
van de Kesperinne / aende welcke hy alle
tseloe vertroude / terwylten Wolmarde
daer niet tegenwoordich en was / mer
heer sulcx ghebootschap zynde / quam
se haestelijc hy haer Woeder / seggende
tot den Schiltknecht : Ick bidde u vrede
wilt my segghen of mijn Broeder ende
Palmerijn noch wel te pas zyn. Sy en
hantieren niet als genuchte W-
we antwoorde hy / ende hebbende hier
bezoens deur zyn ghesichte ende ghe-
hoor van de Sant waer toe hare groot-
ste devotie strecken / meer bemerct als
oft hy vande ooren ende oogen berooft
hadde ghewent wilde hy zyns Heeren
saeken so veel in hem was / doen pro-
peteren / voozs seggende : Sonderlin-
ghemijnen meeter / die van zynne be-
teghene saem ende victorie (soo heer-
lijc zynde / als eenighe daer van opt
bailanten Ridder triumpheerde / ghe-
lijc de menscheftige figuren by hem
ghewonnen betuyghen maghen) sulcke
bladeschap doen hebben / oermits die
gheschiedt zyn ter eeren van zyn Alder-
heeste / dat daer gheene andere vzeuchde
ho en soude staen te ghelijken / indien
hare ggedachtenisse hem niet dachwillig
en

bede vallen in sulke fantasien van
ope ende desperatie/ dat hyt' levē sou-
e moeten epadighen oft tot bliven/ in-
en hy niet vertroost en woxt vande
trouwlinghe op hare goeberiteren-
ept/ om die te meerder te verwerken/
p hem stelde in een verghel/ alwaer
ontfint seer sware wonden/die niet
min so geringe niet genesen en wāre/
t hy wjerete hem aen den Hartoch vā
dabopen ober den Rozen/ die twee
guppe verlopen hadde sbe-vrouwte/
rechtende vooz uwe schoonhejde. Ich
n hebbe gheene schoonhejde die sulcx
meer dīch is / antwoorde de Princesse/
ochrang sult ghy hem segghen dat ich
aerom niet laeten en sal in recomen-
e van dien (soo verre hem ghelēst my
ot eenen middel te ghebupchen) mijn
hste te doen om hem te vermeerderen
n de goede gearte vande gene die ic seer
malck bedacht acht te wesen/indien se
eer in dankte aen en neemt den dienst
an soo deuchdelijcken Ridder. Hier
ket sult ghy mijne recommandarte pre-
ntereen / soo wel aen hem als aen mij-
en Broeder / tot welcke twee den
ghelckrecht gēgē wederom keeren/
leur hepden verterende wat hy met
den Keyser uptghericht hadde / maer
het propoost tusschen hem ende Pol-
arbe ghepasseert/verhaelde hy alle int
keret aen zyne sbeester/ die zyne Die-
aers subtilhejde in zyn selven groote-
lcy pzet/ hoe wel dat hy hem daer vā
heen ghelaet en toonde / reysende so
linghe met den Prince Trineus koozt/
at datse quamen daer den Keyser doe-
marlg zyn Hof stelde / te weten in de
stadt van Ghent / ghelēck vooz ghe-
pdt is. d'Zwaanderen vande wel-
e om hure comyste soo grooten ghe-
achte maecten/ dat t'selve quamen ten
oien vanden Keyser/ die haer was
n de Doozten vant Maleys te ghe-

moete ginch / tot Trineus segghende
Dyt willecom mijn Sene/ en tot Pal-
merin/ Boven dien dat in uwe goede
aventueren blide maecten/ soo is ons
alle uwe ende ws Cammeracp weder-
romste seer aenghenamen. De Keyser
Palmerin die den Keyser antwoorde : Uwe
Wijstepts segghenwoordighe welba-
renhejde moet Gode niet alleen eenen
langhen tijt doen volhat den/ maer oock
van dach te dach in gheluck ende vooz-
spoet vermeerderen hier met doende
alderootmoedichste eer betwysinghe aen
den selven Keyser/ den welken hier nas
int langhe ghedebiseert hebbende van
al t'ghene dat Palmerin op dese reyse
ervaren was/ dede hy hem albaer laten
byenghen alle zyne ghewonnene figu-
ren/daer van Diolomeus op zyne sbe-
septs versocht / verclaerde wile die
gheluckten soo veel hy daer van wiste
offtenae raden conde/ als oock wile daer
vooz ghevochten hadden/ sonder noch-
tang in eenigher manieren te openbae-
ren dē naem vande gene wiens schoon-
hejt verbedicht was by Palmerin/ die
hy nochtans niet en vergat van t'ach-
terdeel by Polinarde vanden Hartoch
van Sabopen ontfanghen/ seer wel ge-
woorcken te hebben/mede de eere te ge-
ven int verclaren van zyne heerlijcke
septs / die hy soo die wils alst ten pro-
pooste quam int besien van de figuren
soo heerijck wist upt te leggen/ dat den
Keyser septe: De Zonckvrouwe vooz
wiens schoonhejt dē victorieusen Pal-
merin onderstaen hadde soo periculē-
sen ghevecht/ hem met goede reden be-
hoorden te heminen/ niet connende
ophouden van hem kooztē heoghelijck
te loben ende te prisen / terwylten een
peghelijck hierom hare soghen sloegen
op soo veele welghemaecte figuren
in groote verwonderinghe van de
brave couragie/ daer met die hy hem

ghe

De Historie van

gewonnen waren. Niettemin behaech-
den hem veel mer de lebendighe Beel-
den sulcke geseuchte nemende int aen-
schouwen van d' Infante / (die met de
Kaiserinne haer Moeder hier alghes
present was) dat hy van de Goddinne
Juno wenschten soo vele ooghen te
maghen ontfanghen / als sy in voorszij-
den niet deylde haeren Scharpheyder
Argus/om te beten te maghen contem-
pleeren soo selden ghefene schoonheyde
van zijn bevinde Polinarde/die hy seer
begheerlick had hem de gratie te willen
doen/ende in kennisse van alle de groote
weidaden die hem van haren Vader ge-
schiet waren/tot een present aen nemen
alle de voorszde figuren / die sy onder
t' d'el van dese redenen ontfinc met
groote openbaere dancksegginghe /
maer noch met veel grootere secrete af-
fectie/laende nochtans haer oogen (om
niemant eenich quaet vermoeden te ge-
ven) soo veel als haer de onvoorszij-
tichheyt der Liefde wilde toelaten / ne-
derwaerts / tot groote pijn van den
Prinse / die des niet tegenslaende zijn
ghesichte haer niet en conde ontrecken /
tot dat den Keyser hem by de handt
quant nemen / begheerende dat hy
met zijn Cammerael wederom int Hof-
souden logeeren / t'welck hy hem in
dancke aenghemomen zijnde / dede zij-
ne Majesteit deur den Hofmeester hem
een veel heerlicker logement wesen /
alste te horens bewoont hadden int sel-
paleys / alwaerse in alle gheneuche-
lijcke conversatien / niet seer heerlijcke
bancketen den gheheelen dach noot
passerden/tot dat hem den avondt een
peghelick na zijn rustplacse vertoock/
om te verhebben den nieuwen dach/
die soo gheringhe deur de reuten van de
vensteren niet en quant kicken/oft Pal-
merijn riep zinnen Owerch segghende:
Wybande inga byent / ich en hebbe gi-

stereen gheenen middel connen practise-
ren om alleene te spreken de Prinse-
se / die ghy bidde ich u verhalven van
mynent weghen eenen voorszpoedighen
schozghen wilt gaen wenschen / niet
verghetende om u beste te doen/dat ich
eens in ruste mochte gheraechen van
dese onstuere Zee. Op de selve alijdt te
laberen mijn Heer/antwoorde Wyban-
de/sonder opt inde haben te connen ghe-
raechen / soude al te groote pijn zijn
voorz den armen stierman. Daerom bid-
ic u sepde Palmerijn dat ghyder de sep-
len na stellen wilt. Oft ich schoon de sep-
len selde antwoorde den Owerch / soo
moet ghy doch sels den Ancker upt
werpen/gaende daer met nae de ramer
van Polinarde / die hem soo haest niet
en sach in comen/oft sy ginch hem te ge-
moet / ende verzaghende oft hy aen heur
eenighe bootschap hadde te doen. An-
ders gheene Me-vrouwe antwoorde
hy / dan dat hem in uwe barmhertich-
heyt recommandeert de lanchwylghe
quellende verheydinghe van mynen
Meester. Om te weten wareck hem
barmherticheyt in soude maghen doen
(sepde de Prinse) ja van nooden dat
ghy my seght hoe hy teghenwoordich
baert. Als den genen Me-vrouwe ant-
woorde Wybande / die niet en leest als
inde hope van de gratie daer met ghy
hem vande twisselachticheyt van uwe
liefde soude maghen gheven versercke-
ringhe/sonder de welcke hy cortelinghe
deur groote melancolie zijn leven sal
moeten verliesen. Sulcx soude my gro-
telcx deert sepde Polinarde/sonderlin-
ghe van een soo deuchdelijken Midde-
om mynent wille / die niet en begheere
als alre moghelijcke vlijt aen te weyn-
den om zijne behoudinghe / waer van
ghy hem mencht seggen moogen nache
waerachtighe kennisse te sullen ontfan-
ghen. Och Me-vrouwe antwoorde Wy-
bande

vanbe / daer mede soude nyp eenen ghe-
wichighen Wode maerken / ende mijn
Meester / niet teghenstaende zyne swaere
Melancolie / sulke couragie geben / dat
hy om zyn neersich devalte / u soude
moghen noemen een ghecontenteerde
Princeffe. De welke met Byzonnelle
hem te kennen gaven wat wech den
voecommenden nacht soude moeten ge-
houden worden by Ptolomeus en Pal-
merijn / om dat die sinder heur betret-
ten ander logement gegeven was ghe-
lyck wooggheseyt is.

Hoe Palmerijn op eenen nacht
secreetlyck ginck visiteeren zyn
Alderlyfste.

Het xliij. Capittel.

Vanbe de woogsepe ant-
woorde verstaen hebbende /
kerde aenstondts met groote
blydichap wederom tot zy-
nen Meester / die hem soo haest als hy
in de cammer quam te gemoete liep / seg-
gende : Mijn Wybande en wilt ny doch
niet langher laten fantaseren oyt ant-
woorde van mijn Princeffe. Sy heeft
ny belooft antwoorde den Dwerch / u
den volghenden nacht te byden te stel-
len / met de besegheltinghe van uwe min-
ne. Mijn alderghetrouste byent sepe
Palmerijn (hem van groter blydichap
pen omhelsende) daer deur soude ik
moghen ontfanghen mijn aldergroo-
te gheluck. Och Mevrouw welinar-
de / welck hande gheesten inde Elisy vel-
den / sal maghen geracken tot de groot-
te van mijne ghenuchte / indien ich
niet wonder de schadouwe vande wel-
ckerende Wyfse / de Goddinne der
Liefden toeghecroghent / mach gach

wandelen inde donckere sozeesten. Jae
woogseker doncker sepe Wybande /
want ghy sult den nacht moeten ver-
wachten / om te posseeren den wech
die veel meerder ende moepeliker is
als den ghenen die ghy vleecht te wan-
deren. Al waer dien met scheermessent
ghelooert / sepe Palmerijn / soo en sou-
de ik nochtans niet connen laten on-
derdanich te zyn de gheboden vanden
ghene die de hoochste macht over ny
heeft van te ghebeden. Om by de wel-
ke te gheracken / hy met groot verlan-
ghen verwachtte de aenghesemde ure /
die soo haest niet gheromen en was / oft
hy ende Ptolomeus worden van den
Dwerch soo langhe ghelopt / deur een
dal / op d'een ynde met de schadouwe
van de Lauweren / Cypressen ende
Palmbloomen bedekt / ende op d'an-
dere met vele coeluren van bloemkens
(die de Goddinne Floze de ghenuchte-
lycke beenden met deelt) bespeyt / tot
datse quaemen in eenen Boomgaert
die met soo vele vyucht-boomen be-
plant stonden / alse te voren menigher-
hande sooyten van bloemkens ontmoet
waren / alsoer sy in eenlycht strupken
een groot rumoer hoorden maerken /
waeromme de twee Bidders heure
sweerden upt trocken / ter wylenden
Dwerch van ancxien niet en wist
waer hy hem soude laeten / maer ghe-
sien hebbende dat het een Dwart was
t'wylde vervolgende / ginghen se woog-
ende clommen recht teghen over
vande Camer van Byzonnelle / ober
de muppen vande stadt ende Halleys /
in een gaerde die veel eer een Para-
dy als eenen Lusthof ghelckerke / al-
waerse int gheselschap vande Roos-
tegalen sanc / deur de Cederen / Boo-
sen ende Wpoletten ginghen / tot dat
se gherackten ter plaatsen daerse
met grotere begheerten verwarde
woogen

De Historie van

woerden als de Joden Heeren Messias
verwachten den een ventster/ waer upt
Palmerin sacht comen hijschen enen
hals veel witter als de sneeu/ en besien-
de dat het zyn Polinarde was/ ginch
hy haer kussen den hanc liphens die de
roode knopen in schoonheyt te boben
ginghen/ ende aen hare wangf liep die
bloosken ghelijck een rootverbijge wit-
ticheyt van enen dagherant des al-
derclaren des gheheelen Bomers/
daer nae niet verghetende in zyn loch-
terhandt te nemen de rechter van de
Princesse/ daer hy de Lelven in wittic-
heyt niet bestaen en mochten/ terwij-
len hy zyne rechter lepde op hare hanc-
de Boefkens/ doende de supberheyt
des meler sehende aen/ die hy soo neer-
stich durlte/ dat de Princesse zyn
mepninghe bemerekende/ ontsteekten
woorde mit ghelijcke begheerte als hy
deur de liefde die in haer overmonde
schaemte (de welke de Jonghe Doch-
ters tonghen dichts wils bindende/ haer
heel meer doet pepusen als upspier-
ken) segghende: Och mijn Alderlief-
ste Palmerin/ in welke yge/ noot
ende wennigherhande droefheden heb-
de my ghestelt u (van my verijde) ab-
sentie/ hoe veel tranen zyn daerentus-
schen over mijn wanghen gheloogen/
ghedachtich wesende die voormaels
ghespaerde gheneuchten met de daen-
maels tegenwoordighe verbieteren-
heden: Wat grooter bedructheyt
aende de twisselachtighe hope ende
dreef van uwe wedercomste. Die
is al nu Godt danck gheschiede/ Me-
vrouw antwoorde Palmerin/ son-
ich hope tot onser heyde groote ver-
blijdinghe/ hoe wel niet sonder velle
woorgaende moeften/ maer soude
nu wepelic dtraen te verharlen die
mennigherhande wreede quellinghen
die my gheduytlich ghedruct heb-

ben sinder dat u liefste my oozlofte
geven om in Dancherich te reysen/
van ich weere u Me-vrouwe/ dat de
minste van deselve ghenoechsam sou-
de hebben ghewerst/ om my van die
leden hebben doen passeeren/ en heb-
de het betrouwen op uwe volcom-
men volstandicheyt (i welck my tien-
de tegheng des doots pergekenen/ ghe-
lijck den Conhoorn tegheng t'sensij)
niet in my doen haeren de hope van
u toecomment savenne/ de ghebach-
tenisse van het welke in my versoe-
ten de Graftheyt van de yge/ daen-
de haeren naem veranderen in een
gheneuchelijcke quellinghe die teghen-
woordich in my veroorzacht een faze-
ringhe ich en weet niet hoe/ te boben
gaende alle manieren van sterben/ om
het al te groote verlanghen nae een
welbaet die my uwe gratie alleene can
met deplen. Daerom o mijn Alder-
liefte en laet uwe goedertierenheyt
(logeerende onder een schoonheyt/
daer van ter werelt niet meer gelijc-
enis/ als van mijn hert in ghetrou-
we affectie een tweede gebonden mach
worden) my doch niet langer beproe-
ben laten/ de Wille vooz mijnen doot/
maer gracieuselijck met deplen het
hoochste punt bande amoureuse ver-
gheldinghe.

Daer van wilt veel eer spreken/
mijn grootste gheneuchte/ seide de
Princesse Polinarde/ als soo veel te
noemen de wreede doot/ sonderling-
ghe tot uwen respecte/ sonder wien
ich niet meer en soude kunnen leven/
als de bloemen die de beemden/ kel-
ven ende doeken verciereen/ moghen
bestaen sonder de nachtscheyt des
waters/ om dat minnen geest metten
uwen alsoo verbonden is/ dat den u-
wen geen yge en can gevoelen oft den
mijnen moet daer van de helfte dragen
daerom

daerom wist u bedenckē in wat mante-
ren wy sullen moghen te hulpe comen
ese twee ammozeuse geguelde herten.
Dij Wz-vrouwe / antwoorde hy / u
s ghenoechsaem bekennt wat die van
looden is om ons te verlossen upt dit
nijlsch beechvuyt / int welck langer
lijpende / soo moet ick vergaen ghelyck
iet Was teghengt vuyt / ende den sneeu
ie ghestelt is teghen de fetsighe radien
van een blinkende Sonne. Ende dese
doorden vergheselschapten hy (ter wij-
en hem de tranen over de wanghen lie-
en) niet soo vele sware suchten (die
pcans een hert van Warmersteen / en
enen gheest sonder gheboelen / be-
vecht souden hebben) dat de Princesse
mede deur verinbertichpe niet lan-
her en conde uptellen t'ghene sy deur
e liefde selfs seer wel begeerende was /
egghende tot Palmerijn:

Maedien ghy de saecke stelde in myne
iscrete / soo ontfanghe ick u teghen-
woordelicken door mynen heer ende
aan / roepende in gheluyghenisse van
ten den Almachtighen Godt. Ende
ch u (sepde hy) met een bevedende stemme /
m dat hy van groote blijdschap hy-
ans niet spreken en conde / tot een
vrouwe ende Meesterse / niet versee-
eringhe / dat al waer al het gheluck
an alle andere welgheluckighe Wen-
shen te samen gheboecht om yemandt
heluckich te maeken / soo en soude het
ue noch niet moghen geleecken woz-
en by de groothed van het gheluck
welcke ick teghenwoordich van uwe
tatte ontfanghe / niet meer andere
antkessinghen die hy bede. Terwij-
n Polinarde upten nuppe van de Ca-
ter achter een Toppe sommighe har-
e steenen nam / die Brionnelle (op
arss Princesse begherte tot de rene-
le van heur bejder secreet ghebrech)
p sommighe daerse haer deur groote

schenschagten op betrouden (gheduyzen-
de Palmerijns upwisen in Wzantke-
rich) soo corstelijck hadde doen log ma-
ken / dat t'selve niemandt (hoewel datser
neerstich acht op hadden ghenomen)
souden hebben moghen bemerken / niet
teghenstaende datser lichtelijck uptghe-
nomen ende alsoo wederom inghestelt
kosten wozden / by den ghenen die dem
eersten recht wist aen te grijpen / t welck
d' Infante so wel onthoudē hadde / dat
se daer deur bede passeeren heurē Wz-
naer Palmerijn: vergat oock die (ick er-
weet niet deur wat ghedachten) alle ge-
woonelijcke reberentien / die hy aen de
Princesse pleech te doen / maer mogelijc-
siende de Cameriere soo onbeleest ghe-
weest te zijn / datse haer vrouwe noch
stoel gestelt / noch kussen ghelept en had-
den / vorch hy heur op t beddeken daer
hy staende om aldaer te rusten / dan zijns
blijtschap was soo groot / dat hem t ru-
sten niet langhe en behaechde / maer be-
gheerden veel eer te hantteeren alle ghe-
neuchte / om de welke te vermeerden
hy met de Princesse wilde bestaen te
dansen den galiaert waer mede de jon-
ge dochters voutwen wozden / niet son-
der haere aenloekende wepgheringhe /
die heur bede onstecken in sulcke am-
moreuse ghebeynsde gramschap / dat
heur aenghesicht (daerom een blofende
couleure vererghende) grootelijck ver-
meerderde hare schoonheyt / waer over
Palmerijn (siende de Princesse alsoo
vert wort) in plaets van hem te vreden
te stellen noch meer verwecht woz-
den / willende hem niet sulcke wip-
gheringhe gheensins houden vooz ont-
sepde / maer ghelijck diekwils upt deen
gramschap d' ander spruyt / ends daer
upt een ghebrecht volcht / alsoo be-
gost desen Ridder met gheweldt den al-
arm te maken : doen souden men Trom-
melaggers hebben hoozen slaen / ende

De Historie van

Trompetters hoozen blasen / tot dat sy
 (bedenkende dat nae een swaere crich /
 dichtsijls een vrede volcht) heur mede in
 ruste stelden op de artuculen die de gene
 die int Hof van Venus ghesleert zyn /
 weten in te stelle / de welcke heur so wel
 behaechde / dat se misprijzen hare onache-
 saemheyt / van niet eer hept / se te heb-
 ben soo playfante onder vindinghe / die
 heur dochter Jupiter niet soo genoeche-
 lijck gheballen te connen wesen / als hy
 om de liefde van Memene / eenen nacht
 dede duppen den tijdt van drie daghen
 lanch. Des al niet teghenslaende / soo
 sach de Princesse om den eersten aenval
 noch war stup / en onuytendelick. Waer
 omme Palmerijn (wel denckende dat se
 sulcke schermsingen ongewoon was)
 heur wilde in den crich noch beter er-
 baren maechen / charstierende ten selven
 eynde hooz de andere repse / waer mede
 sy soo goeden soldaet worden / dat se ter-
 stont daer nae bereypt was om hooz den
 derden mael te beginnen / maer het was
 Palmerijn van nooden dat sy de Prin-
 cesse niet eenighe rouwinghe al bevoezing
 plet wes onderhield / segghende: Oer-
 cellente schoonheyt / hoe waert moghe-
 lijck dat ick ten volken soude mogen re-
 compenseren dese onverdrande gracie.
 Wijnen eenighen troost antwoorde sy /
 uwe verdiensten gaen verre te boven al
 dat ghy van my sout moghen begeeren /
 t'welcke u oock nemmermeer ghewep-
 gert en sal worden: deur de liefde die in
 my alsoo groot is / dat ick se zelfs niet en
 can grondeeren / daer hooz ick nochtang
 andere gheene recompense (indien ghy
 my d'ur den bant des vrentschaps ee-
 nighe meucht schuldielc zyn) en begeere
 dan my alsoo ghetrouwe te willen zyn /
 als ick u volstandich sal wesen. De-
 vrouwe antwoorde den Prince / indien
 ghy aen my beuint eenighe onghetrou-
 wicheydt / soo moet den donderenden

ende vlijemenden Jupiter soo veel he-
 melische duppen ober my spijpen / als hy
 dede dalen op de Mensen / die den Hemel
 in paden te beclunnen / om de Goden
 te beverhten / endo mit zyne veshemete
 tempeesten my werpen int alderduyfle
 der dupstere afgronden / oft man lichaem
 moet ghetrocken worden in dupfene
 stucken / om te dienen hooz kortel van
 de eyfelijcke Zeemonsteren / welcke die-
 ren ter aerden / ende roofvogelen der he-
 melen / maer mijn lichaem sal daer hooz
 soo wel / als ghy hooz d'oozsaacke van u
 ober my te mogen verlagen / bescherm
 worden deur mine volstandicheydt /
 hoewel dat in dese werelt niet ghetabi-
 gher is / als d'ongestadicheyt / deur den
 tijdt die vpreans alle aerdsche vlingheit
 doet hebben eer / beghtafel / volcomen-
 heyt ende eynde / maer mijn liefde is tot
 de twee eerste getraert / dan tot het der-
 de en mach se niet comen. Noch veel mit
 de mijne antwoorde de Princesse / niet
 teghenslaende dat men deur de gewoon-
 te siet een brandende liefde dichtsijls te
 niet gaen / om de veranderinghe van de
 onghestadighe begheerten / die nu ver-
 loop des tijts dupfent andere affectien /
 als oock mis haginghen vrentseeren /
 bequaem om te doen slaepen heur me-
 mozte / t'welck nochtang niet my sal
 connen bewesen worden / niet in alre-
 meyn te gheschieden / om dat mijn liefde
 niet meer en can vrentanderen als t'af-
 wesen in twintich Jaeren vlyffes be-
 gheerten cossen verclennen tot zyn Wa-
 derlandt. Met meer andere propoosten
 die dese twee geliebede te samen hielden /
 daer met wy u niet langher en sullen be-
 letten / op dat ghy oock meucht verstaen
 t'bisrouwe van de goede tracteringhe
 die Brionnelle bewees aen haren al-
 derleefften Proclomus den w'cken so
 haest als hy Palmerijn ghepasseert sach
 te wesen / hem terstonts wilde volghen
 deur

deur de gheluckighe byzessche / maar de
Princesse seide tot hem : Doorwaer
mijn Alderliefste de passagie en sal u niet
gheopent worden / al ver ghy my gelijc-
ke gelofcentisse als Palmerijn die vrou-
we ghelooft heeft / ghedaen hebt. Daer
op Polomeus die hoven alle weldaden
geene grootere en begheerde / niet sup-
nisch en was met het antwoorzen : Me-
vrouw ghy meucht niet uwen Ridder
dienae ende slave doen / al gene uwen
wille is. Mijnen wille antwoorde Spi-
onnelle / begheert dat ghy niet en zijt
mijnen Dienaer ofte slave / maar mijn
Heer ende man. Nopt en sal hy my on-
bekent blijven antwoorde Polomeus /
sulcke onuyspreeckelijcke gratie / in een
beginsel van de recompensie van dien-
sel u ontfange voor mijn vrouwe ende
eetwighe ghebiederse : Welcke woor-
den hy hem soo gheringhe niet uptghe-
spoorcken en waeren / oft de Princesse
(zijnde inde fleur van hare jeucht / ende
begaest met een uytneemelijke schoon-
heyt) ontfinck haren Wypdegom met
sulck aentrecht wesen ende liefdelijck
ghelaet / datse beweert soude hebben
eenten anderen Cambal / welck Polo-
meus soo wel gheviel / dat hy haer be-
loofde tusschen hem beyden doortaet te
sullen zijn eenen vant van ghetrouwe-
heyt / die niet ghebroken en soude con-
nen worden / als deur den ghemeen
tribut die een pegelt de natuerse schul-
dich is / welck hy oock voorts wilde
bevestighen met zeghel ende byleden die
de Weed-vrouwen dielwyl der ghelesen
hebben als de jonghe Dochters / maar
de Princesse marckte heur soo wepge-
rich / als d'Advocaten doen in gelt t'on-
fanghen. Om welke wyperinge Polo-
meus soo verhoogt worde / dat eus-
schen heur beyden verrees eenen twist /
die oock niet ghesile en worde sonder
gebreit / waer inne hem den Ridder (als

bispoost ende van bequamen ouderdons
tot sulcke saecken) soo valiantelijcken
bzoerch / dat hy seer gheringhe d'over-
handt creesch / ende de Princesse t'onder
bzoerch / nochtans greep sy daer na sulc-
ken nieuwen moet / dat hy hem nieu-
wers langhens en wist mede te berde-
dighen / als te segghen / niet gheacht te
connen worden voor overwonnen te
zijn / den ghenen die niet deur couragie /
maar deur faute van machte allernest
quiteert de victorie daer van dese twee
jonghe Princessen triumpheerden / son-
der acht te nemen datse haer in sulcken
triumph croonden niet eenē crans van
de soet bloepende / maar gheringhe ver-
dwynende hoosen / wassende op soo se-
nighe doopstrupten / datmen die
daer alsoo niet en can afplucken / sonder
gheselt te worden int verghel om van
heure doornen (om soo wepnich dyp-
rende wellusticheyt) t'ontfanghen en
wonde die altyds daer nae bloeyt den
een eetwighe onreere / doende in twyffel
staen van te verliesen t'aldercostelickste
Zuweel datmen op dese werelt soude
moghen besitten ghenaeemt de eere / de
vrees van de erenkinghe van dien / dese
hier ghelieven soo wepnich quelde / dat-
se noch op gheen schepden en dochten /
als Wybande (die de wacht hielden) sach
dat de Sonne niet haere wederrompste
wederom wilde doe werck het gesich-
te vanden slapenden mensch / beginnende
albereets zijn voorlooperse de frische
ende rootberwighe moeghenstont te
vertoonende Orientselsche venster /
waerom hy aen de tralie vande Camer-
clopt / ende seide : Mijne Weere ick sie de
Hemel tusschen wit ende blau / niet een
seer clare licht beclept / ons getupgende
den aenstaenden claren dach / om welc-
ke woorden Palmerijn wacker worden
de / seer wel bemerkte dat het niet lan-
ghet van nooden en was / te rusten on-
der.

De Historie van

der de soete onbije des aertstey/ om te
berbeyden den Bone van Latone/ soo
die niet zyn nienwe plamme al bereyt
was te comen verberschen den eenen de
blipschap ende vzeuchde/ ende den ande-
ren de droefsteyde ende miserie waerom
soo wel hy als Prolomeus/ haestelijck
den amoureuken oorlof (die mennigen
herlanghenden Lief hebben veel vlyder
soude vallen als renige willetomste) na-
men/ latende de twee Princessen (die de
abont veel aengenamer hadde geweest
als heur den moeghen viel) opt selfste
bedde/ daerse twee fraeye Jonge doch-
ters op gegaen warde/ ende twee schoo-
ne vrouwen ingeberomme af op stonde/
als Polinarde tot Bionnelle bestonde
te segghen: Och mijn Alberleeste vzen-
binne/ ick ben seer qualijck te vzen
dat ghy u aen Prolomeus gheschicht
hebt sonder voorgaende consenteerin-
ghe van mijn Heere den Keyser/ vze-
sende dat ick beschuldiche soude mogen
worden met dubbele misdact van selfs
ghesallert/ ende u nochtans niet ghe-
waerschoont te hebben. Maer Bion-
nelle die anders gheene bedroeffnisse
en gheboelden/ als dat sy haren Alber-
leesten alsoch niet in heuren armen en
hadde/ antwoorde: Woowaar Me-
vrouw/ het dunckt mi een groote
wzeetheyt van u te sijn/ dat ghy begeert
dat uwe Dienareffe in droefstey sou-
de blijven/ terwyl ghy den tude in
vzeuchde passert. Weur welcke woos-
den d' Infante claerlijck bemerchten/
datse al manck gaende/ den hucken-
den zyn ghebreck verweeten hadde/ weur
het teet wesen t'welcke alijde gheschiet
nae de gheschledenisse/ dat tot gheen
anderen eynde oorbaerlijck en ran zyn/
als tot beternisse/ die sy seer qualijck int
werck stelden/ maer vergunden met
heur Staet-Joffrouwe dese twee jon-
ghe amoureuze Heeren/ t'fabeur van

meer als een Maent lantli gheduyren-
de/ alle daghe ende oock dickwils by
nachte te moghen vistsceen heure
Princessen/ sonder eenich quaet ver-
moeden/ maer worden ghehouden in
groote estimatie by den Keyser/ de Key-
serinne ende het gehele Hofghesin/ die
alau met eenen gheustighen Weps/ in
alsulcke vzeuchde/ gheneychte ende
welbaert lesden/ dat dese wereltliche
variabele Fortupne (die ons heur fa-
beuren niet en vergunt/ als om te be-
ter te doen gheboelen haere tegenspor-
den/ alsulck welbaert benijden/ de
selve troubleerden deurt middel van
den Coninck van Doorzweghen. Den
welcken (in twist wesende met den Co-
ninck van Enghelant/ om dat hy by-
stant hadde verleent aen den Coninck
van Schotland zyn Hebe/ die niet de
Enghelschen een groot different had-
den/ van weghen seekere ontnomen
Schepen) in alle neersticheyt int Hof
des Keysera sepnde eenen Post/ die zyn
ne Brieven/ soo haest niet overghele-
vert en hadde/ oft hy viel den Key-
ser te voet/ segghende: Den Coninck
van Doorzweghen/ doet uwe Keyser-
lijcke Majesteit eotmoedelijck ver-
soeken/ hem te willen secouereen in
zinnen grooten noot/ teghens den Co-
ninck van Enghelant/ den welcken
niet een groot ende machtich Wep-
ghet geballen is in zyn Landt/ alwaer
hy al verest verlagen heeft een groot
ghetal van zyne Onderdaenen. Den
Keyser vlt verstaende/ byack terstont
de Brieven op/ ende die ghelosen heb-
bende/ antwoorde hy: Ick sweer u by
mijn Croone/ dat ick uwen Coninck
mijnen Hebe/ nae alle mijn vermoghen
bystant sal verleenen/ ende t'selbe soo
haest derwaerts over Zee sepden als
moghelijck is. T'welcke by den Post
berstaen wesende/ ende zyne antwoorde
Brieven

plebert ontfanghen hebbende / ver-
 noch haestelick wederom upt het Hof
 terwylten Trineus die zijns Vaders
 resolutie verstaen hadde / Palmerijn se-
 cretelick ginck besoecken in zijn loge-
 ment / tot hem segghende: Mijn Heere
 ik bid u te willen believen gheensins te
 volghen r'serours van mijn Heere den
 Keeser / maer veel eer met u Camme-
 riet Polomeus my vergheselschap-
 pen / op dat wy alsoo onder ons zynen
 moghen trecken / niet tot vpslande van
 de van Noozweghen / maer tot hulpe
 van den Coninc van Engghelandt / om
 dat ick deur dien middel hope te genie-
 men de presentie vande Princesse Agri-
 o / die ghy wel weet my met den bandt
 der Liefde in sulcke slavernye te hou-
 den / dat indien my deur hare gratie
 niet haest eenighe verlichtinge vergunt
 wort / soo salt eynde van mijn leven
 niet in moeten remedieren: Daerom
 bidde ick u oock / dat ghy my als eenen
 trouwen vrient wilt raden / wat
 ik hier inne t'beste sal vooz te nemen
 hebben / weerende dat ick in recompen-
 se van dien u niet alleen en sal te willen
 doen met al het ghene dat ick met mijn
 vermach / maer oock met mijn
 goet. Weer Palmerijn / die t'geluyt van
 dese woorden der Nachtegale sanc in
 t'etichheidt / gausch gheen ghelick en
 mochte te wesen / vreesende dat hem die
 gheringhe soudent doen schepden
 te presentie van zijn Polinarde / soo
 dat hy een wyle tijds sonder spreken
 t'wiffelinghe bleef / doch ten lesten
 menckende dat hy van Trineus noch
 enich groot voozdeel tot het hantwer-
 cken tusschen hem ende zijn Princesse
 soude moghen gheefeten) antwozden
 : Mijn Heer / my dunckt raedisaem
 is dat ghy de Ridderg oozden ont-
 ingt / ende uwen Vader daer nae te
 verstaen gheeft seer groote begheerte

te hebben / om den Coninc van Nooz-
 weggen uwen Hebe vpslande te doen /
 terwylten sal ick mijn uiterste neersic-
 heydt aanwenden / om zyne Majesteit
 goet te doen binden / dat wy vooz upt
 repfen / hem te liennen gebende / dat het
 Legher niet soo gheringhe in ozdenin-
 ghe en ran ghestelt worden / ende alsoo
 sullen wy uwen wil moghen volbrin-
 ghen. Welken raet den Prince soo wel
 gheviel / dat hy vooz hem nam die ghe-
 heelicken t'achtervolghen.

Hoe Trineus de Ridderg Oorden
 ontfingh, ende hoe hy secretelick
 nae Engghelandt rock.

Het xliij, Capittel.

Desen Jonghen Prince zijn
 voornemen volbrincken wil-
 lende / ende stende zijnen Va-
 der des anderen daechs allee-
 ne op een gaelderpe gaen wandel / viel
 hem te voeten / segghende: Ick bidde u
 seer ootmoedelick mijn Heere / dat uwe
 Majesteit believen wil my de Ridderg
 Oorden te verleenen / op dat ick daer
 nae met u consent mach volbrincken de
 groote begheerte die ick hebbe om te se-
 courereren den Coninc van Noozwe-
 gen mijnen Hebe. De Keeser hoorzende
 zijn Sone also spreken / wert seer ver-
 wonderd / antwozden: Voowwaer-
 ten is niet swaerlich alsulcke erre te
 ontfangen / maer den staet van dien be-
 hooplacken t'onderhouden / valt soo
 moepelich / dat ick van u begeere dese
 voornemste om u groote jonckhepds
 noch vooz ten wyle tijds te willen upt-
 stellen / ende ick sal ghenoech andere
 Ridderg na Noozweghen seynen / die
 u by mijnen Hebe seer wel sullen mo-
 ghen excuseren / waer met Trineus
 hem

De Historie van

hem niet te bieden gheselt en vande /
maer antwoorde : Doozwaer myn
Heer indien ich niet wel bedacht en
hadde al t'ghen dat den staet vande oz-
deninghe bereyscht / soo en soude ich de
stouticheit niet ghebeyndt hebben /
van te doen alsulken versoek aen uwe
Majesteit/die ich seer affectuenselick
bidde my dese seer eerlijck begheerte /
niet te willen ontfegghen. Wardien ghy
dan pminers van uwe gheliefte niet en
begheert ontraden te wesen / seyderden
Keiser/soo sal ich u Bidder-woordinghe
seer eerlijcken doen gheschieden/in pre-
sentie van meerder Princen ende Heere
als teghenwoordich in mijn Hof han-
tieren. Ten is niet van nooden mijn
Vader antwoorde Crineus / te trum-
pheeren voor de victorie / maer t sal be-
ter zyn dat ich vercrughe eere ende re-
putatie deur mine vrome seften. Van
welcke goede opinie de Keiser seer blij-
de worde/consenteerende Crineus alle
zjne begeerte/met de last dat hem Pal-
merijn op de reyse soude vergeselschap-
pen t welck hy oock niet onwillighelijck
aen en nam/doende aenstondt bereyden
et seer costelijck harnas/ om daer mede
voort op te rechten zjn voornemen/
t welck terstonts aende Keiserinne ge-
hooschapt worde/als oock mede aende
Princesse Polinarde / die het vercreich
van haren Alderlijckste niet min swaer-
lijck en dorchte te sullen vallen / als heur
zjn geselschap aengenaem was : waer-
om sy t selve meynde te beletten/gaende
op staende voet by den Prince Crineus
tot den welcken sy seyde: Broeder/mijn
Vader heeft genoegsame andere eloe-
ke Capiteynen/ om te secoureren mijn
nebe/sonder dat het den noot bereyscht
van u te stellen in alsulck perijckel/ om
t selve te ontvlieden / int ootmoedelijck
bidde mijn Heere te willen bewaren tot
venighe andere saecke daer ons meerder

aen ghelegghen is/enbeuwe eenige Su-
ster / om dese niet te stellen in alsulck
broefheyt. Suster antwoorde Crineus
ghy weet wel dat het loffelijck is eenen
vrienden te helpen teghens den ghenen
die hem wil verducken/hoe veel te meer
ist dan behooflich een van zjne vrienden
nae alle zjn vermoghen in sulckey saec-
ken bystant verleenen. Derhalven bid
ich u dat ghy mijne wedercomste niet
in melancolie / maer in vzeuchde wil
verheyden / ende daerentusschen niet te
hijlicken sonder mijn hoortweten/maer
oft u mijn Vader daer toe wilde dwin-
ghen / soo suldy upvlucht moghen ne-
men op mijne absentie / t welck Pol-
narde (dat namaels noch tot heur groo-
te voordeel streckte) vastelijck beloofde
aen heuren broeder/die des avonts nae
de gewoonelike Capelle glock/alwaer
hem t gheheele lichaem/uptghenomen
t'hoofst ende de handen/met groene wa-
penen (deurtrocken met silbere strepen)
berleet worde/voerende eenen Schild/in
den welcken ghesigureert stontt eenen
Biddet sonder wapenen / houdende een
pyle op eenen ghesponnen doorch / met
het scherpte nae zjn hofte/daer op ge-
schreven stontt : Och wanneer sal ich
sterben/ oft upt dese vzeese verlost wor-
den. Met welke wapenen den Prince
int gheselschap van vele Bidderen/son-
derlinghe van Palmerijn (die hem oock
ghewapent hadde / maer met swarte
wapenen/ om te betoonen de broefheyt
vande toecomende absentie van zjn Al-
derlijckste) de wacht dede wes tot smog-
ghens dat den Keiser hem aldaer Biddet
quam slaen / ende de rechter sege-
gende : God wil u vergunnen so deuth-
delijcken valstanten Biddet te worden /
dat my altoos de gedachtenisse van de-
sen dach deur u toecomende saine/blit-
schapt verdoofaken mach / gaende daer
na

na niet zijnen nieuwen Ridder ende een
groot ghetal van andere Heeren/na he-
Dalleps / alwaer de tafelen berijpt we-
sende / een peggelijck seer goede chiere
maechten uptgenomen Polinarde ende
Dionnelle/oen de welcke te vertrooste
Palmerijn ende Polomeus de volgen-
den nacht heur ginghen besochten op de
ghewoonelijcke plaetse/aldaerse so ghe-
ringhe niet gecomen en waren / ofte
d'Asante(ghesheet beschept zijnde) be-
ronde tot Palmerijnte segghen: Mij-
nenich solasg eplacp de ghedachten van
u torcoment vertrec/doen mi albereets
sooswar: doofhepdt aen / dat het mi
niet ogelijck waer t'minste deel daer v-
te connen upsprecken / denct dan doch-
tens wat swaerder pnde ich om u af-
wesen sal moeten sijde. Ende dese woop-
den vergheleyschapte sp met so ghedup-
tighe suchten ende veelc trauen / datse
ghenoechsame getupghenis gaven van
jaer waerachtich groot verdriet. Wes-
halven sp ee dubbelde passie gevoelen-
de / haer antwoorde: We-brouwe en
wilt u doch soof seer niet quellen om dit
oecommende vertreck / dat niet en ghe-
stiet als om te verterghen meerder ee-
re die ons alleen rijck can maechen met
een eeuwighc saeme deel ppreuwer als
iet leven/daeromme wilt u hier inne te
neden stellen/soo't u niet en can ghelie-
ven om mijnent wille/pimmers t'uwen
pgen respecte/ want mijnen saem uwe
saem mede sal doen vermeerderen. Na-
men ghy dan / o mijn albertijste ant-
woorde sp/alsoo vastelijck gheresolveert
ijc / soo wilt doch soo haest moghelijck
wedercomen / op dat ghy mi upt dese
ware pnde mocht verlossen al eer mi-
se t'leven beneemt/ende alsoo ketwaren
ese bedroefde Minnaresse / die gheene
lijtschap en sal connen hanteeren vooz-
we wedercomste. Die sal veel gherin-
der geschieden We-brouwe antwoor-

de sp als ghy meent. Ende hier mede
gingghense in sulcke doof hepdt by den
anderen rusten / doende vooz de totto-
mende absentie alle moghelijck provi-
ste / daer inne Dionnelle ende Polo-
meus heur devoir coek niet en verga-
ten/weg dat We-brouwe Aurora(wil-
lende haer blanch aenghesicht comen
spiegghelen inde wateren van onsen He-
muspherio) heur bedwontaden doof-
ghenadieu te nemen / daer niet gaende
nae heur logement / alwaerse een wip-
nich gherust hebbende / heur voozte
voechden by den Prince Ermeus / o g-
hem de Schiplupden quamen segghen/
dat den windt hem alnu seer saozabel
vertoonde. Waerom den Prince, sampt
Palmerijnde Polomeus (aen den
Keyser ende andere groote personagien
des Hofe / onzlof ghenomen hebbende)
met eenighe Schilcknechten t'Schepe
gingghen van sulcken gheluckigen wind
ghelept wozbende/datse aen den derden
dach daer nae aertbeerden in een haven
in Enghelandt / alwaer sp tegghens de
Schiplupden seiden te willen wesen /
om voozte te volhzenghen de Jerusa-
lemsche pelgrimagie; hoewel dat heure
debotten strecken tot eenen anderen
Sant/die wijsse vooz een tijdt lanck aen-
bidden sullen laten / om u voozte te ver-
trecken vane secoirs des Coninck van
Roozweghen.

Hoe het Legher van den Keyser
onder t'gheleyt vanden Grave
Tolan, in Enghelant verslaghen
wordt.

Het xiv. Capittel.

DEn Keyser aen den Post van
Roozweghen bystant beloofte
hebbende/ghelijck hier voozte
verhaelt

De Historie van

verhaelt is / dede so neer sich een Le-
gher opzichten / dat hy ten eynde van
een maent / vergaderd hadde thien / dups-
sent Soldaten / daer van hy Generael
maecte de Grabe van Tolan / een seer
vloeckmoedich man / hebbende te meer-
malen Capiteyn gheweest over ghelje-
ke Depz-legheren / onder t'gelept vande
welcken sy t'Schepe ginghen / ende in
wepnich daghen daer na onder Enghe-
lant aertbeerde / alwaerse sonder eenich
letsel te Lande ginghen in de haven by
den Coninck van Nooywegen / int land
vanden Hartoch van Galles (terwylten
dien in Wyancherich hadde gheweest)
inne genomen / in deser maniere. Dien-
de den Coninc van Engelandt soo mach-
tighen Legher / in Nooyweghen geson-
den te hebbē / dat het hem niet raetsaem
en was die inden veldet'hoofte te biede /
waer deur zijne Landen daghelijcx seer
verdestreueert worden. Wel halven hy
alle de stercken van zijn Coninckrijck
t'best mogelick beset hebbende / latende
daer van t'regiment zijnen ousten So-
ne / viel hy met de reste in een have vant
hojnoemde Hartochdom van Galles /
de welcke hy hem inne genomen zijnde /
dede hy destrueeren alle t'platte Lande /
daer hy by mochte gheraecken / doende
aldaer versterckē de stadt van Comar /
meynende also de Enghelschen upt zijn
Land te locken / oft ten minsten haer ge-
lijcke afbreuck te doen met zijn Leger /
nae t'welcke den Grabe van Tolan het
volck des keisers in aller pl dede mar-
cheeren / so dat sy den derden dach daer
na volghende daer by quamen / als den
Hartoch Crenus maer eenen halven
dach reysens van daer en laech met een
machtich Leger / t'welck hy (so geringe
als hy upt Wyancherich int geselschap
van Frisol / wederom ghecomen was)
met hulpe des Coninck van Engelandt
hadde doen opzichten teghens de booz-

sepe Nooywegers / die den Grabe van
Tolan zune goede affectie verhoosnen
wilde / doende des anderen daechs nae
zijne aencomste soo gheweldighe scher-
mutsinge tegens de Gallesen / dat se be-
dwonghen worden heure gantsche Le-
ger in ordeninghe te stellen / t'welck den
Hartoch stende / nam booz hem rozig
daer nae te beneerstighen een Generale
slachtinge. Ende om daer toe te geraken
dede hy des anderen daechs smorgens
booz eerst dupsent vā zijne Ruyters (on-
der t'belept van Frisol) haer verbergen
in een seer nae by legghent Bosch / ende
daer nae veelte lichte peerden hier ende
daer sonder ordeninge buypen t'Legher
rijden / waer deur de Dupsē (stende der
Engelschen in sulcke disordeninge) met
alle t'boortvolck van den Coninck van
Nooyweghen upt haer Legher op troc-
ken / doende heur peerdvolck haerlupde
nae rijden / in meyninghe zijnde dat se
bluchte / maer de Gallesē (geserouereert
wordende van vier dupsent peerden /
enderhien dupsent voet volcx / die den
Hartoch in aller pl in ordeninghe hadde
doen stellen / terwylten de Boochdups-
schen opghetoghen waren) vielen mid-
den in haren principalen trouw / so dat
men aldaer als doen gesien soude mogen
hebben mennighen stouten widderec-
aerden werpen / soo van d'erne zijde als
d'andere / Maer de Enghelschen deden
seer haest hare achterwachte marche-
ren na t'Bosch daer Frisol met de dups-
sent peerden verbozghen laech. So haest
dit den Grabe van Tolan sach / dede hy
terstont vergaderē de beste partye van
zijn volcke / daer met hy heur opt spoe-
dichste naevolghden / dan sy keerden hen
wederom / ende boden hem t'boozhoofte
soo gheringhe alsse ontrent Frisol qua-
men / den welcken stende dat het nu oot-
den bequaemsten tijt was om zijn scha-
douwe te verlaten / dede zijn squadron

een teyken/ ende riep met luyder stem-
me: Doozt/ dooht mijn vrienden op haer-
luyden/ 3p zijn alle om/ vallende daer
met een verscheppen trouwen hier ende
daer in de Duptsen/ haer onder hy tot
zijnder aencomste met de hulpe van de
boorsepde achterwacht/ sulcken vloet
korten/ dat den Grave (stende hem al-
so bedrogen met dese Chyghschijfcheit)
in sulcker manieren verbaest worden/
dat hy met alle de Duptsen de hulpe aē
de bluchte versochte/ nter ophoudende
aan voorloopen/ tot dat alle de gene dier
outcomen condon/ quamien inde nieuwe
versterckte stadt van Comar/ alwaer
p vanden Coninck van Boorzweghen/
niet ghene hande zijne die descherpte
des swerts van heure vanden onso-
den mochten/ oock seer haest ghevolcht
worden/ latende alsoo de heerichschappe
des Welts aenden Hartoch Trenus/ de
welcken zijn victorie boozts willende
der volgen/ borst bes anderen daer hy
hier nae zijn Leghet boozts voor Co-
mar/ sweerende daer niet boozt de win-
tinge van dien te sullen afreken. Daer
dese couragie en soude hem moghelijck
als verlossende over de twee dupsent
mannen van de vste Grichsluyden
hins volcx in eenen upthal die zijn te-
shenpartye op hem dede/ niet lange ge-
ruye hebben/ en hadde Frisol de Sol-
daten gheneen moet ghegeven/ tot haer
egghende: Doe mijn vrienden/ wildp
en soo openbaere victorie bluchten.
Couragie mijn boorders/ couragie/ en
iet ons onse oude reputatie niet wisse-
en teghens heur vrese en bloedicheit.
Ick versecker u ope verijckel mijn
evens/ dat wy heur gheschicken over-
winnen sullen soo gheringe als wy ons
naer teghens heur als mannen ende
zonne Soldaten verroonen. Om wel-
ke woorden een pegelijck wederomme
noet greep/ sonderlinghe den Hartoch

selve/ den welcken tot zijn volck seyde:
Couragie mijn vrienden/ wy hebben
heurluyden ses baghen boozleden wel
op de blucht ghebrocht/ ende heel vair
haerluyden verflaghen/ waerom sou-
den wy dan alnu vrese hebben/ en an-
dere diergelijcke woorden meer. Waer-
dient sy hen allen resolveerden vloech-
lijck te bevrachten hare vanden/ die den
volghenden morgen int blicken vanden
dach/ met grooten hope upte stadt qua-
men deur eenen valsche uptganc/ waer-
om den Hartoch alle zijn volck metter
haest in squadzoen stelde/ daer van Friso-
l met zijn dupsent peerden den eersten
inhal op de Duptsen ende Boorzwegers
dede/ roepende alnu couragie/ boeders
laet ons dese gasten wellescom heeten
met de punten van onse Lantien/ daer
met hy de zijne dede/ ende liep teghens
zijne vanden mit sulcken furie (als A-
jacem beweert wort/ wanneer hem de
wapenen van Achille ontwesen worden
in favur van Wylsse) treffende den eer-
sten/ tweeden ende derden die hy eerst
ontmoeten/ in sulcker manieren/ dat se
met de hebbende teykenen/ des doots
aencomste vertoonden. In welcke tou-
ragie hem alle zinnen volcke so neerstich
naebolchden (dat se deur t'inddel vande
vinctpale ordeninghe haerer vanden
een groote vrese maekende) de sels-
de met slaen/ misien/ houwen/ ker-
ven/ stercken ende schieten alsoo crac-
teerden/ dat het bloet up heur wonden
commende/ ghenoechsaem soude heb-
ben gheweest om het gheheele Leghet
boozt beertien baghen van den doot te
spisen/ in sulcker manieren dat men
geseyt soude hebben gheene menschen/
maer veel eer een Legioen velsehe
Dupselen daer deur ghepasseert te
zijn/ daende hier met het volck van
den Coninck van Boorzweghen/ een-
nen groeten boochscheut weersch
sewa

De Historie van

terwaert wijkten / t'welck de Graue van Colan vriende / selde heur vier opfent peerden onder t'gesichte / enderich te eenen bleughel op van d'ate dupsent Noozweechsche Boorshchutters / die so veel peerden vande Gallefen labbeere / d'atse ghenoechsaem van vleys versten waren / al hadden se twee maenden anders niet dan pastepen willen bache. Ende hier en tusschen viel den Graue met vier dupsent Wapieren in Frisols Squadroen / t'welck hy soo couragieuselych bevocht / dat se byrans bereypt waren de haken te thoonen / als Frisol (hebbende een nieuwe Lantie verreygen) opten Graue charsterden met sulcken strenghe loope / dat hy hem de selde lantie meer als eenen vadem lanc dwers deur t'lyf runde / daer van de Dupisen eerst te beghe verschijcht worden / nochtans vielender (om heurs Capiteyns doot te wrecken) eenen grooten hoop seer furieuselycken op Frisol / die hem daer onder anders niet en vertoonden als eenen vergramden Leeuw / met den eenen om laeghe te smyten / den anderen t'hoofte op te cloven / ende den derden armen ende beenen af te houtwen. Des niet tegenstaende soude hy ten leste onder een groot gebuanghe betaelt moeten hebben den tribuut daer van de natuere noch Keyser noch Coninck en bevyt / maer den Hertoch geuolcht wordende van eenen goeden hoop Ribbers / quam hem in sulcker manieren te hulpe / dat aldoen t'uehementste des gheheelen stegs gesien waze / om dat de Dupisen en Noozwergers byrans desperaet zijnde / alsoe seer cloekelich vochten / dan den Hertoch ende Frisol met heuren volcke be-toonden heur daer teghens sochtaef d'atse haer in disordeninghe bekonnen te stellen / ende noch een weynich tijds weerstant ghedaen hebbende / namen se

alle met vollen loope de vlucht nae de stad / inde welcke Frisol (heur op de haken volghende) met zijnen trouwe oock ghecomen soude hebben / en hadden den Coninck van Noozweghen niet sommighe van zijnen achtertoche (die niet t'ghegheuech ghearriveert en waren gheweest / om mede inde batalie te gheraecken) haerlynden geenen tegenstant ghedaen / terwylle dat de andere heur salbeerden / fluytende nae heur toe de stadspoort / upt'welcke voorts daer nae by den Coninck eenen Trompetter ghesonden wazde / begheerendt bestand om de dooden te moghen begraven / het welcke den Hertoch gheconsenteert hebbende / dede den Coninck t'lichaem vanden Graue halfem / om t'selbe wederom in zyn Lant te moghen seyn den. Daer nae besluytende met de reste van zijne Heeren ende Capiteynen den volghenden nacht soo stil als mogelich aen d'ander zyde vande stad / in aller d'ingentie t'schepe te gaen / om heur by t'legher vanden Coninck van Schootland te voegen / welken raet volbringende en hadden se soo haest de seplen niet op ghetrocken / oft die vande stad quam in t'beginfel des vageraets den Hertoch de stutelen van de poorten presentere / de welcke by zyn Hoocheyt ontfangen wesende / maecte hy Frisol Generael vant gheheele Legher / ende dede hem triumphante Incomke doen binnen Comar / alwaer heur de Engheleschen in groote blyschap ende alderley soopten van geneuchten rusten / contrare van heure vanden / die hierentussen veel verduets weerstonden / om t'opfelliche onweder dat heur voorts na heure afvaringhe oer quam / t'welck t'meestendeel van heure Schepen in grande orde gaen / ende de reste soo wyl verspreyden / dat se den anderen upt'het gesichte verlozen / nochtans bedielt den

Coninck

Coninck acht schepen / soo van de zinne
als vande Duytsen / met de welcke hy
nae groot verghel ende moespien wede-
com quam in zynen Lande / alwaer den
Welde-Oversten Lieutenant des Co-
minx van Enghelandt / met het Leger
daer van hier te vooren verhaelt is / zyn
ousten Zone sinder zyn verreck-
toch eenighelastrelen afgenomen had-
te / daer van wy hem de reste nae alle
sijn vermoghen sullen laten bewaeren /
en wederomme te keeren tot onsen
Palmerijn.

Hoe Palmerijn met den Prince

Trineus ende Prolomeus in En-
ghelandt ghearriveert zijnde,
nae des Coninginnen Hof ro-
ghen, alwaer Trineus zijn Al-
derlieffte d'Infante Agriole
vonde.

Het xlvj. Capittel.

Trineus / Palmerijn ende Pro-
lomeus in de haven van Enge-
landt. (ghelick voer verhaelt
is) ghecomen zijnde / en vande
heer de wachte (siende datse vzeemde-
inghen waren) niet wijders laten pas-
seeren / sonder eerste vraghen heere na-
men / waer se hem en wilden / ende waer se
inden siene hadden. Daer op Palme-
rijn antwoorde: Mijn Heeren wy zijn
Byzelsche Ridderen / reysende deur de
Landen om aboutueren te soeken / en
te herstaen hebbende dat mijn Heer u
een Coninck-krich voert teghens de
Schotten / zijn wy alhier ghecomen om
sijne Majesteit onsen dienst te pree-
seeren. Daer toe comt ghy seer wel te
antwoorden sy / want onsen Co-
ninck met zyn Leger / welck hy heeft

doen oprichten teghens de selve Schot-
sen (die albereets een groot deel van dit
Coninckryck bedorven hebben) en leyt
maer vier dachreysen van hier / nie-
mant meer verheppende om de slachtin-
ge te leveren als den Hertoch van Cin-
triel. Ende dit gheseyt hebbende / ley-
den se dese drie Ridderen nae heuren Wis-
lourt / die heur in zyn eyghen hups seer
goet chier aen dede twee daghen lanck
gheduyzende / den lesten vande welcke
Trineus van zenen Edelman verston-
de / dat de Coninginne heur als voer ter-
tijt in een stadt verhielde / niet meer als
twintich Enghelsche mijlen van daer
ghelaghen: Waerom hy met zyn Cam-
meraten op staende boot verrock / ende
soo neerstich derwaerts reysden / datse
des anderen daechs smorghens aldaer
arriveerden op de selfste ure als de Co-
ninghe met de Prinse Agriole heur
dochter ende meer andere Josvrouwen
(volghens heur ghewoonte) ghegaen
was na een Capelleken / staende een bie-
rendeel van een Enghelsche myle bu-
ten de voorszeyde stadt / in welck Capel-
leken de Prinse hie ghebet een wyf-
nich eer gheepndicht hebbende als haer
Moeder / ginch daer nae (om de selve te
verheypden) met heure Staet-Josvrou-
wen soo langhe spatsseeren in een cleyn
gheneuchelick Boschsaligen / daer seer
nae hy ligghende / tot goet gheluck van
den Prince Trineus / die hier met zyn
Cammeraten op de selve tijdt voer hy
quam gherijden / ende de Prinse van
hetre ghewaar wordende / begonste hy
te twijffelen / maer soo gheringe hy heel
nae quam / ende haer excellente schoon-
heyt claerlick sach / veranderde hy zyn
nen voer gaenden twijffel / in sulcke va-
ste versekeringhe / dat hy niet min als
Acteon (wanneer hy zyn beminde Dia-
na sach haben onder haere Pimpheer)
met liefde bevanghen wort / ende deure
al te

Die Historie van

al te bytfighe aendachtighe byprang
upt sy selven quam / niet wetenbe oft
hy bycomde / oft gepasde / oft diep / oft
waechten / soo dat hy aen de Princeffe
ghenereberente en beuwers / haer wel
datse dicht boozhy zyn peert passerde /
t'welcke een van hare Staat-Joffrou-
wen die achter haer ginghesienbe / sep-
de tot hem: Heer Gidder waer heur ghy
gheleert dese grantepeische rouwespen /
dat ghy boozhy u laet passeren de al-
derschoonste Jonckvrouwe van alle de
Westische Indien / sonder haer eenighe
eere te bewysen / op goeder trouwen ich
gheloebe dat ghy maer booz een pbel-
hept en houdt t'gene alle anderen booz
grooter beleeft hept achtten. Och Me-
vrouwe antwoorde Crineus (op syz in-
ghenbe als oftmen hem upt eenen / wa-
ren slayp ontweckt hadde) ich en hebbe
niet verstaen wat ghy my gheseyt hebt /
noech en weet niet waer dat ich be / maer
soo gheringhe als uwe woorden geeyn-
dicht zyn / heb ich ghevoelt / dat haer in
my verbubbeleerde een quellinghe die
simpler meer als te machtych was / om
my in swaere verbziet te doen leven. De
Joffrouwe dit hoorende en wiste niet
wat hy hter mede wilde segghen / maer
begoste met hem wederom op nieuw te
spotten / segghende: Waer en soude niet
beter zyn / dat ghy mede naet Lijfher
croet / dan alhier uwe grante onbeleefte-
hept te betoonen teghens so hooge per-
sonen. Cis wel waer Mevrouwe ant-
woorde den Prince (als dat eerst gewaer
woyende wat hy gedaen hadde) dat ich
booz dese reyse seer qualich mijn beboir
te werck ghestelt hebbe / nochtans so en
behoort my beschult van dien niet ghe-
heeliken opghelapt te worden / om dat
ich eerst niet en wiste wie dese Princeffe
was / alsoo wy byzand: Gidderen zyn
upt seer verre Landen ghecomen / om
welcke saecken ich u ootmoedelich bid-

de Mevrouwe te willen ghelieven dan
mijnent weghen vergiffenisse van dese
onbedachte misbaet / te versoeken aen
den Infante / ende heur verseecken dat
wy om de selve te beteren / den Coninc
haren Vader sullen dienen / in sulcken
manieren / dat wy dese grante hopen
weerdich te worden deur anse toecom-
mende seyen / dienochtans veel heer-
lijcker sullen zyn / indruise moghen ghe-
schiede deur haer bebel / twelck wy ons
gheheeliken onderwoyzen hebben / om
daer upt te selheppen vermeerderinghe
van onse vrachten / die in sulcken gheval
daer van alle de eere soude doen dalen
op de ghene die ons ende heur allerne-
sulcke welbaet can veroorzaken. Dese
wooyden / hy de Joffrouwe verstaen
zinde / namse een groot plaspier in Cri-
neus alsulcken verou te hoozen hebbe
ende ginch op staende voer dese boot-
schap overdraghen aen de Princeff / die
welcke heur luyde hy de selve Joffrou-
we wederom ter antwoorde dede geven
datse heur luyden arunam booz haere
Gidbers / ende in sulcke state seer affec-
tueuseliken hade heuren Vader met
alle heur vermogen bystande te willen
doen / ende datse tot dien eynde heur de-
saute van de vergetene reberente niet
vergheten en wilde booz dat heure hoo-
ge seyen sulcx verdient souden hebben.
Daer op Crineus antwoorde: Me-
vrouwe met dese booschap maect ghy
my een vande beste ghesaboyseerde der
Fortupne / om dat ghy my daer mede
middel verondicht hebt waer deur ich
sal mogen obedieren t'gebot van Me-
vrouwe de Princeffe / t'welcke ich noch
alsoo verhoeyte volbringhen / dat ich
noch sal verdienen de grante die sy my
alnu (veel eer ghelich ich waelich ge-
loof om my moet te gheben / als d'ur
quaden wille) gelieft te wyperen / van
welck u (mijn beminde bylindinne) sal
gelte

ghelieven mijn Vrieffte van mijnent
weghen in alder ootmoedicheit te be-
danken/ t'welck de Jonckvrouwe niet
en falterde te volghen/ terwyl
de Coninginne up te voorsijde Capelle
quam/ en wederomme naer de Stadt
gaech met alle heur gheselschap/ up
het welcke Agriole van Trinius soo
langhemiet zijn ghesichte nae ghevolcht
worde/ als hyse affien ronde/ hem al-
soo vermakende ende quellende met de
ghedachtenisse van hare schoonheyt/
dat hy selfs niet en wiste oft hy in een
berdyet oft in een plasster was/ seg-
ghende tot Palmerijn: Och mijn Heer/
hoe gheluekich soude hy zijn die con-
versatie van alsulcke schoonheyt moch-
te ghenieten als daer met Agriole van
de opperste crachten der nature be-
gaefte is/ Ende dit segghen verghesel-
schapten hy met seer vele suchten die
zijn amozens hert (ghequelt wordende
met hope ende vrees) soo groote be-
nautheit aen bede/ dat het hem by-
cans bestonde te falteren/ maer hebben-
de t'selve wederom een wepnich ver-
bericht met de frissche lochte/ daer me-
de zinnen aessen verbulde de plaetse die
hy met de upblasinghe der sware me-
lancolouse suchten ledich ghemaecte
hadde/ reysdende soo neerstich voort/
datse des anderen daechs daer naer
quamen int Leger van den Coninc/
alwaer een wepnich na haerlynde aen-
comste oock arriveerden den Hartoch
van Tintrel/ met hem brenghende een-
nen grooten hoop Ridders ende Chyfs-
deler/ t'welck den Coninc gheboot-
schapt wesen/ bede hy alle zinnen
raet vergaderen/ in den welken vast-
lijck besloten worde/datse den volghen-
den dach soudent optrecken/ ende de
de Schotten (die albereits in twee ge-
weldighe schermutselinghen de over-
handt behouden hadden) den slach pre-

senteren. Dien volghens brach het
ghehele Leger op/ ende marcheer-
den soo neerstich voort/ datse heur den
derden dach daer nae volghende/ op
een halve mijle nae leyden by t' Leger
vande Schotten die aldaer de stadt
van Cozsan so vast belept hielden/ datse
bycans opt uiterste was om heur over-
tegheden.

Vande vyreede slaebinghe tus-
schen de Coninghen van Schotland
ende Engelandt.

Het xlvij, Capittel.

DEn Coninc van Schottlands
van den Coninc van Enghe-
landts comste verabbertreck
wesen/ beriet aenstont de
stade treckende op d'een zijde van dien/
ende hielt raet met alle zijne Capiteyn
ende Oversten/ de welke t'samenber-
hant besloet datse haer stil soudent hou-
den sonder eenighe schermutsinghen te
leberen/ter tijt toe zy gesien soudent heb-
ben wat heure byanden in den strij had-
den/ nochtans en liet de Coninc daer-
om niet van eenen peggelschen zijner
last inde slachordeninghe te gheven/ al-
wel denckende dat tot ghienem andere
eynde aldaer geromen en was den En-
ghelschen Coninc/ die den volghenden
mozghen int trecken vanden dach zy-
nen gantschen Leger in ordeninghe
stelde: Vanden voortocht vant welcke
hy Leptman maecte den Hartoch van
Tintrel/ den Broeder vanden selven
Hartoch van d'achtertocht/ ende hy
selfs bleef inde principalen trouw (daer
onder hem oock mede vermengden/
Trinius/Palmerijn ende Protonius)

¶

ende

De Historie van

ende albus in oyzeninghe staende / se-
de hy tot zyne Capiteynen ende O-
bersten.

Ick gheloove mijn getrouwe vrien-
den datter niemant onder u luydt en sal
zyn die niet ghenoechsaem bekent en is
deur wat groote saecke van importan-
tie wy desen crich aenghevangen heb-
ben als om te verbedighen de eere ende
reputatie van ons Coninckryck / ende
te beschermen u selven / als oock uwe
vrouwen / hinderd ende goederd. Daer-
om wilt doch stoutmoedelsken hier in
emploeyen alle uwe crachten ende le-
ven / datmen ynnig aengheing beter
in en can bestaden als in alsulche eerlic-
ke saecken / t'melck te niet en segge deur
ernighe twiffelinghe aen uwe cloecke
courage / maer om dat een pghelich
weten mach het van nooden te zyn / de
selbe luyden te betoonen. So geringhe
als hy dit gheseyt hadde / reden zyne
Capiteynen herwaerts en derwaerts
deur de Soldaten / d'ene segghende:
Broeders een pghelich houde voer ge-
recommandeert zyn bevoir / ende dan-
derg Courage Cammeraten / luyden
laet en bunt te verwachten / ende
sien niet dede den Coninck r'gheseele
Legher marcheeren recht nae de slach-
ordeninghe van hare vanden / waer
van de voortocht leyden den Marquis
van Donthel / den achtertocht den Co-
ninck van Colandt van Maddalena /
ende inden principalen trouw der Ba-
rallie wadden Coninck van Behoillant
selbe / segghende tot zynen volcke: Den
sijdt is nu nu heminde vanden ende
ghetrouwe Onderdanen / dat de hoo-
derdicheyt der Engghelschen / deur de
vloetmoedicheyt ende stercke der
Schotten / neder gheworven moet wor-
den / daerom grijpt een singuliere cou-
rage / ende en laet u niet ghewelt niet
overtrecken van een bysindde natie /

want een pghelich van u luyden seer
wel bekent is wat incommodeit ons
sulx soude aenbrengen. Der halven
en wilt u niet alleene cloetmoedelijc-
ken verweeren / maer oock valantelijc-
ken uwe vanden bevechten / het is u
eyghen yfijghe / Iae niet allene uwe /
maer oock uwe kinderen en nae-
volghers / Siet de victorie is in onsen
handen indien ghy maer desen dach u
bevoir aenwent als byome Soldaten /
ende hout u by den anderen besloten /
een pghelich helpe zynen metghesel.
So haest als hy dit gheseyt hadde /
sach hy i' Legher vande Engghelschen
seer na hy comen / waerom hy nae zyn
squadroen reet / segghende niet luyder
stemme:

Geht goeden moet mijn vanden / in
roten tijt sal ons de victorie zyn. En-
de dit segghende / trock hy den Coninck
van Engghelant te ghemoete / den welc-
ken tot zynen volcke riep: Een pghelich
behoone nu courage / alsoo lief
als hy zyn eere / goet ende leven heeft.
Welcke woorden hy nauwelijc ghe-
eyndicht en hadde / oft men hoorde een
groot gheluyt van Trommelsaegghers
ende Trompetten / Lancien kracken /
kuyters vallen / Soldaten in stucken
houden / hoofden op cloben / armen ende
benen af houwen / den eenen roepen
den anderen sterben / ende den berben
soo jammerlich int bloet wentelen /
dat het afschrikkelich was om te aen-
schouwen / t'welck soo langhe in alsulc-
ken state duyden / dat het merstendeel
van de voortocht der Schotten doot /
ghewondt ende ghebanghen waeren /
waeromme heuren Coninck mer zyn
nen trouw van de Barallie tot midden
marcheerden / dat noch veel duygher
dede beginnen desen furieuusen strijd /
in den welcken men mochte hooren me-
nichte van peerden r'gheschen / harnas-
sen

sen ende sweerden elicken / ende vele
bappere slaghen slaen / op een groot ge-
tal van vromte Ridderen ende stoute
Soldaten / daer vander vele heur le-
ben opdiciden / in sulcher manieren
dat de Engelsen een groot stuch
weerhs achterwaerts wecken / ende
heur vprang seiden om de vlucht te
nemen / als Palmerijn tot den Coninck
seyde: Dorighn Deere / het schijnt dat
ghy u selven vergheet / waeromme en
ghebleet uwe Majesteit niet / dat het
squadzoen vande Batalie aentrecke /
ghemercht den middelsten trouw van
onse vanden al onder onse voorzachte
te is. Den Coninck die hoorende /
ende siende dat hy de waerheyt seide /
bede terstondts alle zyn peerde volck
ende hoorde de ghehele nachtoordenin-
ghe hoorde passeren / soo dat beyde de
partyen als doen heur uitersten crach-
ten toonden / sulche gheruchte maerken-
de als oft den God Vulcanus op nieuw
de wapenen des dijsens ende donde-
rens / hoorde de andere Goden ghesma-
det hadde. In sulcher manieren / dat
ter vele stoutmoedighen Ridderg met-
ten neuse op d'arbeiden / een groot
ghetal der Helmen van de hoofden
blooghen / wapenen deurhouwen en-
de schilden deur hoorde worden. In
welche wercken Palmerijn soo suet-
selighen vertoonden / dat hy gheen
besloten en raekte / ofte hy seide
zijn ziele ter plaetse daerse nae dit leven
hoeren. Waer inne hem Stolumus
seer groote vprande betoonde / doende
alle de ghene die hem van zyne vpan-
den ontmooten / couragteuselighen be-
proeben het scherpe van zyn sweert.
Dier en tusschen dede den Coninck van
Engelandt zyne vanden oock seer
wel gheboelen de stercke van zynen
crachtighen arm / ende dat niet verre
van den Prince Trineus / die om hem

van den Coninck te doen kennen (son-
der eenich vergheet te ontfien) soo
crachtighen op zyne vanden viel /
dat hy den Broeder van den Coninck
vande Eplande van Mabbalena in een
volle loope met zyn Lancie d'wars
deur t'lijf passeerden / waer ober den
Coninck vande selbe Eplande / die ghe-
acht worde hoorde den alderstoutmoed-
ichsten Ridder des ghesceelen Legers
(verstaende den doot van zynen Broe-
der) ghelick eenen schuymerden Beer
int ghedranghe viel / met sulken fel-
len moede doot slaende ende ter aerden
werpende / dat vprang gheen
Engelsen hem verheyden en doofte /
maer maekten hem alle ruystraet /
tot dat hy ter plaetse quam daer de dyle
Egelsche Ridder heur / niet als
menschen en vertoonden / alwaer hem
van eenen Soldaet ghewisen wort den
ghenen die zynen broeder ghedoor had-
de / waerom hy strax op Trineus
reet / ende verheffende zyn sweert /
meende hy hem daer met eenen gewel-
dighen slach van achteren ope hoofte
te gheben / maer Palmerijn boechde
hem haestelick tusschen beyden / roe-
pende: Deer Capiteyn ick bent die ghy
bestigden moet / waer ober sy onder
heur beyden den anderen soo habeligh
behochten / dat Palmerijn op twee oft
dyle plaetsen vanden Coninck gequest
zinde / hem ten lesten soo manliken
slach opten Helm gaf / dat se hem vande
hoofte blooch / ende den selven slach ver-
dubbeleende / sloofde hy hem het
hoofte hoorde op wege aen de herffenen
Waer ober hy doot op de plaetse reder
viel / het welke zyn volck siende /
meyden van gramscap te rasen / en
deden den ghesceelen achtertoche (in
meydinghe van heur vanden te o-
verwinnen oft alle te stercken) anba-
len met een groote furie / in de welke

De Historie van

de twee Coninghen van Engelandt ende Schotlandt seer wraedelijck opten anderen bielen / soo dat den Schotsen Coninck zijne Majesteit van Engelandt swaerlijcken ghewondt ter aerde dede vallen / alwaer hy sonder twijfel zijn leven oock geendicht soude hebben en ware aldaer deur een goede avonture niet ghearrideert gheweest den Prince Crineus / den welken met zijn scherp singent sweert deure Parnas van den Schotsen Coninck hienw / maechende hem in zijn lichaem een groote wonde daer soo veel bloets upt liep / dat hy geheel rauw ter aerden neder viel onder zijnen volcke / die soo veel te doen hadden van hem met soo wel heuslupden als zijne groote verjckel upt het ghebdinghe te trecken / dat den Coninck van Engelandt deur desen middel wederomme te peerde gheholpen zijnde / daer nae mette drie Greekische Gidderen mennigen ongheluckigen Schotsman deden gheborlen datse heur wel willen te wrecken / doende die rontsom haer neder vallen / ghelijck de willigetnooiers derijeren / waer deur alle de andere Enghelschen oock sulcken moet grepen / datse de Schotsen deden despeeren van de victorie ende de vluchte nemen / sommighe nae een Boschaghe daer ontrent liggende / ende de reste na de Zee rant hy heure Schepen / in eene vande welcke hem den Coninck (deur de hulpe van eene van zijne Edellupden die hem dede sitten op een snelloopent Spaens peer) salbeerden. Terwilen de Enghelschen zijn volck met eenen heeten moet vervolghden / al boot slaende wat heur ontmoete. In sulcker maniere / dat veel vande ellendige Schotsen later heminden de onstijpe golven vooz haere begraffenisse te verkiezen / als te vallen in de handen van heure toornighe branden.

Hoe den Coninck van Engelandt

met zijn Legher wederom keerden / ende vande eere die hy be-wees aen de drie vrende Ridderē.

Het xlvij. Capittel.

DEn Coninck van Engelandt de voorszepde victorie aldus vercregen hebbende / dede alle de ghewonden cureren / ende de dooden (op datse de locht niet en souden besmetten) begraven / hem vercrekende in zijn Tente / alwaer hy gedachtich wert de goede diensten vande drie onbekende Ridderg / ende geboot zijnen neve Clerides / haerlupden in alle neerlicheit te gaen soeken / de welcke haer vont in eene vande Schotsche huttē heure wonden verbinden / tot haer seggende: Mijn Heeren / den Coninck mijneis Com begheert dat ghy hem terstondt wilt comen visiteren. Welcke begeerte obedirende / gingense vooz nae zijn Tente / alwaer sy op haer knien bielen vooz den Coninck / die heur in een tepke van groote vzienschap (niet tegenstaende dat hy ghewont was) met zijn reerhant ophefte / seggende: Mijn groote vzienden / ich bekenne seer wel dat soo wel ic als t'Coninck van Engelandt / sonder uwe manliche septe ende wijsen raet / in groot verjckel soude hebbe gestaan. Verhalven / bid ic u in mijn Hof te wille blijve / om aldaer van uwe wonden genesen te worden / op dat ich u lypden daer na mach recompensen met het gene dat ghy van mij sulc begeert te ysschen. Welcke faueur splupden in dancke aennamen / en worden op staende voet gelept in eene van des Coninck Tenten / alwaer sommighe van zijne Wed.

Wobisfit-meester heure wonden qua-
men verbinden/ terwylen zijne Ma-
je-
stept zijne quetsuere oot dede visiteert/
heerdighende daer nae eenen Post af/
met blyve aen de Coninginne in aller
ij om haer te versteudighen van zijne
gheluckighe victorie/ t welck geschiet
gude/ ginch hy rusten west tot sander
daechs smogghens dat hy met Palmer-
in/ Trineus en voozts alle zijn gesel-
schap nae Cozsan reysden/ alwaer hy
thien dagen daer nae Generael Lieu-
tenant over geheel Engelandt machte/
den Barroch vā Tintriel die hem deur
zijn bevel wederom met ses duysēt sol-
dats te helde begaf/ so neert sich aldaer
upten Lande verbyghende alle de reste
vande Schorsen/ die noch sommighe
leden ende Castelen van Engelandt
inne hadde/ dat hy alle de dienders vā
den Coninck wederom in heure officie
leden en plaatsen (daerse gheduyzende
desen handel upt verdreben waren) stel-
den/ in minder als een maent. In welen
tijt oock hyrang alle de gewonden
wederom verreeghen volcomen gene-
inghe. Ende hierentusschen ginch den
Coninck seer dicswils visiteeren zijne
dye onbekende Ridderē/ aende welcke
hy op eenē rijt met groote begeert ver-
socht/ hem te wille verclare wien dat se
waren. Daer op Palmerin antwoor-
de: Mijn Heer/ wy zijn dye Greecsche
Edelluyden/ opgevoert int Hof des Co-
ninx van Macedonien/ ende om een-
ghe avontuere daer mede erte te beha-
en/ stonde te soecken/ hebben wy deur
seps veel Landen ende Provincien/ so
dat wy ten lesten verstaen hebbende de
Trijch tusschen Engelandt ende Schot-
lant/ alhier gecomen zijn om uwe Ma-
je-
stept te diene in alle onderdanicheyt/
ghelick den alderimpelsien van zijne
oldaten. Wren dienst hebt ghy my al-
reerets soo wel mette werken besont

antwoorde den Coninck/ dat sich daer-
deur alle mijn leuen lanch met mijn ge-
heel vermogen aen u ghewonden sal bly-
den/ maer indē u geliefde my uwe na-
men te verclaren/ so soude ich ten min-
sten mogen weren aen wien ich en alle
mijne Ondersaten recompenzie schul-
dich zy/ ende niet allene u/ maer oock
aen alle den uwen/ t'sp tegenwoordich
ofe hier naemachs tselde so veel moghe-
lic doen genteren t'allen tijde wanneer
heut d'ocasse enichsins soude mogent
presenteerē. Mijn Heer antwoorde Pa-
merin/ de ghelegentheyt en wil tselde
vooz al nu niet consenteeren/ om eenige
dozaken die die Coninckrijck niet aen-
en gaen. Waerom bidden wy seer oot-
moedelijck dat hem uwe Ma-
je-
ste reyse beltebe te vreden te stellen met
onsen bereyden dienste/ die wy tot zijne
geboden dzaghen sonder vooz alsnoch
wijders te versoeken van onsen state/
daer van de wetenschap uwe Ma-
je-
stept wepnich profites ofte schade can
in byenghen. Welcke woorden hy Co-
ninck ghehoort zunde/ merkte hy wel
heure meyninge niet te wesen van haer
vooz alsnoch te openbaren/ waerom
om hy heut niet wijders daer nae en
vzacthen.

Hoe de Coninginne van des Co-
ninx victorie verstandicht wordt,
met meer andere propoosten,

Het xlix. Capittel.

DEn voozsepden Bode des Co-
ninx byleven ontfangen heb-
bende/ ghebruyckte alsulcke
neersticheyt/ dat hy des avōts
vanden tweeden dach daer na volgen-
de/ geraeckte inde stadt/ alwaer de Co-
ninginne heur doornmaels verheide/
3 ver-

De Historie van

herbejpende met groote byese de up-
romste vande nachtinghe/ waer van sp
albereets wel eenich gerucht gehoort/
maer noch geene sekerheijt verstaen
en hadde / tot dat den Wode heur de
hoofsepde Byseken vande Coninc pre-
senteerde / de welcke hy heur ghesen
zinde / vertelde den Wode boven dien
noch mondelicken over lupde / alle het
verloop vande gheschiedenisse der ghe-
heele nachtinge / als oec mede de won-
derbaerlike seften van wapenen / ge-
schiet hy de byse Griekische Ridderen/
sonder de welcke sepde hy groot verij-
kel soude gestaen hebbe het volck van
den Coninc / die (dat noch t'meerste is)
deur eene van haerlupden / t'leven ghe-
salbeert is / oft ten minsten de ghedane
kenisse ontgaen waeromme zyne Ma-
jesteyt besloten heeft haer triumphante
incomste te willen laten doen binne de
stadt van Lonne / t'welck hy in mede
beholen heeft mondelicken te segghen/
op dat men sonder verstoppen in ozden-
ge soude doen stellen al t'gene dat daer
eenichsins van noodt mach ballen. En
kent ghy dese byse Ridder niet sepde
de Coninginne. Aren ick Me-vrouwe
antwoorde de post / ic en hebbe die noyt
hy mijn weten ghesien / hoer dat ick te
veerde gluck om herwaerts te loopen/
t'welck Agriole hoorende / bochte ter-
stont dat het de ghene zyn souden de
welcke hare Staet-Joffrouwe int
Forst al gesprooken hadde / waerom
hy tot den Wode sepde : Wode / wat wa-
penen voeren dese byse Ridderen. Den
eenen van haer Me-vrouwe (antwoor-
de hy) voert groene wapenen / en dit is
den genen die mijn Heere den Coninc
vint verijchel bes doots verlost heeft.
Den anderen voert een swart harnas/
desen syzong met de Schotsen om / ghe-
loek eenen verhoongerden Leenw met
enen trop Schayen. Wel derden voert

enen swarten Chyghsrock met witte
strepen / ende dien is so dapperen staen-
der metten sweerde / dat hyse alle mede
Woden machte die hy raichte / doende
heur nieuwe tidinghe over brengen in
d'ander werelt / soo dat ghy bypelsch
machte gelooven Me-vrouwe / dat sp
lupde een groote oorsaeke zyn van on-
se victorie. Ick en moet geenen gorden
doot sterben / sepde de Coninginne tot de
Coninginne / indient niet en syn de gene
die deur dese stadt passeerden / wanneer
ghy op eenen moezghen u ghebet gineke
sprecken Me-vrouwe / int Capelicken
daer inne ghy gewoon zyt uwe devotie
te deffenen / waer nae hy heur moeder
hoort int lage vertoock / t'geheele pro-
pooft t'welck hare Staet-Joffrouwe
mette selve Ridderen gehouden hadde.
Woorwaer myn dochter antwoorde de
Coninginne / uwe Joffrouwe en ghy
hadt beyde ongheluck van heur alsoo
clepne onthalinge te betoonen / daerom
bid ick u dat ghy sulcx t'heurder we-
dercomste beteren wile daer inne heur
d'Infante gheloofde niet te sullen sail-
liken. Mer nae begifstichde de Conin-
gine den Wode / ende verdrichde hem
wederomme af met antwoort / waer-
inne hy den Coninc mede onthode / dat
zinnen wille sonder eenich verstoppen in
alles gebedicert soude worde / t'welck
hy hem verstaen zinde / resolbeerde so
haest te vertrecken als t'repsen weder-
om verdragen worde hy de byse Grie-
ken / tot het vernestighen vande ghe-
sonthepde vande welcke / de Mediecin-
meesteren ende Barbieren soo vlijtich
waren / datse nae acht dagen wederom
mochten wandelen deur t'Paleys / al-
waer den Coninc op renen naemid-
dach met haer beviscerende / ghedach-
tich worde den bystant die den Keyser
aenden Coninc van Moorweghen ge-
sonden hadde / seggende tot Palmerin:
Ick

Nien en kan my niet ghehoerlyk verwon-
 deren Heer Ridder mijn vrient/ waer-
 om hem de Kefser soo openbare vpant
 dan my verclaert heeft/ doch alle hul-
 pe ende bystandt aen den Coninck van
 Rooyne/ soo ick noyt eenige saec-
 ten teghens hem voor ghemomen heb-
 be die vpantschap soudent moghen ver-
 noysaeken/ maer ick sweere by mijn
 Croone/ dat ick my daer van sal wezer-
 en/ in sulcker manieren/ dat hy hem
 wel maect verseeckerd geene vrede met
 my te sullen ghesien/ soo lange ic een
 doet Landts ende een doosijn Soldaten
 hebbe om my daer mede te mogen be-
 helpen. Welcke woorden den Prince
 Trinius grootelijc misgharphde/ maer
 Palmerijn noch veel meer/ de welcken
 den Coninck antwoorde: Behoudens
 wy gratie mijn Heer/ het schijnt dat
 de Kefser daer in geacht volche heeft
 gene waer toe het behoort des maech-
 tighs verbonde/ soo hy nae mijn be-
 uncken t selve den Coninck van Rooy-
 ne/ (als zinde zinnen nebe) niet wel
 en conde refuseeren: Dan van el d'ick
 an ick uwe Majesteit wel verseecke-
 en (als hebbende eenen langen tijdt in
 des Kefers Hof verkeert) dat hy is
 ene hande alderwylste ende sachmoed-
 ichste Prince die ick opt gheent heb-
 be/ daerom dunct my datter veel eer
 nae een vrede met hem te trochte staet/
 Is tot wonder discorpt voort te vaert/
 onderlinghe/ aenghesien datter noyt
 enighe vpantschap tusschen hem ende
 uwe Majesteit gheweest/ noch oock al-
 noch ghene ghewichtighen oorsaeken
 aert toe beweghende en zyn. Heer Rid-
 der antwoorde den Coninck (van Pal-
 merijn aldus te hoozen spreken/ ver-
 doont wozende) aenghesien uwe
 groote cloetmoedicheit ende coura-
 ge/ ende dat ghy segt enen Gieck te
 ghu/ oock int Hof vanden Kefser lange

verkeert te hebben/ soo en kan ick my
 anders niet wijs maeken/ oft ghy zhe-
 den selfen Gieckstien Ridder/ die so
 grooten saem in Vancherghen ver-
 ghen heeft/ inde Campverhtinghen by
 den Prince Romys ende den Bartol
 van Savopen inghestelt gheweest syn-
 de. Indient alsoo is/ soo bid ick u dat
 ghy my niet verhoeghen noch beletten
 en wilt de groote gheluckachtighe die
 ick daer deur soude ontfangen/ van in
 mijn Hof te ghesien de presentie van
 een alsulcken excellenten Ridder. Myn
 Heer seide Palmerijn/ wy hebben va-
 selgich voort ons genomen onse namen
 niet te openbare/ voort dat wy meerder
 fame deur de septen der wapenen sullē
 hebben vercreghen. Daerom hebben
 wy hier bevoegens aen uwe Majesteit
 seer ootmoedelicken versocht/ ende bid-
 den die nachmaels te vreden te willen
 wesen/ met dat wy tegenwoordich en
 toecomende algt zyn sullen uwe Ma-
 jesteits ootmoedighe ende ghetrouwe
 Dienaren/ in al t'gene dat hem ong sal
 gelieven te gheleiden. Nu ick sie u luy-
 den gheliefen alsoo te zyn/ antwoorde
 den Coninck/ soo sweert ick dat ick u
 hierom in geender manieren meer mo-
 lesteeren en sal. En hier nae verberde
 den Coninck noch eenige dage te Coz-
 fan/ te weten/ tot de wedercomste van
 de Bartol van Cintriel/ die upt was
 om de saeken int voortgaende Capittel
 verhaelt zynde. Den selve gearriveert
 wesende/ ende alle des Coninck volck
 alnu wederomme in goeder dispositie
 sijnde/ wilde sijn Majesteit de Conin-
 ginne (die hem verberde op een Casteel
 bier inden van Nonnen gelegen) gaen
 besoecken. Welcke voornemen des Co-
 ninck/ den Prince Trinius grootelijc
 behaechde/ om dat hy daer voort hoopt
 te te ghesien de werltijde van d'In-
 fante Agriole/ seggende tot Palmerijn:

De Historie van

Ghy weet wel mijnen getrouwen vrient dat de saecke de welcke my heeft doen verlaten t'huys van mijnen Vnder/ en secreten vpaant veruoonen vanden minnen anders niet en is als om te geraecken inde gracie vande Princesse Agathe/ daer van my alle de hope in u ghelegen is/ om dat ick selfs hier in niet uyt-richten en can/ want soo gheringhe als ick haer sie / verlaten my alle mijne crachten / ende en blifft my noch verstande noch sinne noch middel / om te versoeken de medicijne die my alleene can ghenesen. Verhalven bid ick u niet groote affectie dat ghy (indien de Forcupne my hier gheluck ende u v'ortasie verleende/ van haer te moghen verclaren een van de gheringste deelen van mijn ghebupzighe verdoeteliche vermaetelicheyde) in sulcken ghevalle te willen vooz gherecommandeert houden mijn onberdagheluck groote verlanghen. Mijn Heer rust u gheheerlijcken op my antwoorde Palmerin / ick hope hier inne soo wel te werken/ dat ghy in rozen tijdt solaes sult bererghen / indien in de Princesse eenighe danckbaerheyt ofte compassie logeert/ maer wat dunct u of onsen Dwerch hier van t'woort dede. Mengende van my ick en achter niemant bequamier toe. Ick en quelle my niet sepde den Prince/ met deur tolen het geschiet als ick steehs verlichtenisse mach ontfangen. Wes halven Palmerin zijnen Dwerch riep/ ende hem aen d'een syde getrocken hebbende/ sepde hy: Wy vande mijn vrient/ u is seer wel bekent met wat grooter affectie ick Heer Trinius ghedienstich soude willen zyn/ ende my ghenoechsaem openbaer uwe ghetroouwicheyt/ waer in ic my verseeckere dat ghy altyds begheert te volherden) in mijn alder secreteste saecken. Verhalven wilde ick wel dat ghy Trinius

om mijnen wille reken dienst bedet/ ende aen de Princesse Agathe van zijnen weghen verclaren / de selfste verbedende quellinge/ onderhoude wordende tusschen hope ende vrees/ die ghy van mijnen weghen aen Polinarde te kennen gaet/ maer bouen alsoo wacht u wel dat ghy niet en segt wie my zyn/ nochtans suldy haer wel moghen verseeckeren dat den Prince een van de aldergrootste Heeren is van gheheel Europa. Mijn Heer antwoorde De vande/ ick en heb teghens u noyt onwillich ghewert/ alsoo en begeert ick oock niet te zyn/ nu noch in totcommen te tijden: Maer t'ys sepde hy al lachende/ om dat ick soo presentabel van persone zy/ dat ghy my de saechel belastet van so groote impportantie ende perijckelen / daer in ick niet te min verineyne alsoo te werken/ dat ick daer mede hope te bewisen hoe veel dat ick in sulcke conste gheleert hebbe van mijn goede oude Moeder/ die my niet sonder eenighe wetenschap achter laten en wilde/ maer trock my op in haere professie. Men moet yet wey ter werelt hantseel/ sepde Palmerin/ al en in sulcke conste niet vande alderclierlijckste/ so lste doch pofgelijck / de Meesters van dien vooz hare beurse/ ende dieghetpassioneerden vooz haer playsler: Waeromme em-ploeyert u hier inne vryelijck / want u daer inne pofijst aen alle canten vallen sal. Van sulcke saecken en staet anders niet te verwachten antwoorde De vande/ hier niet gaende hy de Prince Trinius/ tot den welcken hy sepde.

Mijn Heer ick sal my soo cloetelijcken in uwe saecken draghen / als mijn Heer Palmerin hem valiantelijcken toonde in eenen strijde die hy wel wect/ doen ick de wacht hielden / t'welcke den Prince hoozende quam hem in el tepecken van danckbaerheyt omhelsen/ eff
sepde:

sepde: *Mijn vriende* bysent/ich verom-
mandere my in uwe aertstige wel-
spierckentheyt/ en maechten met hem
eenen baet van vrientchap/ dien hy
incoopten met ernstige Rosenobelen die
hy Wybande by provisie ontfanghen
worden/antwoorde: Laet my daer
mede ghehoorden/indien ich my niet en
bedenke waer de Wadt-stoet staet
daer ghy u inne moet purgeeren/ om
verlost te worden van de quade hume-
uren van dese hetfighe copse. Soo
moet ic nemmermeer (sepde hy/ ver-
heffende zynen hooft/ ende springen-
de op zyn teyde) grooter dan liehaem
worden/ t'welcke my nochtang boven
maten seer verdziet en soude.

erlick welletom gheheerten hadde/ be-
dachte hyse hooghelijck van secours
t'welck hy zynen vader gedaen hadden/
ende couden met heur voozts so langde
tot datse quamen int Casteel/ Men de
poozten vant welcke een ontallijck ge-
tal van bolcke stonden/ roeyende met
supder stemmen: Geluckich moeten de
Adiders sijn die onsen Coninck vander
doot/ ende Engelandt van hare bypande
verlost hebben/ende voozts inrydende
wes op de voozplaetse/ vondese albaer
de Coninginne met hare vrouwe/sampt
de Wyverste Agriole/ die haer uyt alle
de Joffrouwen vertoende/ geluck de
Planeet Venus onder de andere steer-
ren soo dat den Prince van Duytsland
trur haer gesichte met soo groote ver-
baestheyt bevangē worde/ als de Dief
diemen op zijne misdaet betrapt/ Ita-
sulcher manieren/ dat hy (sonder eens-
ghe acht te nemen op t'ghene dat hem
van jonghen Heere Falerike sepde) by-
cans vant peert meynde te vallen/ maer
Palmerijn trock hem so stijf by zynen
mantel/dat hy uyten slaep van dese die-
pe ghebarchten ontweert worden/ende
de Coninghinne geluck wenschte/ met
sulcher byvesē nochtā dat hy de Moer-
der gegroot hebbende/ tegens de doch-
ter niet ghespreken en conde/ maer
moeste heur de reuerentie alleen met
uyterliche teykenen bewijfen/t'welcke
hy niet te min in grooten dancke aen-
nam/tot hem seggende: *Wān Heer/ en*
zydy niet den Genen die de groene wa-
penen boerde/ en onlanct ledt aen eene
van mijn Joffrouwe beloofde aen mijn
nen Vader bystandt te doen. Ick denck
gheweest die vrouwe antwoorde den
Prince/die alsulcke offerneuse dienst
ghesenteert hadde aen u ghebodt/
het welcke my alsulken moet gheghe-
ven heeft/ dat ich mede naer inga-
clepu vermoghen mijn besle gheboren
hep

Hoe dat den Coninck van Enghe-

landt nae de victorie teghens den
Coninck van Schotlandt, ginec
visiteeren zijn Coninginne, en-
de vande eerlijcke onthalinghe
die de drie Groesche Ridderen
ghelchieden.

Het L. Capittel.

Nae dat den Hartoch van Tin-
triel zyne saecken uytgericht
hadde als voozsept is/ trock
den Coninck van Engelandt
met de dyse uylantsehe Adideren uyt
Corfan/om te gaen besoeckē de Conin-
ghine/die zyne comste so haest niet ver-
staen en hadde/ oft sy soude hem te ge-
moete zynen eersten Sone Falerike
ghenoemyt/ niet meer als thien Jaers
out zynde/den welcken (nae dat hy zyn
nen Vader de reberette bewest hadde)
hem terstonts (als van te vorens daer
toe onderwysē zynde) boechde byde by
onbekende Adiderē/ ende na dat hy die

De Historie van

heb om vooz uwen Vader te helpe ver-
 erghen de victorie / de welke zijne
 Majesteit niet ghevolcht zijnde / soo en
 soude my de doot ooc niet vergoet heb-
 ben / alu te doen dese ootmoedige ver-
 soeckinghe : Dat uwe gracie wil gelte-
 ven my te verghenen de misdact (die
 nochtans verdient de aldergrootste
 straffinghe / niet die een barmhertich
 hert / maer de ghedachten van eenen al-
 derwreestten Czaren souden mogen be-
 denken) om niet ghedaen te hebben de
 behoeyliche eerbewysinghe aan de ghe-
 ne die de meeste eere weerdich is vā al-
 le de Princessen / die niet alleene tegen-
 woordich onder den omloop des he-
 mels leven / maer oock van allen den
 voozgaende tijt dit fondament des we-
 zelts betreden hebbe. Mijn Heere ant-
 woode de Princesse / de misdact staet te
 achten by den misdallen / overmits ich
 dan dit niet goede reden geen misdact
 achte / soo en cander oock gheene verge-
 vinghe vallen / waerom ich niet van ver-
 ghen eenich errent by u gesicht / maer
 om u begeerte te volboen / u selve niet
 alleene en verghene / maer om dat ghy
 mijn Vader vander doot / ende Enge-
 lant vande Schorsen verlost hebt / ken-
 ick u oock schuldich te wesen een vooz
 en onmogelic zijnde recompense / daer
 van ich nochtans niet en sal late te vol-
 brengen / soo veel als mijn machte
 verrichten can in al t'gene dat ich vooz
 u aen mijn Heere den Coninch te we-
 ghe soude moghen brengen. T'minste
 punte van uwen goeden wille. De
 vrouwe antwoorde den Prince / can my
 niet alie meer als te veel recompense-
 gen / maer verzoecet ooc in my daer-
 enboven een alsulke geneychtheit tot
 uwen dienste / dat intien ich costen raden
 alre ghedachten / niet de volbringinghe
 van dien niet en soude wachten tot de
 vryspijcke van u ghehoet. Ende dit

gheseyt hebben / quamen se inbe sale /
 alwaer een heerlich Coninchlich banet
 liet bereyt was / aent welck Crineus
 ende de Princesse Agrole tegheng den
 anderen overgeset werden. Waer deur
 baerentusschen de oogen vanden Prin-
 ce gheduylichlichen de bootschap van
 de begheerten zyn herten droegen aen
 De vrouwe de Princesse / dewelcke de
 God Cupido van alle teghenwille ont-
 wapent / stende / oock also wonden / dat
 se heur gesichte den Prince nauwelijc
 een oogenblich ontrecken en conde / tot
 dat hem een pegelich na zyn ru plaetse
 vertroch / alwaer de Prince de liefde so
 seer quelde / dat hy sonder de hope (die
 hem Palmerin gaf) in groot verjachel
 van desperatheit soude ghestaan heb-
 ben. Terwijl de Princesse vande self-
 se siechte oock alsoo getractert wert /
 dat se des avonts alse te bedde ghit / so
 vele gherust hadde als des smorgheng
 dat se op stonde een ure vooz / dat den
 Coninch niet alle zyn besighen nae
 Connen trocken. By welke repse Cri-
 neus hem soo nae by de Jofvrouwen
 voechde / als moghelich om zyn oogen
 te mogen boeden met het gesichte van
 de ghene die hy meynde nemmermeer
 genoch te connen aensthouwen. Ende
 aldus voozt passerende / quamen se ont-
 trent den wildach deur een geneyche-
 lijck forrest / daer in de sciffse roelte
 onder de schaduwe der dichte geplante
 boomen / om de hette vande clare Son-
 neschijn (als zinde in den roet dat den
 vperigen hont domineerde over de he-
 melen) den Coninch soo wel bejoechede
 dat hy aldaer zijne Tenten bede span-
 nen en zyn noemael hielden / waer van
 de tafelen soo gheringhe niet on ghenom-
 men en waren / oft hy reet den Dase ja-
 ghen / waer in zijne Majesteit sulcke
 ghenuchte nam dat hy besoot aldaer
 noch eenige dagen te verblijben / en na-
 men

men t'sanberen dorchs smozghens de
ghetrotinghe vant. Wert inde vandte
vaghden/ daer nae ontmoetense ten wile
bercken/ gewapent met alsulcke racht-
standen als men in langhen tijdt ghesten
hadde/ t'welck geraecht zijnde met een
pyle / woxt boozts overballen van de
Lejhonden ende Wogghen / waer te-
ghens het noch wonder dede eer sy het
sonderhoofden/ en int wederom ke-
ren vertoonde hem een groote Dag/
waer nae met groote snellicheit liepen
de Wafschuuden/ ghevolcht wordende
van Waggien en Wootblasers/ sulcke
gherucht naeckende/ dat het beste (in
boozlijden van Palamedes so seere ge-
jaecht wordde) niet desgelijck en dede/
ende den selven ghevangen sijnde/ kee-
de den Coninck wederomme nae zijne
Tenten/ alwaer de Joffrouwen de ge-
vanghene bresten ghetoont wozden/ en
alle de Ridderz aen des Coninck tafel
t'avontmael seer heerlick aenghedient
sijnde/ vertrocht hem een peghelick nae
zijn rust plaerse/ in meyninghe van des
anderd dorchs de geneuchte des jachts
wederomme te gieneten. Maer hieren-
tusschen was Wybande (als den genen
die in geen doof oer ontfangen en had-
de t'bevel hande Gosenobelen van Tri-
neus) alle middelen soeckende/ om des
Wintzen begheerte int werck te mogen
stelt/ waer inne hem de Fortupne gun-
stich was/ doende de Joffrouwen een
sonderlinghe ghenenichte nenten in met
hem (overmits zijne wanschapenheyt)
den tijt te cozten/ waer deur d'Infante
sulcke gemeynsamheyt met hē creech
datse hem des smozghens (als hy twee
ofte drie repsen boozdy hiet Tente ge-
paffert was) ten lesten dede si roepen/
ende hem alleene nemende/ sepdese: Wy-
bande mijn byst/ en suldy my de waer-
heyt niet verswijghen/ van een saeche
die is oy u begeerten sal, Gheblet bype-

lic. De-vrouw antwoorde de dwerch/
daer en is geen dinc in mijn machte
dat ich uoy niet en soude willen vol-
bringhen/ booz bevalden de schade van
mijnen Meester. Wie van dize is uwē
Meester hantche Agriole? 'Tis de ge-
nen antwoorde hy die de swarte wape-
nen boerde inde rachtinge/ waer in hy
soo veel waerachtige Ridderlike sep-
ten dede/ alser opt gheloghen zijn van
Sabaran oft Amadys. Maer segt my
doch sepdē de Princeesse/ vā waer hy is/
wie zijn Cammeraten zyn/ ende waer-
om sy vreesen bekent te wordē. Dat is
my van mijnen meester soo hooge be-
boden antwoorde Wybande/ dat ic t'sel-
ve om sterbens wille niet en soude do-
ven doen/ nochtans sal ick (om dat ick
seer wel op u betrouwe. De-vrouw/
dat ghy niet en sout begeeten te wesen
d'oorzaecke der qualickvaert van cē so-
ellendige creatuyre als ick) u daer van
yet wes openbaren/ indien u t'selbe ge-
lieft te sweeren gheensins te sullen up-
bringhen. Suler beloof ick u op geloof-
te van Princeesse sepdē d'Infante. V sal
dan ghelieven te verslaen. De-vrouw
antwoorde hy/ dat den Ridder mette
groene wapenē van t'alderedelste huy-
is van geheel Europa/ beminnende te-
gentwoordich een jonckvrouwe so seer/
dat hy om hare liefde verlatē heeft zijn
huyt/ goeberen en ouderen/ meer en
soude ick u niet dooven te kennen ghe-
ben. Stet daer wel te propoost gheant-
woort sepdē de Princeesse/ in plaetse vā
mijne vraghe te voldoen/ hebdy my int
meerder begheerte gheselt/ om te mo-
ghen weten wie dese Jonckvrouwe is/
en doet u doch niet langher bibben/ ick
sweert u dat inder waerachticheit daer-
van noyt woort ynt mijnen mont com-
men en sal. Ghy quest my soo seer ende
doet my soo groote gelofte/ antwoorde
den dwerch/ dat ick bedwongen worde
voren

De Historie van

hoben in hane meyninghe ende verbode,
 te openbaeren dat den Ridder niet de
 swerte wapenen mijnen Meester Wal-
 merin van Glichen is / die druc zijne
 lievelijcke seften soo grooten fame ver-
 creghen heeft in Vlaenderick / verchten-
 de hoorde de schoonheyt van zyn Alder-
 liefste. Den anderen heet Prolonius
 ende is eenen Greeschen Ridder / maer
 den Ridder mette groene wapen daer
 sch blug van ghespyoocken hebbe / is
 den Prince Crineus / Sone van den
 Keysers van Duytslandt / den welken
 alle zijne vyphet / in sulcher manieren
 have ghemaecht heeft van uwe excel-
 lente schoonheyt / dat hy tegens zyn be-
 hote ende natuyrljcke liefde / synen Wa-
 der bezoghen heeft / gheveynsende te
 trecken tot bystandt vanden Coninck
 van Noorweghen / maer in plaetse van
 dien heeft hy hem zynen grooten vyant
 vertoont / om geene andere oorsaecken
 als om u te doen kennen zyne groote
 begeerten / van u noch te maerken Kei-
 serinne van Duytslandt. Verhalven en
 wilt doch gheen oorsaecke zyn van een
 sulcken persoonne ende edelē Ridder
 doot / die hy sonder twijffel roztellinghe
 moet sterben / indien ghy hem niet ghe-
 zinge versekeringe en doet van uwe
 vergeldinge der weder liefde / daer van
 hy de wepgeringe so seere vreeft / dat hy
 die halven niet min onlijt als eenē ar-
 men gepinticht wozenbe Martelae-
 ruyt het welcke uwe barmherticheyt
 hem alreer van verlossen. Als Agriole
 den Dwerch alsoo hoorde spzecken /
 wertse meer verwondert als oftse ee-
 nigh wonderbaerlijck vilsien vanden
 Demeel gesien hadde / soo datse een wijle
 dits bleef staen sonder spzecken / ant-
 woordende nochtans ten lesten / hoe ist
 mogelijc dat dit Crineus / Sone vande
 Keysers van Duytslandt sonder moghen
 wesen / aengestien de groote vyantschap

tusschen onse Vadersen / hoorwaer te en-
 cant niet geloofte. Ze verloorient mijn
 ober Olde-bader septe de Dwerch in-
 dient also niet en is / maer soo veel aen-
 genamer behooft u zynen dienst te sijn
 de vrouwe. Indient alsoo is septe de
 Prince / so is het bupten mijn machte
 hem weerdichlijcken te recompenseerē /
 nochtans en sal ich daeromme niet la-
 ten van hem met een goede affectie on-
 derdanich te zyn in alle t'ghene dat de
 eere liden mach. Maer ich bidde u dat
 ghy heurluydt dese onse t'samen spze-
 kinge pminers niet openbaeren en wilt.
 De vrouwe antwoorde Wybende / ich
 sal u seer gheerne obedieren in alle an-
 dere saecken / maer in desen dunkt my
 onweerdich te sullen werden den naem
 van getrouwen Dienaer / indien ic de-
 sen Prince (sonderlinghe om dat zyne
 broef dz niding Meesters quellinge is)
 niet en opebaerde datter so vele cour-
 tof / hepts in u bebondē wort / als uwe
 groote schoonheyt belovende is / om
 also of vieplich te verlichten zyn groot
 verbyt / t'welck hem al levende doet
 sterben. Nochtans wart u bode al wel
 replicerde Mariole / van hem wils te
 marchen eenich tot fabrieu / streckende
 tegens mijn eere / want hy hem daer
 mine bezogen soude vande / hoe wel dat
 ic hem een seer goede affectie toedage /
 maer t'selbe gheschiet alreer deur de
 goede diensten die hy mijnen Vader be-
 wesen heeft. De vrouwe antwoorde de
 Dwerch / hy is sulcken d'uthe rijck-
 ken Ridder / dat hy sels gheensins en
 soude begeeren eenige saecke die de re-
 denen niet en verpichte / ende hier met
 aen de Prince de reverentie ghedaen
 hebbende / en was hy nauwelijc van
 heur gegaen / als den Coninck (die van
 dien doch ook des smazghens hoorde
 t'plapfien van de Zachte ghenomen
 hadde) wederomme quam / vanden

ende hem onder de schaduw der boomen / verberpde de Coninginne met hare Joffrouwen / aen wien de Heren ende Addeeren de reberentie ghedaen hebende / vertoock hem een pegghelijck nae in logement / waer deur Trineus vande bondt inde Tenten van Palmerijn / den welken hy aldaer aen een yde troock / hem vraghende oft hy in die saecken niet uptghericht en hadde. Daer op den Dwerch (willende aen eynde zyn profijt soeken) antwoorde: Indien ick daer mede wist te winnen we gracie mijn Heer / ick soude u openbaren een saecke die weerdich is om u sijde te maecte. Wijn vrient antwoorde Trineus / segt het my doch sonder inger vertoeden / ghy en sul daer boozet ongercompensteert bliuen. Doen vertelde hy hem t'gheheele propooste dat hy niet de Princesse gehouden hadde / daer toe hy doch niet en vergat van zyne pet was hy te doen / hem gheheerlijken verscekerende dat sy niet min op hem als hy op haer verliest en was: Wilp nu vraghen oft hyder blijde om was / pepnster eens op / Jaec hy boozdaer / ende in sulcker boeghen / dat hy vochte te zyn in een vande aldersthoonste Paradijsen die Epterus opt inbendeerde. Waerom hy vande omhelfte / ende seide: Och mijn vrient / wat belest u dat ick u geue? Wat begeert ghy van my? Eyscht vpyelijck / want ghy siebe my niet dese t'dinghe mijn leuen wederom ghegheuen / maer naedemael 'beginsel goet is / so behoort men t'eynde hoort te veruolgen. Ghy weet wel mijn Heere antwoorde hy / dat ick t'uwon dienste ghebozen ben. Meemyl dan desen Esmerande seide den Prince / ende wilt heur (so gderinge als ghy daer orde ghelegentheyt vint) bidden / datse den gelicke te dragen / in gebachtenisse vanden ghenen sy de doot en t'leuen in

heure handen heeft / tot welken eynde den Dwerch den rinck ontfing vande Prince / den welken nae den misdaech de Coninghinne in haer Camer ginch bisteeren / alwaer Palmerijn met vele meer andere Addeers ende Joffrouwen albereets met haer was debiseerende / inde teghentwoordicheyde vande Princesse Agriole / die Trineus so gheringha niet en hadde sien incoinen / oft sy woort hopende dat de Dwerch hem haer goet faueur groopenbaert soude hebben / hem so neerstich aensichonwede / dat hy haer in sulcker manieren woort behagghende / dat sy heur veel geluchighder achte van bemint te woort als te beminne. Waer teghens den Prince groot verlanghen hadde om heur te mogen aenspreken / daer van hy hem nochtang langhet aleren halve ure / ick en weet niet deur wag vrees ofte bloodicheyt onthielde / niet temin verstoute hem de liefde ten lesten alsoo / dat hy hem met een gractuselijcke ghemantertheyt hy zyn Princesse boechde / de welcke hem doch niet so goede affectie ontfinghe / dat Trineus effen zyn hant op haer ronde Boosghe ghelept hadde / als t'ghinder quader acontueren den Coninck in de Camer quam segghen / dat de Joghers t'Heert (welck den voorszeden dach ober de panden ghespronghen was) achtervolgen t'vande / wederom int besette Bos hebben sien loopen / so dat wt morgen (seide hy) lichtelic sullen mogen betrappen / en op datse dan de Yachte des morgens so veel te bozger soubemogen beginnen / wilde hem een pegghelijck na zyn rustplaets vertrecken / so dat Trineus hoor dese cryse de partje moste upstellen en ginch met Palmerijn en Drolomus nae heur Tenten / alwaer Palmerijn hem te ruste gelept hebbende / so geringe niet int slape geballen en was / oft hy woort geguelst met eens verduysetelijken

De Historie van

felijcken broom. Hem dochte dat hy in
gheselschap van den Coninck op de
Jacht was/ alwaer hy upt een don-
keren hol een groeten wieden Leeuw
sach comen/ den welken (beginnen-
de te bytessen ende te schudden met
hoofde) op hem viel met sulcher furie/
dat hy met zijne clauwen deurende zijne
wapenen/ ende bysch alle de malen van
zijn pantsier/ hem soo veele te doen
maeckende/ dat hy int verghelincen
te bliuen. Van welcke quellinghe
zijne gheestes hy soo seere verschrickte
wojt datter Trineus die benessing hem
lach/ gewaer wojde/ ende hem aensiet/
bragghende wat zijn wonderbaerlich
getier inden slaep bedupde. Van wel-
ke den Koot Palmerin gantsch verbaest
in den bedde opsprong/ en gheheel wa-
ker zijnde/ vertelde hy Trineus zijnen
broom/ mede tot hem segghende: Mijn
Peere my dunckt goet te zijn dat wy
moghen als wy met het ander ghesel-
schap uytrijden/ ons wapenen/ om
dat sulcke verschrickingen somtijts
niet veel goets en bedupden/ hoe wel
datse de meeste tijt maect fantaspen en
zijn. Doen wy alsoot u ghelofte ant-
woorde Trineus/ die hierom met zijne
twee Cammeraten smogghens in heere
volle wapenen (uytghenomen de Hel-
metten met de Lancten/ die heere hare
Beslitternechten naedjorghen) den Co-
ninck eenen gheluckighen morgen gin-
ghen wenschen/ den welken hem van
alsulcke toerustinghe seer verwonder-
den/ bysijnde ofse haer per misdaen
hadde gheweest/ ende braechde heere
wat sulx bedupde. Dwe Majesteit is
seer wel bekent antwoorde Palmerin/
dat eenen Ridder alijts bereypt behoort
te wesen tot alle abontueren/ en soo wy
daer niet en weten wat Fortupnen ons
souden moghen ghebeuren rusten al
wij ende onse wedercomste/ daeromme

hebben wy onse wapenen denighedaen
tot uwe Majesteit meerder verseeke-
ringe. Dwe voo:slightheit staet groo-
telijck te p:st antwoorde den Coninck/
die hier na mette meeste paert van zijne
Dieren ende Ridderen op de Jacht
reert te belwaert inne/ alwaer se een sin-
gulier ghemeynte namen/ in te sien na-
loopen/ om lare werpen/ vangen ende
doden de Harten/ Dassen/ wilde Osses/
swinen ende andere wilde beesten/ het
welcke den Coninck so wel befaerde/
dat hy dooz hem nam aldaer noch vijf
ofse ses daghen te logeren.

Hoe de Coninginne van Erghe-
lande met haer dochter Agriole ghe-
rooft, ende Palmerin ende Trineus
wederomme verlost worden, uyte
handen vanden eyfelijcken Reuse
Francke.

Het li. Capittel.

Enen dach reysens vant Fe-
reest/ alwaer den Coninck te-
ghenwoordich met zijne Ten-
ten logerde/ woonde eenen
grouwelijcken Reuse/ een van de werts-
ste menschen des gheslen Coninck
Francke genaemt/ op een Casteel het
sterckste van alle de andere des gheslen
Provincie/ t welcke op hem gheballen
was nae den doot van zijnen vader/ die
sulx met geweld ontnomen hadde van
eenen denichdelijcken Ridder zijnen ghe-
buure/ ende noch hadde den selven zijnen
vader oock gerooft veele meer andere
plaetsen/ met het Eplande van Wada-
lepe waer van inde Conincklike weer-
dicheyt bleue Franckes ontfen broe-
der/ die van Palmerin inde slachtinghe
ver-

verflaghen was/ als boosheit is/ t'welc
men desen Geuse soo haest niet gheboor-
t hapt en hadde/ oft hy besloot vastelijc
hem aenden Ridder die zijnen Woeder
gheboort mocht hebben/ te wreken.
Ende hierom oock (hoe wel hy daer te
voorens alre groote vrent vande Prin-
cen van Englant gheweest was) alle
en oberlaet ende schade hem mogelijk
ende/ te doen aen den Coninck/ den
welcken met zijn gheselschap van de
nachte wederomme comende/ ontrent
vande Tenten hoorde een groot ghe-
roes/ ende saghen eenen Schildknecht
dat haer comen loopen soo seere als zijn
reert runnen mochte/ den welcken ghe-
tribeert zijnde/ seide haestelijc met een
immerlijc gheslach/ hoe dat den grou-
welcken Geuse Franarke/ Deert vant
aesteel Garbories/ nae heur uytghe-
daer inde Tenten ghecomen was/ en
niet ghewelt gheroost hadde de Conin-
ckine met haer dorstet/ t'welck den
coninck hoorde/ meende van rouwe
despeteren/ ende seide: Eylarp nu
heeft ons desen booswicht meer ver-
leten/ als ons alle de booz-
aende vicijs/ vzeuchde verdoofsaet.
Daer Palmerijn sonder eenighe andere
hoorden te maechen/ vzeuchde alleen
dat wech so ghereden waren. Lanx
te soeest seide de Schildknecht/ t'welc
hiet oyt naeste Doop. Doen nam hy
oor zijn helm ende Lancel die hem
ghande nae doech/ gaf zijn peert de
hozen ende liep met vollen toome/ soo
as ghevolcht wordende van Trineus
Drolomus als heur mogelijk was/
ende runnende boozhy de Tenten/ sa-
ense vele vrouwen ende Joffrouwen
effchen ontrent veertich doode Ridde-
ren (die om haer Coninghinne te be-
ghemien/ t'leven gheepudicht hadden)
aen vrene crichten/ d'andere weenen/ de
ende de handen te samen slaen/ ende de

bierde de armen slanchen al in teyken
van droefheyt/ oock vele andere Rid-
ders heur in aller yl wapenen om den
Geuse nae te volgen/ t'welck haerlypde
noch meer beweethden van met vollen
loope boozt te rijden/ vzaghende alle de
ghene die heur teghen quamen est haer
niet ontmoet en was den Geuse Fran-
marke/ den welcken van verre stonde
datmen hem verboleghden/ bede in aller
yl zijn volck booz hem rijden/ ende hiel-
den hem t'achterste. Waer over hem
eerst in ghesicht creech den Prince Tri-
neus/ die daerom zijn peert (t'welck seer
snel loope ronde) in sulcher furie de spo-
ren gaf/ dat hy zijne metghesellen meer
als eenen booch-scheut wrech te voer-
ren quam/ roepende tot den Geuse: Syp
valschen Verrader ende Boover/ u boos-
se meeninghe sal u failten/ ende hier-
entuffchen velde hy zijne Lancel teghen
zijnen vyant/ die desghelijc bede/ waer-
deur zo so crachtich opten anderel run-
den/ dat Trineus met zijn sperre des
Geusen harnas deurbjonghe/ ende gaf
hem een cleyn wonde/ daer hy hem
nochtans niet meer om en beweethde/
also oft den Prince teghens eenen toorn
gheteden hadde/ den welcken hy daer-
enteghens also groete/ dat hy hem mee-
het hooft teghen d'aerde/ ende met de
benen in de locht wierp ende swaertijc
wonde/ t'welck Palmerijn (die de Prin-
ce op de haelen volchde) siende/ meende
dat hy doot gheweest ware/ ende viel
daeromme in sulcke toornicheit ad/ dat
nopt bedjamt wilt swijn hem beheim-
ter teghens zijnen Jager betoonde/ als
Palmerijn teghens Franarke/ seggen-
de: Ick sweert u by den Almarthighen
Gode/ dat ghy alhier u boosheyt betan-
len sult. Hier mede sloot hy zijn viften/
selde de Lancel inden arrest/ ende liep
met een groote rasenye teghens den
Geuse/ den welcken zijn Lancel (die hy
noch)

De Historie van

noch geheel hadde) salterbe/maer pal-
merin treffer hem een wepich onder de
lenbenen met sulcken ghewelt / dat hy
de platen van zyn hart van een dede
spilt in gebende hem dent sulcken sple-
te een groote wonde / ende doozts vol-
byenghende heuren loop / ontmoeten se
den anderen alsoo mette lichamen ende
schilden / datse beyde ter aerden neher
vlelen / waer ober Franarke (als grof
endes waer zynde) hem soo gheringhe
niet wederomme en conde opzichten/
oft Palmerin (die prompt ende licht-
breerich op zyne boeten ghespronghen
was) hadde hem albedozens so waren
sach op eene vande kuyten ghegeven/
dat zyn sweert achter op t'scheenbeen
af stuyte/norhtang en maechtender den
verheiste keuse niet veel werck af/waer
sloech beyde de handen aen zyn onma-
zelijck groot sweert / en gaf daer mebe-
reenen sach / met den welken hy zynen
hyant misen van t'e meynde te houwe/
dan Palmerin dede een haestige sprong
ter zyden upt / die hem Franarke (zyn
sweert wederom verheffende) na wilde
doen / maer zyn holf afgehouwen bern
en wilde sulcx van zyn groflichaem niet
verbzaghen / soo dat hy op zyn een knye
viel / van ynnen de locht met crijffchen
ende roepen alsoo verbullenbe / datmen
daer van den weerclant in alle de ronts-
om legghende berghen mochte hoozen/
niettemin volbzocht hy al rasende den
opgeheben sach nae Palmerin / die den
selben wederom ontsprong / waer deur
t'punte van zyn sweert so diep in daer-
de viel / datmen hycang een lanck woort
soude hebben gesprooken eer hyt daer
wederom upt conde trecken / waeren-
tusschen Palmerin hem veerdichschien
soo gheweldich sloech op den lochteren
schouder / dat hem den schilt upte hande
vloech / t'welc hy siebe / liep hem doozts
den hylmet vant hoost rucken / ende

sloech sonder eenige ghemede so langhe
op des keusen harben top / tot dat de
herffinen daer upt vloeghen.

Dier en tusschen was Trineus we-
deromme te peerde gecomen / ende ont-
moete eenighe Ridderp van Franarke/
die de Coninghinne ende haer dochter
(nae datse die van hare peerden gheko-
ten hadden / om heur te better te mogen
weeren) dooz haer jarchben / eene vande
welcke die de Wynter t'eerste aen quam/
ontfinck van hem soo swaer sach op
zienen ongheluchtighen schouder / dat
hem niet alleen t'sweert upte handen/
maer oock zynen arm vant lichaem
vloech / waer van zyne wonden de doo-
telijke pijn ghevoelende / ginch hy de
repse doen daer van niemant wederom-
me en comt / soo dat Trineus siende de-
sen gh'passeert te zyn / hem keerde tot
rene vande andere / die hem h'raef dooz
zine Cammeraten wilde behoonen/
maer om dat hy t'hoofte qualck gewa-
pent hadde / ontfinck hy banden Wynter
alsulcken sach achter inde neck / dat syn
keele dooz de coude des perss gevoelde/
ende ginch sien waer den eersten geble-
ven was. Terwilen hadde Protonius
oock eene alberters de siele upt het lich-
haem doen schepden / ende ghebzytke
teghens de resten een seer groote coura-
ge / die nochtang niet te ghelicken en
was hy de manier van Trineus / wil-
de teghenwoozdicheit vande ghene aen
de welcke hy achte alle zyn gheluck of
ongheluck te hanghen / also zynen moer
vermeerderde / dat hy niemant ter we-
relt sterck genoech en dochte te zyn / om
hem te moghen overwinnen maer / ge-
lijck de crachten (hoe groot datse oock
zyn) de hoorcherticheit niet en conne
ghelicken / alsoo soude hy hem oock te-
lesten in zyne meyninghe bedrogen heb-
ben ghedonden / om dat hem ende Pro-
tonius alle de sloechmordige Ridderp
van

in den Meuse vassent intich int ghe-
 l' ghinde / rontsom int midden van
 vutlupden alsoe begonsten te beslu-
 pten ende benaunden / dat sy daer sonder
 vssfel t'leven geepubicht soudem heb-
 en / en hadden heur niet haestelijck te
 hulpe gecomen teutge vbellupden van
 den Coninck / die Trincus verderom
 men moet gaven / waer den sy zyne
 vanden op nien alsoe bevocht / dat sy
 genis heuren danck ghenachte sy de
 vintesse Agriole / de welcke haren Al-
 trisfien siende / doerh haer oogen ten
 hemel / clante heure handen en sepde :
 vch edel / viddet / God wil u niet den
 vof gracie verleent / dat ghy de vico-
 e verrijgen mincht over dese valsche
 heime. Van welcke wooyde Trincus
 ghelupt wel hoorde / van en en (over-
 ist) t'geruchte / niet verstaet warse be-
 upden / nochtans denckende datse van
 den Alderliffte guame / om hulpe roe-
 ende / voerhde sy hem na den vchill-
 necht die de vintesse verwaerde / den
 welken hem meende te ontvanchten /
 waer den vintce was hem so gheringe
 p de haken / dat sy hem niet den eer-
 en dach midsen van een heur / so dat
 yn herte niet het bodenste deel des ho-
 dems op d'een / en de lange en leuer
 niet het onderste deel op d'ander zijde
 an zyn peerde viel. Agriole (die meer
 oot als levendich dochter te wesen) niet
 ane bloede bespreukelcke / waer den
 vā slauwicheit int gras nebet viel /
 aet op de vintce (overmits de omei-
 elinge van zyne vbande) geen acht en
 onde nemen / maer zyn hert geïnfla-
 neert zynde / vssel so furteuselick op de
 ste (als een vpper den genē die haer
 ingt ontnomt heeft / verbolckte) haede
 en alle canten recht endwers nae zyne
 vanden / die ooch soo viel heur bevoir-
 den / datse alheret s'g vande aenge-
 men Aloderg des Coninck / onder de

Politie van d'ander werelt hadden ge-
 sonden te leven / ende soude (niet tegen-
 stande wat Trincus hadde conne upt-
 richten) de rechte lichtelick naeghestuppe
 hebben / indien haer niet te hulpe ge-
 men en waren den Coninck ende Pal-
 mergin (die van zyne Majesteit te wiss-
 len sy met den Meuse int werck hadde
 geweest / achterhaelt wag) met vssich
 ander vabbers / die heur voozt so vloer-
 kelick verveonden / datter niemant vā
 t'volck des Crusen en ontquam / maer
 ynden aldaer alle misrabelicken heur
 leven / waer nae den Coninck van zyn
 peerde tradt / ende ginch sy zyn Conin-
 ginne (die niet haer Dochter en beben-
 de / ghelijck het lof op de booren / God
 om hulpe waren aenroepende) tot heur
 segghende : vde vronwe Godt heeft my
 hupden grooter gracie gevaen / als my
 denckte dat opt creatuere heeft mogen
 ontfanghen / want myn hope en was
 niet u opt meer te sien. Waer op de be-
 vreesde vintessen niet een wooyde en
 antwooyde / maer waeren noch soo
 verbaest (den het voozgaide verghel-
 ende het ghesichte van so veel vanden /
 die in heure presentie (niet de Fontey-
 nen vloepende opt haere wonden) de
 groentcheit des vels met roode vach-
 ticheit waeren besprengghende / datse
 den Coninck (so geringe sy by hem con-
 den gheraken) om den hals vielen / seg-
 gende : Och mijn Meere / helpt ons doch
 rechts opt dese grouwelicke plaetse / het
 welcke zyne Majesteit volbrocht / ende
 bevoel zinnen nebet vlerides / dat sy den
 Meuse met alle de doode lichaemen van
 het volck van dien soude doen vbande /
 niet in meeninghe van eer / gelick onse
 vooz-vuberen deden / maer tot meer-
 der schande van zyn gepasseerde vooz-
 cheit. Hoe syde de Coninginne (selve
 hoorende) is den schelm doot / wie heeft
 dit heestich sepe volbrocht. Den selfs

De Historie van

antwoorde den Coninck / die oorzaecke
is geweest van mijne heerliche vtezoyle
teghens het hooverdich ende machti-
ghe Legher der Schoesen / waer van
te hem (al en waer my dese nieuwe ver-
sterckinge des verbinents t'hem-
waerts / niet geschiet) van alle mijn te-
den gheen ghenoechsame vergeldinghe
en can doen. Welcke propooste geduy-
tende / dede Palmerin (die niet teghen-
staende zyne periculose seften / egerne
guetsueren ontfanghen en hadde) Tri-
neus van zyn peert beuten / en verbon-
t zyne wondt t'beste dat hy mochte / ter-
wyl den Coninck hy hem quam / bza-
gende hoet met zyn Cammeraar was.
Hy is seer gequett mijn Weer antwoor-
de Palmerin / nochtan en dunct my
niet dat hy eenich verijckel des lebens
sal staen. In welcke woorden t'In-
fante blitschap en droeffenis scheyt /
seggende tot heuren Wader / heur goet
te duncten dat den ghewonden Ridder
in een wosbaere ghedraghen worde :
Waerom den Coninck in aller gi-
nas rene schichte daer inne Trineus
gheseyt worde. Ende nemende alsoo
den rechten wech nae heure Tenten /
quamense int vervolghen van dien ter
plaetse daer op daerde neber ghesprept
lach het grouwelijke doode lichaem
vanden Reuse van wiens grootheyde
niet alleen de Coninghinne met haere
Worster ende den gheheelen troupe als-
doen eerst te de zhe verwondert worde /
maer oock den Coninck selve / den wel-
ken ghehoorde datmen hem soude ont-
wapenen ende de Wapenen met dra-
ghen. Oock verclaerde hy boozts alle
zyne goederen / om de misdaet tegheng
den persoon van zyne Majesteit) ghe-
lent te sullen worde aen Slandes Do-
meynen / om t'welck int werck te stel-
len / van nooden was de Landen van
den selven Reuse wederomme in onder

danicheyt te brenghen. Daer van den
Coninck (in zyne Tenten ghearridere
zijnde) den lost gaf aen den Grave van
Bonnozoep / die wel bemerete hem seer
swaerlyck te sullen vallen zyn comman-
die ten eynde te brenghen / inden die va-
den Castele Garbounes hem daer te-
ghens wilden stellen. Waeromme hy
met hem nam vyf hondert lichte peer-
den ende den Helm ende Schilt van
Francke / doende int aencomen t'mee-
stendeel van zynen troupe verberghen
ontrent het Casteel / ende met dertich
van dien reet hy aen de poorte / gheble-
dende datse hem souden salaten om een
sonderlinghe oorzaecke van wegghen
Francke / die hy sepde int gheselschap
vanden Coninck te zyn / ende in een
teyken van versterckeringhe / dede hy
heur toonen den Helm met den Schilt.
Die van den Castele denckende dat
heuren Deere alnoch so grooten vylent
vanden Coninck was / als hy hem ster-
te vozen verhoont hadde (want heur
van Francke van desen zynen handel
om die te secreteer te moeghen uptrach-
ten / gantsch niet groeybaert en was)
ghelooften al wat heur den Grave se-
desonderlinge om datse sulck secrete-
teykenen saghen. Waeromme sy hem
neber lieten de brugghen / ende open de-
den de poorten des Casteels / die welcke
hy met de dertich Ridderen soo langhe
inne hielden / tot dat heur de andere te
hulpe quamen / oberballende hoofts
met den gheheelen troupe t'gantsche
Casteel / daer van spallet volck deur
de scherpte des sweerts deden passe-
ren / het welcke de andere sieden ende
stercken van den Reuse verstaen heb-
bende / begaeben hem alle goetwil-
lichighen onder Bonnozoep als des
Coninck Vleutenant / die (daer o-
ver Stadt-houderen ende Gouver-
neuren hy pjobisse ghestelt hebbende)
daer

naer na wederom trock na zijnen heer-
den Coninck / alwaer hy seer eerliche-
en in grooter blijdschap ontfanghen
sojde.

Van't propoost tusschen Pal-
merijn ende de Princesse Agri-
ole, nae dat hy den Reuse Fra-
nake verslaghen hadde, ende
hoe den Coninck wederom nae
nae Londen trock.

Het liij. Capittel.

DEn Coninck in zijne Tenten
ghearriveert zijnde / dede ter-
stondt neerfelgichen visiteren
de quetsuren van alle zijne
gewonde Ridderen / sonderlinghe van
Trineus / die de Medichmeesters se-
ken een wonde int weech van zijnen lij-
vere hebben seer periculens zijnde / soo
dat hem van nooden zijn soude / aldaer
al op de selfste plaetse eenighe daghen
aen te verlijven. Waerom den Co-
ninck hem de eere wille aendoen / ende
noch aldaer vertoeven / tot dat hy we-
deromme genoegsame sterckheyt om
de reyse te connen verdragen / sonde heb-
ben vererogen / ende op dat hy niet we-
derom andersleng overballen en soude
worden / dede hy eenen grooten hoop
Ruyters ende voetvolcx comen / om alle
nachts de wacht te doen / soo lange ghe-
mynde dese daer blijvinge / inden wel-
ke den Prince Trineus dierwils ghe-
wistteert worde vande Coninginne / als
noch vande Princesse Agriole / die hem
met hare presentie alsoo versachte een
veel periculenser wonde / als die hy vāt
volck des Reusen vererogen hadde /
dat hy wenschte zijne buytenste quet-
uren langhe te moghen dueren / op

dat hy alsoo van zijne binnenste te beter
mochte vererogen de genesinge. Waer
toe hem Palmerijn (volghende zijne be-
loften) oock soo gunstich was / dat hy
op eenen naemiddach (terwijl den Co-
ninginne Trineus met gheneucheliche
propoosten onderhieldte) hem voerhe
by d' Infante / so verre van alle het an-
der gheselschap / dat hy haer sonder ee-
nighe vreesse van ghehoort te worden /
zijn meyninghe wel openbaren moch-
te. Waer hy (moghelijck grootere be-
gheerten hebbende om te verstaen / als
Palmerijn om te kennen te gheven) be-
gonste eerst te spreken / segghende:
Weer Ridder den Coninck mijnen Va-
der en can u niet meer gheue
soom recompensen vande lofwerdi-
ghe diensten die ghy hem met uwe goe-
de compagne bewisen hebt / ten zy dat u
wen goeden wille uwe verdiensten ghe-
lieft te vercleren / ende die te stellen in
een moghelijck zijnde holdoeninghe /
daer toe ick van mijnent weghen sal
doen al t'ghene dat u eerlijck herte aen
my sal ghelieven te versorcken. We-
rouw antwoorde Palmerijn / indien
ich mijn Weer den Coninck eenighe
diensten ghedaen mach hebben / daer
van ben ick meer als weerdich ghere-
compensert / soo verre u die int minste
punt aenghenamen zijn / om dat ghy
twee Ridderen / my ende mijnen Cam-
meract gheheelijcken onder u ghebode
hebt / om de wille vanden verben die
alhier int bedde leyt / zijnde een eenich
Sone vanden Keyser van Duytslant /
ende soo grootelijck uwen gheffectso-
neerden Wenaer ende Minnaer / dat
hem alle den tijdt die hy niet in u-
wen dienste en can te wege byen-
ghen / maer een verdijet dunckt te
zijn / soo dat hy niet en heeft wil-
len aen nemen het houwelijck van
veele hooghe personen / om dat
hy

De Historie van

hy basterlyck bestoten heeft nimanabe
 hoorde zyne Princesse te ontfangen/ dan
 u We-vrouw/ indien uwe gratie be-
 lief desen getrouwen minnaer sulcken
 fauor te doe. Welck propoost hy noch
 hoorts wilde veruolghen/ als de Prin-
 cesse tot hem seide: Heer Palmerin u-
 wen Dwereh heeft my albereers sijne
 saecken soo wel te hennen ghescheven/
 dat ich my onweerdich soude achten
 ontfanghen te worden onder t'ghetui-
 gen eenighe dancbaare Jonckvrou-
 wen/ indien ich den Prince Trineus
 niet en beminde/ al en waert maer om
 persijuel daer hy hem om inhuent wil-
 le inne ghestelt heeft. Daeromme sal u
 geliepen hem vrpelijck te versekeren/
 dat de liefde niet allene in hem en
 woont/ maer oock alsulcke plaerse in
 my genomē heeft. dat den tijt hem mo-
 gelijck sal openbaren mijne goede affec-
 tie. We-vrouw antwoorde: Palme-
 rin/ daer en rekeert anders niet tot des
 Princen hoochste welbaet die hy ter
 werelt soude connen begeeren/ dan dat
 uwe gratie te werck stelt dese goede af-
 fertie/ de welck oock soude connen ver-
 sachten de granschap die den Keiser
 over hem sal moghen nemen/ dan dat
 hy teghens zynen wille (om de groote
 liefde die hy tot u draecht) te hulpe ge-
 tomen is mijn Heer den Coninc uwē
 Vader. Ich sal al doen seide de Prin-
 cesse/ dat my mijn Heer en We-vrouw-
 te ghebriden sullen. Waer op Palme-
 rin antwoorde: Ich gheloode baste-
 lyck We-vrouw/ uwe discretie soo
 groot te wesen/ dat ghy u niet en sul-
 stooken aen eenighe saecken van geen-
 der werelden/ maer wech werpen de
 lichtbreedighe vrouwelijcke vresen/
 ende manlicken volghenghen t'ghene u
 maecten can de hoochste Princesse van
 gheheel Westen. Ic bidde u Heer Pal-
 merin seide de Princesse/ t'versoer hier

van te willen upstellen tot op een an-
 der maal/ om het antwoorde van een so
 groote saethe/ verespicht een langer be-
 yersinge/ nochtan sal ich den Prince
 selfs aensprecke/ om hem mijnen goe-
 den wille van onderbautehepde te loo-
 nen/ in al t'ghene daer toe my de ere
 ende denucht den roome wil volghen la-
 ten/ soo gheringhe als mijn Woorden
 haer verbrocken sal hebben/ de welck
 hoorde daer naer aen de twee Ridder
 oorlof nam/ latende heur Dochter ver-
 geselschap met twee Joffrouwen al-
 leene in de Tente/ alwaerse van Pal-
 merin in zynen arm gelept worden tot
 aent hebde van den Prince Trineus/
 den welcken hy de reuerentie dede/ ende
 ghelijck de gewoonte van sulche per-
 soonen is/ inde presentie vande ghe-
 daer mede sy nochlang groote vrent-
 schap te maerken/ en vrenthe te han-
 teren hogheeren/ grootelijck bebre-
 ende beschaemt wordende/ seiden se tot
 hem met een neergeslagen ooge:

Heer Ridder/ hoe gaet het met uwe
 ghesonthepde/ die van ons grootelijck
 in zyne volcommenhepde begeert wor-
 de/ waar my misbarecht soo seir uwe
 quade Fortupue/ dat indien ich daer
 van eenich deel tot uwe verlichtinghe
 soude draeghen de pijn van dien/ in
 sulcken ghewoel veel blijbet soude liden
 als t'verdriet t'welcke ich al nu (dus
 compassie toe uwaerts) gheboelend
 ben. Als Trineus de Princesse aldus
 gratiens teghens hem hoorde spre-
 ken/ en wiste hy nauwelijck van groo-
 ter blijfeschap oft hy een waerachtig
 stamme oft eenighe andere fantasie
 hoorde/ noch veel min/ wat hy on-
 staende voort antwoorden soude/ twel-
 Palmerin antwoerde wordende/ wild
 hy hoor seist het woort doer/ ende sy
 de: hy can nu seer haest ghesen wor-
 den We-vrouw/ aengheffen da-
 hi

hy by hem heeft de Medeschnmeesterse
die hem in een oogenblich kan stellen in
volcomen ghesontheit/ ende dit geseyt
hebbende/ ginch hy van daer/ ghebruy-
sende elders te doel te hebben. Waer-
tusschen Celsus up den dape vā 30
ne groote onghewoeneliche vruchde
ontwaert was/ ende seyde tot de Prin-
cesse niet eenen swaer sacht: De-vrou-
we indien ghy schoon paert cont hebbe
in mijne quade Fortupie/ ende om my
te verlichten een deel van dit asnaemē /
soo soude in plaats van my vorder sprē
te wesen/ my een groote schade veroor-
saeken / om dat ghy daer deur mijne
woorden in mijn hert t'welck geheelyc
in u rust/ sout overdragen daer my die
nu naer in bypente deel van mijn lie-
daem en raeken / alwaer se my nae de
ghemeyne optair eenighe pijn souden
moghen aendern/ maer mijn onepnde-
liche ende onuytzelijche groote
liefe/ heeft in my alsoo verandert t'ge-
meyn gevoelen/ dat se my in plaats vā
sulche pijnen veroorzaken een sonder-
linghe bligstschap/ alleene om dat ich die
ghebreken hebbe in al te cleynen dien-
te vande ghene in wiens behagghelijck-
heyt ich mijn leuen employeerende/ de
doort geluckich soude gheacht worden
by mijn verlangent hert/ t'welc smder
den eersten dach dat mijn ooghen utwe-
lare schoonheyt saghen blincken in so-
nest / noyt een oogenblich ruste/ ghe-
wachte noch bligstschap heeft moghen
gancen/ tot nu dat utwe presentie my
thelst heeft consojteren/ in sin ver-
plet te doen verdwinen / ende mijnen
leest te verheugen. In sulcker manierē
dat ich geraecht soude zyn tot een vol-
comen aldergrooeste bligstschap / indien
daer onder soo groote ghenuchte niet
en meugden eenen twyffel of mijn on-
weerdisht beut utwe barmherticheyt
noch inde gracie sal moghen geraken /

daerom sal u gheschieden De-vrouwe/ so
verre ghy utwe Dienaer c'leuen schen-
ken en niet veroordeelen en wilt in my
sulcke quellende twyffelschepdi te
niet te doen. Eplacp myn Perre ant-
woorde de Princeesse/ ich ben albereits
so versekerd van utwe getrouwelief-
de/ dat ich u niet en can laten tot verse-
keringhe van sulcke twyffelinghe / te
schencken in plaats van t'utwe mijn
hert / verbult zijnde niet de hope dat
wy ons noch eens te samen gheluckich
ende wel te vreden sullen vinden. Wile
propoost sy noch langhet wilden vol-
herden/ maer de Continginne bede haer
haestelijck roepen / waerom me sy den
anderen moesten laeten. Niettemin
terech den Overch dien selsten abent
noch goede ghelegghentheyt om aen de
Jonge Princeesse den Esmerande van
wesgen des Princen te presentieren /
waer boor sy vjbande rijckelike begaef-
de/ ende den Prince in plaats van dien
enen schoonen Diamant sont / die hy
hem in sulcke bligstschap ontfanghen
woorde / dat hy deur de hulpe van de
neerlicheyt der Barbieren / den seften
dach daer nae wederomme ghenoech-
same steeke verreege om de moeyten
des reysens te moghen verdagen/ het
welcke den Coninck soo gheringhe
niet verstaen en hadde/ oft hy reysden
voort naer de Stadt van Tonnen /
alwaer de dyle Ghechische Allders met
een groote eere in een Triumphant
Incompsie ontfanghen / ende byten
de Stadtpoorten vande Seeren/ Offi-
cleren ende Burghmeesteren / niet
den Coninck willecom gheheesen wor-
den/ ende t'ghemeyne volck riep alle de
strat lant met supder stemme: Gode
beware de dyle Allderen die de Conin-
ginne met haer Dorherr verlost heb-
ben up te handen vanden zweeden Scu-
se/ het welcke alsoo langhe duyde/ west
tot

De Historie van

tot halfseint Walpurgis quamen / alwaer den Coninck heur deure logeerden in eene vande alderheerlijckste plaatsen / houdende t'heerder eeren open Hof acht daghen lanch inder welcke oock albaer quamen alle de Heeren / Vrijen ende Vermaerste Ridderen des geheelen Coninckrijck / uptghenomen den Hertoch van Salles die hem excuseerde op den swaeren Leijgh / onlancx leuen in zijne landen (ghelijck vooz verhaelt is) ghepa'steert / nochtans was de schande van dat hy in Vranckrijck (vechten de vooz de schoonheyt van Agriole) overwonnen hadde gheweest de grootste oorzaak dat hy t'Hof schoude / alwaer dese drie onbekende Ridders sulcken fabeur vanden Coninck toeghelaeten worde / datse so ghemeynsaem inde camer van de Coninghinne / als van zijne Majesteit gingen / waer deur Trineus (ouder t'ouel vande Coninghinne te groeten) goede ghelegentheyt hadde om d'ickwils aen te spreken zyn Agriole / tot de welcke hy op eenen morgenstont seide: Ick ghelooft vastelijck Me-vrouw dat u seer wel beken is mijn onverbajelijck ijden / t'welck ick u nochtans niet laten en can te openbaren / also van uwe te uwe vermeerderen / dat het uwen getrouwen Dienaer toz elincx zyn leuen sal doen eyndighen / so verre u niet en ghelieft t'selue te versoeten met een liefelijck fabeur. Mijne Heere antwoorde de Princesse / uwe weerdbicheyt en can niet alleen gerecht worden te verdienen alsulcken leeghen state van mijnen Dienaer / die de Monarchie des gheheelen heerlijckx weerdbich zyt te regeert / maer oock soude ick my vooz seer gheluchich achten / indien ick u (mijn eere behouden) in eenighe gheliefte conde gebiedelijck zyn / maer ick bid u dat ghy my openlijck wilt verclaren / in wat manieren ghy die liefelijck fabeur verstaet.

Waer op den Prinsce heur so gersinge niet en wilde antwoorden / oft Palmerijn quam by heur lippen ende seide: Wel Me-vrouw sal ick u nu moghen overmen? D'outwe van den Prinsce van Dupsland. Waer Agriole beschaemt zijnde / sloech haer gesichte nederwaert sonder h'et per wester antwoorde. Des halben hy zijne reden voozt verbolche / seggende: Me-vrouw indien ghy't noch niet en zyt / so raede ick u als eenen aldergetrouwen vrient / dat ghy u sonder langher uytstel tegenwoordelijcken toecominende Keiserinne van Dupsland maect / ende tot dien eynde beloof met ons derwaerts te trecken / alwaer ghy van den Keiser met sulcken blijden gelate ontfanghen sult worden / dat ghy om de helfte van u leuen niet en soude willen desen goeden raet niet gebolcht te hebben / ende boven dien sulby daer mede de lof weerdbige deucht doen vande brede te veroorzacken tusschen hem ende uwen Vader. Waer op hem Agriole niet ende swaeren iucht antwoorde: Mijne Heere daer en is geyn Prince noch permandt anders ter werelt lebende die ick liever vooz eenen Heere ende Man soude ontfanghen / als mijn Heere Trineus: Nochtans also te verrecke sonder de wetenschap vanden Coninck ende de Coninghinne / dunct my tot cleyne eere te sullen connen worden gereckent / daerom bidde ick u dat ghy in dese sake deur uwe ghewoonelijckhe voozsichticheyt also wilt ordineren / dat wy de rijdige Fortupne selfs geen oorsake van ongheluck en geben. Waer tegeng Palmerijn haer soo vele vermaningen ende biddingen van Trineus wegghen voozhielde / datse ten lesten zyne toerdinghen plaets gaf / belovende met haer te reysen alwaer heur ghelieven soude / daer van haer Trineus nae alle zyn vermoghen bedancchte / soo blide zijnde

Wilde dat hem dorchte gheen grotere
proude op dese werelt by een mensch
te conken ghenooten worden / Poetwel
dat Palmerijn hier in niet veel gherin-
ghere bliscchap en ontling als hopen-
de deur desen middel coets wederomme
te gheraeken in de presentie van zijn
Polmarde/daer van hem dorchte albe-
reets hondert Jaeren absent gheweest
te zijn / soo datse noch van den selfsten
dach deur rene van die aldererbarenste
Piloten die aldaer inde haven te vinde
waren/et schip beden toerusten / waer
inse Martole secretelike mede in Wap-
landt meynen te nemen / tot welken
eynde sy den volgenden dach de meeste
paert van heure goederen selswijgent
t'scheppe beden / om den toerommenden
nacht te vertrecken/maer de Portupue
(sien de datse alsoo nae heure fantasien
wildes hoozt varen) hadde lust om heu-
re nighicheit oock daer onder te men-
ghen/ doende int Hof ghebeuren de na-
volghende avontuere.

Hoe dat gheduyrende dese bly-
de vergaderinghe, te Londen
een Ionckvrouwe arriveerde,
verfoeckende aenden Coninck
justitie reghens eenen Ridder
van zijn Hof,ende wat daerover
ghebeurde.

Dat liij. Capittel.

Als 'hoorzepde groot ghesel-
schap van Heeren ende Prin-
cen noch op de Feeste van de
hoozverhaelde acht daeghen
by den Coninck ter eerre der dize on-
bekende Ridderen ingestelt vergadert
waren niet denckende als al plaspier/
gencuchte ende bliscchap/ quam aldaer

een seer schoone Ionckvrouwe/ berge-
selschapt met twee oude onghewapen-
de Ridderg/ende eenen anderen gehee-
licken ghewapent / die ghebokht wo-
den van ses Schiltknechten/ met welc
gheselschap sy (oytien selfsten dach als
de dize Ridderg des snaches secretelick
meynden te vertrecken) int Palley-
ginch/biel booz den Coninc op de knif/
ende seyde: Heer Coninck uwe Maje-
steits grooten faem heeft my booz lan-
gen tijt doen verstaet de goede betrach-
tinghe vande weerdicheit uwer Sacra-
Croone/daer met ghy een pderen son-
der upeneminghe der personen / goet
recht ende Justitie zijt doende/et qua-
lstept waerachtich lof weerdich in al-
sulcken hooghen Prince / booz wiens
Majesteit ich sal doen een clachte (so
herre zijne goebertierentheit my t'sel-
be consenteert) tegens sulcken vilsen-
gen ende ongetrouwen Ridder/ dat het
wepnich scheelt dat mijn bedruete ziele
moede zijnde/ van verdoet deur hem te
lijden/niet en verlaet dit ellendich ende
ongheluckich lichaem/so dickwils als
ich op hem dencke. Desniettegenstaen-
de wordt hy gheacht booz eenen deuch-
delicken man / ende heeft oock groote
autoiteit in dit Hof. Mijn officie ant-
woorde den Coninck / en is niet alleen
van te straffen de quaetdoenders/maer
oock de handt boven t'hoofte te houden
de verdruete / daerom sprecht byse-
lick up t' clachte. Mijn Heer seyde sy
ich beminde soo seer eenen Ridder/ dat
ich dien tegens den wille van mijn ou-
ders ende vriende tot een man meyn-
de te verkiezen/achtende dat hy my be-
mide met soo getrouwe ende oprecht-
te liefde / als zijn valsche hert hem dede
ghesynsen / maer den Booswijf en
hadde anders gheene meyninghe als
om my te bedrighen/want nae dat ich
hem ghemaect hadde Heere van nip/
van

De Historie van

van mijn sterc Asteel/ende boorts van
alle mijne goederen heeft my de schelm
berjaecht ende van hem gestooten/noch
noyt daer na eenighe van mijne goede-
ren wederom willen gheven/noch veel
min booz zijn echte Wuyfzouwe (die
ich doch was)ontfangen / wat viddin-
ghen oft sinecken ick daeromme aen
hem dede/ende desen Schelm is den o-
penbaren Werrader ende Vethzecker
Wiser / die hier diesnietregghenstaende
so stoutelijck dozt staen in de presentie
van uwe Majesteit/ die ghelicken wil
bermherticheyt te hebben met dese el-
lendighe Zonckvrouwe/ende heur Ju-
stitie te doen op heure rechtbeerdighe
beclaginghe. Wiser seide den Coninck
wat antwoort ghy op sulcke strafweer-
dighe beschuldiginghe. Welcke Wiser
hoozende (geveynsde grootelijc den
verwonderenden)ende den Coninck de
reuerentie gedaen hebbende/ seide hy:
Mijn Heer ende beschermee / ick soude
grootelijc verschijckte zijn gheworden
van dese hooreerdighe ende erbachte
beschuldiginghe/indien ick van langer
hand niet en hadde het heerlijck oordeel
van uwe wijs heyt/ want sonder twi-
fel indien dese valsche uptspraecke ghe-
schiet waer booz een so lichtbeerdigen
Wizer / dat hy de eerste beclaginghe
(sonder de beschuldichde partye in zijn
rechtvaerdich-maekinghe te hoozen)
gheloof gabe / soo soude ick terstondts
veroordeelt zijn gheworden. Waer
ghelijck het diewils ghebeert/ dat de
saerke wel ondersocht zijnde / de Cla-
ghers valsch behouden/ ende ghestraft
wozden met den eysch van de clach-
te. Alsoo moet het alhier (sonder de
ghenade van uwe Conincklijcke Ma-
jesteit) oock sekerlijck gheschieden/
tot welken eynde ick mijne veront-
schuldighen uwe Majesteit ootmoe-
delijck booz diene / dat aengaende ten

eerste wat dese valsche vrouwe my be-
schuldicht van haer eenighe gheloften
in houwelijck gedaen te hebben/ t'selve
is gheheelijcken onwaerachtich/ maer
sy heeft wel diewils met erghe ende
soete vrouwelijcke woordde ende bedye-
gelijcke aentreckingen onderstaen my
tot eenen man te moghen hebben / dan
om dat icks anders als een verchbe-
lijcke vrouwe behoort te zijn / bekende/
en heb ick daer noyt int geringste pun-
te toe willen verstaen / het welcke de
oorzake is mijn Heer dat sy haer booz-
gaende liefde in eenen toorn verandert
heeft/ende my is comen beclagen booz
uwe goedertierenheyt/ die sy seer qua-
lich kent/bekende dat mijn Heer my
daer toe sal bedwinghen met zijn vol-
kommen macht.

Ten anderen/ aengaende de ontco-
minghe van hare goederen / t'selve is
oock valschelijck ghepportiseert / ende
comt my het Asteel met goederen daer
van sy wil spreken / met goede reden
toe / als gherommen zijnde van mijne
Woord. Onder t' datt van ick afgedaelt
sy in rechte nederdalende linie / ende
volgheng naeste Vefgenarm van dien.
Maer wat aenslaecht de reste / met de
brele schelt-woorden/daer aecht ick on-
nodich op te antwoorden/soo die ghe-
schiet zijn alleene deur vrouwelijcke
toornicheydt sonder eenighe redden:
Widdende hier met dat uwe Majesteit
ghelieve my ontfchuldich te kennen/
ende dese valsche vrouwe te straffen/
ghelijck de clachte van hare valscheyde
vereysche.

Als den ghebrayenden Gidder die de
Zonckvrouwe mede borch/ hem alsoo
hoozde spreken / cracht hy mede booz
den Coninck/ seggende: Wiser t' is een
groote forticheydt/ te willen loochenen
de dinghen die by ons alle de Wereldt
openbaer zijn/ in sulcker manieren/ daer

al en worde dese saecke niet gestelt inde
 pzoekinghe van eerlijcke luden / soo
 soude den gemayn saem de selve noch
 laas genoechsaem verseecken / maer
 bellenbighe Jonckvrouwe begreert u
 we boosheid tot meerder openbaer-
 heits kennelijck te doen maechen deur
 de Wapenen / op dat sy heere weben
 rijghen / ende den valschen Wiser van
 zijne quade seften / tot een spiegel van
 anderen gheschick mach worden. Om
 tot sulcke goede Justitie te gheraken /
 ich seg myn Heere / dat Wiser is ed ver-
 rader ende beopiegher / t welck ich hem
 al doen bekennen deur zijnen eyghen
 mont / oft sal hem supden t'hoof van
 en lijde slaen / indient uwe Majesteit
 soo goet burcht. Wiser hoopende dat
 sy niet alieens vande vrouwe / maer
 ock vanden Ridder gescholden wort /
 ontstach in grooten toorne / ende ant-
 woortte: Dat hy ende alle de ghene die
 enighe injurie van hem gheseyt ha-
 den / valsche lijck loffen / ende soo dich-
 tich als alse sulcx van hem seiden / als
 schelmen liegen souden. Oock dat hy
 niet willichlijck ende bereyt was hem
 mit de wapenen te bedwingen / zijne
 toornen als een leughenaar te moeten
 wederroepen / indient den Coninc en
 den Hof alsoo ordinerden / hoopende
 oppe hy te betoonen uwe soetheit
 roedich ende licht heerdicheit / waer
 en hy soo lichtlijck geloofte dese in-
 rone Heere. Ende den Coninc niet zij-
 en hadde op dese sake delibereerende /
 ende siende datter int punt des kon-
 selijck gheen bewijs en was / maer
 ingaende van't Casteel veel ghetuy-
 gen ten heiden zijden ingebrachte woz-
 en / ordinerde daer recht / dat de Jos-
 vone de verforste Camprechttinghe
 vergast worde / om de sake niet de w-
 enen te lissen / t welck den Ridder van
 Jonckvrouwe hoopende / seide tot

den Coninc: Mijn Heere / naedien uwe
 Majesteit goet gedocht heeft de Camp-
 rechttinghe Wiser ende my te consenteren /
 soo wil u oock ghelieven volghens de
 oude ghewoonte hem te bevelen hoghe
 te stellen / op dat inlien hy overwonnent
 wort t' Casteel gestelt mach worden in
 uwen handen / om daer na daer mede te
 doen alst na reden behoopen sal / t welck
 den Coninc verstonde behoort te
 zijn. Daerom Wiser terstont tot hem
 reys zijnen broeder / dien hy in dese sa-
 ke hoghe voer he stelde / heel luyde seg-
 ghende: En wilt u hier inne niet be-
 swaert vinden broeder / want aler de
 Sonne onder gaet / sal ich my verlossen
 vande valsche beclaginghe / ende u van
 de kanzstel ontsaen / gaende oer met
 uwe de fide om hemte wapen / dan al-
 soot laet op den namiddach was / wert
 de Camprechttinghe uptghesteelt w-
 tot des anderen daechs / dat seld den
 Ridder die der Jonckvrouwen rechte
 herbedigden wilde / hem wederom in-
 den Hof presenteerde / aldaer hem men
 en liende uptghenomen Palmerijn / die
 en zijnen blautwen Schilt niet de gou-
 de Sonne / bemerkte dat het Frisot
 was / waarmede hy soo periculouse
 gevecht ghehouden hadde in Wanch-
 rijk / den welken zonder alrechts ver-
 bleven was op den Hartoch van Gal-
 les / wiens Suster (zinde ed seer schoo-
 ne Jonckvrouwe) hy boven maten seer
 beminde / waer teges sy niet wepniger
 haere liefde op hem gheset en hadde /
 om dat hem heeren Broeder in seer
 groote eere hielde / druc zijne hooghe-
 ende brave Ridderlijcke seften / van de
 welke dese Jonckvrouwe den faens
 vernomen hebende / ghincken hem
 de beclachte doen van t ongheluck dat
 haer Wiser bewers. Waerover Fri-
 sol (compassie erghende) om heere
 goet recht te helven verbedighen /

De Historie van

met haer naer des Coninckx Hof was
getrocken/ nae dat hy (voorsz nae de
beschickinge van dese saecke) wederom
te sullen comen/ belooft hadde aen den
Dertoch/ die diesulterteghenstaende om
zyn verreck so seer bedroeft was/ als
Palmerijn om zyne conijste blijfchap
hadde / denckende hem alre beter te
wreacken/ waerom hy secreteelick up te
sale ginck/ ende gheboort eene van zyne
Schiltknechten dat hy hem aenstonts
een peert ghereet soude houden bukten
de stadt met zyns wapen/ daer met hy
vermeende Frisol int velt te blind en-
de te beverchten indien hy Miser te vo-
ren ghinck/ maer indien Miser hem o-
verwon/ als dan soo vele te doen dat hy
hem t'leven gheensins en soude seuen-
ken/ maer hy wort seer bedroeft als hy
van zyn voornemen belet worde / deur
dien dat den Coninck den Camp dede
besuyten / ende hem met den Dertoch
van Morgales tot Richters van die op-
sineerde / ende ginck daer nae met zyn
Coninghinne ende haere Jozvrouwen
op de stellagien / ende de Richters ver-
geselschapt met vele Heeren en Prin-
cen in hentre Tenten. Terwyl den D-
raut riep datse heur beste mocht doen
de twee krijders/ de welke hierom soo
gheringhe als de Trompetten begon-
sten te blasen/ hare Lancien velden/ en
liepen met sulcke macht teghens den
anderen/ dat Miser zyn spere brack op
den Schilt van Frisol/ die hem daer te-
ghens soo recht int visier nam / dat hy
met zyn Lancie zyns vrandts Schilt/
Varnas en lgt diuers deurrunde/ waer
over den Verrader sonder eene van zyne
handen ofte voeten meer te verroert /
doot op de plaetse neder viel / t'welcke
Frisol ghewaer wordende / cracht van
zyn peert/ ende ontwapende hē t'hoofte/
maer siende dat hem de ziele verlaeten
hadde/ liet hy hem legghen/ ende seide

tot de Richters: Mijn Heeren reflecteert u
pet wes meer te doen voorsz de verrij-
ginghe van der Jonckvrouwen goede
recht daer bek tot bereypt. Ghy hebt
genoech gebarm Heer schidder antwoor-
de Palmerijn/ in dese saecke/ bidt Gode
dat ghy also gheluckich moecht zyn te
uwe andere affaeren/ ende bevolen heb-
bende datmen t'lichaem van Miser
(t'welck naederhand van zyne vrienden
alsoo hy van groote afcomste was/ eer-
lijcken begraven worde) ewech soude
dragen/ ginck hy metten ander richt-
ter up den Camp nae t'Valleys/ alwaer
se soogheringhe niet ghecomen en wa-
ren/ oft Frisol quam oock albaer mette
Jozvrouwe/ de welke voorsz de Coninck
op haer knyen viel / biddende dat hem
wilde ghelieven haer wederom te doen
geven het Casteel met alle de goederen
die heur Miser t'onrecht af onthouden
hadde/ t'welck heur den Coninck belooft
de/ daer van zyne Majesteit hoogelick
bedancke worde/ soo wel vande Jonck-
vrouwe als van Frisol/ die daer tegeng
een groote verbewassinghe van den Co-
ninck om zyn heerlijck seyt ontfangen
hebbende/ met zyn Jonckvrouwe up te
sale ginck om te reysen den werch dese
ghetomen waeren / t'welck Palmerijn
siende / gheboort zynen Overch Frisol
te volgen/ op dat hy hem daer na wiste
te segghen was wech hy gereypt ware/
dat den Overch also volbracht/ doen
de terstonts daer na daer van de werch-
schap aen zynen Oeffer/ den welcken
(om te beter zyn gheselschap te mogen
ontcomen) met Temoys ginck visiter-
ren de Coninghinne / alwaer hem den
Place terstonts tot de gheneuchlijcke
t'samenroutinghe met zyn beminde
getole boechde / sonder perwers anders
op te dencken/ als Palmerijn hem so se-
creteelicken up te Camer maecte / dat
noch hy noch Ptolomeus t'selbe niet en
sagghen/

Hoe Palmerijn nae de doot van

Miser, Frisol vervolghende, hem
oock ghedoodt soude hebben,
sonder de voorbiddinghe van een
lanckvrouwe.

Het liij. Capittel.

EEr Palmerijn Frisol conde be-
volghen/ waer albereets deur
de Campverheinghe ende zijn
heymelijck ewech comen / soo
veel handen dach ten eynde gheloopt
dat hy niet langhe en hadde ghereben/
oft den nacht quam hem overvallen /
maer de wassende Goddinne Diana
die albereets soo vol was datse heure
silbere hooznē toegeslote hadde/ spre-
de van heur soo claren licht / dat hy ge-
lyckemael onder de beschijninghe van
heur blanch aenschijn / soo lange hoozt
rede / tot dat sy vervolghende heuron
broeder Phœbus, haer mede int we-
sten ginck verberghen / waer deur de
dypsterheyt Palmerijn bedwonghe int
wilde belt te verberghen/tot de rompsse
van Weizowwe Kuroza/die hy so haest
heuren witten standbaert niet en hadde
sien vlieghe int Oosten / oft hy ginck
wederom te peerde sitten/ en verbergh-
de zijnen wech/ een pegelick die hy ont-
moeten vragende offe de Widdwer met de
Wofvrouwe niet gesten en hadde/maer
daer en was niemant die hem vā heur
pet weg wiste te seggē: Waeromme hy
(vreesende datse hem ontrijben souben)
den geheelen dach sonder ophoudē / oft
eenige spijse te nutten/ hoozt passeerde/
tot dat hem den nacht bedwonge te la-
geren inde Berberge van een deuchde-
lycke Weduwe / vande welcke hy ver-
nam dat Frisol daer vooz hy gherepse
was/ wese halven dy dag smozgens zijn
Wewe

agt/gaende hoozts met zijn Dwerch
ter plaeise daer hem den Schiltmecht
met zijn wapen ende peert verberghde /
alwaer hy hem in aller tijt wapen se-
ghende tot Wybande ende den Schilt-
mecht, datse wederom na de stadt lie-
den soudē / ende hem aldaer verberghde/
noe Trimeus ende Desolmeus aenseg-
ghen/ hem vooz dese repse te willen ex-
miseren/ van dat hy heur niet te kennen
gegeven hadde zijn haestich verterck/
ende zijne wedercomste (sonder eenighe
hoepte te doen) aldaer verberghde: heur
apden mede blibbende sende hy / datse
hy daerentusschen ghelieven vooz ge-
erommandeert te houdē in onse oude
rentschap. Oock verbiede ich u dat
heene van u luyden in en volcht om
hy nae te varen / soo verre ghy niet in
zijne onghenade vallen/ende van mī-
e vrienden / byandē worden wist. Dit
hesep hebende / nam hy de Lan-
de reet met volen loope den wech die
em gelwesen was van zijnen Dwerch/
en welcken met zijn Cammerae in
roote droeffheyt wederom keerden na
de stadt/ alwaer sy niet en vergaten de
heboden haers Meesters uyt te rich-
men aen de twee Widdwerē / die sulx hoo-
ende/ zijn verterck jammerlijcken be-
aechden/sonderlinge den Prince Tri-
meus/die hem hier deur van zijn vooz-
men berooft sach / sulcken bedructen
helaet betoonende / dat den Coninck
hoewel hy selva seer bedroeft was /
nur medelijden bedwangen wort hem
troosten/ belovende dat hy Palme-
ijn met alle neersticheydt deur zijn ge-
eel Conincklick soude doen soeken/so
erre hy in wepnich bogen niet weder-
om en quam / t welck wy heur eenen
tijt lanck in een verlang ende vree-
sende bedructheyt sullen
laten verberghen.

De Historie van

Meer binne God beval / en reet voort.
 ne wiet tot dat hy opre middach quom
 aent cynde van een Wosch / alwaer zij-
 nen wech hent naer soo vele diersche
 plaetsen verspreyden / dat hy hem opbe-
 trups wegghen met zyn peert stil mo-
 houden / seer bejosef zynde om dat hy
 niet en wiste welken hy volgen soude /
 dan ten verlies niet laughe oft daer
 quam tot hem rijden een Jongh-
 wefittende op een Tel seer costelich be-
 hanghen / tot de welcke hy seide: Jong-
 vrouwe / en is u niet ontmoet eenin ge-
 wapenden Ridder met eenē wader-
 wijgen Schild / hebbende int midden el-
 der gulde Sonne / met hem leyden een
 Jongh-vrouwe / die vergeselschap wort
 van sommige Schildknechten. Iac hy
 hoorwaer heer Ridder antwoorde sp-
 inden ghy my belooften wilt ewer-
 lijcke glosen / soo sal ich u eer de clock
 mogen seggen uen gheslaghe / leest / in
 zyn presentie leyden. Ich be-
 de Palmerijn. Wolcht my dā antwoor-
 de sp / ende reden alsoo den gheheelen
 boech met groote neersichheid voort /
 isamen houdende menigherhande pro-
 poosten. waer onder heer Palmerijn te-
 leste mede byaerthe offte eenige kenni-
 se aen desen Ridder hadde. Ich en can u
 noch gang van hem niet segghen / seide
 de Jongh-vrouwe / maar hy sal niet de
 Jongh-vrouwe die hem gelept desen nacht
 logeren op te Castiel toecomende haer
 Moeye. Ende aldus voort rijdende /
 quamen se tegens de abont ontrent het
 selve Castiel / daer Frisol albereets op
 was ende de poort (overmits de spaet-
 heyt) van gestoten waten / soo dat se van
 heure peerden stonden in el cleyn Wos-
 chen / ende na dat se die ondoom hadde /
 creet Palmerijn upt zyn maelgen es
 stuck van een pastey van een Hert / het
 welcke hy ter goeder aventure vande
 Herberge der Wedu-vrouwe mede ge-

noten hadde met een Rysse met wijn /
 daer van sp heuren / noedjuse genomen
 hebbende / seiden se Hert om te lope op
 t'bedde dat den ghenichelicken So-
 mer met zyn groene dierheer vele des
 hadde. Waer Palmerijn vreesde inden
 hy hem in den slope vergat / dat hem
 Frisol ontcomen soude / waer deur hy
 niet een oogenblich en conde rusten / dā
 doech alreys zyn gesichte na t'Castiel /
 was int beginsel den dagersers / dat hy
 zyne wapenen nam / de welcke hy nau-
 welck aenghedan en hadde / of se sa-
 ghen Frisol met zyn gheselschap vande
 brugge des hups comen: Waerom me
 Palmerijn haestelijc te prede ghilich
 sitten / ende seide tot de Jongh-vrouwe:
 Indien ghy per wies op my begreft / so
 moet ghy my volgen / ende hier met gaf
 hy zyn peert den vollen toome / lopende
 so lange dat hy Frisol achterhaelde by
 t'beginsel van een Wosch in een groot
 dal / waer in hy dā verre tot hem riep:
 Dout stil heer Ridder / hout stil / meyn
 ghy my alsoo te ontmoeten / hebby ver-
 gheten de woorden die ghy te Dardis
 spract tegens den Ridder die de Ten-
 te vande Hertoch verwaerde. Dier / mi
 is de ure gecomen dat ich u sal doen be-
 kennen dat ghy niet weerdich en zijt te
 noemen eenen Dienaer van Polmar-
 de. Om welke woorden Frisol hem
 omkeerende / word hy Palmerijn ken-
 nende / ende seide: Ongeluck moet ghy
 hebben Ridder / de se schoonheit van Po-
 linarde / noch de liefde die ich tot haer
 draghe / en is soo cleyn niet dat ich soo
 lichtelijc soude comen vergeten mine
 affectie tot haren dienste / t'welcke ich
 gresing en sal minnen te bekennen / niet
 alleene om de vrees van u noch van
 machelijere personen als ghy / maer
 oock van alle die opter werelt leven / so
 dat ghy u mechte bereyden indien ghy
 my zyt comen soeken om dese saerhe-
 t'welck

Welck Palmerijn hooftde/welcket
 mont zijn Lance / en gaf zijn peert de
 sporen / waermit Frisol van zijnen
 wegen oot niet wende en was / maer
 ontmoeten den anderen mit sulcken
 crachte / datse heere Schilden en bar-
 nassen deur runden / ende heere Lance
 byaechten / nochtans en viel niemant ter
 aerden / dan sloeghen affelich de han-
 den aende / waerden / mit sulcker furie /
 datse den anderen in groot verchiel
 van heere personen seiden / want deur
 heere crachtighe houwen ende slagen /
 waren heere Schilden bykans geheel
 in stukken / heere sweerden vol schaer-
 den / heere barnassen gebrooken / heere
 helmen gecrecker / ende Frisol also ge-
 wurst / dat het een beernisse was om te
 ienken / nochtrang hielt hy het eenen
 anghen tijt daer nae noch staende mit
 sulcken couragte / dat het onmogelijck
 was met reden te ontfleelen wie de o-
 verstant van heere behoudt soude / tot
 dat Palmerijn zijne slagen versterckte
 deur eenen alenwen moet / waer dan
 hem Frisol nochtrang gantsch niet en
 verstaude / maer dertoonde daer teges
 roegenschijnelijck dat hy geene minde-
 re begheerten en hadde / om vande dic-
 zoile te triumphieren / als Palmerijn
 die den niet tegheestaende ten lesten na
 hem sloech soo crachtighen slach / dat
 men sonder twiffel zijn hooft opghel-
 looft soude hebben / en hadde hy hem
 niet liet elipne stuch dat hem noch re-
 keerde van zijnen Schilt / niet alsoo be-
 vercht / dat den selven slach afschampte /
 ende nocht niet meer als ten handt-bree-
 delij daelde in den halst van zijn peert /
 daer over het peeste achterwaerts be-
 loobte loopen / ende also te rasen / dat
 het zijn weest ter aerde wleyp / deur
 en soo swaeren dat / dat hy overmits
 roote verbuyselinghe / hem inder el-
 sel wederomme op en conde sichten /

Welck Palmerijn stende / syzonck haer-
 selghe van't peert / ende gaf met zijn
 waert ghenoechsaem te kennen dat hy
 hem hooft af wilde slaen / maer de jonck-
 vrouwe voor de welcke Frisol wiser
 bestreden hadde / begonste soo groote
 zoefheyt te bewijzen / dat de coninc
 hept selve heere daer over ontfermt fors
 de moeten hebben / daende heere hande
 te samel / treckende t'uyt uyt haer hooft
 ende vervulde de lucht met crighingen
 ende echermelijck gheroy / luyde crig-
 tende: Och God stert hulpe / stert hul-
 pe / Heer Ridder doet hermyerticheyt /
 doet ghenade. Waer over de Jonck-
 vrouwe die Palmerijn aldaer gebrocht
 hadde / sulcke diernisse creech / datse
 voor hem op te knye otel / biddende om
 Gods wil dat hy af wilde laeten / maer
 Palmerijn daende hem als den ghien
 die niet en hoorde / willende wederom
 niet Frisol beglijnen / den welken hier
 entuschen hem wederom opghetische
 hadde / dan de Jonckvrouwe seide tot
 hem: Heer Ridder ghy hebt my sines
 geloften gedaen / daeromme biddet
 ootmoedelijck / dat ghy om u vande
 ne te ontslaen / dit gebicht wille ophou-
 den. Jonckvrouwe antwoorde Pal-
 merijn mit een stas gesichte / verhetst
 zijnde als eenen weede Alen op zjo-
 nen roof begheert van my pei anders /
 dit en sal u niet geconsenteert worden.
 Indien ghy't niet en doet antwoorde
 de Jonckvrouwe / soo sal ich u waer-
 achteloch aent Doof vanden Coninc van
 Engelandt voor eenen wepneedighen
 vermaere marcken. Ghy doet my on-
 gelijck seide Palmerijn / bestindende
 dan my te wrecken over den ghenen
 die ich t'moesie haet og deser werelt.
 Wemaledijdt maet daeromme de are-
 zijn dat ich u ontmoete / ende op slaen
 de doet reede hy eenen anderen wer-
 verhooyende hem wederomme elder
 continue

De Historie van

t'ontmoeten. Als de Jonckvrouwe van
 Frisol dit sach / quamse de andere van
 groeter blyfeschap omhelsen / segghende
 datse heere onderdantichheid nae alle
 haer vermoghen verbonden sielde / soo
 lange alse leefde / hoorde dese groote gra-
 cie. Tegeen icht gedaen hebbe antwoor-
 de sy is geschiet deur vermijdelicheit /
 Esplaet tot mijn groote schade / om dat
 icht andere saecten van hem te beghe-
 ren hadde / die my veel meer aengin-
 ghen / maer u schyden ende bitter har-
 men heeft my beweecht van hem voor
 u t'ontlaen van d'ene belofte / daer vā
 hy my d'adere noch schuldelijc is / waer
 om ick hier niet langher en can verue-
 len / dan beveil u in de bewaernisse
 Gods. Ende gaende op heur Telle sit-
 ten / reetse ewech in aller noersticheit /
 daer in wy heur Palmerin sullen laten
 volghen / om u daerentusschen woort
 te verhaelen van Frisol / die noch heel
 verhaest was vanden val / ende so seere
 begoste te verswacke / overmits t'over-
 bloedige verles van zijnen bloede / dat
 de Jonckvrouwe zijne wonden stop-
 pendet t'beste datse mochte / nochtans
 groote erbermenisse sach / eerse hem co-
 steerlijchen tot aende naeste verberge /
 alwaer se ter goeder abontueren se ou-
 de vrouwe vanden die seer erbare was
 in de Woud-meesterpe. Wel halven sy
 aldaer verhepden wilden zijne genesin-
 ghe / maer sy en hadde die alnoeh niet
 volcomelijck wederom hererlijchen als
 den gheseten dach tot de overleefinge
 des Casteels ghenaechte / soo dat heur
 des niet tegheslaende van nooden was
 te vertrecken / arriveerden in drie da-
 ghen opt selve Casteel / alwaer heur al-
 herrens verhepden des Coninc Ghe-
 committeerde een Ridder Hermes ge-
 naemt den welken aende Jofvrouwe
 dede overleveren de sleutelen van de
 woortsepe sterckte / ende daer na ont-

biiden alle de onderbanen vande heer-
 lijcheit van dien / om heere vrouwe te
 ontfanghen / ende den eedt van getrou-
 wicheit te doen / t'welc geschiet zijnde /
 worden daer vele Feesten ende bane-
 licken gehouden. Inde welcke de Jof-
 vrouwen ondere andere propoosten de
 Commissarius Hermes mede verhael-
 de wae haer ghebeurt was met Frisol
 ende den Ridder mette swerte Wape-
 nen / die Hermes soo gheringhen niet en
 hadde hoopen noemen / oft hy dochre-
 wel dat het den Gheertlijchen Ridder
 onlaet sonder penants weten opt het
 Hof het toerken zijn soude / waerom hy
 met hem te soecken / den Coninc eenen
 aenghenamen dienst verhoopte te doe /
 ende volghde den wech die Palmerin
 ghereden was / den welken hem ten
 uptrijden vant Casteel ghewesen was
 de / maer Frisol bleef aldaer tot dat hy
 volcomelijck gheneesen was / waer nae
 hy oock ooplof nam aende Jofvrouwe
 die hem badt dat hy met hare goederen
 wilde doen als zijn eyghen / ende hem
 doch in eenige manieren pet wege doen
 recompenseeren / waer van heur Frisol
 beleefdelicheit bedante / sonder pet wege
 anders van heur te nemen / alse eenen
 nieuwt Schilt en een Oyllochis preet /
 daer met hy wederom reet na den Her-
 toch van Galles / die van zijne weder-
 comste groote blyfeschap ontfing / maer
 verstaende dat hem sulken overlast
 aenghedaden hadde gheweest by den Rid-
 der mette swerte wapenen / ende dat de
 selven int Hof van Engeland woonde
 meynde hy van syt te versten / fantasie-
 rende op alle de middelen waer mede hy
 hem soude moghen verrecken / daende
 tot dien eynde nae hem vernemen den
 zijn gheheel heerschappe / soo dat hy
 sommighe daghen daer nae op een van
 zijn Casteelen liggende / op de frontle-
 ren van zijn Hertochdom / ende de Lan-
 den

ben banden Coninck / te hennen ghege-
ben wordē / dat den Ridder mette swer-
te wapenen wepnich daghen te bevo-
rens daer hoorde gepasseert te wesen /
ende dat hy den selfden wech wederom
moest comen om naer t' Hof te reysen.
Daer inne hy dochte de ghelegenheit
aan zijne waerhe ghetref te hebben /
doende zijn Tenten spannen neffens de
rugge / legghende int ghesichte van
zijn strechte / in eenen beint / alwaer hy
vondte twee Ridder / de alderga-
aerste ende sloechmoedichste (uptge-
nomen Pelsol / die hy by hem opt Ca-
teel wilde behouden) van zijn Hertoch-
dom / met sulche instellinghe ende bevel
dat gheenen Ridder soo stoude en was
mer dese byzige te passeeren / indien
hy niet en dochte te beverchten de selve
waelf Ridderen d'een na d'ander. Met
onbittē saden hy overwonnen wordē /
hem in sulcken gheval te sullen moeten
geheven onder de genade banden Der-
och / ende t'peert te verblifden aen den
verwinne / maer indien hyse alle
waerhe overwon / soo soude hy zinnen
wech moghen verholghen / ende niet
en nemen alle heure peerden. Maer
seleke toeede instellinghe aldaer ghe-
heben vele Conynen ende vechtin-
nen / waer inne menighen dapperen
Ridder ter aerden gheworpen wordē /
dat den Hertoch boven maten seer wel
geviel.

Hoe Palmerijn met de Jonck-
vrouwe voort reyden, om te
volbrenghe zyne andere ghe-
lofte, ende wat daer over ghe-
beurde.

Wet. iv. Capitel.

Palmerijn van de Jonckvrouwe
rijdende (ghelockghy ghelooft
hebe) in reysinghe van Pelsol
deur eenen anderen wech vooz
te comen / niet wille van hem in sulcken
gheval nimmermeer vooz zinnen doot
te verlaten / wordē soo vlytich vande
Jonckvrouwe ghevolcht / datse hem
seer gheringhe achterhaelde / seggende:
Oer Ridder / wilt doch niet int quade
nemen het belesel dat ick u gedaē heb-
be / want het soude eē al te groote scha-
de gheweest zyn indien ghy sulckē bya-
ven persoonē gedoot hadt / het welcke u
(sonder twiffel) naemaels beroutwen
soude hebben. Verhalven sal u belien
daerom niet achter weghen te laten u
we anderde ghelofte te quiteren / maer
tot dien eynde niet my te rijden. Voort
waer Jonckvrouwe antwoorde Pal-
merijn / ghy hebt teghens my wepnich
beleselhepts gebruykt / belettende het
ghene / om tot het welcke te geraecken /
ick u de beloften gedaen hadde / dat ick
nochtans teghens den wille van u ende
alle andere moepelijck vallende perso-
nen / hope te volbrenghe. Des niet-
temin begheer ick myn ghelofte te vol-
brenghe / niet om u went wille / maer
om myn eere niet te misdoen / daerom
rūt voort ick sal u volghen / ende alsoo
ghelepe hem de Jonckvrouwe vier
daghen lanch / dan aenden vōfden dach
quamen se ontrent den middach op een
nen hooghen berch / boven op den wel-
ken een groot stilstaent water stont / dat
tot aen heuren wech strechte / ende daer
hy comende / sach hy strax neffens hem
eenen Ridder / hebbende in zijn hant een
buzige pijle op eenen gespannē booch /
den welken afstreckende / schoot zijn
peert dwers deur lijf / soo dat het doot
opt gras neder viel tusschen de voeten
vā Palmerijn / die daer over in groote
gramschay ontfack / ende liep den Rid-
der

De Historie van

der (die nae twater blufte) nae/so seere
als hy coste. Ende in sulcke naelapinge
dochte hem dat hy arnt middel toe int
water stont / sonder selfs te weten hoe
hydt gecomen was/maer zynde noch
in dese ypsinghe / wozde het steyt soo
dypster/dat hy niet een vinger vzeet na
hem sien en ronde/niet hoorde als re
erbermelijck gheergs ende getiet/dact
nae quam eenen grooten blyem dier al
verlichte/waer deur hy hem selde sacht
int water legghen wes tot aenden hals
toe/nietghens pet wes stonde als grou
welcke wolcken ende eysliche golde/
die Walvissen ende andere afgrifseliche
groote Zeegediertē/tot hem aenbroch
ten sulcken windt / waer ende dat hem
dochte de locht an alle canten dyp te
spouwē/so dat hy sekerlijck aldaer t le
den mynde te eynbigē/roepen Gode
ghē beziele van mijn arme sonder ge
nadich/ende die gesapt hebbende/hooz
de hy een alsulcken donder / dat hem
dochte heelde bergen te scheuren : Waer
over hy alsoo verhaest wozde / dat hy
niet en wist waer of wat hy was/maer
viel van groote yzele in beswojm / in
den welcken zijnde/dochte hem dat een
grooten Walvis hem insloete/ende
wederom opt lant schoeyde / waer nae
hy terstont wederom tot zjn selfs qua
ende sacht dat het wederom clact doch
wefende/hy stonde op e houte brugge/
ouder de welke een groote strenge si
hiere passeerde/waerinne vele schoone
Jonckvrouwen lagen in groot verij
del van te verdrincken / erbermelijck
roepende om hulpe/ en aent eynde van
dese brugge sacht hy een seer sterke Ca
steel/waer na hy casselle ginc/en comē
de aende valbrugge/quaender een stem
uote spiegel/roepende: Werbept Derr
Ridder/men sal u open doen. Als Wal
mergh dese stemme hoorde / son en wist
hy niet wat van hem werden / oft wat

hy hier upt verstaen soude/ dan besloot
niettemin hem tot der doot toe te ver
weten/indien hem pement nam be
spingen/twele hy nauwlyx gebocht
en hadde/oft de poorten waren open/
waerom hy zjn bloote rapier inde hāt
nam/ende erat stontelicht int Casteel /
alwaer hy nimmāt en dant die hem een
lich hinder dede/maer een pegelge be
raonde hem eer verwysinghe / tot dat hy
gecomen was te halven wegghen vande
woorplaetse/daer quam hem te gemoete
een Josouwe van middelbaren ou
derdom/vergeselschap met vele ande
re Jonckvrouwen ende Ridderen/alle
seer vlijden getate betoanende/ende de
Josouwe nam hem byder hant/seg
gende: Wilcom hyer Ridder/ gelsou
mper Gode zjn dat ick u alhier in dese
plaetse ste/op dat ghy meucht volbrin
gen t gene deur eenen anderen niet ge
eyndicht en tan worden. Waer nae lepe
dense hem in een schoone Camer / seer
effelick toegemaect en behangen met
goude ende zyde Capitten/alwaer re
stont eenighe Riddersnechten quamen
die hem ontwapenden/twele geschiet
zynde / gijgense alle in een groote sale/
alwaer een heerlijck noemmaal bereyt
was/gheduyende t welck vele exel
lente Musickers met welluyden san
gen en Instrumenten speelden/Waer de
spijse met groote genenachten deden nut
ten/so dat Walmergh dochte upt te Wel
sche gebantkenisse van Pluto/ gecomē
te zjn int Hemelsche Hof van Jupiter/
om in so gheringen tijt van so groutwe
lijcken plaetse / geraet te zjn aen so
vlasant bontquet / int geselschap van
soo vele schoone Jonckvrouwen/ die hē
alle groote eere bewesen/sonderlinge de
vrouwe hāt Casteel/die tot hem septe:
Mijn Heere / wy hebben lange na uwe
comste verlangt/om dat wy deur u ho
pen te geraecken upt te groote miserie
daer

daer in ie niet mighen volcke lange ge-
houden zy worde. Ich bid u Me-vrou-
we seyd Palmerin (haer verhalde al-
t gene dat hem vooz dit Casteel geschiet
was) dat ghy my wilt openbaeren wat
sulcke wonderen beduyden die my ge-
beurt zyn. Indien ghy my belofte wilt
antwoorde sy/upt te richten de saecken
daer toe nootlick (die ich dencke van u
dastelic geordineert te sijn) so sal ic uwe
vzage verlicke/indien se rebetlick sijn en
van een Ridder doentse seyd Palmer-
in/so zynse u belooft. O geliefte wil dā
zyn te verstaen antwoorde de Jonckvrou-
we/dat mijn Vader (die dit Casteel toe-
behoorde) so cloeckmoedigen en hoor-
geachten Ridder was/als in desen lan-
de gebonden mochte worde/ den wel-
ken hem in sijne jonge jereht so seer on-
der de dominatie van de Liefde begaf/
dat hy upter matē amoureuus wert op
ien Jonckvrouwe van veel minderen
state als hy. Des niet tegestaende nam
hyse ten houwelijck/ende ghelwon daer
op een dochter die Werse bleef van we-
gen haers Moeders/ alsoe veertijl jaer
out was/waerō mijn vader/ doe noch
zinde inde fleur van sijn leven/ zyn an-
merde Wyloft hieldē/met een seer eer-
like Joffrouwe van ouden geslachte/
vande welke seck geboze worde/ waer
in mijn Vader mijn suster die wils rij-
telick wilde hyllicke/ van heur geliefte
en is nopt getweest daer inne te consen-
teren/maer niet wille van hem ginchse
woonē met eene van hare Moepen/su-
ter van haer Moeder/die seer ervaren
s inde Magromantie/ deur den raet vā
e welke mijn Suster el Paleys bede-
minere met eenē seer stercken toorn/
wee mihen aen d'ander zijde van dit
Casteel/alwaerse daer na geduytlicke-
ten heur wooninghe hielden. Hieren-
usseden gaf my mijn Vader die my
nootelijc heminde/ten houwelijc a. n

enen rijcken ende ebelen Ridder/excel-
let in schoonheyt/maer noch singulier-
der inde wapenen/by de welcke ich een
Dochter won een Jaer nae anse tron-
winghe/ die eplacp nauwelijc gebozen
en was/ of mighen Man/ Wader ende
Moeder passeerden alle drie dit tegen-
moordich lebe/latende my een beboef-
de Moeder/ ende mijn dochter een jon-
ghe Werse/ de welke ghetomen zinde
tot seer gheringhen ouderdom/ worde
van heele groote Heeren (die een beha-
ghinghe namen in heure sonderlinghe
schoonheyt) ten houwelijck versocht/
maer vzeesende datse noch te onmach-
tich was (aengesien haer ionge jaren)
om te verdraghen de volbringinghe des
houwelijc/ ontschuldichde ic my daer
op tegens heur alle/ nochtang tot mī-
ne groote schade/ want de voozseide
Moey van mijn Suster/ heeft eenen
Sone/den aderleelicken/onbeleefsten
ende disgracieusen Ridder diemen sou-
de moghen binden/den welken t'vuy-
der liefde doch alsoo ontstact tot de be-
gheerte van mijn Dochter/ dat hy zō
Moeder soo lange morpelic viel/dat
seten leken/ die vooz zyn vrouwe aen
my versocht. Waer op ich heur in her-
stoomisse antwoorde/ dat ic mijn doch-
ter liever soude sien sterben/ als hem
die ten houwelijc te gheben/ om dat
hy soo groote welbaet niet en verdien-
de/ welck antwoorde sy hem daer nae
vertock/ waer deur hy van zyn vooz-
nemen niet alleen niet af en stont/maer
noch veel meer betweert wort van te
vervolghen zyn aenghevanghen lief-
de/ soo dat hy zijne Moeder daer naer
seer lastich viel om te consenteren dat
hy mijne Dochter niet ghelwelt sou-
de moghen ontnemen/ het welke de
sotte vrouwe) mogelicken met barm-
herticheyt tot hem betweert worden-
de/ of overwonnen zinde deur zyn on-
ophou-

De Historie van

op houdelijcke boyderlinghe) accordeerde/waeromme den Verrader met langhe voorzbedachte laghen (vergaderende sommige schelmen) secretelic alhier quam / onder t'berel van my te comen besoecken om goet ciet te maecten/ende alsoo mijn Dochter ontroofden/de welcke hy ghestelt heeft inden toorn daer van ich blus sprack / maer daer met noch niet te vreden zinde/ (byesende dat ic sommige persone vergaderen soude/ende haer die wederomme ontfemen / om datse wel weten dat ich seer heimint zy van alle mijne ghebuppen) hebben sy om t'Casteel ende de selven toorn ghetoovert een soo diepen ende onstuyt water/dat niemant daer aen comen en mach als met heur consent/ tot welcke spinde sy albaer alleenlijcken gestelt hebben een xleyn schuytgen/dat bewaert wort met twee wreedde Leuten ende eenen grouwelicken Ridder/de welcke mi sept dyle beswoeren Dypvelen te zijn/die niemant oheren doen hoeren/oft den Ridder heeft de Booswicht t'selue eerst ghevraecht/so dat ich sinder noyt ghesien en heb mijn ellendige dochter/die hy vercrachticht heeft/ ende hoe langer hoe booser tracteerde/welch my soo seer quelt/dat ich gheen vrychde en con hantieren/ten zy mijn dochter verlost en desen Booswicht ghestrafe wort/waeromme ich so lange sonder ophouden gebeden hebbe den Almachtighen Godt / dat zijne barmherticheit met mijn schyepen en suchten compassie erigende/ booz eerst heeft geliefte te plage de Moeder/ haer ingahende met een fenijlge Lanker/die heur gheduylicheliken (sonder oyt eenige remedie daer toe te connen binden/ soo langhe tormenteerde tot datse heur een lanchwyligen wreeden doot passeerde/t welcke heur Zone siende/ byepende mijn Suster oock te doot ster-

nen / haer beschuldighende datse boosaerke van zyns Moeders plage was/ deur de nigromantie diese van haer gheleert hadde. Waerom mijn suster (byesende de furie van desen toornigen Trian) wederom tot my quam/ verzoekende vergiffenisse van t'ongeluck datse my soude hebben mogen gedaen/ om heur Moeder en siebe te behagen/ met belofftenisse van te binden de misdelen waer deur ich mijn Dochter up te handen vanden Verrader verlossen soude/ woordt boozwaert die my grooteliker behaechden / waerom ich heur versochte my te willen seggen/ in wat manieren sulcx soude connen gheschieden/ waer op sy my antwoorde: Weet mijn suster/ dat ic alnu niet ondoorn en mach de tooverpe die mijn suster ende ich gedaen hebbe/maer men moet verbruden renen Ridder die alle de andere in deucht te hoven gaet / die dit water sal over passeren/ den wreeden schelmdooden/ ende mijn Richte wederom in uwen handen stellen / den welcken ghy alleene kinnen sulc aen zyn stoutmoedicheit/daer niet hy de schurter met de vterlge pyle/sonder byesena sal loopen/ dat hy hem volbracht wordende / so sal hy sonder twiffel oock mogen verichten dese saecle/ om t'welck te doen sy my gelaten heeft een swaert met een seer costelich Harnas/ en vele andere presenten om u te schencken/ seggende datse u niet lebendich en soude comen te sien/t welcke oock alsoo gheschiedt is/ want coets daer nae stozse. En om dat dan dese saecken van u sonder twiffel boozsept zyn Heer Ridder/so wilt doch barmherticheit hebbe met mijn arme ellendige Moeder/sampt t'bedrucht Werskut/in dese rechtveerdige saecker Boozwaer Me-vrouwe antwoorden Palmerin/ ghy hebt soo goede reden om te begeeren de wraecke van sulcke groote

grootte injurie/ dat ich hoop ende mijn
zels doen sal/ om hem te straffen van
den roof aend' persoon van uwe doch-
ter ghebaen/ maer ich verwondere mij
grootelijck hooft gegaen is met de vrid-
der die mijn peere doode/ en de Jonck-
vrouwe die mij gheleyde. Den Ridder
antwoorde sp/ was maer een gespoor
kbaer besworen/ om dat wy sekerli-
ouden moghen heuren den ghenen die
u saechte te wege soude connen bren-
gen/ want daer alhier eens heele Widders
tot aen dit water geweest zijn/ dan als
er preerden gedoot waren/ so en had-
ense de stoutmoedicheit niet vanden
sutter nae te loopen/ ghelijck ody ge-
aen hebt/ maer de Joffrouwe was
geest vā mijn suster/ die mīn in haer
vā met eede belooft hadde u na heur
doot te sullen gaen soeken. En volgher
in heur propoost hoorde so langhe met
Palmerijn/ tot dat se t'abotmael genut
adden/ en een pegelijck gewesen wort
o zjn ruste/ die Palmerijn (hoewel dat
gelept worde in een seer wel toege-
st bedde) nochtans vanden geheelen
niet en conde genterē/ alst den-
ende so opt leetwesen vā dat hy Frisol
ter doot en hadde mogē brenge/ als
de wonderen die hem ervaren en vā
vrouwe des Casteels vertrockē wa-
/ waerom hy des morgens seer vroech
stonde/ en na dat hy hem bevolē had-
ende bescherminge Gods/ en sijn al-
zichrijcheit gebede om de overhant te
rogen crigen tegē sulcke dypbelegen/
nē hy de vrouwe vānt Casteel/ die
in vander hant nam/ en seyde: Ic bid u
mer Ridder niet te willen wepgerē vā
plaats uwer wapenen (aengessen die
o deur houten ende gebroochē sijn)
ontfangen de gene die u hoorde langen
vā mijn suster toegepēgent geweest
en tot de uprechtlinge vā dese saec-
grootelijck helpen mogen. Ende die

gheseyt hebbende/ beboefte een roffert
op alwaer de wapenen in lagen/ bedreef
met witten taf/ waer in getwēchte Ron-
de met gulde letteren.

(hant,
Wapenen ghewēt van een Meesterlijcke
Voor den deuchdelijcken Ridder vā hant,
Palmerijn van Oliven ghenant,
vone vanden Coninck triumphant,
Den alderghetrouwen diemen oyt vānt,
In gheheel Greeckenlant.

Welcke woorden Palmerijn lesende/
ontsing daer inne meerder blijtschaps/
als oft hy Coninck van eenich Lande-
schap ghecroont waer worden/ om dat
hy daer deur wiste te vermoeden den
staet van zjnen vader/ seggende tot de
Joffrouwe (die hem nochtans vā sijn
saechen hoorde niet en wist te seggen)
Mijn vriendinne/ nademael de vrou-
we u suster so veel vā mijne glegen-
heyt wist/ so geloof ich vastelick alle de
reste. Ende af doende het sijden becker-
sel/ nam hy uptet Coffer een Harnas
(veel costelijcker als t gene Vulcanus
op Thetidis begheerte/ hoorde Achilles
smeede) gheheel vergult sonder eenighe
andere couluren/ met eenē stāl schilt/
blinckende gelijc Cristal/ sonder eenich
debyss oft schilderinge/ den welken hy
in zjn hant nemende/ dede haestelicken
zjn oude Harnas af/ ende t'andere niet
den Helm/ sweert ende alle de reste vā
de Wapenstukken wederom aen/ wor-
dende straex daer nae t'zjnder begeer-
te) vā dize Schilt knechten gheleyde
deur eenen langhen doetwech/ tot aen
de rant vā een betooverde Widdere seer
dief en afgruselijck/ alwaerse hem
een schuyt toonde om aen drander zijde
te varen/ die ghebonden was met een
groot ketten aen eenē diche boom/ met
eenen strick heel vzeemder als Gordia-
nus croop inden Tempel vā Jupiter
M 2 Hamon.

De Historie van

Samon/ die den genen blase ontbinden
conde/ de Monarchie des geheelen we-
relts boozsepde. Desintet tegenstaende
wilde Palmerijn t'schip los maechen/
maer terstont quam hem te gemoet ee-
ne grootte gewapenden Ridder/ met so
opffelich sweert/ dat hy een peghelich
sonde hebbe doē grouwelen/ daer mede
hy na Palmerin en die wederom na hē
biewu/ maer geē van hēpde de slagē en
trefsen/ om dat den Ridder verdween
gelich een scheme/ dan boozts daer nae
quamēder uptet water twee machtige
Leeuwen/ die met sulcke furie op hem
vielē/ datse hē strax tē aerde wterpē/
dan hy blooch haestelich wederom op/
daer niet al zyn macht na de gruweliche-
ste bresten/ die hem schenē te wille ver-
scheuren (t'welch sp ooc sonder twijffel
in een oogenblich gebaē souden hebben/
en hadde hem zyne beswozen wapenen
daer booz niet bewaert) in sulcker ma-
nieren/ datter tusschen heur opstont eē
so byeenbē getier/ als men opt meer ge-
hoozt heeft/ want mē conde anders niet
vermoeden dan dat de twee Leeuwen
twee hellsche duppels wart/ en Palmer-
zins gebeer van smijde en slaen/ dochts
heel eer een gebwaeg als eē waerachtig-
ge geschiedenisse te wese/ maer dese twe
Ridderbogels en mochten noch rapier/
noch sweert/ noch eenighe andere wa-
penē in geender maniere schade/ waer
over Palmerin seer verschijct wert/ en
begonste om hulpe tot God almachtich
in alder ootmoedicheit te doen zyn ge-
bet/ het welch geepndicht hebbe/ be-
hocht hy wederom met een grootmoe-
dich herte/ veel stercker als van te vore
dese woerde heeste/ gevende so gemeldē-
gen slach opt hooft vant eerste/ dat het
geheel verbaest al byulde naet water
soelēp/ ende en wert daer na niet meer
vernomen/ so dat Palmerin (sienbe dat
hy nu niet meer als met een van dese

duppelen te doen en hadde) hem so wel
behielp met twee oft drie slagē van zyn
sweert/ dat dit t'ander naelēp ende me-
de inden gronde verdween/ tot Palmer-
zins groote blijfchap om sulcke onber-
wachte victorie/ die ghy nochtas bype-
lich meucht gelooben hem so geringhe
niet gevolcht te sullen hebbe/ maer sou-
de sonder twijfel by hem albaer zyn
leste rechtinge gehoude sijn wozen/ en
hadde hem Godt Almachtich niet by
gestaē deur een sonderlinge genade/ op
de welke boozts betrouwenbe/ ginck
hy aent scherphen/ sijn beste boende om
den knoop los te maechē/ waer toe hy
soo heil profiteerde als oft hy alle de
sandekeē vāde Zee hadde willen tellē/
tot dat hy booz abontuere met zyn be-
swozen harnas aent ketten roerde/ doē
wozen terstonts alle de schatkele aē
dupsent stucken met groot getier in de
locht zerucht/ en t'scherphen begonst
van lant te byben/ waerom Palmerin
met zene vande riemē nae alle zyn ber-
mogen bestonde te roepen/ maer so ge-
ringe als hy eend halben wozy weechē
opt water gecomen was/ sach hy vele
schoone Jonckvrouwen op de cant vant
overstaen/ met byzeblighe ende blecke
aenghesichten/ hebbende de tranē over
de wangen loopen/ daer van sommige
de handen te samē hoegen en de andere
de armen bouden/ al in een repcken vā
byzeffte/ erbermelich roepende: Heer
Ridder ghy zyt bedrogen/ keert weder
tot ons oft ghy moet vergaen/ dan hy
des niet tegenstade boozvarende/ be-
gonste haer de locht int schoonste vāde
dach also te verbypsterē/ en te verbulle
met regen/ hagel en wint/ dat de golde
van d'een plaetse in d'ander vloeden/ ge-
lich vliegende vogelen/ schijnende zyn
schuytgen om hooge te willen werpen
tot aen den Hemel ende dan wederom
in den afgront/ sulckē onweder makeē
dat

dat de Sonne alsoo heur licht verloze/
 dat hy niet gesien conde waer hy was
 oft eenige soozte des dachts bekennen/
 dan sach alleen t'aensicht vande Son-
 ne haer wit en bleek vertoonen/ ghe-
 lige de Wane des nachts deur de alder
 duysterste wolcken schijnt/ daer onder
 schre somtijts de Hemel niet gewelbi-
 ge blijsen en afgrijseliche donderen/
 maekende een verbeersche geluyt/ ende
 de contrarie bloeden/ baren en winden
 maekten een ander getier/ mee sulcken
 rasenpe/ datse in alle de omleggen ber-
 gen den verbeerlichen Echo dede cline-
 ren/ de Walvisen woypen t'water upt
 deur heur gewoontliche canal/ de Wol-
 vyennen sprongen inde bare en de mon-
 steren stakē hare leeliche hoofden upt/
 bereyt om te verflinden/ indien eenich
 miserabel creatuere vande/ so dat Pal-
 merijn geen hope meer en hadde als aē
 den Oppersten tierman/ maar vande al
 wout hy beaxte/ als hy noch moeste
 beginnē een ander veel periculoser ba-
 alie/ om dat tot hē aequam tē water-
 māster veel verbeerscher en ver schre-
 elicher als een mensche hert soude ra-
 ten bedencken/ so dat hy daer nae noyt
 daer van de figuure en wiste te verclare
 God weet of Palmerijn doe te doe had-
 de/ want t'was hem van noode sijn rie-
 me te verlaten/ inden hy cleue behoude
 wilde en sijn weert upt te trecken/ om
 hem te verwerē vā dit monster/ twelch
 hem tē onmateliche crachtige aenbal-
 inge dede/ en de onstuyte golven tē an-
 iere/ so dat hem t'Derpent op dē Worch
 kreiserle noyt alsulche vzeese aengedae-
 n hadde als hy tegewoordich beaxte
 was/ maar wesenbe in sulcke verbaest-
 nept/ ginch hy met geheelwer herte we-
 reom aenteypen de ghenade en hulpe
 vanden genen die hem alle doot enich
 inbedenckelic middel conde verlossen/
 onder het vertrouwe op dien hem t'af-

grijselic getier vande baren en golven/
 met de duylinge vande monstruse vis-
 schen/ meer als duysentmael van vzeese
 soude hebbe doen steruen/ dan gelijc dē
 genen die gewoon was moet te grijpen
 inde alderwaerste perichelen/ nam hy
 volcomen hope in God/ staet sijn sweert
 weder o op en stelbe hem met bepde sijn
 handen so couragseuselicken op nicus-
 te roepen/ dat hy tegens de banck vande
 monster en de cracht des waters/ an
 d'ander zijde geraecte. Doen nam hy
 sijn sweert en van grooter blitschappe
 dede hy eenen lughtighen spronck vande
 Scheepken wes opt Rāt/ alwaer hy so
 geringe niet op en was oft al de cracht
 vande besweer inge namen tē eynde/ tē
 en sachme niet meer noch Rāt/ no-
 monster/ noch schip/ noch riem/ m
 was al t'onweber in een oogenblic v.
 dwinen/ so dat de Son seer claer scheet.
 en hy stont in tē so genuecheliche plaet-
 se dat hē int secker dochte in tē aertich
 Paradys te sijn. Ic laet u hier bedenc-
 ken de groote vzechde van Palmerijn/
 hē bevindende verlost te sijn upt sulche
 perichel/ waer vooz hy (oy sijn knipen
 vallende en d'oogen ten Hemelwaertge
 slaen) sijn verlosser met gheelder her-
 tē Sancte van so gorde ahontuere/ gaet
 daer met na t'Casteel/ en rontsom siēde
 of hy nergens plaetse en sach om in te co-
 men/ hoorde hy een vzevige clachte vā
 een Joncvrouwe/ seggēde/ Der moledige
 zy de ure dat ic gehozen zy / t'placp ist
 wel mogelic dat op de gehele werelt tē
 ongeluckiger mensche als ic soude mogē
 gebonden worden. Ken welcke woe dē
 Palmerijn wel vernā dat het de geban-
 gene Jont-vrouwe moeste sijn/ waer o
 hy (niet tē natuyliche bet mhartichg
 betweecht wordende) lipde riep dat
 hem de poozte soude openen/ t'welch dē
 Dienaren haatscheyten aendē Rader
 vā t'Casteel/ Sclot genoemt/ die t'hoof-

De Historie van

deus eene vande spiegelaten staek / ende
 sepde: Ic verwondere my seer / hoe ghy
 ongheluckigen mensch so stout zyt ge-
 weest van alhier ober te comen / en siet
 ghy niet dat het alnu in mynen wille
 staet van u te leggen in een eeuwige ge-
 vanchenisse / oft wezedelighen te doen
 sterben. Ghy zyt daer boven seer stout
 moedich antwoorde Palmerijn / maer
 indien ghy so groote couragie hadt om
 my te comen gebangen nemē / so soude
 ich u nietter daer betoonen / dat de vree-
 se van uwe stoute woorden / my gheen-
 sijn beletten en conden van uwe hoo-
 beerdicheit te vernederē / ende te castij-
 den uwe eyzantie. Maer ghy antwoor-
 de den anderen / die u soo grooten straf-
 fer vermeet te zyn van ander luden
 ufoaden / ick bidde u wilt my alleenlic
 erbeiden / op dat ick u oock mach lee-
 ren hoemen de sotten / die u ghelighen /
 moet wijs maerken. Ende een wepnich
 daer naer quam hy gheswapent upt de
 poorte riden / t welc Palmerijn siende /
 sepde: Hoe / ghy bent te peerde ende ic te
 voet / dat en is niet betoont uwe groote
 stoutmoedicheit / daerom bid ick u dat
 ghy deur courtosie af wilt staen / oft an-
 ders sal ick u peert in sulcker manieren
 raschamen / dat ghyder noyt Dienaer
 meer toe behoefē en sult / maer de Rid-
 der vant Casteel ghebeysde hem zijne
 woorden niet te hoozen / dan gaf zyn
 peert de poort / ende runde met gevelde
 lance na Palmerijn / die lichtbeerde-
 ligh zynen loop ontfynghe / ende int
 hoorp passerē gaf hy zyn peert so ge-
 welbighen houw achter in eene vande
 beemen / dat het begonste te strupckelē /
 ende op de zijde viel / in sulcker manie-
 ren / dat hem onder t lijf bleef legghen
 vene van des Ridders beemen / t welch
 hyder oock soo gheringe niet wederom
 upt treckē en cōde / oft Palmerijn doech
 hem albehozeng twee ofte drie so day-

pere slagden op zynen Helm / dat hy ge-
 heel verdupfelt worde / waerom Pal-
 merijn boozte op hem viel / ende wilde
 de stricken van zynen Helm los snijde /
 maer Slot was daerentusschē wede-
 rom tot sy selven ghecomen / ende upt
 treckende een cozte dagge / gaf hy daer
 mede een diepe wonde in eene van de
 achterste bogen vā Palmerijn / die hem
 t selbe seer geringe betaelde / want silde
 dat hy tusschen zynen Helm ende Hec-
 nas ontdeckt was / gaf hem op de selve
 plattē soo getwelbighen slach / dat hem
 t hooft vant lichaem vlooch / ende wel
 acht of chynnael op de aerde rontsom
 tynnelde. Als dit de Schiltmeester
 ende voleke vanden Castele / die met
 den Ridder upt genomen waren / sagen
 begonstense altemael te bluchten na de
 poorte / maer Palmerijn (niet teghen-
 staende dat hy gheswondt was) quam
 heur te hozen / staende also onder haer
 luden met het vlac van zyn sweert ter
 rechter en linker zijde / datse alle be-
 gonsten te sien om een goet heem comē /
 ende de sommige inde grafen te spyn-
 gen / d'andere te veltwaerts sune te lo-
 pen / ende de rekte viel booz hem op de
 knipen / biddende om ghenade. Dora
 sepde hy tot den ghenen die de kentelen
 doech: Op ghy hileyn / doet my ter stat
 de ghebanckenisse open / oft ick sal u be-
 sen grooten Wolfs cay tegens d'aerde
 doen vliegen. Waerom den armen be-
 ancxten man (van hzeesen half doot
 zijnde / om eenē slach die hy noch versich
 op de sozen hadde ontfangen) hem niet
 langhe en bede bidden / maer sepde h
 terfontē indē toorn / alwaer hy de ge-
 vanghene Jorckvrouwe sach sieten in
 quade ozdeninghe / heur cleederen ghe-
 scheurt / heur hant verwert / ende heur
 aensicht alsoo mismaecht / datse beter
 een wilde creature / als een schoone
 Jorckvrouwe gheleech / niet doende
 als

Als schreyen ende cryden/waerom Pal-
merin tot haer seyde: Staet op Jonck-
vrouwe/ verblift u te is geen t'gt meer
in te schrypen/den Booswichte dien al-
reus qualijck tracterde/ heeft soo vol-
comen absolutie ontfangen/ dat hyder
ijn hooft tot penitentie gelaten heeft.
Ich seyde de Jonckvrouwe/ ist minge-
lick dat den onsalighen Scloot doot is.
Ae hy voozwaer antwoorde Palmer-
in / ghy en behoefst zyn tyranpe niet
meer te vreesen/ ich heb hem u upt den
veghe gemaccht. Daer van (seyde sy)
noet reuvelick gelooft zyn den Almo-
enden God/ die u den aldergeluckich-
en Ridder der gheheeler werelt mar-
ten wil/ en hier met stont de verblifde
Jonckvrouwe op/ ende ginch met den
Ridder nae t' Casteel vā heur Moeder/
te (om dat nu alle de toberpen geepn-
licht warē) haer van verre so ras als se
nocht/ te ghemoete quam loopen met
opghestrechte armen/ende haer doch-
ter omhelsende/vielense beyde (vā gro-
ter blifschay)upt haer selven neber ter-
erden/ maer haestelick opghelolpen
ijnde ende haer crachten wederomme
ercreghen hebben/ viel de Moeder
Palmerin te voete/ seggende: O chedel-
Ridder/ huyden heb ich deur u t'eynde
an mijn droefheyde/ ende het beginsel
an mijn blifschay ontfanghen/ maer
willende de selve redenen voozt vervol-
ghen/sachse t'bloet overbloedelick on-
der upt zyn cleederen loopen/waerom
heur propoost veranderde/ en seyde:
ich bid u Heer. Ridder dat u wil gelie-
ten my de welbaet te bewijse van u op
mijn Casteel te comen doen genesen.
Welche bede Palmerin (acht nemende
in den noot) plaetse gaf/ en volchde de
Jonckvrouwe tot in haer wooninghe/
waer hy (onthapent zynde) in een co-
lijck bedde gelept wort/ ende de jon-
ckvrouwe Dochter in een ander/ om datse

palmiers soo grootelick vā nooden
hadde wel ghetraectert te worden/ als
Palmerins wonde neerstiger besorgin-
ghe verpichte. Ende hierentusschen
ginghen sommighe Dienaeren van de
Jonckvrouwe (deur haer beheel) opt
Casteel van Scloot / t'welck sy gheheel
upt roofden/ en t'lichaem vanden Ty-
ran verbrande/stellende zyn hooft aent
eynde van een Lanre op eenen hoogē
toorn om te diene tot een memori-tece-
lien / ende keerden daer nae weder om
op heurs vrouwen huys / alwaer des
anderen daechs smogghens verse volcx
vā alle de omleggende Lande quamen/
om den Ridder te sien die dese grouwe-
lijcke duyvelserpen ten eynde gebracht
hadde/ God grootelick lobende vande
verlossinghe van sulcke quellingen/ en
Palmerin verbleef noch soo langhe al-
daer/ tot dat hy hem wederom genoech-
saem dispoos vondt om t'repsen te ver-
dragen/ende de wapenē te voeren/ ver-
soekende daer nae vande vrouwe des
Casteels oorlof/ om te mogen vertree-
ken/ welck verreck de Jonckvrouwe
met haer dochter grootelick mishaech-
den/ maer siende datse hem t'selve niet
ontraden en soude comen / seyde tot
hem: Heer Ridder ic acht het een goede
opinie te zyn/dat wanneer yemandt in
vergeltinghe van eenighe groote ont-
fanghene welbaet / doet t'ghene hem
moghelick is (al en is t'selve niet het
ontfanghene sacheur niet te ghelicken)
alsdan nochtans vooz eenen yederen vā
onduckbaer heydt ontfaghen bechoort
te worden/om dat hy daer mede te ver-
staen gheeft zinnen inwenbigen goeden
wille/ ende de reste ontbrecke hem aen
de machte/de cleynicheyt vande welcke
soo veel de mine aengact/ my mijn sel-
ven doot verdoole binden in de groot-
heyt vande welvaden van u Heer Rid-
der/ niet te min en twijffel ich niet aen

De Historie van

Wien groote courtosie of de selbe sal mee
et gaede affectie in kennisse van mijnen
goeden wille ende onberooghtheyt/
ontfangt dese clayne giften/boen troese
lyt hare brurs twee excellentie bagge/
ende nemende den eenen sephese: Weer
Ridder indien desen rinch ghedraghen
woyt by de persone die ghyt meeste be-
munt/ so en false om geene saecke haere
liefde van u conne stellen/maer de selbe
van dach te dach vermeerderen/ en ne-
mende den anderen/ sephese: Dese salt
ghy mogen presenteren de Jonckvrou-
we die van uwen ghetrochten bynt be-
antant woyt/ want soo lange alse die by
haer dnercht/so en false in geender ma-
nierle eenige oneerliche affectie oft wel-
lust tot peimants anders mogen erghen
noch geene saecken doen die heuren Ri-
derliessen niet en geballe/oor geensins
gefozeert comen worden deur eenige
dzejgementen oft crachten/welcke ju-
wele hier beboezens by mijn suster ver-
cozen sijn worden/om u booz de verlos-
singe vā sulcke ellendige tyzannie alnu-
te doen presenteren in een topken van
dancsagginge. Waer in de Ridder Pal-
merin dese twee ringen ontfing/ en ant-
woorde de Joffrouwe: Me-vrouwe te
en loochene niet de opinie by u verhaelt
seer goet en oprecht te sijn/maer die dset
weel eer tot mijne als tot uwe excusatie
want ich alleene niet de presenteringe
van alle mijn vermoge te verstaen mach
heben mijnen goeden wille/om te beke-
nen de onmogentheyt vande volcomen
vergeldinge van uwe giften/tracterin-
gen en beleeftheden/soo verre te boven
gaect mijne verdiensten als ic mi achte
meer aen u ghoubde te zijn/ dan ghy aē
my verbonde meucht wesen. Mjn Weer
sepde de Jonckvrouwe/ de weldadē staē
te weerderen by den ontfanger vā diē/
en om dat ic van uwe weldaden mijne
giften en tracteringe estimere verre te

boven te gaen/so behoort die oot by al-
le de werelt also geacht te worden. Me-
vrouwe antwoorde Palmerin/indie de
weldaden staen te oordeelen by de ont-
fanger/ so en can my de estimeringe vā
uwe tracteringe en gifte niet wepniger
toecomen/ als u de achtinge van mijne
dietsen. Maer mijne tracteringe en
giften repliceerde de Jonckvrouwe/ge-
schieden deur eenē schult/ als te voynē
vā u de weldaden ontfangen hebbende.
Weer op den Ridder antwoorde: Me-
vrouwe/indien ghy mijne diensken u te-
gens my een schult te make acht/so be-
ken ende betuych ic meer als genoeg-
saem vā u gecontenteert te wesen. In-
dien vā sepde de Jonckvrouwe ghy als
crediteur so goedertierent zyt/ van my
sonder ontfanginge te quiteren/ so blijf
ic nochtans ten aensien van sulcke goe-
dertierentheyt aē u ghoubden/ also mē
niet niet der menschen stem/maer deur
de redenē geabsolueert behoort te wor-
de. Me-vrouwe antwoorde Palmerin
om ons vziensich geschil te eyndigē/so
segge ich te achten/ dat geene schult en
can veroorzacht worden by de welda-
den die geschen deur eē opzichte bynt
schap/ die de onbacliboerheyt haet/ en
nochtans niet aen en schout eenige seer-
kere vergeldinge/ maer de vzienden al-
tijts doot bereypt staen/om den anderen
te bewissen eenige dienst/ inde volbrin-
ginge vande welcke sy alleenig sulcke
geneuchte scheypē/ dat se haer daer me-
de genoegsaem gecontenteert houden/
gelijc my en u alhier geschiet/om dat de
saecken tusschen ons verlopen/ vā ons
hebben veroorzact hebbē sulcke vziē-
schap. Verhalbe hetron ic in uwe goe-
den wille/ en indie ghy my vā doē hebt
so gebuyet al mijn vermogen. En hier
met nam hy oozlof vāde Dochter niet
haer moeder/ die alle hejde om sijn
vertreck/de tranē over de wangē liepē.
Eot

Hoe Palmerin in een vuyl For-
reest met eenen Ridder die aldaer
in een doncker Caveerne woon-
de, diverse r'saenspreckin-
ghen hieldt.

Het iij. Capittel.

Palmerin vande voorszede Jos-
fontwe oorlof genomen hebben-
de en gewapent spide/reet vooz-
baen wes tot dat hy snachts qua-
in een groot dick bosch / alwaer de
hupsterhepde hoe langhet hoe meerder
worde/so dat hy ten leste af moeste sta-
en zyn peert ontmoet hebbeude / lepde
hy hem (sonder den Helmet vant hoof-
te doen) te rusten / onder de schaduwe
van eenen bichten boom / wes tot den
dageraet haer op nieuw begonste te o-
penbaren/doen sacht hy wederom te peer-
de/en passeerde so langhe dwers deurt
bosch en over de bergen/dat hy (verlo-
ren hebbe alle de kennisse des weechs
en Lants) bedwongen wort te rijde na
dat de Fontyne hem gelepde/en neer-
stich rantsom kychende of hy niemant
en conde spuren die hem wederom op
den rechten wech wees/wort hy siende
de voerstappen van eenen mensch die
versch gemaect ware/waer over hy he-
seer verwonderde / denckende wie al-
daer zyn wooninge in sulcke woeste en
onbuchtbare plase / daer nergens
hups ofte doyp ontre en stonde/moch-
te houden/twelck hy nauwelijcx over-
pept en hadde / of hy sach onverschens
am een Fonteyne staen byneken eenen
man / zinde eenen byaven en excellent
Ridder Wernā genoemt / die bespree-
he om de weethet van zyn Alberlies-
se/den welken diwils alle deurt de se
Wildernisse ginc/om te beter zyn bye-
bige gedachten te onderhoude/niet op-
houdende nacht noch dach vā te becla-

gen zyn ongelut / en te verbloeden syn
Fontyne, oft mogelich begeerich dat
enen hangerighen Beer upt eenighen
berch of hol soude comen / om met zyn
leuen te doen spulgen zyn ellendiche-
de tot den welck Palmerin van verre
riep: Gela myn byst / waer com ic hier
op den rechten wech. Als den ander die
hoorde/sprong hy op van verstaen-
ge/gelich eenen verbaesden mensch/en
liep na een speloucke. Waer over Pal-
merin noch luyter bestoude te roepen/
en den anderen seerder te loopen / om
niet bekent te worden. Wes halven Pal-
merin om de dirsthepde vande streu-
ken/van syn peert stont/en volghde den
Ridder / die hem verberchde in zynen
hol/die soo secrete tusschen de streu-
stont/dat Palmerin wel die uren lanc
moeste saecken eer hy die conde vinden/
en comende aenden lugantē van dien/
sach hy die toeghe stont te zyn met een
horde van groene racken gheblochten/
daer hy nauwelijcx aencluppen en do-
ste / byesende dattet eenighe doozde-
naers waren die heur aldaer verhiel-
den / en dat den eenen so seer gheloopt
was om zyne metgesellen vā sone com-
ste te verstandigen/ap dat se mochten
ombringen / doch ten lesten zynē moe-
derkerck en syn sweert weerdich ma-
ken / riep hy sachtelic wie daer binnen
was/dat quampert upt een so mismaec-
ten mā / dat hem de alderweertste men-
schen daer aber soude ontfermt hebbe/
zinde den Wernaer van Wernā/tot de
welcke Palmerin seide: Ic hope dat gy
belesder sult syn als de genē die ic daer
boven sach en my den wech wissen om
weder upt dese Wildernisse te geraet-
ke. Wijn Deer antwoorde hy/ic en sou-
de u geen reden weten te geben vanden
wech/noch veel wepniger vā de plasse
seide hy swaerlijc suchende) daer ons
arm menschen / ick en weet niet wat

Id 5

quade

De Historie van

grijsbe Fortupne tegenwoordich inge-
brocht heeft. Overmits welcke woos-
den Palmerin noch meerder begeerten
recrey/ om de speloncke te sie. Wel hal-
ken hy daer sine gluck en sach een seer
bleech mensch die d'ooghen inne gebal-
len waeren/ t'harz ober eynde stonde/en
den haert verwert was/ leggen rusten
op een beddeken van Moesch der boe-
men ghemaecht / waer op hem zynen
Wienae om Palmerin comste/ aen-
stiet; Ober welken aenstoot hy ghesch
een verbaest mensch op vlooch / maer
gheen acht nemende op Palmerin/ oft
mogelijck noch half slapende/ seide hy
miet een droebige stemme: O soetē slaep
t'schijnt dat ghy werstaet wilt de qua-
de Fortupne die ons overvalt in onse
waechinge/ als ghy inde droomen deurt
een schaduwē allerne ons gheste t'gene
dat wy gheduyzende onse waechinge/
niet en mogen besitten/ ende al hoe wil
dat ghy ons bedriecht/ so zyn wy noch-
tans gheluckich/ geduyzende dese soete
ghebepensinghe: Eplacp de Hemelen en
microzberen geen ruste vooz de misera-
bele creatuyzen dan het wepnich tijds
dat haer den slaep / overmits de moe-
liepde des lamerterens/ bevangt. Als
synen Wenaer hem noch albus half
hoorde droomē riep hy hem wederom
aen/ en seide: Myn Heer en siech niet
dat hier een droomt man is/ welc ho-
rende / begonste hy contsonit te sien ge-
lijck al eenen Schildwachter op een pe-
riculeuse plaetse staende/ upt eenen die-
pē slaep ontwaert/ daer hy onversien
en gheballen was/ ende gracte Palme-
rin/ die hem meynde eenen Heremijt te
sijn/ ende upt devotien sijn leven in dese
wilbernisse alsoo te leyden / seggende:
Wader u sol ghelieben my vooz geer-
veert te houden / van dat ick hier alsoo
stont sine gecomen sy/ t'welck geschiet
is/ om dat ick in dese woeste plaetse ge-

heel verbwaelt was/ ende hiet na deest
seide hy noch yet wep met hem bant
ghenuechelijck eenlijck leven te gelij-
ken byde ghene die omringelt worden
mette wereltliche soete quellingen/ aē-
ghesien seide Palmerin/ dat den gheest
afghetracken sijnde vande wereltliche
verstrooznissen ende begheerlijckheden/
opghetogen wort tot de aendachtensse
vande Hemelsche dinghen/ en alsoo be-
weecht tot de reberentie van zynen
Schepper. Ende dit segghende/ wordt
hy by gheval (oft mogelijck deurt een
sonderlinghe schickinghe Gods/ ghe-
lijck sijnē Goddelicke gracie veel groo-
ter is als des mensche soetichheit) in de
speloncke ghewaer eenighe wapenen/
daer van sich noch hier ende daer som-
mige vergulde plaetgens deurt de ver-
roestinghe vertoonden/ t'welck Palme-
rin bestonde te doen twyffelen/ en niet
harmherichheit beweecht worden/ so
dat hy tot Vernan seide: Maer dat ick
spenren can/ so leeft ghy hier veel eer so
eenlijck in dese woeste plaetse om eenige
sonderlinghe teghenspoort/ als deurt den
pther ver aendachticheit/ daerom bid-
de ick u wilt my seggen wat u daer toe
beweecht/ want indien ick u eenichsins
can ghehelpen/ so beloof ick u mijn be-
ste te sullen doē/ om daer toe te beproe-
ven alle middelen. Als Vernan Palme-
rin albus hoorde spreken / richtte hy
zijn hooft op / en diepelijck suchtende/
seide hy: Eplacp edel Ridder en wilt
dacht niet voozver vernemen naer mijn
ongheluck / want daer toe de remedie
onmogelijck te vinden is / noch frant
om niet onbeleefdelijck uwe goetwil-
lighe byaghe te weygeren/ so weet dat
ick ben den ongheluckighen Vernan/
die om plaspier te doē de gene die mijn
presentie pijn veroorsaeckt/ bedwou-
gen wort te dwalen deurt dese Wilber-
nisse / terwylē de reste der menschen
hueren

Denken staep in ruste nemen/om datter
ter werelt niet vooz my en is als quel-
linghe/ miserie ende droefheyt/ want
mijn ghenuechten bestaen in swaer
suchten ende droevighe gedachten/ en-
de by dese woorden voechde sy so vele
tranen ende suchten/ dat hem een Dia-
mant hert daer over vernoot wet sou-
de hebbe/ welck Palmerijn hem so lan-
ghe dede bidden om de volcomen open-
baringe van de oorzake sijns verbylets/
dat sy ten lesten tot hem seide: Heer
Widder niet om eenighen troost te ont-
fanghen/maer om dat ghy my niet bo-
ven maren hertverlicht en sout achten/
sao sal u ghescheben te weten / Wat ick
hier voormaels beminde ende oock ee-
welck met een oprecht herte bemin-
nen sal/ de Dochter van eenen Widder
mijn ghebuere (nae mijn ooydel) alsoo
schoone ende gracieuse Jonckvrouwe/
als yemant die ter werelt leeft: Valeri-
ke ock Valerike seg ic genaeint/ vande
welcke ick (naer dat sy mijn lesde op-
recht ende ghetroou bebanden hadde)
niet en affectuense weder liefde gelooft
worde/ daer mede sy my volcomen ho-
pe gaf/ dan ons ghelijcke liefde noch
eens te sullen recompenfieren met een
eerlijck houwelijck/ dan terwilen ick
my aldus in dese hope vermaecte/ soo
converseerde ic tot mijnen grooten on-
gheluck/ op eenen tijt met een andere
Jonckvrouwe/ die my in een teyken
van nabuerlijcke byzentschap/ alieene
reken valck schonck/ welck ter sonde
vande verblorchte nijdighe tongen aen
de eenighe oorzake mijns verbylets so
qualijck over ghebeyghen worde/ dat se
my (deur een quade jalousie) daer nae
nopt vooz anders als nooz haren by-
ant en wilde kennen. Des niet teghen-
staende als ick op eenen tijt passerde
dooyh het kenster/ alwaer ick mensche-
mael met heur ghebeyfere hadde/ en

bele nachten in veghen/ baghel/ wint
ende sneen gaen wachten/ met meerder
byzucht als oft ic my int aertiche Pa-
radis vermaecte/ had ick heur oot-
moedelijck om vergiffnisse/ ende doo-
den den Walck in haer presentie/ waer
op sy my heil toezichtijc ter antwoort
gaf/ dat ick van haer inder eeuwigheyt
nopt eenich sabbat meer en soude ver-
wachten/ om dat se haer selfs so sot nie-
en wilde maecten van bedrogghen te
worden deur mijne ghebeyftheyt/ hee
welcke gheseyt hebbende/ vertroockse
heur vā daer/ sonder my daer naer ope-
meer te woerde te willen staen/ oft veel
weynigher een eenich ghesicht op my
staen/ welck mijn ellendige Minnaer
alsoo bedroefde/ dat ick niet en dede als
weenen en clagen/maer siende dat mijn
tranen/ suchten/ noch erbarmelijck li-
den niet en conde beweghen de geliese-
te vande ghene waer aen alle mijn ghe-
nade te versoeken stonde/ dan dat ick
heur met de ghedachtenisse van mijne
presentie/ pine veroorzachte/ ben ick
om my de ghenuechte te doen van mijn
Widderlicste upt sulcke pine te verlossen/
bedwongen worden my te vertrecken
upt alle gheselschap (upt ghenemen be-
sen mijnen Wlenaer/ die my altoos ge-
trou gheweest is) wes in dese Wilder-
nisse/ alwaer ic mijn miserabel lamen-
tatieu sonder eenige beletsel der men-
schen doe/ ende de doot dickwils bidde
om verlossinghe/ maer die en heeft toe
nocht toe met my gerne hartichtheyt
willen ghebyucken/ daerom bid ick u
dat ghy hier met te byde wilt zyn/ en-
de my in dese droefheyt laren volherde
het weynich leven dat my noch mach
resteren/ sonder yemant te verclaren
dat ic noch int leven ben/ oft veel wey-
niger heur te wilsen de plaetse vā mijn
wooninghe. Als Palmerijn den Widder
alsulcke Fortupne hoorde vertrecken/
begonste

De Historie van

begonste hy te ypsen op zyn Polmar-
 de en dencken de of hem een gelijc onge-
 luck overcomē mochte/wozt hy so deur
 de byzese vā een alsulcke toecommen-
 quade avōtuere/ als ooc drur seer gro-
 te cōpassie tot dē Ridder/ also betrecht
 dat hy geheel upt sp selvt op b'arde ne-
 der viel vooz de voeten vanden bedruc-
 ten Wernan/ die daerom eenen swaeren
 sucht dede/ en seyde: Eplacp ick arme
 creatuere/ hoe cā mijn ongeluc so vooz
 zyn/ dat ick althit in een dootlic lyden
 lamenteren/ nochtan aenbe doot niet
 gerake en cā/ en desen die alleen de min-
 ste deelen daer van verbrocken zyn/ is
 daer deur uptē ellendicheyden van dese
 sotte werelt gepasseert/ en die seggende
 trock hy t'f weerth van Palmerin upt de
 schepde/ meynt hē daer mede dwers
 deurt lijf te steken/ sachtelick seggende:
 Eplacp/ ic moet mijn onberanderliche
 avontuere een eynde make/ maer Pal-
 merin hert zyn geesten op nēus upt-
 spreyde/ syzonck (terwyl den Ridder
 int f weerth wilde vallē) wederom op/ en
 greep hē met den knecht (die albereets
 tot zynen Meester ghelooopen was/ om
 dē hals/ seggende: Doe mijn Heer soude
 wel so heel upt uwe sinnen zyn/ van om
 een tijdelick lyden u een eeuwighē plage
 te bereyden. Laet vādē dese sotte nye/
 werpt wach de dupsterhy was verstaet
 en comt met my/ op dat ghy deurt i ge-
 selschap dese sotte passie meucht verge-
 ten. Daer toe den anticht seyde: Ic bid
 u mijn Heere/ ick bid u wilt doch upt u-
 wen sinne settē dese byzese Walerike/
 op dat ghy (de reoendē gebuyckē) sien
 meucht dat ghy heel simpelder zyt/ in
 u also te quellen / als sp sachticheyt ge-
 buyct/ in te verachten reuē Ridder die
 de gratie weerdich is vā eenē die haer
 in dencken en schoonheyt verre te bo-
 ven gaet. Als den Ridder spnē Wernar
 aldus hoorde spreken/ antwoorde hy

dien: Ic sweert u vooz de waerheyt/ dat
 ic u sal straffen of ghy sult upt mijn ge-
 selschap moeten bliede/ indien ghy my
 opt meer sulck pzoopst te dozen hout/
 want ick in gheender manieren niet en
 soude conne lyden/ dat in mijne pzen-
 tie veracht woze de gene die ick alle de
 riste mijns leveng beminnen en eeren
 sal/maer siet ic sal (om niet meer vande
 menschen geguelte te woze) mijn wo-
 stede veranderen in een ander Wader-
 nisse/ die wepniger gehatert woze als
 dese/ op dat ic so verre vande conbat-
 tie der mensche come/ dat men u niet
 meer en sal weide oft vande de begrabe-
 nisse van mijne ghebrenten/ want wat
 soude my t'wederkerdē profiteren/ in-
 den ic daerom een swaerder lijden ma-
 ste verdrage/ so ic wel weet dat de bas-
 gelijste vā mijn bemide Walerike is/
 my te versmāte/ daerom moet ghy seer
 ootmoedelic bedanet zyn Heer Ridder/
 seyde hy tot Palmerin/ met biddinghe
 dat ghy uwen mecht wilt ryden/ sonder
 my meer te rade tot de pzoebinge vā eē
 tweede quellinghe/ die veel erghet als
 d' eerste soude valē. Al hebop groote re-
 den om u te beclagen Wernā antwoor-
 de Palmerin/ so in behoort ghy daer
 nochtan niet te despereren/ maer beel-
 eer in de teghenpoet uwe Ridderliche
 couragie te toone/ ooc verseecker ic u by
 Walerike noch met u cōpassie sal moede
 erghen/ indien u vā te dozen opt in re-
 niger manier en bemint heeft/ daerom
 sieht ghyen moet/ ick sweert u op mijn
 geloobe dat ick alle mogeliche middele
 sal aentwenden/ al sou het ooc mijn eyde
 leven kosten/ om ppe tussche u en hēre
 te stellen/ en daer entussche en sal ic dese
 uwe wooninge een niemant ter werelt
 openbare/ met meer andere reoendē die
 hy hē so lange woostelbe/ dat den dzo-
 vigen Wernar hē vā alle zyn vermoge
 bedante/ en hysloofde zyne wedercom-
 ste aldare

aldaer te sullen verhebbē/ doende daer
nae hy zynen Dienaer voorstellē een-
ighe vuergeen van wilsde boornē met de
voztelen van sommighe crupbē/ waer
hā Palmerin yet wes nam/ beel eer om
Dernan geselschap te houden/ als t'ap-
rietgt dat hy hadde tot sulcke spise/ en
van heurlupden volcomelick vernomē
hebbende de woostede van Valerike/
nam hy van haer ooylof/ ende ginck ter
slaefse alwaer hy ghelaten hadde zyn
reert/ daer met hy soo lange voorbaen
reert/ tot dat hy int uptcomē vāt sozeest
van verre sach een arm hupsken vā ee-
nen schamelē Lantman/ alwaer hy die
acht rustte/ en des anderē daerhs reet
hy sonder ophoude voort nae t' Casteel
des onderg van Valerike/ die nae dat
Dernan in haer ongunste geballē was/
aer liefde gestelt had op eenen anderē
pelandigen Ridder/ hier voormaels
aerg Boeders Dienaer geweest sijn/
an veele laeghere afcomste en minder
eucht als Dernan/ met den welckē sp
essort hadde dat hy heur haer moeder
oude ontroben/ opten selven nacht als
Palmerin tusschen thie en elf uren des
bonts op een halve mijle na arrivier-
de hy t'voorzepde Casteel/ alwaer hy in
en cleyn Bosken een wepnich ter sūde
pt reet om hem aldaer te rustē/ en sijn
tert ontoont en zynen helm af geba-
hebbēde/lepde hy hem int gras neder/
menckē/ wat hy sanderen daerhs sou-
e mogen aenrichen om zyne gelofte te
uitteert/maer hy en was niet lange in
se fantaspen/ of hy hoorde eē gerucht
an peerden/ en om dat de Dame claer
heen/ sach hy nae t' Casteel toecomen
enen Ridder met twee schilcknechte/
te hy (overmits zyn weert oock so diep
et Bosken was/ dat het vanden wech
et ghesten en mochte worden (voorzhy
ilde laten passeren/ en lepde hem tot
en epude) met sijn blanch sweert in de

hant) achter eenē doornen streup/voorz
hy de welcke dē Ridder mette twee die-
naren rēdende/lepde hy tot den eenen:
Ich een weet niet of Valerike al inden
hof sal gecomen sijn/ daerom rēgt hoop
npt en siet of het rēgt is. Als Palmerin
hē aldus hoorde spzecken/ dorchte hy
wel dat het Valerikes Minnaer moeste
wesen/ en lepde tegens hem selfs: Ich
neem Godt te getupge/ dat ghy uwen
wille noch also niet hebbē en sult/maer
den deuchdelickē Dernan/ sal de verfoe-
tinge van zyn groote droefheyt geboe-
len/ of sijn sal in pīne sterben. En dit ge-
sept hebbende/ sette hy haestelick zynē
helm op/ en te peerde gaende/ volckde
hy den Ridder met sulcke neersticheyt/
dat hy hem niet verre vā daer aengua/
en geroepē hebbēde/ staet stil ghy Roo-
ber die den aldergetroustē Ridder ont-
nemē wilt dat hem met rechte toecomt/
velde hy zyn Lantie ende lepde met sūle-
ken furie op hem/ dat hem noch pant-
sier/ noch schilt noch Darnas niet be-
waren en konden/ van te garm honden
gheselschap de compagne die verblind
deur de liefde/ miserabelick vergaē zyn
onder t'gelept van eē naecht/ blind/on-
gestadich en lichtveerdich kint/ dat de
Schilcknechten so haest niet gesien en
hadden oft sp namen de vlucht/ maer
Palmerijn latende den Ridder met de
beenen te dyllen het reppen des boots
gebende/ achtervolckde den genen die
bandē Hof quam/ en toonde hem zyn
sweert/ seggende: Lept my strack by de
Zonckvrouwe oft ghy sult hier aen ster-
ben/ t'welck den Dienaer sulcke breefe
bede hebben/ dat hy hem terstonts in-
den Hof brocht aē eē cleyn out pooztgē/
aē t'welc hy met de vinger eloyte gelike
zynen Meester plaecht te doen. Als de
Zonckvrouwe dit hoorde quamse ter-
stont upt en viel Palmerin om dē hals
die heur in zyn arm greep/ ende wilde
daer

De Historie van

haer upten Hof leyde/behelen de schilt-
knecht hem te volgen/maer de Jonck-
vrouwe siende datse bezyge was/wil-
de bestaen te roeyde/waerom Palmerin
haestelick zinnen polingaert upt trock/
en stelde t'punt van dien op haer keele/
seggende: Ic sweer u voer de waerheyt
dat ick u aenstaet de doot sal opoffert/
indien ick u eens meer hoor hicken/het
welcke de Jonckvrouwe van hresen
dede swijghen/so dat haer Palmerin
niet tegdenstaende alle heur bibben en-
de weenen/ter plaetse leyden daer hy
ghelaten hadde zijn peert/ op t'welck
hy haer voer hem nam/ende reede zyn
beste voerbaen/ seggende tot de Jone-
kvrouwe: Wergheet dese manieren van
schreyen ende weenen/ende verbijsde u
met den djoefigen Vernan/die ick ho-
pe dat ghy eer pet langhe stien sult/ende
den welcken deur de ghenade Godts
verghetende t'voer gaende ongelick
uten houwelyck sal nemen. Och ic mi-
serabel creatuere antwoorde de Jone-
kvrouwe: O mijn ellendighe Fortupne/
ghy wort hoe langher hoe ergher/Op-
laep sal ick nu noch moeten comen inde
macht van mynen albertwoetsten hy-
ant Vernan/die ick in meerder hate en
grouwel hebbe als de boose geesten/ ic
hebbe liever dupsentmael te stercken.
Ende aldus slagghende/rebense voer hy
de plaetse daer den doode Ridder lach/
die van Valerike haest gekent wort/
waeromme sy heur handen te samen
sloech/en heur hantz upt trock willende
hant peert hallen/en seyde tot Palme-
rin: O ghy Betrader/ ghy schelmsen
moordenaer/waeromme stelt ghy uwe
woetst langer ober myn upt/nadien
ghy ghedoot hebt den ghenen die ghy
niet weerdtich en waert te dienen/maer
Palmerin hiele haer ende reede voer/
segghende: Dwijcht Jonckvrouwe/
men doet u veel meerder welbaets en

veer als ghy bekenen tont/waeromme
vergert desen/ en bemint den genen die
om zyne gherouwe liefde t'waertt/
een seer deertige leuen leyt. Met welcke
woorde haer Valerike geesting te by-
den en hielden/maer sach so langhe ar-
terwaerts nae den doode Ridder alse
pimmermeer ronde/roepede: Och God
moet ick u o mijn Alderleefste/ mijn re-
nighe byenighe albus albaer laten leg-
ghen/ende tegens mynen bone int leue
blijden/om te zyn de gemuechte van er-
nen schelm ende roofter/welcke becla-
ginghe/dan schreyende/dan crytende/
dan djoefige woorden roepenbe/sp al-
bus voerz volherde weg int punte van
den dach/ dat Palmerins peert om
t'gheduytich snel rijden/ met den last
van twee personen/seer moede beson-
de te worden/waeromme hy een wep-
nich ter zynen upt veer/en hem albaer
een wijl tye rusten.

Hoe Palmerin Valericke by Ver-
nan brocht in de speloncke, al-
waerse den anderen nae veel er-
bermelijcke beclaginghen, ende
woorden van gramschap, ten
houwelyck namen.

Het lvij. Capittel.

Als Palmerin aldus een halo-
be nre gherust hadde/sabde hy
met zyne ghevanghene Jone-
kvrouwe (die alstits suchte en-
de herinde) wederom te peerde/en veel
met heur niet seer lange/oft sy sach van
heeren voerby passeeren zynen groote
bylent de Ridder Vermes/die (om hem
wederom int Hof des Conincs van En-
gelant te byengē) so groote neersticheyt
dede om hem te soeken/nae dat hy een
Jonckvrouwe deur bevel des selven
Conincs/

Contra: heur Casteel t'welck heur by
 Wisc af onthouden ware geweest/ me-
 der om overghelevert hadde/ gheleijck
 3007 sept 18/ tot den welcken Valerike
 Hey: Och edel Ridder verlost my doch
 om Goden wil upre handen van desen
 helm. Doe riep Hermies tot Palmer-
 in (om dat hy hem van verren niet en
 rechte) wilt ghy de Jonckvrouwe for-
 teren/ ic sal u haest leeren hoemen teg-
 helicken behoort te tracteren/ t'welck
 Palmerin hoorde/ ende siende dat de
 anderen en quam/ sloot zijnen helm/
 nsette Valerike hant peert/ antwoor-
 ende: Wie zijt ghy die my ontnemen
 wilt/ die ick leyden sal daerse behooze/
 volcht uwen werch/ oft ic sal u thoemen
 hoemen de menschen die u ghelicken/
 het deur der edinen/maer niet slagde de
 isreife in hooft moet planten. Doch
 verskeert ghy seide den anderen/ ghy
 wilt sien watter of comen sal/ en om
 afse den anderen gheensins en sonden
 nenen/ soo deur de toeluytinghe der
 helmen/ als oec om dat Palmerin zijn
 werte Darnas in vergulde wapenen
 erandert hadde/ als boden verlaert
 t'welckense heur de heur Lancen/ ende
 open twee vrienden zijnde/ als byan-
 en opten anderen/ met sulcken crach-
 t' dat Hermies dorste dupsent wonckē
 t' zijn oogen te springhen/ ende upten
 del op d'aerde gheheel neber viel/ ter
 daerse daer hem Palmerin geheel ver-
 opselt liet leggen/ ende hervolchde 39.
 Jonckvrouwe/ die albereets was
 staen te blusht/ bese datse mochte/
 aer hy dwong den Schiltknecht van
 Hermies/ dat hyse hem wederom op het
 art moeste heuren/ ende reet daer met
 opdaen was dat hy quam ontrent de
 doren van Vernan/ wien hnechte
 ur hy ghel aldaer te ontmoet quam/
 in welcken van Palmerin terstont
 derom ghesonden worde/ om zijnen

Besten dars comste te bootschappen/
 ende hem te seggen dat hy heur aldaer
 in de swelouche verachten soude. Als
 Vernan (die riefen lach ende ruste) die
 hoorde/ richtte hy zijn hooft op en se-
 de: Gheloofst gy God/ ic sal nu ten min-
 sten noch eens sien de ghene om wiens
 liefde ick in aldus heerliche lanchwilt-
 ge droefheyt lebe/ende inbtense in hare
 gelleste/ van my te refusen/ volhart/
 soo false deur t'selste middel oock ver-
 oofacken dat ick so veel te geneuch-
 licher sal cnydigen alle mijn lyden de-
 ses tegenwoordighen levens/ om dat
 ick so veel te blijder inde presentie van
 de gene hoor wien ick mijn leven alle-
 ne begeer op te offeren/ sal gaen bistec-
 ren de geesten in d'andere werelt/ ende
 hierentussche wilbe Palmerin so veel
 hem mogelijck was/ Valerike oec ver-
 troosten/ ende heur roben tot de minne
 van Vernan/ segghende: Jonckvrouwe
 als ghy rechte heerdelijcken wten wilt
 tot wat eynde mijne daden strecken/
 sonder u langher te houden aen een on-
 behooflijcke gramtschap/so verferkere
 ic my/ dat ghy mijn bylindins my niet
 meer verispen noch onbeuchdelich ar-
 ten en sult/ ende om dat wy nu by de
 plaetse geraechē/ alwaer ghy vertrou-
 sten conde de erbermelsche quellinghen
 vanden alderghetrousten Lief hebben
 die hedens daerhs onder de onmeloo-
 des Hemels leeft/ ende die (siende dat
 ghy gegueft wort met zijne presentie)
 om uwe geneuchte niet te verhinde-
 ren/ alhier garm wonen is onder de
 wilde beesten/ by de hooge steenrotsen/
 ende de eensame diephede vande wo-
 ste dalen/ daerom siet hier tegenwoor-
 dich o Jonckvrouwe Valerike/ es laet
 uwe barmherticheyt doch aenmercken
 in wat grouwelijcke plaetse en erber-
 melijcke leven uwen alderghetrouwen
 Winaer

De Historie van

Dienaer Wernan om uwt wille con-
verseert/ en ontfangt uwen hane vooz
uwen eentwighen Dienaer ende Dan:
Maer Walericke als noch nieuwer op
denckende/ noch yet wes anders vooz
voghen hebbende als den doot van ha-
ren Alberliesten/ verstooyde hem hier-
om in sulcker maniere/ sonderlinge om
t'impel verhael handt naem van Wer-
nan (die sy meer hate als de doot selve)
dats hermits onpatientie in een wijle
tghp niet een woort spreckende en conde/
maer te leste beweecht woorden de deur
een zandende gramschap/ wronchse
heer handen ende trock haer blechten/
antwoordende: O ghyp Werrader/ghyp
Woorden/ hoe zyt ghyp so stout ende
hooemoedich/ van my te derben bidden
hooz eenen anderen schelm/aenghestien
ghyp (als ick met mynen eyghen oogen
hebbe moeten sien) het leven ontnomen
hebt vanden genen wiens doot ick ey-
larp al mijn leven moet berlagen/ Wie
heeft u valschen Goover macht over
mijn houwelick ghegheben? Depndp
my met geweld te doen beminnen desen
onghetrouwen: daer in sal voozwaer
u macht falieren/ want ic noyt anders
bebonde en sal worden als doozelcke
byande van u Goover/ ende van uwen
desperaten ongetrouwen Wernan/ als
dien te beminnen ic my veel liever wil-
de offeren in de schaduwe van mijnne
getrouwen byent ende man/ maer in-
dien ghyp my met geweld forceert/ so en
moechdy doch de straffe Godts niet
ontgaen/ noch mynen wille daer mede
bedwingen. Op welcke woorden Pal-
mer in geen acht en nam/ maer volher-
de in zyn eerste propoost/ mynende de
Jonckvrouwe alnoch te byenghen tot
hermherticheyde van den bedrachten
Wernan/ maer hy won so veel als oft
hy de baren van een onstuypze Zee had-
de willen effene. En hier entussche qua-

mense by de speloncke / alwaerse (han-
den peerde ghetreden zijnde) tetslonis
te ghemoete gheromen woode van den
ghetrouwen Wernan/ die hem stracy
wlerp vooz de voete van zyn Altheef-
se/ in wiens macht hy't achte te staen
van hem ter doot te comen veroorde-
le oft t'leven te schencken/en met veel
tranen/suchten ende byoebighe manie-
re/ seyde hy: Eylarp eenige Werraderse
vā myn herte/ en dunck u niet dat het
noch zyt is om my vergiffenisse te doot/
overdrucht doch eens oft de penitentie
niet lang ende swaer genoeg en is om
de sonde die onwetelick geschiet mach
zyn/le bid u neemt doch alhier acht op
de byeuchde ende blifschappen die by
my in u af wesen ghehantreert zyn/ om
mijne groote ghetrouwichheit/die noyt
en sal connen vermindert worden tot so
excellente Jonckvrouwe als Walericke/
alleen bidde ic dat ghyp u barmhertich
ooge wilt staen op dit mijn erhermelic
lede/nochtas en wilde Walericke haer
niet allern gheweerdigen van hem niet
een woort te antwoorden/maer en wils
de hem oock niet aensien/ dan keerde
haer aensicht omme nae d'ander zijde/
maerom de armen Wernan vooz haer
op zyn knien sittende/ zyn tranen ver-
meerderde/ zynuchten verhefte/ ende
met eē bevedende stemme (die met geweld
scheen ghetoghen te worden upt het al-
derdiepste van zyn herte) vervolckde
hy zyn propoost en seyde: Eylarp Werr-
vrouwe daer en is nauwelijc so hardt
steenrotse die ick met mijn tranen niet
en soude vermozwet hebben/maer ock
arm uwe geliefte van my te refuseren
neemt daer deure meerder wassinge/ge-
lork de planten vande vorchticheyt des
waters heer doetsel nemen/ ende ont
dat het my dan onmogelick is sonder
uwe gratte langer te leven: So bid ick
u seer ootmoedelick/ dat ghyp my vooz
alle

Me mijne getrouwſcheyt/ deſe genade
 noch niet en wile wepgheren/ van deſen
 ingeluckigen minnaer upt het leven te
 helpen/ en over my ſelfs de Juſtitie te
 doen/ van dat ick u (doch onwetelick) ſo
 rootelijck miſdaen hebbe. Ontfanght
 mijn Alderlieſte / ontfanght doch deſe
 willighe offerdande handen geven die
 oortwilllichje ende in blifſchap ſterft/
 ende dat ghy ploffier neemt in de upt-
 lozinghe van zynen bloede. Indien
 ghy't niet doen en wile om mijne ver-
 ſuſten/ ſoo doet het doch om de liefde
 Gods/ ende ick ſal daer deur aen u ver-
 onden worden/ om zyne Goddelijcke
 Waſſepte in d'ander werelt te hebben/
 dat ghy in vzeuchde ende eeuwige bli-
 jſchap meucht leven/ och dat waer t'ge-
 we waer in ick alleene mijn volcommen
 ploffier ſoude conuen ſcheypen. Ende
 ter met tooch hy zyn Capier t'welc hy
 effens hem hadde legghen/upt / ende
 zentende Walerike daer van het ge-
 eft/ ſettede de punte na zyn hert/maer
 e Jonckvrouwe viel teghen d'aerde /
 oech haer hande ende troc haer hant/
 yde rijtende ende ſchrepende. Waer
 d'ernan hie haer haſtelick wederom
 p/ende hem omkeerende ſeyde hy met
 e bevende ſtemme tot Palmerijn: Och
 heer Ridder wat uptermaten groote
 zoefheyt is dit/ vā te ſien in een alſule-
 en ſtate de ghene die ick ter werelt het
 neefte beminne / en hem wederomme
 eerde tot Walerike/ ſeyde hy: Een ee-
 lich diſick maecht mijnen doot ſoo veel
 e miſerabeler Me-vrouwe / te weten/
 dat ic ſorge oft ghy na mijn oberlijden
 niet eenige weethet om mijn wille
 out mogen beſchuldicht worden. Och
 ſe ick verſeekert waer dat t'ſelve niet
 ſoude geſchieden/ende dat mijn lide
 och eens ſo waer waer om dat t'ſelve
 niet de uytblaſinghe van eenen ſoeten
 int mijn leſt' acffens/ altemael ſeer

haſt ſal opnigen. Daer nae heerde hy
 zyn oogen ten Hemelwaerts/ en ſeyde:
 Och Godt wil haer ſoo veel vzeuchde
 verleenen/ als ick om harent wil vzeef-
 heyt lyde. Ende hier met bevinck hem
 alſo de vzeſe van eenen tegenwoordighe
 doot/ dat hy geheel upt ſp ſelve ter aer-
 den neder viel ſonder eenich lie meer te
 verroeren/ waerom Palmerijn meynde
 dat hy gepoffeert ware geweest/ en heer-
 de hem tot Walerike ſeggende: Ic zweer
 u by God ghy valsche vzeuwe/ dat ick
 mijnen goeden wille t' uwaerts/ veran-
 dert heb in el furieuſe gramſchap daer
 met ic u ſal betoont u ongelpe in de al-
 te groote ceredie u aengedaet heeft.
 Waer ſtende dat Wernan wederom by
 quam ſeyde hy: Indien ghy u zyn zgt/ ſo
 verandert uwe optue / of ic ſal u lichaem
 in ſo veel ſtucke houwen/ als ghy deſen
 Ridder menich lyde aendoet/ ſiet ic ſtel
 u te vze de doot of de liefde/ kiſt wat u
 belieft. Als Walerike deſe reſolutie hoor-
 de/ fronſelde haer hoorhoof / kniſte
 op de tanden/ en houdende haer vupſten
 toegedote/ antwoorde ſtouwosdellie:
 Waerom verheyt ghy ſo lange/ vā my
 te doen comen int geſelſchap van mijn
 alberlieſte man/ doet al wat ghy wile/
 ick ſal veel volſtandigher zyn int lyden
 hande doot/ als ghy hertneckich zgt in
 uwe vzeerde hoofheyt/ ende haer oogen
 opflaende/ ſeyde ſe: O God waerom lig-
 uwe rechtveerdichz/ dat deſe Woorde-
 naers en Goovers my arme Jonckvrou-
 we alſulck lijden aen doen. Waer ober
 Palmerijn/ ſieſt deſe uptermale groote
 weethet / en denckte wederom in zyne
 fantaſte/ of zyn Alderlieſte Polnarde
 noch eens met gelijcke gramſchap ſou-
 de moghen ontſtecken/ als noch deur
 groote metlijden tot Wernan/ alſo be-
 wercht wozde/ dat hy deur groote ſlau-
 wiſheyt he op d'aerde neder moſt ſtel-
 len/ ende pferentuffchen verbolede de

M

Jonck-

De Historie van

Zonckvrouwe heur granschap ende
 rachte. **Albus** meendop dat uwe tranen
 my also berooveren connen o **Vernan** /
 dat ick daer deur ghelooften soude uwe
 gheueynstheyt / neen / noch het sijnige
 jonck van u noch de hoochdige d'ep-
 ghementen van desen boover / en sullen
 my daer toe niet brengen / ende hier met
 heur handen clancende / begonste we-
 derom aldus te clagen : **Och** mijn mis-
 se is groot / vā dat ick gevallen ben in
 de handen van mijnen aldergrootsten
 vyant **Vernan** / die ic meerder haet toe-
 drage als hy zijne liefde tegens my ge-
 beuysen can. **Maer** vliet nu van my al-
 le pdele gedachten / op dat ic alleene bid-
 de om de vergiffenis in mijn sonden.
Comt o doot / ver bittert u teghens dese
 ongeluckige persone / die niet en soecht
 als uwen sijnigen ygl / om te vlieden
 hare vrāt. **Och** ellendich herte bedroeft
 vā alle hope / hout op van meer te wen-
 schē na eenige werelts vzeuchde / maer
 sielt u begeerte tot de repse nae d'ander
 werelt / om aldaer te ontfangen den ge-
 nen die om de getrouwicheyt van my /
 zijn leven ellendichlic verlozen heeft / en
 hier niet wort sp sulcken droevigen ge-
 laet toonende en so seer schrijpende / dat
Palmerijn en **Vernans** Dienaer deur
 compassie bedwongē wordē / haer daer
 inne geselschap te houden / nochtan en
 hielden se niet op van haer te vermanen
 tot medelijde vā dē ellendige **Minnaer** /
 die soo haest als hy wederom een wip-
 nich tot sp selve hadde gewest / en sien-
 de wort de upermaten groote droef-
 heyt vā zijn alderlieffste vyant / op nieu-
 wes wederomme (soo deur medelijden
 tot haer / als deur zijn eyghen verdriet)
 also beweert wort / dat zijn ziele de gee-
 sten upt alle de litmaten by een verga-
 derden / ende die deden trecken ront om
 hare p'ncipale woonstede / zijn bedruc-
 te herte / waer over alle de buijeste bee-

le vā zijn lichaem so zout / stift en bleef
 bleven / als den genen daer vā den geest
 geheelichen uptē lichameliche geuanc-
 kenisse verlost is / welck **Palmerijn**
 medelijde also groote heft dede verster-
 ken tot den **Adider** / als hy zijn toornic-
 heyt vermeerde tot de **Zonckvrouwe** /
 seggende : **Och** **God** / hoe ist mogelijk
 dat int herte van een teere **Zonckvrou-**
we / alsulcke wzeethz can logeert / maer
 opspringende / seide hy : **En** denck niet
 ghy wzeede **Dolbinne** / dat mijn tranē
 gestroet zijn om eenich met lijden van u
 want ick sal u leven niet meer sparen /
 als ghy ghenade wilt doen desen ellen-
 dighen **Adider** / die daer op d'aerde leyt
 en sterft om uwen wille. **En** hier met
 toorch hy als **Wij** furieus zijn sweert
 upt / ende ginch nae **Valerike** / segghen-
 de : **Ghy** onbermhartighe **Opgerinne** /
 beveelt **God** u ziele : **Maer** over de jonc-
 vrouwe (siende het wzeet bedrupt van
 hare doot) so hart alsoe mochte beston-
 de te roepen om hulpe / maer t'was te
 ver gheefs / want dese woeste plaetse en
 kenden geene andere geselschap als de
 gene die in hare presentie warē met de
 wilde beesten / waeromme sy haer resol-
 veerde te sterben / ende seide : **O** mijnen
 getrouwen man / die leeft mette geesten
 vande oprechte **Minnaers** / ontfancht
 doch blijdelich in uwe presentie de gene
 die om hare liefde t'waerts / met vol-
 standicheyde te croonen / haer goetwil-
 lichliken opoffert indē doot / die ic on-
 nooselich / seide sy haren hals door **Wal-**
merijn / om die by hem te beter te mogē
 afgehouden wordē / lanc upt stekende
 ontfang van uwen wzeeden **Opzā** / ghy
Beul en **Woozdenaer** / verfaet uwe gul-
 sige begheert met mijn bloet / beneer-
 sticht seg ic / beneersticht over u de wza-
 ke vā den genē die ick mijn ziele bevelē.
Om welcke woorden **Palmerijn** (siende
 haer hert hoe langhet hoe herder ver-
 herden)

erden) de patientie verlooz/ en ontstar
 een alsulche gramschap / dat hy zyn
 oge sloot en zyn sweert verheste/ mep
 ende haer int midsen van een te slaen/
 daer den Dienaer banden beswijmbē
 Dinnaer/ riep met luyder stemme om
 enade/ hiel hem den arm en schutte de
 ach/ dan ten soude niet geholpe hebbe
 hadde Vernans bedruete herte niet
 eur een sonderlinghe gratie Gode/ in
 t selfste oogenblich zyne geestē wede-
 mdeur alle de deelen des lichaems
 erspzept/ so dat hy/ siende int werck stel
 n e' verliese vā zyn beminde Valerike)
 eni verstercte/ ende (niet tegenstaende
 me groote swachheit) couragieus als
 n Leeuw op spzont/ vallende Palme-
 n om den hals/ ende septe: Och Heer
 idder deur een al te groote vylent-
 Hay die ghy tot my dyaecht/ soude my
 n liden veroozsaecken/ daerom mijn
 ele noch sou moeten dzoebich zyn nae
 nigen doot/ indien ghy ombzorht de
 ene om de welcke te salveeren/ ick niet
 reuchde dupsent lebēs wilde verliesen
 blense in mijnder macht waren/ Och
 waer beter dat ic niet gebozt en ware/
 s sulcken excellenten persone verlozē
 ude woze om my ogeluckich mēsch/
 ochtans beken ick seer wel dat uwen
 deden wille nergēs upt en spzupt/ als
 ot de al te groote affectie die ghy als
 n getrouwe vylent tot my dyaecht /
 mer dan ick (al leefde ick hondert jaer)
 minste deel niet ghenoechsaem en can
 ergelden/ maer indē ghy my eewelic
 wen volcomen Dienaer en slave ma-
 e wilt/ so bid ic u (sepde hy op zyn knie
 allen en zyn handē bouwen) seer oot-
 oedelic/ dat ghy mijn Heere/ dese mijn
 minde alderexcellentste Jonckvrouwe
 cherlic en sonder verjckel wederom
 leypden wilt ter plaetse daer ghyse he-
 en ghaelt hebt. En hem keerende tot
 Valerike/ septe hy: Alderwerdichste

Jonckvrouwe/ woze de lesten adieu bid
 ick God dat ghy in ruste en volcomē ge-
 neuchte meucht leben/ terwylen desen
 uwen ewigen getrouwen Vernan In-
 woonder sal zyn van dese Wildernisse/
 om albaer woze e' liden dat ick u tegen-
 wozeich tot mijn groot leet wesen aen-
 gevee heb recht beerdige verdien peni-
 tentie te doen/ tot dat ic verlost sal woze
 den van alle dese wereltliche miserie.
 Welck leste gebede meer machts hadde
 ober Valerike/ als alle zyne voorgaede
 diensten en getrouwichheit/ want hy en
 hadde daer van e' leste woze nauwelic
 wtgespzoekē/ of sy dede van haer gesich-
 te de verblindinge des grāschaps/ ver-
 moede haer verhart hert aenmerckte
 de stantasticheit van haren getrouwen
 Dinnaer/ en viel hem om den hals/ seg-
 gen: Och mijn Heere/ ick hope dat uwe
 verlossinge albereets e' beginsel sal zyn
 vande blitschap van mijnen gheest/ die
 alnu e' aldergrootste soetcheit vint in
 den genen daerse strax de aldermeeste
 bitterheit in smaecte/ daerom siet hier
 voze uwe voeten nwe slave/ u ootmoe-
 delic bibben om de vergiffnisse van e'
 onvergebelcke misdact/ daer met ic in-
 discretelick misbzupct heb uwe groote
 patientie. Als de Ridder Valerike niet
 sulcken bliden gelaet in zyne armē sach
 vallē/ meynde zyn hert vā groter blp-
 schap upt zynē lippe te spzingē/ en bleef
 deur groote verwonderinghe een wyl
 eijts sonder spzaer/ bytās onbewegelic
 sitten/ maer na dat hy zynen geest ver-
 sekert hadde van die een warachtige sa-
 ke en geen visioē te zyn/ verhefre hy zyn
 sieme en septe: Wilt vā my alle anre /
 verbziet/ twiffel/ sozege/ dzoebighe ghe-
 dachtē/ suchtē/ karmē/ weenē en alle me-
 lancolie/ gaet hē woze inde alderwillste
 plaetsten en woeste contrepen des aert-
 ryer u wooninge make/ neet de vlucht
 desperachheit/ want siet blitschap ende
 dzeuchē

De Historie van

vzeuchde/ uwe hpanben hebbe d'ober-
 vant vereregen. Och God wat grooter
 vzeuchde en plapster is dit/ na ee wzeet
 cozmene te ontfange alsulcke vertroo-
 finge/ mijn oogē nu wordp te recht ge-
 zecompenfeert van al uwe uptgestoyte
 tranen/ nu ghy noch eens in blitschap
 meucht aenfehouwen de schoonheyt vā
 uwe vzeuchdine/ vrouwe en gebederffe.
 Met u tegeliderffe/maer uwe eeuwige
 Dienareffe antwoorde Valerike/ hope
 ich te zyn/ danck zy inder eeuwichheyt
 desē goede Ridder/ die my niet gewelt
 heeft doen bekennen uwe twee perfecte
 deuchde/ d'eene vā volstandich en d'an-
 der vā sachtmoedichz/ waer mede ghy
 hebt uwe meeste hpanndine/ uwe groo-
 te vzeuchdine gemaect hebt. Heer Ridder
 sepde Wernā/ hoe sal ic u sulcx opt recht
 mogē ver gelben? woort waer t'is my on-
 mogelich. Niettemin presenteert ic u in
 een topcken van mijnē goeden wille/
 mijn leue/ lichaem en geest/ en bid God
 dat hy met zynē barmherticheyt ver-
 bulle wil mijn onvermogenhiz/ en u so
 geluckich make/ als uwe deucht teges
 my verdient. Laet varen dese propositie
 antwoorde Palmerijn/ want ich en heb
 niet meer gedaē/ als ic ee pebedē te doe
 schuldich soude kennē/ daarom laet ons
 niet hanterē als alle vzeuchde en plap-
 sier. En om sulcx perfect te make/ vol-
 brichte dese twee minnaers in groter
 vzeuchden heur houwelicke deure tegē-
 woordige gelofte/ in presentie van twee
 getuppen Palmerijn en de Wienaer vā
 Wernā/ die met zyn Alderleeffte de clep-
 ne reste des daerhs in alle geneuchelic-
 ke r'samencontinge oberbrachte/maer
 so haest als de nacht gecomen was/ be-
 hoelp hē eenpgelijc t'beste dat hy mocht
 in de sprlocke/ alwaer dese twee gelieue
 de anderē so wel geselschap hieldē/ dat
 Valerike verclaerde nopt so geneuehe-
 liche nacht in eenich hoerbich Valeps

onderwondē te hebben/ alsoe opt mossen
 bedreken vā Wernā/ vzeuchde gepaf-
 seert hadde/ om datse haer minnaer tot
 verschepe de repen dede onderbinden de
 belicaetheyt vā dē smaet der spise/ niet
 als die de lecher heyt deure de sause sore-
 ken/maer als de gene die langen tijt vā
 spise en dzanc geweest zynde/ grootelic
 hongert en dorst/maer so verre sommi-
 ge verdzietige jaloesen twijffelden/ of
 Valerike haer doot gebleven minnaer/
 die haer meynde te robē/ daer te voren
 oot geschoncken hadde de Bloeme die
 Wernā int selier meynde gepluct te heb-
 bē/ sulcke sorte haer selven quelders in
 weet te anders niet te antwoorde/ dan
 dat syder so veel in haer hof had staen/
 dat Wernā veel eer t'plucken verdzietē
 als hem de bloemē gebzakt. En dē mo-
 gē gecomen zynde/ presenteerdense den
 anderē heure dienste en dancsegginge/
 overmits Palmerijn zynē werch reet/ en
 Wernā met zynē dienaar en Valerike
 repden na de Casteel van heure onder-
 re/ die overmits heure rōste sulcke blig-
 lichap schepte/ dat ghy deure de oberp-
 singe vā dē/ so verre u eenige dzoefheyt
 quelt/ u vā de selbe so ghy wilt/ meucht
 verlossen/ en indien u mige oock gefar-
 eert woort met eenige ledige siechte/ die
 genesen niet de verbullinge vande ghe-
 dachten der belicate spise diemē aldaer
 opte Bruploft nutte/ doch so dat nē hel-
 pē en wil/ so voecht u mede aen een wel
 heropde tafel/ indē ghy daer vā sulcke
 swaccheyt niet ghesalbert en woort/ so
 besgeteert vzelijck van alle remedien.

Hoc Palmerijn twee Ionckvrou-
 wen, met een Valck jaghende, ont-
 moete, ende hoe hy overwon de xij.
 Ridders van den Herroch van Gal-
 les, uyt wiens handen hy oock ver-
 loste den Ridder Hermes.

Het lvij. Capittel

Palmerijn

Palmerijn van Bernan gheschep-
den zinde/veest in mynlinge van
Felsol noch eens te vinden / of te
widerom na Londen te keeren
so langhe voort / tot dat hy aent eynde
an een groot Bosch twee Jonckvrou-
wen / de Moeder met haer Dochter /
erghelschapt met vyte Schilcknech-
ten / ontmoete / die met eenen Walck en
en Bmele jaerhden / waer in Palmer-
ijn sulcke gheneuchte nam dat hy met
ijn peert stille hield / t'welck de Doch-
ter stense wort / tot hem seggende: Men-
hesen u stil houden Deer Ridder / soo
wilt u dat uwe reyse met goenen
erste genodert en wort / indient u der
alben ghelieft met ons te rijden wes
ene staende water hier na hy / so suldy
aldaer eerst d'aldergenuechelicste vo-
gelteften mogen / so om de overbloet
ande vogelen / als noch om de beucht
an mynen Walck / die nemmermeer in
in bluchte en saltet. Welcke presenta-
te Palmerijn (als sonderlinghe sulcke
hecoptinge beminne) al nant / ende
met met de Jonckvrouwen in de Boec-
anden onder heur Casteel gelegen / al-
daer hy met sulcke gheneuchte so vele
hy gheghen om laege sach werpen / Wat
noghelen grappen / ende Telingen dupe-
len / dat hy daer deur zyn doortrepsen
vergetende / bedwonge wert te vernach-
ten aldaer opt Casteel / alwaer se so ge-
linghe niet ghecomen en waren / of te
hoonheit en e'graceus wesen / syjen
en deur Palmerijn soo sterck opt heur
ewoonelike crachten op des Jonck-
vrouwen Dochter / dat haer begheerte
edwonghen wort tot hem vooz haven
Biquaer te verlesen / seggende: Heer
moeder / u sal beliben ons uwe staete te
verclaren / op dat wy deur antweten-
hy / uwe weerdichz niet minder eere
en doen als sy verpicht. Sijde vrou-
we antwoorde Palmerijn / ich ben een

vreemdelinck / deur Fortupne en tem-
preste der Zee / in der Epland gecomen /
ende verwachtte bequamen tijt om we-
derom na myn lant te keere / met noch
meer andere genuechelicke propoosie /
die sy durrendt t'avontmael / t'amen
hielden / de welcke de Jonckvrouwe so
wel gebielen / dat se (hem daerna na zyn
laepcamer geleydende) heur selven hy-
cans in zyne armen soude ghesmeten
hebben / maer de vreesende beschaeme-
hyde was vooz die reyse in heur noch
niet stercker als de liefde / die heur noch
cans den gheheelen nacht upen laep
onghelieve / altdes denckende op heuren
beminde Palmerijn / die des smorgens
seer voech zyn peert eyfichte om te ver-
trecken / tot alsulcke doefhepde bande
Jonckvrouwe / als de gene die opt heu-
ren Alderleefften veer upt hare presen-
tie sonder hope van wederom te come /
hebben sien scheyden. Mettemin stonde
dat se geen eerlick middel en hadde om
hem op te houden / wil dese nachtang
haer ghedachtenisse in zyne ntemozte
stellen / ende seide: Myn Heer / naedien
uwe reyse niet en can uptghestele wo-
den / soo bidde ich u dat ghy ten minsten
my wilt doen dit faueur / ende van my
ontfanghen den Walck daer wy ghiste-
ren met jaerhden / in kennisse van de
welbaet die ghy my hebt bewesen /
in u daer toe te vernederen / van
op myn Moeders hups te comen
logeren.

Jonckvrouwe antwoorde Palmer-
ijn / naedien uwe gheliefte is my
dien te fedencken / soo beloof ich u op
skidders gheloode / dat ich die alght sal
bewaren / in ghedachtenisse van my-
ne verbintenisse t'waertz vooz dese ex-
cellente liberaelhepde / sonder hem opt
peinancz over te laeten / indient niet
en gheschiede deur gheweldt of te be-
doef. Hoewel dat hy hare liberaelhepde
daer

De Historie van

daer nae (contrarie van dese zijne me-
ninghe) noch meer verbloekte als ge-
daen hadde den ghettouwen **Winnac**
Wernon/dien sy noch eenen **Walch** (tot
zijn groot bezetter) geschoucken hadde/
(ghelick voor geseyt is) om datse hem
grootelick beminde/ende in sulcher ma-
nieren/datse na zijn vertreck weg inde
Wildernisse/necghens geneuchte in en
nam/om seure groote melancolie (mey-
nende dat sy sonder twyffel den algher-
men pas des boots gepasseert wa-
re) te verzoeken als inde **Jacht** / die
Palmerijn den voogdaenden dach noch
veel geneuchelicker was gevallen/ als
den strydt die sy daer nae moeste passe-
ren: Want twee daghen zijnen wech na
Louven gevolcht hebbende / was hem
van nooden den derden vooght de **Ten-
ten** vade twaelf **Ridders** des **Hertoghs**
van **Galles** te rijden: Ende om dat hem
oyten wech vande **Lantluyden** ghesept
woort/tot wat eynde de selve **Ridders**
aldaer logeerden/wilde sy om zijn we-
dercompste sy zijne **Commeraten** niet
langhet upt te stellen / enen ontwerch
foecten/maer terstont sach sy eene van
de twaelve tot hem comen loopen/roep-
wende: Keert wederom / want ghy en
sult also niet ontcomen/ofte een sonder-
linge sterckheyt moet u daer deure hel-
pen. **Woo**waer **Heer Ridder** antwoor-
de **Palmerijn**/ghy ghehuypt seer we-
nich beleefte hebdt/van upt te epfessen
den genē die u niet te royt en doet/maer
ick byese van uwent weghen/dat ghy
met u exempel' gemeyn spreekwoort
mede versterckē sult / dat als t'seyt ge-
schiet is/cont eerst het becomē. **Ghy**
wile noch inde **Comedie** den sot ma-
ken antwoorde den andere / **Woo**waer
ick sal u haest een grabsteysche perso-
nagie doen spelen/ghy hebt te langhe te
preerde gheroben/ick sal u brengen daer
BDP in en ghehele **Jaer** noch **Leersē**

noch spozen van doeten en sult hebben /
meer ghy waer/in een roel plaets daer
noyt **Son** noch **Maen** en seht. **Hy**
luste wel te wetē seide **Palmerijn**/wilt
u sulche gemackelike pant offelē/daer
de **Ridders** soo langhe op begheeren te
gaen wandelen/heest lerten maeken /
ende hier met ginch den **Ridder** naer de
Tenten/ende **Palmerijn** voechde hem
so na/dat sy den **Ridder** **Derweg** (wilt
pagie sy zinnen **Walch** te bewaren gaf)
onder heutluyden sach gaen te voert en-
de bloots hoofte/ende siende datse yet
weg vertoefden/seide sy: **Wola**/haest u
wat/ick heb noch op ander plaetsen te
doen / waerom den **Ridder** bestonde te
lachen/ende antwoorde: **Ick** bidde u en
wilt my doch niet sulche groote onbe-
leefte niet doen befamen/vā u te la-
zen passeren sonder u eerst eenich goet
chier aen te doen/want al set ick sulc
toe/soo zinder noch elf van mijn **Cam-
meraten**/daer van is de minste so cour-
toys/dat sy u geensins en soude willen
vooght laten rijden / sonder u eerst een
tweynich vant peert te doen staen/om u
per twee van twee moede rapse opt punt
van zijn **Lancie** te doen rusten. Ende
hier met liepens op den anderen met
sulcken ghewelt / dat den **Ridder** zijn
Lancie brac/maer **Palmerijn** trof hem
soo net dat sy hem achterwaers ober-
upten sadel smeet/ende boden den ha-
den spzonek / tracht hem zijn peert een
schouder in stuckē/waerom **Palmerijn**
terstont zijn peert by den toom greep/
ende gaf den **Schiltnercht** van **Der-
weg**/segghende: Dese denck ick en sal
van daer niet meer begoren te rijden/
maer terstonts quamper eenen andere
Ridder so furienelick tegens hem lo-
pen/dat zijn spere al byē stuckē spzong
waer teghens hem **Palmerijn** in so die-
pe de botte dede vallen / dat sy in byē
uren daer na noch handen noch voeten

in verraderde/ en niet de selfste zyne eer-
re Lance wierp hyder noch hier om
tege/maer opt Parnas bandt bysien
pionckle in slachten/warom hem ter-
conts een andere ghegeven wert/ met
te welcke hy de resterende vss bedwong
te eerste geselschap te houden/waer na
hy hem terfontis by Hermes boechde/
egghende: Heer Ridder warom stelt
hy langhet uyt vant beste Oorloof hy
neert vā hant allen te nemen/om wel-
te woordt Hermes hem woxt kennen-
te/ende liep hem terfontis omhelsen/
ontwoordende: Heer Ridder en wilt
noch sulche groetenisse tegens my niet
meer gebuyckte/als ghy my enige da-
en vooleden/doen ghy de Jonckvrou-
de boerde/bewest/want ic om u daer
egheus de re verentie te doen/meer als
ware uren lanch met mijn breuen int
cas moeste leggen byllen: Allettemin
ghene ick doe teghens u gedaen heb/
s deur onkenisse geschiet/daeromme
id ick u daer van ootmoedste vergif-
nisse/ende Godt Almachtich moet in
er eeuwigheyt gelofte zyn/dat ghy al-
ier so wel te vos gecomen zijt om my
te verlossen/maer sonderlinghe dat ick
gebonden heb/waer in ick om de be-
te stadt van Enghelant niet en sonde
allen gefalteert te hebben/so om uwe
plentschap als om den danck die my
en Coninc daerom weten sal. Waer
hy hem Palmerijn vertelde de geheele
geschiedenisse tusschen Vernan ende
Dalerike/doende hem daer niet nemen
en van de beste peerden / ende zynen
Schilcknecht en ander al vande twaelf
Ridderen / die noch alle om leeghe int
ras neder laghen/d'eene opt hooft en
ander opten vlenkooch rustende / de
erde opte knie halspelende / ende de
erde noch in beswym zynde / soo dat
Palmerijn tot Hermes seide: My
sint dat dese Ridderen den hoorzaen-

den nacht langhe op schijnwacht moe-
ten ghestaen hebben/om datse so slaper-
rich zyn/ende latende de reste der peers-
den loopen/reet hy hier met int ghesel-
schap van Hermes hoorzaen/tot datse
quamen by een claere Fonteyne inde
Wildernisse/vande boomm (hy ghevat
albaer ghewassen zynde) beter bescha-
dout woordende/ als oftse een sterffel-
ke hant by oordeninghe geplant hadde/
waerom hem Palmerijn (als noch seer
morde zynde vande roynopinghe mette
twaelf Ridderen gebonden) aldaer per-
wes wilde rusten.

Hoe Frisol noch eens viel in de
handen van Palmerijn, ende daer
wederomme uyt verlost worde
deurt middel van Colmelie zynen
Schilcknecht.

Het lix. Capittel.

DEn selfst dach als Palmerijn
dese twaelf Ridderen overwon/
was den Hertoch van Galles
op de Jacht ghereden / met
hem ghenomen hebbende het beste deel
van zyne Ridderen/soo datter niemant
sonderlings op't Casteel ghebleven en
was als Frisol / den welken siende
datter sos veele ter aerden ghesmeten
wozden van eenen Ridder / dorchte wel
dat het Palmerijn (hoewel zyne wape-
nen sinder dat hy hem t'leest gesien had-
de/beraubert waeren) sonder t'wiffel
moeste zyn. En niettemin dat hy zyne
cloeckmoedicheyt t'anderen tijden seer
wel onderhouden hadde/soo dorchte hy
nochtans hem tot een groote oncere te
sullen strecken/indie hy hem aldus liet
voorby passeren. In welke denckinge
hy noch nauwelijcx en hadde bestaen te
fantaseren / of hy sach tot hem comen

De Historie van

zijn Albeelste de Baster banden ver-
roch/seggende: Heer Frisol/indien ghy
reynighe beghinghe cont ghypan in een
Yonckvrouwe eenen seer aengenamen
dienst te doen/soc bid ick u/dat ghy de-
sen hoheerdighen Ridder / die t' volck
van myn Heer aldus gerractert heeft/
betoonen wilt dat het een sotheit is al-
sulckelupden te misdoen/daer aen ghy
mijn bydoet ende my een dankbaer
woerdich plapster sult doen. He-
vrouwe antwoorde Frisol/die had ick albe-
reets dastelich bekoren/ dan nu u ghe-
lieft my niet u ghebodt te sabotiseren/
so sweer ick noch veel dastelicker desen
Ridder te overwinnen / ofte den zinne
hant mijn Fortupne mijn leven te doen
eyndighen/ t'welck ic nochtans niet en
byesse/om dat my u gebot alsulcke con-
sagie gegeven heeft/dat ic sonder twij-
fel hoop te volbrengen onser beyder be-
geerte/ende hier niet reet hy sonder op-
houden in volle wapenen den wech die
hy Palmerijn hadde sien houden. Ende
als hy ontreft de Pontepine quam/wert
hem Palmerijn vā verre siende/seggen
de tot Hermes: Monen groote byint/
den Ridder die gins come riden/is den
groote byant die ic ter werelt hebbe/
daerom bidde ick u op alle byenteschap
dat ghy ons gebricht niet en wilt belet-
ten/tot dat een van ons beyden t'leue
geeyndicht heeft. Ick antwoorde t'selue
seer gheerne antwoorde Hermes / als
ich dencke dat ick daer mede vol doe u-
we geliefte/marr seer noode als ic den-
ke dat ghy u sout moghen stellen in ee-
nich perichel/niettemin betrouwende
op uwe eloetmoedichz. beche in Gods
name. Hier niet ginc Palmerijn te yere
de vloot zijnen helm/ende reet Frisol in
een groot dal te gemoete/den welck al-
lachende en nochtans niet re beswaert
hert tot hē sepde: Heer Ridder ghy moet
eens halcken Propheet zijn/ nadien ghy

so wel cont raden/dat ick u allene com-
soechen. Tot u ongheluck antwoorde
Palmerijn/waer niet sp beyde hare li-
den vreden/ende Frisol byacht zū spere
in dyle stucken opt harnas van Palm-
rijn/die niet sulckē furie loep/dat hy so-
steerde/waerō hy in groote looznhepe
zijn Lantle so gewellich tegen d'aerde
stiet/dar se aen spaenbert sprong: Ende
hebbende zū peert weder om na Frisol
gheheert/troch hy zijn sweert uyt ende
gas die daer mede twee so dappere sla-
gen op zijnen helm/dat hyse den ghe-
ten dach gheboelde. Niettemin en ver-
schijcte Frisol daerō niet/waer sloech
seer furteuslicheit na zūne byant byrā
blinbeling/om dat hem Palmerijn deur
de mentichte der slagē/nanwelckx rent-
ghen tūt en gas om zijn gesicht deue bi-
siet te nemen/niettemin hielden so haer
eenen langen tūt in eenen ghelijcken fu-
rieusen staet/tot dat Palmerijn Frisol
by zūnen Schild greep/en die so lange
herwaerts ende derwaerts troch/dat
Frisol ter zijden vā zūnen peertō vtel/
niet so swarē val by hy geheel verbaest
op d'aerde bleef legghen/overmits den
geweltdigen ruc vā Palmerijn/die hie-
om uften sale sprong/ende riep met luy-
ber stemme: Ic en moet noyt meer Pal-
merijn van Olijden herten/indien ghy
alnu u hooft niet en verliest/t'welc den
Schildknecht van Frisol soo haest niet
ghehoort en hadde/oft hy stont mē de
rasschelich van zūne peert ende liep Pal-
merijn te voet vallen/segghende: Edel
Ridder ic bidde u deur de reere des Ri-
derschap dit ghebricht een weynich te
willen ophouden/want indē ghy Pal-
merijn van Olijden hiet/so hendy mijn
bydoet/om den welcken ic soechen ick
soo vele moeyten ghebaen hebbe. Adm
welcke woorde Palmerijn de Schild-
knecht so heestlich anrschoude/dat hy
terstonts kenneh wert dat het Colmelle
was

was den Bone van Gerard / die hem
opghewort hadde int geberchte / waer-
om hy zyn swaert om verre smiet / en
leep hem omheilen / seggende: Hondert-
font wilkerom moet ghy zyn mijn vroe-
der Ghelofte moet God zyn mijn Vre-
antwoorde Colmelle / van dat ich u ge-
bonden heb / maer een gratie (die ich u
n ootmoedelijck bidde) resteer te noch
om onse blijfchap perfect te marchen /
te wiken / dat u believen wil voor dese
repse te laten passe ren mijnen Broester
Frisol. Colmelle antwoorde Palmerijn /
ghy begheert van my een groote sake /
maer onse vrientfchap is noch veel gro-
ter / daarom isse u voor dese repse ger-
teentert / ende laet ons t'samen voozdaen
repfen. Als Frisol die noch half ghaest
was vanden val / ende gewont op ver-
schepde plaetsen / ditsach / septe hy: Hoe
mijnen ghebrouwen vrient Colmelle /
wildy my verlaten om te volgen mijnē
opand. Iac hy septe Palmerijn / ghy
meucht na eenen andere. Dienaer sien /
ende wederō keeren als u beliefe / want
voor dese repse heeft hy t'leven behou-
den. Maer Colmelle antwoorde hem:
Mijn Vreer Frisol / daer van sal u gelle-
den u te ontschuldigen / want om de-
sen Ghedder te soeken / heb ich verlaten
t'huys van mijnen Vader / ende heeft
nachten ende dagen niet groote moep-
ten denerepse inenigerhade periculeuse
contrepse. Maer het anders niet zyn en
mach so segt u waken septe Frisol / est
bā Colmelle te peerde gebouert zyn / re-
hy zynen wech / verbloekede zyn qua-
de Portuone. En als hy een wyle t'ges-
met groote pijn van zyne wonden / al-
dus hadde gereden / sach hy niet hollen
lape tot hem aencomē eenige gewapen
Ghedder / zinde de Hertoch met zyn ge-
felschap / den welschen van de Zacht ge-
rommen wesende / ende denkende dat
Frisol om de oozsachte voor verhaelt /

verbolcht was bāde genē die hy t'mee-
ster werelt hate / ghelijck hy deur de
ghedaente van dien (die hem van zyne
overwonnens Ghedder verclaerden)
vermoeden / hadde haestelijck eenighe
Ghedders doen Wapenen / ende wilde
Frisol daer niet te hulpe comen / maer
slende dat die van zynen vrant so qua-
lijck ghetraect was / verbloekte hy
alle de Zachte / Zaghers ende honden /
en wilde niet geweld boozt rēde / maer
Frisol ontreit hem daer van / seggende
dat het onmogelijck was dien te ach-
terhalen / om dat hy albereets eē lange
wyle van hem hadde gheschepden ghe-
weest / ende den nacht seer na hy naecte.
Wes halben sy also wederom keerende /
ontrent te sien uren des ahonts int Ca-
stel quamen / alwaer Frisol deur beke-
des Hertochs / in een vande beste Ca-
meren ghelept woode / ende vande Me-
dieijnmeesters en Barbierē seer neer-
sich gebisiteert zyne wonden / die seer
periculeus waren / t'wile de suster des
Hertochs so geringe niet ghehoort en
hadde / oft sy quam hem besoecken / en
hē cussende / septe: Mijn Alderliefste
ich bid u seer ootmoedelic / dat ghy my
de gratie doen wilt ende my vergebem
mijn sorte onhoorsichticheit / daer niet
ich u dat die ongelut geraden heb. Me-
vrouwe antwoorde Frisol / die niet mis-
baen en heeft die en is ged vergiffentisse
van noodē / daarom en doyst ghy die ad-
my ooc niet verfoekē / wāt ghy my niet
geraden hebt als om te vermeerderē
mijn eere / maer t's de quade Portuone
die my so contrarie is / mettamin verblif
de ich my vāten saechte te wiken / dat
ich overwonnen ben bā den alderbestē
Ghedder der ghewerelt / wien
denke ich alu so groot achte / dat ich
hē dienst sal doen maer te ran of mach.
Hoe septe de Princesse / septe soot / daer
nae so qualich ghetraect te zyn van

enen Ridder / dien noch eenen goeden
wille toebjaecht / nae dat meer is / hem
dienst begheert te doen. Loopt nu ghy
sot / loopt nu een ander soecken die u be-
minst / want ick sweer u by den lebendi-
ghen God / dat ick u alre meer hater als
ick u opt bemint hebbe / om dat ghy be-
minst den genen die ghy t'meerste behoopt
te hater / soo en cont ghy noch anders
niet als hater die u bemint. Ernsceert
my die vrouwe antwoorde Frisol / me-
can zijn goet ende quaetdoenders wel
beminnen / maer wat sout my hater / in
dien ick impacientelick op hem vloecte
ende qualick sprake. Daer op de Prin-
cesse geen antwoord en gaf / maer ginch
haestelick in groote verstoornisse upt
Camer / latende Frisol alleene in een
groote melancolie / segghende: O ghy
byant Fortupne / ghy hebt recht getrof-
fen om tusschen u en my u byantschap
te verstercken / maeckende myn alder-
meeste vriende myne grootste byande.
Versterckt / versterct u boosheyt / want
u welbaden doen my meerder pijn als
u tegenspoeden / maer u byantschap en
sal niet connen laten van my noch eens
met uwen quaden wille te vergunnen
de groote welbaet / van my te doen pas-
seren dit miserabel leven / daer mede
onse ellendicheiden alleen connen gepin-
dicht worden / t'welch my bycans doet
sot byesende achten / alle de menschen
die gelooven datmen na dit leven come
in een beter / ende nochtans byesen upt
het quaet int goet te vallen / ende soude
noch langher zijn claginge volhart heb-
ben / maer den Hertoch quam hem visi-
teren / den welken des anderen dach
daer na oock dede af stellen de tyranni-
ge costume van het beverche der twaelf
Ridderen / booz alle de gene die ober de
brugge by zyn Casteel passeren wilben /
en nam booz hē int Hof des Coninc te
Aspen / so haest Frisol genesē soude zijn.

Hoe Palmerijn, Hermes ende

Colmelie wederomme binnen
Londen quamen, ende vande af-
fectueuse onthalinghe die heur
den Coninc betoonde.

Herix Capittel.

Als Palmerijn van Frisol ge-
scheiden was / verbolchde hy
voorts zynen werch nae Lon-
den met Colmelie ende Her-
mes / den welken (om dat hy hem van
Colmelie Palmerijn hadde hooren no-
men) tot hem sepde: Myn Heer nu en
meucht ghy niet meer secrete houden
den naem / nae de wetenschap vande
welcke ick soo langhe verlangt hebbe.
Het is wel also antwoorde Palmerijn /
nochtans had ick booz my ghenomen
die so geringe niet te openbaren / maer
men mach wel segghen / secker is de
voorneemste / maer onseker de vol-
brenghinghe. Ende hier met keerde hy
hem tot Colmelie / hem vragende na de
nieumaren van Gierckenlandt. Daer
op hem Colmelie bestonde te verhalen
de verscheyden plaetsen daer hy hem
met so grooten pver inne gesocht had-
de / seggende bycans den verst te heb-
ben geheel Gierckenlant / eer hy eenige
nieumaren van hem verstonde in Ma-
cedonien / van de goddinge des epselic-
ken Serpents / en om hem waders te
soeken / boozs ghecypst te wesen nae
Duyllant / alwaer hem oock niet vin-
dende / was hy teirlesten ghecome al-
daer in Enghlant / ende deur den noot
bedwonghen worde / hem te begheven
inden dienste van Frisol / inden welken
hy altijt niet d'aldergrootste begierren
zins herten / maer bycans deur een trū
hoyende hope hadde verbept dese gelue-
lichts

hige ontmoetinge. Daer op hem Pal-
merijn antwoorde dat hy in coeren tot
hoopde te verghelden een deel van zyne
moeyten/ ende reysden dese twee vrienden
wijders so lange metten anderen
hoofde / tot datse binnen Coninc qua-
men alwaer Hermes vooz up te reet nae
Palmerijn om te bootschappen de com-
ste van Palmerijn aen den Coninc / ble-
daerom aenstelt blitschap om sing dat
hy deur de grootheyt vā dien. Hermes
tot verstercken reysen omhelste / ende
hooghelijck bedachte van dat hy we-
derom albaer ghebrucht hadde den ge-
nen wiens presentie hy vzeuchde ver-
meerderde. Morstans en was zyn re-
creatie niet te ghelicken by de onuyt-
pzeerlicheit blitschap vā Dtolomeus
ende Trinius / want heur groote be-
geerte nae zyne comste dede haer in al-
kulcke melancolie leven/ dat den genen
die acht ghenomen hadde op haer ghe-
act/elaerlic soude hebben comē mē-
ten dat heure oogen die kan te hoogens
ot scheyden gestelt waren/in te oogen-
alich (soo gheringhe sy dese bootschap
verstonden) verandert worden in een
archelijck gesichte/ om met het selbe te
moghē aenschouwen heuren Palmer-
ijn/ sy strax te peerde gingē ende hem
te gemoete reden/ malcanderen omhel-
ende met sulcke affectie / als twee op-
recht vrienden doen / die den anderen
vā een verre reyse comende/ ontmoetē.
Ende als de uyterlike reyskenen vande
wellcomsten/ om te betoonen den goe-
ven wille die se bē anderen int binnenste
van hare herten toedroeghen/ geschiet
waren/ seide Trinius tot hem : Wijn
aldergetrouwe vriend/ hoe is mogelich
dat ghy soo langhe hebt mogen dueren
niet mijn presentie/ Wijnheer antwoor-
de Palmerijn/ wilt daer niet d'onsker-
terheyt vanden handel deser Werelt
niet schuldighen om my daer vā te ont-

lasten / want ten tijde als ick verbrock
was mijn meyninge des anderē dach
wederom te comen / maer de gheschie-
denisse vande sacker/ is so verscherpen
gheweest van mijn voozbedacht heyt
dat de verlenginghe van mijnē weder-
comste tot hier toe bedwongen is wo-
den. Ende hier met quamen se by r' Pa-
lers / alwaer heur den Coninc aen de
pooze verwarste / vooz den welcken
Palmerijn op zyn een knie viel / ende
wilde hem de handen cussen / maer den
Coninc en was zyn geliefte niet sulc-
te ghehenghen/ van hem by de hant ne-
mende/ ginck met na de sale/ alwaer hy
hem mede dede sitten in zenen costelic-
ken stoel / ende seide : Wijnen grooter
ende getrouwen vriend/ wat Fortuyn
heest u doch mogen veroorsacken een
soo langhe absentie / maer vooz al wile
my doch segghen / waer ghy in plaetse
vā uwe swerte / dese costelike wapenē
vercreghen hebt. Waer op hy den Co-
ninc verhaelde al wat hem oyt Oester-
el by betooverde water ervaren was/ en
hoe hy zyne wapenen albaer verandert
hadde/maer op de reste van zyne seften
en wilde hy niet vooz passeren / dan
Hermes en conde die niet verswigen/
maer seide die oyentlic in presentie vā
r' geheel geselschap/ waer deur den Co-
ninc op stont en ginck hem omhelzen/
seggende: Wijn verwonderens weerdis-
ge vzoome seften Heer Gidder/ doen my
u soo seer verminnen/ datter geenē an-
deren persone in mijn gheheel Coninc-
rijc en is/ diens presentie my alsoo seere
verheicht als d'utwe/ maer ten cā niet
zjn dat u nae soo groote moeyten geen
behoef des rustens en is gebodht/ daer
om bid ick dat ghy sonder langer upt-
stel/ u gemak wile gaen nemen/ t'wile
Palmerijn achterholde/ en dede hem
nae dat hy de willecomste oock vande
Coninghijne met haer Dochter/ ende
hoofde

De Historie van

hooft alle d'andere Jofphouwen ont-
fangen hadde) in zyn Camer ontwa-
pen/alwaer hem terstont quam verge-
felfchoppen den Prince Trineus/ dien
Palmerijn draechte hoe hy inde saetke
van zyn Liefde stonde. Epitaph myn
Weer antwoorde den Prince / ic sta te-
ghenwoordich int den int punet des
circkels van al myn onghelucken / om
dat als ick in eens van de voorgaende
dagen seer lieflyck coure met Medou-
we de eenige medefghe van myn lyde /
de Dochter vanden Hertoch van Bal-
les daer op so wel aryt nam/ datse mo-
ghelyck eenich amoureuus woorde ver-
stonde/waer deurse sicut vermarde dat
ic een groot deel had inde hermhertige
gratie vande Princeesse. Welshalven sp
haer beste heeft ghebaen om my salche
alderhoochste welbaet / die ick op dese
werelt soude moghen ontfangen / te
ontnemen/segghende tot de Princeesse/
dat het een so hooghe persone als haer/
niet en betaemde/maer veel eer seer on-
behoorlyc was de byeindelingen sul-
ke bypicheyt te betoonen. Welcke nidi-
ghe reden sp hooft so wel wiste te stof-
feren / dat ick alnu in plaetse vant be-
ginsel der cleyne Liefde/die ick hier be-
hozens in vergelinge van mijn groo-
te ende volstandighe affectie albereet
mynde verworpen te hebbe/alnu niet
en ginfete als ongunste/om datse haer
bycang niet en gheweerdicht my meer
aen te sien / t welck my mentchmael
bede beduften om in desperatie met
Stolomeus van hier te scheyden/ ende
te gaen soeken / van den Coninch en
heeft sulx geensins willen lyden/maer
seynde tot dien eynde upt veele andere
middelen. Wese quade Fortupne Weer
Trineus antwoorde Palmerijn/berout
my wonderlike seer/ sonderlinghe om
dat ick vrees dat wy daer deure noch
lange alhier sullen moeten blyven / en

de Weermeestert minken naem/ t welck
my doet sozghen van behent te worden.
Oock soude den keiser onse lange upt-
blyvinghe moghen verdruten. daerom
dunet my goet te zyn dat wy hem een
Schiltmecht beneffing wybende my-
nen Overich seynen / om zyn Majes-
teyt van onse gheringhe wedercomste
te verstandighen/ ende te verstaen voem
gheden dat wy deure ghewelt van tem-
perste soo veer gezeven waen / dattet
voorzong onmoghelick was zyn volck
ofte den Coninch van Nooywoghen te
hulpe te comen/ende hier entusich sal
ick mijn beste doen om d'optule van A-
gricole te veranderen/ t welck hem Tri-
neus niet grooten pber bad also te wil-
len volhzangen/ende tot dien eynde den
volghenden dach de Schiltmechten af
te verdrighen/waer in Palmerijn oock
niet supmich en diel / om eenen droom
die hy den voorgaenden nacht gebruct
was/ inde welcke hem dachre gesien te
hebben zyn Alderlieffte Palmarde. met
een dwoebich ghelact tot hem segghen :
Och mijn Alderlieffte vrient/ haer uwe
wedercomste/want men wil my van u
scheyden ende aen eenen anderen hple-
ken. Welc distoen hem soo seer quelde /
dat hy vanden gheheelen volghenden
nacht niet gheruften en conde/ ende int
punt vande dageraet op stonde / schrij-
vende eenen Brief aē zyn beminde Pa-
linarde / waerinne hy hant ontbode de
quellinge die hy lede overmits dese sa-
etste/ en dat hy hant togteling met zyn
presentie verhoopte te comen troosten.
Oock stach hy daer secretelike den eenen
rinc die hy vande vrouwe vant betoo-
berde Casleel/om zyn Alderlieffte te ge-
ben/ontfangen hadde. Ende den Brief
toeghesloten hebende/gaf hy dien mitt
twee ander Brieven / den eenen van
Trineus aē diens Vader/ ende den an-
der van Stolomeus aē Wylannelle in
handen

anden van Wybanbe/hem niet de au-
 teren Schiltknecht seer ernstelich be-
 telende/datse tegens niemant yet wip-
 anders seggen en souden/dan dat t'on-
 weder heur vpt heuren werch in vzeem-
 e Landen gedzeven hadde/ende datse
 van heur geschepden waren in es stadt
 n Wyantrick/ten eynde so veel te meer-
 tiger vooz vpt te repseu/om zijne Ma-
 stept van heur comste te verstandigē.
 Doch datse heur aldaer int Hof souden
 verhebben/waer niet dese twee Wena-
 en sich aenstont op de repse begaben.

Hoe den Prince Trineus deur
 t'middel van Palmerijn, de Prin-
 cesse Agriole uyt Enghelant ver-
 woerde.

Dat ixj. Capittel.

DEn Coninck wiste nu doch al-
 bereet te deure t' seggē van Wer-
 neg/dat den wedergheromen
 Ridder Palmerijn ghenoeit/
 ende den ghenen was/die so groote eer
 n Wyantrick herregeen hadde/waer-
 in hy alle zijne Baroenen ende Ridde-
 ren dede weten / dat hy des anderen
 werchs een groote Feeste ende opēhof
 alde houden/ter eeren van Palmerijn
 ende zijne Cammeraten / t'welck oock
 alsoo gheschiede / met een groote heer-
 schapt van danssingen/mommerpen/
 instrument-speelen/ Musisch singen
 ende andere genuechelijcke recreatten/
 te Palmerijn een bequame gelegent-
 ept gaben om zijne meyninge te open-
 aeren aende Princesse Agriole/die als-
 den ter goeder adontueren alleen aen
 en versier stonde / alwaer hy deur se-
 netelich presenteerde de andere bagge-
 ten geschoncken by de voorszepde Hof-
 louwe vant betooverde Castel/ende

verclaerde heur alle de vicietuyten van
 dien/biddende datse die om geenderlep
 saecken opt van haren vinger en wilde
 doorn/t'welck hem Agriole niet danch-
 segginghe beloofde / waer nae hy zijn
 pzoopoot verholchde/ende septe: Seer
 Weerluchtige Princesse/ ich en can my
 niet ghenoech verwonderen / hoe ghy/
 die een Jonck-vrouwte zijt van sulcke
 discrete oorbeeld/dat ghy niet min deur
 uwe wiffheyt als deur uwe schoonheyt
 gheacht en wozt vooz een van d'alder-
 erellenste personen der ghescheelder we-
 relt / u laet gouberneren deur den raet
 van een nijdighe tonghe/voozwaer ich
 en soude t'selve noyt hebben connen ge-
 looben / en hadde my Trineus niet te
 kinnen ghegheben / dat nae mijn ver-
 terch / in plaetse van hem te tracteren
 als een alsulcken Heere ende ghetrouwe
 Liefhebber verdient/nwe Princesselic
 he gheliste geweest heeft/hem anders
 geen sabeur te toonen als een verdzie-
 tich aenghesicht / t'welck zijnen gheest
 veel swaerder is gheballen/als gedaen
 soude hebben de pijn van duyfent boe-
 den/al had hy schoon v'een nae d'ander
 moghen liden / t'welck my voozwaer
 dunckt te wesen een quade recompen-
 sie/vooz dat den aldergrootsten/stout-
 moedichsten/deuchdelichsten/schoon-
 siest ende gracieusten Ridder van ghe-
 heel Europa/zijn Waderlant en v'sien-
 den verlaeten heeft / deur d'iversche-
 vzeemde Contropen ende periculuse
 Zeen ghereyft is / ende grouwelijcke
 onwederen met vele tormenten van
 tempeesten / bereypt om schipbreekin-
 ghe te liden/gheliden heeft alleene om
 u te macchen soo hooghen Princesse /
 als hy nae den doot van zijnen Wa-
 der die Godt langheint leven wil spa-
 ren) Wimee verhoopt te zijn / daer-
 roe alleenlijck beweecht zijnde deur
 den saem van uwe deucht / schoonheyt
 ende

De Historie van

ende goede gracie/welcke excellentie cle-
raten hy (in u presentie comede) bevon-
den heeft uwen saem so verre te boven
te gaen/dat hy deur de neerstighe aen-
schouwinghe van sulcke singulierheden
hem so wepnich wachten/dat Cupido
hem overviel/ende een wonde maecte
maer deur zyn ziele (indien uwe gracie
die niet en ghelieft op te houden) rozte-
linge sal den pas nemen/om te bluschte
upte verdzietige geuackentisse van zyn
lamenteerende lichaem. t welck niet en
sal connen strecken / als tot over u een
ghemeyn blameeringe van wreethert/
en tot schade van geheel Christenheit/
daer vant verloop des tijts noch son-
der twijffel de saute sal doen bekennen.
Oock sie ic wel dat wy booz de vergel-
dinghe van onse getrouwe dienssen die
wy uwen Dader bewesen hebben/vā u
anders niet ghenieten / dan dat u onse
presentie verdzietich valt/daerom sullē
wy u van sulck verdziet verlossen veel
eer als ghy meynct/ om dat ic wel weet
uwen wille te wesen vā te houwen aen
den Hertoch van Galles/en u in plaet-
se vā een seer heerliche Keyserinne/een
gheringhe Hertoghinne te maken. En-
de hier met keerde hem Palmerijn om/
ende wischte d'oogen als of hy geweent
hadde/t welc de Princesse so haest niet
en sach/of den rine (die heur Palmerijn
gheschoncken/ ende vande vrouwe des
betoverden Casteels vercregen hadde)
begonste in haer also zyn cracht te doe
werckē/dat sy hem wederom om toech
en septe met een bevende stemme: Ep-
Iacp mijn vrient/in wat groter benaut-
hept ende vrees heeft my u propoost ge-
stelt/t is wel waer ic hebbe gesalicert/
maer ick soec daer van ootmoedelijcke
bergiffentisse/ende stel my van nu booz-
taen geheelicken onder de machte van
de Prince/herept om hem onderdanich
te zyn in al t'ghene dat hy my sal gelle-

ven te ghebeden/u nochtans biddende
dat mijn eere in alles mach ghespre-
teert wordē. Als Palmerijn heur aldus
hoorde sprecken/nam hy heur hant / en
die tussende/sepde hy: De-vrouwe al-
nu eus ic de hant vande Keyserinne vā
geheel Duplant/oock hope ick rozte-
linghe de ghelegenthept te binden/om u
niet grooter eeren te doen ontfangē int
lant van uwen man/maer wilt so lang
(boven al) dese sake secreteit houdē. God
wilt alsoo laten geschien antwoorde de
Princesse tot den Ridder/ die hier met
om niemant eenich quaet vermoede te
geven/ van heur schepde/ende de seeste
des avonts geepndicht zynde/ bertroc
hy hem met zyn twee Cammeraten in
zijn Camer / alwaer hy Crineus ver-
haelde t'geheele propoost tusschen hem
ende Agriole ghepasseert/waer vanden
Prince alsoo verblijdt werde/dat hy in
plaetse vā te dozen een doeblich aenge-
sicht te toonen/alnu begonste te singen.

Heer Palmerijn mijnen aldergrooesten
vrient/ (dient)

De vergelding die ghy hier deur ver-
dā hy my so wepnich worden beborcht/
Als hy my neerstich sal wordē gesocht/
De gracie van de Princesse schoon/
Die mijn liefde alnu verhoopt tot zyn-
nen loon.

Deur welcke vrolichhept des Princes
Palmerijn mede sulcke blyschap at sine
dat hy hem ooc al singende antwoorde

Heer Crineus Prince seer excellent/
D'affectie tot u / staet also in mijn hert
gheyzent/ (compensie/
Dat mijn dienst met haer woort de re-
die niet en can hebben eenighe andere
presentie/ (tement/
Dā dat ghy alle wilt scheypē ronten-
In mijn cleyn machte / die u altyds
doet van haer selven present.

Ich

Ick heb u dan mijnen ghetrouwen
 content sepe Trineus/dat wy (nadiē de
 ontzupie ons heur alnu soo gunstich
 hantertoont) doch in alle neersticheit de sa-
 kende voozts ten eynde te byenghen/waer
 hem Palmerijn beloofde zijn best te
 allen doen/t-welc hy oock vlytich ach-
 ter volghde/want siende des anderen
 merchs de Zee stil ende liefelijc zyn/aen-
 deerde den met eenen Patroon van el-
 der hy om de volghenden nacht te ver-
 werken. Ende voechde hem daer na by
 Princesse/om van haer te verstaen
 wat maniere datse haer souden mo-
 den met nemen/die sy hem sepe/ende
 dus int werck stelden. Tabontmael
 ten hebbende/toondense so cranche
 laet/dat hare Jonckvrouwen t'selbe
 twaer worden/ende byaechden wat
 Princesse deerde. Och antwoorde
 ick gheboel my seer qualick/beropt
 seer haestelijc mijn bedde. De Jon-
 vrouwen dit hoozende/werden seer be-
 roeft/ende volbrochten seer neerstich
 hebode van d'Infante/die soo haest
 t'opt bedde gebzocht en was/ofst sy
 dat datse alle upte Camer souden gaē
 de heur laten rusten/staende een vle-
 deel upps daer na so stil op als mo-
 gelich/ende nemende hare costelickste
 weelen/ginchse deur een achterdeur
 een secrete plaetse/datse verbept
 byt vā Palmerijn/die heur ter stont
 zynen armē greep/ende bzocht haer
 de Camer van Trineus/die hem met
 colomeus vast wapende om te ver-
 werken/waer toe sy de wint so bequaē
 ghen/datse op staende voet deur ren-
 t'gat vā een mupz des Halleys/heel
 achterlic staende/tropen/ende vā daer
 hoozts nae de haben ginghen/alwaerse
 Schiplupden ghereet vonden/de
 elcke soo haest alse heurlupden ont-
 inghen hadden/de seplen op toghen/
 de vanden wint so vlytich gedreven

worden/datse hoozden moegden t'ghe-
 sichte van Lonnē al verlozen hadden.

Hoe den Coninck met de Co-
 ninginne van Enghelandt, ont-
 waer worden de ontroovinge vā
 hare Dochter.

Dat lxij. Capittel.

De Dochter vanden Hertoch
 van Galles/die ghewoone
 was alreys by de Princesse te
 slapen/bleef eenen langen tijdt
 upte Camer sonder te bedde te dozzem-
 gaē/byeefende offse de cranche Infante
 daer deur upt eenige ruste hadde mogē
 werken. Desnietteminginchse ten leste
 dupsterling daer binnen/en lepde heur
 stillekens op heure gewoonlicka plaetse
 vooz opt bedde/slapende tot smorgens
 een goede wijle inden dach/en aldoen
 wederom wacker wordende/meyndese
 Agriole in heur p'setie te hebbē/maer
 niemant vindende/stietse haestelijc een
 venster open/soeckende in alle de hoec-
 ken/ende alnoch niemant siende/niet
 tegenstaende dat alle de Camer deuren
 van binnen noch gesloten waren/goffe
 eenen lupden creet/so hart roepde Je-
 sus Maria/dat alle de ander Jofvrou-
 wen inde Cameren daer beneden zinde
 t'selbe hoozende/ende liepen haestelijc
 by de Dochter des Hertochs/alwaerse
 t'verlies van Agriole soo geringhe niet
 verstaen en hebben/ofst sy liep voozts
 allegaber tot de Camer vande Conin-
 ginne al huplende ende crūtende gelick-
 de bedzoefde Weduwen/die eenen seer
 lieuen man begraven/lupde roepende:
 eyalce Me-brouwe/eyalce Me-brou-
 we Agriole/orch Agriole. Om welc ge-
 roep de Coninginne sonder vertret op-
 liep wes inde Camer van haer Doch-
 ter.

De Historie van

ter / alwaer heur opstaende voer met-
ghedeels mozt de openhartige van de-
le dzoentige saecke / die haer inrechten en
meenen d'andere dede te hoven gaen /
veel erbecmelteker schrypde als Oecu-
ha dede / wanneer die haer Dochter Po-
tirenant sach offren op't graf van A-
chille / maerken alsulcken gheter / dat
alle t' Hofghesin na heur gheweer liep /
mepnde het eenige verraderpe te zyn /
maer den Coninc liep zyn Coninginne
te gemoete by de welcke hy nauwelijcx
ghetcomen en was / of vele Heeren ende
Edellupden quamen hem bootschappē
datmen de dize Ghelechte Gidders
nist en vout / t'welck terstonts dede ver-
moeden datse de Princesse etwelch ghe-
hoert hadden / dat alsulcken roep maec-
te dat de geheele stadt in opvoer quam /
soeckende ende repende in aller yl heur
alle de omlegghende Landen / te peere /
te voet ende te water / maer na eenighe
daghen alle wederom comende / sonder
pet wesupt te rechte / begaf sich we-
derom te nieuwe dzoefheyt heur t'geheel
Hof / sonderlinghe vande Coninginne /
die sulcken dzoefvighen geveer maecte /
dat den Coninc zyn alberbeste dede om
haer te vertroosten / tot heur seggende:
Swijche Mr. vrouwe en wilt veel eer
blijfschap bedrijven / om verlost te zyn
van een alsulcke plage / van een ontrou-
ende ongehoorzaem kint / en laet ons so
sot niet wesen van ons selven niet quel-
linghe te straffen over haer hoofsheyt /
dan laet haer als misdoederse alleene
de plagen olier hare lichtveerdicheyt
lijden / maer al reekent ons een onwe-
tende Ghemepite t'selve tot oneere / so
weten doch de ghene die de saken niet
verstant insten / wel te oordelen dat den
eenen tot geen faut en ran ghereekent
wozden dat den anderen misdoet. En
vernemende dat eenige Heeren hem in
secreet blamcerden / segghende datmen

de vzeembelinghen soo lichte sulcke
grootte faueur niet en behoort toe te la-
ten / septe hy tot heur allen : Wie con-
hem wachten woort alsulcke lauchwilt-
ghe patiente gebepst heyt / als dese oyp
sienderen / om my te bedzlegghen / ghe-
bimpcht hebben / doch ich soude daer in
ghesalteere moghen zyn / van qualick
geachttervolcht te hebben de sententie /
datmen zonen vpant niet en behoort te
gheloooven / indien ich van eerst aen ge-
weten hadde / dat den eenen Palmierijn
van Striden (die so grooten vrent des
Keysers is) geweest was. Ende na siet
wepnich daghen quam albaec ooch int
Hof / den Hertoch van Galles / die om
de saecke / als heminnende de Princesse
Mariote meer als sp selfs / bā dzoefheyt
mepnde te ster ven / ende bā gramschap
te rasen / ende gaf zyne Majesteit te
kennen / dat den eenen Ridder van de
dize Trineus des Keysers Sone was /
mepnende daer deur den Coninc tot
meerder toornicheyt ende tot lichte te-
ghens den Keysers te vermerken / maer
hy mozt darron veel eer tot sachtmo-
dicheyt beweeche / betrouwende dat so
edelen Prince als den Sone eens Kei-
sers / niet en soude mogen hebben een so
vilepnen hert / dat soude dencke of he-
gheeren te onteeren eens Coninc doch-
ter. Niettemin dede hy op des Her-
tochs neerstighe toeradinge / zyne Hee-
ren vergaderen / om te beslipten wat in
de sake te doen soude staen. In welcke
vergaderinghe (dieen sus ende d'ander
so zyn mepninghe te verstaen gheghe-
ven hebbrude) den Hertoch ten leste tot
zyne Majesteit septe : Wy en dunckt
gheensins behoort dat eenen groot-
moedighen Coninc behoort te liden
sulcke injurie. Doch veel min behoort
is / antwoorde zyne Majesteit / dat een
discret Coninc / om de lichtveerdic-
heyt van een / soude doen ster ven en in
miserie

liferse doen leben een groot getal van
ene Onderdanen. Daerom sal ich soo
inghe als de tijt mijn opinie niet en
reandert/ dese injurie verdragen niet
scientie/ daer in wy hem een wyle
dits sullen laten leben.

Hoe Vrbande ende den Schilt-
knecht van Trineus, als oock ee-
nighe Ambassadeurs van Vranck-
rijk, int Hof des Keyfers atti-
veerden.

Het lxij. Capittel.

DEn Coninck van Vranck-
rijk verwachtte seer neerstich
een langhe wyle naer Palme-
rijns vertreck/ aenemaren van
hem/ op de boozgevinghe des houw-
er tusschen Trineus en de Princes-
Catharina zyn Dochter. Waer sien-
datter gel autwoort en quam/ com-
mitteerde hy eenighe Ambassadeurs/
die hy volcommen macht gaf/ om met
den Keyser te besluypen de houwelicke
saken Trineus ende Catharina/ en
tusschen zynen outsten Soone ende
Infante Polinarde. Welcke Legat
naer van den prinspaelsten was den
Graue van Arminack) met alsulcke
commissie soo neerstich reysden/ datse
et langhe daer nae op eenen naemich-
ich in een steden/ een halve myle
rechts van Gent gelegen/ arriveer-
en. Waer upt sy den Keyser terstont
de versendinghen van haere comste/
twe eenen Bries/ die de Bode sat upt
den hande Kerche leverde in handen
den zynen Majesteit/ den welcken van
en niet veel wercx en maecte/ als niet
onsende dan op de doefheyt die hem
wunzelijcken quelde/ overmits de
afslaginge van syn volck in Engeland/

ende noch boben al om de lange uptlig-
vinge van zynen Sone met Palmerijn/
die hy meynde verlozen te hebbe/maer
siet als hy noch was int lesen van den
Bries/ so sach hy van verre comen Vz-
bande met den Schiltknecht van den
Prince/ die hy/ sonder acht te nemen op
zyn Keijserliche qualiteit/ een groot
stuck weersch te gemoete liep/ en heur
omhelsende/ seide hy: Mijn vrenden/
segt my doch haestelijck oft mijn Sone
ende Palmerijn noch in leven sijn. Daer
op sy (de reberentie doende) hem ant-
woortden de selve noch in goede gesont-
heyt te wesen/ ende presenteerden hem
den Bries van Trineus/ die hy voorts
opzack/ ende heur gheringhe weder-
comste daer upt verstaen hebbe/ ant-
woortde hy den bode vande Gesanten:
Mijn vrient ghy zyt ghecommen op de
selfste tijt dat ick seer verblijt sy woort
deur de verseeckeringe vande welvaert
mijns Soons/ daerom meucht ghy u-
we Heeren segge datse comen alst heur
beliest/ sy sullen van my ontfanghen
worden als de Legaten van so grooten
Potentaet toe staet. Hier met nam hy
Vrbande by de handt/ ende vzaechden
hem hoe zynen Meester boert/ waer hy
gheweest/ ende oft zyn Soone noch by
hem was/ ende waerse alnu waren.

Daer op de Keyser van hem ander
niet verstaen en conde/ van datse deurt
onweder verre upt heur werck vert
ben hadden gheweest/ ende datse her
heur ghescheppen waren in een stat
Vranckrijk/ maer datse oock al
wederomme comen waren/ t
oock terstonts gebrooschapt wort
aende Princesse Polinarde/ die hierom
Bijonnelle seer neerstelijck badt/ t
den Dwerech alleene in haer Camer
wilde doen comen. Warromme sy
(die gerne mindere begherte en hadde
om te verstaen de staet van Ptolomeus/

De Historie van

als Polinarde de welbaert van heuren
Palmerin in dese sake so vlijlich was/
datse den Dwerch in minder als een
halve ure niet haer byzocht/ den welckē
van Polinarde soo geringhe niet inbe-
camer en was sien comen/ oft sy (heb-
bende de tranen van weghen groote
blitschap in haer oorschens) liep hem
te ghemoete omhelsen/ ende seide: Ich
bidde u mijn bylent / segt my de rechte
waerheyt/ hoe vaert mijn Broeder niet
u Moeder? *De*-byouwe antwoorde
Wybande/ sy waren seer wel/ en yesen-
teerde hier niet de twee Byeten / den
eenen van Prolemeus aen Wylonnelle/
ende den anderen van Palmerin/ daer
in den rinch (als boozē verhaelt) beslo-
ten was/aen Polinarde/ die den selven
zinck meer als twintich repen cufte/
ende hem daer naer aen heuren vinger
stach/ segghende: Al daer suldy neerstich
bewaert worden/ tot de wedercomste
vanden excellentē Ridder/ die mijn hert
boozē zijn Alderlieffste die ter werelt le-
ben/ uytdercrozen heeft: Ende voerside
heer daer nae booztē tot de lesinge des
Byles/ niet sonder uytstotinghe van
hele tranen / om de ootmoedighē bid-
dingen/ oprechte excusarien vande lan-
ghe uytblijvinghe/ ende groote pijn
die haren Alderlieffsten geduylichelickē
lede om heure absente/ dē welckē heer
in thien Byles mede verharde/ de sake
tusschen Erineus en Agriole / t'welck
de Wylresse soo gheringhe niet gelesen
en hadde/ of sy dede eenē swaeren suchte/
segghende: Ich bid God Almachlich dat
sy heure aboutuere/ volgens heure be-
gheerte/ wil doen booztē gaf. Ende nae
dat sy Wybande noch een langhe wyle
van heele saccken ghebracht hadde/
keerde sy wederomme nae dē Keysers/
die eenighē van de grootste Deeren van
zijn Hof bebal / datse den volghenden
dach te ghemoet souden riden de Ma-

basadeurs van Byzantijck / boozē de
welckē hy oot int Paleys dede veerdich
maerken een seer heerlich logis/ waer
van de Cameren niet seer ryeke topisse-
ren/ ende de salen niet gefrisseert gont
purperen laerken (het aldercostelijckste
datmen nae Salomons tijden ghesien
hadde) behangen worde. In welck ex-
cellent logement ghearriveert zijnde/
gaben se den volghenden dach de oofsa-
ke van heure legatie aen den Keysers te
kennen/ die daer op seide/ dat hy t'ant-
woorde in zijnen Raede soude veerdich
maerken. Ende op staende voort dede hy
vergaderen sommige Keur-bozstē met
hele andere Wylren ende Heeren / die
alle t'samenberhant goet dochte de all-
ancie met Byzantijck aen te nemen.
Waeromme den Keysers voozts by de
Keysersinne giuck/ ende ghehoort heer
datse hier op den wille van hare Doch-
ter gronderen soude/ t'welck de Keysers-
inne obchierde/ haer t'ertont voort-
de in de Camer vande Wylresse/ die sy
dese saccke int lanck ende byet booz-
stelde/ haer nae alle heur vermoghen
cadende de selve aen te nemen.

Maer Polinarde woxt hier van veel
meerder verscheide / als oft heur pe-
manet de boot ghehoorschap hadde/
antwoordende haer Moeder niet een
seer droevich aenghesicht. *De*-byou-
we ich weet seer wel dat mijn Broeder
d'Infante Catharina noyt trouwē en
sal/ om dat sy een ander getrouwelickē
hemint. Doch weet ghy seer wel
dat ich hem hier benozens den selfsen
dach als hy vertroch/ in presentie van
hele Ridderen/ vastelijck beloofte hebbe
my geenstins te hylighen booztē sijn we-
dercomste. Derhalven bidde ik seer
ootmoedelijck/ dat dese saccke doch tot
daer toe uyt gheselt mach worden.

Om welckē woorden de Keysersinne
verstoort worde/ en seide: Al hemint u
Broeder

moeder een ander / ende al hebr ghy
m belooft wat ghy wilt / soo en sulop
och hy nochtans anders niet vermo-
en als t'gebode vanden Keyser. Waer
mer Polinarde (siende haer moeder al-
volherden in heure opinie) so swaer-
leken bestonde te suchten / ende so ble-
tlich te weenē / dat de Keyserinne niet
ermherticheydt beweecht worde / en
mick op staende voet haer Dochters
crusen te kennen gheven aen haeren
ader / die de selve soo gheringhe niet
bestaen en hadde / ofte hy liep (sonder
Keyserinne een woort te antwoor-
en) met eenen toornighen moede by
Polinarde / tot haer segghende: Wat is
mijn Dochter? wildp mijn ghebodt
vermadend wildp mijnen wille teghen
he? Doortwaer uwe pdele crusen zyn
vergeefs / want al wile ghy oft niet /
sal nochtans mijn geliefte volbzacht
worden. Mijn Heer t'staet u toe uwe
geliefte te volbzenghen antwoorde de
Keyserinne / maer aengaende vā my (sep-
p al schrypende) ick wil veel liever
indertmael de doot lijden / als de ghe-
te soo vastelick aen mijnen Broeder
wedam / te breeken / niet te consente-
en in eenich houwelijck voort zijne we-
dercomste. Ghy sult nochtans sie seppe
dat ghy den wille van eenen Keyser
niet en sult moghen hinderen / ende
hoe daer mede in toornicheyt upt de
ruiter gaen / t'welck Polinarde be-
vande hert in sulcke hangicheydt dede
allen / dat het deur alle haer lichaem
in crachten niet langer en conde upt-
reypden / maer liet heur voort doot ter
erden neber vallen / waeromme de
Keyserinne heuren man om den hals
el ende hem te rugghe trock / vallen-
daer nae voort hem op de knien / en
dat soo langhe alsoo vuytchlijcken /
dat het water van heure overvloedige
anen / zyn verharde gramschap in een

sachtmoedich meelighen veranderde /
soo dat hy zyn Dochter ophefte / de
welcke soo haest alse wedercomste tot
haer selven ghecommen was / op haer
bedde begheerde ghebracht te zyn / al-
waerse t'hoofte int vozcussen leide / haer
oogen luychte / ende de handen ranc-
ten / segghende tot haer selven. Och
wiens verdoyt can het mine alu ge-
lijcken: Och mijn Alderlicste / laet uwe
wedercomste my doch seer gheringhe
verbliden / op dat u dese swaere armē
niet sterckheyt moghen omhelsen / en
dese droevighe ooghen niet blindichor-
aenschoutwen / want niemant dan de
doot en sal ons vanden anderen connen
scheyden. In somma / sp swoor daese
haer veel liever een gheprofside Mon-
ne wilde maeken / sonderlinghe indien
Palmerin het Waterschap in heur cloo-
ster hadde mogen bedienen / als aen te
nemen t'houwelijck haer gepresenteer-
deur de voortseppe Ambassadeurs van
Dancberg / die hierentussen vanden
Keyser ter antwoorde verstonden /
dat heure aenghegheven hieliken niet
en zonden bedoten worden voort de
compste van zynen Soone Trineus /
maer dat dien soo gheringhe niet we-
der getomen en soude zyn / oft hy soude
den Coninck daer van veradbereren
om dese saecke voorts (sonder twijffel)
nae zijne begheerten te ryndigen. Met
welck antwoort sy (vele gheschicken
van den Keyser ontfangen hebbende)
wederkeerden tot heuren Coninck / die
daer deur ontfinge een seer blijde hopen
baer in synen Soone (om dat hy hier be-
vozens seer wel verstaet hadde de grote
schoonheyt van Polinarde) hem nocht-
ans te hopen ginch / soo dat hy in een
groot verlangen sullen laten herbyde
de wedercomste van Trineus / soo wel
hem als Polinarde / maer elc om ee be-
sondere voortsaecke / om u daer en tussche

De Historie van

te verhalen de ongheluckighe Schip-
vaert vande drie Gyltsche Adberen/
met de Dochter van Enghelant.

Hoe Palmerin den Prince Tri-
neus de Infante Agriole op Zee
dede trouwen.

Het lxiiij. Capittel.

Als Trinens met zijn ghesel-
schap/de Princesse Agriole des
snachts upt haer vaders huis
ontnomen hadden/ ende met
enen gheluckighen wint van Lonnen
bluchte/ gelijck voer gesept is/ nam hy
heer int Schip lieffelijck by de hant/ en
seide: O ghelyc Trojaen Paris/ hebt ghy
in uwen tyt moghen aenschouwen dese
Goddinne/ voerwaer ghy sout sonder
twijffel uwe Gyltsche Helene/ ia Be-
nus selve geguiteert/ en den prijs met
den appel gepresenteert hebben al dese
Diana/ die boven hare onghelijck heb-
bende schoonheyt/ verciert is met geen
minder gratie vā alle andere excellent-
heden/ oock so wepnich gelijck hebben-
de/ als yemant anders meer soude con-
nen achterhalen mijn gheluck/ oft hem
beroemen meerder bemherticheyt vā
de enige Meesterse zijns hertē/ gehol-
den te zijn/ dan ick/ o mijn Alderlieffste
(seide hy haer cussende) doe al uwe on-
vergelijckelike welbaden/ daer dan ick
waerachtelic minste deel niet en mach
vercompenseren/ al employeerde ic hon-
dert levens in uwen dienst/ alleen bid-
de ick u wech te willen werpen de reste
van u doevlich ghesicht/ om alsoo mijn
blifschap tot volcommen perfectie te
brengen/ want ick gheen volcommen
blifschap en can hebben/ soo lange ic u
eenighe doevheyt sie quellen/ om dat
u lijden maer alleen in u een wortel is/

die in my haere prinspaale brachten
hoort/ zengt/ so dat ick in u niet en can
sien de alt minste doevheyt/ ofte ick
geboele daer deur een dootelicke quel-
linghe/ noch aen u bemereken de min-
ste blifschap/ ofte sy veroorzaecht my
een Hemelsche breuche/ die ick/ o mijn
Alderlieffste Princesse/ in u las bent aen-
ghesicht alleene can scheppen: Slaet
daeromme mijn eenighe gheneuchte/
slaet u ammoerus claer ghesichte op
de reste vande dypstere doevheyt die
my noch mach omringhelen. Enda-
hier met begonde hy haer soo neer siet
te omhelsen/ dat Palmerin vreesde dat
den Prince/ om tusschen hem ende de
Princesse t'acort te bevestighen/ ghe-
acordeert soude hebben de twee par-
ten die de natuere distoort ghemaeck
heest.

Wes halven hy (om alle erghernisse
te schonwen) heur in presentie van alle
de Schipluden/ ghetrouwieheyt des
houwelijck dede sweeren/ ende verhoort
hy Trinens des niet te min de ghene-
tinge vande bruchte/ die de gene mog-
weten te raden/ die in sulcke saecken de
onderbindinghe gepleecht hebben/ om
dat hy seide de schoone Agriole tselve
voer heur vertreck beloofte te hebben/
t'welck hem Trinens accordeerde/ se-
ghende niet te begeeren te dencken/ hy
liet staen te doen/ yet wes dat de Prin-
cesse niet aenghenaeem en soude wesen/
dan oft den Prince/ om de temtatie vā
den grooten hongher by soo delicaete
spijse) dese ghelofte oock volcommen
onderstelde/ sulcx doet my zijn in een
twijfelinghe/ daer op het schijnt dat hy
de conclusie nam. Niettemin hoe dattet
was ofte niet/ als ic my wel bedencke/
soo en brack hy zijne gheloften in geen-
der manieren/ om datter niet geschied-
en conde sonder aenghenaeemheyt van
de Princesse/ die by de Prince Trinens
van

an hoe booztaen met so geneuchelsche
 opoosten onderhonden worde / datse
 n alsulke vzeuchde / als twee nieuwe
 en anderen lief hebbende ghehouden/
 eefden. Maer de quade Fortupne/vp-
 nt van alle welbaert/met haren eeni-
 gen Soon teghenspoet / ende haer
 Dochster ongheluck / verkeerden seer
 aestelijck hare vzeuchde in slaginghe/
 eur vermaeckelijckheyt in weeninge/
 ende haer behaginge in groote quellin-
 gen / om dat de Zee heur seer onstuyp-
 pt den gront bestonde te verheffen/be-
 vinden met groot geweld in de lucht te
 lasen/ende den Hemel sich also te trou-
 laeren / datter in langge Jaeren noyt
 inghestuymer ende grouwelijcker on-
 weder en hadde gesien geweest. Welck
 oment het eysselijcke getier vant al-
 verbarabelste Element hoe langer hoe
 meerder alsoo versterckte/dat de schip-
 pden / Watroonen ende Stermans
 aertelijck sagen geene ordeninghe meer
 wesen / om in eenighe Haven te ghe-
 aecken / maer moesten haer twintich
 daghen lanch begheben in de ghenade
 anden ongestadigen windt / die heur
 an Nooydwest / dan Supdoost / ende
 an wederomme West / ende daer naer
 Nooyd debe loopen. In sulcker manie-
 ren / datse de Wyebe golven van de al-
 losloekende/ende nemmermeer versade
 Zee/niet en meynden te ontgaen/maer
 reepden heur om te ontfangen de on-
 weghelijcke executerdersse banden
 machtrighen Gode/ende moeder der
 weeffheyt genaemt de doot.
 Nochtans vertrooste Trineus zyn
 griete t'beste dat hy mochte / seggen-
 dat de Zee altyt gewoon was van
 sulcke tempeesten gequeelt te worden/
 an naer de boozseyde twintich dagen
 gonde haer de Zee een wepnich te
 llen / ende ontdecken sp luyden als
 een Eplandt / aen t'welcke sp met

groote blydtschap anker gingen wer-
 pen onder een groote steen-rots / in
 meyninge van albaer te verblighen/tot
 dat haer de Zee t'renemael gestilt soude
 hebben / ende Palmerin stom boozts
 nae heure aencompste / in eene van de
 hoochste masten / alwaer hy een groot
 stuck weerchs sien ronde wes int Ep-
 lant/t'welck hem soo gheneuchelijcken
 dochte te wese / dat hy hem alleene (om
 dat hy wilde dat de andere t'scheep sou-
 den blyven/om ofter eenich avontuere
 hadde mogen tomen) te lande dede set-
 ten met zyn Kapter ende Valck / daer
 met hem de Jachte so geneuchelijck ge-
 viel / dat hy't wederkeere naer t'Schijp
 vergat wes tot savonts heel laet.

Hoe Trineus, Agriole ende voort
 de gheheele reste van heur ghe-
 selchap, uytghenomen Palme-
 rin, vande Turcken ghevangen
 worden.

Her lxxv. Capittel.

TErwogen Palmerin aldus met
 zynen Valck jachde / quamen
 oock albaer om mede de on-
 stuypheyt vande Zee te bliede
 anker nemen vier Turckische Ruste of
 Oorloochs schepē / de welcke t'schip vā
 Trineus aldus op de ree leggen siende /
 sonder yemant op de oberloop van die
 te wese / singeldese terstont rontsom/en
 heur geclampt hebben/syzong den Ca-
 piteyn/Olimael genaemt/op Trineus
 schip/alwaer hem boozts volchden alle
 de Soldaten/die het merckendeel vande
 Schipluyden ende Bootsgezellen (met
 teghenslaende wat weere datse deden)
 doot sloegē/en de reste met Trineus en
 Ptolomeus / wordē al hettent gestort/
 waer na den Trechter Olimael boozts
 socht

De Historie van

socht deur alle cameren/ waer over hy ghetachte inde presentie van Agriole/ van wiens eycelente schoonheyt hy hem verwonderde/ ende gheboot dat mense aenstont in zynen Pulck soude brengen/ waerover de Princesse (merckende datse also soude moeten schepden wyte presentie van haren Alberliesten) met sulcke verschrikkeghede bevangen wort/ datse gheheel beswijmt vooz de voeten vande ghene die heur ghelepte/ neder viel/ niet te min dede haer de Capiteyn soo gheringe alse wederom tot haer selven gheromen was/ voozt brengen was in zyn Camer/ alwaer hy heur te beste tracteerde dat hy mochte/ maer byzessende van eenighe Christenen ghevolcht te worden/ geboot hy zyn volck haestelick t'schip upt te plonderen/ daer nae te doen sincken/ ende dan wederom heur anchors te lichtē/ twelck hy heur geachter volcht wordende/ en haddense nauwelijck t'gesichte vant Plant verloze/ of Olinael ginck Agriole wederom visiteren/ alle moghelijcke caressen en blift aenwendende om heur upt de droefheyt te trecken/ maer so haest alse haer van den Mooy sacht omhelssen/ rreche alsulcke rasende sterckheyt/ overmits den moet diese greep deur de toornicheyt/ datse beter el vergramde Leuwinne als een Jonckvrouwe geleek/ en greep hem in sulcker manieren hy t'harz ende den hals/ datse hem sonder twiffel gewozech soude hebben indien hy haer niet ghewelt niet ontfprongen en hadde/ t'welck hy so geringe niet en conde te wege brengen/ oft sy hadde hem albereits met het crabben van hare naghelen/ so veel schyabben ende cratsen over sijn handē/ aengesicht en heele gegeven/ dat hy niet en scheen mette hantē gesprelt/ maer veel eer met boose apen geworstelt te hebbē/ twelck hem de liefde/ byant vande gramschap

nochtans al in patientie dede verbygaē in hope vande Princesse deur ghesuykerde caressen metter rinde soel te doen sinaecken t'ghene sy alnoch bitter bevonde/ ende ginck daer mede wes vande opt schip/ om te wasschen zyn bebloede aengesicht (t'welck claerlyck betoonde datter groot onderschepde is tussche de Jonckvrouwen ongebepusdelsch roornich/ ende de gene die men gelick sommighe hondkens al terghende moet doen eten) waer nae hy terstont hy den anderē riep zyn gheele companie/ om heur den buyt upt te deelen/ houdende alleen vooz zyn deel de Princesse/ maer Trineus gaf hy eenē zynen nebe/ Ptolomeus eenen Ridder des Soudaens van Babilonien/ en aen d'ander Soldaten d'ander ghevanghenen/ met de restē des gheheelen roofs/ waer over Trineus (siende dat hy also vā zyn Alberlieste soude moettē schepden) sulcke droefheyt scheyte/ dat soo verre eenen eycellentē schryver die natuerlyck wiste te representeren/ zyn penne nochtans soude moeten ophouden/ indien hy toevoerge eenigē gunste uwe oogen/ want die hier deur al te seer ghequelt souden worden met de tranen/ die heur v medelidē hert soude doen upstorten over dese alre ongheluckichē Fortupne van den armen Prince/ die int schepde van zyn alberbeminste Agriole sulcken erbarmelicken ghelaet het hoonde/ dat Ptolomeus/ niet tegenstaende hy selfs in groot liden was/ nochtans deur barmherticheyt bedwongen wort hem te vertroosten/ seggende: Doe Trineus hebde u oude couragie vergeten/ dort mede ghy de quade Fortupne pleecht weer te staen/ en wilt niet langer bespreken/ maer dort open t'cabinet van uwe memorie/ ende aenschout daer in de schilberie die hier voormaels vastelick ghepyent stont in uwe volstandicheyt/ dat

atme hem niet en behoort te verheffen
niet den ongestadighen winst des voors
goedicheyts/ noch te vallen onder ydels
erganckelijcke tegenspoeden/ die ons
an nooden zijn/ om bereijet te worden
niet een eeuwigher croone verconstan-
te/ want wie can volstandich genoemt
worden/ die alreys in rijckdommen ge-
noert heeft/ oft wie can men seggen in
mentable cranchheden gestadich ge-
weest te zijn/ die t'verloop van zijn le-
ven alreys in blijde gesontheyt ghepas-
sert is/ wilt daeromme o Prince/ ghy
is zyt want alverheerlijckste geslachte
an gheheel Christenryck/ ende geest-
teert wort voors eens vande beste Sid-
eren van gheheel Europa/ dese we-
toedigher ghelaten/ overgheven aen de
leynhertige personen/ ende de swach-
teert was lichaems/ deure de sterckheyt
anden gheest met patientie wapenen/
och en laet de claerheyt was verstant
set verduysteren deure de ranchheyt
es vleeschs/ denckt dat den selven die
it roeghelaten heeft/ ons oock weder-
m can verlossen/ ofte so sijne Godde-
like Majesteit ons gheliefte hier deure
pre misserien vā dese bedroefde werelt
te trecken/ so zyt vspelyck versekeret/
indien wy zijne groote barmherticheyt
otmoedelijck bidden om vergiffnisse
an onse menichvuldigher sonden/ ende
en strijt des tegenspoets met de God-
delicke redenen (soo langhe als de ziele
niet dit verganckelijck lichaem gegue-
soet) in volstandicheyt weerstaen/ dat
op in sulcken gebal nae dit leven/ deure
ijne Goddelicke gratie/ genieten sullē
e recompensie die tot de victorie van
sulcke Camprechtigher staende is.
Op welcke reden hem Trincus so ge-
inge niet en conde besaen te antwoor-
den/ oft den furieusen Olmael quam
deure toonen een wyet ghesichte/ ende
zac deure proposi/ gebieden negt ofte

thien van zijne Dienaren/ datse Tri-
neus en Strolomeus elc souden byen-
gen in de schepen van hare Meesters/
ohermits datse haere Fusten van den
anderē wilben scheyden om te sien offe
wederom souden mogen vinden de re-
ste van heure Galeen/ die overmits
den tempeest/ hier ende daer verspreet
waren/ t'welck oock alsoo op staende
hoet volbracht worde. En albus niet
langhe verscheptē gevaren hebbende/
quamē die vant schip daer Trincus in
was/ te sien eenen Christen Coopvaer-
der/ waeromse terstont de slaven gebo-
den de riemen neerstich te treckē/ maer
de Christen haer aen siende comen/ en
merckende dattet Moosjen waren/ ont-
wonden terstonts alle heure seplen/ en
bestonden alsoo te bluchtē datse ontco-
men souden hebben/ en hadden se niet
onderschept gheworden van eenige an-
dere Turckische schepen/ comende upt
stotallen/ deure middel vande welcke
sp alsoo omcingelt en van allen hoerheit
aengeballen worden/ dat de Turcken
heure gebanghen ereghen/ die den buye
deriden ende terstonts daer nae heure
seplen wederom op trocken/ meynende
na heure ghewoonlike slaven te seple/
dan den windt begonst sich op staende
voet also te veranderen/ datse bedwon-
ghen werden anker upt te werpen on-
der een Eplant vande heerlijckheyt vā
Persen/ t'welck dese Zeeroovers so ge-
neuchelijck seken te wesen/ datse om
heure te verberfchen/ bycrangt t'samen te
Landen gingen/ alwaerse nauwelijck
den voet opt Lant geset hadden/ oft sp
waren te samen also betoobert/ dat niet
een van allen den anderē meer en ken-
den/ deure de werckinge vande vrouwe
van dit Eplant/ diet selve nae heuren
naem Belsade hadde doen noemen/ de
aldersublijste Toobenareffe van hare
tjge/ in sulcher manieren/ datmen van

De Historie van

heut inder waerhepdt mochte seggen/
eigene de Doeten van Circe geveynsen.
Ende hoewel datse gespyoten was van
geloovige anders/soo wasse nochtans/
ohermits de conbersatie vande Dupbe-
len/so groote brant vande Chyistenen/
datse alle neerstichepdt aenwenden om
heut te beschadigen ende verderve/ tot
welcken eynde sy d'ickwils op alle heur
Bergghen ende steenvotzen / legghende
aent oever vande Zee/des snachts gro-
te bieren dede bueten / sonderlinghe in
onweber om alsoo d'ongheluckige sche-
pen onder heur Eplandt te trecken/ ge-
lijck Paulius om te weecken dē doot
van zjn Soone Palamedes t'meesten-
beel vande Griekische Armaet weber-
omme commende van Tropen / deur
de bedzsegginghe des vuyts / in plaats
van de meyninghe van heur te salver-
ren/ dede beproeben de onbereekelijke
herdicheyt vande hooge steenvotse Ca-
pphareus/ maer het erchste was dat al-
le de gene die inder Haben van dese Dup-
belinne gerackten/daer nemmermeer
wederomme uyt en conde verlost wor-
den/ noch veel min vant Eplandt alle
de personen die der opt te Lande gin-
ghen/ uyt de welke dese Coobenaresse
quam kiesse alle de gene die heur
behaechden / ende veranderde de reste
daer naer in Leeuwen/ Beeren/ Wol-
ven/ Honden/ Harten/ Dercken/ Kattē/
Apē ende andere dierghelijcke Die-
ren / inde ghestaltenisse van de welke
sy oock dede verkeeren heure uptber-
cozenen/ nae dat die heuren oncupische
wellust versaedt hadden / tot welcken
eynde sy dese nieuwe aenghecommen
Schepen oock quam bisiteeren/ die sy
alle inden gront dede sincken/ nae dat-
ser de beste Rijckdommen hadde doen
uptnemen / maer en vercoos niemant
van alle de personen/ dan dede die t'sa-
men nae heur gheliefte een ander soym

aennemen/waer onder Trineus in ee-
nen schoonen Wintthontt verander-
wozt/niet dat hy alsoo was/ want sul-
ke veranderinge oft saercken boden na-
tuieren/ alleen hy God ende niet hy den
Duphel soude conne te wege gebracht
worden/ alleene bedzooch dese Coobe-
nareffe alsoo met hare conste t'gesichte/
dat de betooverde selfs dochten Bee-
sten te wesen/ nochtans bleef heur alle
redelijcke verstandt ende menschelijcke
machten / uptghenomen datse niet en
conden spyercken/ ende hycans de me-
moste vergate van alle heur boorgaen-
de leuen/ alleene denckde op dese haer-
stijghe veranderinge/ waer van sy niet
min verwondert en wozen/ als Dul-
canus om den val op aerde/ als hy uyt
den Hemel ghestoten wozt om de tooz-
nicheyt Jovis / dat Trineus seer wel
te pas quam / overmits hy een wij-
tigs vergade zjn ongeluck en verdziet
deur dese fantaspen. Daerinne wy hem
oock eenigen tijt met de anderen beurt
velt sullen laten loopen / om u boozt
te verhaelen booz eerst wat de Princesse
Agriole ghebeurde nae het dzoedich
schepden van haren Alderlieffsten Tri-
neus/ende daer nae van de wonderlijc-
ke avontueren van Palmerijn.

Hoe Olimael de Princeesse A-
griole schonck aen den grooten
Turck,

Dat lxxvj. Capittel.

VSal noch seer wel indachtich
zjn/ hoe dat den Zee-raober
Olimael booz zjn deel be-
houden hadde de Dochter
vanden Coninck van Enghelandt / in
meyninge van met haer zjn wellust te
banteren. Maer stende/ dat hy met
smecken

meckē oft lieffelijcke careffen niet en
onde profiteren / nam voer hem zijn
carhe te baet te nemen / dan hy en had-
de de Princesse soo gheringhe niet ghe-
felt niet aenghevangen / oft hy begon-
de alsoo te schudden ende te beven / dat
hy niet oft vssmael meynde te vallen /
et welck hem soo bevreest maecten /
at hy wes op een ander plaetse moeste
aen / tot groote verblijdinghe van A-
triole / die wel dochte heur sulcken ge-
uech niet veroorzaeckt te worden / dan
eur de bagge die haer Palmerijn ge-
houcken hadde: Waeromme sy op
aer knyen viel ende danekte groote-
lyc de onbegryppelijcke wijsheyt van
en Almachtighen Schepper / om dat
sine Goddelijcke ghelteste gheweest
hadde / tot de bescherminghe van de
turck / te schapen soo grooten crachte
soo cleyn saecke.

Ende soo haest alse dit ghebeet ghe-
ondicht hadde / namse een cleyn ket-
entgen / t welck haer ghedient hadde
ot een bracelet / waer aense hechte dese
ostelijcke bagge / en hincse tot meer-
er versekeringhe om haren hals / in
alcker voeghen / dat den steen daer van
et quam tusschen harte ronde soete
sozsigens / die t'ghesichte vande men-
hen / die van de natupze uptwendich
meeste verciert zijn / niet min tot haer
tooch / als den Magneet het yser /
so datse Olimael oock in een gheduy-
ghe speculatie (sonder yet wey meer
et de principale saecke te connen te
weghe brengen) dede leuen den tijdt
an acht daghen lanch / inde welcke hy
gheduylichlicken seylde sonder eenige
eu-maren te connen vernemen van
sine verlozen Schepen / waer deur hy
schde grootelijc in de ongunste van
inen Deere te vallen / maer denckende
at den grooten Turck seer curieus
was int hanteren vande schoone vrou-

wen / bevoel hy den Sterman / niet te
ghenstaende alle zijn verlies / aenstont
nae de Haven van Stobant te varen /
alwaer gearriveert wesende / en wilde
hy nachlang de gunste van sijn Me-
ster deur al te grootachtighen let mis-
briycken / maer sonde een van sijn raib-
beren dooz upt / om hem te verontschul-
dighen / ende te kennē te gheben dat
hy deur seer groote tempeest het mee-
stendeel van sijn volck verlozen hadde /
dan dat hy hem des niet teghenstaende
brochte een van de alder schoonste
Christen Jonck-vrouwe / diemen met
ooghen soude moghen aensien / bid-
dende dat sijn ghelteste wilde zijn daer
deur sijn ongheluck te vergheten.

Daer op den Turckschen Keyser de
Edelman antwoorde / dat hem Oli-
mael ghernē groteren dienst en soude
conneu doen / als te schencken alsulcken
pzeent / ende dat hy daer deur veel eer-
lijcker soude ontfanghen worden / dan
opt gheschiet was. Welck antwoorde
Olimael soo gheringhe niet verstaen
en hadde / oft hy dede Atriole t'beste
verciert dat hy mochte / en dede haer
boorte daer nae te Lande brengen / al-
waer de Princesse den voet so gheringe
niet op ghesiet en hadde / oft sy kerck
neerstelijc rouw som / om te sien offe nie-
mandt en soude mogen ontwaer wor-
den diese kende / waer ober sy dicht hy
haer sacht staen den droebighen Ptol-
meus / met alsulcke benoutheyt bevan-
ghen / als de ghene die upt een bypic-
heyt in alsulcke slavernye ghevalen
zijn / het best weten te bedencken / toe-
den welken sy seide: Oplac Ptol-
meus mijn vrient / nu wordt ich te de-
ghe gheseraft van t'verdriet ende onre-
te die ich mijnen Vader en mijn Moer-
der aenghebaen hebbe. Och Trineus
waer zyt ghy al nu / O Palmerijn waer
zijn de groote heerlijckheden / pzeuchde
ende

De Historie van

ende eeren ble ghy my belooft/ voor-
waer in plaetse van dien en sal ick niet
ontfangen als armoet/ droefheyt ende
schande. O daot eenighe verlosserfe
van alle miseren/ waerom en comt
eylacy/ waerom en comt ghy my niet
verlossen upt dese groote droefheyt/
die veel swaerder zyn als wesen mogen
eenighe van uwe onschutwelijche toz-
menten. Ten is nu geen tijt Me-vrou-
we/ antwoorde Prothomeus/ om ons
ongheluck te beclaghen/ maer veel eer
om ons met volstandicheyt te wape-
nen/ op dat wy de teghenspoeden soo
goetwillichlyc verbyssen/ als wy hier
voormaels de boosspeden niet bigt-
schappen aennamen/ en als hy sijn pro-
poot noch wilde vervolghen/ quam
Olimael die de Princeesse terstonde nae
e' Halleys dede byenghen/ alwaer hy
den grooten Turck de vorten ruste/ en
hem daer nae presenteerde zijne geban-
ghene Jonckvrouwe/ wiens groote
schoonheyt den Keyser in een ooghen-
blich soo aenghehaem viel/ dat hy tot
Olimael seide: Myn vrient/ ic acht dese
se gifte soo weerdich/ dat ick daer deur
niet alleen en vergebe uwe faute/ indie
ghy my eensichsins misdaet meucht heb-
ben/ maer oock maect ic u tegentwoor-
dich Admirael vande ghehele Midde-
lantische Zee/ om dat my dese alder-
schoonste Jonckvrouwe van die ic opt
ghesien hebbe/ so aenghehaem valt/ dat
ick albereets geresolueert ben noyt ge
andere meer te trouwen/ maar op dat
ons houtwelijc soo veel te heerlijker ge-
schiede/ soo sal ick daer mede wachten
tot dat alle mijn Princen/ Baronen en
Heeren vergabert fallen zyn/ op den
Jaerdach van mijn crooninge. En om
dat hy de Princeesse seer bedrucht sach
zyn/onthoort hy eene van zyn slabinne/
Hippolite genoemt/ die beter ervaren
was in verscheden spzaecken/ als ee-

nich ander mensche van zyn Hofgesin/
haer gebiedende de gebangene Jonck-
vrouwe mer sulcke sochvuldicheyt te
tracteren/ ofte zyn eygen persone ware/
ende sonderlinge heur beste te doen om
haer upt de groote melancolie (daer se
scheen niet ghequelt te worden) te teer-
ken/ ende haer tot dien eynde te siennen
te geben de groote eere die hy heur aen-
vermeent was te doen/ in haer Keyse-
rinne te maken/ achtervolgende welck
gebot Hippolite de Princeesse van Indes
een rijt van in dander spzaeck soo lange
aenspreec/ dat se heur te leffen verclaer-
de upt Engelande te zyn/ sonder noch-
tans in eeniger manieren te willen be-
kennen heuren state/ dan seide maer te
simpele vrouwe te wesen/ daer op heur
de slabinne antwoordende/ gebede
(om heur te beter toeganck te gebē van
met haer gemeynsamelick te spzecken)
oock Christen te zyn/ maer dat se deur
bedwanck moeste volgen de Mahome-
tische Wet/ dan wat prinsingen of coe-
radingen sy haer voorwilt/ so en cost-
se heur nochtans in geender manieren
bewegen tot het goetwillich aennemen
vanden staet van Keyserinne.

Hoe den grooten Turck zijne
ghevangene Agriole tot een Key-
serinne ontfaect.

Het lxxij. Capittel.

Hippolite albus/ niet veel
plaspante rouwingē heur beste
doet om Agriole de droefheyt
upt het hooft te byenge/ en sa-
leerde den Turck niet van haer des a-
vonts te comē bificere/ doende hem ee-
nen stoel setten recht tegens de schoone
Agriole over/ op dat also sijn oogt d'ur
leste

effeliche aenshouwinge een wepnich
 mochte versabē zijn verlaent herte/
 mermits hy voor die tijt anders niet
 conde crigen/ om dat hem de groote
 lefde niet en wilde toelate haer eenige
 yste aen te doen/ maer in plaets van
 hem deur sulck gesicht yet weg te ver-
 den/ gelijck hy meende/ wort zijn op-
 etijt alsoo verstercht/ dat hy van den
 sheeelen nacht niet gherusten en con-
 de/ ende dede des morgens seer vroech
 hem ontfleeden vier Secretarissen/
 welcke hy beval aenstont aen alle de
 meeren van Arabien te schijden/ dat se
 pene van onghewoosaein verclaert
 worden/ niet en souden salieren met
 zware vrouwen ende volwasse kinderē/
 comen op de naest aenstaende Feeste
 an zijn crooninge. Ende hientusschen
 de hy bereyde alle de heerliche costel-
 den/ die hy op de selve Feeste meyn-
 te gebruiken. Doch niet vergeten-
 de Agriole dielwyl te vifiteren/ van de
 welcke hy/ niet teghenstaende wat ra-
 ssen/dyngementen ende presenten hy
 eur betoonde/ ofe lieffelicke woorden
 eur zijn slave dede segghen/ nochtans
 let een blyghelichte trecken en conde/
 te yet weg anders ter antwoort cri-
 gen/ van dat hy hem te vergerfē quel-
 de/ aengesien sy hem gheene liefde toe-
 n conde dzagen/ om dat se al voor lan-
 ge eenen man ghetrout hadde/ diense
 teer heminde als heur eyghen selfs.
 Daer op de Turck nochtans niet veel
 chts en sloech/ maer hadde soo groot
 trouwen op d'ongetrouwicheyt van
 vrouwen/ dat hy voorsecker meyn-
 de te tijt (die alle dingen can herande-
 en) haer meyninge oock te sullen doen
 erkeeren/ ende dat hare eygen begert
 in heur noch grootelijck souden doen
 enschen naer e'gene men haer als nu
 presenteerde. Welshalven hy dochte de
 presentie te nemen/ tot dat zijne Princē

op den dach des Jaer ghetijds zijnder
 crooninge/ int Hof ghearriveert sou-
 den wesen/ die oock aldaer so haest niet
 gecomen en waren/ ofte hy ginch siten
 in zijnen Keyserlichen stoel/ ende hiels
 heur al te samen voor/ dat hy in meyn-
 inge was tot een Keyserinne te trou-
 wen/ een vande alderschoonste Jonck-
 vrouwen des gheheelen aertrijck/ daer
 op sy t'samender handt met een acrooyt
 antwoorden/ dat se die am de wille van
 heuren Geere/ seer geerne tot een Key-
 serinne ontfangen wilden/ waeromme
 hy Agriole aenstont in presentie van
 heurlupder allen/ voor hem dede bren-
 ghen/ ende deur Hippolite aenseggen/
 dat hy haer den volgenden dach tot een
 Keyserinne wilde trouwē/ en dat se heur
 derhalve daerentegē bereyde soude om
 t'gebot des groten Sultans te obedie-
 ren. Van welck ghebodt de ellendige
 Princeesse alsoo verschriekt wort/ dat se
 van grooter benautheydt/ in presentie
 van heurlupder allē/ voor doot ter aer-
 den neder viel/ maer sy wert van de
 Jonckvrouwen ter stonts wederom op-
 ghenomen/ ende in heur Camer gebrac-
 gen/ alwaerse soo deerlick hestonde te
 elaghen ende te weenen/ dat Hippolite
 beweecht worde met heur so overbloed-
 ige tranen te stozten/ dat mē seer qua-
 lijck soude hebben connen onderschep-
 den/ wie van heur twee t'meeſte be-
 druckt ware ghewest/ nochtans ber-
 trooste heur de slave t'beste dat se mocht
 te/ heur niet alle blyt radende/ dat se de
 heerliken state van vrouwe des groten
 Turcks soude aennemen/ waer nae de
 Princeesse gheensins en wilde hoozen/
 maer besloot vastelick haren Trineus
 totter doot toe getrouwe te blijven/ en
 sonder vanden gheheelen nacht eenige
 ruste te nemen/ volherdense in heurs
 droevige lamenteringe wes tot swo-
 ghens/ dat haer eenige vande hoochste
 Princeessen

De Historie van

Princessen quamen cleeben / met d'al-
dercostelickste cleederen van diemen opt
meer ghesien heeft nae de heerlicheit
coniste van Helene binnen Tropen / en
terstont daer na wordense vā vier Co-
ninghen ghelept in de groote sale vant
Paleys / ende van daer wes in heur
Moskijte ofte Turcksche Kercke / al-
waerse den Mosi te hoop gaf / maer
van u alhier te verhalen de oorde vant
verbolch vant Keyserlich Paleys wes
tot inden Tempel / de solemniteten
ende ceremonien vant houwelijck / de
excellentheden van Comedien / Trage-
dien / Theatren / Moyskens en mom-
merpen / soude een Histozie alleene int
besonder berepffen. Daerom sal u
ghelieven int coze te verstaen / datse op
den noen ende aboutmael seer heerlijck
getracteert wesende / daer na so Turc-
ken / Mozen / Arabiters als Meden /
om het seerste de byabade maerten / en
met vele verscheyden lichtbeerdige en
dispooste syzongen alsulcke geesticheit
in presentie van hare Alberliesste ghe-
byzuychten / datse schenen te wesen som-
mige Satyzen ende Bosch Gobes / do-
de en nieuwe aanbalinge op de Water-
goddinnen van Diana. Nochtans en
ronden alle dese Feesten en blitschay-
pen niet veranderen het byoedich ghe-
laet vande bedruete Agriole / die des
abouts van sommighe Princessen ghe-
lept worde int Wyplofs bedde / die
heur aldaer oock tegens haeren danch
tot opt hemt toe ontleeden / welck so
haest niet gheschiet en was / of heur
quam op de hatken volgen den Turck-
schen Keyser / die albreets zyn Lan-
cie heerdich hadde / soo datter om te
Coznopen niet en resteerde als die al-
leen te stellen inden arrest / waerom hy
alle de byouwen haestelijck upte Ca-
mer dede gaen / ende viel de Princessen
terstonts daer nae met een groote fu-

rie om den hals / meynende alsoo
hoort de Wet der natueren (diemen
inde Wyplofs nachten ghemeynlyck
onderhout) onderdanich te zyn / maer
soo haest als hy neerstich bestonde te
soecken de saecke die deur een goede a-
bontuerer dachwils in den duysteren ge-
handen wort / begost hy te schudden en
te beven veel erger als oft hem el vter-
denbaerlicheit roysse opt lyf gheballen
hadde / so dat den Turck bedwonghen
wort de plaetse te quiteeren / om dat
hem alle zyne byzige crachten voor el
geringhe tijt begaben / maer terstonts
daer nae wederom ghewapent zijnde
om eenen nieuwen aanval te doen / se-
de hy: Och Agriole / och eenige byouwe
en Meesterse van mijn herte / ick den-
ke dat ghy een Goddinne zijt / och de
groote byzicheit tot uwe liefde / sal
my haest van doysten doen sterben / soo
verre ick niet en byncke upt de Fon-
teyne van uwe gratien: Wilt daerom
me o mijn Alberliesste te mywaerts te
minsten een eenige welbaedt berthoo-
nen / op dat ick (indient u beliest / my
daer naer upt dit leven te doen sehey-
den) in d'andere Werelt uwe perfec-
tien verclaerende / niet bedwonghen
en worde daer onder te verswijghen u
we goedertierenheyt.

Daer op hem Agriole / die albreets
een weynich Turcks hadde leere ver-
staen ende spreken / antwoorden:
Mijn Heere om dat ghy noyt eenich
puncie van wezetheit te mywaerts
ghebyzuyckt en hebt / ben ick te byeden
u in recompensie van sulcke welbaedt /
toe te lachten dat ghy my omhelst / ende
in uwen armen houden sult moghen
ghelijck uwen bysent ende Woeder /
maer hy soo verre ghy alsulcke limi-
ten het schaf van eenen naghel pas-
seert / soo sal terstonts den naem van
bylende tusschen u ende my / in by-
and

inde verkeerren/ want ich veel eer ghesol-
veert ben onepudelijke toymenten
te liden/ als ernich punt te valschen de
ghetrouwe gheloofe die ich gheloofte
gebbe aen mynen echten man.

De-vrouw/ seide den Turck/ ich
hebbe andere P:acessen ghenoech om
naerommelingen daer van te trecken/
oor bedwingt my groote liefde tegens
u de minste saecke van crachten niet te
comen int werck stellen. Daerom zy
dan o mijn vrendinne ende Suster/ u-
wen wille ghescheelicken volbrucht. En-
de hier met onheilsden hy wederomme
de Jonghe P:incede/ wiens ghetrou-
wichheid ende volstandicheit (gehol-
pen wordende deur de crachte vā heu-
re bagge) den ghenen die in eenen
grooten storm weben/ mede genoech-
saem te verstaē geeft wat groter tem-
tatie desen armen Schipper weerston-
de/ als varende al om ende omme deur
de teinteende golven boozhy de Ha-
ben/ sonder daer in te moghen geraec-
ke. Des niet tegenstaende hieldē hy de
P:incede Agriole in grooter eere/ doe-
de om haerne wille vijftien daghen
lanck duere de begoste Feeste/ de wel-
ke gheeynlicht wesen/ namen alle de
Coninghen ende andere Heeren (die op
de selve Wyplust geromen waren) ooz-
lof vanden Turckischen Keeser/ ende
repsden wederomme nae heure Lan-
den/ waer onder sich oock bevonden
Hooz die van Olmael booz zyn deel
vanden hupt togeleecht was den Ad-
miral Ptolomeus/ met den Schilichnecht
Colinelle/ de welke hy met hem nam
in Ethiopien/ hoewel dat Agriole deur
ghern verlost hadde ghesten/ maer sy
en dorst gheensins booz haer luden
vidden/ ozeefende dat den Turck als-
dan vermoeyt soude hebben/ eene van
de twee heuren wante wesen/ ende
deur beyde in sulcken gheval sonder

twyffel soude hebben doen dooden/ om
met heuren doot te niet te doen de ooz-
saecke die alsoo volstandich dede zyn
De-vrouw de P:incede/ die my hier
met een wyle gheda in alsulcke ghesta-
diehept inde macht des Turcks/ ende
de ander twee gevangenen in Ethio-
pien sullen leven laten/ om wederom te
heeren tot onsen Palmerijn.

Hoe Palmerijn vyderomme

quam van der lachte, bevinden-
de zyn gheselschap verloren te
hebben,

Het lxxvij. Capittel.

Hier boven is verhaelt / hoe
dat Palmerijn alleene int
Opland ginch jaeghen met
zinen Walck/ ende aldaer
om de ghenuechte van dien (overmits
de mennichte van de vogelen) verbleef
wes tot dat den avondt ghenaechten/
teghens den welken hy wederomme
keerde naer de Daven/ Maer aldaer
niet blivende noch Schip noch een-
ghen mensche die hy conde vraghen/
bestonde seer neerstich herwaerts ende
derwaerts te loopen/ ruytende ende
roepende deur de wouden/ van nre-
mandt blivende/ dorchte hy dat hem
Trineys verraden hadde/ deur dien
dat hy yet wes van beliefde tusschen
hem ende Polinade ontwaer soude
moghen zyn gheworden/ van boozts
daer naer wederomme acht nemende
op de vyeinde Contrep/ vermoede hy
dat se van d' Inwoonders van dien ofte
eenighe Zee-roovers ghevoort oft ge-
vanghen souden zyn ghenomen/ ber-
vloekende soowel de lachte als oock
de Jonghe-vrouw die hem gheschont-
ken hadde zynen welgeleerden Walck/
die

De Historie van

die hy van groter quattheydt by de
voeten nam/ ende teghens enen boom
meer als aen thien stucken sloech/ daer
mae jammerlych verlaghende/ dan hem
selfs/ dā Polomeus/ dan Agriole/ dan
Polinarde/ ende dan d'anderen/ so lan-
ghe dat hy daer van moede wordte/ en
om hem te rusten/ teghens enen boom
ginch sitten/ alwaer hy den nacht van
slapende/ dan waechende/ en dan met
verdoetlycke droomē gequelt worden-
de/ overbodecht/ en des suozgens noch
geenen mensch/ noch eenich schip ver-
nemende/ besloot hy in hem selfs/ so lan-
ghe deurt Epland te soeken/ tot dat hy
pemanthonde/ ende dien volgens wan-
derde hy (met gheene andere wapenen
als zyn Capitel) soo lange tot dat hy ee-
nen Moor ontmoete/ jagende niet vier
honden/ dien hy ootmoedelyck groete/
ende byaethde hem dē naem vande con-
trepe/ aen welcke woorden den Moor
wel hoorde dat hy een Christē was/ en
troch terstont synen zabel upt. Welshal-
ven Palmerijn de handen oock inder gl-
aen zyn sweert sloech/ ende ontspringe-
de renen hant vanden Turch/ gaf hy
dien daerenteghens alsulcken slach oot
hoofte/ dat hy doot ter aerde neder viel/
waerom Palmerijn van byeenen strax
eenen andere wach liep/ dan hy en was
nauwelijck eenē woep weechē gecom-
men/ of hy keerde haestelijck wederom.
Ende aenboende t'cleet vanden doode/
smeet hy t'zūne om veer/ om hem ne-
mede/ om dat hy d'Arabische spaecke
niet en conde/ voogtaen den stommen te
ghebepusen. Ende liep (om de contrēpe
van den dooden te blyden) daer niet
hooft sonder op handē weg tot salants
toe/ dat hy arriveerden aen een clepē
Berchē/ waer op hy hem leyde te
rusten/ toe int punt des bageraets/ dat
hy om hem pet weg te verstercken ende
synen grooten hongher een weplich te

versaven/ een suetē hooft abe t'welck
hy inde male vanden Arabiter gevon-
den hadde/ ende eenē reuch d'onek upt
de clare Fonteyne/ meynende daer in te
hooft te passeren/ maer siet de melan-
colie bestondē hierentusschen also over
hem te domineren/ dat hy wederom
int slaep viel.

Hoe Palmerijn den stommen
conterfeyte in't Eylandt van
Calfa.

Het lxxix. Capittel.

Om te beter te mogen verstaen
t'discours van dese Histoye/
so sal u gelieven te wten/ dat
Gamezio die ghedoot wert
voor Constantinoplen vanden Prince
Florendos (als int ij. Capittel van de-
se Histoye verhaelt is) een broeder was
van Mauleus/ die noch seer jonc Prince
te was als sijnē broeder Gamezio doot
bleef/ tot groot verdrift vā heurer be-
der Pader den Soudaen van Babylonia/
Miso genoeint/ want hy nae de
ontfanginge der edlinge dat synen So-
ne Gamezio (de eenige hope van synen
grisen baer) deur de noodinge van A-
tropos de dootelycke Goddinne/ gerrypt
was opt bancket vande Goden/ nopt
een ure gesontheyt des lichaems/ noch
gerustheyt vanden gheest en hadde/ soe
dat hy binnens Jaets oot aenden Wel-
schen Richter Chadamonte ginch by-
ghen/ wat offitie zyn Sone int rijk vā
Pluto bediende/ maer al eer hy sulche
repsē aennam/ dede hy zijnē sone Mauleus
sweeren den doot van synen broe-
der te wreken/ hem wijs maekende
dat hy daer mede/ soo langhe als t' selve
niet volbracht en ware/ noch in d'ander
werelt gequelt soude worden. Mer te-
min

als en worde by de Prince Maurits
elcke waerke niet onderstaet als over
e twintich jaren na den doot zijns va-
ers / gelijck hier na verhaelt sal wor-
en / overmits de groote moeyten int
errijgen der possessie van zijne Lan-
en ende Coninckrijcken / van bylicke
lerentusschen aen de Dochter vanden
Coninck van Armenien / by de welcke
p gewon de Princeesse Archidiane een
ande schoonste Jonckvrouwen van
eurs Vaders geheele rijck / also seer
minne wordende van heuren Vader
iet een Vaderlijcke liefde / datse om in
jue presentie te blijve / tot noch toe ge-
fuseert hadde alle de gene die heur te
onwelijck versochten. Dan ghecomē
esende tot heure bloeyen jeucht / wil-
se in heur geselschap hebbe de schoō-
e Jonckvrouwe van geheel West / tot
welcken epude sy den Prince Guilha-
m / Sone van Polidia / Suster vande
rouwe vā Maurits onthode / dat hy
aer zyn Suster Ademire (eene vā de
bereschoonste Jonckvrouwen van de
heele Babylonische Monarchie sou-
e byenghen / die hy bescrevalve boort
es tot in de Stadt van Calfa (daer hā
Eplandt den naem ghenomē hadde)
elepde by heur nichte Archidiane / die
le middels aenwende om heur wel te
acteren / waerom sy heur des anderē
ercke met nam op de Zachte / berge-
ltschap wordende van vele Ridderen
le int velt ghecomē wese / om de
ouchvrouwe niet soo veel geneue-
tke tijtcoytinge te vermaken / beslo-
m i samen eenen loop te doen / tot aen
Fonteyne daer Palmerijn lach en
ep / so vast dat hem t'gruecht van den
ep der eerden niet wacker en rōde
merckē / waer over eene van heurlup-
in van zyn meere tracht / en seide : Wp
lupster ich sal desen dronckaert wac-
er maeken / op dat hy van den pēss

van onsen loep ooybeele / ende gaf hem
hier mede soo grooten kinnebackslach /
dat hy hem t'voest op d'ander zijde de-
de keere. Waer over Palmerijn haeste-
lche op syzonck / ende uptreckende zyn
sweert / oecch hy daer mede soo swaeren
slach op de insedinge van den schouder
vanden genen die hem den kinneback-
slach gegeve hadde / dat die zynen ernt
bant lē viel / ende daer over gesceel up
sy selven ter aerde slozte / ende een wep-
nich daer na zyn ziele opofferde / t'wele
zyn Cammeraten soo haest niet gesien
en hadden / ofte sy deden heur beste om
hen te wreken / maer Palmerijn be-
schermede hem met zynen mantel / in
plaetse van zynē Schilt / t'beste dat hy
mochte / ende wiste hem so wel te defen-
derē met zyn sweert / dat hem niemant
van haerluyden en ghenackte / die der
geen hant / voet oft arm te yande en lē-
te / ende sommighe t'leven : Waer over
sulcken gheset onder heurluyden op
stōde / dat Archidiane sulcx van verre
gemaer worde / ende niet wetende wat
t selve beduyde / rundese met vollen loep
pr tot aenden troupe / daer van sommi-
ge Ridder hēc vrouwe plaetse maer-
ten / so datse Palmerijn sach vechten int
midde van vele / onder de welke hy
ten lesten sonder twijffel t'leven soude
hebben moeten laten / maer de Princeesse
acht nemende op zyn hooge couragie /
ende aenmerckende zyn groote schoone-
heyt / wort met barmherticheydt be-
weecht / en gebaat haer volc t'ghebecht
op te houden tot dat sy de waerheyt vā
de sacche verstaen soude hebben. Des-
halve Palmerijn by haer gracie hoopte
te vanden / ende ginch heur tē stōdt te
voets valle / presenterende haer t'gebe-
ste van zyn Capier. Daer op hem de
Princeesse seide : Mōn hylent se en weest
niet wie ghy zyt / nochtrōng neem ich u
in mijn bescherminge / om dat ghy u sa-
gort

De Historie van

goetwillighlick in mijnen handen over
ghegheben hebt / maer segt my alleene
wie den ghenen is / die u buyten mijn
voorzeten reerste also bevocht heeft.
Daer op Palmerijn soo naderlick den
stommen conterseyte / dat hy scheen zijn
leven lanch niet gesproken te hebben /
maer een subel Ridder verclaert de hant
de saecke vant ghebecht / waer op sy
antwoorde: Doozwaer my dunckt een
bytemde saeck te zijn / dat de Goden
desen mensch de sprake onthouden heb-
ben / nadien sy hem begaest hadden met
soo vele andere perfectien: maer seide
sy/hy en heeft in dese saecken niet gedaet
als zijn de voer: Daerom verbiide ich
u luden alle / dat ghy hem niet meer en
doert om te misdoen / indit ghy teffins
mijn gratie ende u hooft niet verliesen
en wilt. En hier met vzaechde sy Pal-
merijn oft hy Ridder was / daer op sy
heer met teykenen bewees Ridder te
wesen / om t welc Archidiane seer blide
wozde / ende gaf hi zijn sweert weder /
segghende datse hem booz haren Die-
naer wilde behouden. Dooz de danch-
segginge van t welcke sy de Princesse /
in teyken van onderdanchsheyt / de voe-
ten wilde ruffen / t welck sy niet en wil-
de lijden / maer hiet hem wederom op /
ende hiet hem daer na altydt ontrent
haer / volherdende boozte de geneur-
ke vande Zachte weg tot dat den avont
ghenaecte / die heer bedwonghe we-
derom nae de Stadt te keeren / op den
werch anders niet doende / als met haer
ghechte de schoone Ardemire / te couden
vande excellentheyt des stommen Rid-
ders / van den welcken aldus debise-
rende / quamen se inden duyterē nacht
aende poozen van Talsa / alwaer se al-
bereets heerlich vonden staen seer vele
Ridders met sacken ende toozen / die
heer boozte gheleypden tot int Wallegg
op den Soudaen / die zijn Dochter ver-

heyde inde Constaetlike sale / waer op
sy den stommen Ridder met heer nam /
en inkomende sachse horen Wader sit-
ten in zynen heerlijcken stoel / met gout
laecken bebeckt / ende t'overhemelsel
daer van ghesloffeert met vele steernen
als oock de Son ende Maen / alle ghe-
wercht met Robijnen / Opamanten en
andere costelijcke ghesceuten / die van
de toozen ende andere lichten den stoel
in byer schenen te doen staen. Maer soo
haest als den Soudaen zijn Dochter
siende wozt / stont hy op / ende ginc heer
te gemoete / vragende offe eenich Wilt-
baet ghevanghen hadde. Daer op sy
antwoorde: Doozwaer mijn heer den
vanch is seer excellent / alleene bid ich
dat uwe Majesteit wil ghelieven my
die te schencken / t welck hy heer arcor-
deerde / niet denckende datse begheert
soude hebben den stommen Ridder / die
sy terstont dede vertoonen / ende heer
Wader hoogelijck bedancht hebben de /
seide: Mijn heer hier met hebt ghy /
my gheschoncken desen stommen Rid-
der / die om zijn ligh te verweeren be-
dwonghen is wozen te dooden vijf ofe
ses van uwe Ridders / t welck ich uwe
Majesteit bidde hem te willen verghe-
ven om zyne sonderlinghe eloeckmoe-
dicheyt van herten. Daer antwoorde
den Soudaen / hoe sal ich my moghen
excuseren segghende de vrienden van den
dooden / die welcke ic albereets beloofte
hebbe tot straffinghe van sulcx / hem de
Leuwen ober te levere. T selbe dunct
my antwoorde de Princesse / te zijn een
al te wreeden sententie hy uwe Majes-
teit upt ghesproken / sonder de parre
gehoopt te hebbe / maer indien hy sterft
soo is de saute / overmits ich hem ver-
seckert hebbe in mijne bescherminghe
te nemen / te mijn respecte so groot / dat
mijn eere daer niet altydt besmet soude
moeten blieden. Niemants eere seide
den

men Soudaen/en can befinet wordē met
enige faleringe van gelofte die in zyn
machte niet en staet te volbringe/daer-
om considereert wiens woort t'mēste
hoort gehouden te wordē / t'mijne of
uwe. Waer atwoorde de Princesse / te
wel so wel als sp t'woort van uwe Ma-
estept / dat ghy my hem gheschoncken
hebt. Eer ic hem u schonck antwoorde
en Soudaen / had ich hem oock albe-
reys ghestelt upt mijn machte / int ge-
ode van een Princesse / Justitia ghe-
aet / die meerder autochtepts behoort
hebben/als alle de Potentatē die on-
der t'firmament des Hemels domine-
ren/die hem oock (om ghestrafe te wor-
den over de misdaet aen mijn volck ge-
aen) onweberroepelick sal doen lede-
n inde ghenade vande weethept der
Leeuwen. Wā welcke woorden Archi-
dane alsoo bedroeft wort / datse des a-
chters noch eten noch drinckē en conde/
daer dede haer de nieuwe ontfangene
hofde den geheelen nacht / sonder eenige
ruste te nemen/lamenteren/altijt den-
kende op het groote perijckel daer he-
ren beminden stonckē widdē den vol-
genden dach inghestelt soude werden.

Hoe Palmerijn onder de Lee-
wen gheworpen wert.

Het lxx. Capittel.

Des anderen daechs smorgens
seer vroech werd Palmerijn
onder de Leeuwen ghestelt/ēn
maeckende van zinen mantel
nē schilt/ēn nemēde zyn bloot sweert
we hant / t'welc hem deur lange boor-
den vā Archidane vergoet was met
nemen) tradt hy stoutelicken na dese
neede heeftē/denckende indien hy in-
ter sterbē moeste / truninsten zyn lebē

couragieuselic te epubigē/maer so haest
als de Leeuwen hem ontrent zyn lijf
quamen riecken/werden se zyn Coninc-
licke afcomste kenneē/ēn haer daerom
hoort hē verootmoedicht hebben/keer-
den se wederom na heur plaatsen/ dan
daer ward onder haer vte Lappaerblē
die hem alle furtenelicken quamen aen-
vallē/norhtas staet Palmerijn den eer-
sten zyn sweert so diep inden buick dat
dien doot ter aerde neder viel/maer de
ander twee verscheurde hierentuffchen
zghen mantel met een deel vā zyne cle-
deren/ēn benauden hem so seer / dat hy
hem in eenē hoec begehē moeste/als waer
hy den eenen so wel temde/dat hy hem
geen tetsel meer en dede/ēn den anderē
so wel versade/dat hy daer na geen ap-
tē meer en hadde om mensche vleesch
t'etē/t'welc volbracht hebben / vroech-
de hy zyn sweert t'bloet af op heur vel/
ende riep datmen hem upt soude laten/
waer over alle de gene diet saghen also
verwondert worden/datse hem achten
een gespoock ēn geen warachtich men-
sche te wesen. Niettemin dedese de kon-
we woort op/ēn vrochten hē voort. Ma-
licus/die hem hier deur in groote est-
matie hieldē/achten de dat hy gespoort
moeste zyn van eenich heerlic geslachte/
naelien de Leeuwen hem niet en mis-
deden/hebrēn zyn Dochter hem voort-
taen so wel te tracteren als een van de
hoochste Princen van zyn Hof. Welck
ghehoort de Princesse niet allern licht en
was om te obedierē / maer ooc seer be-
hagelick viel/waerom sp Palmerijn ter
stont versach vā alle nootelicke saeckē/
hem doode gebe Dagien/Schiltmech-
ten ēn Lacheyen/ēn aldus in oydenti-
ghe zūde/dede sp hem op eenen tijt in
eenen stoel beneffens haer sitten / verhe-
tegens over vande schoone Ardemire /
op de welcke hy zyn gesichte (om datse
zyn beminde Polinarde seer wel geleet)

soo

De Historie van

soo neerstich noch dat Archemire (als hier van d'oorfakē niet wetende/meynde sulcke liefdelike louckinge van zyn dochters/ spzupen upt ee amoureuſheyt/daer met dese twee jonghe Princessen Archibiane ende Archemire/ beyde om de liefde tot Palmerijn also gequele waren/ dat de gene die selfs onderhouden hebben wat moepten de lange verheydinge bande genietinge van sulcke hope is veroorſaechende/alleene conne doozelen vande pijn van haer verlan-gen/ nachtrons hieldenſe heure begeer-ten hoor den anderen seer bedeckt/ verheyden de gratie des tijts vande preſentatie der ghelegentheyt. Warenusſchen Palmerijn/so die wils alſter eent-ge ſteerſpelen oft toznopen gebruden/ altheds mede t'eerſte ine vele was/inde haben al den prijs daer van ewerch doozeh/waer deur Maucius hem veel meerder achte en groeter eere betoonde / als eenighen anderen Prince van zyn Hof.

Hoe eenen Ambassadeur van den Prince Mavorix, int Hof van den Soudaen een wonder-licke Toverye quam te kennen ghen.

Het lxxj. Capittel.

T Erwighen Palmerijn aldus int Hof vanden grooten Monarch van Assyrien in werden ghehouden wert / arrivenden aldaer op eenen Sondag eenen Ridder alleſ vergeselschapt met twee Schilknachten / den welcken den Soudaen Maucius vā verre de reberentie gedaē hebbende/quam doozts hoor hem op de knyen vallen/en sepe: Alderhoochste/grootmachtrichste en vermaerſte Do-

narch/van Conſine vā Amerſen/groot domineerder over de Doozen/en vader van mynen Heere Mavorix (die my te genwooydich van zynent wegt de handē doet ruffen van uwe heerlichheyt) geraret zynde tot zyn xxi. jaer/en conde hy/overmits alſulken grooten onderdom/den laſt vane Conſinliche offitie niet langer dzagen/maer beval daer vande bedieninge al zynen outſten ſone mynen doozſeydē Heere/alſdoen een vā de alderbracſſte Ridderen van Ooſten-rye/en alſo vermaert deur zyn deucht/datter geene Conſingen en waren van Indien/Egypten/Ethiopyen en vlenſonleggen lande/of hy ſouden alle geetne ee verbont met hem opgericht hebben / tot welcken epnde oock vele van heurlupde hare Ambassadeurs ſonden/om hem te preſenteren hare Dochters met de beereffenen van heure Conſin-rijcken na hare doot / welcke preſentatien by zynen Vader/acht nemende op zyne groote joncheyt/hoor alſdoe noch niet aengenomē / maer upt geſtele woyden/waarom de jonge weduwe Conſiginne van Charſen/errellent onder alle de ſchoone Oziendaelſche Zonebzoutwe en ryck als een pegelijck mach bekennē by den naem van haer Conſinrijck/be- docht een ander middel te gebruycken/hem ſende en vele coſtele giſteentē en andere onweerbeerliche ryckdomme/doek hem daer mede bidden te wille geliede haer eens te romen beſoeken / t welck mynen Heere deur beleeftheydt niet en wepgerde/maer reysde in rozen tijt na t Hof by de Conſiginne/bte hy ſo beha- gelijck gheblet/dat de buyzighe liefde/haer in plaets van te wepgeren/gelick te bzou perſonen ghewoonheyt is) be- dwonge te verſoeken/welck verſoek deur de ſchoonheyt van de Princesse/ ſulcken crachte hadde op de paſſie der natuere van mynen Heere/dat hy haer

er geerne consenteerde te ruste onder
in schadouwe/om vercoelt te worden
in sulcke heetighe begheerten/ sonder
nochtans verhael te maerken van een
leghouwelijck / om dat de Prince
ocht dat hy deur ghelijken bant van
esde als sp/gebonden was/maer t'ge-
euerde tien dagen hier na dat hy oozlof
en haer versocht/ seggende om een sa-
e van importantie / by zinnen Vader
antboden te zijn/ van belooft seer ghe-
nugge wederom te keeren / ende haer
iet zijns Vaders wille ten houwelijck
ontfangen. Welcke woord de Prin-
esse vastelick geloofde. Desniettege-
wande en was hy nauwelijck en maent
wederom in zijn Hof gheweest / oft hy
am deur de toerdinge van zinnen Va-
er ten houwelijck de jonghe Prince
nochter van den Coninck Othomab/
welck de Coninginne van Charfen so-
keft niet verstaen en hadde/ of sp dede
heer comē eenē Ridder vā heur Hof/
en aldergrootstē swerte-constenaer
eimen soude mogē vinden/ den welckē
beloofde eenē seer hoogen staet te ge-
en/ inden hy heur van dese sake wiste
wijzecken: Tot het selve int werck te
ellen/ de Toovenar van haer heger-
de Croone van heurē Vader / zijnde
m van de aldercoetlijckste juiweel beg-
heeld aertbodens/ oer de welcke hy
uele beswoeringhen / tooverpen ende
gheijelicke woorden ghebeyckte/ dat
in buxval selfs daer vā verschijct/ en
sfe daer na de Coninginne wederom/
agel datse die Mahozir inguen Deere
hade schenckē/ ende van hem begeeren
at hyse om harent wille de eerste dach
in zijne Feest op zijn hooft soude stel-
en / t'welck hy haer oock niet en soude
uygerē/ maer terstont daer deur in al-
icken toornent geraecken/ dat de pñne
s boots daer niet hy te ghelijken en
ant / vā t'welck hy noc niet verlost en

soude connen worden/ tot dat de alder-
getroustē onder alle de Minnaers hem
die bant hooft nam. Volgens t'welck de
Coninginne op staende voert de Croone
aenden Prince Mahozir lant/ die de sel-
ve met goeder herten ontfinge / en ter-
stont op zijn hooft sette/ waer upt hem
in een oogenblich daer na een geduyt-
ghe blamme byers op ginch / so dat hy
lupde bestonde te roepen/ crytende ende
claghende seer deertlijck en/ maer t'was
te vergheefs/ want niemant vā den zij-
nē en conben hem helpen/ vā bleef daer
nae altyes in dese wreede martelstatie/
gheduylichlick en byandende sonder te
vergaen/ ghelick den Salamander inde
byandende blamme / waerom zijnen
volcke twee vande principariste Herrē
den Lants tot de Coninginne sonden/
heur ootmoedelick biddende vermits-
tichept te willen hebbe met hare Prin-
ce/ inet presentatie dat hy heur booz de
brerlinghe van zijne saute/ haer tot een
Coninginne soude trouwe. Daer op sp
antwoorde/ dat so wanneer sy gebach-
tich worde zijne ongetrouwichheit / oft
hy de toornen by heur vercoopsaecht/
sonder twyffel tusschen heur niet als al-
le boosheit soude connen spijntē. Doc
dat sy hem alnu hadde in sulcken hate/
dat heur herr hem in geender manierē
en rone bemintē/ ende dat daeromme
anders gheen remedie tot zijne verlos-
singē en stonde. als deur geheel Asia/
Aphricam ende Europam / te soercken
den alderghetrousten Minnaer / die
hem de Croone bant hooft soude comē
nemen/ ende hier met seide sp: Daeracht
u terstonts upt mijn Lat/ want de on-
wreidicheit ende boosheit van uwen
Deere is soo groot / dat daer deur alle
zijne Dienaers te haten staen. Welshal-
ven mijnen Deere (syde den Ambassa-
deur) nootshalven hoofts upt zijn Hof
vertoech des anderē daer hy nae dat hy
dit

De Historie van

dit antwoort ontfangt hadde / en heeft albereits ontfangt t'meeſte van Eſthiopen / Indien ende Tartarien / met een groot deel vā uwe Majesteits Conincrijck / maer noch niemant gebondē die zijne pijn eenichſins verlichten conde / dan ſoo dickwils eenen onghetrouwen Minnaer aen zijn croone roerde / wert zijn toyment grootelijck vermeerderd. Om welke oorzake Aldergrootmachtiſte Heere / den Prince Mavoxix doortmp aen uwe Majesteit vyz gelep ende verſekeringhe doet verſoeken / om in u Hof (t'welc vermaert is ghehanteert te worden van vele ballante Ridderg) zijne Fortupne oec te mogen comen tenkerē. Welck verſoec hem den Soudaen Paulicus (om dat hy eē groote begeerte hadde om dese wondere ſake te ſien) ſeer gheerne conſenteerden / waer met den Mooyſchen Ridder wederom kerende nae zynen Heere Mavoxix / die daer na voort na de Stadt Calſa reysde.

Hoc Palmerijn den Prince Mavoxix vande brandende Croone verloſte.

Dat lxxij. Capittel.

DEs anderen dachs nae dat Mavoxix binnen Calſa gearrideert was / ginch den Soudaen met zijn vrouwe Leſhea / doer Dochter Archidiane / ende haer Richte Ardemire / met noch veel meer andere Princen / Princeſſen ende Jongevrouwen inde ſale vāt Palley's alwaer Heere Mavoxix / bergſelſchapt met hōdert van zijn Ridderen / quam vertonen zijn hzandent hooft / daer vā ſp alle ſeer verwondert worden / ſonderlinghe den Soudaen / die alle zijne Heeren en Ridderen bebal te pzoberen of ſp Mavoxix

upt zijn liden ſouden connen verloſſen / Om welc beheel den Broeder van Ardemire hem int eerſt hy den betooverden Prince voerhde / ende zijn gheſichte op Archidiane (om de liefde vādē welcke hy int Hof ghecomen was) ſlaendes / ſepde hy: Myn Heer nae dat ick de pzoefſſie inde liefde begoft hebbe / en is de eenighe Meesterſſe myns herten / hy mijn weten / van my geen ongelijck geſchiet. Ende hier met beſtonde hy zijn Croone na alle vermoeghen te trecken / maer ſo dicwils als hy toorh / vermeerderde oock de opſlaende vlamme upt Mavoxix hooft / gelijck of men telckent een hant vol buſpolvers int vper ghewoyzen hadde / waeromme den Prince ſeer luyde beſtonde te roepen: O Heer Ridder laet af / laet af indien ic deur onghetrouwicheyt conde ghenesen / ſo geloof ick dat ghy mijn vertroofinghe ſout zyn / oec deur ghewelt en woorthp de crachte niet crijghen / om mijn toyment te eyndighen / maer heel eer deur ghetrouwicheyt / ge dienſticheyt / neerſtighe verbolginghe / ſoete woorden / waerneminghe des tijdes ende andere diergelijcke ſaken inde liefde veropſicht wordende. Van welke woorden desen Minnaer meer beſchacmt wordt / als een Jonghe Dochter diemen tot veranderinghe van een Vrouwe verſoect / hem ſettende onder de andere Heeren ende Ridderen / die al te ſamen (om royt te ſprecken) niet beter en ghebeurden / tot groote vermeerderinge vande pijn vanden doevighen Mavoxix / die hieromme ſoo beerlick beſtonde te ſlagen / dat Palmerijn niet vermherlicheyt beweecht worde / ende denckende op zijn Poluarde / aenſhoude hy ſoo neerſtelick haer wel ghelijckende Ardemire / dat deſelve Princeſſe (de ſtralen van zijne lonckende oochſkens met haer gheſichte ontmietende) dichte van hem

in soo vuytlicgheken beint te woz-
 en / als sy hem een goede affectie to-
 mege / waeromse vuytlicke bestonde
 nuchten / willende haer Richte aen-
 sehen / mogelijk om hem te pynen/
 mer nauwelijcx en hadde se twee oft
 de repen heuren aeffen verhaelt / oft
 den Ridder Palmerijn trad hy d'abo-
 ri / en nam hem de Croone so lichtelick
 int hooft / als of se daer maer simpe-
 el op geset en niet betovert en hadde
 gewerkt / t'welck terstonts alle de pyn-
 te ntere dede vanden jongen Prince/
 Hierom vooz Palmerijn te voete
 al / ende seyde : Och alder edelste Rid-
 der / ghebenedijt sy de ure dat ghy ghe-
 men zyt. O myn Heere verseeckert u
 welijc dat ghy van alle mine Onder-
 denen / rijckdommen ende goederen/
 licht hebt te ovdinceren oft ghy daer
 in natuerlicken Heere waert / t'welck
 noch niet al upt gheseyt en hadde/
 Palmerijn siende dat een soo groo-
 tere sich vooz hem also veroot moe-
 tijde / hief hem hant op selijck op / ende
 dede hem wederomme in zijnen stoel/
 die presenterde de Croone daer naer
 den Soudaen Maulicus / die tot
 hi seyde : Heer Ridder wy bedanken
 uere vande gifte die ghy ons doet / u
 enovende op geloof van Prince / dat
 dese in onse Schadtamer sullen doen
 waren / tot een eeuwich teyken van
 ons. Of geconversert te hebben de
 der ghetrousten Ridder des gheheelen
 ghebodeins / ende in recompensie van
 hi / schencken wy u dese stadt niet alle
 te toebehooren / daer van wy u mo-
 gen in de possessie sullen doen stellen/
 bevende den Almachtigen Godt ende
 zyn Propheet Mahomet / te willen
 anteken u de spaeke wederomme te
 vreeven / want ick sweer heuren hoo-
 ft / ende onser selicken naem / dat
 dat een vande hoogste Heeren sullen

maerken van alle onse Conincrijcken.
 Waer van Palmerijn den Soudaen be-
 danken / ende deur een goede gratie
 met het hooft betoonde / dat hy gheen
 Stadt noch Casteel vā hem en begre-
 de noch weerdsch en was / maer dat hy
 vooz ghenochsaem sabeur hielde / van
 hy hem onder tghetal van zyne Diena-
 ren ontfanghen te wesen. Nochtan
 moste hy deur langhe quellinghe vele
 rijcke presenten vā den Prince d'abo-
 ri ontfanghen.

Hoe de seer schoone Ardemire
 van groote Liefde ende spijte
 storf.

Het lxxij. Capittel.

De twee Princeessen Archidiane
 ende Ardemire waeren boven
 maten seer blijde / om dat Pal-
 mergin de eere van de abontu-
 reuse Croone vercreghen hadde / deur
 dien dat een veyghelijck van haer achtet
 hem sulcken geluck (om zijne ghetrou-
 we lide tot heurlupden) ghevolcht te
 zyn. Waer ober sy den Romme Ridder
 vā dier tijt af also bestonden te bemin-
 nen / dat se goene geneuchte meer en na-
 men / als int hanteren van zyne presen-
 te / of int overpepen van zyne deucht
 en schoonheyt / die Archidiane alreys so
 seer inden geest lach / dat sy in haer selfs
 seyde : Och Heer Ridder indien in wy
 alsoo groote schoonheyt waer als ick
 in u bevinde / soo souden wy twee d'al-
 derperfectste Minnaers zyn / die de Pe-
 melsche schickinge / regeerende ober de
 menschelijcke geneuchelijckheiden / oc
 noch toe deur een liefelijcke verblate-
 nisse te samen ghevoecht heeft. Ende
 gelijck d'ick wils gebeurt tusschen twee
 personen een d'ick naer-lagghende /

De Historie van

zeech Archidiane so grote jalourie op
haar sichte Ardemire datse heur de ge-
moenelike tepkenen des goetwillich-
hepts niet meer en bewees/maer meyn-
de heur soo moepelick te vallen/ datse
wederom tot heuten Wader soude kee-
ren. Maer sy en na daer niet vele achts
op / om datse niet wees op en practi-
seerde/als hoese soude moghen vinden
de gelegentheit/om Palmerijn de wel-
daen (streckende toe herte epgen be-
gheerten) te moghen bewijzen/waer na
hent de langhe verhepdinge so verzie-
telic viel/datse op eenen eijc (als Archi-
diane met twee van hare Zonchvrou-
wen op een galerie quam en stonden)
alleene inde Camer ginch/ ende wiesp
haer aldaer van grooten rouwe op het
bedde / diepelijck denckende hoese een
gracieus antwoort soude moghen tree-
ken van eenen stommen Ridder / den
welken terwile sy noch in dese fanta-
sien was/als ghewone zijnde ontrent
salsche tijt de Princesse Archidiane te co-
men visiteren/doch inde Camer quam/
dat heur haestelijck bede / ystaen / ende
de reberentie gedaen hebbende/waer se
hem by de hant / ende doende hem nief-
feng haer siten / schoorse op hem haer
brandent lieffelick gesichte/so vuylich-
lich/dat de minste donche daer van ge-
nochtsaem was om de claerheyt der
ontpoudinghe van d'aldercuyfste perso-
nen/meer te doen verbouwen/als de
rechte tegenschouwinghe van de Son-
ne/zijnde int tepken vande Leeuwe/re-
onslerck ooghe soude connen verdup-
seren/t welck sy niet lange en volher-
de/oft sy trock oock eenen schoone Dy-
mant van haeren vinger/ende stackse
aen zyn hant/ tot hem segghende: Och
senich onderhoufel na myn leven ende
volgen van mijnen geest/nadien de Go-
den de plaetse/den tijt ende de gelegent-
heit my toelaten/ende de liefde my be-

dwingt u te kennen te gheben t'gene ich
anders niet en soude dencken/ soo doet
my doch barmherticheit mijn eenighe
oeruchde sepdes (hem een lieffelick rus-
ken ghebende) consenteerende dat ich
marc ghenteten de behaghelicke wel-
daet/sonder de welcke mijn ziele in een
geduylich toyment staet. En hier mer-
vleise hem om den hals / sulcke manie-
ren toonende/dat een plompen Lant-
man wel soude hebben conne mercken
watse met sulcke weldaet wilbe segge
Maer den gheest van een pber / heese
zyn sonderlinghe sacken / waer op by-
zine verkiefinge ende minne stelt/ ende
daer van inde presentie die wilis so vast
de figure inde memoire yent/dat vab-
sentie zyne liefde niet can doen vergan-
ofte vernaderen/t welc Palmerijn be-
toonde in hem warachtich te zyn / mit
de liefde tot zyn heminde Polinarde
was in hem so groot/dat hy Ardemire
haer begheerte gheensins en conde con-
senteren / moer volghde t' reimpel van
den russchen Joseph/ refuserende den
luxeuseu wille van Sephira/en upt
haren armen spzingeude / ghinch by
haestelijck upt de camer / segghende in
hem selfs: Och Polinarde/ mine ghe-
trouwicheit is also groot/dat de aert-
bodem hem veel eer soude connen ver-
heffen int hoechste der hemelen/als ich
mijn gelofte t' uwaerts soude moge by-
ken/en meyn daer met vooztat te gaen/
maer de Princesse Archidiane (die Ar-
demire vooz/ende hem nae inde Camer
hadde sien gaen) was heur (moghelick
eenich quaet vermoeden crigende) ge-
bolcht/soo datse deur een clepne reet al
ghesien ende ghehoort hadde wat tus-
schen hem ende de Princesse gepaffecte
was / en achter de deure staende / riepe
se Palmerijn wederom/die (van sulck
roep seer verschrikt zijnde) van hant
wederomme inde Camer ghelept wo-
de

alwaerse in de presentie van de be-
jaemde Ardemire tot de sepe: Niet
aber groote oorsaeke edel Ridder
hooft de handen te croone van Ma-
giz hooft moghen nemen/want uwe
trouwicheit (die sy meende tot haer
Archiiane te strecken) is veel grooter
dan d'onbeschaemtheit van d'oncrupse
Ardemire/maer ic sal maerke dat haer
sof en wepiger en sal zijn/als haer
lijbaert verdient. Om welke gramme
woyden Palmerijn haer te hoere viel/
ende deur repcken aen haer versochte
dese beplijnsse dese saecke soude wil-
len vergeven/en secrete houden/ende welc
gram (als den genen diese alle t'mee-
re begheerde te behagen) niet en conde
wegghen/maer dede hem vande con-
terlinghe van dien vaste gheiofte/ de
welcke hy so gheringhe niet ontfangen
hadde/of hy vereroc hem van daer/
vande haer alleene in de presentie van
bedruete Ardemire/tot de welcke sy
de: Ick en hadde noyt gheloofd dat
ic lichtveerdighe stouticheit/vande
aen te soeche / soude hebben con-
in logeren int herte van soo teeren
wonderhouwe/voorwaer t'is seer qua-
delijk gherespecteert uwe hooge afcom-
e/die ghy hier deur niet min onweer-
sch en zijt/als voortaf de conversatie
en uwe byfende / daeromme versiet u
heestelick upt mijn presentie/want ick
mijn gheselschap soo onbeschaemde
personen niet en dencke te lijden. Op
welcke injurie de beschaemde Ardeni-
re grooten spijt/van haer also be-
loggen ende gerefuseert te vinden/ niet
en woort en ronde antwoorbin/maer
ar ten leste versterkende / stontse op
de ginch sonder spreken wes inden
lijst hof van Archiane/niet veer van
Camer ghelaghen / om aldaer in te-
nhept te passeren heere d'oevige me-
colste / die haer albereetg soo veel

swaer ende behauepde de be-
le/batse verschepte wel tuerken bloem-
heng plucte/om heuren gheest niet den
reuch van dien peet wes te consojteren/
ende daer mede garnde luytende ende
clagende / quam oock aldaer inden hof
om de fantasie ghebachten van zyn
liefe / deur d'aenschouwinghe vande
menigherhande excellentie vruchten /
te doen blyden / eenen Prince van des
Soudaens Hof / die Ardemire boven
maer seer beminde/maer van haer al-
reys gheresuseert was word / in hem
selven seggende: Oplap de hemelsche
lichamen hebben een peggelich haer son-
derlinge crachten: also siem de men-
schen oec begaest word met verschepe-
den complexen ende begheerten / ende
in ghelijcker voeghen mostense oock
onverbaulich zyn verschepten staeten/
want den eenen woort geboren om ver-
heft ende in weerdicheit/ryckdom ende
gheluck ghestelt te wesen/ende den an-
deren om te zyn miserabel /ende te le-
ven in droefheide/die mynen ordinaraisen
staet is/maer t'best is te vrede te wesen
met t'ghene daer niet teghens ghedarm
en ran worden/ende de gheliefte vande
Goden wilschijcken te verbraghen/
daerom wil ic in mijn lydt volstandich
zyn/tot dat den hoogen God Jupiter
mijn patientie verbruet / ende Cupido
beveelt te versachten den hertnechtigen
wille van mijn woede Alberlieste. En
hier met keerde hy hē achter om te ro-
sen hegge/alwaer hy sach stal de schon-
en bedroefde Ardemire/ die haer alse
hem sach incomen / aldaer verhoeghen
hadde/waerom hy zyne hals upt stach
ghelijck den verwonderden Daen/sten-
de int schynfel vande clare Sonne over
daerde passeren de schabouwe van een
nen groot vogel die over hem vlieche/
en ginch ailengkens met den hoer in
de hande / en de handen met de beeng
verbrilg

De Historie van

beerbich om de reherentie te doen / tot
de Princesse aen / ende siende datse in
haer witte handekens hadde so schoo-
nen buffelken vā bloemen/vraechde hy
mer een beuende stemme ende een seer
courtopse maniere d'oorfakē van haer
dzoovige facts/ende warse in haer del-
tate handekens dzoorch. De figuppe vā
mijn dzoef hebē antwoorde de Princes-
se/want also dese sachte zjde/ seer haet
te samen hout gebonden alle dese sooz-
ten vā bloemen/alsoo houdt den bant
vande ghenuechelicke liefde in my ge-
bonden alle soozten vā pīnen. Maer
dese bloemen sepde den Prince/verdoz-
re seer haest/en de pīne vā de oprechte
liefde duert altoos. Ich beken seer wel
antwoorde de Princesse / dat dese bloe-
men wel haest verdozen/maer d'aerde
die haer moeder is/bzenght alle dagen
voor wederō nieuwe boozt in hare plaet-
se/also geschtet oock inde minne/ want
als een pīne ons verlaet/ so toont haer
de liefde seer vzychtaer/ om in plaetse
vā dien twee anderē te bark. Maer sul-
ke nieuwe booztbzenginge vā bloemen
en zjū niet in wē bāt. De vzouwe sep-
de dē Prince. Gelyc dese zjde antwoor-
de de Princesse/die dit busgen bloemen
hy een hout/can dienen tot de bindinge
vā meniger hande buffelkens d'een nae
d'ander/also dient dē bant der liefde al-
tjts om te bindē alle de nieuwe dzoef-
hebē die deur haer gebozē worden. Och
edel Princesse repliceerde dē Prince/be-
se bloemen zjū vā seer soeten en beha-
gelicken reucke/maer d'amoureuse pī-
nen zjū vā wyeeden geboelē/hoe mo-
gen dā dese soete bloemkens gelecken
toorden hy so dzoebtge quellingen. Alle
saken goet of quaet sepde de Princesse/
behagelick of verdzietelick/booztcom-
mende vande beminde persone / wordt
algt int goede genomen vanden Min-
naer / die nemmermeer booz pīne en

reckerit de pīne die hy lēgt om zjū Mi-
derliefste/waer van hem de gedachten
buncken veel soeter te zjū als de soetig-
hept vā dese bloemkens. Ende hier
met quamen heur Jonckvrouwē heur
soecken/vande welcke sy in heur bedde
begheerde gebzocht te wesen/seggende
datse heur qualic geboelde/twele heur
staet-Jofvrouwē obedieerden/ die sy
haer naer uptē Camer dede gaen/onder
t'hexel vā pet wes te willē rusten/maer
t'was om heur selven so veel te meet te
quellen/singende dit nabolgende dzoef-
belick Liedt.

Och Venus vander minne Goddin
In desperate sinne/ (ne
Dout ghy my sonder eenighe ghenade/
Noch uwen Sone die op my heeft doet
Zjū blinde straten/ (halen
En tracteert my ooc met get welbade.
Daerom sal ic als in Meander de wist-
Geest te verstante (te swane/
Met een deerlich gesanck haren door/
Diet dzoefhept bzenghen aen dach/
Deur mijn gheclach/
Mijns liefste wreethz bobē matē groot
Tlēden t'welck my sonder cesserē
Gaet tozmenteren/
Comt deur een schoonhept fier/
Maer dat mijn hert sucht en treurt/
T'welck algtēts duert/
Daelt vā mīn volstandichz singulier.
De begheerte die in my domineert
En niet en cesseert/
Op veel meer als Biblis maect misse-
rabel/
En t'lēden t'welck my is aenstaende/
Is te boken gaende
T'berdziet vā Cauno lamentabel.
Biblis dickwils de vifeerde/
En hanteerde/
Met haren Minnaer nae behaghen/
Maer desen en wil niet alleen/
Eplacp neen/

103a

Mijn lijden een ooghenblich verjagen.
 Waer deur ic erbermeliche creaturpe
 Rootelich besupze/
 Tware lijden twelck ick niet en can
 ghenesen/
 Soo dat my langher en staet te hoopen
 Maer eyndigen stiet/
 Tlebe moet mijns toyments remedie
 Avant dese passie presente/
 Deer beheemente/
 Is so vol van erbermelich discourt/
 Dat ick wel mach lamenteren/
 Sonder smulieren/
 Van te zijn ghebzacht ter werelt voort.
 Och mijn lijden / indien ghy hebt de
 Met de crachte/
 Vanden pyll des doots te doen present.
 So wilt my eplacp doch late berwerbe
 Het behaechlich sterben/
 Om de quelling mijns lebde te make en
 Om dat my t'lede niet en is als en mis-
 Met een berlaging/
 Die my van alle geneuchte doet make
 verdziet/
 So dat ick ellendighe Princeffe/
 Tot mijn selfs interesse/
 Om getrouwe liefde moet sterben stiet.
 O Venus mijn ziele en can noch deur
 t'groot toyment/
 Vā u blam beheement (schepde
 Met t'aertich gebakenis niet wordde ge-
 Daerom moet ick van ber natuerē tris-
 buyt. bozderer ghemeyn
 Hoovenbe groot en cleyn/
 Van swerelts miserie tepude verberpde
 Comt daerom o ghy dienaer van den
 Onsfant tgebot/
 En wilt uwē pyll te mywerre swerchē/
 Och ghy drie Zonevrouwen bleek en
 Gesusteren Fatael/
 Comt my doch upt dese miserabelhedē
 trecken.
 Torst o doot sonder langer verberpden
 Om te schepden/
 Tlichaem vā de ziel en neemt niet lan-

Comt bid ick u te deser uren /
 Laet my besueren/
 Niet u toyment lanchsaem maer snel.
 Hier met adieu wilt u alle wachtē stes
 Dooz gheluck verdziet/
 Vā de ellēdige Ardemire seer dolozus/
 Stiet hier hoet toymēt des doots te ber
 Is een behagen/
 By te zijn alleen oprecht amozus.
 Hier met wil dese bestaen te schrepen/
 om haer benaude hert pet wes te her-
 lichtē/maerde vperige doefsz besloot
 den pas/ende en wilde niet lijde dat de
 tranen opstegen tot in hare oogē/maer
 niet en hebende stemme sepde se: O doot
 hogt my vermhertichsepe/ en eyndichē
 mijn deerliche miserie met het eynde vā
 mijn leven/en gaf daer met soo swaren
 sucht/dat den Prince die heur uptē Hof
 gebolcht was/en vooz de Camer ginch
 wanderen/t selve hoorde. Weshalvē hy
 haestelic tot haer liep wes inde Camer/
 alwaer hy seer verschiet worde/stende
 t'aensicht van zijn Alderlieste certyg
 schoon en gracieus/als doen geluckē de
 verbeerliche figupze van desperatie/nis
 wers op fantaseren als hoese haer sel-
 vē vā t'lebe soude mogē beroben/want
 ghyperē een mes/meyndese el moort te
 holbzegē over heur eygē persone/maer
 stiet terwylē sy bē erm ophefte om sulc-
 ken wzeeden septe te eyndigen/ende den
 Prince tot haer liep om t selve te belet-
 ten/wertse so seer gebucht met de spys
 over trefups vā Palmerijn/en de begā-
 gene schaemte/met het toyment van die
 noch bzandende passie der liefde / dat
 heur de hert-ober bozste/waer oher sy
 t mes sonder heur te quetsē upt de hang-
 liet vallen / om dat t hoet deur de vera-
 stinge vande selve adere/also vloepden
 deur alle de conuption vā haer lichaem/
 dattet alle de leyndich oudende gre-
 sten verstickte / twelck heur ziele bede-
 verlaten haer aertiche logement/om te

De Historie van

gaen soekel el ander woninghe int oone-
ker sozeest der desperaten / dat hy den
Prince so haest niet gesien woyt of hy
woyt zynen hoer tegen d'aerde / en troet
t'haer upt zyn hooft / seggende: Da ghy
wyzende hemel / die inlyuereet de begeer-
ten der menschen / ende haer mit incli-
natie bedwingt te volge de liefde / waer
om en bedwongt ghy ooc niet de Por-
cupine / op dat se haer veranderde in oe-
nige compassie tegens my. Ende siende
dat zyn kloerleeste kleeck en steg woy-
de / en d'ogge toefloot / seide hy: Licht
hij myne ogge d'absente hā wot deur-
luchtigen geest / doet de mijne eclipsen /
en in zyn rechtchanc genont hebben-
de t'mes daer mit de Princeesse haer
selfs meynde te doode / sloot hy ooc zyn
oogen / en verhoelde zyn propoost al-
dus: Ellendige oogen / salich wāse die
sonder licht dwale in dese droevige we-
relt / om niet te sien alsulche tegenspoe-
den / als van myn Porcupine de wzeet-
heyt die alle andere wzeetheyt wzeede-
lijcken soude pynigen / en my doet wen-
schel na de soete doot / Wāse der ellendi-
ger / en welle vāde geluckige / want daer
geen ander remedie en is / als dat de
leste ure mijns leuens / d'eerste moet zyn
vande epndinge mīnder martelatie.
En hier mede spende hy met het vooz-
seyde mes / zyn desperaat herte / soo dat
zyn bloet noch haer upt zyn lichaē liep /
op de bloer daer hy lach vooz t'bedde
vande doode Princeesse / als een vā hare
Jasvrouwē hy gebal inoe camer quā /
en siende die droevich specktafel / liepse
wederom upt / gebende so luyden creet /
dat Archibiane met haere Jonckvrou-
wen / daer over grootelijc verschijcht
wozdenbe / al te samē liepē tot de stich-
ters van dese droevige Tagedie / waer
over t'rumoer so groot woyt deurt t'ge-
heel Wallops / datter niet en bleef noch
vrouwe / noch Jonckvrouwe / noch ald-

der noch Prince / noch Winaer / oft sy
liepen alle aensichouwen t'ongeluck vā
Artemice ende den Prince / t'welck soo
grooten getier maet al deurt t'cheypen
ende rnten vande vrouwen / ende rla-
gen vande manne / daer het schren t'vof
van binnen ghechzandte hebben / ende
om te wten de oozsaethe des doods
vande Princeesse / dedemen heur hy eent-
ge vrouwen besien / de welcke aen heur
van hupē geen leisel bevindende / ende
voelē de dāse noch warm was / mēp-
den datse maer upt haer selven hadde
geweeft / waeromme se haer haest lich-
edich wilden doen vlecken / ende cont
water int aensicht werpen / dan siende
dat het selve niet en profiteerde / hieldē
se heur een claer spiegel vooz de mont /
om te sien of noch eenighen aersien upt
haer mochte comen / maer t'was al te
vergeefs / want haer ziele was op een
andert plaethe besien / mogelick om t'o-
berbaersghelt te betalen aen Charon /
Deerman vande welsche vloedē / waer-
om den Houdaen voozts dede volbrin-
gen de pompe van hare begraefnisse /
waer toe hy dede oprechtē el seer heer-
lijc graft in een ronde sozine / waer van
mē t'overwulsel geheel vergulde / ende
setten op twaelf columnē vā Albaster /
d'alderhoortē diemen ghesten hadde
nae den tijt van den eersten Coninc van
Grieken / maer hy en rōnde in oender
manieren bedencken d'oozsaethe van
haren doode / dan stelt voozsecker dat
den dooden Prince haer soude hebben
willen vercrechtighen / ende datse heur
daer teghen also te weer gestelt hadde /
dat deurt sozse heure hert-adere / daer
van hy de breekinghe deurt de visitatie
vande Medecijnmeesters naderhandē
vernoemen hadde / gebozden was / ende
dat hy hem daer na deurt desperatheyt
selfs omghebrachte mochte hebbe / waer
over hy in sulcke roozntesheyt viel / dat
hy

op t'boorde lichaem vanden selbē Prin-
ce/condemneerde openlick t'hoofte af-
gheslaghen te worden/tot grooten rou-
wende schande van alle zijne vrienden/
doende hem alsoo nae zijnen doot straf-
ten/om de misdact die hy begaen soude
hebben aen de gene om wiens getrou-
we liefde hy hem selbē t'leven benomē
hadde/hoewel dat Palmerijn ende Ar-
chidiane wel vermoede/maer in geen-
er manieren en dochten openbaeren/
o'oorfacke vanden haestigen doot der
Princede/wiens Broeder Gulharan
daer van sp albaer int Hof ghebrocht
was) wederom met alle heur ende zjn
Hofghesin/nae heur beyder Vader den
Konink van Armenien keerden/nae
watse heur eenen langen tijdt bescheyt
hadden.

Hoe Archidiane haere Liefde
openbaerden aen den Ridder
Palmerijn.

Hec lxxiiij. Capittel.

Archidiane betroude oock wel
pet wes den doot van haer
Nichte Ardemire/maer stelde
heur seer gheringhetē vrede/
om datse dochte vā haer verlost zijnde/
e lieter te sullen mogen genterē de con-
versatie vā Palmerijn/wiens lichter-
ant sp (den eersten dach dat hy weder-
om in haer Camer quam/ende op een
van zjn kypen hoor haer sadt/om de
eherentte te doen) in heur rechterhand
nam/ende heuren lichterē arm hem
in den hals leyde/segghende: Mijnen
ketranwen vrient/wat dunct u van
de grote verraderpe/die Ardemire wil-
de gheuyckentegens my hare getrou-
we Nichte/die u also seer bemint/batso
de Godeu bagelict byp'zichlichen bids

om de ontbindinghe van uwe tonghe.
Eplacp mijn cleyn soet herten/waer-
om en is u doch de sēnie niet vergest
op dat ic u verclarende mijn liesselijke
affectie/van u mochte ontfanghen een
gracteg antwoort/in recompensie vā
soo vele weldaden/daer van ic hier een
inde liefde/d'albezgrootste achte/de
welcke ic niet en twijfel oft uwe hoo-
ghe couragie sal die (alnu haer de geles-
gent hept presenteert) aen my dojde on-
derstaen te versoeken. Tot wat eynde
sulcke woorden strecke/Palmerijn wel
haest mercte/waerom hy in zjnē geest
badt: O Heer wilt my doch helpen up
dese swaere temtacte/en nemende twee
van zijne vingeren/wees hy met v'eene
nae de Princede/ende op den tweeden
(die hy vā de Princede hieldē) wees hy
met eenen anderen vinger dien hy eerst
ghestecken hadde nae zjn herte/daer
han ren ander Meesterse te zjn/hy met
alsolke teyckenen wilde bewijfen/en
hielt daer naer beyde zijne hoeten te sa-
men/waer met zjnē meyninge was te
seggen tot de selbe zjnē Meesterse ge-
troutwichept alghē so stantastich te zjn
als den eenen voet scrupch elende/den
anderen veerdich is om die zjnē bal te
beschutten. Daer Archidiane mogelē
sulche bedupdinge niet wel verstaende/
wilde hem een liesselijck kusgen geben/
dan Palmerijn toonde haer op staende
hoet een kappe hant/willende segghen
dat hy in quade dispositie was. Waer
aen de Princede wel bemerkte dat hy
haer refuseerde/om t'welc sp hem ver-
riet/ende seide: Ich maech wel sweren
hy den hooghen Propheet Mahumet/
dat desen stommē Dupbel een lichaem
aenghenomen heeft/om my te toemen-
teren/naechten hy versmaet t'ghene so-
wel Arabische Prince hycans desperā-
selijck verholgen. Ende hier mit ginc
se van grootē spijte op een toetseleggē
mies.

De Historie van

meer als honderdmael t'hoofte schudde en heur selven by t'hapz trecken-
de/waers Palmergh niet langer aldaer
en doofte verblifvte/byeessende deur zyne
presentie haer tot meerder gramscap
te verwecken/maer ginck up te Camer/
denckende hoet mogelijc was/dat (aen-
geffen de natuyplike beschaeftichz van
eē jonge Dochter) so groote onbeschae-
de stouticheyt conde wesen in so teeren
Princesse / die hierentuschen haer be-
stonde te beclagen/ ende de alder groot-
ste verbloekingen over hem dede diese
bedencken conde/mede seggende: Och
Almachtighe Goden/hoe condy toela-
ten de groote ondanchbaerheyt vā de-
sen vliepnen stommen / die ick van der
doot verlost / inde gratie van mijn Va-
der gestelt/ ende meer eeren aengebden
heb als mijnen eyghen Zoeder. Maer
o ghē vliepne creatuere / ick beloobe u
noch berou te sullen doen hebben vā u-
we ondanchbaerheyt. Ende hier met
namse bastelijck vooz/heur aen hem te
wzecken/ dan d'eerste reyse datse hem
wederom ontmoete/ dochte hy heur te
wese so geneuchelic/schoon en gracieus
dat sy hem om sterbēs wille t'geringste
leet niet en soude hebben toe wenschen
comen / maer beminde hem veel meer
als vante vozen / hoewel datse hem vā
die tijdt af veel straffer gesichte coonde
nisse plachte/dencken dat hy deur byese
soude volhzengen daer toe de liefde (die
nochtans veel meer heringacht) hem niet
en hadde connen bedwingen. Maer al
gebeynsolse haert beste datse mochte/
so en conde heur louchende oocht kēs
nochtans niet onthouden/van Palme-
rgh wel te doe merckē/dat sulcke dooz-
ne strupcken van soo straffen gesichte/
niet en konden wassen sonder voozt te
hzenghen eenighe welreickende
Hoofkens van ammon-
cruse stractgend.

Hoe Amaran Prince van Ni-
green , hem aen den Soudaen
quam beclaghen.

Hec lxxv. Capittel.

TErwighen Archidiane aldus si-
mulcend: Palmergh niet meer
te beminnen / quam aldaer int
Dof (nae dat hy by ghelep van
den Soudaen herreghen hadde (Amarā
Prince vā Nigreen/ eersten sone vande
Coninc van Phrygien/dē alder gebzee-
sten en geereste Ridder die onder zyne
Vorden begrepen worde/soo deur zyne
deucht/als oock overmits de septe der
wapenen die hy albereets in Asien vol-
bracht hadde / vergeselschapt met vier
van zyne Zoeders/mannen vā groot-
moedige couragie/en vier hondert upt
vercozen Ridders/al t'samen in rouwe
gecleet/om te betoonē de doefhiz haers
Heerē/die met zyne Zoeders selfs ooc
in eē teckē vā zyn verdziet/ met swer-
te cleederen bedect was/en doen aende
poozte vant Daleys alle zyne Ridders
verhepden/ginc hy met zyne zoederen
hoort tot inde sale/ alwaer hy dē Sou-
daē met eē grote graviteyt de reberētē
dede/en op zyn een knye viel/ seggende:
Albergzootmachtichste Here vā geheel
Asia/wesende verfeckert van u recht-
veerdige justitie/so en twiffel ic niet of
ghē sulc oock sonder respect van perso-
nen/ straffen alle de gene die uwē heer-
lijcken naem vliepnechtlijcken moghen
ontteert hebben. Welck betrouwe op de
alderedelste deucht / my ver stout heeft
in u presentie te dozbē comē beschuldi-
gen u Dochter Archidiane/ van dat sy
deur ghelicheyt wreedelickē heeft doen
sterbē haer nichte de Princesse Ardenire
dochter vā den Coninc van Armenien/
die

te in schoonheyt alle de Princesen vā
kostenrijck te boven ginghe / i welck
p (als ick onlancr leden in heurs Va-
ters Hof verkeerde) beweechde mijne
soe also op heur te stellē dat ic hoop-
mijne ende heure ghebeenten in een
lijcke begraeffnisse vergaen te sullē
lshen / tot welckē eynde ic mijne Am-
stadeurg gesonden hadde aen heuren
lader / bp wien albereets i honwelijck
lshen ons gheacozdiert was / so dat
i opt punt stonde van heur te doe ha-
n als ic de dzaevige tdinge crege vā
heuren erbermelicken doot. Men sulckē
not antwoorde Maulicus mōn doch-
tē schuldiē te zyn / sweer ic u bp al de
goden Prince Amaran / niet te connen
looven. Ende ick sweer u bp dē hoo-
m Propheet Mahomet Aldermach-
thste Soudaen / sepde Amaran / dat sy
ter niet alleē aē schuldiē / maer daer
in de eenige oorloche en stichterse is:
maer om dat de sake / overmits de gro-
te creetheyt / niet lichtelic bewesen en
en worden / so bē ick berept die te pzo-
men mette wapenen int open velt / te-
gas den ghenen die vooz haer ter con-
nirien sal willen verbedighen. Daelt
mijn Dochter hier sepde den Soudaē.
Volgens welck gebot de Princesse van
mee Coningē aldaer gezocht / ende in
er stoel geset worde neffens den Sou-
den / den welcken tot Amaran sepde:
reclaecht heur alnu in haer tegewoo-
zheyt. Weschalven sy hem voozts tot
Princesse voerhde / seggēde: Drouwe
Archibiane / alle de andere die u kennē /
ziet nemēde op uwe voorgaen deuchte /
croumen nauwelijcx geloben dat ghy
upghen pichte van't leven hebt doen
lengen / maer ick ben berept i selbe in
simpvchelnohe te verbedighen / met
de bescheyt / dat de beschuldichde par-
ty ghestraf sal worden / ende als sy
i woorden noch wilde verholgen / so

stont den Soudaen op / ende ginch vooz
de Princesse staen / seggēde: Dochter
ghy hebt versien de beclachte van de-
sen Prince / daer op ghy u meucht be-
dencken te antwoorden / want ic sweer
u bp alle de Goden / dat den ghenen die
men van u twee schuldiē bevinde / ge-
straf sal worden nae den eyfch vande
saechē. Als Archibiane aldus tegghē
haer hoozde spzecken / onstachse in een
grootē toornicheyt / ende antwoorde:
Doozwaer Amaran / ick herwondere
mij seer hoe ein mensche can zyn van so
grootē boofheyt / tot vooz hem te nemē
te willen verbedighen sulcke erbarchte
leughenen van so sware misdact / als
ghy (inde presentie van mijnen Vader /
ende alle zyne Heeren) valschelick ber-
siet tegghens mij / die u noch den uwer
nopt eenich leet bewese heeft / maer alle
eer ende deucht gedaen / sonderlinge aē
de ghene vooz de welcke ghy vermenst
zitt te vechten / dan ick worde daer deur
openbaer / een ander leughen te wten
van uwen saem / die maer een pdele op-
gheblasentheyt en is / want indien daer
van maer de helfte inder waerheyt be-
stonde / so soude uwe stoutmoedicheyt
met vermaertheyt begheeren te verelen
tegens eenen Ridder wi gelijcken
ende niet tegghens mij die een Drou-
persoone ben / maer nochtans van so
grooten ende ebelen couragie / dat ick
u (soo verre het onse soozte eenich-
sins toeghelaten ware) desen sotten-
coy van dit grove lichaem soude staen
in ghetupghenisse van uwe lichtveer-
dicheyt / dan niettemin ick ben die ick
ben / indien mijn Heer ende Vader ge-
lieft / soo sa. ick u met eenen kluppel
al eer ghy upt dese sale comt / doen be-
kennen dat uwe woorden die ghy seght
teghens u epghe conscientie / maer
leughenen en zyn. Op welcke woo-
den Amaran niet en antwoorde / maer
daerda

De Historie van

leerde hem tot den Soudaen/ende sep-
de: Mijne Heer/ten is noch Prince noch
Ridder van hooghē state niet behooz-
lich/hem te becommeren met het ant-
woorden op de vele poele woorden van
een roozmiche byen-persoone, die meer
heut geselschap als met crachte van
rechte/merpt te weerstaen de warach-
tige beclaginghe tegens heur geschiet.
Daerom sal uwe Majesteit belieben
eenen Ridder te doen comen/die uwe
Dochters recht begeert te verbedigen/
de welcken ick met de crachte van wij-
nen rechteren ernt sal bewijfen mijne
woorden mette waerheyt ober eē te co-
men: Met den bescheyde / dat hy ende
Archidiane / so verre hy verliest / bepde
ghebrant sullen worden / maer indien
my de Fortuyne ongunstich is / soo sal
ick oock goetwillichlick verwachtē de
Justitie die uwe Majesteit my sal ge-
lieven te ordineren. Waer op Mauli-
cus /ssende dat hy (vermits t'gebruyck
van dien tēde onder alsulcke onchzisten
Potentaten) den Prince zyn versoek
(sonder zyn Dochter een quade suspicie
achtē te laten) niet wel en cōde wep-
gheren/ordineerde dat de Princeesse van
dien dach eenen Ridder soude moeten
presenteren / om haer recht te verbedi-
ghen/volghens de booz verhaelde con-
ditien.

Hoe Palmerijn de Campvech-
tinghe aen nam tegens den Prin-
ce Amaran.

Het lxxvj. Capittel.

Dese sententie by den Soudaen
uytgesproken zynde/en wer-
ter van alle zyne Ridderē nie-
mandt bevonden die hem boz-
se presenteren in faueur van de Prin-

ceffe/teur de byese die heut heroozsaert
wopde vanden saem vā Amaran dap-
per septe: Waer ober Archidiane niet
alsulcken verbyter bevangē wozt/batse
tot twee oft dzyte mael tot indiense van
sommighe Jonckvrouwen ende Heeren
niet gehouden en hadde gewoorden ge-
heel uyt haer selven booz de hoeten vā
heuren. Vader neder ghebailen soude
hebben. Waer ober Palmerijn (als wel
wetende dat sy aen heurs sichten booz
onschuldich was) met alsulcke berm-
herticheyt tot heur beweert wozt/
dat hy te rugge stelde alle boozgaende
gebronsinge vande comen te maek-
ende riep met luyder stemme inde Ara-
bische spzaecke (daer van hy albereets
t'meeftenbeel gheleert hadde) Hoe mijn
Heer? Booz waer my duurt dat ghy
onweerdich zyt van den naem des Rid-
ders te hoeten? Hoe ran u herte liden
dat desen Prince aldus hoeverdichlick
niet so groote leughenen comt beschul-
dighen uwe Princeesse/sonder u per wē-
te bewegen om haer te verbedigen. En
hem boozs keerende tot den Prince vā
Nigreen/sepde hy: Heer Amaran ick en
weet niet deur wat ngdicheyt ghy al-
hier dus valschelick comt verachten so
deuchdelicken Princeesse/van ick bē be-
roep om u mette wapenen te bedwingē
tot de bekentenisse van uwe leughenen/
daer van siet alhier mijn pant / t'welck
hy nāwlijck uytgesproocken en had-
de/of den Soudaen vergat deur een on-
sprekelike vzeuchde/de graviteyt van
zynē persoon/ende liep Palmerijn om-
helsen/segghende: Hoe mijn alderghe-
trouste byent/is dit een fantaspe oft eē
warachtighe saecke / dat u de spzaecke
wederom ghegeven is? O Goden wat
wonder is dit: O Mahomet ghelooft
moet ghy zyn van dese groote gratie:
Maer ick bidde u Heer Ridder wilt my
doch seggen deur wat goede abontuere
ghy

ghy de spjaerke soo haestich wederom
 elanght hebt. Om welke woorden Pal-
 merijn verou creech / siende dat hy soo
 schijveerdich inde wint gestagen hadde
 als uoorgenomen geveynstheyt / waer
 mede hy verhooyte wederom in Chy-
 senryck te gheraerken / maer dencken-
 de dat den gewoopen steen niet meer en
 mach opgehouden worden / antwoorde
 hy: Wijn Heer de verseeckeringe der
 onschuldicheyt vā uwe Dochter We-
 rouwe Archidiane / met den spijt vā de
 goote hooverdicheyt vanden Prince
 Amarā / dehe my in sulcke toornicheyt
 lullen / dat de catarrē (die my onermits
 in lange sieckte / t'sprecken belettende
 sag) daer deur ontbonden is worden /
 ende mijn tonge wederom in vyzicheyt
 instelt heeft / waer van ich den hoogē
 godt dancke upt al mijn herte / sonder-
 inge om dat ic daer deur mach te ken-
 en gheben mijnen goeden wille tot be-
 luyckbaerheyt / vooz de onberdiende
 eldaden die my vā uwe Majesteit en
 de-vrouwe Archidiane geschiet / ende
 groot zyn / dat de veynsinge van dien
 vā dese saeckte is. Sulcke vergeldinge
 zyn vylent (antwoorde den Soudaen)
 ong niet alle meer als volcomelick
 schiet / deur dese gewillighe presenta-
 tie vā mijn Dochters eere te bewaren /
 laet worden daer deur grootelic aen-
 werbonden / t'welcke wy u noch hoys
 betoonen na dese bechtninghe. Om de
 selcke int werck te stellen / ich u bevele
 Prince Amarā / des Ridders pant op
 nemen. Daer op Amarā (mogelijck
 enckende dat zyne grooten Propheet
 en Overaer Mahomet / om de ha-
 ge spzeekinghe van Palmerijn aldaer
 in mirakel ghedaen hadde / ende daer
 mer ich en weet niet met wat vrese be-
 dragt worde) antwoorde: Al eer ich de
 rampbechtninghe tegens hem aenneem /
 moet ich eerst weten wie desen ston-

nen Ridder) die de Godē so gloyfusen
 stemme verleent hebben) is / want indid
 ich hem niet en bevinde gesproet te zyn
 van Conincklike stamme / so en sal ich
 hem niet ontfanghen vooz mijn regē-
 partye / sonderlinge om dat dese saeckte
 aengaet twee so hooge Princeessen. A-
 marā antwoorde den Soudaen / ghy
 hebt den strydt maer versocht teghengē
 eenen simplē Ridder: Daerom en be-
 hooyd hy in geender manieren te re-
 fuseren / noch en sal u oock anders niet
 vergoet worden. Wat redē soudent zyn
 antwoorde Amarā / dat een Graef of
 Hartoch / ich laet staen een Prince / ge-
 houden soude wesen ten stryde te comē
 indien hy van eenē simplen Edelman
 daer toe versocht wort: Derhalve ver-
 seekert u vyzelick dat ich my niet tegē
 hem stellen en sal. Ghy hadt reden ant-
 woorde den Soudaen / indient waer ge-
 schiet op des Ridders versoek / maer
 nadien hy hem gepresenteert heeft op
 uwe begheerten / so zyt ghy daertoe ge-
 houden / daeromme en sullē u uwe upt-
 weghen geensins moghen helpen / in-
 dien ghy uwe clachte niet wederraepē
 en wilt. Welcke woorden den Soudaen
 soo haest niet geeyndicht en hadde / oft
 men sach inde sale comen eenen Jonge-
 linck / draghende in zyne handen eenen
 schoonderē helm / als men doormaels in
 geheel Oostentijck soude hebbē mogen
 vinden. Ende aen den Soudaen doerlof
 versocht hebbēde / om zyne Ambassade
 te moghen doen aen Amarā ende den
 stonnen Ridder / doerde hy hem eerst
 hy den Prince vā Nigreen / ende seide:
 Prince Amarā / De-vrouwe de Co-
 ninginne van Charsen / int seecker we-
 tende dat ghy hedē op dese plaetse sou-
 zyn / heeft my alhier ghesondē / om u te
 kennen te gheve dat den stonnen Rida-
 der vā heel edeler geslachte is als ghy /
 ende den courasleustra die man heben-
 daerha

daerhij ter werelt sonde mogen vinden/
u radende vande versochte Campberh-
tinge afftant te doen indien ghy niet en
wilt overwinnen zijn. Schilt knecht
mijn bylent antwoorde den Prince/ghy
sult u vrouwe segghen dat ick my niet
en stoor aen hare woorden/om dat ick
niet ghewoon en sy eenighe geloof te
stellen op heere toverpen/maer hoe be-
sen Ridder byader is / hoe ick meerder
eeren teghens hem hoop te behalen in-
den Camp/daar in wy alnu te deser ure
sullen treden indient den Soudaen also
ghelieft te ordineren. Maer Mauleus
siebe dat het albereets laet was/stelde
t selve upt wes tot sander daerhij. En
hier na boechde hem den Charschen
belman boort by Palmerijn / tot hem
segghende: Deer Ridder de Coninginne
doet u present van desen helm / in ken-
nisse vā hare goede affectie tūwaerts/
u biddende dat u gheliebe den selven te
ghebruycken tegens den Prince Ama-
ran/den welken verwound hebbende
en sult ghy heur daer na niet wepgeren
een versoeck/dat sy noch eens in toeco-
mende tijden aen u verhoopt te doen/
ghelick sy op uwe groote dankbaer-
heyt betrouwende sy. Waer op Palme-
rijn (den helm in dank aenghenomen
hebbende antwoorde: Zangeliuch mijn
bylent/ghy sult hare Majesteit vā u-
nent wegen gelieven aen te dienē, datse
aen my altdits sal bebliden eenen be-
reypen Ridder tot haren dienste. Wy is
leert syde Amaran dat se heur van sul-
ken ghetrouwen Dienaer sal moeten
beroven. Ende hier met verroock hem
een pegelick na zyn logement/ende den
Schilt knecht keerde in groote weerlic-
heyt wederomme na zyn Coninginne.

Hoe Palmerijn den Prince A-
maran overwon.

De Prince Archidiane wert
horen maten seer verblift/ als
hy den Gesante van de Co-
ninginne van Tharsen hadde
hooren seggen Palmerijn van so edelen
ghelichte geboren te zyn/als niet ar-
tende oft zyne ghewillighe presenterin-
ghe tot de verdriginge van hare eere/
moeste spruyten upt eenige liefde/hor-
wel dat hy haer betoont hadde een re-
fups/r welch sy alnu dorchte alleen ver-
oorlaet te worden/leur vrees dat ha-
re presentatie gheschiet soude zyn mit
leur een oprechte liefde / maer tot een
proberinghe van zyn ghetrouwicheyt.
Des halven sy hem (om haren goeden
ongevyniden wille te beter te ontder-
ken) des abondens een vergult Darnag
sonde seer excellent gewercht. En hier-
entusschen hadde den Soudaen hy een
van zyne Maerschalcken/in ordeninge
doen stellen de plaetse van de Camp-
vecht inghe/die hy des anderen daerhij
smozgens dede besetten met twee dyp-
sent ghewapende Soldaten. Ende ver-
cozen hebbende twee Coninghen ende
twee Bruders van Amaran tot Rich-
ters / ginch hy ende zyne Heeren op de
Kellaet/met hem nemende de Prince-
se Archidiane/die niet min onder van-
bere Jonckvrouwen en lichte/ als d'a-
bontsteerne onder de reste vāde Hemel-
sche nachtelichten. Ende cozt daer naer
presenterden hen oock de twee Camp-
bechters seer braef toegerust/sonderlin-
ge dē Ridder Palmerijn/wiens Helmet
eenen Coninck/ende den grooten Ad-
mirael zyn sweert daerhij / r welch hy
van heur met reberentie ontfinge/ter-
wyl den trompetten bestonden te bla-
sen/de welcke opgehouden hebbende/
lepe eenen Deraut dat het volck die so
grooten

gooten gerucht maectte/ daerom noch
 niet noch gehoozen en sonde/ silentie
 inden gebuysken. Daer nae septe hy
 hi luyder stemmen/ dat heur beste
 michten doen een yegelijk bande twee
 in anderen gedesideert hebbende Gid-
 deren/ die noch elc aen et besonder eyn-
 vande looy plaetse met heure coura-
 reuse peerden vooz de Princeessen met
 schelen en springen byabeerde/ maer
 zoest dat de trompette de batalie be-
 linden te blasen/ bestonde de cleyne op
 steente staen / en de groote neerstich
 als uyt te steekē/ om te sie wie met
 victorie soude triumpheerē van dese
 mee grootmoedighe Campbechters/
 heur helmen stote/ en met sulckē co-
 leusen moet tegē den anderen run-
 den/ datse beyde bedwongen werden de
 gelrepe te quitteeren/ sulckē spronck
 ende dat heuren hals daer over ghe-
 liden te zyn/ vastelijck geloofte woide
 dat de omstaēders. Niet te min spron-
 ck splichtverdelicken op heur beent/
 Palmerijn wederom grēpende sijne
 hilt/ die hē upte handen gesprongen
 was/ viel Amaran aē met sulckē furie/
 in hy hem meer als 10000. Wonden
 in zyn harnas dede springē. Daer te-
 nus hem den slaechmoedigē Amaran
 asfing niet met eenige mindere coura-
 ge/ maer betoende hem ooc erbaren te
 sin sulckē offairen/ t welck d'Wisp-
 ers dede seggē/ dat sy van heur leben
 niet meer gehoozt en hadde van gelde
 wercht alser alsdoen passeerde ruffschē
 die twee byaē Gidderen/ die alsulckē
 geclinch met heure sweerde op ha-
 re schacms beschermende wapenfluc-
 ken marcken/ dat dē ghenē diet gehoozt
 niet gesie en hadde/ vastelijck versere-
 de soude hebbē/ datte meer als twint-
 en Gidders te samen stridest gepreest
 waren/ hoewel dat alle dē handel maer
 tēchen dese twee en gheschieden/ die

longhen tijt in een alfuchten geslaken
 state blebē/ daerom niet en wille te bere-
 moeten wien de victorie wille saboy-
 seeren/ daer dien dat Amaran eene dā-
 de aldererbarste was in de scherm-
 zonde/ dan Palmerijn chagere de hem
 so dapper ende diechtvols/ dat hy ten le-
 sten alle zyne yacticken op de rechte/
 alderichsche cromme en dwersche sla-
 ghen te rug moste stellen ende diechtvols
 van zyn sweert synen Schilt maectte/
 t welck hem so rasent dede woizen/ dat
 hy zyn sweert in beyde de handē greep/
 en sloech daer nide soo dapperen slaech
 opt hoochste punte van zyns vpanbts
 helm/ dat dien bedwonghen woide op
 syn een knye te vallen. Daer over Pal-
 merijn denckende woide/ dat (so beree-
 hem meer sulckē groetenisse gebeurde)
 hy bedwongen soude woizen in een te-
 gen eer betwiffinghe/ niet alleen met de
 ander knye oock de rebrerente te boen/
 maer wes tot zynē neus toe op d'aerbe
 te moeten ballen. Wes halben hy wille
 speelen om quijt ofte dubbelt / en dede
 Amaran Schilt int midfen van ren
 springen deur eenen slaech/ dien booztē
 uderbalende mede nam zyn hant ende
 de helfte van zynen erm. Daer over dē
 Agrecaenschen Prince anders niet en
 bestonde te doen als af te schutten/ ende
 hem te verweeren met zynen lochteren
 erm/ blanchende booztē sweert bā zynē
 vpank/ dan achterwaerts loopende/ rā
 dan ter syden uyt springen/ dan hier en
 dan daer/ meynen plaetse te vinde om
 de vyfte te mogen ontgaē/ bā al dit ver-
 reek en was hem maer een soo veel te
 langer quelling/ wā als Palmerijn in
 leste eenen swaer slaech nae hem sloech/
 wille hy (om die tontwicken) achter-
 waerts springen/ maer viel overmits
 sulckē sprong (als deur veel verlies bā
 zynē blode seer swaer woizen) op zynē
 knye/ het welck Palmerijn so haest
 niet

De Historie van

niet ghesien en hadde / ofte hy liep hem
 zijn een knipe op den buye stellen / dat hy
 nochtans so geringhe niet te weghe en
 sonde brengen / ofte Amaran gaf hem
 daerentusschen niet en cante bagge een
 sterck in zijn zide tussche zijn borsthar-
 nas ende de aenhangende oghesuckel /
 welck Palmerijn also vergrande / dat
 hy Amaran terstont den helm astructe /
 ende hem voorts afloech zijn hoober-
 ghe hooft / welck hy by t'hapt nam / en
 ginch dragen voer de Princesse Archi-
 diane / tot haer seggende : We-brouwe
 niet hier het teyken vā de voldoeninge
 van mijne ghelofte. In sulcke heerliche
 voldoeninge vā dien Oer Ridder nē-
 woort de de Princesse / hebby ons alsul-
 de wel daer belwesen / dat ick / mijn Wa-
 der nach alle den mijnen daer vā t'ing-
 ste punt ons leven lanch niet volcom-
 lijck en sullen connen recompenserē.
 Waer op Palmerijn seyde daer tegend
 geen schult van vergeldinghe te con-
 nen vallen / om dat hy hem meer als
 dat aen heur ghehouden hieldē / maer
 mede hy Amaran hooft ginch smyten
 voer de voeten vande Richters / tot al-
 sulcke hebboesthy van zyne twee Broe-
 ders / als een peghelick mach dencken.
 Ende duende brengen zyn peert / reet
 hy vort naer t'Walleys / alwaer hem
 den Soudaen / om zyn eere te vergroo-
 ten / aen de poorte verheende / leydende
 heur in zene vāde heste Camers / daer se
 heur presentatien / den Soudaen / om te
 recompenserē / ende Palmerijn om
 merder diensten te bruyssen / eler om
 t'seerste verheften / die se om cothientē
 wille passere / maer sagge alleen dat hy
 diut bevel des Soudaens van d'al-
 deroverste Wālsing-mesters seer
 nederelick gadviseert worde / terwilen
 de Princesse Archidiane niet minder
 heftich en was om heur te bereyde / als
 de Wālsing-koning bedde / doot die haer

Soude vertoonen voer t'Ant Paris / om
 achter te wesen vā heure schoonheyt /
 in sulcker manieren / dat de Princesse
 niet en bedde als hare Jonckvrouwe te
 braghen / dan oft heur ptephel per-
 nent stonde / dan oft t'hapt gencerh ghe-
 seiert was / en dan oft den Tabbert
 wel hingē. Ende om te sien offe nu e'oe-
 nemaal haer was hielse t'spiegel van
 achter / dan voer dan ter zide. In con-
 clusie de arme van yre ghequelde en
 haer met hoore vermaechende Jonck-
 vrouwe en wiste niet wat manieren te
 houden / ofte wat gratie sy soude ghe-
 bruycken / om te winnen de liefde van
 heuren heminden stommen Ridder / die
 sy in dese toerustinghe ginch vifteen
 weg in zyn Camer / alwaer se albereet
 by hem vande haer Moeder / die sy als
 doen liever op een ander plaetse soude
 ghewenscht hebben / op dāse Walme-
 rin in secrete te kennen hadde mogen
 geuen heuren goeden wille / van hem
 te noemen tot eenen ander strydt / veel
 plaplanter als den genen die hy tegen
 Amaran ghehouden hadde / maer drue
 al te groeten gheliefchap moeste sy de
 openbaringhe van heure begheerten
 voer dese reyse noch in secrete houden
 ende een graciens ooplof nemē wed tot
 bequamenen tijde.

Hoe den Soudaen de Sonen van
 den Coninck van Phrygien be-
 dwong t'doede lichaem vā heu-
 ren Broedere Amaran uyt zyn
 Lant brenglian.

Het lxxviij. Capittel.

So geringhe als Amaran van
 Palmerijn ter doot ghebrocht
 was / namen zyn Broeders zyn
 lichaem / ende droeghen t'sel-
 ven

het groote weensuge ende claginge tot
 int graf van Ademire in meepinghe
 in t'eloe lichaem daer inne by zyn Ar-
 chidiane mede te doen rusten/ volgens
 zyne uvertige begeerte by hem ad heur
 opden in zynen leven versocht dan bin
 ondat dede heur aenstondt op ver-
 reick van Archidiane aensegge/ dat sy
 hiet op pine des doots bliuen bier en-
 der twintich uren upt syne Lande soude
 laecken/ en niet heur nemen het doo-
 t lichaem/ ofte hy soude t'selue doen
 landen als eenen Verrader ende vaf-
 schen beschuldiger. Om welke woos-
 se seer vertooynt worden de voorsp-
 ge broeders/ daer van den outsten de
 verant antwoorde. Segt uwen Heere
 dat hem mogelich noch sal beronten
 sulcke onbehoorliche wyetheydt ge-
 enpnt te hebben tegens el doot licha-
 el nietende heuren Broeder/ deden sy
 hem leggen in een Cypzeffen kiste/ om
 hem so veel te langer vooz verderlinge
 mogen bewaren/ en brochte hem al-
 met in Byzpgien/ alwaer hy van eē
 egelich beclaecht worde/ sonderlinge
 an den outen Coninck zynen Vader/
 e welke (nae vele tranen die hy in pre-
 matie vant doode lichaem zyns Soons
 prgestaet hadde) met eenen broevigen
 rest tegens hem selve seyde: Och Por-
 tyne hoe veel wyeder betoonby uwe
 chicheyt tegens de groote als tegens
 e clepne. Och ich erin olde man/ onge-
 ickiger onder alle ongheluckige men-
 schen. Eplacy/ ten tijde als ich verhep-
 ende was plasster en solars te ontfan-
 gen van mine kinderen/so verroofsae-
 use hy niet dan alle moeyten en ver-
 ict. Stet ich den een Coninck van
 Byzpgien/ maer daerom en can ic dese
 verelg ellendige miserten niet ontloo-
 en/ en die geset hebbede/ begonde hy
 bitterlyck te weenen/ dat den outsten
 Broeder handen overleiden Amaran/

Graniel geheeten/ daer s'her met tooz-
 nch en vermherticheyt beweerht wor-
 de/ swertende inde presentie vā alle zyn-
 ne Broeder/ nopt op te houden so lan-
 ge als hy leefde/ tot dat hy den doot vā
 zynen Broeder te vupt ende te swerde
 gewoockin soude hebben. In welke
 tot des wackis hem zyne vif andere
 Broeders noch alle nartvolghden/ doen
 bet lichaem van Amaran begraven op
 een plaerse alwaer sy deden opzichten
 een heertich grafe van Marmer ende
 Porphyrt/ daer in sy tot een eentwische
 memozie sommighe Carmina deden
 stellen/ verclarende de oorsaecken zyns
 doots/ om den welken te woerthen
 Graniel aenstondt volch vergaderden
 van alle ranten/ soo in zyne als in zyne
 heertichhepdis omleggende Landen/
 sonderlinghe onder de Coninghen ende
 Princen van Surien/ die alsboen byant
 handen Soudaen waren/ soo dat hy in
 min als byt maenden/ ober de vifstich
 duysent Soldaten soo te peert als te
 boet vergaderde. Vande welke hy ooc
 van synen Vaders (met consent van syn-
 ne andere Broeders) Generael ghe-
 maect worde/ waeromme hy hiet
 met zynen trouw booz een clepne tyt te
 Velewaerts sullen laten trecken/ alse
 verderbende daerse romen.

Hoe Archidiane haer selven aen-
 Palmerijn tot een vrouwe ptesen-
 teerde.

Het lxxix. Capittel.

DEs anderen dachs naer dat
 Palmerijn den strūt teghens
 Amaran volbracht hadde/
 quam hem de Princesse Ar-
 chidiane in zyn Camer daer hy oco-
 mont lach/ wederomme vifiteren/ en
 sleude dat de andere son heer van heur

¶

flor

De Historie van

stondt/ datse sonder huse mochte spre-
ken/ wenschte hem een goede gesont-
heyt toe/ mede seggende: Heer Ridder
nademael de Coninginne van Charfen
alhier ontboden heeft dat ghy gespyde
zijt van so edelen gheslachte/ soo bidt ich
u dat ghy my de gratie wilt doen van
te verclaren uwe afcomste/ met belofte-
nisse dat ghy in recompensie van sulcke
gratie/ t'zj haer sy/ontfangen sult mijn
hert/ t'welck ghy begeertlicker en groo-
ter mensch en soude connen hebben/ als
hā eenmael voor een clepne rjt upt sijn
gewoonliche woonstede te mogen ghe-
raecken/ en int licht comen/ om hem
voor u open te doen/ ende te vertoonen
de alderbinnenste affectien/ daer met
het sooseere geneeyt is om u te maec-
ken Heer van my ende van alle mijne
goederen/ en wilt daeromme niet ver-
smaden de ghene die u meer beymint als
haer eygen leven/ maer heur ontfan-
ghen door een ghetrouwe Minnaresse
ende vrouwe. Als Palmierin hem sach
aenballen van alsulcken dyant/ die veel
eer als Jole eenen Perculem t'onder
gebracht soude hebben/ en wiste hy niet
wat te resolveren/maer denckende ten
lesten aen de ghetrouwicheyde van sijn
beminde Polinarde/ dochte hy t'beste
te zyn omwegen te soeken/ ende sey-
de: Heer beurluchtighe Princeesse/ het
is een peghelich openbaer/ datter soo
groeten Monarch niet en is in gheheel
Mien/ ofte hy soude hem boven maen
ghelutlich achten/ indien hy u mochte
genteten tot sijn Meesteresse/ waer deur
my docht onmogelich te zyn/ dat noch
de Godt/ noch de nature/ noch de For-
tupne my (die maer eenen simpel doo-
lend onbekende Ridder ben/ Palmie-
rin van Olieben genoempt/ wien ghy
u leven gesalveert hebt) in sulcken graet
der geluckicheyt soude hebben mogt en
stellen. Wes halven ich u eerste woord

De-vrouwe/ niet en achterholde/ bly-
veesende die allern te synupt upt uwe
geliefte/ in tjt coylinghe te nemen met
der spotten ober mijn laege Fortupne/
maer nu ick sie dat u sonder ghebeynst-
heyt belijft my te gebieden te beminnen
so excellenten Princeesse als ghy/ die ick
niet weerdich en ben te dienen: So ver-
secker ick u vastelic De-vrouwe/ dat
ick niet alle de schoone woorden die hy
my soude connen bedacht worden/ niet
en soude doorden bestaen upt te leggen/
d'affectie die ick tot u dzage/ om dat die
met mijne clepne welspreken heyt
grootelick te coyt soude worden gevat.
Wes halven ick bidde uwe cloetke we-
tenschap (daer mede ghy aent wese der
personen weet te bemerken t'binneste
van heure herten) met de ghebeynst
willen voozromen mijn onvermogen
heyt van spreken/ ende acht te nemen
op mijnen grooten wille/ ende niet op
clepne vermogen/ t'welck ick noch stand
geheelheken verhoop te gebruycken in
was Waberg mijns Heeren dienst/ op de
reys die hy verneymt te zyn Leghet
coyling te laten doen nae Constanti-
nopolen/ om aldaer te wyzecke de boot
van hoarbloedigher memorie u Dom
Gamezio/ weg tot op de wedercomste
vanden selbe/ my goet dunct te zyn dat
wy de bozder volbzenginge in onse sa-
ke uptstelle/ niet dat my sulcke nptstel-
linge niet seer moepelick en vale/maer
om dat my sulcke moepelick bollinghe
nochtas deel aengenaemer is als t'min-
ste punt dat u soude mogen overcomen
van eenich verdziet/ t'welck int seerker
voor u te besorgen stont/ indie wy alme
onse begeert volbzochde/ en dat ick op
dese reys mijn cozasie als so hope te be-
toonen/ dat de Soudan niet al zyn On-
verdanen oorzake sullen hebben om te
consenteren t'gene mit alme niet en sou-
de doorden denckden hem te verzoeken.
Welcken

Welken raet de Princesse so aengenaem
geviel, datse te vreden was de saecken
et daer toe uptgesteld te worden, noch
niet bergetende van hem daeren-
schien d'ichwils te comen visiteren/
tegens vermaechde om belet te worde
n bozder te hope/ deur t'beletsel daer
et nae de doot belet waer de werelt is
cheelicken van menschen en berooft.

Hoe den Soudaen een Legher
oprichte om nae Constantino-
polen te reysen, en hoe den Prin-
ce Olerike sone van t'ghelucki-
ghe Arabie, hem te hulpe quam
met vijfhondert Ridders.

Her lxxx. Capittel.

DEn Soudaen geduyzichlicken
in zijne gebachte hebbende de
belostenisse aen zijnen Vader
Alsos gedaen/ betreffende de
maeke over den doot vā zijnen broeder
amezlo/ en hem alnu in peps steh/ re-
deerde tot die eynde een Leger op te
ste/ waer o hy aenstont dede toerus-
en veel Oorlofs schepen/ Dulcken/
valsoenen en Salassen/ en sant al alle
Contingen/ Princen/ Califfen en Ta-
planen vā zijne heerlicheyt Ambassa-
duren/ om heur te doen verstaen zijne
eyninge/ ten eynde sp hem doen soude
de mogelike bystāt/ in sulcker manie-
re dat hy in wepntich tijt op de schepē
wan zijn als zijne Ontgenoten ver-
derde over de hōbert en bystich dul-
en mannen/ vande welcke hy Palme-
en Generael wilde maeken/ maer hy
wuseerde hem/ seggende dat zijn volc
et beter souden overseeren eene van
er eyghen natie/ als eenen vzeemde-
sch e welch hy seide om namaels ge-
Werrader te coenen worden ghe-

scholden/ also zijn meyninge was hem
geensins tegens de Christenen te stelle/
en niet om dat hy de Turcken (vanden
der Christenen) eenich pzoft sochte te
doen/ hoewel den Soudaen in xpus
daer booz achte/ hem antwoordende:
Siet daer een persone die warachtelic
weerdich is om inde regeringe gestelt
te worden/ als veel meer t'gemeyn dan
zijn eyghen pzoft beyninnende/ waer-
om ich niet en can booz hy gaen van te
te maeken Lieutenant van den Co-
ninck Salisacke. Onder t'ghelept van
den welcken als Generael het gantsche
Leger beerdich was om te verrecken/
als de nieuwaren int Hof quamen/ dat
Gyantelende zijne Broeders albereets
inde Landen van Assyrien gheballen
waren / met een groote machte van
Christvolc/ alles upt roovende en bran-
dende/ waeroni de reyse nae Constanti-
nopolen deur de noot uptgesteld moeste
worden/ om t'Legher teghens Gyantel
te trecken/ daer toe hem een pegelge te-
ghens den berden naevolghenden dach
gereet moeste maken/ volgens des Sou-
daens bevel/ tot groot leetwesen van
Palmetijn/ die deur de Constantinopol-
sche reyse/ der Turckē handē verhoop-
te te ontgaen/ enoe des anderen dach
hier na/ quam oock aldaer int Hof den
Prince Olerike/ outsten Sone vanden
Coninck van t'gheluckige Arabie/ met
vijfhondert uptvercozene ghewapende
Ridders/ onder t'doxel vande Soudaen
te hulpe te comē/ hoewel t'selve alleene
gheschelede om te beter te mogen raec-
ken inde gratie van Archidiane/ op wils
hy zijne liefde boven maten duylichlic
gestelt hadde/ om dat hō sieure schoon-
heyt so hoogelic afgeblasen was wor-
de/ deur de trompet vā de Godinne der
Fama/ blasende deur eene vande selve
Godinne delicaetste mondelkens dat hy
gerefolveert was noyt geē ander tot-ē
hjouwe

De Historie van

broutwe te trouwen/ so verre hy sulcx soude conuenen verwerden aenden Soudaen/ de welcke hy de hande ginch eussen/ tot hem seggende/ Alder grootmachtiichste Domineerder in Hispanien ende Palestijnen/ wy hebben langhe gewort den goeden wille die ghy draecht tot de vermeerderinge van onse Wet/ sonderlinge deur uwelste resolutie/ daer mede ghy besloten hebt te wrecken den doot vanden Hoochgeweesten Prince Gametio (wesen de Godē alre met Hemelsche vruchde moeten tracteeren) waerom ick niet vyf hondert Ridderen alhier gecomen ben om uwe Majesteit te dienen/ in wat saecken ende plaetsen de selve ons sal gelieuen t'emploeren. Waer op hem den Soudaen (die voorsz langhe hadde hoozen spzecken van sijne cloeckmoedicheit) antwoorde (naer dat hy hem een graffectioneerde wilcomste betoonde hadde) seer wel te werf dat zyn Vader een van zyne grootste bylenden ende Wont-ghenooten was/ dan dat hy hem des uwer teghenstaende niet en wilde tracteeren als een Wont-ghenoot/ maer als een Vader zyn kind. Van welck faueur Olerike den Soudaen seer hooghelijck bedanche/ in de presentie van Palmerin/ die de manieren ende geesten van desen conge Prince so wel aenmerchte/ dat hy hem seer oordeelde van een beter natuer te wesen als d'Hispanier. Weshaluen hy gesmeect wasde tot hem te becomen/ en geleide hi (na dat hy oozlofaende Soudaen genomen hadde) wes in sijn logg tusschen weghen soo verre spzeckende oyt propoost van dese nieuwe krijgen/ datse den ander belooften so lange als de selve duerden/ alreys twee Cammeraten te sullen blijven/ ende seiden daermit den anderen adieu wes tot sander d'arcks (mooghens/ dat den Soudaen in batalie wil besten staen zyn ghehele

Leger/ waer van hy selfs desquadronen ordinerde. Om t'welck te sien de Princeesse Archidiane mede ter selver plaetse quam rijden in een hoetse/ vā de welcke afstaende/ wilde seur den Prince Olerike de handen comen eussen/ dat sy niet en wilde consenteren/ maer naer een eerlicke excusatie/ betoonde hem daer tegens een heusche groetinge/ en seide/ Edel Prince ghy moet hoogelich gebant zyn want hierelick secours dat ghy mijnen Vader soo goetwillichlijck comt preseteren/ in kennisse vā t'welcke ick niet en sal ontseggen al t'gene dat d'eere my soude consenteren voorsz te wieghe te conuenen brenghen. Alderduerlichste Princeesse antwoorde Olerike/ al hadde ick voorsz den Alder grootmachtiichsten Soudaen u Vader ghebaen/ alle de diensten die eenen getrouwen Ridder voorsz zynen natuyplijcken Deere soude moghen uptrichten/ soo meronden die nachtraen in gheender manieren genderscham zyn om te recompenseren int minste deel dit tegenwoordighe groote faueur/ heurt segghen dat u mijne diensten aenghenaeem bailen/ daer niet uwe gracie my beliest te maken een persone den alderblifsten vāde ghehele werelt/ die niet en soude laten van om uwent wille twee leuens t'emploeren/ indien der in dese werelt eenichsins noch eene te becomen ware/ en soo verre hy wiste daer mede te conuenen winnen t'minste punte van uwen goeden wille. Wijken goeden wille antwoorde de Princeesse/ en sout ghy daermede niet winnen/ om dat de selve beiser wenscht dat ghy noch hondert Jaeren int leuen meucht blijven/ ende hebt den niet gedane diensten alreets gheheerlijken t'waerts bedwongen. Groter begheerte antwoorde den Prince/ (seur wederom op nieuw een ootmoedighe reberentie doende) als tot sulcke

Dat lxxxj. Capittel.

boillighe bedwinginghe / en heeft
 en sal noyt int binnenste van mijn
 te gelogeert connen worden / t'welc
 so haest niet gheseyt en hadde / oft by
 Princeffe Archidiane twaelf Wagien /
 van de tijten tien Oorlochs peer-
 den / ende d'ander twee droegen
 eenen een kostele Lanct / ende den
 anderen eenen vergulden Besilt / ghe-
 met met peerlen Robynen / Sme-
 eden ende andere kostele steenen van
 hartelike prysen / hebbende int
 gesceyde staen het hooft van
 / gegrepen wordende by t'hande
 een gewapende hant / het eyckenen
 victorieuse hant van den Ridder /
 Palmerijn / die sp tot heur riep / en sey-
 Ich bid u mijn getrouwe vrient / dat
 in desen kerck mijnen Ridder wilt
 en om u daer toe te beweghen ont-
 gheen dese presenten / de welcke Pal-
 merijn in danc aennemende / mede ant-
 wybe: Verseeckert u bypelick Me-
 we / dat desen Schilt ter plaetse sal
 den ghestelt / alwaer se de Oorloghs
 wien volcken lasteraer tot heure
 te schande sullen mogen aenschou-
 . Ende hier niet / als oec zijn Cam-
 meraet Olerike vā heur oorlof nemen
 worden sp vā haer bevolen inde be-
 renisse vande Goden / de welcke sp
 overloeyende oochtskens seyde ghe-
 telick te sullen bidden / om heure
 inghe wedercomste int Hof van
 Dader den Soudaen: Men den
 sp oock den adieu namen ende
 vande daer naer te peerde siet / volch-
 e t'ander ghelichap / alsoo het ge-
 Legher albereets aent marche-
 was.

ondersoeckinghe vanden Prin-
 ce Olerike aen Palmerijn, of hy de
 Princeffe Archidiane beminde.

O dat het den eersten dach al
 ober den middach was eer
 t'hooysepde Legher bestonde
 te trecken / en volbrachteense
 hooyden avont niet meer als twee mi-
 len / ende Campeerden ten ondergaen
 vande Sonne in een seer geneuchelijck
 belc / alwaer de twee Jonghe Princen
 Palmerijn ende Olerike resolueerden
 alreys by den anderen te logeren in
 Palmerijng Tente / om dat hem den
 Soudaen van alle niet min versten en
 hadde / als of hy zijn eyghen Soudaen
 weest ware / ende na dat se t'avontmael
 genut hadden / leyden se heur om te rus-
 ten / dan Olerike meerder gedachtenis
 als rustens int hooft hebblde / seyde tot
 zijnen Cammeraet: Och aldergheluc-
 kichste Palmerijn / veel eer soude ick
 wenschen in u plaetse te mogen wesen /
 dan te verreyghen den staet van den al-
 bergrootsten Heere der gheheeler we-
 relt / om dat ick u sie bemint worden vā
 de ghene die in schoonheyt / gracie ende
 liefelijck wesen geen gheinck en heeft /
 tot de welcke ick mine affecte oec ge-
 heelichen ghestelt hadde / maer u excel-
 lent en edel hert heeft alsulc deel in my
 verworpen / dat ick alle playsieren van
 de werelt min als niet ghelijcke by uwe
 vrientschap daerom bid ick u mijn Ca-
 meraet my bypelick te willen seeghen
 oft ghy ghemeyne zyt de Princeffe Ar-
 chidiane tot een vrouwe te verwerben /
 u belovende op gheloofte van Prince /
 dat ick t'selve niet alleen secret en sal
 houden / maer u oock in sulcken ghebal
 alle behulp en diensten daer inne bevo-
 sen ende my van mine begheerten ont-
 houden / al soude ic vā pine daeromme
 moete stercken. Als Palmerijn Olerike
 hooyde spreken met alsulke affecten /
 4 schen

De Historie van

schien hy niet lachen eenē anderen De-
moetius te wesen/ ende antwoorde:
Dier beurluchtige Prince/ich sweer u
op mijn eere ende gheloofte/dat ich aen
de keſoe vande Princeſſe noyt gebocht
en hebbe/daerom cont ghy wel dencke
hoe veel te wegnigher dat ich dan ver-
volcht hebbe t'houwelijck/dat ich niet
alleen onweerdich en ben / maer oec in
ghenuec manieren tot gheraeken en
ſoude konnen / dan dat ich haer dienſt
bewiſen hebbe/ende bereyt ben alnoch
nae alle mijn machtere te bewiſen/ ghe-
ſchiet alleene ſo om heure groote gracie
daer niet ſp' my tot d'upſentmael meer
verbonden heeft / als oock om dat vele
hooghere ſaeken genierkeert worden
by hare ſchoonheyt en excellentie deuch-
den/die ſo groot zyn dat ich u rade als
mijn getrouwe vrient/alle mogelijke
middelen aen te wenden om heur te hu-
welijck te mogen vertweten/waar toe
ich u belofte ende ſweere alle behulp en
byſtand na mijn kleyn vermoghen ende
grooten wille/re ſullen niet beſpen. Als
de Prince Palmerijn aldus hoorde ſp'ce
hē viel hy hem van grooter bligſchap-
pen om den hals/ende ſepde: Mijne al-
dergetrouweſte vrient/ ic ben grootelic
gehouden aen uſſen Wader / die my
te wesen verooſſaecht heeft/ maer noch
heel niet aen u/want dit leven verooſ-
ſeelt was/ende ſoude oec geexeruteert
zyn worde/indient niet geappelleert en
hadde al deſe uwe vertrooſtinge/waer
niet ghy my een andere u ſelfe gemaece
hebt/daerom bid ic u ſeer ootmoedelic
mijn alderleſſte Heere/dat ghy my int
Regiſter van uwe vaſte memoſie wilt
doen op teykenen onder uwe alberge-
trouſte Dienaren / onder t'getal vande
welcke ich my ſelven alſt'ſe reekenen
ſal/ende om u daer van zenige verſeer-
beringe te mogen doen/ich de Fortu-
ne ſeer affectueuſelicheit bidde den court

van ons leven alſo te wiſſen ſchicken/
dat ic noch eens mach int licht byzong
eentge ſtandgeng vane groote en vaſte
gebon van mijnne obligatie t'waartop/
niet dat ic wensche dat ghy my eenlich-
ſing van doen ſont hebben/maec om te
verſterken t'getal vande geuz die in u-
wen dienſte geſimploereert worden/tot
vermeerderinge van uwe heerlichheyt.
Van welcke vplendelike preſentatie
hem Palmerijn hooglicke bedachte/
en noch eenige andere t'ſamenſp'king-
gen ghelouden hebbende/ruſtenſe weg
tot ſanderen daerhy ſmoeghens.

Van t'ghevecht tuſſchen Palme-
merijn ende de twee Eroeders t'
Amaran.

Het lxxxij. Capittel.

DEn Conſock van Balſarke
debe t'Legher van den Sou-
darn ſo neerſlich marcheren/
datte in vyftien dagen daer na
een ſtadt belepden/waer inne heure by-
anden groot garniſoen hadde. Deſiet
tegenſtaende namē ſp'ſe na eenige dage
ſozmeberhat in doot ſlaen al de ſchyp-
giane die niet ober de graſt ſpyngen of
inde locht vliegen en konden/de welcke
(ſo ich geloofte) ſeer wepnich int ghetal
waren / dat d'andere ſteden en plaetſen
(vanden vpant ingenome) ſo heeft niet
gehoort en hadden/ofc ſp' beſtonde alle
t'machtige Legher vanden Soudaen te
byeſen/en gaben heur t'meeſtendeel in
wepniget als ſes dage wederom ober/
waer t'Gyaniel al de machte die hy be-
ſamen konde/haſtelic te velde bede ro-
men/ende marcheerde daer niet tot og-
eenen halven dach reyseng na hy t'legat
van die hāſſpitten/van den Conſock t'
Balſarke en hadde t'ſelbe ſo haſt niet
herſam

verstaen/oft hy byat oec op met al zyn
volck/ en toech wies onder een een hoo-
de berch op el halve myle na by heurs
pant's Leger/so datse den anderē lich-
telich sien konden/en te beduchtē stonde
ā dese rwe porten seer haest gelevert
sullen wozde een genorale slaechinge/
woz de welcke den Coninch van Balt-
arke zyne vbandē eerst wilde latē ver-
nemen van heur voornemen assint te
doen. Waerō hy daer toe comint eerde
ken Bone met Palmerijn en Olerike/
te heur volgs die des anderē daechs
morgens by Gzaniel voerhde/hem vā
regen des Soudaens be volst met alle
syn volc binnen tyn uren up te Landē
effel vē Soudaens te trecken/ oft dat
mensche by ghyrke vā dien alle deure de
herpte des werts soude doen passe-
en. Daer op d' Princen van Phrygien
antwoorde/ dat sy heur gebot t'welc sy
naer hooz een biddinge achtē/geensins
in wilden consenteren/maer dochten
om te wyeten de wyerthz by dē Sou-
daen bewesen/ouer t' doode lichaem vā
heuren Broeder Amaran/ zyn volck te
doen vluchten tues inde poortē vā zyn
Paleys. Met welc antwoorde de Gesan-
ten wederom gingen up te Tenten van
Gzaniel die heur volchde met een van
zyne Broederen Oziel ghenoeit/den
welckē met Amara in Assyrien geweest
wesen/en sien dat Palmerijn dē Schile
voerde daer in Amaras hooft geron-
tersept stont/als vozen verjaert is) be-
tonde hy zyn hapy vā toornicheyt up
het hooft te trecken/en seide: Indien ic
niet meer en ontfaech den last van uwe
Ambassade/als uwe lichtheerige ho-
oerlicheyt/so soude ic u op staen boec
betoonen de weerdtige recompensie van
dien. Indie ghy daer toe lust hebt en so
wagteus zyt als ghy den brade maec
antwoorde Palmerijn/so wapet u met
sne van uwe Broederen/ende compē

haestelic tusschen beyde de Legeren/al-
waer ich alleen u beyde sal betoonē dat
ich desen Schile met goede redenen tot
myne eere/ in weerdichz vande justitie/
mach voeren/ als gestraft hebbē eenē
balschen beschuldiger. Ic en soude aen
u geen groter court ofte conne verfoer-
de seide Oziel/maer en denet niet rēg
dat de groocheyt van myn couragie es-
nichsins soude connen toelaten/dat wy
twee teges u alleene teffens soude stry-
den/maer sullen u d'een nae d'ander be-
vechten/indien den eersten overwonne
wozt/mitsdien dat ghy my verseeckert
van al volck des Soudaens/upgenom-
men u persoon. Also moet het geschiet
antwoorde Palmerijn/met conditie dat
ghy wy vā u volc besgelget daer t'welc
hē Oziel op staen boec swoer/waer my
Palmerijn en zyne twee Gesanten weder-
om na t' Leger vā dē Soudaen keerden/
terwyl hem Olerike met zyne Broeder
veerdichlic wapenden/ comende strach
daer na int velt met zynen Broeder/der
Generael Gzaniel/en eenē grote hooz
vā zyne Heeren en ridders/met eē on-
tallick getal vā volc/doch onbewapet/
waer tegens hem niet lange daer na dē
Ridder Palmerijn/vergeselschapt met
zyne Oversten Balisaris en geen wep-
niger ongewapenden trouw vā volc aē
d'ander zyde presenteerden/ t'welc so
wel Oziel als Palmerijn terstont ins
midsen beide ryden/en optē anderen lo-
pen met sulcken furie/dat Oziels A-
cie aē spaederē vlooch/maer Palmerijn
stey hē in de zyne so verre oovers bene-
t'lyf/ dz hy op d'aerde neder om sonder
meer te verdoeren eenich licht/waerom
sieh strach daer na teghens hem quans
presenteren den anderen Broeder/die
zyne loop so fellick en toornichlic om
hem trefte/ datmen Palmerijns le-
vonde/woz waer soude gesien hebbe/
sonder de dencht van zyn schilt/ ble de

De Historie van

spere dede afschuttingen. Desniettegen-
staende, salteerde Palmertijn zijne Lan-
de/om dat den Heyde niet geenen rech-
ten loop aen en quam/ t'welck hem soo
leer speet/ dat hy die opt de hāde wierp/
dan ghepene zijn swert/keerde hy hē
inder hē wederomme/ ende sloech daer
mede soo crachtelick op zinnen vyant dat
hy hemt dooft op cloofde wes aen de
voeten. Van welcke dappere reysinghe
sulcken geerichs ende getier aen heyde de
zijden (wel verstaende aen d'ene deur
blijfschap/ en d'andere overmits d'oes-
hept) qua/ dat de Griecken niet so groo-
ten gherucht en maecten/ als sy deur
Quintum Flaminium vycichept ont-
fingen: Hoewel Valerius seyt haer ge-
erichs so gewelbich gheweest te zijn/ dat
t'selbe de locht breeckende/ de voghelen
over heure hoofden passeret/ ter aer-
den dede neber vallē. Met welcke luy-
de gerucht Palmertijn vā den Coninck
Balsarke en zijne Heeren triumphan-
telicken in zijne Tenten ghelept worde
met el groote vyeuchde/maect Gzaniel
ter contrarien dede met groote d'oesch-
helichamen vā zijn: twee doode Broe-
ders balsamen/ om die te bewaren tot
he wtbaerden vā dien. Ende hebbende
de tranen in d'ogen/ animeerde hy zijn
hale om te vyecken den doot vā heure
hē overleden Princel/ doende op staen-
de voet roepen twee hondert vā de co-
ragheufte Ridder vā zijn Heyt/ de
welcke hy alle dede smeeren/ datse hem
den volgenden dach t'lichaem vā Pal-
mertijn doot of lebendich in zijne handē
souden leveren/ also hy vastelick ghere-
schteert was/ niet den opganck vā de
Zonne de slachtinge te leveren aen zj-
nen vyant den Coninck vā Balsarke
hie/ deur den raet vā Palmertijn ont-
ken midbernacht alle zijne Kamelen en
andere lastdragghende beesten/ met de
traggie dede laden/ ende (om zjns hy

anden npt te locken) brach hy int cric-
ken vā den dach in groote stillichepde
op/ gedepensende te vuttrecken/ t'welck
Gzaniel deur de spien ende verloozen
Schillewachten soo haest niet gheboot-
schapt en was/ oft hy meynde vastelick
dat sy deur d'eele also stil swygent/ son-
der eenich getucht te maken/ neerroe-
ken waren/ waerom hy haestelick den
alarme dede slaen deur zjns ghehele le-
gher/ roepende datmen de vluchtende
vpaende sonder eenich wtstel soude ver-
belghen. T'welcke die beste te peerde
waren/ heur ter stont op de hane dede
maecken/ ende de Affpiers met vollen
toome na rjden/ roepende ende crjten-
de het gespuys is alle ons/ lae doot/ lae
doot/ later niemant vā leben noch ont-
comen. Maer den Coninck vā Bal-
sarke/ met Gheresin zijn Zone en Pal-
mertijn/ dese confuste siende/ keerden
heur met heur ghehele Leger (t'welc al
in batallie stont wederom/ en bestreden
haer met dupsent vā heure beste Ruy-
teren/ in sulcker manieren/ datter nie-
mandt vā heur luyden wederom naer
Gzaniel en keerde/ die hteromme vā
toornichept meynde te rasen/ en geljck
eenen grammē Leeuw/ martheerde
hy met zjns ghehele Legher voort/ boe-
ghende hem int dootste vā zjns bata-
lie met thien dupsent Ruyteren/ daer
met hy des Soudaens volck met ghe-
weld meynde te overvallen/ tot wel-
ken eynde heur neerelick aenboerende/
hy selver soo diep onder zjns vanden
quam/ dat hy den Prince Olerike ont-
moete/ gebende die so swaren slach opt
hoofste vā zjns Helmet dat hy be-
dwonghen wort zjns dooft wes tot aen
den sabelboom te buyghen/ maer den
Prince sulcke reberentie niet behagen-
de/ richte hē inder hē ansmoselicken wo-
derom op/ en gaf Gzaniel daer teghē so
bapperen hout opt dooft/ dat noch lo-
der en

deren noch gespen zijnen Helm op heur
 plaetse niet en conde houden/ waer over
 op onder de voeten van zijn peert viele/
 ter wilsen Olerike den slach vā d'ander
 zijde vernieuwde / en zijn hooft en lichaem
 dede bezorgen hoer smaechte van den
 anderen te zijn / t'welcke een van zijne
 jongste Broeders stonde voort/die ver-
 halven zijnen looy furieuuselicken byse-
 feet de/om zijn Laurie te doot treffen in-
 de zijde vā Olerike/van Palmerijn het
 selve bemerckende/gaf hem int voorsz
 passeren mer zijn sweert soo couraieu-
 sen slach op den arm / dat dien met de
 Lancel ter aerden viel/daer hyse oock
 haestelic met zijn geheel lichaem volch-
 de / voorsz verstrickt wordende vande
 peerden der twee hondert Ridderen/die
 Palmerijn daerhs te rozen de doot ge-
 woont hadde/de welcke vernemende
 heuren Deere doot te wesen/op hem en
 Olerike quamen vallen / ghelich een
 Kerck loopt water/meynende een pe-
 gelick een stuck van heurlupden ewerch
 te braghen. Maer sp bevonden de twee
 Deeren van Gieben ende t'gheluckige
 Abbie van een andere couragie alse
 vernemende hadden/want sp en sloeghen
 van eenen slach of die nam een arm/bel-
 ofte hooft mer. Niettemin soude sp son-
 der t'wiffel/overmits de furieuze reso-
 lutie van dese Ridderen/hebben moeten
 gaen sien war men na die leven maect/
 en hadde Geresin heur niet te hulpe ge-
 come met hondert vā zijn vnaefste Rid-
 ders / die heur beste deden om de twee
 Prinzen te verlossen / en de andere om
 heurlupden doot te slaen/t'welcke d'ooz-
 aet was dat aldaer t'meeffe van beyde
 de partpen tegens den anderē quamen
 ende t'furieuze vanden strijt bestonde/
 onderlinghe by de Phrygiānen/wiens
 t'hutters heur te samen vorchden/ende
 schoten soo vele pijlen op heure vpan-
 den/dat die eenen hagel vanden hemel

ballende/schieten te wesen / maer des
 Soudaens volc stelden heur stoutmo-
 delicken daer teghen/grootelijck ghea-
 nimeert wordende/overmits de dap-
 pere septe van Palmerijn/die gheens
 mindere couragie en hadde / van Leo-
 nidas als die by t'geberchte t'hering-
 yplag eenen vanden zijnen(die tot hem
 septe/dat sp overmits de menichte bez-
 pgle heuter byandē t'licht vande Son-
 ne niet sien en soude connen) antwoor-
 den : Datse daerom te beter onder de
 schaduwē souden mogen beeyten. Des-
 natteteghenstaende en ronden dese twee
 legers den anderen van dien dach niet
 overwinnen/hoewel so niet op en viel-
 den van doot slaen wes int beginsel van
 den nachte/die heur noot sackerlijck van
 den anderē deden scheyden/Camperen-
 de de Phrygiāne wederom op heur ou-
 de plaetse/maerd t'wylers op de plaet-
 se daerse waren aldaer den strijdt ghes-
 chiet was.

Hoe de twee Broeders van Gra-

niel met de reste van heur volck
 vluchten, ende van Palmerij-
 ver volcht worden.

Het lxxxij. Capittel.

DE twee Phrygische Prinzen
 heur Legher verrocken wa-
 sende/ende stonde datse hier vā
 heure Broeders/so inde gena-
 ale als particuliere slachtinge/met eē
 groot deel van heure Ridderen ende
 beste Soldaten verlozen hadden / ver-
 trocken des smozghens seer vorch in
 aller al nae heuren Maghe Baboyn
 int Coninckrijk van Damertien / al-
 waerse heur meynden te verstercken/se-
 wel van volck als virtualle. En op den
 selven moeghen dede den Coninck van
 Balle-

De Historie van

Salisatie ooc seer byoerh vergaderen
 peerden / om de branden deur een
 nieuw schermut singe tot de volspodin
 ge banden hoor gaenden daerhs aenge
 heben slachtinge te byenge / maer sp en
 waren nauwelijx te peerde geseten / of
 een spie quam den Coninc verstandige
 van hare vluchtinge. Waerom Palmer
 rijn op de hergeerte des Coninc / terstō
 dede Wapenen 6000. Wannen / met de
 welke hy op de trenchen van des by
 ants Leger viel / maer en vout daer nie
 mant in / als eenē grootē hoop gewon
 den / waer bāde sammige albereets ge
 rext waren na Mahumets Parabys /
 en de ādere heur daer toe vast verdrich
 makende bā grooter pgnē jammerlich
 erghen en hermen. Waerom Palmerijn
 haestelic wederō keerde / en rapooteer
 de t' selve aenden Coninc / die hem com
 missie gaf om met 12000. van de beste
 Ruyteren heurlupden te verbolge / ter
 wijlen hy met de reste vān Legher we
 derom onder t'gebor vanden Soudaen
 soude byngen de resten afghenomen
 plaetsen. Volges welc bevel Palmerijn
 en Olerike den selfe dach mette booz
 sepde Ruyter opdrocken. Nietem en
 rotsen se haer so seer niet beneerstige of
 heure vanden waren al booz haer ge
 artbeert int Coninc bā Panterien /
 alwaerse heur legerhē / verbeypende de
 hulpe van haren nebe Mahozie / die in
 meyninghe was heurlupden secours te
 berlenen / maer soo haest als hy hoorde
 dat heuren verfolger den stonmē Aid
 der was die hē vande branden Croone
 verlost hadde / en ontfode hy heur niet
 alleē zyne hulpe / maer otboot heur ooc
 dat se haer aenstont upt zyn Lant soude
 maken / want hy in meyninghe was by
 stant te doen niet al heur / maer al Pal
 merijn / die hy met el grootē hoop volc
 te gemoete troc / hem presenteren hem
 selfs / zyn volc en alle zyne goederē in zyn

nen dienste / waer af hē Palmerijn ho
 gelic bedante / sonder per mes daer bā
 te onfangē / als el deel peert volc / om
 dat t' meertēdeel van zyne seer afgerede
 waren. Als dit de twee resten des Boer
 ders van Amaran hoor den / dochten se
 bycang te d'spereren / nochtrans vande
 noot el deucht maken / verbrockense al
 lengskē so secrete als mogelic / meynen
 also in heur Lant te geraken / van Gra
 ntel int wt trecke gepasseert wesen deuc
 t' Lant vande Admirael van Charfen /
 en zyn Soldaten d' Onderband daer bā
 gewateler late bederō hebben / sonder
 eenige straffinge / en den selfe Admirael
 Alfarā genoemt / veradvteert zande /
 dat se alnu bycang verdragē wesen son
 der ordeninge vluchten / nam booz hem
 zyns Onderdanen overlast aen heur te
 wyzeren en vergaderde tot dien eynde
 eenē goede hoop so curassiers als licht
 gewapent peert volc / met de welke hy
 ginc leggen op eenē pas int geberchte /
 die so enge was / dat er nē meer als d'p
 Ruyters neffens de anderen deur rōde
 en mochten / daer nochtrans al t' volc bā
 Grantel / deur passeren moesten / pinner
 die geen Septen voeten en hadden om
 over t'geberchte en steclē ppe te claverē
 so dat heur den boozsepde Admirael op
 den selven pas wel d'ze dagen lant te
 rugge gekeert hadde / als heur Palmer
 rin albaer op de haken quam naken /
 waer van slupden seer verschiet wor
 den / wende heur nergens te salveren
 als int hangen bā eenen hoogen berch /
 alwaerse alle op claverden / moelende
 alle heure prerden mette bagasie (diese
 niet mede om hoorh slepen en conden)
 beneden laten / waerom Palmerijn wel
 bochte dat heur de yroblande seer haest
 ontzoecken soude moeten. Wes halben
 hy zyn Legher neder sloech / sonder wt
 weg wyders aen te richten / dan beset
 te alleē de passen daerse deur soude heb
 ben

en moghen ontcomen. Ende ghelijck
 oordeelde also ghebeurdent / want
 is splupden albaer acht dagen gelegen
 adden / ende een groot deel van heur
 ipden in hier of byf daghen niet geten
 och gedronckē hebben / bestonder veel
 an boben neer te loope / meyne genade
 te binden / maer sy werde vast waer
 de trentheen / die op de passen gelept
 azen hoor hare aencomste al met pū
 n gelardreert / t'welck by de reste gesie
 ozhenbe / bestondense den anderen om
 geringhe quantiteyt van spijse / doot
 slaen / als ooc heur epgē Oversten te
 rooben en te vermoorde / andere me
 den bleesch te etē / de vierde bladerē vā
 boomen / en de vierde t'mosch vande
 argen / en om de heetste tegenschijnin
 der Sonne op dese Berch / die der be
 dede versmachten / en wordense niet
 lef bedwongen te drincken heur epgē
 later / maer oock deen des anderen
 doet. Welcke erbetmelticheyt de twee
 boeberg van Amaran niet langer mo
 ghe en was te lijden / waerom so som
 lige Collonellen en andere principale
 oversten deden vergaderen / oer van
 sommige van opinie waren datmen
 en eenen oort deur de vyant soude slaē
 die ontcomē conde hem salveerē / dan
 dieffendeel wel siende datter niman
 tur sulckē middel niet perijckel en sou
 mogen ontgaē / en wilden t'selbe niet
 roopeeren / maer seiden beter te zyn
 tur in hare genade te presenterē / waer
 in de twee boeberg vā Amaran selfs
 ambassade wilde doen / en sonden ter
 sint aen des vyants leger renen trom
 de / om hoor heur te verwerben verse
 dringe / die haer hergost wert. Waer
 heur t'ronst bloots hoofte en ont
 pient quame presenteren hoor Wal
 merijn tot dē welcken den outē seide
 hergeluckichste lidder / wy twee boe
 erg vande hier hoormaxia wytheroe

den Prince Amaran / dē welck by ge
 doot hebt niet noch byte ander van sine
 broederen / alle sonen vanden mogentē
 Coninc van Egypten / in verlopen ja
 ren ooc machtighe Princen / maer alme
 herst ons de hoose Fortuyne bewongē
 om ons te stellē inde genade van uwer
 wille / om dat wy niet den sal van uwe
 grootmoedicheyt oer verstaen hebbe
 den naem van u goederterent herte
 t'welck wy bibben hoor ooge te willen
 stellē / dat te overwinnen de hooverde
 gen een bysonicheyt is / maer te forme
 teren de overwonnen ten weestheyt.
 Denet o Palmerijn dat de Fortuyne is
 alnu niet meer versekeret en is / alse
 ons in hoor gaende tijt ghewest heeft
 pnuers so u niet en gellest ons gracie
 te doen / so laet doch ten minsten elken
 behouden dese onse ellendige Onderda
 nen die niet heur haren epgē wil / maer
 deur gebot desen tijt hebben moeten
 aenhangē. Welcke woorden Palmerijn
 niet min tot metlijde en beweerde al
 Besoftris Coninc van Egypten
 selbē tot deernisse inclineerde over
 van zijne gebangen Coningen (ten tij
 de hem die als slaven in eenen gulden
 triumph wagen hoor trocken) om dat
 dē eenen vande selbe Coningen zyn ge
 sicht so neerlich sloech op dē vande ra
 deren des wagens / dat Besoftris hem
 haer vādoojsake vjaechde. Daer op hy
 antwoorde: Kenst u wel den tijt om
 gaen van die radt uijn Heer, waer van
 t'onderste biewijs boben gekeert worde
 so gedemēt my van onsen hoor gaende
 staet. Welck antwoorde in hem niet min
 machts had / als de boebige te kennen
 gebinge der twee boederen van Ama
 ran / in Palmerijn beemorde: Want Bes
 oftris dē selbe vier Coninghen hier ons
 byzichende liet / en Palmerijn dē hoor
 seide twee boederen met een schrepen
 ooghe over heur dertliche Fortuyne
 auge

De Historie van

antwoorde: **M**ijn Heer? nademacl u-
we geliefte is u in mijnen handen over-
te geven/ soo ontfang ik u in mijne be-
scherminge/ en beloobe u den peys met
den Soubaen te middelen/ mitsdie dat
ghy hem eere en de eet van getrouwe-
heyt doet/ gheuende heur daer mede te
bewaren aen eene van zijn Adibberen.
En een ure daer na quam hem vifstere
den Admirael Alfaran/ die van Palme-
rijn seer eerlicken ontfangen/ en in re-
compensie van zijne ghelebene schade/
gegeven werte alle der Phegjanen ba-
gagie/ met het rantsoen van alle heure
gevangene Adibberen/ daer van hem de
Admirael bedant hebbende/ mede had
zijn plaspier te willen zyn/ hem te com-
men berverschen in eene van zijne stede
ses mijlen van daer ghelaghen/ t'welck
hem Palmerijn/ als seer hermoept sin-
de/ niet en weygerde/ waer nam tot lo-
gys booz hem en zijn Cammeraar Oe-
rike/ des Admirael's Palles/ op diens
grootte ende neerstige begeerten.

**Hoe de Coninginne van Thar-
sen, deur middel van eenē dranck,
met Palmerijn abuseerden.**

Het lxxviij. Capittel.

De Coninginne van Tharsen
vernomen hebbende dat Pal-
merijn int Coninckrijck van
Pamerijn ghecomen was/
steldense heur manifestelijck in orde-
ninghe/ met eenen grooten hoop van
Ebelluyden ende Jonckvrouwen/ soo
neerstich veysende/ datse al in Pamerij
arriveerden/ als Palmerijn noch maer
drie daghen gerust en hadde int palays
vanden Admirael Alfaran/ de welke
hernomen hebbende de comste van zijn
Coninginne/ reedt heur met Palmerijn
ende Oerike (die hem wilben vergesel-
schappen) te gemeste. Ende by den an-

deren ghecomen wesende/ ende de rebe-
rentien ende willeromsten ten beyden
zijden geschiet zijnde/ hieldense te som-
seer coartopse propoosten wes int Pa-
leys van Alfaran/ alwaer se de rest en
de dach passeerde met groote geneuch-
te ende vryachde wies tot savont/ dat
heur de Coninginne verreckelde/ Pal-
merijn en Oerike te noemnael had in
heur logys/ alwaer sy beyden
daerhs oock niet en failerde te comen/
bindende de Coninginne in een groote
sake/ geheerlijck met goude/ silbere ende
zijden tapitserien behangen/ ter noem-
mael van d'aldercostelike en selesam-
ste spijssen/ soo oberbloetich aengedient
woyende/ als oft vande aldergemeyn-
ke geweest waren/ met croesen/ schot-
telen/ berckers ende ander gereetschap
om het eten ende drijcken in te doen/
daer van de costele ghescenten t'goudt
seer weynich dede arken/ en na dat de
tafelen ontdeckt warden/ nam de Conin-
ginne de twee Wijnen by de hand/ set-
tende haer int midfen van heurluyde/
seggende: Zindten ghy my verlaerde
wie van twee inde liefde t'uylichste
verbolche/ soo soude my oenghedien
plaspier daer mede doen/ hoewel dat se
de waarheyt daer seer wel van weet.
Hadten de vrouwe antwoorde Pal-
merijn/ van onse saecken de waarheyt
weet/ so zyn wy vant verclaren van die
ontslagen. 't'is wel alsoo Heer Adibber
seyde de Coninginne/ maer ich soude se
sonderlinge geneuchte nemen in u luy-
den te hooren verhalde de excellente vol-
standighe ghetroouwicheyt/ die ghy tot
uwer Alderkosteliken draecht. Nademacl
antwoorde den Prince Oerike/ de
vrouwe van my heeft so goede opinie/
so bid ich dat sy my deur heur ghebode
niet bedwingen en wil die te niet te
moeten doen deur de omholcomenheyt
van mijne wetenschap/ daer mede ich
salck

felke facken (hoewel t' herte die wel
mencken can) noch itans niet perfectelick
het woorden en soude conde verclarē/
anderlinghe niet so groote welspree-
kent heyt/ als de presentie vā alswelken
coninginne verespcht. Wengaende van
op sepe de Palmerijn / ick worde noch
meer als mijn heer den Prince Olerike
bedwonghen gelijcke versoercken uwe
Majesteit te doen / de selve mede bly-
vende te willen gelieven in deur ge-
e te verclaren den naem van mijne
vaders/ nademaal dat in den Ridder
te in den helm presenteerde van we-
gen uwe Majesteit (die ick daer voor
nepsdelijcken danck wete) mede ver-
werde/ dat zijn Prinsesse mijne afcom-
te wiste/ uwe Majesteit versekerende
dat ghy alhier voor u siet eenē Ridder/
te te recompenste van dien also ghere-
beert sal zijn om u te obedieren/ dat
niet en sal vresen om u ghebodt int
verck te stelle/ al waert datter t'perge-
el des doots hoorfecher inne gelegen
are. Heer Palmerijn antwoorde de
coninginne/ den selfsten Ridder die u
en Helmet presenteerde/ is de alderer-
arensten in de Higrantie van ghe-
uel Turcken / den welken wy ver-
werde dat ghy den Sone waert haude
dergherouwen ende edelsten Prince
er gdelheider werelt/ die ghy uwe het
pergeel des doots verlossen sult/ eer
ghy hem kennende wozt/ ende dat ghy
en Jonckvrouwe beminde die in alle
necesse is in schoonheyt ofte deucht
hemmer plaetse en maect/ met een ge-
houwicheyt vande volstandicheyt/ vā
welcke de verlossinghe van de brau-
ende Croone van Mahozit/ soo edelen
getuyghe is/ moer tijders en heb ick
ghoender manieren conen verstaen
anden selfen Ridder/ die alnu weder-
en nae zijn Lant verbrocken is. Voor-
waer die vrouwe sepe de Palmerijn/ ic

soude seer blijbe zijn inden ick mijn va-
der alsulken dienst conde doen. Daer-
om bidde ick Godt/ dat indien hem hā
nooden is alsulke verlossinghe/ de selve
door mijnen middel veroorfaecht moet
worden. Ende hier met quam Alfarā/
die heur allegader seiden in eenen seer
gheneueghelicken Lusthof/ alwaerse on-
trent een ure gloghen wanderen / ende
vele amoureuse discoursen deden op de
schoonheyt vande bloeme ende andere
singuliere vrychten/ ende keerden daer
nae wederomme int paleys / alwaerse
veele soet ende wellupdende Musich-
stucken hoorde/ oock veele droevighe
Tragedien/ ende vermaerkelike Co-
medien spelen saghen/ maer geen danc-
en conde de Coninginne so wel verma-
ken / als de presentie van Palmerijn/
want Wido en was noyt soo begeerlic-
ke toehoorderse van Enea int vertellen
vande ruineringhe van Trojen/ als de
Coninginne affectueus int afschouwē
van Palmerijn/ t welck sy so lange met
een liefdelijck lachent ghesichte volher-
de / tot dat den Admirael heur quam
hoorschappen dat so verre sy de frisch-
vande delicate spijse des aboutmaels
wilden ghenieten / heur aenstontd van
nooden was aende tafelen te gaē sittē/
alwaer heur twee Jonckvrouwen toe
Schenkeressen dienden/ die vande Co-
ninginne bevolen was Palmerijn ende
Olerike te dienen hā eenen wjn seer be-
lickaet ende smaechelijck/ vermengt met
een volver (t welc sy vanden hoorsepe
Ridder/ die Palmerijn den schilt broechā
in Affpelen/ vertragen hadde) int welck
niet alle de cracht en was van de men-
schen daer hā in nelende/ stredicke ure
lanch sonder wacker te comen wozdē
te doen slapen/ maer daerentusschen oer-
seer deguam maecte om vallantelijck
te moghen contenteren t'hoarchte gung
vande amoureuse begierden. In welck
Ghebede

De Historie van

gebodt dese twee Schenckeressen so wel
 heur beboit ghebruycken dat de twee
 Dintzen/der bancher op de tafel gheco-
 men zijnde / heur van kafen niet ont-
 houden en konden. Waerom de Conin-
 ginne de tafelen voofts dede ontdecken/
 ende wenschte Alfaran eenen ghelucke-
 ghen ahont/die hem terstont na zijn lo-
 ggs vertrack. En de Coninginne dede
 de twee kapeders idders opt bedde bza-
 ghen/ende beval een pghelijck nae zijn
 rustplaetse te voeghen/gaende daer na
 met de twee Schenckeressen / die sp alle
 daer secrete toe betroude/weerdeo gep-
 melijck inde Camer/ende leyde heur by
 Palmerijn opt bedde / houdende met hē
 dien nacht alsulcke genuechelike pro-
 yosten/als de gene dencken mogen die
 den text van heure discouren meer ge-
 lesen hebben. Ende hierentusschen en
 wilden de twee Jonckvrouwen die be-
 sen soet slaep maekenden wijn aange-
 dient hadden / de costen van alsulcken
 djanck niet verlorē laten gaen / terwyl
 len heur Meesteresse t'proeft daer van
 treckende was/maer bzoegen Olerike
 op een ander bedde/alwaerse hem be-
 de / op dat hy niet verteert en soude
 worden/ben ghelelen nacht geselschap
 hielden / hoewel batter eene ghenoech
 ware geweest om hem den groutwel te
 keeren. En int punt vanden dach ley-
 den sp heur niet de Coninginne weder-
 om op heure gewoonelike plaetse/nae
 datse Olerike wederom gebacht had-
 den by Palmerijn/die een wapenich hier
 nae(als d'operatten van heure ingeno-
 men fenijnen begonsten te epudigen) in
 een alsulcken droom viel : Hem dachte
 dat Polmarbe by hem quam/ende niet
 eenen toornigen moede tot hem seyde:
 Ghy verrabelicke Palmerijn/hoe seer
 zijns bedrogen die u ghetroou achtē/
 en considereert ghy niet de vilepuyghe
 konde die ghy bedrogen hebt tegens u-

wen God/meet dese ontuyfse Coninginne
 / ich sweer u vastelick dat ich u nioe
 foute nemmermeer en sal vergeve moit
 ghy u niet terstont upt haer geselschap
 en maect. Ende hier met docht Palmer-
 rin datse in een seer bzoedich en roop-
 nich ghelaet van hem schepde. Waer na
 der hy also verschijcht wort/vat hy int
 bedde opspionc/ en een seer luyde creet
 gaf/op de selve tijdt als Olerike dochte
 vat hy eene schoone Jonckvrouwe in zo-
 ne armen hadde/die na hē wilde sluch-
 ten : Waeromme hy oock op vlooch en
 meynde heur te houden/maer greep in
 hare plaetse den verbaesden Palmerijn
 inden erm. Waer ober de twee Dint-
 zen eerst gheheleken wacker worden/
 niet wetend wat het bedude dat hy dē
 anderen aldus omvat hadden. Ende na
 datse een wyle tijt daer ober verwon-
 dert warē seyde Palmerijn tot zijn Ca-
 mieraet : Weet Olerike / my dunct dat
 een saecke tegens de natuere te zijn dat
 men van rusten moede wort/noch brand
 bedinde ich alnu seer claerlick / dat de
 droomen oock vermoepen conne/want
 ich my so moede binde of ich den ghe-
 len nacht inde wapenen gestaen hadde.
 Wijn Weet antwoorde Olerike/ich en
 weet van uwe saecken niet te segghen/
 maer ich heb ghedroomt van dinghen
 ich en weet niet hoe / want ich bedinde
 my dact ober in sulcke dispositie / als
 oft die inder waerheyt gebeurt waren.
 Ende dit gheseyt hebbende / stonden sa
 op om heur te cleden / niet denckende
 als op heur droomen/sanberlinge Pal-
 merijn/die obermits den zjaē in sulcke
 fantaspen viel/dat hy aldaer niet eenen
 dach langher en wilde verblijven/wat
 bidden ofc smecken hem Alfaran met
 de Coninginne daeromme beden/maer
 gheboot op staende doet dat heur al gha-
 volck veerdich maeken soude / ende so
 gheringhe als die in opdeninge waren/
 ginch

inck hi oozlof nemeh aen den Admirael met de Coninginne, de welke int ghepden tot hem seyde: Palmerijn, binde vriendt, mijn hert wort ghegheult met een melancolie, die uwe presentie alleen conde remedieren, waerom ick die veel langer had behoort te hanteren, maer nae dien u herreick niet upgheestelt en ran wort, soo bid ick u dat ghy in mijne geachrenisse wilt berwaren desen ring, of dat u mijnen Vode eenen besghenken sal brengen. Me. vrouwe antwoorde Palmerin, ick acceptere seer lieve dese ring om daer den alhyds ghewachtich te wesen / mijne verbindrenisse aen die hy my van uwe Majesteit ontfangene weldaden, die hi nemmermeer ten vollen en mach compenseren. Geluckich moet ghy seyn seyde sy, want ghy hebt my alreelcke recompensie ghedaen door u traeling by wesen, dat ick die mogelijck al mijn leven lanck wel sal ghewachtich zijn. Welcke ghewaskeere woort Palmerin niet en verstont, naer stact den ring aen zijn hand, ende lieerde met Oerike en zijn volck wederom nae Balisarkie, ende de Coninginne lieerde oock wederom nae eur Lande, nae datse den Admirael ghelijck begaest hadde, leydende van dien tijdt af een seer ruych lebe deurt, eron datse erech ober heure sonden, hermits de knaginghe der consciencie, die altoos de misdaden volcht, geelck de schaduw haer principael. En nae wepnich daghen bevondtse haer rebuecht, barendeten eynde van negenaende eenen schoonen jongen soon, te sy dede noemen Palmendos, om e memorie van synen Vader Palmerin, als oock om datse nae Palmerins vertreck hoorde dat Florendos heur inders Vesteader was, die also ghewent worde om datse hem de fleur

achte van alle Griechsche Ridderen. Waer inne dit hint tot syne jaren gecomen zijnde, zijn Grootvader, als oock zijn Vader seer wel gheleek, gelijk men leest in ander historien.

Hoe den Coninck van Balisarkie ende Palmerin, met al heur volck wederom nae den Soudaen keerden.

Het lxxxv. Capiteel.

Palmerin met zijn gheselschap wederom by den Coninck van Balisarkie gecomen zijnde, besloot met hem voorts te reysen nae den Soudaen, den welken sy tot dien eynde van alle heur verkreghen victorien, ende vanden dach haerder comste deden verstaen. Waerom hi haer te gemoete met blijfchap quam ontfanghen byten de stad van Califa, op eene van zijn Lusthuyzen. Ontrent het welcke den Coninck van Balisarkie zijn geheele Leger, t'alderhooverdiechste darmen opt in Affrië gesien heeft, in ordeninge stelde, doende daer voer marcheren alle de ghevanghenen met heure wapenen, die (volgede zijn bevel) passerende voer by de Majesteit des Sultans, regens derde worpen (na datse die driemaal ghecust hadden) ende vielen voer hem op de knien. Naer welcke ceremonien hem de handen quamen kussen, den Coninck Palmerin, den Prince Oerike, ende voorts alle de principaelste Hoofden van Legher. Die den Soudaen alle seer eerwerdelichen ontfinc, heur voorts leydende nae het Paleys. Men de poorten vant heur de groote Sultane Lethea, met heur Dochter Archidiane verhepden, die de reberentien en willecompsten wederom op meug dede beginnen, gaende daer naer in de groote Sale, als

¶

waer

Die Historie van

alwaer Archidiane Palmerin by der
 hant nam en seide tot hē in presentie
 bā haer alle: Heer Ridder uwe groote
 septe en hebbe myn opfinge niet van
 doen om dat die alreets bycants door
 uwe groote faem / niet min openbaer
 en zyn als myns Vaders ende alle de
 syne verbindtenisse tot uwer recom-
 pensie / een peghelic (door uwe groot-
 weerbighe verdienste) hennelic is. Me-
 vrouwe antwoorde Palmerin / al hoe
 wel ick deur goet fabeur vande for-
 tynne / mijn Heer uwen Vader eenige
 diensten gedaen hebbe / so zyn de selve
 nochtans veel te geringh geweest in-
 dien men die soude wille gelijken te-
 gens mijnē grooten schuldigen dienst
 ende begeerte. Verhalben ick beloofte
 hier namaels noch beter te fullē doe /
 so dicwils als de goeden wil van zijne
 Aldergrootmachtrichste Mt. en van u
 Me-vrouwe gheliefen sal / alle mijne
 crachten te bevelen haer te vermaken
 inde geneuchelicke volbzenginge van
 uwe gebode. En volherde doort met
 haer in eenighe andere plaspante wo-
 poosten / tot datmen t'abondmael be-
 gonste / t'welc gheepndicht zijnde ver-
 troc hē een pegelic om te ruste. En des
 anderē dachē smorgē ginc Palme-
 rin de Soudas (in presentie bā Archi-
 diane) eenē geluckigen morgen wen-
 schen / hē neerstelic radende (om dat hy
 daer door wederom in Christenijē her-
 hoopte te gelaide) zyn Leger te senden
 op Constantinople beloobende tselve
 mede derwaerts te vergeselschappen.
 Waer op hē de Soudaen antwoorde /
 zyn nienpinge vastelick te wesen alle
 zyn volc by de anderē te houde / en die
 tot diē eynde met de eerste goede wint
 te doe af hare / hē bedankende bā zyn-
 nē goeden raet ende presentatie zyns
 dienst. Waer als Archidiane hoorde
 dat zyn bertrec wederom geringe ge-
 schien soude / creech sy daer in so groot

verdriet datse die niet langer opt hert
 dragen en rōnde / dan dede Palmerin
 ontbieden in haer camer. Iade welc
 hy heur volgens dien boort quam be-
 soeken / en de reberentie doende / sen-
 de hy: Den Alderhoochste God wil de
 dochter van de machtige Soudaen bā
 Assirien / alreys blitschap verlernen.
 Ick beir so melantolous ende bedroeft
 antwoorde sy / dat gheen blitschap
 plaetse in my en can nemen. Hoe Me-
 vrouwe seide Palmerin. Eplacy in
 sulckē gebal en can ic oec anders niet
 als bedroeft zyn / want geinc de Son-
 ne niet hare vermermende stralen het
 Kertrijc des somers stelt in eenē big-
 de state / maer des Winters seer droe-
 bich en berooft van alle haer vruchtē
 laet / also doe my de strale van u blide
 presentie in vrechde leben / als uwe
 gratie die my gelieft te doe aenschijne
 door den clare hemel van u byotic aen-
 gesicht. Maer als ic die ter contrarie
 moet aenschouwe door eenige dunste
 wolckē der droefheit / so is de binneste
 werelt van mijn hert vol onstuyt wo-
 ders. Versaecht daerom o Archidiane
 dese donckere betogen lucht van uwe
 bedruetheit op dat die door hare tem-
 pesten in my niet en doet bergaen alle
 de vruchte des blitschaps / en dat ick
 door t'gebrek bā diē / door de grooten
 honger der rouwe niet en sterbe. Och
 mijn Alderlieffte antwoorde de Wilt-
 cesse / hoe soude ic blide comē zyn / die
 d'aldermiseraabelste creatuere vande
 werelt bē / om dat ic sta onder de gra-
 tie vande Richter die my met schoone
 woordē vertroost / al eene om my int
 eynde de sententie vande doot so veel
 te pynliker te doen behinden. Eplacy
 seer wel seght ghy de waerheyt / dat
 mijn hert door een bly ghesichte zyn
 stralen op u schiet / denckende in u / als
 op een vastē steenē grant te binden de
 geneuchelicke weerschijn bā een vol-
 standige

andige wederliefde. Maer ochterm
en hint in u maer een lichtbeerdighe
eufschijnige der versnadinge / ge-
de de Sonne deur het licht bezielende
sag / want ich weet wel dat ic aen u
eel eer mijnen byant als vriendt be-
linne / dan ic en can de wille der Go-
d niet verstaen / maer bidde haer dat
u naedemacl sy my geliebeten alsoo te
erootmoedigen / van mijnen byant te
eminuen / een leste tusschen ons bey-
de wille aenmercke de ootmoedicheit
an d'ene / om inden anderē te beke-
de de hoodeerdich en ondancbaerheyt
aer met ghy booz u genomē hebt so
eringe nae Constantinopole weder-
en uyt mijn presentie te trecken / om
at ghy in mijne reghenwoordicheit
iet als berdyet scheyden en cont. En
hier niet begonste soo bitterlyck te
hijpē en swaerlic te suchte / dat Pal-
merin byrans niet hadde bestaen te
neenē tot haer seggende: 'T is recht
intrarie Me-vrouwe want indie de
ermaheliche vertroostinghe die ich
hep in uwe presentie / in my niet en
katchde mijn groote droefhē / so most
op dese plaetse van rouwe sterben /
overmits de gene (om in wiens gra-
de te comē ic naecht en dach in moeytē
) my so lichtbeerdich en so acht / dat
soude versnaden t'alder grootste ge-
te / t welc niet alleē my maer ooc den
rootste Potentaet des geheele aert-
dems gebeurē soude connē / daerom
id ic u Me-vrouwe dat ghy niet en
lit latē strecke tot mijn geheele mi-
ringhe / t'gene ich om uwen Vader
ienst te doe / en mijn eere te vernie-
re / booz genomē heb / u sweerde dat
alle statē en wapenē quiterē soude /
sterne om u alhier te diene booz een
an uwe geringste Dienare / so verre
niet en vreesde daer mede mijn eere
groot perichel / en de Soudaē in te
maet vermoede te stellē / overmits ich

in sulckē gebal sou moete contrariere
mijn eygē gelofte van zyn Jhr. Leger.
tot na Constantinopolen te bergesel-
schappē maer verhoopē t'minder wo-
dercomste mijn saute also te beteren /
dat uwe wille en de mijne maer eenē
wille zyn sullē en onse beyder begeer-
te gecontenteert worden. Met dese en
diergelicke propooste wist Palmerin
so wel zyn personagie te spelen / dat de
princeesse zyn vertree goetwiltich con-
sentteerde / mits dat hy beloofde t we-
dercomē niet te vergetē. En van haer
oorlof nemēde / heerde hy wederom by
de Soudaē / booz den welcken hy bede-
hengē al de Prince / Heere en Ridde-
ren indē boorgaendē Trijch gevangē
genomē die Paulicus op zyn versoe
alle byheyt gaf / met de last dat se hem
op dese reyse soude dienen / gebiedende
datmē haer tot dien eynde wapenen /
peerde / en andre nootsaeneliche dingē
soudē bestellē / en beneerstichde seer al-
le de sake tot de afbaringe hā zyn Le-
ger noodich / om die soo gheringe (als
mogelic) na Thracien te doen seylē.

Hoc Palmerin door gheluck van
eenen tempeest / van des Sultans Leger
geraecte / ende met den Prince Olerike
in Duytslant quam.

Het lxxxvj. Capittel.

Als Palmerin sach dat t'Legel
gerect was om t'scheep te gaen /
ging hy met Olerike aē de habē
en koos booz hē uyt een nieuwe toe-
geruste sraecke / daer op sommige ge-
bangerē warē getroge vande Sultā /
en andre Moore. Al welcke Palmerin
vraechden wat de ghevangenen booz
volck waren. Daer op de Moore ant-
woorden / spiedden eenige Christenē te
wesen / diemen Ridderē wilde maken
van eenige Galejen / met de ceremo-
nen vande hietē. Daerom Palmer-
in boozs de naē heurs Vaderlant
brackē

Die Historie van

braechde: Welc Duytslant te sijn eē
 van haerlinden antwoorde in Ara-
 bische spraacke. Om welcke woorden
 Palmerin seer verblijt worde seggen-
 de dat Lant verre van daer te moeten
 wesen/ overmits hy gebynsde t selbe
 noyt meer te hebben hooren noemen/
 en doende daer int gaen alle t volck/
 uptgenomen de schiplieden ende twee
 Ridderen/ die hy de ghevangenen (de
 welcke hy seyde tot zinen dienste te
 willen behouden) beval/ dede hy daer
 wederom in brengen alle de bagagie
 van hem en Oerike/ so van eetwaer/
 peerden/ tenten/ wapenen/ als andere
 noodelijcke saken en den derden dach
 hierna ware alle de Soldatē scheep/
 op te selbe tijdt als den Coninc van
 Balisarte met meer andere Tabo-
 lanten tot op de haven toegelept wor-
 den/ handen Soudanen en zyn vrouwe/
 maer haer dochter gebynsde de sirc-
 ker/ overmits sy om de groote droef-
 heyt obert vertreck van haren Alder-
 liefften/ so verre niet met comē en con-
 de/ so dat se tot in heur Camer toe van
 haer nozlof gingen nemen sommighe
 van des Soudans Heeren/ daer on-
 der hem niet en vergat den Ridder
 Palmerin/ tot den welken sy int se-
 treet met weenende oogen seyde: Ten
 is geen nozlof dat ghy van my neemt
 mijn Alderlieffte/ maer o eenigē troost
 mijns herten/ segt byelich den lesten
 adieu/ want mijn bedroefde geest noz-
 seyde my/ dat mijn weenende oogen u
 noyt meer sien en sullen/ den die dat
 de groote droefheyt die ick schep in u
 absente/ my niet en sal laten leven tot
 uwe wedercomste. Mijn hope is con-
 trarie antwoorde Palmerin/ te wetē/
 dat Godt sulx nemmermeer en sal
 tonsenteren/ maer veel eer beliebt dat
 ic u haest in gesontheit vinde. En dit
 gheseyt hebbende/ nam hy van haer
 nozlof met den Prince Oerike/ die

oock alsoo bedroeft was van te sullen
 verliesen t ghesichte van Archidiane/
 dat hy niet een woort ghespreken en
 conde van heur afscheyden tot inde
 hane/ alwaer heur den Soudanen tot
 re adieu onthelste/ seggende tot Pal-
 merin: Mijn Sone ic recommande
 u mine saken/ en hier met ginghen se
 te scheep/ een weynich te horen ter de
 Schiplieden de seplen onthouden en
 boeren in vol zee/ na dat se een so groo-
 ten gerucht met trompetten/ Schal-
 meyen/ Sincken/ Cornette/ Basoenē/
 Trommen/ Kietel-trommen/ Fluyten
 en andere Instrumenten ghemoecht
 hadden/ daermen de anderen niet hoor-
 ren noch verstaen en conde. Met welc
 gerucht sy bestonden te varen in eenen
 wagē sonder raderē/ op de ongestadi-
 ge possessie Neptuni/ tot groote blif-
 schap banden Ridder Palmerin/ die
 anders gene gedachten en hadde/ als
 hoe hy int de handen van de Turcke
 soude mogē verlost worden. Waerom
 hy den volgenden nacht) als al t volc
 des schips/ uptgenome de wacht/ va-
 stelic sliepē) opstont/ en weeten heyme-
 lie twee bande Christen gevangenen/
 tot heur seggende: Mijn vriendē hebt
 goede moer/ ic ben so wel Christen als
 ghylieden/ en hope u en my gheringe
 nipte handen van dit gespuys te ver-
 lossen/ daerom en wil niet breefen als
 ic u sal doen los binden/ maer siet als
 dan hastelic na den wijser/ oft ghy den
 cours sult mogen nemen na Duyts-
 lant. Van welcke woort de Christo-
 nen veel blijder worden/ als de duybe-
 len verbeert werden doe Christus ter
 Hellen daelde/ hem antwoordende/
 dat se zyn gebodt niet een groote blij-
 schap souden boldringen. En twee ure
 hier na ontrent de middernacht/ moe-
 ste heur de Armade/ tegens danc van
 al de Stuerliedē/ meer als in hondert
 deelen verspreiden/ deur de groote
 seij.

mpoest die seer haestlich op stonde/die
oe hoe langer hoe meerder worde/tot
roote verschijchingen van hem allen
waer Palmerin docht die tot zijn pro-
ot te gebuyche/gebiedende de Chri-
stenen lof te maken/ seggende tegens
Olerike/ datse ghemeynlick erbaren
ghielieben waren/ en datse heur der-
salven in dit perijckel groot bystandt
wilde connē doen. Ooc dede hy om zijn
broech te breer te bedecken/den eerde
an ghetroouwicheydt doen by alle de
hoofz Christenen/ die het roer soo wel
liste te goubernerē/datse in seer wep-
sch tijt meer als vijftich mylen van
andere schepen waren/ so geringe na-
tse hadde sien bestaen te domineren
in Sijltoosten wint. die ooc thien da-
en lanc gestadich duerde. Waer ober
geraecten by de engte van Gibal-
er/ daer de Turckische Schipluyden
reinsins en wilde consenterē in te ba-
n/ seggende/ dat de Christenen op de
eebaert gantsch niet wel erbaren en
nden wesen. wantse meer als 1800.
mylen van hare wech warē. Daer op
eur Palmerin in toornicheydt ant-
woorde/ datse haer seer wel daer op
erstonden maer dat sy selfs onerbare
warē. want hy wel wiste dat niet her-
van daer een Lant sach t'welc Ma-
mets Det onderwoorpen was/ ende
mede correspondentie mette Turcken
selde/ alwaer zijn meyninge waer te
verschien. Tegen welcke toornighe-
den de Turcke niet een woort meer
in doofsten sprecken/maer passeerden
Christenen deur eenen geluchighen
tint de boozeyde engte met gheheel
spanien/ dalende boozts daer nae in
duytlant/ in een haben doen ter tijdt
aleda genorant/ die de Christenen tot
Palmerin seide de stede van haer ge-
arte te zijn/ waerom hy teghens de
Turcken ghebeynsde/ dat hy heur (als
de selbe contrēpe bekent zynde) om

versch water wilde seyn den/ en hē sel-
ben oyt Lant ooc wat te gaen verber-
verschen/ waer in hem Olerike gesel-
schap wilde houdē. Weshalven hy dien
niet hem/ ooc hare twee peerde en wa-
penen/ als ooc alle de boozz Christenē
terstont dede brengen aent Lant/ daer
op sy so geringe niet gecornē en warē/
oft Palmerin viel op zijn knien/ ende
dancere de Heere Christo van zijne ber-
lossinge. En de Cooplieden en Schip-
pers vande stadt meynende dat dese
boozz Christenen al lange op zee ber-
gaen en verlozen waren geweest/ qua-
mē haer met sulcke verwonderinge en
blyde gelaet welckom heetē. dat Oler-
rike Palmerin seer noerstich brachde
wat dit bediede/ daer op hē Palmerin
antwoorde: Mijn Heer ten is geene
tijt meer te gebeynsen/ weert dat ic een
Christen Edelman ben/ want Hof des
keisers van Duytlant/ t'welc my be-
dwingt wederom tot hem te moeten
keeren/ en u geselschap te verlaten/ tot
mijn groot leet wesen/ u beloobde dat
ghy my nochtans in alle plaetsen als
eenē dienaar (deur de vant des vrient-
schaps aen u gebonde) bereypt sult bin-
den tot de effectueringe van u gebodt.
Ooc bid ick u dat ghy alle mijne Edel-
luyde en dienaeren in u bescherminghe
wilt nemē/ en niet haer wederom na de
Soudaen te keeren/ haer uytdeplende
alle mijne rijdommen int schip zynder
want booz my en begeer ic anders niet
als dese wapenen met dit peert/ en een
wepnich gelt dat ic by my hebbe. Van
welcke woorden Olerike verschijcht
wert almen dencken mach dat de ge-
nē wesen soude die in Christenē meyn-
de te syn/ en hem in Turckijē behonde.
Nachtang beinde hy Palmerin in
sulcker boegen/ dat hy in geender ma-
nieren van hem en corde schepde/ ant-
woordende: Heer Palmerin/ al ist dat
wy van diersehe religien syn/ so sal ic

De Historie van

te nochtans so lange geselschap houden tot dat de doot oft gebanchenisse in t selve belet / en sal hoetwel ick een een Turc hen / nochtans als Christen niet u leven onder de Christenen / gelijc ghy die eenen Christen zijt / cēlangē tijt als Turc geleest hebt onder de Turcken. Wengaende van u volck die moghen niet het mijne wederom keeren want ic geen grooter rijkdommē niet in en begeer als ghy / maer houdē in noch booz ghenochsacm ghestoffeert met mijn harnas ende peert. Als Palmerin (die des Princen geselschap ooc in groote weerde hadde) hē aldus hoorde spreken / liep hy hem van groater blijtschap omhelsen ende seide: Alderedelste Prince versekeret u byzēlic dat ghy altydts aen in sulc hebben enen getrouwe Broeder / die u niet en sal verlatē so lange dit sterfelic lichaen niet d'edel ziele int leven onderhouden sal worden. Ende om haer volck oorsas te geven / onthoden sy eenige van de principale van dien oyt landt / ende gaben hē te kennen alle de gelegentheyt vā de sake / haer mede gebiedende wederom te keeren na Arabien / maer aldaer niet uyt te vertrecken / tot dat sy wederom tijdingē van haer twee gehadt souden hebben. Om welke woorden de Orenaren seer bedroeft worden / maer siende datter anders ghene middel en was / als hare Meesters te verlaten / richstense de sepien / ende bestondē terstont wederom na haer Lant te varen / om in t Christenryck te gheraeken / ende Palmerin met Olerike logeerde dien alont in de stadt / maer reden des anderen dāschs altydts geduylic hoorde / ontmoetende op den derde dāsch daer na eenen Ridder den welckē harelleden op de Turcsche maniere gekleet siende / dede haer reberentie / en seide: Mijn Heere om dat ic u luyden byem-

belinghen sie te wesen / en can ick niet laren te bragen oft ghy nont eenighe meumaren verstaen en hebt van twee Ridder / den eenē genaemt Trinius / sone banden kerser / en den anderen Palmerin vā Oriben / die booz twee jaren uyt het Landt vertrocken zijt / sonder datmen daer nae oot anders heeft comen hoorē waerse gebleben zyn / van dat somantghe segghen dat ic in Enghelant gheweest zijt / ende des Conincs dochter aldaer gerooft souden hebben. It boosker antwoorde Palmerin / dat den Prince Trinius noch niet wederom ghecomen en is. Godt wille dat het also niet en waer sende den Ridder / en reet zynē wech / om dat hy wel sach dat hy van haer niet wyders vernemen en soude / latende in een groote droefheyt den bedrucken Palmerin / die teghens hem selfs seide: Enlacy met wat ercarg soude ick in alu dorben presenteren booz Merrouwe Polmarde: Siet nu ick ellendighe creatuere enaeft by haer ben / hebbe ick de minste middelen om in haer presentie te moghen geraecken. En dit segghende toonde hy sulcken droebigen gelaet / dat Olerike (die de Duytsche spraeke niet en verstondē) tot hem seide: Ick bid u mijn Heer / dat ghy ter liefde van onse vrientdschap / doch de quellinghe van mijn ziele remedieren wilt / met het te kennen gheben van uwe droefheyt / want mijnen geest niet en can rusten / booz dat hy de selve oorsaecke comte te weten u versekerende so verre u desen boozby ghepasseerden Ridder misdaen heeft / dat hy in dien gheval van sulcke misdaet gheen lange linge der conscientie draghen en sal / om dat ick hem wel haest tot de penitentie soude priken. Als Palmerin de Prince hoorde spreken met sulcke affectis / en considerende de getrouwe

briem

pientschap tusschen haer beyden/ver-
laerde hy den Prince van punct tot
punct wat hem niet Trincus en d'In-
fante Polinarde in eenige Taren ghe-
eurt was. Daer op Olerike hem rie-
de eenich middel te practiseren / waer
so hy zijn Alderlieffste int hemelich
ende moghen spreken om van haer te
ernemen wat hem best te doen stonde/
hewenden daerentussche alle neerstic-
heit aen om hem te vertroosten.

Loc Palmerijn secretelije by zijn
Alderlieffte gheraecten, haer betalende
een deel vanden achtertel ghevalen
in zijn absentie.

Het lxxxvij. Capittel.

DEse twee Princen reden aldus so
langhe boort / tot dat sy op eenen
Manendach naemidaechs arrit-
eerde by de Lusthuys ontret hier mij-
n van Gent gelegen / alwaer de Kiep-
er met de Kiepserrinne en haer doch-
ter vergeselschap met vele Heeren en
jongvrouwen / op de Nacht was ghe-
eden / so om te passeren de melancolie
ant verlies van zinnen Sone / als om
te vermaecken d' Infante Polinarde/
die onder d' ombre vā de droefheyt om
aren Broeder geduerlichen beschrey-
de het langh afwesen van hare kemin-
en Palmerin / den welken niet zyn
amtraet van dien nacht moeste logeren
in een arm cleyn huysken / om dat het
hofgesin een nagle int ront al de plaet-
en ghenomen hadden. Ende vernom-
men hebbende dat den Kieper des an-
deren dach wederom na Gent wilde
eeren / ginc hy seer broech te peerde / en
me hem met den Prince Olerike ver-
ergen in een cleyn dicht Bosken / vol
an streubelen / streckende tot dicht aen
en wech die den Kieper passeren moe-
te / alwaer sy straex een groot gerocht
an peerden hoorde / ende de Archiers

boort aen sagen comen. Waerom Pal-
merin rert int hof bestont te springen
van blitschap (denkende te sien de ge-
ne die zinnen gheeft alleene in brecchde
tonde onderhouden) ende te beven van
brees / om dat hy hem sonder de Prin-
ce Trincus niet en dorst presenteren
boort syne Kiepsertlyche Majesteit / die
hy boorts daer nae boort sacht ryden /
met een groote magnificentie die Pal-
merin soo neerstich dede pepsen op de
eeren en estimatien daer inne hy boort
maels in syne Majesteits Hof hadde
ghehouden gheweest dat hy hem niet
en conde onthouden van weenen / welc
hy noch beel vermeerderde / als hy van
berre achter den Kieper sacht ryden de
Kiepserrinne met haer dochter Poli-
narde / die gheheel int swert ghekleet
was / tot een uytwendich teekē vande
droefheyt die sy int binnenste van haer
herte droech. Daer op Palmerin soo
neerstich speculeerde / dat hy (niet tegē-
staende zyn meyninge was verholē te
blijven) hē so wel niet bedwingen con-
de / oft sijn alderlieffste (staende haer ges-
ichte na de geneucheliche groenicheyt
vant bosch) wert haer beydesiende / en
acht nemende op hare rijcke wapenen /
riepse Palmerins Twerch (die sedert
sijn wedercomste uyt Engeland / alre
in haren dienste ghebleven was) toe
haer / en seyde: Dy vande en heb dy dese
twee Ridderz niet gesien aen de cant
van dit Bosch. Deen icht Mevrouw
antwoorde hy. Al dy dunct seyde sy dat
het breevdelinghen zyn. Verhalbert
bidde ic u / dat ghy haer van mynent
wegen secretelichen wilt vraghen / oft
sy geen nieuwaren van wijnen Broe-
der oft u Meester en weten. Waerom
Dy vande strac gebeynde zyn peert te
willen stallen / en liet also alle den trouw
boort passeren / rydende daer na niet
bollen toome naer sinnen onbekenden
Meester Palmerin / die hem van berre

De Historie van

waer woerden tot Olerike seide:
 Ic bid u laet ons desen Hazen Caba-
 lier te gemoete rijden / t welc sy voorts
 achtervolghden / en quamen also in een
 oogenblic by den Dwerch die tot haer
 sende: Heer Ridder / Me-vrouwe de
 Infante begheert te weten oft ghy
 byembelungen zyt / om een sonderlinge
 sake vā importatie. Hoe Wybande ant-
 woorde Palmerin / opē doende t vister
 van synen helm / hebde de kennisse van
 uwen Meester vergeten. O Godt Al-
 machtich riep den Dwerch (van zyn
 peert springende / ende hem te doet val-
 lende) ist mogelijk dat ghy mijn Mees-
 ter zyt / can ons in eē oogenblic so goe-
 de en groote onbewachte abonture
 oer comen. Och wat grooter blijde-
 schap sal de arme verlangde Prince-
 se hier van ontfange. Maer mijn Hee-
 re wilt my doch seggen oft desen Rid-
 der den Prince Crimens is. Cplacen
 uen hy seide Palmerin / t is langher
 als en Jaer gheleden dat ich deur een
 groot ongeluck van hem ghescheyden
 ben / en sebert dien tijdt noyt meer van
 hem en heb connen vernemen / daerom
 moet ghy mijne comste Wybande mijn
 brient aen niemant openbaren / als al-
 leen aen Me-vrouwe Polmarde / waer
 van ic u bid te willen vernemen de mids-
 delen waer deur ic heur secretelich sal
 mogen besøeken. Tot welken eynde
 den Dwerch voorts oorlof nam / ende
 wech reet / maer zyn peert en had nau-
 welic twee oft drie passen gedaen / oft
 hy herde wederom / en seide tot Pal-
 merin: Mijn Heer is desen ander Rid-
 der Ptolomeus / my dunet indien hy t
 waer / datmen t selbe voer de bedruchte
 Bionelle niet en behoorde te swijgen.
 Hy en ist niet antwoorde Palmerin / ic
 verloorse alle metten anderen. So wil-
 se ons God alle gelijc wederom geben
 seide den Dwerch. En hier met gaf hy
 zyn peert de spoor / en achterhaelde sy

Prince in eenen geringen tijdt / maer
 siende dat haer eenen Edelman berge-
 selschapte met den welken sy neerstich
 bevisceerde / selde hy zyn hooftschap
 up tot datse int Hof quamen / alwaer
 he Polmarde voert in haer Camer de-
 de ondbieden / braghende met grooten
 pber / wat nieuwaren hy brochte vande
 twee Ridder. Ic bzing u de nieuware
 Me-vrouwe antwoorde den Dwerch /
 dat ghy wederom ontfangen sult uwe
 verlozen sleutel vane Paradys der ge-
 neuchten. Om welcke woorde de Prin-
 cesse bestonde te twijfelen / en nam he by
 de hant seggende: Ic bid u mijn bemin-
 de brient / en wilt my niet langher quel-
 len / segt my doch hastelic wie datter zyn.
 Me-vrouwe antwoorde de Dwerch den
 eenen van heurlunden is mijn Meester
 Palmerin / die hem alsoo secreet moet
 houden om dat hy uwen Broeder Cri-
 mens niet mede en brient beddende dat
 u believen wil hem de middelen te doen
 weten waer door hy u nu heymelich sal
 moghen visiteren. Als Polmarde den
 Dwerch aldus hoorde spreken / en wisse
 van blytchap niet wat maniere te hou-
 den / en seide: O Godt ist moghelich dat
 Palmerin noch int leven is / en so na by
 my / en liep daer met voort aē haer groo-
 te vriendinne Bionelle boot schappe de-
 se blijde nieuwaren die de selfde oock be-
 droefden / als een peghelich wel dencken
 mach / om datse meynde dat den ander
 Ptolomeus was / waerom sy met Po-
 lmarde besloot Palmerin den volgende
 nacht in den Hof te doen comen / daer hy
 haer t alderreerste aenghesproken hadde /
 waer van sy verstant de hooftschap dede
 doen aen de twee Ridder die bukten de
 stadt herberghden tot sabonts / en aldoen
 (om door de groote donkerheyt te we-
 niger bekent te worden) oerst inde stadt
 reden in een herberghe daer Palmerin
 Olerike hadt hem eenige daghen te wil-
 len herberghen / latende so lange in zyn ge-
 selschap

Ischay de dwerch Orbande die hy be-
al den Prince daerentusschen so wel te
actere als oft zijn eyge persone waer/
in nemende zynen mantel en rapier ginc
op na t'Palens daer de vroe Printessen
iet grooter de vortte de gratie verbe-
en een regelijc van den genen wiens
osentie haer seer lanc biel en comende
de mupre te plaetse die hem Orban-
e gesept hadde. Vant hy aldaer ee syde
tozde neber gelate waer met hy daer
rechtelick boben op geraecten by Brio-
elle die de wacht hielt. Met de welcke
p doort geben van een hufgen de cere-
monien van de welckomste onderhiel-
se seggede. Doorwaer Mevrouw my
nishaecht seer dat ic uwe Prolomeus
niet en heb mogen mede brengen van
niettemin ic hoop hem niet de hulpe vā
Godt wel haest in uwe armē te leveren.
Ic had gemeynt myn Heer antwoorde
vā darden anderen Ridder Prolomeus
etweest waer maer na dien het soo niet
is en dat de Fortuyne u ons by pro-
sie gegeven heeft. soo sal ic de patien-
te berdulich nemē ende de nystellin-
de doo; my lichtkerdich achtē. Van
ft heur die des niet regenslaende yet
waer ende berduerlijck gebiet. sulc
hebe ich de Jonchvrouwen te bedene-
en die t anderen tijden bedrogen zyn-
n gelijcke berbedinge. Daer in Palme-
in zyn Polmarde niet en wilde laten
alieren maer ginc van stonde aen na
aer canter alwaer hy haer soder eeni-
re booggaende reborste wilde omhel-
en dan sy mogelijc bresende of se doo;
de dypsterheyt inde persoon bedrogen
hadde mogen worde. nam al bevozen
en silbere handelact met een keers en
uchte hem daer met so neerstich onder
te oogen dat sy hem seer geringe per-
ectelick kennende wert en smijtede
waerom heersdest inchter om verre be-
ponstse sonder eenich langer vertreck-
geuzt hupen ende omhelsen int werc te

stellen de voorboden Veneris segghende
tot haren Alderliefften. Och myne een-
gen troost wat geneuchelick aertrijck oft
guade Fortuyne heeft u so lange van my
connen onthouden. O wat bzeemde fan-
tasien hebben my gequelt in uwe absen-
tie. Dien tijde om my ghescheelicken tot
desperatie te geben ende vander tijt om
in mans klederen den staet van eenen
doolenden Ridder aen te nemen om te
beginnen een soekinghe die niet greyn-
dicht en soude hebbe als in uwe bindin-
ge oft mynen doot. Och Mevrouw
seide Palmerin en wilt my doch van
geenen doot spreken want als nu ben ic
in mijn aldergeneuchelickste Paradijs
van uwe presentie. Niettemin verhael de
hy haer op hare begeerte alle de fortuy-
nen periculen ende staten die hy gepas-
seert had sedert zijn afwesen. Int hoorde
bande welcke de Princeesse in een repheer
van groote ver wonderinghe haer selbeit
dichtwilt crupste ende seggende seggende
Als moet my God helpen mijn getrou-
we vriende als ich hope dat ghy mijnen
broeder doo; uwen eersichheit noch eens
wederom binden sult. Wijn heminde Ri-
der lieffte antwoorde Palmerin ic sweer
u midts desen baselick om mijn uiterste
beste te sullen doen sonder eenige faute
maer ich bid u seer oommoedelic dat uwe
gratie al eer ich de repse daer toe aen-
neem my niet weygeren en wilde ghe-
neuchelicke conberfinghe die onse be-
geerten t anderen tijden soo wel ghecon-
terteert heeft. Ende hier niet greep hy
de Princeesse in sinen arm dan sy en wil-
de t selbe niet dan al weygerende consen-
teren segghende tot hem. Hoe mijn Al-
derlieffte hebby geen schaemte en dencht
ghy niet dat u Bionelle hoort. Och
Mevrouw antwoorde Palmerin en
acht ghy niet dat Prolomeus Bionel-
le hier te hozen doch doen verstaen heeft
de ceremonien diemen behoort te ghe-
hupchen in de hoochste gratie van de

De Historie van

hiefde / by welcke woorden hy sulcke
force boechden / dat de Princesse goet-
willighlich bedwongen wert hem pas-
te maecten / om te loopen den wegh
daermen geen en anderen leydenman
toe en behoefte / als de narnerlike in-
clinatie. Maer oft sy aē hem so goeden
coztier niet en bevondt alse plach / oft
dat der Princesse affectie des Princen
macht te hooghe estimeerde / oft dat de
repse hem verswacht hadde / oft hoe
datter was ymmers so seyde tot hem:
Mijn albergeneuchelichste gheneuch-
te / ick en can anders niet gheloooven
als dat ghy my eenighe bocherpe ge-
speelt hebt in vriende Landen / son-
derlinghe om eenen droom die my on-
trent drie maenden berleden / tot ver-
schepden repsen ghebeurde. Inden
welcken my dochte dat ick u int ghe-
selschap van een Coninginne sach be-
driyben / t'ghene de jonge Dochters wel
dencken / maer niet en behooren te seg-
ghen. Over welcke woorden Palme-
rin ghedachtich werdt t'goede tracte-
ment dat hem vande Coninginne van
Charsen geschiet was ende vermoede
wastelick datse hem een andere parte
als een deuchdelicke vrouwe behoort
te consenteren / in zynen slaep ghespeelt
moeste hebben. Waerom hy Polinar-
be tot zyn erups daer van verhaelde
de gheheele Historie. Adient alsoo
is mijn Alderliefste antwoorde de
Princesse / so is die gheschiet buyten
myn wille. Verhallen salt u myn
soet hertelken voer dese repse vergehen
zyn. Siet daer dese Princesse goeder-
tierenheyt vele vrouwen te boven te
gaen / die ick gheloof hare mans sulche
fauten soo lichtelick niet te sullen ver-
geven / als achtende die te strecken tot
haer groote interesse / maer de Princes-
se en liet daeromme niet dien geheelen
nacht / als oock noch beerthien andere
daer nae volghende / met haeren Pal-

merin te passeren in groote blitschap
hoemel syt aensicht des dachts met
doefheyt was hererde. En om dese sa-
ke noch beter bedecht te houden / ginc
sy haer (volgens haere gewoonte) met
een swerte couleure cleeden / die sy niet
te min des nachts in incarnat her-
anderde / daer inne hy haer een wij-
chts sullen laten besich zyn om weder-
om te keeren tot de Armade vande As-
spierg / dwalende op de onstuypse Zee.

Hoe den Coninck van Balisarke,
synen Sone Geresia, eade vele andere
troefelike Turckische Heeren, met alse
gheheele Armade voor Constantinopolen
verflaghen werden.

Het lxxvij. Capittel

In ontwoeder t'welck Palmerin
door Hercules Columnen had-
de doen passeren / duerde com-
muelick dertich daghen lanch-
ten vande vande welcke haer de woude
so sachtelick bestonden te stillen / dat den
Coninck in weynich tyds het meeste
deel van zyne Schepen bergaderde op
de cant van Matolien / alwaer sy om
Palmerin te verwachten / beerthien
daghen op ancker lach / dan daeren-
tussen niet van hem vernemende / en
werdt sy niet min bedroeft / als oft hy
de gheheele Armade verloren hadde /
denckende dat hy seckerlick vergaen
soude wesen / ende dat daeromme geen
hoordere verwachtinghe nae hem te
doen en stonde / maer dede zyne seplen
richten om te varen nae Constantinopolen
alwaer doen ter tyt noch keiser
was den ouden Hermicus Vader van
Griane / den welcken om zyne vele jarē
den last vant regiment overghegeven
hadde in handen van zynen Sone Ca-
miam / die soo haest niet veradverteert
en

was vande comste der Assyrijs-
 schen ende Mooren / ofte hy sonde
 hulpe aen alle de Christen Princen.
 secours van de welcke rmeesten
 al aldier gearriveert was / als de
 van aet des Soudaens op eenen mo-
 g: sien werdt vande Schiltwach-
 vande Haben der Stadt / die daer-
 sulcken alarm maechten / dat hen
 ont alle des Keysers Christicholt
 ene om de muren te defenderen /
 d' andere om mit belde te trecken)
 vanden daer onder hem oech liet
 vanden den jonghen Prince Cariteos
 one van den Keiser Caiam / die
 te hernijden dat de vanden niet
 ande en quamen / met thien duy-
 Kupreren / ende twintich duy-
 bolder upt de Stadt viel / tot aen de
 vander See daer de vanden met
 wolt wilden op comen. Waer ober
 veel blodde ghesort werdt / dat
 ghesort soude hebben de roode
 albaer ghesloent te zijn maer den
 tich van Salisarche / siende dat
 de volbruinghe van zijne me-
 nche in deser maniere niet en moch-
 tenieten / stelde al noch te werch
 een hoop Archiers / die soo veel pij-
 op de Christenen schoten / als oster
 in haghet upt den Hemel op haer
 vallen hadde. Ende hierantus-
 dede hy op een ander plaetse te
 dede setten dertich duy- van zijne
 daten / die het volck des Keysers
 o oberbielen / datse Cariteos met
 een grooren hoop van zijn volc doo-
 ende de reste bedwanghen tot nae
 dooyten te wijchen. Maer Caiam
 laende den doot van zynen So-
 nam haer in een groote furie te
 hy met noch acht duy-ent peerden /
 vier duy-ent Archiers / die als
 gerighe Engren in sulcher manie-
 op de Turken vielen / datter van de
 in min als een ure meer als thic

duysent op het velt bleef legghen / ende
 de reste naer hare Schepen ghedrevent
 werden / maer van daer vele om haer
 leven te salveren / haer begroeven in de
 onbermhertighe golven / het welt den
 Coninek van Salisarche alsoo ver-
 tooynde dat hy van stonden aen (door
 de neersichich van zijne Schijplieden)
 te Lande dede brengen alle de reste
 van zijn Legher / die haer soo dapper-
 lich woerden ende cloeteliche bochten /
 dat de twee partjen met een ghedue-
 righe groutweliche moordinghe in een
 nen gelijken state bleven (sonder dat
 men wist te presumeren wie van de
 victorie soude triumpheren) den tijdt
 van drie uren lanch / inde welcke cou-
 ragieuselichen haer leven eyndichden
 den Coninek van Salisarche / met zyn
 nen Sone Geresin / ende een groot ge-
 tal van Califfen ende Taboranen / en
 onder de Christenen veel Princen en-
 de Heeren / met den Keiser Caiam /
 wiens doot gheheel Griekenland
 wel mochte beschreyen. Nochtan en
 wolden de twee machtighe Legheren /
 om de verslatinghe van soo vele tref-
 feliche personen / haer gheberht niet
 doen cessen / maer werden daer door
 alsoo op den anderen berht / dat den
 nacht de eerighe oorsaecke moeste zijn
 van haere schepdinghe / die de Chri-
 stenen inde Stadt deden wijche / brin-
 gende den onden Aemielus de drochi-
 ghe rindinghe van den doot van zijn
 sone Caiam / en van zynen Neve Ca-
 ritos. Om rberlies van welcke twee
 persone hy van rouwe meinde te ster-
 bi / maer siende dat den tijt andere sa-
 ken vereyschte / als het onprospetelich
 lamenteren / heerdichde des slaechts
 veel wosien af om de comste vande re-
 ste des secours / dat hy noch upt Chri-
 stenrych was verwachtende / tot ghe-
 rings hoor trecken te booyder. Waer
 in de posten ooch soo wel haer beboit
 deden.

De Historie van

deden / dat het voorsende secours in
wepnich dage arriveerden een deel te
water ende de andere te Lande / die
sonder eenich lef sel inde stadt geraech-
ten / om dat de Turcken (werende dat
de bystant die de Christenen over Zee
comen soude / niet verre van daer en
waren) haer het meestendeel op heure
schepen / ende aende rante bande Zee
hielden / om t selve secours des waters
te beletten datter niet te Land en sou-
de moghen gheraechen. Waer in den
Keeser Klemicus hare meeninge wel
haest verstonde / ende sont daerom ter-
stont een Fregatschip aen de Schepen
van zyn secours / doende haer versche-
ren bande slachtinghe die hy te Lande
meynden aen te vanghen / ende datse
derhalven niet en souden laten aen te
comen soo haest alsse de buytpekenen
saghen / t welch gheen langhen tijdt
en verley / want den Keeser (des ande-
ren daeghs smorghens den windt toe
heur aencomen bequaem siende) liet
twinlich dussent mannen up de stadt
trecken met ee groot gedruys: Waer-
omme de Assyriers meynden datse in
veel meerder ghetal gheweest waren /
ende lierense derhalven so nae hy het
Land comen alsse mochten / alle heure
schepen / die bytans ledich bleve / ober-
mits de groote menichthe die te Lande
gingh / om met een couragie te ontfan-
ghen de Christenen / die in twee vier-
cantighe slachtinghen met sulchen
ghedruys ende gheweldt op haer aen-
quamen / datter in min als een half
ure ettelicke dussenden ten beyden zij-
den nae d' ander werelt reysden / waer
soo haest dese batalie begoste / sachmen
terstont eenen grootten smoock op de
hoochste toornen van Constantinopo-
len / waer deur het secours bande Zee
terstont in bollen seyle aen quam / ende
met sulchen ghewelt op de Turckische
schepen vielen / datse die alle (teghens

den danck bande Schipluyden van
dien / ende eenighe wepnich Soldaten
die daer noch op mochte zyn) te gront
dede gaen ende verbyanden. Waer over
de Assyriers (siende datse bedrighen
waren) in sulcher manieren de coura-
gie verlozen / datse achterwaerts be-
stonden te wijcken / t welch den Keeser
Klemicus die hiet met noch vyfshien
dussent ghewapende Soldaten inde
stadi beerdich hielden) so haest niet ghe-
bootschapt en was / oft hy quam met
sijnen trouw up / ende oberviel de ralle
met sulchen ghewelt / dat het gheheele
Legher des Soudaens soo te water
als te Lande (uytgenomen thoe Ga-
leassen / die deur cracht van roep ont-
quamen) verslaghen worden / tot groo-
te blitschap bande Christene die van
de Assyriers ende Turcken een seer
grootte buyt vercregen / treckende daer
nae een yeghelijck wederom in zyn
Land / alwaer sy onsen Heere Jesu
Christo grootelicx dancien ende loof-
den van so schoone victorie / maer des
Keesers droef heyt was soo groot om
t verlies van zynen Sone ende Neve
dat hy om de overwinninge van zyne
byanden / gheene vreuchde en conde
scheppen. Ende om dat hy overmids
zynen grooten onderdom / de laste des
Keeserdoms niet wel en conde dra-
ghen / sondt hy (met consent van zyne
Onderdanen) den Hertoch van Port
een Prince van ouden afcomste up
Griekenlandt) in Ambassade in On-
gerien aen synen behouden soone Ca-
risius / om die te doen verstaen dat hy
hem t regiment des Keeserijck wilde
overgeven / het welc Carisius so haest
niet gropenbaert en was / oft hy resol-
veerde des Keesers wille te obedieren /
ende ontboot twee van zyne neve / be-
de Sonen bande Hertoginne van Oly-
medes syn Suster / den eenen Oudin / en
den andere Promptaleon geuacmt de
mische

lelike hy zijne Lieutenanten maecte/
in in sijne absentie t'Coninckryke van
Byzantien getrouwelike te bedienen/ en
sijde boozts daer na met zijn Conin-
que Grianen na Constantinopel ver-
weken hebbe/ en hadde hem niet ge-
kent het naevolgende accident.

De Florendos Prince van Mace-
donen Pelgrims cleederen aen dede/
ende den Coninck Tarisius ombrocht.

Het lxxxix. Capittel.

Sal seer wel indachtich zijn/ dat
Florendos Prince van Mace-
donen (bin dat hem zijn Alder-
ste Grianen de moeder van Palme-
rijn by Tarisius de Coninck van Hon-
arien onthouwen was) geduerichlic-
in leeden in een groot melancolie/
te hy over twintich jaren met een
bevighe patientie verdagen hadde/
en nu alsoo vermeerderden dat hem
te hoe langer hoe onghedeliker doch-
te worden/ oermits hem de Heere
Princen van Macedonie dagelick
seiden/ ende met een grooten pber-
derden/ om hem in den echte staet
te begeben/ op dat se een wettelick erf-
naem in heur Coninckryk mochten
en succederen/ welck hy so lange en
iet so grote pber aē hem versochtē/
at hy ten lesten bedwonghen wert te
coyderen hem versoece sullen vol-
engen binne een jaer. Int welcke hy
sijde eenige debare reyse te wille aen-
men. Waer zyn moedinge en strecke
te geen Pelgrimage/ dan verhoopte
verantusschen te gaen bisentere zyn
minde Grianen/ sonder t'boozweten
consent vande welcke hy geensins
soude hebben wille hylcke. Waer-
in hy zyn Princen ende Heeren eenen
tlanck inde bewaernisse Gods be-
/ en reysde int geselschap van Fre-

ne/ den vader van Ptolomeus/ sonder
pmanants meer (in Pelgrims cleede-
ren/ op twee peerthens van elefender
weerden/ en sonder eenich ander ghe-
weer als twee coyte dagge) seer neet
stich boozt/ tot dat se binnen Ende
quamen/ alwaer de Coninginne van
Ungarien doe marck heur Hof hiet.
En gaende des andere daechs smoz-
gens na heur aencomste inde groete
heer/ vonden se aldaer de Coninginne
Grianen/ die den volghende dach met
heuren Coninck Tarisius nae Con-
stantinopelen meynde te verkercken.
Waeromme hy als nu eerst debotich
wilde hooren/ waer toe Floren-
dos hemden Capellaen sacht beordicht
zijn om te bestaen te singen. Des halbe
hy eē h. debotie geveynsde/ en boech-
de hem dicht hy t' Alraer/ alwaer hy
de excellenten schoonheyde van zyn be-
minde Grianen (die hy in meer als xx.
jaren niet ghesien en hadde) soo neet
sich contemplerde/ dat hy ghedach-
tich worde de gracen die hy wel eer
vā heur genootē hadde/ maer swaer-
lic suchtende/ seyde hy in hem selfs:
Eylacp daer is al nu een ander van
gauderende/ die my alle de middelen
benomen heeft/ om van heur te mogē
versoeken eenich amozens fabent/
t welcke eenen bloet van dyofheden
bedeballen op zyn beduyfde hert/ dat
daerom also gequest worde/ dattet de
andze veelē des lichaems zijne crach-
ten niet langer en conde mede deelen/
maer liet den armen Florendos ge-
heel upe zyn selve ten aerde neder val-
len/ niet verre vande Coninginne die
haer Cameriere Ptolomestre (welcke
haer inden rooyn binne Constantino-
pelen bewaert hadde) beval den Pel-
grim op te helpen beuren/ maer al ter
hy daer by quam/ hadde hē Frene al
nederom op geholpen/ des niettemit
bzachde hy heur waer van dat sulcke
haestighe

De Historie van

haestighe sietste pcedeerde. **Me-**
zouwe antwoorde **Prene** / in dese
 frischeit vande kerche heeft he t her-
 te begheben / om dat wy van **Jerusa-**
lem comen / ende niet ghelwoon en zijn
 ghelyche coelte te verdragen / maer
 op den wech althits een groote hette
 gheleden hebben. **Mijn** vrienden se-
 de **Ptolomestre** gaet nae t Hof vande
Coninginne / en draechte na t courael
 alwaer sy elken dach hare aelmissen
 doen upt beelen / daer suldy moge ver-
 sien worden met eenige speterien om
 hem te conforteren / indien hem we-
 derom ghelyche flaubbicheit ober-
 quam. Van welcke gorde radinghe
 sy **Ptolomestre** Godts gratie tot ha-
 ren loone wenseltou / ende gingen nae
 de eyndinge van haer ghebede tot int
 courael / alwaer seer geringe daer nae
 wolt in quam de **Coninginne** / en sach
 dooz een tralie de aelmissen upt beele-
 nen alle de arme passanten. Int mid-
 den vande welcke recht onder de tra-
 lie gheset in was den bedructen **Flo-**
rendos / die zyn woorden tot **Griane**
 boechde / ende seide : **Och** Alderrel-
 lensste **Coninginne** / wilt doch onder
 soo vele charitaten een cleyn verm-
 herticheit bewysen aen den aldermi-
 serabelsten **Pelgrim** der gheheelder
 werelt. Ten welcke woorden **Griane**
 hem kennende werdt / ende haer daer
 over alsoo verschijchte / dat se haer upt
 het venster moeste boegen / ende op een
 stoel gaen sitten by **Ptolomestre** / die
 haer t de doosaecke vrachde van haere
 naeste veranderinge. **Och** mijn vrien-
 dinne antwoorde sy / den **Pelgrim** die
 die inde kerch besogende / is den **Pin-**
ce Florendos / indien hem mijn **Heere**
 den **Coninck** kennende wert / so en sal
 hem niemant bander doot moge ver-
 lossen. Daerom bid ic u hem te willen
 gaen seggen / dat hy terstont van hier
 vertrecke / daer hy doch gheen profyt

doen en can want mijn de voir / tere en
 conscientie my verkieiden hem als ma-
 renich saviour van liefde te veroonen /
 het welch **Ptolomestre** terstont ginc
 ober drage aen de waerlic suchende
Florendos / de welcke haer al weene-
 de antwoorde : **Och** edel **Ptolomestre** /
 doet my doch dooz vermherticheit de
 gratie / van **Mezouwe Griane** van
 mijnent weghen te bidden / om dooz
 eynde van mijn leven / in recompense
 van soo vele pijnen ende moeyten / als
 ich soo langhen tijdt om harent wil-
 le gheleden hebbe / te moghen ghenie-
 ten de genade van haer twee ofte drie
 woorden te spreken. Ende hielt hier
 met soo droebighen ghelaet / dat **Pto-**
lomestre met vermherticheit de
 weechte wordede / de **Coninginne** ginc
 raden den **Prince** dese courtosie niet te
 wepgheren / segghende hem te conuen
 hoorre onder t derel van pet te verstaen
 vande wonderlijckheden van **Palestij-**
nen / ende vande **Reliquien** der heylige
 stadt. Daer op de **Coninginne** ant-
 woorde grootelick te vreesen / dat het
 niemant int quade soude moghen ne-
 men / doch dat se niettemin zyn verfort
 consenteerde. Daerom **Ptolomestre**
 de twee **Pelgrims** doozs op de ca-
 mer dede comen / alwaer **Florendos**
 traer hoorde de **Coninginne** op de knie
 biel / seggde : **Och** Alderliefste **Gria-**
ne / siet hier uwen **Florendos** / die tot
 noech toe ghetrouwelijcken bewaert
 heeft / de gelofte die ich u binnen **Con-**
stantinopolen dede / die ich ooc in eeni-
 gher manieren niet en sal balsehen /
 soo verre u niet en ghelieft my te con-
 senteren / dooz d'importunent van
 mijne **Princen** / ende tot de gheringhe
 eyndinge van mijn leven / een andere
 vrouwe te trouwe. Ende als hy noch
 doozs wilde der volgen / so quam den
Coninck met een **Dagie** alleene dooz
 angeluc inde camer / en siende de twee
 Pri:

hel grimt/creech hy eē quade suspitie
 n seide: Wat beduyt dit? Mevrouw/
 at ghy te deser uren in soo wernich
 eselschaps tot u hebt doen comē dese
 wee vrecmdelingē. En hier mer Flo-
 rendos hy den arm nemende / sach hy
 hem so neerstich onder oogen / dat hy
 len kennende wert: Waeromme hy
 aestelich sonder cenich woort te spre-
 ken / zijnen poinggaert uyt toech / mey-
 ende hē daer mede doort hert te ste-
 en / maer Florendos quam hem te
 hē en gaf hem niet zyn corte dagge/
 le hy sekerelic onder zins cleeteren
 soech / so diepē steet inde lochter boz-
 e / dat hy doot ter aerden boozijne
 heten neder viel / seggende: Carissus
 staelt nu t'gene ghy my ober twi-
 ch jaren schuldich waert. Wile deer-
 spectraliel de Coninginne soo haest
 ter gesien en hadde oft sy viel aen de
 beten van hare man / in presentie bā
 ren Minnaet / so stijf beswijmt als
 steenrooze / en de Dageliep zyn best
 trappen af / roepende niet luyder
 minne: Moort / moort / alarme Heer
 idders / alarme Heer Ridders / eenē
 traddelischen Pelgrim vermoort den
 minich in der Coninghinne camer.
 Welcke woorden Cardin (die het kint
 Palmerijn in den berch gedragē had-
 de) albereerst hoorde / en liep haeste-
 k niet zyn blane Rappier na de ca-
 mer van de Coninginne / alwaer hy
 Florendos inde deure vondt staen / in
 ynninge van hem met zyn dagghē
 boz zjne doot (die hy doch op staen-
 behoer verwachtē) so wel werde / dat
 en hē niet gene cleynmoedicheyt en
 orde connen beschuldigē / maer sien-
 de Cardin wert hy hem terstont ken-
 nende / en seide: Mijn vriend Cardin.
 Sus mijn Heer Florendos antwoor-
 de Cardin / wat is dit? En gebende hē
 in geweer seide hy: Meemt dit sta-
 er / en defendeert u so lange als ghy

meucht / terwyle ic haestelic nae uwen
 grooten vriend den Prince van Pere
 loop. En hier mer liep hy terstont na
 r'loghs bande Prince / t'welch mede
 int hof was niet verre bā daer noeh-
 tang quam hy hē (obermits hy r'ghē-
 rueht mede ghehoort hadde) tusschen
 wegghen al ghewapent tegen niet een
 groot deel van zyne Dienaren ende
 Ridders. Ende van frens verstaen
 hebbende / datmen zynen grooten
 vriend Florendos aldaer wilde doot
 slaen / liep so veel te neer tiger tot dat
 hy quam op de trappen / alwaer al-
 reets ses van Carissus ridders doot-
 lijk gewont booz Florendos boeret
 lagen. Maer de Prince selde t'zijnder
 aencomste de Ongerē in stilicheyt/
 hār booz houdende datmen niet also
 en behoorde boort te baren / maer veel
 eer deur middelen van justitie de mis-
 daet te straffe. En doende zyn rede tot
 den Prince bā Macedoniē / seide hy:
 Heer Florendos / ick sweer u op mijn
 geloobe / dat ic trecht van u en de Co-
 ninginne na alle reden bewaren sal/
 daerom gesft u in mijnen handen ge-
 hanghen. In uwen handen seer edel
 Prince van Pere) geef ic my ober ant-
 woorde Florendos / om dat ick uwe
 dencht alsoo groot achte / dat die niet
 en connen toelaten / penant hem selbē
 in uwe bescherminghe overghegeven
 hebbende / een h ongeluck aengedaent
 te worden. Maer nauwelic en hadde
 hy dese woorden ghesproken / oft daer
 quamen oec in eē groote furie geloo-
 pen de twee neben banden Coninc die
 mer eeren roozigē moet tot de Per-
 toch van Pere seiden / dat de Conin-
 ginne niet de twee pelgrims op staen-
 de boer behoorden gedoopt te werden.
 Hoe seide den Per toch expedert ghy
 de luyden so corten recht: Ic sweer u
 dat dese factie aldus niet en sal toe-
 gaen / obermits de Coninginne geen
 per-

persoon en is om also te tractere van om dat de andere gelijcke wel wilden boept baren/ sloeghen vele Grieken ende Ongaren de handen aent gheweer/ brengende vele so van d'eene als d'ander om den hals/ en souden de anderen oock geheel verniet hebben en hadden yner niet ohercomen eenighe Coelluyden die de Coninginne goet saluer toe droege/ de welcke den twiſt stilden/ ende deden regghens den danc van des Coninck hebben beslupte dat de Coninginne met de twee Pelgrims souden behalen worden in de betraemste vanden Hertoch om heur te brengen by den Keyser Renuclis/ op dat sijn Majesteit daer over al sulcke justitie dede/ als hy nae reden bevinden soude behooflich te wesen. Daerom den Hertoch de doode lichamen wech deden dragen/ bresende ofter eenigen oploop hadde moghen comen onvert bolck/ die met duyenden int Hof quamen loopen/ om de selve doode lichamen te sien/ en brochten de twee Pelgrims in eenen stercke toorn gebangen/ niet sonder groot perijckel/ overmits heur tusschen weghen vele Ongaren aen quamen/ die heur (om heuren Dier te wreken) sonder twiſfel/ sonder zijne bescherminghe doot gheslaghen souden hebben.

Hoe den Hertoch van Péré den Prince Florendos ende Frene, met de Coninginne Griane, binnen Constanti- nopolen brochte.

Het xc. Capittel.

DE Coninginne siende haer ongeluck van ure te ure albaer vermeerderen/ werdt soo desperaet datse heur selven sonder twiſfel misdaen soude hebbē en hadde heur Cardin met sommige andere Ridderē (die

haer bewaerden en beschermden/ dat haer niemant van des Coninck wege en misdede) t selve niet belet. Waeromme den Hertoch (so haest als hy vanden toorn der gebangenen wederom quam) heur oock meynde te troosten. Maer so haest alsse hem sach comen/ bieſe doot hem te boete/ en seyde: Och edel Hertoch van Péré/ indien eenighe vermherticheit in u herte plaets con grippen/ so wilt mi doch niet langher laten getoymenteert worden in dit leven/ welc mi hoe langer hoe droeviger balt/ maer executeert over mi de sware straffe die een ander verdiende heeft/ deur het beschrevelicke sent van den dootd myns mans/ daer aen ich nochtans onschuldich ben/ gelijc den Almachtigen God/ eenige ondersoeket van het binnenste der herten ghenoechsamen openbaer is. Ende dese reden vergheselschapte sy met soo vele deerlicke elagingen en sware suchten/ dat den Hertoch hem niet onthoudt en conde van met haer te weenen/ antwoerden: Sij en sult niet u schrepen en kermen niet beter s conne uprechten/ als een swachheyt des lichaems/ ende een quellinghe des geests. Stelmē moet hem te vreden stellen in de saken die anders niet sijn en mogen. Den Coninc is doot/ hy moet begraven sijn/ Florendos heeft misdaen v sal gestraft worde/ en vele van u Ridder s sijn gewont/ het beste is datmen se geneſe. Daerom en employeert u wtij niet langher in dese onproffitelike lamentarien/ maer stelt ordninge om uwe onschuld te doen hoor/ woen Dader den Keyser. Met welcke woorden hy haer eenichsints meynde te vreden te stellen/ maer sy werdt daeromme noch meer bedroeft/ en en wilde geenſins consenteren datmen haer tot den Keyser soude brengen seggende dupsontmael liever te sterbe/ om de

groote

groote beschaeemtheit diese breesde te
 hebben van haer te presenteren
 maers Vaders ende Moeders pre-
 carie/besorgende dat alle voorgaende
 geschiedenissen tusschen haer ende
 zijndos verloopen int licht souden
 enen. Des niet teghestaende wordse
 (oe dat de heerliche upbaert van de
 mine geschiet was) met ghewelt in
 de Hof bare ghebzaghen / int ghesel-
 sap van d'Infante Vermide haer
 dochterken / vanden ouderdom van
 maelf Jaren / r'welc sy by haer sette
 in haer te beter te moghen vertroos-
 ten. Nochtans en lieten se haer nau-
 welijc een spelde daerse haer selben
 niet soude hebben moghen misdoen.
 De aldus werdesemiet de twee Pel-
 lams vanden Hertoch ende zijn ge-
 schap ghebricht nae Constantino-
 men / daer al booz hare comste gear-
 meert waren de boozsepde twee Pe-
 lls van den dooden Coninck / die den
 men. Keys. r' Remichus op staende
 dit te kennen gaben / ende affirmeer-
 di dat haren Oom den Coninc Ca-
 rius / van den Prince Florendos
 gedoodt was / om dat hy hem op het
 verspel met zijn Coninginne Briane
 inrapt hadde. Welcke tghdinghe den
 Keys. soo seer verdoort / dat hy zijn
 zyn ende baert upt trock / ghelijck
 en ontfinnighen mensch / roepende
 int luyder stemme : Och ick arme el-
 dighe oude man / waerom heeft my
 dat vernielende doot in eenen ver-
 getighen ouderdom tot hier toe ge-
 zert ? dat ick nae het beschepelich
 ontfijden van mynen Sone Cantam-
 che Mebe Caritros tot de verbullin-
 ge van mijn ongheluckige Fortu-
 n mijn eenighe Dochter een berra-
 dighe Overspeelster ende Moeder-
 nesse moet hooren noemen. Tplac-
 ontfingh noch eenighen troost om
 te consofteren teghens de groote

droefhept van den doot van mijnne
 Sonen / om datse bechtende booz het
 Christenijck / haer leven in eeren be-
 staet hadde. Maer och dese insurie is
 so groot / en halt my soo swaer / datse
 my niet een eenich punct van vertroos-
 singhe en laet. Welcke elaginghe hy
 noch langhet wilde volherden / maer
 hem quamen vertroosten het best dat-
 se mochten / de Keyserrinne met som-
 mighe van zijne Heeren / eene bande
 welcke / na het wech gaen van de twee
 Heben des Coninx / tot hem sepde :
 Alderbewluchtiesthen Keys. / uwe
 Majesteit moet bedencken / dat des
 Coninx Heben moghelijck ahten /
 dat de Coninginne Briane verstorven
 ende sy als Womboiren vande jonge
 Princesse Vermide / by probisie int
 Coninckrijck gestelt souden worden
 ende het selbe alsoo metter tijdt tot
 haer eyghen te trecken / indien haer
 beclaginghe ten effectie gheraecte /
 r'welck haer principelijck tot dese be-
 schuldighinghe beweecht mach hebben
 ende niet den doot van haren Oom
 Caritus / daer aen sy ontschuldich
 can zyn. Verhalben dunct my dat
 uwe Majesteit hem in dese sake niet
 soo hebich en behoort te verstoren /
 maer veel eer mer ripen rade behoort
 te procederen. Welcke woorden den
 Keys. een weynich te breiden stelden /
 nochtans swoor hy / dat hy om zijne
 groote droefhept / de couragie vande
 justitie in eeren te houden / niet verlies-
 sen en soude / maer zijn Dochter met
 den Prince van Macedonien alsoo ce-
 doen straffen / dat d alderbeste mensche
 van dese werelt / daer van noch mo-
 morie souden hebbe / indien se int min-
 se drel bade clachte schuldich behou-
 den worden / want hy ghesolbeert
 was haer in sulcken gebal met groo-
 te tormenten levendich te doen bran-
 den.

Die Historie van

Hoe Florendos ende Grianne door
de sententie van den Raedt des Keyfers
ontfanghen worde, om hare clachten
door Camp-vechtinge te mogen doen
purgeren.

Het xij. Capittel.

De anderen dach hiër nae ar-
dribeerde den Hertoch met zyne
ghebangenen oock binnen Con-
stantinopolen / alwaer hy boorts nae
t'Paleys dede brengen de Coninginne
Grianne / die terfont op de kien viel
hoor haren Vader den Keyser / en haer
Moeder de Keyserinne / die welcke tot
haer seyde : Ich en weet niet hoe ghy
(die ghesproten zijt van soo deuchde-
liche ouden) sulcke boosheyt hebt
sommen ghebruycken van te doen ver-
moorden uwen echtē man / ja dat meer
is / sende den Keyser in eenen toornige
moet opstaende / overmits sulcke ver-
leynne oorsake des overspels / dat mijn
grauwe enkhale hooft (t welck ich tot
noch toe niet eeren ghebdraghen hebbe)
daer ober ontceert sal worden / om de
sotte opinie der mensche die tot schan-
de vanden geheelen boom reekenen /
indien eenigen tuch vande groenheyt
der dencht verdoort / naer tē hoop
alsulcken tuch vanden mijnen soo wel
te snoeyen / dat die verbrandt wesende /
den boom wederom in zynen scrsten
fleur sal staen / hoewel ghy niet uwe
boosheyt u beste ghedaen hebt tot dese
boose fortune te helpen / om hare
crachten meer ober de groote als de
cleynre te vertoonen. **E**plac mijn Heer
rude Vader antwoorde Grianne al
schrypende / dat de fortune een woer-
de byant is vande hooghe personen /
en behoefte niet geene andere histo-
rien te probieren / als met uwen laetste
Crinch teghens de Turcken / ende de
groote leghenen die mijne vanden

teghens my bedacht hebben. **O**nt de
welcke te wederleggen ich bedron-
ghen worde de waerheyt van dese ge-
schiednisse te verclaren / niet om mijn
lehen te salberen / om dat ich weet de
doot een haben van de miserable crea-
turen mijns gelijc kende te wesen / dan
om mijn eere te verdedigen / die mijne
balsche aenclaghers segghen vercoot
te zyn by den Prince Florendos / den
welcken ich bywillichlick beken met
een eerliche ende oprechte herte (in
meeninghe van hem tot eenen man te
nemen) alsoo bemindt te hebben / doch
ich noch alhier binnen Constantino-
pole woonde (sonder dat hy in tuch
opt net als behooptlyck van my genot
heeft) dat ick Carissus veel er-
boer minnen brandt als Alderheste
door u bedwanch moeste trouwen her
welck my niet een groote droefheyt
was a presentie dede schepden mijn ba-
der maer enlac in hōdermael groo-
ter miserie ben ick daer al niet weder-
om in ghecomen / ont dat de nijdighe
menschen my opleggen van te hebben
doen dooden mijnen echtē man / t wel-
ke valscheliclyc liegen : Want in Dage-
rien gecomen zijnde / ercech ic terfont
heron vanden wille mijns Vaders te-
ghenstaen te hebben / ende veranderde
mijne affectie op mijnen overleden lie-
ben man / dien ich noyt int gheringste
punt niet alleene van wercken / maer
oock van de woorden ende gedachten
niet misdaen en hebbe / dan quam Flo-
rendos (die ic in twintich Jaren niet
gesien / oft yet van ghehoort en hadde)
my van zijne Pelgrimage (ennoch in
sine Pelgrims cleederen) besochte / al-
leen door een oude vriendtschap ende
sincereliefde / gelijck Suster en Broe-
der tot den anderen behooren te dra-
ghen / om my yet te vertercken vande
wonderlijkheden van Palestina / en
vande Reliquien van den heylighen
Landen

nde / maer en hadde noch nauwe-
 er twee ofte drie woorden erghens
 ghesproken / als den Coninck ons
 er quam derwelken mogelich be-
 weest wordende door een sorte jalon-
 n ofte ouden haet / meynde Florendos
 dooden / van den Prince sich berwe-
 ende / heeft hem eerst het leven beno-
 gen. Waer ober ick tot mijn seer
 oot veront / hebbende mijne vran-
 en sonder de daet oofsaech ghegeven
 hebben / om my te moghen lasteren /
 u groot verdriet mijn Vader. Der-
 alven ick ontweerdich ben den naem
 van mine Dochter te ghenieten / wilt
 trhalven vergeten alle Vaderliche
 fte / ende ghebruick over my d'al-
 treweestste straffe diemen sonde mo-
 gen bedencken / de welcke ick bereypt
 in te lyde met een groote blijtschap /
 ic schep up te hope van dat ic daer
 oot verlost sal worden van dit mis-
 sel leven / ende nae mijnen doot een
 ewighe glorie vercringhen / om pa-
 ntelich herdragen te hebben de straf-
 van een misdact daer ick ontschul-
 dich aen ben. Ende als sy noch meer
 albe spzeeken / quam de jonge Prin-
 se haer dochterken Hermide / den
 eysen noch te voete hallen / seggende
 der dootlichtighe Kerser / mijn be-
 erte is altydt geweest om mine Ma-
 rkept eens te mogen sien / maer ep-
 in mijn quade abontuere is so groot
 ot in plaetse van gheneychte ende
 ruyche / ic selbe gheschiet in hermen
 oe weene. In welcke droefheyt sey-
 sy haer tranen vande wangen wif-
 de) ick mine Majesteit boort eerste
 soech dat ick u opt dede / ootmoede-
 en bidde seckerlyck te willen geloof-
 en / dat ic de vrouwe mijn moeder in
 doot van mijn vader t geringste
 ante niet schuldich en is / want ick en
 haer Jonckvrouwen daer van ge-
 nchsame ghetungens weten te ge-

ben. Welcke beduyte worde en droef-
 vige gelaet van dit jonge dochterken /
 den Kerser in sulcher manieren be-
 weechde / dat hy haer ophessende / oock
 bitterlyck begonst te weenen / met vele
 vande omstaende Meeren / de welcke
 tegen he sende dat de sake door camp-
 nechtunge helwoorde geeynt te werden.
 Waer op hy antwoorde / dat zijn doch-
 ter noch de twee Beben vanden Co-
 ninc geene in lirie ghewepghert soude
 worden. En hierenusschen quam den
 Hertoch van Pere die door bevel des
 Kersers de Coninginne in haer Ca-
 mer dede brengen / en aldaer bewaren /
 nae dat hy Florendos en Frene in een
 vaste gebanchenisse doen sluyten had-
 de / waer met dese saken berusten tot
 des anderen naeghs sive gheug / dat
 haer Promptaleon ende Dudin seer
 vroech stoudtmoedich quamen pre-
 senteren voor den Kerser / segghende
 dat he haer grootelijet verwonderden
 van dat het byer noch niet ontfcecken
 en was om de drie misdadighers te
 branden. Waer op den Kerser ant-
 woorden / dat hy niet gesint en was in
 de sake so haest te procederen / om dat
 hy de misdoet van zijne dochter soo
 openbaer niet en bebont / als hare be-
 schuldiginghe niet bracht / door dien dat
 sy aen den doot van haren man wel
 ronde ontschuldich zijn / niet tegesta-
 de dat he Florendos in pelgrims clee-
 derē aengesproke en omgebracht had-
 de / ooc dat de Prince sonder in zijn ont-
 schuldiginghe gehooft te worden / niet te
 veroordele en stonde. Waerom hy den
 Prince van Pere geboot hem terstont
 present te doen comen. Na welc bevel
 den Hertoch Florendos aldaer brach-
 te den welken soo inager ende swaer
 was / dat hy hem nauwelick ober eynt
 en conde houde / heel meer om de quet-
 linge bant medelijde va de Coningint
 zijn Alderliefste / als om zijn eyge ber-
 driet.

Die Historie van

Briet / nochtans booz den Kieper te
boete vallende / verstercte hy syn stem-
me / ende seide : Alderduchtrichste
Kieper / de meeste droevicheydt die my
quelt / wort veroorzaect deur dien dat
ic in uwe presentie / in plaetse van mij-
nen dienst te presenteren / u moet comē
aen doen een groot verdriet / om een
saecke daer aen ic sweer. Die vrouwe
de Coninginne u dochter in gheender
maniere schuldich te wesen noch we-
tenſchap van ghehad te hebbe / want
ic haer alleene booz de obligatie van
oude kennisse quam groeten / sonder
mijn meyninge in eeniger maniere te
wesen / de eere van haer oft des Co-
ning / int gheringste punt te mis doen /
als hy my so secreteleic quam oberbal-
len / dat ick om mijn leven te salberen /
t'zijne denemē moeste. T'zijn maer sa-
belen zepde Promptalcon / want de
verraderije van en de Coninginne is
een peggelijck bekent. Ohp verskeret
u sonder ghetuygen antwoorde Flo-
rendos / maer soude t'selbe mette wa-
penen wel dorben verskerē. Seer wel
seide Promptalcon / tegens alle de ge-
ne die ter contrarien soude wille sta-
neren. Daer op Florendos repli-
ceerde : Och indient zijne Majesteit
geliefden den dach vande Campvech-
tinghe upt te stellen / tot dat ick een
deel van mijne gesontheyt weder ber-
regeren mochte hebben / so soude ick al-
leene u ende u Broeder metter daedt
bewijſen / dat de Coninginne ende ick
eerlike luyden zyn / maer ghyluyden
Verraders / die ons valschelijck compt
beschuldighen. Om welken twiſt te
stillen / de Kieper sijnen Raet dede ver-
gaderen / ende wees daer op niet dien
booz recht / dat obermidts de sake niet
gene ghetuyghen bewesen en konden
worden / Promptalcon ende Oudin
haer segghen souden moeten verbedi-
gen int open velt / tegens elc alſulc

he Ridderen als de Coninginne ende
Florendos soude moeten presenteren
binnen den tijt van thien dagen / daer
van den Prince selfs eene soude mogē
wesen / indient hem ghelijcke / ende dat
de oberwonnē partne als Verraders
gestraft souden worden. Welcke con-
ditien de twee Broeders accepteerde /
als oock dede den Ridder Florendos /
die in so deertliche gesakenisse weder-
omme nae den toorn van zijne geban-
kenisse ghebracht werde / dat alle de
ghene die in zijn gesichte quamen / hem
achten niet te sullen comen leven tot
den tijt vande vechttinge. Om de wel-
ke te verbeypden / oock seer nauwe be-
maect worde de bedroefde Coningin-
ne / die grootelijc breefde / datse om de
grooten saen van de crachs en stout-
moedicheyt haer byanden / ghenen
Ridder en soude connen vinden / om
hare saken te defenderen. In welke
benautheyt wy dese twee bedruchte
Minnaers booz eenen gheringen tijt
sullen laten / om daerentussche weder-
om te heeren tot onsen Palmerin / he-
bermakende met zijn Polinarde.

Hoe Palmerin wederom oorlof
nam van Polinarde, om haren Broeder
Trineus te gaen soecken.

Het xcij. Capittel.

Polinarde haren Minnaer in hare
machte hebbende als voorigheseyd
is / en wilde nochtans de soynne
niet te veel toe betrouwen maer ver-
hojden hem des daechs seer neersle-
lijck in hant Cabinetgen / daerse hare
intwelen ende properheiden inne had-
den / ende alleene den Sleutel van
doech / staende seer dicht aen haere
Camer / daer in sy hem nochtans des
abonts

onts niet en vergat te doen comen/
 en zijn een saemheyt vande dach door/
 der gheselschap vanden nacht te re-
 compenseren/niet teghenslaende de te-
 genwoordicheyt van Bionelle/die
 er woon was by de Princesse te sta-
 en/maer sy behielp haer (om Palme-
 rin plaets te maechen) ter liefde van
 der vrouwe/die wil op een banch/
 gebeynde een derden daechse be-
 lide cortse te hebben/om de Jonck-
 vrouwen die inde Camer daer benche-
 sepe/gee quade suspitie te geven opt
 herammel dat de nachteesten inde
 ere bedreben/de welcke Polinarde
 so langhe niet een blijde bevreestheyt
 amen guellen/tot dat den Dwerch
 vande op een morgen seer vroeck/
 den claren Phebus eerst zijn soete
 vlooperse Muxoram vertoonde/zy
 in Meester/door de hulpe van Bi-
 onelle/secretelich quam visiteren/tot
 am seggende dat Olerike by alle zy-
 Goden swoor nimmermeer upt de
 dt te sullen trecken/door dat hy de
 prinsesse Polinarde gesaluteert sou-
 hebben. Doe badt hem de Dwerch
 ter te willen verrensen/sonder hem
 ede te nemen. Tot welcke twee sa-
 in Palmerin soo gheringhe gheene
 iddelen en wiste te bedencken/maer
 eef heel pynsachtich staen/tot dat
 Bionelle tot hem seyde: Mijn Heer/
 hi hier twee Comedien/die d'een de
 ander sullen moghen doen spelen. Dy-
 ande moet segghen dat den Prince-
 nen Hebe is/ende zyne repse her-
 laerts ober ghenomen heeft om u te
 recken/verseecherende dat hy hier
 normaels oock by u ghewoont heeft/
 aer dat sy (om dat hy u alhier niet
 gebonden en hadde) vernieyndt zijn
 door alle Landen te gaen soecken.
 doorwaer mijn beminde Vriendinne
 in woode Palmerin/ich en soude in
 dert Jaren alsulke maechschap

niet ghebonden hebben/die ons so wel
 te pas ghecomen hadde. Daeromne
 bidde ich seer ootmoedelic/dat ghy
 dese praetjelic int werck doet stellen/
 u daer door belovende int soecke van
 Ptolomeus alsulke neersticheydt aen
 te wonden/dat ghy seer cortelinge ge-
 nieten sult de recompensie van zyne
 langhe absentie. Indien ich den Kerp-
 ser dese maechschap niet en doe geloof-
 ben seyde de Princesse/soo houdt door
 seecker dat de Jonckvrouwen in den
 noot oock niet en weten te stofferen.
 Ende hier niet dedese Vande so dic-
 wils de rolle passeren dat hy een wijle
 daer nae (den Prince met hem bren-
 ghende) den Kerpser dese saecke so wel
 wist upt te legghen/dat zyne Maje-
 steit die gheloofde. Nochtans ant-
 woorde hy/als ich u wel besie/so ges-
 lijck ghy lupden den anderen so qua-
 lijck dat ghy van Vaders wegen den
 anderen niet en cont bestaen maer ins-
 dien ghy van des Moeders weghert
 maechschap zijt/soo moet d'een in
 Barbarie/ende d'ander in Schortlant
 ghehlycht gheweest zijn. O eeuwige
 Godt seyde den Dwerch/verheffende
 zynen heubdel/ende springhende op zyn
 teenen: veel eer moet ich in mijn leste
 eynde eenen onbehaghelijcken doot
 sterben/als dat ich lieghen soude in de
 presentie van uwe Kerpserliche Maje-
 steit/ende wiste voorts so wel te blas-
 phemen/dat d'aldersuperstitieusen
 hem gheloofst soude hebben/ich laet
 staen den Kerpser/die haerlieden een
 gheluckighe repse wenschte/ende be-
 val datse zyn Dochter door haer ver-
 trech souden aensprecken/om ofse
 oock aen haren Broeder wilde schry-
 ven/oft haerlynden ende zyn Fortu-
 ne moghelijck soo gheluckich waer-
 datse dien op eenighe plaetsen bonden.
 In welch gebodt sy niet lancsupmich
 en waren/maer ginghen aenslonts
 nae

De Historie van

nae de Cameraten waer den Prince nae
zijn ghelieven ende aenschouwen de
Jofante Jofbrouwe die hy overmits
hare groote schoonheyt ander niet
en conde achten dan eenighen hemel-
schen gheest die een lichaem aenghe-
nomen hadde / om Palmerins Por-
tupne soo veel te groter maechen.
Waerom hy haer geern al zyne mo-
ghelijken dienst ghepresenteert heb-
de dan moeste overmits hy de twi-
feliche spraecke niet en verstaende (haer
tot zyn groote leetwesen) de verber-
te alleene met tepchenen bewyfen/
gaende daer na met Wyblande weder-
om nae zyn herberghe / om alder te
berchepden de comste van Palmerin
den welcken (in resolutie van te soe-
ken tot dat hy Erineus doot of te se-
vendich ghebonden soude hebben) den
volgende nacht van zyn beminde Ro-
linarhe (niet sonder vele claghen ende
tranen) oec ooplof van ende van Wy-
nelle gheholpen worden / den wel-
che hy ghecomen was / ginch hy nae
de herberghe / al waer Wyblande ende
Oerike hare dinghen al beert / ch ge-
maecht hadden om te rypen. Des hal-
den sy onder haer drie besmoogen
seer broech bestonden te rijden upt de
stade van Gen / inde welke Palmer-
in soe langhe zyn Casket toegheslo-
ten hield / tot datse upt de poorte wa-
ren / om niet beken te worden.

Hoe Palmerijn en Oerike voch-
ten teghens thien Ridderen.

Het xcij. Capittel.

Dese drie Cameraten reysden soo
neersich booz / datse in weynich
daghen quamen int Conincryc van
Vngarjen int welck sy int eynde van
den Bosch / watmoeten thien Ridde-

ren / waer van den eersten met hem
voerde een Jofbrouwe die seer jam-
merlick tot haer riep: Och edel vrou-
ders helpt my doch upten handen van
dese schelmen / die om my te roeben/
mynten eehren man ende twee Broe-
ders verradelichen ghedoot hebben.
Welche woorden Palmerin soo hart-
liet hooort en hadde / oft hy staet
zijn Casket / ende groete den ghenen
die de Jofbrouwe niet hē voerde / met
zijn knoofse die hy aen sijn f. delboom
voerde / so soetelick opt hooft / dat dit
am danielbaer te zyn van snelle con-
rosie hem tot op d aerde toebernedet
de sonder opt wederom op te staen
maer viel de Jofbrouwe door groe-
te verschijptheit boven op hem / ter-
wilen soe dat Oerike eenen anderen
dier soze lijf runde niet tegē / wien-
de dat die zyne Lancie bracht op het
harnas van den selven Prince / t welc
Palmerin seer wel aenstont / roepende
edel Prince aen d andere / dese twee en
sullen ons gheen letsel meer doen / her-
welcke hy nauwelijc upt ghespraken
en hadde / oft sy vielen hepde met sul-
ken couragie op de reste / datse daer
van in min als een half ure sijn op het
groene gras neder leyden / om dat
Palmerin niet sijn knoofse niet re-
sacken sloech / oft hy bracht met dien
enen arm oft rugbeen / oft schouder /
ofte eenich ander lidmaet van zyne
hantden. Waer van de twee resterende
de de professie van haere Cameraten
niet en wilden naevolghen / om dat
haer dese oorden gheheelichen niet
aen en stonden / maer blinchten om het
seerste. Waerom Palmerin met Oe-
rike de Jofbrouwe nae haer Casket
brochten / niet verre van daer ghelege-
tussen weghen van haer gesijt wo-
den / hoe dat den Ridder die haer opt
peert voerde / hier te vozen op haer be-
hoefst gheweest ware / maer dat sy nae-
ginc

te teghenstaende aen eenen anderen
 ghelyclic was ghelapen door den
 ul van haren Dierder boog wiens ca-
 el hy den voorgaenden ghescheelen
 nicht laghen gheteyde hadde / tot
 dat hy des smorgens met haeren man
 int wec vā hare Broeders upt quam
 in de geneuchten te ne me vande Ent-
 hiel te jage laner eē Ribierke / maer
 waren nauwelijc een Boochscheut
 veechs vant Casteel ghecomen / oft
 lieren voorsenden Maan ende twee
 broeders worden vermoort / ende hy
 int ghenomen vanden booggenocm
 in vloer die haer alreets gedrevelt
 inde zijn ionghers ende staknechten
 ter te leveren om gebroet te wor-
 den ende daer na wreedelic te dooden.
 In de dese propoosten gremdicht heb-
 bende quamen se aent Casteel alwaer
 der van grooter blifschap te gemoet
 nam de Moeder vande Dochter / de
 elike haer de reste van dien dach en
 in volgenden nacht met bele danch-
 ghinghe het beste tracteerde dat se
 dichte / maer des smorghens broech
 inden de twee Ridders verrecken /
 mede sonder ophouden so lange tot
 dat hy quamen aen een clare fonteyne /
 diecht met een seer coele schaduwē
 der onder hy ofstonden om haer te
 rusten en hebbende een weynich van-
 d'pisse genomen die Dyande in zyn
 meligen na voerde stelde haer Pal-
 merin en Dyande om de groote hitte
 vanden middach te passer in onder de
 elte om een weynich te slapen / maer
 seerke ginc hierentusschen een weyn-
 ich ter ziden af sparteren / genetichte
 menende int aens houten der groene
 lissen ende dallen / Fonteynen ende
 veyghen / met de hoobredighe Ca-
 stelen daer op gebouwt staende dan-
 ten was nauwelijc een vierendeel
 vā daer ghelocst / oft de twee
 Ridders die daer vande thien ontrec-

men waren / den voorgaenden nacht
 int hups vanden vader des geiten die
 de Jo: vrouwe meynde te rooben / ghe-
 weest zijnde / hadden noch drie ande-
 ren tot haer geeregen en quamen alle
 bijt ghelapent Palmerin ende Olet-
 ke b'rbolghen / ende alse omtrent op
 twintich passen na hy den slapenden
 Palmerin waren / wer hem den eenen
 (die den voorgaenden dach mede ont-
 vlucht was) heemende. Waerom hy
 van zyn peert stont / en upt treckende
 zyn sweert ginc hy sachtelic ter plaet-
 se daer Palmerin lach en sliep / meyn-
 nende hem alsoo r'hoofst af te slaen /
 maer als hy r' sweert bycans verhefte
 om den slach te doen / so riep eenē Rid-
 der (die ter goeder abontueren aldaer
 omtrent was comen jaghen) Hoe ghy
 Verraderien vermoort hem niet sla-
 pende / son lincde / dat Palmerin daer
 ober wachter worde / siende het blanchie
 sweert boven zyn hoofst beerdich om
 hem den doodelicken slach te gheben.
 Weshalven hy seer verscheicht wor-
 dende zyn beste dede om dien slach te
 ontspringhen. Wesniet teghenstaende
 creech hy een wonde boven op r'hoofst /
 in welck den Ridder die den roep gedaē
 hadde niet sulcke toornichz biweech-
 de / dat hy haestelic tot den geiten reet
 die Palmerin de wonde gegeven had-
 de / en hem niet syn sweert r'hoofst met
 den eersten slach van den rouw dede
 vliegē / voegende hem daer na in sulc-
 her mamerē hy draidere (die haer alle
 vier niet ernē fellē moet op Palmerin
 gelapen hadde) datter thore van diē
 bedwonghen worden haer aengesicht
 tegens hem te heeren. En hierentus-
 selen hiel Palmerin in eē vande peers-
 dē der twee (tegen si de welcke hy mocht
 te doen hadde) een vande boogste boec
 af. Waer ober r' peert son swaer op de
 rechter zijde van zynen. Meester viel /
 dattet zyn eē been brac. En inden sel-

ben tijdt dat Palmerin die beschickte/
greep die Ridder die hem uyt de slaep
ghelweckt hadde/ een vande Lantien
van zijn twee Campvechters/ en stach
den anderen daer mede so crachtelich
int visier/ dat hy hem de heryan van
ten dede bersten. Oock quam gheduy-
rende dese termen/ nae haer toegeloo-
pen den Prince Olerike/ met zijn bloo-
te sweert inde handt/ om dat hy ghe-
hoort hadde den eyflichen creet die
Wybande dede/ als hy meynde dat zij-
nen Meester het hooft af gheslaghen
soude zijn geworden/ t eerste ontmoet-
tende den genen die zijn een been ghe-
broken hadde/ hynckende opt ander/
als oft daer een Erter hadde aen co-
men huppelen/ nae eene vande peerde/
met het welcke hy meynde te ontco-
men/ maer Olerike sloech hem in den
net/ dat sijn hooft op de nense int gras
neder viel/ seggende: Spds so broot-
broncken dat ghy ober wech al spin-
gende moet comen: Voorwaer ick sal
u silder leeren gaen/ ende liep voort
nae de ander twee die noch resteerde/
de welcke siende haren derden vyandt
aenconten/ dochten wel dat se verkie-
sen moesten een eerlich sterben/ oft een
schandelyck gaen loopen. Waerom sy
het beste volchden/ en salbeerden haer
met het haestelich meten vande lengte
des wechs/ die sy noch niet lange ge-
loopen en waren/ als Palmerin by de
Ridder ginc die hem uyt den slaep ge-
weckt hadde/ en kennende wert dat het
zinnen grootē vyant Frisol was/ daer
hy so dicke tegens gebochten had-
de in Engelandt en Francryc/ als hier
vozen op verschepe plaetsen verhaelt
is/ maer ver anderde zijne groote oude
vyantschap/ en greep Frisol in zinnen
arm/ segghende: Siet hier alderdenich-
delicste Ridder/ in ulve macht den ge-
nen die u boormaels so grooten ober-
last aengedaen heeft/ maer al nu niet

meer in uwen vyant/ dan also aen u be-
bonden dat ick geenē persoon ter we-
relt leeft/ om de welcke hy ulve vyant-
schap en dienst soude willen verlaten.
Om welcke woorden Frisol zamen o-
den vyant en tegenwoordighen brant
doe kennende wert en antwoorde met
een groote verwonderinghe: O God!
wat grooter gratie hebt ghy my hede
gedaen van dat ic door mijne middel
uyt t perijckel des doots verlost heb-
be den ghenen die de fleur is van alle
Ridders/ en de vyantschap die ic t on-
recht tegens hē ontfangen hadde door
een groter als broederliche liefde ic
vreden ghestelt. Ende hier met redene
doe de begheerte van Frisol/ na een
Casteel twee mijlen van daer gelegen.
Daer op (gelijc Frisol Palmerin tus-
schen wegen berelde) een Jonckvrou-
we woonde Leonora genoemt/ welcke
hy also heminde/ dat hy altyds haren
Ridder soude blijbē/ om dat se hem ge-
nesen hadde van een sware siecte/ ende
daer nae den last opgelept van mans
wercken te doen/ niet tgemstaende dat
sy sijn vyantwe niet en was. Oock dat
hy in Engelandt wel ghehoort hadde/
hoe dat des Coninc dochter Agriole/
by hem en Crineus niet genomē wa-
re. Waer teghens hem Palmerin int
cozt verhaelden al t gene dat hē seker
gebeurt was/ sonderlinge dat hy Cri-
neus en Agriole op See uyt sijn gesel-
schap verlorē hade/ en dat hy daerom
vastelich gheresolbeert was soo lange
te soecken/ tot dat hy die doot of te le-
vendich wederomme ghebonden sou-
de hebben. Daer op hem Frisol ant-
woorde/ dat hy (aengesie de fortune
doe so aboutureuse middelen van soo
groote vyantschap/ so groote vyent-
schap in ee doogenbtic tussche haer ge-
maect hadde) sijn geselschap niet sou-
de verlate/ maer swoer op alle plaetsē
met hem te reysen/ tot dat sy de booghs
personen

personen gebonden soude hebben / in
hem gheliefden / my en ghelieft
alex alleene niet antwoorde Palmeri-
n / maer oock en soude ick ter werelt
heen behaechelicker geselschap mo-
gen vercrighen / ende hier met qua-
tense opt Casteel / alwaer haer Leo-
nora ter liefden van Frisol seer wel
racreerden twaelf daghen lanch ge-
nypende / te eynde bande welke Pal-
merin hem van zijne wande ghenesen
ebonde / waerom Frisol Me-vrouwe
Leonora te kennen gaf nootsaechelijc
moeten vertrecken met dese Ridde-
ren dan beloofden seer gheringe we-
erom te comen / om haer also te wep-
ich te byeden te stellen / bande droef-
ept diese soude scheppen in zijne ab-
antie des nietteghenstaende wert hy
van haer al weenende adieu gesept / en
reysden met Palmerin ende Olerike
voort.

loe Palmerin met zijne Came-
raten den Prince Florendos vondē bin-
nen Constantinopolen.

• Het xciiij. Capittel.

Frisol Palmerin ende Olerike upt
het gheselschap van Leonora ghe-
schepden zynde / reysden soo neer-
ich dat se in ses daghen daer nae bin-
en Bude quamen / alwaer sy boorts
erwitticht werde banden doot van
en Coninck / ende bande ghebancke-
isse der Coninginne met den Prince
Florendos / waerom Palmerin seide /
dat hy niet en soude ruste booz dat hy
hercomen waer in Florendos presen-
te / om te sien / oft hy hem soude kon-
en berlossen / overmidts hy van dien
Ridderschap ontfanghen hadde / en
hem daeromme alle dienst begeerde te
crwhsen / verhalven zijne Cameraten
er neerstich met hem reysde / tot booz

de stadt van Constantinopole / alwaer
hy eenen Ridder bonden jaghen / aen-
gen / aenden welcke Palmerin braech-
den / oft hy hem niet en wiste te ver-
trecken bande ghelegentheyt der sahe
banden Prince Florendos / daer op
hem den Ridder antwoorden de Key-
ser twee daghen daer te bozens gheoz-
dineert te hebben / dat de Coninginne
met den Prince ontfangen soude wo-
den / om haer te rechtbeerdighen met
Campbechtinghe / dooz twee alsutcke
Ridderen als sy binnen thien daghen
daer toe soude moetē soznerē / tegens
de twee Neben des Coninck / bā welc-
he reden Palmerin met zijne Came-
raten seer verblindt worden / en boech-
den haer inde Stadt ende Palleys / al-
waer Palmerin inde groote Sale (die
hy gheheelich met swert berleedt sa-
ghen / in een tecken van droefheyt)
aenden Keyser versoecht / dat hy den
Prince van Macedonien inde geban-
ghenis sonde moghen visiteren / also
hy hem booz zijnen Heere kende / ende
daerom bereyt was zijn recht te ver-
bedighen : daer op hem zijn Me. ant-
woorden / dat hem sulc behoortijc ver-
soeck niet ghetweghert en soude wo-
den / maer geboodt terstont eenē deur-
wachter dat hy hem inde toorn soude
byenghen daer den Prince Florendos
inne gebangen lach / den welken hem
so haest niet geste en hadde / of hy wert
seer verwondert / om dat hem bycans
niemandt en quam visiteren / en noch
bove al / als hy Palmerin boorts booz
hem te boet sach vallē / seggende epla-
ey mijn Heer Florendos / het leetwesen
t welc ick heb ober uwe quade forrup-
ne / is so groot / dat ick het geensins en
can uitspreken / maer ic bid u dat ghy
urte brede wilt stellen / want siet hier u-
wē Palmerin / die hem veel eer in hon-
dert stucken sal laten houwen / als u in
de miserie te late. Florendos die dooge
ges

De Historie van

geswole en verdurft hadde/ obermits het gheduylich weenen ober zijn Alderlieffte Oriane/ en hadde te vore niet gesie dattet Palmerin was/ nizer als nu door sulche reben soo neerlich acht op hem slaende/ dat hy hem kennende wert/ en dacht hem zijne hande niet genoechsaem om de welleromsten te bewijzen/ noch de ermen om te inhelfen/ noch de beenen om de reberentie te doen seggende: Och Palmerin mijn eenigh hope/ wat Fortuynne heeft u doch so lange upt mijn presentie ghehouden/ ick bidd u wilt my die doch vertrecken/ om haer mede te recompenseren de groote quellingshe die ick geleden hebbe/ om van u dus lange absent te wesen. Mijn beminde Heer antwoorde Palmerin/ op ee andermael sal ick u daer van het geheele discours doe/ want de tijt en verpocht nu alsulche saecken niet/ maer consenteert ghy my alleene dat ick den strijt in myn naem staende houde/ teghens eenen hande twee. Neben des Coninck/ welck hem Flozendos niet alleen en consenteerde/ maer ooc vele hoogeliche dancseggingen daer van booghiede/ hem mede verclarende zijn saecken rechtbeerdich te wesen/ als vande Coninginne na de trouwinge van Carissus/ noyt eenich ander sabel ghyoten te hebben/ als een eerliche vrouwen enen anderen als haeren. Man merceeren soube mogen consenteren/ maer dat hy hem ghedooft hadde/ ware gesmet om syn lijf te verweeren/ boven die dat hy misbruycte zijn echte vrouwe die hy booz hem wetelick getrou hadde. Waer nae Palmerin wederom tot de Keyser keerde/ he booghouden/ de dat hem Flozendos alle zijne saken in handen gestelt hadde/ en indiender noch geenem Ridder booz de Coninginne en was/ dat synen vriendt ende Cameraet (wijfende op Frisol) niet ee

groote affectie bereydt waer om haer recht te berdedighen/ hem mede segghende/ die van alsulche couragie te zaa datmen tot de saecken die door de wapen gheendec moesten werden/ geuen bequaemer en soude moghen binden. Daer op de Keyser antwoorde/ dat booz hy Dochter de sake noch niemant aen ghenomen en hadde/ en dat hi derhalben ghemefereert soude worden booz alle andere. Maer Frisol seide dat zijne affectie tot der Coninginne dienst wel noch veel grooter was/ als zijnen Cameraet verclaert hadde/ dat hy booz de Campberchtin ghe daer op creft begerden te hooren haer consent. Om welcke oorsaecke hem de Keyser met zijne twee Cameraten dede leyden in zins Dochter camer/ alwaer Frisol Oriane boozs te boete viel/ seggende: Alder excellentste Coninginne/ den saem van uwe deucht en ontschuldicheit vande sake die uwe handen u opgheloeft hebben/ is so groot/ dat se my veroorzaect heeft my selven te comen presenteren tot de berweeringe van uwe Majesteit/ indien u ghelieft my booz gratie booz woen Ridder te ontfangen. Och edel Ridder antwoorde de Coninginne/ niet de saem ba mijne deucht/ die mijn ongeluck veel te contrarie is/ maer veel eer mijn weede Fortuynne/ die mijn leven miserabel maecht heeft u tot dese goederlietse barmherticheit ghebracht/ om de welcke ick u ootmoedelich versoecke/ te willen booz garenter liefde van de justitie/ ende den Almachtighen recompenseerder hande helpingen/ diemen de verdructe en be-naude betoont/ den welcken ic niet alle de crachten van t binnenste mijnder herten vperichlijken bidde u daer inne so goeden boozspoet te willen verleenen/ als mijn sake rechtbeerdich/ en mijn conscientie vry is. Waer in haer

Frisol

Frisol beoofde niet te sullen falierē.
Ende hier met oozlof nemende van de
Coninginne ende haer dochter Her-
inde / ginch hy met zijne Cameraren
a haer logijs tot des anderē daerh
oe dat den Keyser haer wederomme
ede ontbieden in Paleys / als ooc de
wee Neven vanden Coninc Promp-
alon ende Oudin / tot de welcke sijne
Waj. seyt in presentie van haer luyde
llen eyde: Sie hier twee Ridders
ie ter contrarien van uwe beschul-
inghe over den Prince Florendos en
ijn Dochter / mette wapenen berde-
igen wilt u. Daer op Promptaleo
itwoorde / dat men se niet en behoort
e te ontfanghen / als met kulle ende
ibe presentie vande beschuldichden.
Daerom den Keyser op staende voert
och aidaer dede comen de twee ghe-
anghenen. Griane met Florendos /
den welcke Palmerin septe. Edel
vi te Florendos / en begheert niet
at ic mette wapenen u ontschult ver-
edighe / teghe s een van dese twee
nische beschuldigers. Waer op Flo-
ndos antwoorde / dat hy hem niet
rooter offectie tot sulx versochte.
Ende Frisol aede Coninginne t self-
bragende crech een ghelijcke ant-
woorde. Edel aen septe Palmerin tot
e twee gheboeders / soe zyn wy nu al
rept u mette crachte van onse rechte
armen te betoonen dat ghy luyden
Coninginne met den Prince val-
ghelich als Derraders beschuldicht
cht / daer van wy zijne Majesteit de
ant presenteren / t welck Promptaleo
on ende Oudin insgheliker deden /
ghende te sullen berdedighen dat
here beclachte waerachtich waer /
laer dat splupde inde tegensegginge
in bien valscheleich gelogen hadden.
Ende hier met nam de Keyser de par-
in op / bevelende de vier Ridders
er terstot te gaē wapene / om dat hy

wilde datse de Campbecheringhe vooz-
den middach souden eyndighen. Ende
ordineerde tot hare Ridders den ver-
toch van Meuse ende den Grabe van
Aedon / beyde twee Griekische Prince /
die om den Camp te besuyten / deden
wapenen twee hondert Ridders.

Hoe Palmerin ende Frisol de twee
Neven vanden Coninck van Vngarien
overwon binnen Constantinopolen / tot
verloisinghe van Florendos en Griane.

Het xcv. Capittel.

Aledinghen in ordeninghe zyn-
de / quamen de vier vrede Car-
bechters ter plaatsen daer se stry-
den souden / alwaer sy haer be-
aentemijste eenen Heraut hoorden roe-
pen / datse haer beste mochten doen /
ende woorts daer naer eenen Trompet-
ter ten alarm blasen / waerom sy hare
Langien teghens den anderen soo fel-
ty sseerden / dat Palmerin Oudin den
sadel bederupmen / en hem een groote
wonde gaf in zyn syde. Waer en rustte
Frisol Promptaleo in sulcker manie-
ren ghebreken hadde / dat hy dien upen
sadel ghelicht hebbende / achter van zyn
peer deden ghiden / sonder dat Palme-
rin ofte Frisol elc nochtans meer als
eenen stegeleer verhozen / maer woorden
heurs peerden van haere twee vanden
(die bykans furienus ghevoorden waren
om de gramscap van haeren val) soo
bapper aenghebochten / datse haer ooch-
te boet moesten begeben / ende met hare
woerden seer valanteliken strecken / en
niet min couragiuseliken van haere
vanden bevochten worden / alle seer
neer sich na de victorie haeckende / d'el-
om hare blachte te betuylen / en vanden

om hare vrienden te verlossen / maer
 beyde boden al om haer eyghen leven
 te salberen / inde welcke sy den anderē
 soo swaerlijck wonden / datter niet een
 van alle vier van yemant der On-
 staenders aengheschout en werdt /
 dien hem niet en verwonderde / hoe hy
 langer int leven mochte blijven / ober-
 midt r'abondant verlies van zijnen
 bloede / t welch haer boozwaer noch
 seer gheringhe op d'eerde van slau-
 wicheyt soude hebben doen nederbal-
 len / maer Promptaleon bycans niet
 een stuck van zijn harnasch meer heel
 hebbende / noch om groote vermoeyt-
 hendt langher genen aessen verhalen
 kunnende / versocht aen Fritol r'it om
 hem te rusten / den welken daer op
 antwoorden alsulcken verrader / niet
 een oogenblich tijds te willen verlee-
 nen / tot dat hy zijn ziele geseynt soude
 hebben / inden schoot van Lucifaer / en
 daer met het sweert verheffende / bede
 hy zijn hooft en lichaem op twee ver-
 scheyden plaetsen vallen / waer ober
 Oudin siende synē boeder gepassert
 te wesen / meynden van toornicheyt te
 rasen / en inlospende barrē hy Palme-
 rin omt lijf / meynde die also om le-
 ge te werpe / maer hem geschiedē con-
 trarie zijn opinie / en was selfs de genē
 diert eerste zijn Moeder de aerde ginch
 kussen / siende met het blanche sweert
 bobē hem staē zijnen byant / om diens
 Furie te ontcomen / hy seer luyde riep /
 van ten mocht hem niet helpen / want
 Palmerin sloech hem met drie slagen /
 het rehtende hooft vanden romp / soo
 dat syne stemme en leven gelijc eē en
 de namen. Waer na de twee oberwin-
 ners boozts byde Ridders ginghen /
 byagende ofter noch meer resteerdē te
 doen booz de verlossinge der gevangē-
 nen. Daer op haer neen gheantwoor-
 zijnde / wildense boozts met Olerick
 die haer peerden peerdich hieldē / nae

hare herberghe rijden / maer en waren
 noch nauwelijck eenen woep wech
 upt de plaetse der camp-berstinge ge-
 comen / of haer quam haestelijck nae
 rijden eenen Ridder vanden Keeser /
 segghende / heert wederom heer Rid-
 ders / want den Keeser en sal geensins
 consenteren dat ghy erghens anders
 logeert als in zijn Ballens / waerom
 sy haestelijck derwaerts keerde / alwaer
 sy gelept worden in twee vande alder-
 beste campers / en vande alderopperste
 Medicijns gebisireert / ende ghecom-
 geert alle door bebel des Keesers / den
 welken de lichamen vande dooden
 wech debe nemen / ende gheboot op lijf
 straf / dat niemant vande Ridders van
 Ungarie sonder zijn consent upt Con-
 stantijnopolen soude trecken / om dat
 hy in haer presentie een Gouverneur
 van haer Conincryc (als toecomende
 zijn dochters hint) stelde woude / doen
 de boozts daer na met geelanc vā vele
 Trompette / booz geabsolueert en on-
 schuldich uproepen de twee gheban-
 ghen / zijn Dochter met den Prince
 Florendos tot den welken hy (so ge-
 ringhe als dien met de Coninginne
 upt de bewaernisse verloft zijnde / hem
 te boet quam valle) seyde / heer Flo-
 dos / indie ic met strafheyt van justitie
 boozts had wille bare / opt ongelijc dat
 ghy mijn dochter dedet / ombzengende
 haren man in haer presentie ende laet
 haer dient halben den ewigē saem vā
 oneerlicheyt / boozwaer soo soude ich u
 den eerste dach doe ghy hier gebrocht
 wert / in stuckē hebbe doe houbē / maer
 stellende goedertieren genade booz re-
 goreuse justitie / heb ic u wille betoonē
 dat my meer behaelt / bemint als ge-
 breeft te wesen / om dat ich in geender
 maniere mijn oude dagē en grusen ont-
 derdom / met mijn eygen bloet / of met
 e'gene van ene Coninclycken Prince
 heb willen besmetten / maer mijne na-
 bol.

olgerē heel ter eē exempel van saecht-
moedicheit/als van eē wæde tyran-
cheit oft toornighe executie geben:
een teyken van welcke gratie Flo-
rendos de handen van zijne Keeser-
liche Majesteit kusten/ en seide althijt
men onderdanighen hoibzenger van
in ghebodt te sullen bedonden wor-
den/ gaende daer met bistterē de twee
wonder Riddersen zijnen onbeken-
sone Palmerin en Frisol/ de welcke
so veel careffen/ doormedige presen-
tie en dāsegginge bede/ dat die be-
te lange souden ballen te beschijpē/
naer segg alleene dat de selbe gheer-
ticht wessende hy haer eenen geluck-
en about wenschten/ ende banden
vertocht van Vere/ deur bekeel des
Kysers) gheluydt worden in een be-
gavin logemēt/ om al daer te berbe-
nē zijn hofghesin upt Macedonien/
den Palmerin gheheel pepsachtich
dat hem de Coninginne vā Char-
se gheseydt hadde hoe hy zijn Vader
est vander doot soude moeten ber-
uen en hy die te heimen quam als
hy verhaelt is/ denckende dat hy
se gheluckich soude wesen indient
der den edelen Florendos/ die niet
en fantaserende en was op de mid-
den waermede hy als nu noch eens/
zijn Meesterse soude moghen ber-
uben zijn alderlieffte Grianē/ de
welcke so verblidt was om dese on-
bewachte verlossinghe datse niet en
achte als hoese ghenoechsaem groo-
telijdschap soude mogen hantseren
en presentie van haren Vader den
Kiser/ die seer besich was oyt pratti-
ken vande sabsuren/ waer mede hy
ghenoechsaem recompenserē soude
mighen de twee Riddersen Palmerin
en Frisol/ de welcke in groote twij-
fel stonde oft hy hem aende Keeser-
liche Majesteit bekende wilde
maeken/ om zijnen Vader Petrides in

Gouvernement van Ongarien te doo-
stellen/so dat dese vijf personē bykand-
den gheheelen nacht waren droomen-
de op hare fantasien/ die haer noch te-
samen nae haer begeerten eyndichde.

Hoe de Coninginne Grianē ha-
ren onbekenden loone Palmerin ken-
nende wert/ende hoe sy wederom hy-
lickten aenden Prince Florendos.
Het xcvi. Capittel.

TWreedaghen nae dat dese Camp-
berhtinge geschiet was/ ginck de
Coninginne Grianē niet haer
Dochterken Vermide en vele vā haer
Tosvrouwen alle int swert gheleet/
noch om den doot van haren overledē
man/ de twee Ridders die haer en den
Prince Florendos verlost hadde/ bis-
terē estcomende eerst inde camer van
Frisol/ bedancten sy dien seer affectue-
selijcken hoorde moeyten die hy booz
haer aegewet hadde/ en ginc daer niet
na Palmerin latende so lange in zijn
gheselschap de Princeesse haer dochter/
de welcke denckens zijn bedde ginc
sitten/ seggende: Ic en weet niet heer
Ridder in wat manieren Me-vrouwe
mijn Moeder sal mogen recompense-
ren de groote diensten die ghy haer
bewesen hebt/ aengaende van my/ ich
houde my dienthalven soo seer aen u
verbonden/ dat ich achte niet in mijn
macht te wesen u ghenoechsaem sa-
beur en onderdanicheit te connen be-
wisen/ en sloech daer niet op hem soo
doebighen affectueusen ghesicht/ dat
Frisol aende sware suchten die sy on-
der t'hoorgaende propoost ghemengt
hadde claerlick merkten/ dat de lief-
de het teer harteken van dese jonghe
Princeesse met zijne gulde pisen gege-
ben hadde soo diepen wonde/ dat het
delicate bloet daer upt bloedende door
de aentreckende Canalen van haer
gra-

De Historie van

tiens wese en natuurlijke schoonheit heb-
bende ghehoelen de selfste quetsuren/
waeromme hy niet en faelcerde ghe-
lycke amoureuſe teghen manieren te
houden/antwoorden: *Me-vrouwe na-*
demael my de Fortuyne so ſaborabel
geweeſt is datſe de ſaechte die ick voer
Me-vrouwe de Coninginne u Moeder
om uwent wille aengenome had-
de tot een geluckich eynde ghebracht
heeft/so en can ick u niet verſanngen
maer moet mer groote blytſchap opē-
baren/ dat ick my daer van hondert-
mael meer als myn verbiensken ver-
ryſſchen/ gherecompenſeert houden
voor dien dat ick ſien mach u die aen-
ghenaem te wesen. Int minſte punte
van welcke aengenamenheit/ te ſulcke
breuckde ſcheype/ dat ick die voort al-
grooſte geluck van den aldergheluc-
lichſte perſone ter werelt niet en ſou-
de willen buyten/ om dat ic vande mi-
nne af den ſaem van uwe hooghe
konſheyt/ soete gracie ende excellentie
ſchoonheyt my openbaerde de heerlic-
ke giften daer niet u de natuere hoben
alle andere hare wercken ghelieft te
berzieren/ alsoo met den bant der lief-
de in ſlabernye twaerts gheketent
worde/ dat het my onmoghelijker is
als een onmoghelijche ſaechte opt by-
heyt te verwachten/ indie my de uwe
goedertierenheyt (te bobē gaende alle
foeticheden) niet en belieft te vergun-
nen myt puppe gracie/ met diergelijche
amoureuſe propoſten/ die sy te ſamen
hielden/ terwyl de Coninginne Pal-
merin in d'ander Camer biſiteerende
tot hem ſepde: Heer Ridder/ den dienſt
die uwe groote couragie ende natuer-
liche goedertierenheyt/ den Prince
Florendos ende my bewezen heeft/ en
ſraet niet alleene te achten/ maer is in
der waerheyt oec alſulche recompen-
ſie bereyſſchende/ dat de grootheid bā
dien/ onſ daer toe de macht benomen

heeft. Ende dit ſeggende werſe an-
waer het teyche dat hy aen zyn boor-
hoofst hadde waer van hyr te boogen
mentie gemaect is/ welck haer tee-
ſtoot dede ghedachtich worden haren
Sone dien sy voer Cardin inde berch
hadde doen draghen/ een geluck tē-
ken ghehad te hebben ende bobē dien
acht nemende dat hy Florendos ſou
geleerck beſtootſe te vermoorden oft hy
wel den selfſten ſoude moghen wesen/
t welck haer atreers met ſulcke berhe-
pende blytſchap omvinge/ datſe tenen
langen eydt was ſonder pet te connen
antwoorden/ met teghenſtaende wat
haer Palmerin ſepde oft vrachden.
Van ten leſten deſe diepe ghebachten
haren gheeft een weynich verlate heb-
bende/ dedeſe alle haere Joffrouwen
myt Palmerins camer gaen/ tot in de
andere by haer dochterken Verinder/
ende ſepde daer nae tot haeren onbe-
kenden Sone: Ick bidde u Palmerin
mijn vriendt om een ſonderlinge oor-
ſaechte/ dat ghy my wilt ſegghen den
naem van uwe Ouderen/ ende vande
plaetſe daer ghy ghebozen zyt. Daer
op Palmerin (verwonderet zijnde van
ſulcke haestighe vraghe) antwoorde:
Me-vrouwe daer en is niemant ter
werelt die ick lieber als u ſoude obe-
dieren/ maer de Fortuyne is my in
mijn joncheyt ſo conſexarie gheweeſt
dat ick niet en ken noch Dader/ noch
Moeder/ noch pet anders vāde plac-
ſe mynder baringhe/ als dat ick opge-
voet ben inden berch van Oliebē/ met
verre van deſe ſtadt voer cenen Lant-
man/ die my bindede/ vermherdicheyt
creech met mijn quade Fortuyne: O
Godt begonſt de Coninginne alſo en
te roepen/ met recht mach ick uwe on-
eyndelijche vermherdicheyt loben/ om
dat ghy tot hier toe bewaert hebt deſe
mijnne beminden Sone/ die ick voer
mijn miserable Fortuyne/ tot myn

mer groote hertseer/heel bilsennigher
gelaten moeste als een onredelick ge-
mecte. Och mijn beminde kindt (sepde
grippende Palmerin in haren arm)
ist hier u moeder die hier boozmaels
moden heeft datmen u inden Werelt
niet dragen/ende Florendos die ghy
inder doot verlost hebt/is u vader.
Hier met de Moeder met den Sone
wiep inde gedachtenisse besich wa-
ren dat hare gheesten op staende boet
in hare sterfelicke lichamen meynde
te heyden/ om eeuwelick te moghen
verderden in dese onuytspreckelicke
welcke die by haer luyde begost was
so aengenante onbewachte we-
tergange van den Moeder haren
mozen Soon ende den Soon sin on-
nende Moeder. In sulcker maniere
onse d'een den anderen saghen/aen-
anden ende hoorde/sonder nochtans
niet gheboelen van hare sinnen te
wesen/maer meynden t ghene dat
verachtich was maer een visioen en
afasie geweest te zijn/blyvende bey-
dons een wijle tijts sonder spreke/
dat de passie van soo groote ver-
anderinghe een weynich gepasseert
was/ende Palmerin tot zyn Moeder
se: Die vrouwe op dat wy te beter
sacchen moghen verseckert
so siet hier een gont cruyken (het
welc hy met een ynden doercken int
ambas troc) dat den denckdelic-
ke Lantman die my opgeboer heeft/
minnen hals bonde. Dat is waer-
achtich t ghene antwoorde de Conin-
gine dat iker selfs omhinge in d'af-
grootste bedruetheit die oyt boe-
lige Moeder gehad mach hebben.
Die ghelick mijn ongeluck aldus te
blijven alle ongeluckighe perso-
nen so passeert myne wijtschap alnu
schalle blyde menschen/soo dat my
niet leuen om uwent wille als nu soo
menacem is/als my de doot hier

boozmaels om mijn droebige Fortu-
ne behagelijck soude hebben geballe.
Maer mijn beminde vriendt/en wilt
dese saecte niemant opendaren/ tot
dat ick ghelegentheit ghebonden sal
hebben om zijne Majesteit te kennē te
gheben/ de gracie die my t minnende
hert den verliesden Florendos maeste
vergunnen niet door eenige bleessche-
liche wellust/maer om hem te medici-
nerende woude van de subyte pijn
die den Godt Cupido op so periculou-
se plaetse in hem hadde geschoten/ dat
hy sekerlielck eenen langdurighen
doot soude hebben moeten sterbe/son-
der mijne remedie/ de welcke ick hem
nochtans niet en woude vergunnen/ al-
eer wy den anderen door geloften ba-
steltich in houwelijck te ontfangen/be-
looft hadden/soo dat ghy myn Sone
wettelick ende gheenen Vastert van
ons gegenerect zijt geworde/hoewel
dat mijn Vader/door zyn volcomen
macht my naemaels dwong den Co-
ninc Tarisius ten houwelicke te nemen.
Die vrouwe antwoorde Palmerin/
indien ghy om sulcken edelen Prince
te leuen te beware/ u niet hē geretereert
hebt in een eerlike liefde/ t selve staet u
heel eer tot een natuerlike beemher-
ticheit/als tot eenighe onbehoorliche
wellust te rekenē/daerom zijt daer int
getroost/ ick hoop seer cortē volcomen
peys tusschen den Keiser en u te ma-
ken. En op staende boet zyn eedereit
opstehende/ gine hy den Keiser besoe-
lien/ die seer verblijdt was van dat hy
hem wederom in so dispositie staet sach/
om de groote affectie die zijne Mo. hē
roebroeghe/ obernits alle de heerliche-
septen die hy van zyn leuen bedreben
hadde/ de welcke hem meestendeel van
frisol ende eenighe andere riddersen/
in de boosgaende daghen albereet
alvertrocken waren. Deshalven hy
hem blijdelick ontsinck vragende nae
zijn

De Historie van

van begheerte / alderbeurlichstichste
 Kieper seide Palmerin / ick heb alle
 mijn leven berkeert int Hof van Co-
 ningen ende groote Heeren / soo wel in
 Oosten als int weste / maer noch nont
 met sulche vuyrige affectie / aen eenige
 Prince pet begeert / als ic tegenwro-
 dich aende goedertierenheyt van uwe
 Me. versoecne / de gratie van Me. vrou-
 we Briane / ende den Prince Floren-
 dos te willen vergeben / indien se hier
 voormaels in dit Palless eenige sake
 tegens uwen wille bedreuen moghen
 hebben : is haer gheaccordeert om
 uwent wille antwoorde den Kieper.
 Uwe Majesteit seide Palmerin sal ic
 rewelick bane weten van sulche wel-
 daet / daer met ghy vergeben hebt dese
 sake / ten tijde als Florendos noch
 in uwe Majesteits dienste was / ghe-
 duerende den rijck teghens Gamelio
 refuseerden ghy hem Me. vrouwe
 Briane (ghelyck uwe Majesteit zyn
 selfs memorie noch wel sal weten te
 openbaren) welch den Prince in sul-
 ke bedruetheyt dede leue / dat hy door
 een groote langdurrende melancolie
 meynde te sterben / waer ober Me-
 vrouwe de Prince (die hem oec geen
 quade affectie roen droech) met sul-
 ke barmherticheyt beweecht worden /
 dat se hem meynde te vertroosten niet
 eenighe soete ende schoone woorden
 daer in sy soo verre berliepen al eerse
 banden anderen oorlof namen / datter
 ghelofte van houwelich tusschen haer
 ghebeurden / om de welcke te bevesti-
 gen / ic op de selbe tijdt van haer twee-
 gegeneroert sy gheworden / en hoe wel
 dat uwe Majesteit (als mogelijc van
 dese sake niet wetende) daer na belof-
 den haer te bedwingen aende Conine
 Carisius te hplicken / soo heeft haer
 Florendos nochtans zyn ghelofte (in
 een ghebunzighe groote droefheyt om
 haer verlies) soo getrouwelic gehou-

den / dat hy nopt gheene andere vrou-
 we (tot groote leetoesen van alle zyne
 onderdanen) en heeft wilkentrouwen /
 om welcke singuliere ghetrouwicheyt
 te recompenfieren / als ooch my boor
 bastert schap / ende Me. vrouwe mijn
 Moeder boor onerre te bewaren / ick
 uwe Majesteit ootmoedelic bidde te
 willen roclaren / dat se den anderen in
 houwelick ghegheuen worden. Ende
 op dat uwe Majesteit vastelick wete
 dat dit gheene versierbe saeckie en is
 so sal u ghelicken te verstaen / dat ick
 ghebozen ben inden toren daer Me.
 vrouwe mijn Moeder inne gheban-
 ghen sadt / door u ghebodt niemant in
 haer gheselschap hebbende / als haer
 bewaerderse de Iosvrouwe Ptole-
 mestre / de welcke om haer Prince-
 sen eere te bewaren my secretelyc dede
 dragen op eenen berch / niet verre van
 hier gheleghen / Olike ghenoeut : daer
 van ic mijnen toemaem boere / alwaer
 my eenen barmhertighen Lantman
 bont onder eenen Palmbloom / welch
 hem my Palmerin dede noemen / son-
 der dat die bedruchte moeder meyn-
 den no. ha. Ende kindt opt ber-
 chom te sien : niettemin namse so
 noetslich acht op alle de teyckenen van
 mijn lichaem / dat se kuyden heuenende
 is gheworden dit tecken seide hy
 wysende boven aent hapt aende ghede
 van zyn hooft / ende een gont crup / hem
 met bele gesteenten verciert dat se my
 als doen aende hals hinge. Den Kie-
 ser ober dese woorden in eenen gra-
 te twijffel zijnde / oft hy meer verwon-
 dert oft meer verblydt was / bleef son-
 langhe sonder sprecken / datmen niet
 en wiste ofte hem zynen geest verlaeten
 wilde / oft dat hem haestelijck al waer-
 kende eenighe droom bevangen had-
 de / maer ten lesten / dese haestighe be-
 weginge een wepnich gematich he-
 bende / sloech hy zyn gesichte te hemel
 ende

in boude zijne hande seggende: O Al-
machtige en onepideliche verniherti-
ge Heere eeuwige dansegginge moet
me gratie zijn/ om dat ghy acht hebt
ghenomen op de vele miserien vant
Griecsche Kijserdom/ en bā desen ter
oot toe bedroeft gheweest hebben de
rijzen bediender van dien. O mijn
vriend Palmerin/ niet simpelich/ maer
iet een groote affectie consenteer ich
t gene dat ghy begeert. En dit seyde
p met so groote weeninge van blyt-
chap/ en omhelsde Palmerin met sul-
ke vaderlike liefde/ dat een pegelhe-
ket gesien hadde/ daer ober brenchde
ende medelghden soude hebben moeten
mitsangen doende terstont by een roe-
en alle zijne Baroenē/ de welcke seer
erwondert wordē van alsulcke nieu-
we caressen/ maer noch veel meer als
en orden Hemicius tot haer seyde:
omt hier mijn beminde vrienden/
mit alle kinnen dese uwen natuerlic-
en Heere/ Sone van Briane mijn
lichter en banden Prince Florendos
hier hooris int coyt verhalende alle
ghelegenthept van de saecke: waer
hoz alle de Ridderē en Heerē also be-
recht worden/ datse in een groot ge-
lange om haren nieuwen Prince lie-
en d'eenē zyn handen en d'ander zyne
keten cussende/ en de derde zyn beste-
hende om hem alleene merre hant te
ogen aenraecken/ in sulcher manie-
re/ datter geē memorie en is van eeni-
Coninc oft Heere opt grooter ende
ijder welcomste geschiet te zyn/ als
se daer van r'geroep so groot wordē
hozt gheheele Paleys dat het ooch
namt ter oopen vande Kijserinne/ die
och terstonts met cē grōte verwon-
dende brenchde welcom Kij heetē
vren nieuwen a. wkhende de e/ met
der brengeude haer dochter zyn moe-
et/ tot de welckeden Kijser seyde:
et wech mijn vriendinne/ doet wech

alle dese swarte coulturen/ tepchenē bā
quellinge en droefhendt/ en cleet u ter-
stont met Conincliche cleederen/ want
ich u heden sal doen vrouwen van den
Prince Florendos/ in presentie van al
de Griecische Heeren. Waer met den
Kijser en d'ander Princen de Conin-
ginne met hare Jof vrouwen/ die haer
hare roucleederen bestonden te spolie-
ren/ verlieten/ ende geboot dat alle de
swerte lakenē van zyn paleys terstont
afghenomen/ ende in plaets van dien
goude en silbere rapitserien gehangen
soudē wordē en dat de Kijserinne met
alle hare Princessen ende Jof vrouwen
haer op staende boet so costelic soudē
toe maken/ als oftse den grootstē Hee-
re vande geheele werelt te ontfangen
hadde/ sepndende daer na zyn nieuwe
nebe Palmerin int geselschap van alle
zijne Ridderē/ en twee Grabē/ dē eenē
sepdē/ ende een Spaens peerst seer coste-
lic toe gemacct. en den anderen eenen
Tel/ waer op mans cleederē lagē van
gout laken/ met vele costele peerlen en
gesteenten geborduert/ tot aent logi-
ment banden Prince Florendos/ al-
waer sy niet en soudē hebben mogen
gerakē/ sonder de hulpe vande wacht
des Kijfers/ die haer met gewelt eenē
wech moesten maken/ doort groot ge-
drang vande menichte der Inwoon-
deren van Constantinople/ die (so wel
Edellupden als Cooplupden en Am-
bachtflupden) alle groote byerē buetē/
en andere tepchenen van blytschap en
triumphe deden/ makende diē dach so
feestelik/ als oft eenen Paesschen ge-
weest ware. Maer op alle de plaetsen
daer Palmerin hoorby passeerde/ ginc
noch alle saken te bodē/ van de ontal-
lijke menichte het lypde gerzep: Wil-
lecom moet in dese edele Stadt zyn
onsen nieuwen Heere/ het welcke so
langhe duerde/ tot dat sy aent loge-
ment van Florendos ghecomen wa-
ren.

Die Historie van

ren alwaer Palmerin met hem op de
sale dede gaen de twee boozs Graven
met hare peerden / als den vuden Hert-
roch van Pere / ende viel zijne vader te
hoete seggende : Edel Prince Floren-
dos / ick en com u nu niet meer de han-
den kussen / alleenlijck als mijnen be-
minnen vriendt / maer als mijnen heer
ende vader. Ende hem boozs bertelt
hebbende alle de gelegentheyt hande-
faecke / seyde hy boorder : Soo dat ick
ben de sone van u ende de Coninginne
Griane / de welke den Keyser tegen-
woordich wil doen trouwen. Van
welcke alderblijdtste nicumaren den
Prince Florendos (die noch niet en
wiste van den wille van dit groot fa-
keur des Keysera / noch veel min dat
hy so excellen ten beminden Sone by
zjn alderlieste Griane ghewonnen
hadde) alsoo verblijdt werdt dat hem
dochte (gelijc Abacue in der Leeuwen
enple van Daniel / door eenen Enghel
gheboert worden) van eenighen He-
melischen gheest oy genomen / ende int
aereche Paradys ghestelt te wesen /
so dat zjn ziele alleene besich was int
contempleren van de gheneucheliche-
den van dien / sonder zijne Omstaen-
bergen een woort te comen antwoor-
den. Maer wederom ontwaer ghe-
worden zijnde / dat hy noch binnen de
stade van Constantinopelen stonde / so
hoech hy zjn ooghen ten Hemel / ende
seyde : O Jesu Christe / gheloofst moet
in de eenige oncemdelicke barmhertic-
hert zjn / van dat ghy my heden den
ald : miserabelsten persooone / den al-
dergheluckichsten ghemaeckt hebt.
Ende nae vele andere propoosten ende
willekomsten diese metten anderen
hielden / worden met de costele cleederen
die den eenen Grave van weghen des
Keysera met hem brocht / de twee her-
laste gebangen en gecleet / Frene en de
Prince Florendos / die terstont daer na

te peerde ginch op't gene dat den an-
deren Grave leyde en int midden van
den Hertroch van Pere / en zynen soone
Palmerin met een groote menicheit
van Princen / Baroenen / Ridders ende
Edellieden reet tot arnt Paleys van
den Keyser / den welken hem aldact-
ende poorte verwachtte / tot hem seg-
gende : Prince Florendos / heden sal ic
u mijn Sone maken. Alderduetloch-
tichste Heer antwoorde Florendos
Godt wil u in gratie van dien / een ge-
luckich leben / ende nae uwe doot en
blide salicheit berleenen. Want in
mijn macht en is booz n anders ners
als een eeuwighe onderdanchende
maer int minste punt geen recompen-
sie van sulke uytstreckeliche groote
gratie / die ick gheensins en meriteer.
Ghy meriteert die seer wel mijn zijne
antwoorde den Keyser / al en waert
maer om dat ghy ghegenerert hebt
so edelen sone als den Prince Palmer-
in. Ende dit segghende ginghen se na
de groot sale / alwaer doech terstont
door de bestellinghe des Keysera / by
de Hertoghen van Mepene ende Pe-
re / int gheelschap vande Keyserinne
ende een groot ghetal van Princeffen
ende Jofbroeken / gebzacht werdt de
Coninginne Griane / de welke men
met den Prince van Macedonien / in
presentie van harr allen te hoore gaf.
Daer van de ceremonien so geringhe
niet geepndicht en waren / of mē hoort
de doort gheheele Hof so vele Trom-
petten ende Instrumenten speelen / en
door al de stadt so veel clocken luyden /
ende ander gherucht van blijdschap
maken / dat men bycans nieuwaers cen
ure lanch gebuerende / een woort van
den anderen verstaen en mocht. Ende
worden dien gheheelen dach boort
ghepasseert in alderhande breuchde /
uytstellende nochtans den dach des
Bruylofts / tot dat de Heere van Ma-
cedonien

onien aldaer ghecomen souden zijn.

Hoe Frisol aen de Keyserinne te kennen gaf, dat hy den Soone van Ne-
trides was.

Het xcviij. Capittel.

Frisol de goede fortunne van zijn
Cameraet Palmerin verstaende/
als in daeroninne alsulche blijtschap/
te hy zinnen gheeft langhet met gene
soefhepde en wilde laten ghequelt
worden / maer cleede hem haestelijck/
te reghenstaende dat zijne wonden
ich niet genesen en waren / ende ginc
tede inde groote sale (daer de cere-
monien van t houwelijc tusschen Flo-
ridos ende Briane vast volbracht
worden) de Keyserinne te boete vallen/
gende: Alderdoorzuchtichste Key-
serinne u sal gelieven mi te vergeben
mijnstoringhe des bloedts / by mi
doe den doot van eene van uwe
Maechschyp ghedaen / om dat ich daer
niet gherepecteert hebbe uwe naeste
vriendtschap / als strydeende boe u
indt / teghens eene van uwe Neven.
Mer toe ich grootelick verwert wor-
de doot dien dat ich achte uwe Doch-
terschuldich te zijn / gelijk mi ge-
schiepde mijne conscientie / ofte moge-
de nature des Maechschaps / als
uwe Sone van uwe nebe Petrides/
u boe hangen tijt doe zynen Broe-
der Tarisius verdiepen is geworden/
ene woone nu byten Lants op een
steet / dat hem de goede Fortunne
merom toeghesonden heeft doe de
marie van eenen Edelman / die hem
u dochter mijn Moeder ten hou-
welijc ghaf. De Keyserinne dese
worden hoorende en werdt niet win-
bepondert als ofse peimant vander
doet hadde sien verrijsen / segghende.
Als ist moghelijck dat mijn Nebe
alredes noch int leven is. Ende hier

met liep de Keyserinne met den Key-
ser Palmerin / Florendos ende boe s
bele andere Princen ende Heere / Fri-
sol van groter blijdschappen omhel-
sen / besluytende zinnen Vader Petri-
des te doen ontbieden / om hem te ma-
ken byprovisie Gouverneur van het
Coninckryck van Ungarien. Daer
van de Keyser op staende boet de com-
missie ghaf aen eenen ouden Ridder
Apollon genoemt / den welken seide
Petrides seer wel te kennen / om dat
hy boormaels by zinnen Vader den
ouden Coninck boe Dagie ghedient
hadde / ende verbroeck des anderen
daechs smorghens om zyn commissie
te volbringe / mede nemende Brieven
bende Ridder Frisol / die daer in ver-
haelde alle zijne boorgaende verloo-
pene fortunnen. Hierintusschen wils-
de den Prince Florendos dese groote
blijtschap / ooc so bele moghelijck was
vermeederen. Daerom hy Cardin/
Schiltknecht bende Coninginne / ge-
selschap dede gheben / om te reysen int
hays van Gerard / den verneymden
Vader van Palmerin / om die met
Marcelle zyn Vrouw ende Diogene
haer Dochter / aldaer int Hof te bren-
gen by haren verloren Sone Palme-
rin / den welken siende zijne saken hoe
langer hoe geluchiger boorgat en zee-
en wilde zyn goede fortunne / so vele in
hem was / ooc niet beletten / maer ginc
de Keyser op staende boet te hem te ge-
be al wat tussche he en Polinarde ver-
loope was / te weten: Hoe dat he de bi-
sioenen geintitert hadden tot haer te
soecken / ende hoe dat se den anderen in
houwelijc beloofte hadden / verfwijgen-
de nochtans dat hy met haer ooch al
op de jacht gewest was int boschagie
daer so veel Herteyn gebangen worden /
dat daer van menich man onweten-
de hoonde op hooft draecht. Ooch dat
hy zyn Alderliefte vast beloofte ha-

Die Historie van

de wedersoekinghe van haren Broeder nochtans mijn Heer seide hy / indient uwe Majesteits geliefte waer / so soude ich seer geerne vooz mijn herstreck den Keeser van Duytslant / ende die vrouwe Polinaerde zyn dochter / eerst laten weten dese mijne goede Fortuynne / ende met eenen wege doen confirmereen de geloften die sy en ich den anderen gedaen hebbe / op dat my niet te hozen en comt den Prince van Branerij / die alreets in hoogslede daeg zyne Ambassadeurs in Duytslant heeft gehad / om haer in houwelijc te versoekē. En overmits hy ontwaer gheworden was dese twee affectien / streckende tot een seifste begeerte van Hermide ende zyn Camerac Frisol / verholchde hy zyn propoost / en seide: Doe soude mijn adbhys seer raetsaem ende profytelich voozt Commercie van Hongarien wesen / datmen Frisol aen de Princesse Hermide hylichten. Mijn seer beminde Hebe Palmerin / antwoorde den Keeser / t zyn groote reden datmē gene van dese uwe versoektesaken en wepghert / dooz dien datte alle schijnen te spruyten uyt den wille Gods / den welken hy den menschen wederstaen te wille worden een grootte sotheypdt soude wesen. Waerom ich mijne Ambassadeurs tot den Keeser van Duytslant sal senden / so om met hem vastelijc te besluyten dit houwelijc / als oock om sijne doofshepdt pet te reet / en met de openbaringe van onse blijdschap. Ende dat ich u niet beletten en sal de wedersoekinghe van zynen Zone / nochtans is mijne grootte begeerte / dat ghy de reyse daer toe niet aen en neemt / vooz dat ich u van alle de Princen en Heeren van Grieken sal hebben doen ontfangen de eere ende eeden als haeren natuerlijken en wettighen Heer. Doe ben ich seer wel te herten dat het houwelijc hy u ber-

socht tusschen Frisol ende de Princesse Hermide / eenen voortganch nemedoch eerst terstont nae dat synen Vader Petribes alhier eharribeert sal zyn. Ende hier mit dede den Keeser op staen de voer ontbieden de Hertoch van Myene mit de Grave van Aemfort de welcke hy committerde tot de Ambassadeurs aen den Keeser van Duytslant / aengaende het houwelijc tusschen de Princesse Polinaerde ende zynen Hebe Palmerin. Doe dede hy op de selve tijdt by hem comen een Secretarius om af te beerdighen alle de brieven tot de voornoemde Ambassade / ende sijne booshepde gheloften noodich het welck de oorsaecke was dat haer Florendos ende Palmerin uyt Camerac verrochen tot by de Coninginne Griane / die haer berde van grooter blydschappe omhelsde / segghende: Ich bid u wilt my segghen wie van ons drien t gheluchichste is den Vader t de Moeder t oft den Zone? Doozwaer mijn oordeel soude wesen de Moeder / om dat ich al nu mit een grootte breuchde berloft zy geworden bande swaerder als doodelicke quellinghe die ich gheleeden hebbe om het verlies van mijnen Soone hier t ghewoondich / ende om de ongeroewichepdt die ich u bewysen moeste dooz fortse tegens mijnen wille. Want het liet wesen daer van my alsulche ynnig berodsaecten / dat de groothepdt van dien wel mach gheleken worden hy de groothepdt van mijne misdaet. Niet te min indient ghy mijn beminde Man (seide sy tot Florendos) u daer mit niet vooz boldaen en houdt / sal uwe goedertierenhepdt gelieven te volbrachten / t ghene de natuer niet en heeft moghen boldoen. Ic bid u Hebe vrouwe antwoorde Florendos / en verhaelt doch niet t gepasseerde verdriet in den tijt des blydschaps. Ende hier mit gaf hy

haer so affectneusen haften/ oft het
in oock wel zijn / dat hy volgende ick
weet niet wat natuerlike inclina-
te hegeerte creech om zijn handt op
sine delicate Woyfigens te leggen/ of-
primers hoet was/ altydt beretrock
in Palmerin upt hare presentie/ om
mer niet te beletten alsulcke familia-
re conuersatie/ alse (om te recompen-
sen hare langhe quellingen den an-
deren soudon willen bewijzen / berbe-
punde tot in een ander Camer / daer
in zynen Vader Florendos hoorst
aan bindē / om dat die de Coning-
inne dese repse verlatē moeste/ ober-
drō de ghelegghentheyte vande tijdt
ende plaetse/ sonder wederomme pos-
sē te nemen vanden geneuchelicken
Lusthof/ daer hem Carisius oher de
hantich Jaren upt verstoten hadde.
ende beerdichde van dien dach noch
eenen corrier aen zynen Vader den
ouden Coninch van Macedonien / die
in aldaer te Constantinopolen te
vonden de alderreffelikeste Heere van
den Coninckrijck/ opten dach als zynen
vorne Dalemmerin Prince van Grie-
cklande ghestwozen soude worden.

De der Coninginne Schilt-
knecht Cardin, Gerard met zijn Huys-
vrouw ende haere dochter int Hoff
brochte.

Het xviij. Capittel.

Cardin dede met zyn gheselschap
sulcke neersticheyt / dat se seer ge-
ringhe naer het gebodt van Flo-
rendos quamen int Gheherichte / ten
huse vanden goeden ouden Landt-
man Gerard, die niet ghewoon en
was te sien bele goude bordynselen/
imagine zynen ende slantwē / maer
el eer stropen hoedekens / houte
dumphiens/ ende linnen kreen. Der

halben hy ten eerstenmael uptermate
seer verschyckte werdt/ als de gene die
hem van zyne vrienden siet oberbal-
len/ denckende dat het eenige Solda-
ten waren/ alsoo die meer ghewoon
zijn met sulcke saecken te braveren/
als die gherust-lebende simpele Lant-
luyden / tusschen de weijcke / ende de
Chrijchsluyden niet min natuerlike
vriendtschap schijnt te wesen / als tus-
schen kat ende Mays. Maer ten
lesten siende dat se hem gheen oberlast
en toonden/ veranderde hy zijn opinie/
ende hiet haer alle welcom zijn/ son-
derlinghe Cardin / die hem docht een
vande meeste te wesen / de welcke hem
zonne hant vast hieldē / ende seyde: Mijn
vriendt zyt ghy den geenen diemen Ge-
rard noempt. Ick ick mijn Joncker
antwoorde den grijsen Landtman.
Segt my dan se de Cardin/ waer ghy
ghelaten hebt t'kindt dat ghy ontrent
wintrich Jaren verleden onder eenen
Palmen-boom bondt. Och God mijn
Joncker antwoorde den ouden man/
met dese woorden hebt ghy mijn hert
seer met dyoefheyt ghewondt/ om dat
ghy my daer doo; inde memorie brēgt
het verlies vanden ghenen die mijn
krophiens ende Schaepkens soo wel
wist te hoeden/ dat hem een peggelijck
daer oer verwonderde/ maer eplacp/
zjn verlies en docht mijn quade For-
tune noch niet ghenoech te zijn/ want
mijnen outsten Sone/ die hem bemin-
de met een broederlike liefde/ volchde
hem seer gheringhe nae/ ende en hebbe
van haer twee sederts dien tijdt/ tot
mijn groot verdriet / noyt eenige tij-
dinghe comen ghehooren. Maer wat
soudy willen gheben seyde Cardin/
den genen die hem u wederom broch-
te. Welcke woorden Gerard nauwe-
lijck ghehoort en hadde/ oft hy wil-
de Cardin te boete vallen / ende seyde
al schrijvende vā blitschap. Och mijn
alder.

De Historie van

aldergrooſte Heer en Joncker / wijsſt hem my ter liefde Godes / ende ick meer by Sante Brigide / Bewaerderſſe van alle onſe Beestgens met wille / dat ick u de helfte ſal geuen van het groote ghetal Schaepkens / die ghy int herwaerts comen ſoo ſmaeckelhech hebt moghen ſien weyden / door de liberaelheyt van haren Schepper / int ontallick jonck wtspruytende grasken. Mijn beminde vrient ſeyde Cardin / ick en mach uwe oude dagen niet langer met twyffelingelaten gequelt worden. Daeromme verblijdt u / want den ghenen die ghy opgehoert hebt ſonder zijne Ouders te kennen / is Sone van Me-vrouwe Briane / dochter des Kieſers / ende is reghenwoonſich binnen Conſtantinopolen / doen de u door my bevelen / dat ghy terſtonc met u Huyſvrouw ende u Dochter / hem ſult comen beſoeken / op dat hy u mach contenteren vanden arbeyt ende coſten die ghy in zijn opboedinge aenghewent mocht hebben. Welcke reden den ouden man blijde maectten boven maten / ſoo dat hy ſonder acht te nemen op de verachteringe van zijn arbeyt / zijne Huyſvrouw ende dochter terſtonc beval hare netſte cleederkens aen te doen / om Palmerin int Hof des Kieſers te gaen beſoeken. Waer in ſy hem moeſten obedieren / niet reghenlaende datſe ſeer bedeeft waren / niet wetende wat ghelact te ſullen houden inde preſentie van ſoo hooghe perſonen / maar de oude kenniſſe van Palmerin / verſcouteren haer in ſulcher manieren / datſe de coſtele doechen namen daer hem Gerard inne gebonden hadde / ende reysden alle met Cardin nae Conſtantinopolen / alwaerſe ſoo gheringhe op de ſale des Paleys niet ghecomen en waren / oft Palmerin quam Gerard omhelſen / ſeggende: Dat u Gerard mijn vrient /

gheloofst sy God Almachtich van dat ick u noch ghesondt bebinde / ende ghy my in alſulcken ſtaet ſiet. Waer op den ouden Lantman wilde antwoorden / dan en coſte van blijdschap niet een woordt ghespreken. Verhalben Palmerin hoorſ met vrechde onſack Marcelle ende Eponeſe haer dochter / ende leyde haer alle in preſentie van zijn Groot-vader den Kieſer / ende zijn moeder Briane / ſeggende: Mijn Heer ende Me-vrouwe / ſiet hier de ghene die my opgehoert hebben. Ende dede hy Gerards Huyſvrouw Marcelle bertoonen de doechen daer hy inne ghewonden hadde gheweest / die de Coninginne Briane ſeer haer kennende werdt / ende was de ſelbe noch al met groater blijdschap overſiende / als met een groot ghedranghe door de riddinghe vande rompsie van Gerard / aldaer inde ſale quamen het meefstendeel van des Kieſers Hofgheſin / in een groote begheerte van deſen ouden man te ſien. Den welken in preſentie van haer allen verhaelde in wat manieren hy Palmerin hadde ghelonden / ende het gheheele leven / ſo hy hem in zijn huyſ ghepasseert was. Waerentusſchen de Coninginne be-toende een lachen / met tranen vermengt naer adbenant / dat sy Gerard homde verhalen de periculen ende ge-neuchten by haren Sone ghepasseert. Ende om de groote liefde die sy tot Marcelle droech / overmidts de wel-daet die sy aen haren Sone bewezen hadden / maecttenſe haer eene van haer Camerieren / ende haer Dochter Dioſene ee van hare Staet-Joſfrouwen / de welke sy daer nae oock noch rijckelick hpflichten / ende Geraert werdt by den Kieſer edel ghemaecht / ende ſijnen ſonen Ridderen. Welck ghedaen zijnde nam den Kieſer Flo-rendos ende Palmerin by de handen /

leypde haer in de Schat-camer seggende: Mijn Soonen neemt wat u gelieft/ dit is altemael u. Daer u tevens den Feestdach van mijns dochters bruyloft alle saken berenden nae begheerten/ ende deylt haer van de hoefstighe Riddersen / op datse haer ter teghens mede statelijck in ordinghe mogen stellen. Maer Florendos antwoorde/ dat hem gien sijn toe stonde by zijne Majesteits leue hem niet als sulke goederen te behelpe. Niet min sonde den Keysers boorts eenen grooten hoop gouts ende silbers/ met minighe costele cleynodien aen den Prince Merike ende Frisol / om haer hier mede te beter te mogen doen toelassen/ teghens den staetdach vanden Prince van Macedonien/ die hier van het geene faem van ondanckbaerheyt naghesproken en wilden wesen/ haer besloten daerentegens te houden in seer heerliche toorninge die thien ghendanch dueren soude. Ende om selve met den prins van elcken dach inen pderen te doen verstaen/ sy doozle ondegghende Landen sonden diersche Vrauten / de welcke soo wel her bevoir wisten te doe / datter niet was/ Coninc/ Hertoch/ Graef/ noch antighe Ridders in geheel Grieken/ endt/ oft sy wilden sich alle op de selven toorn verwoeghen / soo dat de indachts ende andere wercklynden in Constantinopole/ met hare hantlerkinghen seer weenich ronden verlenen oft ontrechten/ dooz dien dat volghende de menschelyche natuer/ die tot menwichheyt altyt ghenehen is) haer daghelick op de straet hoesten begheben / om te sien de Tempsten der Heeren ende Princen/ die in allen uren aldaer gheschieden in so grote menichte ende heerlyche pompe dat hem een peghelijck daer ober verwonderde.

Hoe den Ridder die van Florendos in Macedonien ghesonden was, zins bevel openbaerde aenden Coninck Primaleon, ende hoe Palmerin zijns Vaders Princen ende Ridders ontfinge.

Het xcix. Capittel.

DEN Ridder die van Florendos nae Macedonien gesonden was/ de reys den seer neerstich/ tot dat hy quam op een kleyn Casteel/ daer hem den Coninck met zynen Dochter Arismene / als doen was gaen vernaecken / om eenichsints te moghen passeren hare melancolie/ overmits symonden ende booz secker hielden/ den Prince Florendos verloren te wesen. Maer zyn verdriet veranderde heel eerder in blijtschap als hy meende. Want den Ridder (de welcke Florendos uytghesonden hadde) by hem comende/ viel hem stracx te boete/ ende seyde: Aldermachtichste Coninc/ mijn Heer den Prince Florendos uwen sonne presenteert u met sijn Sueter Mevrouw Arismene/ zijne ootmoedighe recommandatie / met de mede deylinghe van zyne ober groote blijtschap/ van dat den Ridder Palmerin (den welcken uwe Majesteit verlostē vande sware cranchheyt / Soone is van hem ende van des Keysers Dochter Mevrouw Grianne / die hy met consent van alle de treffelijckste Princen des Keyserrijck tot een Coninginne ghetrout heeft: Soa dat hy (ofte zyn Sone) sonder twijfel/ naer den doot van zynen behouden Vader/ Keysers in Grieken ghecroont sal worden. Dese vrolichmaeckende blijde tjdinge/ vonden ghy den Coninck Primaleon/ sa gheringhe niet verstaen en hadde / oft hy en wert so seer met verwonderinghe

ghe beanghen dat hy meende gheen
waerachtich mensch / maar een ghe-
dwaas ghesien ende ghehoort te heb-
ben ende de beoeplich swache crachten
die hem noch reseedde van zijne hoo-
gen onder om verrocken haer ghe-
heeliken nae t' herte / om het selve te
helpen onderhouden dese nieuwe on-
mateliche en onbewachte verblijdin-
ghe / in sulcher maaiere / dat de bup-
tenste deelen van zijn lichaem alsoo
verwachet worde dat hy beswijnde in
zijnen stoel / t'welck Arisme (hier over
verschijkt wordende) terstont secours
dede nemen aen Wijn edich ende cout
water / waer met hy synen swachen
geest terstont wederom dooz hare oz-
binarise conduppen dede verspreyden /
soo dat hy van grooter vrechde giack
omhelsen den nieuwen aenghecomen
Ridder / die hem boozt daer naer den
Wies van zynen sonne Flozendos pre-
senteerde. Cinhout vanden welcke hy
so gheringe niet verstaen en hadde / oft
hy dede terstont Boden afbeerbighen
aen alle de Heeren van zijn Coninck-
rijc. Die om de saken alsoo blijde wa-
ren / dat een pegelijc in hare steden tri-
umph byeren dede bueren ende pene
banchetten honden / haer alle blprigh
benecersigendi / om te reysen nae Con-
stantinopolen / teghens den dach die
haer toegheschreyen was by haren
Coninck / die den gesonde Ridder van
Flozendos alsoo begiftichde / dat hy
daer nae alle zijn vrienden mocht
te secours doen / en gaf hem mede ont-
woort aen zynen Sonne / als doe een
Wies aen zinen Heere Palmerin. Men
den welcken hy seer hertelike begeerde
dat hy hem soude comen besoecken.
Waar niet den Ridder wederomme
doorreysde / ende de selve beselbe ter
wilsen alle de principachtie Heere van
Macedonien om na Constantinopole
te reysen / nozlof namē aender Conine

Primalcon / den welcken in den lesten
adict tot haer seide: Och mijn vrien-
den / Godt is mijn ghetuyge met wat
geaffectioneerde herte ich geerne met
u liden soude reysen / indient ninnen
hoog en onderden wilde toelaten.
Maer als nu het nie zyn en mach / soo
bidde ich u dat ghy den Prince Pal-
merin niet mit der eeren betuyfen en
wilt / als oft myn reysen persone ware.
Ede gemaeckt hebbende zyne Lieu-
tenant vande ghehele Compagnie /
den Hertoch van Pont een jonc maer
nochtans eer edel ende Deurluchrich
Prince gabense haer op de reysen ende
vonden eenen Ridder eenen dach reys-
ens boozt up / om van hare compste te
doen verabberteren den Ridder Pal-
merin / dien haer int gheselschap van
den jonghen Coninck van Sparten
ende eenden anderen grooten hoop
Princen ende Ridderen / tot buyten de
voorten der stadt / te ghemoete reedte.
Ende nae dat de willecomsten ten bega-
den yden gheschiet waren / reden se
alle binnen Constantinopolen / die so
holbreende Heeren / Ridderen / Edel-
lynden ende ander volck quam / dat
den Prince Oerike ende Frisol van
den Keysar gheozvincert worden / alle
de ghene die der meer quamen te loge-
ren nae haren state / ende tentē buyten
int best te doen spannen / om de peer-
den te moghen onderbrengghen. Niet
teghenstaende desen last / en liet Frisol
nochtans niet van die dach hem noch
t'addresseren aen de Santinne daer
zynie meeste debatten toe strechten / tot
haer seggende: Mijn eenige Wrester-
se van mijn herte indie uwe gratie im-
pilde consenterē eē eerlijcke begeerte /
so en soude uwe verbiensten mine on-
derdanicheyt geen so swaren sake con-
sien bevelen / daer ic mijn uiterste beste
met een groote begeerte niet en soude
toe doen / om die te volbrengghen.

Heer

meer Frisol antwoorden de Princesse
vermude/begheert/ t'zijn reden dat ich
in een eerlycke saecke obediere: *Me-*
brouwe seide Frisol/ mijn begeerte is
dat ghy my wilt maecten den alder-
gelukkigsten Ridder der gheheelder
ter elt/ met het aennemen inden toe-
nennenden Tozop booz ulwen Ridder/
wesen ulwen bereyde dienaar/ die ulwe
hocheyt obermids zijne cleyne ver-
leuten niet en dorst versoecken/ om
m'nae die eyndinghe desselben Toz-
ops te willen ontfangen/ booz ulwen
tijts onderdanighen Man/ noch-
ms en kan ich u mijn groote liefde
niet berispen dat ich sonder de sel-
gratie mijnen bedrueten geest haest
al moeten gaen soecken/ de zielen die
vermids des peractheyt om hare
sgratie/ inde minne wt haer onge-
heliche sichten gheschieden zyn/
welcke woorden de jonghe Princesse
in coeure dede veranderen volgende
natuere van alle eerlycke jonghe
ochteren/ die ghemeynlycken be-
haemt worden/ als men haer sulcke
gheneuchelike saecten boozhoudt/
se sp met groote biddinghe/ ende niet
niet haren wille/ al weygerende moe-
ten volbringen/ het welck dese jonge
Princessen t'haeren respecte oock seer
al betoonde/ want gebeynsende ha-
re bligtschap/ bestondtse den Ridder
ter een wreet ghesichte/ ende een la-
tent herte te antwoorden/ boozwaer
m' Heere/ ick en hadde noot geloof
dat ulwe gheschickheyt al sulcke sake
te horen ghelept soude hebben/ my
te ghemeynt ben seer coytelinghe my
ben een gheprofesside Nonne te
maecten/ maer wat aenlanght van u
te ontfangen/ booz mijnen Ridder
selve ben ick seer wel te vreden/ mits-
dat ghy my bande reste noot meer
alsprecht/ eplari seide Frisol/ ver-
mecht sp den dach dat ghy alsulche

meyninghe creecht/ van in een Cloo-
ster te beslypte ulwe Engelsche schoo-
neydt/ die ick seer coytelingh in mijne
ermen verhoopen te ontfangen. *U* is
in mijn wyterste resolutie mijn Heer
Frisol antwoorden de Princesse/ dat
ich booztaen met die susterkens daer
in mijn leven passeren wil. *J*esus hoe
soude mijn teer hercken ende mijne
jonghe jaren comen verdragen de
byslapinge van eenen man/ my dinct
ich soude veel liever sterben. *O*ch seide
Frisol nu is de hope die ick ongheluc-
kighe creatiere ontfanghen hadde/ op
de gheloften van ulwen Broeder Pal-
merijn t'samen te vergheefs: heeft u
mijnen Broeder my ten houwelijc be-
looft antwoorden de Princesse. *N*iet
alleen ulwen Broeder/ *Me-brouwe*
seide Frisol/maer de Kerser ooc. *I*n-
dient alsoo is antwoorde sy/ soo worde
ich bedwonghen te doen teghens mi-
nen eyghen wille/ ende op dat ick mi-
nen Heer den Kerser/ ende mijnen
Broeder gheen onghewoontsaemheyt
en toone/ soo is mijn begeerte dat onse
alliance begost wordt door dese bag-
ghe/ die u booztaen tot mijnder liefde
sal ghelieven te dragen/ ende dit seg-
ghende/ trockse eenen rinch met een
kostelijcke bagghe van haer handt/ en
stach dien aenden vingher van Frisol/
denckende ick en weet niet op wat ge-
lijkenisse/ ende hier met quam oock
alder inde camer de Kerserrinne met
eenighe andere Iosfrouwen/ die haer
propoost deden eyndigen/ ende aenden
anderen oozlof nemen.

Hoe den Herroch van Mycene en
den Grave van Reyfort by den Keyser
van Duytlandt arriveerden, ende hoe
dat den Keyser nae de eyndinghe van
haer legatie haer wederom Ghesanten
met gaf naer Constantinopolen.

DEn daech ghecomen zijnde dat de Ambassadeurs nae Duptslandt vertrecken souden/ seide Palmerin tot den Prince van Myene/ Edel Hertoch/ u sal gelieven te presenteren mijne oodmoedighe recommandatie inde goede gratie vā Monseigneur Polinarde/ ende heur te presenteren desen reghenwoordigen Brief/ om my daer wederom antwoord te brengen/ welck hem den Hertoch beloofden/ ende reysden daer niet voort/ tot dat sy deur eenen geluckigen wint weder in Duptslandt quamen/ alwaerse heur nae de heerliche inhalinghe vooz den Keyser presenteerde/ tegens den welken den Hertoch het woort dede/ en seide: Alder-machtichste Monarch van alle Duptsche Lande/ den heerlichen Keyser van Constantinopelen verseeckert wesende vant verlies van uwen Sone Crineus/ wenscht u deurt weder verrijghen vanden seluen soo groote salichheid ende consolatie/ als hem vooz weynich dagen overcomen is/ om dat de fortune als nu alle syne droefheden in blijdschap berandert heeft/ om overmidis hem bekent is gheworden/ te wesen eenighe Erfghenaem vant Keyserriick den Edelen Ridder Palmerin/ die uwe Majesteit van synentweghen oock seer oodmoedelic doet groeten/ als den genen die alsoo gheuecht is tot uwen dienste/ dat hy niet op en wil houden van te soechē/ tot dat hy ghebonden sal hebben uwen Sone Crineus/ niet de schoone Agriole van Engelandt/ uyt wiens geselschap hy op Zee vooz twee jaren/ deur groot angeluck moeste schepden/ maer hebbende hem albereets ghesocht deur gheheel Oosten/ heeft hy ten lesten syne gesantheit en welwaert tot syne groote blyt-

schap verstaen/ van welcke blyde Ambassadeurs/ de Keyser also bewreacht werdt/ dat hy hem niet en conde onthoude van te openbaren syne affectien deur de tranen/ die hem uyt de oogen sprongen ende antwoorde: Voortwaert mijn vriende/ ich ben seer blyde/ dat so Edelen Ridder als Palmerin sulken heerliche staet als Keyser van Griekenlandt aenstaende is/ en betrouwe oock so seere op syne vroomicheyt/ dat ick albereeds gheheelicken uyt myne memorie gedaen heb de verloren ghebinge van mijne Sone/ aengesien syne gelofsten van dien te soecken/ niet wetende hoe ick sal mogen vergelden alsulke weldaet/ als oock de ghene van uwen Heere den Keyser/ daer mede hy my heeft doen veradbertere van synen staet en dispositie/ ten ware dat hy my voortaan wilde accepteren vooz eenen Broeder en ghetrouwe Vriend. Aldaer antwoorden den Hertoch/ des Keyser van Constantinopelen begerete en strecht tot gheenen anderen eynde/ en doet u verseecken dat ghy om te beghinnen dese alliantie/ synen Heere Palmerin de gratie wilt doen en hem u Dachter Polinarde tot een toecomende Keyserinne vergunnen/ met belofte/ nochtans dat hy haer niet trouwen sal/ vooz dat hy uwen sone wederom in uwe Majesteits presentie sal ghebrocht hebben/ en aengaende de reste vanden articulen des houwelijck/ sal uwe Majesteit mogen sien in desen tegenwoordigē brief/ die hem de Hertoch presenteerden/ daer op den Keyser antwoorde dat hy hem die seer geerne consenteerde/ so vele als hem aenlangde/ maer dat hy eerst haer seifs en de principaelste Heeren des Rijck de salte voozdrage soude/ en haer daer na volcomen antwoord gebe/ waer op d'Ambassadeurs vertroche nae haer logies/ ende

ende den Keyser dede dooz eene van
 zijne Secretarissen/ de brieven banden
 inden Kemitius lesen / in presentie vā
 alle zijne Prineen ende Baroenen / die
 alle van opinie waren / datmen hem
 versochte houwelich soude accorde-
 ren / ende dooz t'gheheele Keyserrijck
 rimpieren / in een repcken van blit-
 schap en vrechde / om de tydinge der
 ghesontheyde van Erineus / waer van
 gerucht boozts also verspreet wert
 dooz t'gheheele hof / dat t selbe niede-
 quam ter oozen bande Princeesse Poli-
 marde / die welcke hier dooz also ver-
 alijdt werdt / datse op staende boet by
 Zionnelle liep / tot haer / segghende:
 mijn alderlieffte Vriendinnen / en
 wilp u niet met verblyde om de goe-
 de hope die ic al nu hebbe op onse lief-
 de / die wy hier te booren so ongheluc-
 lich achten maer / eenich secreet van
 mijn herte (sepde sy) haer van vrolich-
 jeit kussende / onsen Heer heeft die in-
 gheluchicheyt verandert / maeckende
 mijnen Palmerijn Sone banden Key-
 ser van Constantinopolen / de welcke
 alhier tegenwoordich gesonden heeft
 zijne Ambassadeurs / doende mijn va-
 der te verstaen gheben / dat Palmer-
 in waerachtighe tydinghe ghehad
 heeft van mijne Broeder Erineus / en
 dat dien bermept is hem cozteligh
 wederom hier te brengen / t welc son-
 der twyfel niet sijn en sal sonder myn
 Stolomeus / daerom mijn lieffte vrien-
 dine laet ons onse quellinge ophou-
 de en onse tranen niet meer opstorten
 want t'zijn maer soetermen / ende laet
 ons beginnen te nieuwe vroliche ma-
 tiere van leven / verbeypende den ghe-
 lukigen dach dooz de Compagnie des
 achtst. C is wel verbeypdt antwoorde
 Zionnelle / maer och de Fortupne is
 nu veel te contrarie / doende so lange
 t penitentie lyden / ons die hier booz-
 maels een goet leven gewoon sijn / van

ghy en hebt u noch so seere niet te be-
 lagen als ick / om dat ghy naderhant
 noch vertroost zijt gheworden / als ick
 al hoorende / moest ghequest worden
 met gedachten / daer van ghy t'werck
 niet plasfiet volbracht. Och mijn lief-
 ste Vriendinne sepde de Infante / hoe
 naeder memorie van goet / hoe quae-
 der te verdraghen het quae / maer en
 laet ons de Fortupne noch so seer niet
 lasteren / want die ons tot noch toe be-
 waert heeft / booz de holmakinge van
 ghene daer wy soo neerstich in ghe-
 weest sijn. Al sijn onse moeten daer in
 te vergeefs gheweest (sepde Zionnel-
 le niet eenen lachende mont) so en sijn
 se my nochtans niet verdruten / ende
 alse noch meer wilde spreken so ont-
 boodt den Keyser sijn Dochter / tot
 haer seggende : Polmarde ghy hebt
 hier voormaels de partne gherefus-
 seert van seer edele luyden : Maer ick
 sal u als nu van eenen spreken die
 ghy niet en behoort te wengheren / re-
 weten die couragieusen Palmerijn
 Soone banden Keyser van Constans-
 tinopolen / den welcken om dien aen u
 te hylken / tegenwoordigh zijne Am-
 bassadeurs alhier aen my ghesonden
 heeft / daerom resoluert wat ant-
 woort dat ick haer sal geben / ick ende
 alle mijne Heeren binden dese altan-
 tie seer goet / oec heeft hy beloofst u niet
 te trouwen / booz dat hy uwe Broeder
 wederom alhier gebrecht sal hebben.
 De Princeesse beschaeme wordende vā
 dese woorde / oft ten minsten ghepyn-
 sende also te wesen antwoorden / ick
 bidde u mijn Heer ende Vader / en wilt
 my doch om Gods wil niet spreken
 van eenen man / want mijnen sijn daer
 gants niet toe en streckt / oer welcke
 woorden den Keyser toornich werde /
 ende sepde niet grammen moede / ick
 sweer u indie ghyt niet en consentert
 dat ghy aen my geenen Vader niet /
 maer

De Historie van

maer veel eer eenen byandt bebinden
sult nae dat uwe onghewoontsaemheyt
sal meriteren / welke woorden dese
arme Princesse also verschrieten dat
se antwoorden naedien ic sie dat mijn
Heer het selve int gantscher herten is
begreende / so worde ick als een obe-
diente dochter bedwonghen in hou-
welich te consenteren / sonderling he-
met desen Palmerin / die beloofte heeft
t selve int te stellen / tot de wedercom-
ste van mijnen Broeder Crineus / om
dat ick dien beloofte hadde niet te hy-
liken sonder zijn consent / met welke
woorden hem den Keeser te vreden
selden / tot sander daechs smorgens
dat hy wederom by hem dede ontbie-
den de Ghesanten van Constantino-
polen / de welke hy in presentie vande
principaelste Heeren des Keeserdoms
t houwelijck toeseyde / ende om t selve
te beter te confirmeren / beloofden hy
haer wederomme Ambassadeurs met
te gehen / tot aende Keeser Remitus
daer toe hy committeerden den Her-
toch van Loeynen / ende den Mar-
quis van Licene / waer van hem den
Hertoch van Mycene inden naem
van synen Heere hoachelijck bedank-
ten nae welke resolutie de Keeser de
Ambassadeurs des ridders hielden
op een seer heerlich bancket / waer op
oock met haer moeder quam / de nieu-
we Bruidt toegemaecht als een God-
dinne / het welke haere natuerlijche
schoonheyt als sulcken glans gaf / dat se
d'aenschouwers scheen te wesen / niet
een mensch / maer veel eer eenē Engel
sonderlinge inde oogen vanden Prin-
ce van Mycene / die op dese maeltijdt
met den Keeser een seer vrolijk chier
maerten / en menigherhande playsante
als oock statighe propoosten hielden
boeggende hem nae der tafelen ont-
kinghe by de nieuwe Bruidt / met de
welcke hy hielden vele cortopse / t saem-

sprekingen en gaf haer daerentussche
int secrete den brief van Palmerin / et
wijle nae t welck hy oorslof nam / ende
vertroc hem met den Grabe van Kiep-
fort na zijn logiment / tot groote blij-
schap van Polinarde / om datse groote
begeerte hadde om voort te haren tot
de lesinge vanden briefs haers alder-
liefste / door t welc hare blijfschap we-
derom op nieuws verbubbelden / ober-
midts de verhalinge die Palmerin
daer inne dede van zijnder goede for-
tune / en op dat haer niet ontgaen en
soude de groote en haestige inballin-
geder blijfschap / die sy daer schepten
so brochtse de selve op staende voet in
geschijfte in t antwoordt / datse hem
dochte te seyn den waerins hem mede
seer byertich badt zijne wedercomste
doch so gheringhe te beneerstigen / als
moghelijck soude zijn / om een eyndere
make haer moeylicte vallende verlan-
gen / t welc haer in zijne absentie alijt
by woonden / en hebbende de brief toe-
gestoten / sondtse die met vele geschen-
ken door eene van haer aldersecreetste
Camenieren / aenden Hertoch van
Mycene / die met de Grabe van Kiep-
fort / elc een gouden keten / seer costelijc
gebrocht / vanden Keeser ontfinghen
ende reysden daer na met den Hertoch
van Loeynen / ende den Marquis van
Licene / soo langhe tot datse binnen
Constantinopolen quamen / alwaerse
in hooghe eere ende groote blijfschap
ontfangen werden vanden Keeser
met alle de Princken en Heeren / die in
so grooten getal waren / dat het schier
alle de Adelom van Christenhe al
daer vergadert te wese / maer sonder-
linge was overmits hare comste ver-
blijden Prince Palmerin / dien den
brief die hem de Hertoch van Mycene
van zijn alderliefste presenteerden / veel
aenghenamer viel als ghedaen soude
hebbe de grootste schatten der werelt.
Hoc

oe dat Florendos ende Griane
aenden anderen hylickten, ende hoe
Palmerijn ghesworen worde voor een
gherechtig erfgenaem van Grieken-
landt ende Macedonien, door de Heeren
vant Keylerdom ende Coninckrijck.

Het Cj. Capittel.

Als d'Ambassadeurs uyt Duyts-
landt binnen Constantinopolen
quamen hadden de Princen van
Thracien ende Macedonien haer al-
reeds ober de ses daghen ber-
epdt waerom den Keyser van adyng
was dat men zyn Dochter des ande-
ren vaechs te hoop gheben soude / het
welck den volghende morghen oock
soo inde groote kerck met den heer-
cken solemniteyt dooz de Patriarch
olbracht werdt waer nae sy alle we-
erom heerden nae het Palleys / booz
welck een heerlycke stellagie berepdt
was te samē met goude Tapyten be-
anghen ende stonden daer op gestelt
ele magnifische stoelē waer van Pal-
merijn de middelsten ende meest uyt-
sonnende besat / hebbende aen de een
sijde den Keyser ende Florendos ende
ende aen d'ander de Keyserinne Gria-
ne ende in sulcken state werdt hy ont-
vinghen ende ghesworen Prince van
Threkenlant dooz alle de Heeren des
Keyserrijck die terstont met gheliche
ceremonien ghebolecht worden van
Macedonien waer nae de tafelen ge-
recht ende de Princen daer aen geset
worden een pephelijch nae zyn weer-
icheyt met sulcken triumph / bande-
ding des diensts die aldaer geob-
rueert worden als ooc van de mom-
terien Musyck-spelen ende andere
manieren van blitschappen dat ich de
sbe alhier niet int lange en kan ber-

halen om te ontlasten u van al te lan-
ghe te lesen / ende nup van te groote
moeyten des schrybens / maer can die
u uwen gheest dooz u selfs ghedachte-
nisse booz ooghen stellen ende daerom
boozt passerende segh ich dat soo ghe-
rughe als de tafelen opgenomen wa-
ren / enighe om het meesterlieste be-
gonsten te dansen / ende de ander diet
hert niet inde beenen en hadden / gin-
ghen haer wapenen om inden Camp
oft velt te treden / het welc den Keyser
om den Coznop hadde doen besluytē
ende rontsom het selve oprichten vele
stellagien booz de Keyserinne Heeren
ende Jofvrouwen : die alreeds met
haer ghesichte beerdich waren om te
aenschouwen als de Ridders inde
Coznop plaetsen quamen / daer van
Frisolende Olerike de eerste waren
ende boozts nae haer presenteerden
haer oock den Coninck van Sparten
ende den Hertoch van Pont de welke
in d eerste ontmoetinge hare Lancien
braken sonder dat nochtans yemant
den sadel quiteerden welke goede be-
ginfel Frisol alsulcken moet gaf / dat
hy zynen loop soo couragieuvelicken
recht teghens den Hertoch van Be-
ryen nam / dat hy man ende peert ter
aerde dede ballen / ende met dese zijne
eerste Lancie wierp hy noch acht Rid-
deren om leghe in welke Ridderlye-
ke werken hem den Prince Olerike
altijds brabelijc nabolchden / want
hy dede van dien dach twaelf Ridde-
ren den sadel ruppen / aleer hy om le-
ghe viel int Courtopen / met den Co-
ninck van Sparten den welken noch
gedachtich wesende een dappere tref-
singhe die hy van hem hadde ontfan-
ghen / inde eerste ontmoetinge / liep
teghens hem niet sulcken cracht / dat
hy de steghelreepen moeste verlaten
waer naer noch veel meer andere
Ridderen haer seer brabelijc doen
betoon-

De Historie van

bechoonden / niet te min bleef Frisol
 niet den Coninck van Sparten de eer
 re niet beproffen van dien dach / ober-
 midts sy haer victoriens hielden tot
 der Sonnen onderganch toe / dat se al-
 le wederom naer Palless heerden al-
 waer een goede deel des nachts ghe-
 passeert wiert in dansingen en andere
 genuechelijcke tijtcoytinghen tot dat
 mē de Driypt te bedde brochte / al waer
 haer vlozendes boozts quam visite-
 ren / om te onderhouden de ghewoon-
 ten diemen deur de ghelhele werelt in
 sulcke saecke siet observeren / waer in
 ne hem de nieuwe Driypt so onderda-
 nich was / en mede sulcke neersicheyt
 toe ghebruycten / dat se Palmerin van
 dien nacht een jonge Suster wāmen /
 die in heuren tijdt in schoonheyt ghe-
 ptesen werdt boven alle anderen / ende
 des moghliens vroech begonsinten op
 niets den toynop / waer in Palmerin
 syne couragie oock wilde vertoonē en
 presenteerde hem daeromme terstont
 met costelike wapenē becleet tegens
 synen Nebe Frisol / die int loopen te-
 gens hem syn lācie om hooch heften
 twelch Palmerin so haest niet en sach
 oft hy dede ooc desgelijck / so dat se booz
 hy de anderen passerden / sonder tref-
 fen / en also deden oock de Prince Oe-
 rike met alle de andere Ridderē / waer
 ober Palmerin claerlich sach / dat hy
 syn grootmoedich hert niet en conde
 bechoonen / twelch hem in sulcke ver-
 stoornisse dede ballen / dat hy het pier
 van synē Lācie tegens d'eerde stāch /
 ende die aen stūcken dede springen / en
 dede hem wederom onwapenē gaen /
 de daer na op de stellagie by den kep-
 ser / die aen syn aensicht synē verstoornisse
 wel conde merken / waeromme
 hy al lachende tot hem seyde / mijn be-
 minde Nebe ich acht dat dese Ridderē
 groote redenē gehad hebben int res-
 perteren van heurē Heere / maer indien

ghy uwe couragie tegens haer beton-
 nen wilt / so moet ghy u in sulcker ma-
 niere toe make / dat mē u niet en haer
 wel se woordē Palmerin seer wel na-
 teerde / blijvende boozts aldaer by den
 keiser en Josbrouwe / om te sien wien
 dat soude triumphere van die daerha
 victorie / die welcke nae brele heerliche-
 rencontrieringen genoten werden by
 den Hertoch van Pont en Frisol / die
 oock gaudeerden vande eere des der-
 den daechs / maer den vierden dach
 worden Olerike en den Coninck van
 Sparten booz de beste Ridderē ghe-
 estmeert / obermidts hem Frisol van
 dien dach niet inde Cornop plaatsē en
 liet vinden / om dat hy de boozgaende
 dach niet eenen spronck hem een we-
 nich seer gedaen hadde / ende hier nae
 boorjden de vijfften dach / die de lesten
 was / om dat men de andere vijf vol-
 gende dagen den toynop soude moeten
 eyndigen met de Lācie en sweert / In
 den welcke hem Palmerin wilde ver-
 choonen in sulcke toerustingē dat men
 hem niet en soude kennen / twelch hy
 alreene gheopenbaert hadde aen sone
 keiserlike Majesteit / die hem hier
 om seer vroech op syne stellagie maec-
 ten / met vele Princeessen en Josbrou-
 wen / tot groote blijdechap van desen
 Prince Palmerin / die den keiser niet
 lange in verlangen en dede wachten
 maer cleede hem boozts met blācke
 wapenen / ghelijck de nieuwe Ridderē
 plegen te dragen / ende reet also op een
 brāc oorlochs peer / tot inde Camp-
 deur de poorte vande bebeck ters / ende
 dresseerden synē Lācie boozts tegens
 den Prince Olerike / die van dien dach
 noch gheenē loop ghedaen en hadde /
 nachtans wert hy van den onbekende
 Palmerin so dapperlich getreft op sy-
 nē schilt / dat hy ter aerde viel / in sul-
 cher maniere / dat hē alle de ander met
 goede redenen booz genoechsaem ge-
 excuseert

auseert hielden om vanden geheelen
 niet meer te tomopen / waer nae
 Palmerin oock de sabel dede ruymen /
 en couragiesen Hertoch van Pont
 niet noech sijf andere bande beste Rid-
 ders der geheele Compagnie op't hie-
 re banden leste van dien hy zijne lan-
 zack / waerom hem den Kieper
 wies een ander dede langen / hieren-
 schen hadde Frisol hier andre bra-
 uidders om leghe gheworpen / met
 een groote furie overcomde de ver-
 mythept die hy schepte over den val
 der Olerike mer siende dat hem den
 voder met de blanchie wapenen we-
 momme in ordninge stelden / wilde
 zijn peert tegens hem de sporen ge-
 en. Maer den Coninc van Sparten
 leste bande dapperste Tomoper was
 de geheele Compagnie / quam he-
 woren ende ontmoeten Palmerin
 in sulchen crachte dat hy hem zijne
 sabel doot rante / en zijn Lantie meer
 in twaelf stucien dede springhen
 van hem den Pointe seer wel wist
 anken / want den Coninc werd
 in hem so crachtelicheit ter aerden
 geworpen dat hy meer als een halve
 bleef sonder handen oft voeten te
 groeren in sulcher manieren dat hy
 verholc nae zijn Logement moesten
 nagen vree ende dat hy de doot in die
 nachtel niet ontgaen en soude hebbe
 dat op Palmerin gheen acht en nam
 mer verholchden zijn punte smijten
 den vele Ridders ende peerden omle-
 den doende so groote wonder mette
 ene dat alle de Omstaenders rie-
 den den nieuwen Ridder / den besten
 der geheele Gertrij te wesen / welke
 mepende gherucht Frisol so gerin-
 ge siet gehoort en hadde oft hy mer-
 wel dat sinen faem daer doot ver-
 mordert werde waerom hy sprans in
 desperatie van quaethept zijn lan-
 zack in sulcher maniere / op den onbe-

honden blanchien Ridder t'esten / dat
 bende haer Lantien aen spaenderen
 inde locht vloegen / ende Palmerin zijn
 Regelen berisoor / so dat hy sonder
 twiffel eenen gheweldighen val soude
 gedaen hebben / indien hy hem niet
 gehouden en hadde aenden hals van
 zijn peert / waer teghens Frisol eenen
 val met het lide viel onder zijn peert /
 welch in sulcher maniere ontcomel-
 de / niet de beenen inde locht / datmen
 merden dat het mer guden Meester
 bende den hals ghebroken hadde / so
 dat Frisol twiel quiteren moeste / tot
 so groot herdiet van hem als beha-
 ginghe van Palmerin / die hem so
 dapper betoonden / datter niemant
 bande verwerders en was / die niet
 ter aerden gheworpen oft ghequest en
 werde waer doot hy hem selve behont
 Triumphce / der bande geheele Co-
 ninge / des halben hy hem so secre-
 lijch als hy mochte nae zijn logement
 vertroc / welc oec dede den Kieper en
 Florentis niet de geheele reise / ende
 boort alle de Hofvrouwen onder de
 welke d'Isabelle Brimide alsoo be-
 droeft was over de quade fortune van
 hare aalderhefien / datmen lichtelich
 aent straf gherichte van haer aenghe-
 sichte conde merken / datse eenich ver-
 dret opt herte hadde. Maer als Pal-
 merin alle de Ridders die hy ter eer-
 den hadde geworpen dede ontbieden
 dat hyt wns die den prijs vande lesten
 lach gewonnen hadde so veranderde
 de droefheyt vande Princesse in groo-
 te blijdschap / om datse haer tot een
 eere achte de groote couragie van ha-
 ren Broeder / als oec deden alle de an-
 dere Ridders / om datse den sabel niet
 en hadden gheruymt / als boot so cou-
 ragiesen Prince / ende sonderlinghe
 Frisol ende Olerike die hieronime al-
 so verblift werde datse Palmerin wt
 grooter brenghden quamen omghelen
 ver-

De Historie van

verbruydenbe daer nae te samen den
volgenden dach / dat den Toornop we-
derom op mens soude beginnen / ende
continueren noch vijf gheheele dagen
lanch / vande welcke alle de eere bleef
aen Frisol / uptghenomen den laersten
dach / dat hem inde steer plaetse quam
presenteren / eenen uplandigē Ridder
die met hem brachte eenen groutwelc-
ken Reuse / den welckē met eenē Tur-
schē booch / vele vernijinge pylē schoot
daer niet vele bedorben wordē en ver-
lozen ginghen. So dat Palmerlasien-
de de groote vernielinge van zijn volc/
beweecht wert de wapenē aen te doe/
daer niet hy den Reuse versloech / ende
den Ridder die hem gheleiden ober-
won.

Hoe den ouden Ridder Apollon

Netrides, den Vader van Frisol binnen
Constantinopolen brochte, alwaer hy
Gouuerneur generael ghemaectt wert
van Vngariē, ende hoe Frisol de Prin-
cesse Hermide trouwen.

Het Cij. Capittel.

Apollon afghebeerdicht zijnde/
ghelijck hier vozen verclaert is/
om Netrides te soecken / diwaer-
den so lange niet groote neerslicheit/
doo? Berghen ende Boschen / tot dat
hy ten lesten quam aen des selven Ne-
trides Casteel / alwaer hy hem vondt
aende poozte van dien wederom co-
mende vande jacht / upt het sozeest drie
hoofschent weechts ontrent van zijne
hupse gheleghen. Ende om dat Apol-
lon hem strack kennende werdt / ghe-
bepusden hy met zijne nietghesellen
eenighe doolende Ridders te wesen/
ende groeten hem / begeerende dat hy
haer dien nacht soude willen logeren/
naebien de Fortuyne haer aldaer in
alsulcke wildernisse gelept hadde / om

welcke begheerte haer Netrides seer
blidelijcke ontfinghe / volghende de
oude manieren van zijn edel ende libe-
rael herte / en dede haer seer wel crac-
teren op den aboutmael. Int welcke
Apollon mede aent lee-hste eynde van
de tafelen sach sijn twee jonge Edel-
kuyden. Waerom hy Netrides brach-
den oft dat sijn Sonen waren: daer op
den Ridder antwoorden het selbe zynē
kinderen te wesen. En hebbyder geen
ouder als dese seyde Apollon: om
welcke woorden Netrides ghedach-
tich worden zynē verlozen Sone / Fri-
sol / die hy meynen seetherlick dit le-
ben ghepasseert te zyn / obermits zynē
langhe absētie / ende daeromme eenē
swaeren sacht doende / antwoorden hy:
Heer Ridder my is inder waerheyt
onbewit / oft ich noch eenen ouderm
hebbe / ft niet / want het is eenē lange
tydt gheleden dat ich dien door een
groote misaboutnuere verlore / als hy
ghequelt worde met een swaere plage
ende en hebbe sedert noyt yet meer vā
hem ghehoort / so en weet ich niet oft
hy levendich ofte doot is. Om welke
woorden Apollon bastelick gheloo-
vende werdt / dat hy sonder twyfel den
Vader van Frisol was / niet dat hem
al noch twyfen van zijn aensicht niet
vooren stonde / maer om dat hy be-
stonde te twyfen / obermits zynē
berandermighe / also hy hem niet ghe-
sien en hadde / in een groote lanchheit
des tijds / die in eenen anderen state
stelt alle dinghen dese wereltliche na-
tuere onderdanich zijnde / maer als
nu verseeckert wesende / en wilde hy
hem niet langhet in dese droefheyt la-
ten / dan seyde: ich verseecker u myn
Heere dat hy noch int leven / ende in
goede gesontheyt is. Och Godt ant-
woorden Netrides / indien dat alsoo
mochte zyn / so soude ick den gheluck-
lichsten Ridder vande werelt wesen.

zoo ben op doch seide Apollon / want
 is levendich ghesien van zijne pla-
 / ende teghenwoordich den groot-
 en gheachten Ridder die men soude
 ogghen vinden / in sulcher manieren
 is hy onlauchis leden de Coninginne
 Ariane wt te ghevauchensse verlost
 est / door zijne vrouwe seiden die hy
 pe met den Ridder Palmerin / te-
 gens de twee Heben van Tarisus/
 die heeft hem daer nae gheopenbaert
 an den Kerser / ende aende Kerserin-
 zijne Moede / het welck waer saecken
 in sulche geluc heeft voort doen gaen/
 rich teghenwoordich expresse jich ge-
 eden ben / om mede te brengen in
 constantinopolen / overmidts ghy al-
 der ghemaecht sult worden Generael
 overneur van Dugarien. Ghelooft
 het eeuwelich mijnen schepper zyn
 antwoorden Petrides / van dat hy
 men Com den Kerser heeft doen
 enbaer worden / het ongelijck dat mij-
 en Boeder den Coninck my aenghe-
 den heeft / maer op dat ick verseeckert
 lyde van een twijffelinghe / soo wilt
 doch seggen oft ghy hier voornaels
 et in zyn Hof ghecom verseert en hebt.
 he ick antwoorden Apollon / ende
 is zinnen Dagie terwijlen ghy noch
 waer int Hof waert / en my also groote
 eldaden beweest / dat ick eeuwelich
 wien dienste verbonden sal blijven/
 midde dat ghy ons vertreck doch
 seer veneerstighen wilt als moghe-
 ch is. Want ick heb groote vrees
 at wy uwen Soone anders int Hof
 inden Kerser niet vinden en sullen/
 dat hy belooft heeft mede aen te ne-
 en / de soekinghe vanden verloof-
 en Crineus / Soone vanden Kerser
 in Dymflant. Voorwaer Heer Rid-
 er antwoorden Petrides / niet soo seer
 belaghen my de goederen en staten/
 at de wederverryginge van mijnen

Soone / want weseude woonachtich
 in dese eensame Wildernisse / int ghe-
 ruste ongeturbeerde leven op mijn clem
 Casteelken / achten ick seer weynich
 de verduetighe ende moeyelijche wer-
 relt. Niet te min nadien den Heere acht/
 dat ick in mijne oude daghen zyn volck
 profijtelyck en wesen / so en sal ick de
 conditie niet refuseren / ende latende den
 last aen een van zijne Heben / reysden
 hy met zyn Vrouwe ende twee Soonen
 int ghelept van Apollon / soo langhe
 tot dat se twee daghen nae de eyndinge
 des voorseiden Conincs de Stadt van
 Constantinopolen naechten / het welck
 Frisol ghebotschapt weseude / reedt
 haer te ghemoet binten de poorte / al-
 waer de geluckwenschingen ende wil-
 lecomsten vanden Soone tot den Va-
 der ende Moeder / ende wederom van
 de Ouders tot haeren Soone / als oock
 tusschen de ghebroeders / niet sulcken
 blifschap ende affectie geschiedt / dat
 ter niet en is so herden hert / oft het sou-
 de de ooghen door beweginghe van me-
 delijden en vrechde hebben doen over-
 lopen. Indient daer present gheweest
 ware / ende van daer ginghense tot int
 Palleys by den Kerser / ende de andere
 Princen. Alwaer oock wederom een
 nietwe vrechde bestonde / sonderlinge
 tusschen de Kerserinne ende den ouden
 Petrides / om de comste vande wel-
 ken aldaer dien avont seer heerlijcke en
 blijde bancketten ghehouden worden/
 ende des smorghens worden door den
 wil van den Kerser / Frisol ende de
 Princesse Hermide aenden anderen ge-
 hlycht / tot een groote verheuginge van
 eenen peder / maer sonderlinge vande
 nietwe ghehouden / waer van de fefte
 soo gheringe niet ghepasseert en was/
 oft Petrides worden Gouverneur van
 Dugarien gestelt / waer van hem Fri-
 sol als Man vande Princesse Hermide
 brieven

briefven van commissie verleenden / daer hy voorts verdroet int selve Coninckryck der Ungaren / die hem niet sulien triumph ende blijfchap ontfangen / als oft haeren natuerliken Heere gheueest ware.

Hoe Palmerin oorlof vanden

Keyser ende zijne ouderen nam, om Trineus te gaen soecken, ende vanden ouden Coninck Primaleon.

Het Cij. Capittel.

De fiesse des houwelijcx van Frisolen de Infante van Hongarye gepassiert zijnde / en Petrides verreyt wesende om het Gouvernement van Hongaryen aen te vangen / begosten oock alle de Prinzen die aldaer ghecomen waren wederom naer haere Landen te trecken / het welck Palmerin oock dede gedachtich worden de beloften die hy aen zijn Alderlieffte gedaen hadde. Waerom hy den Keyser in zijn Camer inde presencie van zijnen Vader Floreidos ginc vinden / tot haer segghende : Mijn Heere / t'zijn meer als d'yn Maenden dat ick alhier sleets verbleuen sy voer u ghebodt / ende tegens de ghelofte die ick ghedaen hebbe aen die vrouwe Polmarde : Waerom ick voer my ghewonnen hebbe (met uwen oorlof) binnen d'yn daghen te vertrecken / en haeren Broeder Trineus te beslaen te soeken / al eer den Hartoef van Lormen verreyt sal wesen / op dat hy den Keyser van Duytslant mach versekeren van mijne neersticheyt. Mijn beminde Heere antwoorde kennelich / nae dien dat dese sache niet verandert en mach worden / om dat ghy u met geloften daer toe verbanden hebt / so en sal ick daer niet teghens segghen / u nochtans biddende dat ghy so geruige als mogelijch wederomme comt. En

gelijcke woorden sprack tot hem zijnen Vader : Waerom hy (desen oorlof vercreghen hebbende) op staende voer hy Frisol ginch / en niet hem met grooten eijnde aldaer binnen Constantinopelen te verbliven / om so gheringe niet te bedroeven zijne nieuwe Bruyt Hermide. Waer op Frisol antwoorde / dat de doot oft ghelwelt hem alreene soude moghen schenden upt zijn gheselschap. Waer voer Palmerin wel sach dat de grootmoedicheyt meerder cracht in hem hadde / als de wellusticheyt. Ende schreef terstonts Brieven aen den Keyser van Duytslant / ende aen zijn Alderlieffte Polmarde / de welcke hy niet veel costele geschenken leuerde in handen van den Hartoef van Lormen / en den Grave van Iperne / des selven Keyseres Ambassadeurs / ende ginch daer nae op eenen manendach (als hem alle de Heeren van Warbouren albereets te peerde verbeiden) zijn Woeder adieu segghen / de welcke hem antwoorde : Mijn Soone / ghy zijt noch so weynich tijds by my gheueest / wilt ghy my albereets verlaten / naer naedindat mijn Vader den Keyser ende mijn Heere Floreidos t selve geroonsentert hebben / so weet ick wel dat mijn swahepdt u boozemen niet wederstaen mach / daerom moet ick u niet alsoo groote droefhepdt adieu segghen / als ick u met blijfchap kermende wort / met biddinghe dat ghy niet in we presencie so haest als mogheleich is / wederomme wilt vertroosten uwe bedructe Woeder / welck haer Palmerin beloofde. Ende gaende daer met te peerde wordte hy van den Keyser ende zijnen Vader Floreidos meer als twee mijle wechsbijten de stadt ghelende ghedaen / om ende vande welcke sy den andere met schependen ooghen voer den adieu ontheldden / ende keerden den Keyser met Floreidos

verendos wederomme nae de stad/
maer den Hartoch van Lorraine met
in Grabe van Lucene van haer lip-
en oorlof namen / ende heerden op de
afste ure wederomme nae Duytslandt/
werse vanden Keyser met blytſchap
ontfanghen worden / maer noch in veel
notere wenschde van zijn Dochter/
derlinge als den Hartoch haer ober-
werden den Bries van haeren Alder-
vsten / mede vertellende de groote eere
en triumphe diemen hem aengedaen
ende / als hy Prince van Grieken-
landt ende Macedonienge sworen wo-
de Welck haer soo wel behaechde/
se haer niet en conde versadighen
en aen te hooren alsulche discours/
ende den Hartoch dursent plaspante
recht-stuerkens / soo vande ghehou-
de Conynſpelen / als Bynstoffen
men Constantinopolen gheschiet.
Mer op den Hartoch so wijsſeijck wist
antwoorden / dat hy in gheene saec-
ken falierde / om zijne Princeſſe te
wiltghehen / verſwijghende nochtans
marceſſen ende liefſelijcke converſatien
Palmerijn ghehouden hadde mette
gheelsche Jofvrouwen / vreesende
en hy de Infante daer door in eenighe
janshepde soude hebben doen vallen/
het met men ſent de verliefde Jonck-
vrouwen lichtelijck ghequelt te wo-
de.

Ende haer hier mede voer een wijle
als latende / sullen hy wederom keeren
vrouſen Palmerijn / die soo neerstich
reſde / dat hy in gheringen tijdt int de
nien des Keyſerdoms quam tot int
Coninckrijck van zijnen Vader. Want
welck hy gheene ſteden door en paſſeer-
deſt me dede hem aldaer triumphan-
tenhalinghe / ſonderlinghe mede inde
ſte van Herimide / inde welke hy twee
dagen vertuckte / om dat hy wiste al-
der te wonen Esteban den Coopman

die hy vander doot verlosſte / ende als ee-
nen knecht langen tijdt gedient hadde/
als vooren verhaelt is. Ende om dat
hem geboortſchap worde dat dien int
was / om eenige ſaecten ſijne Coopman-
ſchap betreffende / ontboot hy zijne Wif-
vrouwe ende zijne twee Soonen / die hy
alle grootelijck beſcheuchten / ende Bie-
ven van vromhepde dede de perheeren
van alle lasten.

Des anderen daechs hier nae logeer-
de hy des avonts int Dorp / daer van
zijnen Dworch Wyande gheboortich
was / die aldaer noch hadde wonen
zijnen Vader / eenen ſeer ouden ende ar-
men Ridder / met een Suſter van alſoo
excellente ſtatueren als hy / de welke
Palmerijn op des Dworchs verſoek/
na Constantinopolen ſont / by zijn moe-
der Griane. Ende om de ere vande or-
deninghe die zijnen Vader ontfanghen
hadde / gaf hy hem de Prochie ofte
Boorch daer hy woonde / daer van hy
hem oock in preſentie van alle de Ma-
cedoniſche Heeren in poſſeſſie dede ſtel-
len. Ende int vertrecken van daer / en
hielt hy niet op tot dat hy quam inde
principale Stadt vant Coninckrijck/
alwaer hem doemels verhielde zijnen
Grootvader den ouden Coninck Pri-
maleon / ende worden aldaer ontfangen
in ſeer groote eere ende triumphe van
alle de Inwoonders van dien ende ſon-
derlinghe vant Hofghesin / maer noch
hoven al vande Princeſſe Kriſmene zijn
Moeye : die hem met haere Jofvrou-
wen verheyden op de voorplaetſe vant
Caſteel / alwaer Palmerijn zijn een ſam
voer haer op de aerde ſtelde / ende wil-
de haer de handen ruffen / het welke
de Princeſſe eereenthalven reſuſceerde /
ende alſe noch int affectus wel-
lecom heeten / ende cortopſe dieneſte
preſenteringhen metten anderen be-
ſich waren / overquamen haer den

Die Historie van

Prinse Oerike met den Coninck van
Sparten/ den Hertoch van Pont/ Pri-
sol/ den Hertoch van Mierne/ en Eusta-
ce sijne Sone/ de welcke de Prinse al-
le ontvinge met een seer bly herte en aen-
gesicht/ ende na dat de Carissen tussche
de voorseide personen gecindicht wa-
ren/ seyde Palmerijn tot syn Moeder:
Mee vrouwe ick heb verstaen/ dat mijn
Heere den Coninck hem qualijck ghe-
vocht/ twelck mi seer nuf haecht. Daer
om bid ick u laet ons hem gaen besoe-
ken/ om te moghen sien oft wy hem pe-
wers souden mogen conforteren. Laet
ons gaen antwoorden de Prinse:
Want ick heb goede hoope mijn verun-
de Heere/ dat ghy met uwe presentie/ in-
ne ghesondt heyt grootelick vorderlijck
sult zyn/ nae dien ghy hem t'anderen
maele soo wel ghelesen hebt. Ick heb
grote sorghe/ neen antwoorden Pal-
merijn/ nae dien des siechte des Ouder-
doms niet ghelesen en can worden/
als door de doot/ in welcke Daeren
wy alleen de gherust ende onsterfelijck-
heyt moeten soeken/ ende met dese
woorden quamen se inde Camer van
den Coninck/ alwaer de Prinse eerst
aent bedde ginch/ ende seyde: mijn Hee-
re siet hier ulven Heere den deuchdelijck-
ken ende excellenten Prince Palmerijn/
en welcke woorden hem den goeden
ouden Coninck al belevende op heften
ende sinen nieuwen Heere met zyn ou-
de verblindt wordende ooghen in een
grote affectie aenschouwende/ seyde
hy met een belevende stemme: comt by
mijn Soone/. comt by mi/ op dat dees
halfdoode Ermen u door mijnen doot
moghen onthelsen/ ende hem onthelt
houdende sloech hy syn ooghen ten He-
riel/ ende verbolchden syn propoost
aldus. Los en danck zy inder eerwac-
heyt/ den almogende Godt van alle cre-
aturen door alle zijne grote weldaden.

O doot eynde van alle miserie/ in dese
Wereltse bedructheiden/ ende wilt
mi alsmiet langer sparen/ maer her-
telijche welteroom moet ghy alsmiet zyn/
nae dien mijn stervende ooghen ghesien
hebben de eere/ ende den toecomenden
beschermer van mijnen Onderdanen/
twelck doorwaer groote blytschap be-
hoort te veroorzacchen in ons alle beyde:
Want ick en laet niet en weet wie de
grootste oorzaccken heeft/ om hem te
verheughen ofte den Vader siende sy-
nen begheerden Soone ten tijde als hy
bereyts/ om hem te laten/ oft den so-
ne noch vintende den Vader int verbon-
den van sijne comste al eer hem de Zie-
le verlaet/ dat en belijve Godt mi-
nemer. Mijn Heere antwoorde
Palmerijn/ dat ghy ons soo gheringhe
soudt laeten/ maer ick hoore dat ghy
wederom uwe crachten siet moghen
vercrighen/ om noch een wijl tijds
met ons blidelijck te leven: En laet
mijn Soone seyde den ouden Coninck/
de gheringhe te niet gaende natijre en
heeft gheen macht meer/ om de Ziele
langher in desen swaeren ende groten
hoop vleysch te bedwingen/ om dat ick
alle mijne leden getrabadeert vinde/ en-
de mijn herte met bangheyt ghedacht
wort/ wilt mi der halben doch vertel-
len/ hoet met de saecke van mijnen So-
ne Florenbos gaet/ op dat ick in so veel
te weynigher verdriets mach sterven.
Daerom hem Palmerijn dede t'ghelike
discours van syn Vaders verlossinghe/
ende hoe hy ghehijlicht was aen zyn
Moeder Ozane met den gheluckighen
staete/ daer hy hem in uwe ghelaten had-
de/ t'welck den stervende Primaleon
hoven maten seer verblijden/ gheven-
de hem in een groote gherustheyt/ in
sulcker manieren/ dat twee daeghen
daer nae sinen gheest gheselschap ginch
houden de Ziele van de gheene die voor
hem

hem int dese weerd gheschieden wa-
ren. Waer over alle de blitschappen
geenteliche tijtrogtinghen ende ver-
maelkinghen die door Palmerijn com-
te een begin genomen hadden haestelic
verkeert worden in droefheiden / ver-
riet ende clagingen.

Joeden Coninck van Sparten
de Princesse Arismene, Suster van Flo-
rendos trouwen.

Het Cijf, Capittel.

DE Princesse Arismene ver-
droech dese droefheit vanden
doot haers Vaders / met sul-
ke volstandicheit / ende stel-
te so wijselich ordeninghe tot de heer-
sche uytwaert van dien dat den Coninck
van Sparten daer door vuylichelijc op
hem verliet / het welck hy openbaerde
in zinen ghetrouwen vrient Palme-
rijn / hem biddende dat hy hem in dese
reche wilde gunstich zijn / op dat hy
hem mocht vererijghen tot een Conin-
cke / het welck hem den Prince seer
heerne accordeerde / om dat hy hem
chte voor een van de braefste Ridders
de principaelste Bontghenoten van
heheel Griekenlandt. Wes halven hy
in Moede de groote liefde die haer den
coninck toedroeghe / in sulcher manne-
re wiste te voeren te houden / dat haer
ert / overmits den doot van haeren
lader / alsoo niet vercont en conde we-
ren / ofte wort wederomme verwernt
by de amoureuse blaume des Co-
ninck / die eenen jonghen ende galiaer-
Prince was.

Niet te min creuseerde se haer op het
clanchs overlijden van haeren Va-
der / maer niet alsoo ofte Palmerijn con-
den haer beschaemt ooghe wel merc-

ken dat haer herte consenteerde het ghe-
ue de gheveusde tonghe niet en dorste
uytsprecken / waerom hyse des ande-
ren daechs te samen dede trouwen.
Welcke conosse den Coninck van Spar-
ten noch meer versterckte in zyne voor-
neemste van hem gheselschap te houden
inde weder soekinghe van Trincus.
Wes halven hy Palmerijn neerstich bad
hem het selve te willen consenteeren dat
hyt hem vergafte / hoewel dat hy voor-
secker wiste dat zijn Moede Arismene
hem veel liever aldaer ghescheiden soude
hebben / het welck sy wel betoonde met
haere groote droefheid over zijn ver-
treck. Des niet teghenstaende wilde
Palmerijn des anderen daechs verrey-
sen / ende besloot metten Coninck van
Sparten / dat se Arismene binnen Con-
stantinopolen souden seiden by haeren
broeder Florendos / om aldaer te ver-
heiden haere wedercomste. Ende bree-
seide dat die veel langher moeste val-
len als hy niet en hoopte / gheboot hy
zinnen diwerch vande oock niet de
Princesse te reysen / ende indian ghe-
viel dat hy binnen een Jaer in Con-
stantinopolen niet wederom hy hem en
quaem / dat hy in sulcken ghebat niet
zijn Suster (die hy zijn Moeder de Co-
ninginne Griane ghesonden hadde)
wederomme nae Duytslandt soude kee-
ren / niet eenen Brief die hy hem se-
creteijck in belwaer gaf aen zijn Alder-
lieffte Polmarde / die hy daer in van
zijn langhe uytblijvinghe vertrooste.
Welcke woorden den diwerch niet wel
en behaechden / om dat hy veel liever
zijn Moeder ghevolcht soude hebben
nochtans dorst hyder niet teghen seg-
ghen / door vrees van hem te misdoen /
maer gaf hem op wech met de Princesse
ende haer ghevolch / de welcke in we-
nich daghen binnen Constantinopolen
quaemen / alwaer sy niet blitschappen
ontsa-

mitsinghen wordt van haeren Broeder Florentius / met den Keyser / Keyserinne en voorts vande gheheele rest / verhoopende albaer te verbeiden de wedercomste van haeren man ende Heere Palmerin / die voer zijn verreck de Republijcke van Macedonien in een goede ordze wilde stellen / ende maechten derhalven den Grave van Kolbijn (die Grootmeester was van Macedonien) Lieutenant Generael van het selve Coninckryck / bidden de alle de Heeren van dien datse hem alsulcke ghehoorsamheyt souden willen toonen / alsoe zijnen Vader (haeren natuerlijcken Heere) schuldich waren. Ende dit ghedaen zijnde / dede hy een schip bereyden om nae Costente varen / alwaer hy nieuwtomaren van Crisneus hoopte te verstaen. Tot welken eynde met hem te Schepe gingen Frisof / den Prince Olerike / den Hartoch van Pont / den Coninck van Sparten / ende Eustace / Sone vanden Hartoch van Mycene / die zijne Compagnie niet verlaten / maer als ghetrouwe Cammeraten gheselschap houden wude.

Hoe Palmerin ende zijn gheselschap door groot onweder aenquam in Coninckryck van Spanien, ende van de ongheluckighe liefde ende getrouwe vrientschap van twee brave Ridderen.

Het Cy. Capittel.

Dese ses Cameraten den Nieuwker van haer Schip doen lichten hebbende / voeren nae haere begeerten twee daghen lanck met gheluckighen wint nae Costent / maer daer naer bestondende

winden ende Zee (die so onstant haestige elementen zijn / dat de ongheluckichendit nergens beter by en can ghelecken worden) haer also te verhoesen / ende onweder te baren / datse door eenen langhen tempest ghebreken worden in een haven vande Coninckryck van Spangien / alwaer se samen in er hant besloten het loes vande Lant / oec haer verreck te besien / naedien haer de Fortynne aldaer gheboecht hadde / bevelende de Schipluyden haer in de haven te verbeiden.

Ende hebbende haere peerden te Lande doen setten / reden se ses daghen lanck nae haere fantasie / maer na den sevendsten dach vonden se in t midden van een groot bosch vier valiente Ridderes teghens thien Mooren strijdende / ende een schoone Jonckvrouwe met twee Camerieren deertich om hulpe roepen. Daeromme si haere Lancien velden / willende mede op de Mooren trefsen / dan die namen t haerder aencomste de vlucht te boschwaert uue. Daerom den eenen Ridder van de vier / die hem verstonden op verschepten spangien / hem omkeerde / ende tot haer spande inde Grieksche tale / om dat hy niet haer habijt wel merre datse van alsulckenatie waren : Om niet onbelust te zijn / soo danck ich u luyden van moer vernemende welbadren / vernemende seg ich soo veel my aengaet / om dat ghy luyden my vrientschap meent betwisten te hebben / maer ich sweer u dat ghy my in plaetse van dien (doch in wetent) een groote vrientschap betwisen heit. Maer wat is dit / antwoorde si almer ruiset hier een mers hiteghen de iustupre / die een welbaet vpa is hay achtet. Want wie en souder voer ghen vrientschap recken / indien me hem in de handen van zijne vrande verlost : Doorgaer soo verre dat ghent welbaet

welbaet is / door wat middelen sal-
menise zijnen vrient alsdan moghen be-
moeten / daeromme ducht hij dat ghy
in der waarheyt in uwe opinie dwaelen
moet.

Heer Ridders antwoorde den ande-
ren: niemant ducht sonijdts een sae-
ke seer vzeempt te zijn / om dat hy die
niet en verstaet / maer die verstaende
ucht hy die ghesondeert te wesen in goe-
de redenen / ick en ben gheen mensch
contrarie de naturre / dan contrarie de
fortuyne / ende soo ongheluckich / dat
hy den doot veel aenghenamer soude
vallen / als langher in dit ellendich le-
ven te lamentieren / waeromme soude
hy dan een weldaet achten / dat ghy nu
verloft hebt upt de handen van de ghe-
de tegens de welcke ick niet eeren hoop-
te epudigen mijn leven / het welck ick
versecht ben niemant van u lipden
nager te sullen begeeren / indien hy in
uijnen staet stonde / daerom en ben ick
niet sot in mijne opinie / maer ghy lip-
pen dwaelt niet u oordeel / door de ghe-
ne gewoonte.

Ende al eer ick u verhaele (bemin-
de Leser) hoe de saecke voorts is-
sen haer lipden verginghe / so heeft
hy goet ghedocht u eerst te verclaren
die desen Ridder was. Ende sal u
verhalven ghelieven te weten / dat
in tijde als in Spanien regeerde eenen
Coninck Ferdinandus ende een Conin-
que Isabella ghemeynt / aldaer ge-
vonden worden twee brave ende va-
nante Ridders / bycrans van gelijken
adeldom / dencht ende couragie / den
men ghemeynt Don Roderick / ende
den anderen Don Alphontie / alle bep-
te seer begheerich nae eere ende glorie:
Daerom albereets ghedaen hadden
vele probeeringhen van haere groot-
moedighe herten / teghens de onghel-
uckighe Moeten. Niet tegenstaende

datse noch maer waren in haer eerste
sapsoene. Ende om datse nabueren wa-
ren / bemindense den anderen niet een
ghelijcke naturre ende een selfse onghel-
vemythendte van vrientschap / als Pila-
des ende Grestes / in sulcker manieren
dat heur docht dupsent verdrietige en-
de droevighe Jaeren / den daech in den
welcken haer belet worde de geneueche-
liche hanteeringhe van haerer beyder
presentie. Waeromse seer dickwils by
den anderen quamen / nemende gemeen-
lich haere tijtcootinghe inde oeffeninghe
der wapenen / inde verijdinghe der peer-
den / ende inde Tacht van het wilt ghe-
dierte / als hebbende haeren gheest noch
niet onderdaenich ghemaeckt in eenighe
sonderlinge quellinghe / ofte haer hert
bedwonghen tot de begheeringhe van
eenighe andere saecken / als diese wis-
ten haer te sullen strecken tot blijfchap
ende glorie. Maer den gheluckighen
staete en wil niet altydts dueren / om
dat in der weereelt niet soo onghestadich
en is als de onghestadicheyt / ghe-
lijck seer wel betoonden dese twee Jon-
ghe Edellipden / de welcke eenen lan-
ghen tijdt in vzeuchde ende gheneuchte
geleest hebbende / wilden om haer plas-
sier perfect te maechen / int Hof reysen /
alwaerse seer eerlijck van den Coninck
ontfanghen worden / om haere heerliche
oude ascomiste. Ende mette veranderinghe
van woonstede veranderdense oock
van exercitie / want in plaetse vande
Tacht ende hanteeringhe der wapenen
bestondense de Jonckvrouwen te corti-
seeren / ende hoe langher hoe meerder
begheerten te crijghen om alsulcke Ve-
nus diereken te behaghen. Maer over
haer gebieden / als de ghene die dick-
wils haere vanden soeken / ende
die vindende / daer van alsoo getrack-
teert worden / datse al te laet een groot
betou crijghen van ghedaen te hebben

Die Historie van

soo schadelijcke soekinghe / want dese twee kidders de liefde naejaghende onder de Jonckvrouwen / vonden die in sulcher manieren dat se daerna ghe-lyck het seer veel ghebeurt dursent en dursent mael de ure verbloechen / in de welcke sy al sulcke playsante quellinghen ghebonden hadden / overmits die om haer te meerder overlast aen te doen / beyde dede ammoreus worden op een selfste Jonckvrouwe / eene vande schoonste ende gracieuse van haeren tijdt / Elizabeth gheenoemt / welck dede bracken haer eerste vrientschap om dat de liefde niet min als Cesar genen Cammerlaet en williden / hoewel dat dese twee kidders int eerste daer weynich quellinghe van gheboelden / maer gelijck de beekkens haer allenskens inde metter tijdt verspreyden dooz de blypende Wateren / daerse dooz vermeerderet worden / alsoo dede doch de liefde in haer lippen / dooz de daghelijckse nieuwe behaginghen diese in haere Elizabeth naemen / de welcke de affectie vanden eenen goet / ende vanden anderen quaet dochte / beminnende Roderick alsoo seere / alse Alphonse haeten / waeromse betwees dursent tepleken / aenden eenen van goetwillicheyt / ende aenden anderen van haete / hoewel dat Don Alphonse niet geene minnere lofwerdighe qualiteiten verciert en was / als Don Roderick / maer de liefde en neemt gheen acht op de weerdicheydt ofte verdiensten vande Persoonen / maer outstreckt op den ghenen diet hem beliest / het welck Alphonse in een groot verdriet dede leven.

Niet te min verliep eenen grooten tijdt / dat de liefde de crachte niet en hadde van te niet te doen de vaste vrientschap vande dese twee ammoreuse Edellippen / om dat een peggelijck van haer lippen docht dat de Minne van

syn Cammerlaet lichtelijck passeren / en de vrientschap plaetse maeken soude / niet considerende dat dese rasnie furieu maecht de alderlijste.

Dese niet teghenstaende brack Roderick ghedumelijcken soo vzoelijcken aenghesichte / dat Alphonse wel achte dat hy ghefavorisert moeste worden dooz syn Alderlijste / daer van hy hem inspresen sach / tot het welcke hy syn Cammerlaet derhalven dochte een groote oorsaecke te moeten wesen / waerom hy dien meiden te outtraeden vande groote liefde die hy alleene vooz hem selfs begheerden / op eenen tijdt tot hem segghende.

Ich en weet niet oft ich den Heimel sal beschuldigen ofte utwe vrientschap Heer Roderick / maer seer wel berick altydt verseeckert / dat de oorsaecke vande groote quellinghen die ick in mijnen gheest ghevoele / het comt van de een oft van de andere / nochtans en can ick als Ruthen van die mijn verdriet / utwe vrientschap niet beschuldighen / want ick behen die veel te vast ende sterck te wesen / om te sterben dooz een gheringhe injurie / die ick van haer soude moghen outfanghen / dan hoop van haer ter contrarien alle hulp ende bystandt / het welck my u opentlijck doet verclaren het secrete van mijnen gheest / die vertroostinghe verhoopt vanden uwen / inde pijn die my grootelijck queldt dooz een groote liefde / die my heeft doen stellen mijn eenighe vzeuchde ende contentement in dese Weerelt / inde genietinghe van Me-vrouwe Elizabeth / tot een ewighe alderlijste ende ghetrouwe Min-vrouwe / de welcke ick oock wel weet van u yet wes bemint te worden / maer niet met al sulcken pber als ick / soo dat ghy haer oock veel lichtelijcker sult comen vergheven als ick / die haer beminde in al sulcke

stke maniere dat my hondert mael
maerhijcher sonde vallen de bene-
miche des levens / als de ontroo-
miche van haer. Des niet teghen-
ende wordt ghy van haer veel lich-
nicher ende meerder ghehoort / ghe-
tiseert ende zjdt oock veel verder
maere goede gratie / waer door ghy
oede middelen hebt / om my in dese
leke volcomelijck te helpen / als
een ghetrouwen vrient. Het welck
sonde wesen een nieuwe obligatie
mer niet ick also aen uwe vrientschap
de verbonden worden / dat de doot
my alle de heische furien sulcken vrant
en souden comen ontbinden / oft
my zult my oock hier in als eenen al-
grootste vrant wreedelijck moghen
schadighen (het welck ick nochtans
niet en hope) so veere ghy belet den cours
van mijne liefde / ende soude ick in sul-
ken gheval moeten gheloven / dat ghy
mijn leven in haete hadt / ende groote
likis nae het eynde van dien wraech-
ten / om dat het selve sonder de Jonck-
vrouwe niet langer en sal mogen du-
ren / daerom wilsse courrigeren ende
mycien uwen grooten Vrient / met de
sichten van een ghetrouwe vrient-
schap / op dat ick die tusschen ons be-
stelle / boven al de ghene van The-
tis ende Perithous. Maer Roderick
gheleende den couragieuwen Achille
sequelt wordende met een groote on-
leefde reden vanden grooten Aga-
memnon / seyde in plaetse van een gra-
tius antwoorde tot zijnen Camme-
ret aldus : Heer Alphonse de vree-
die ghy hebt om de groote ghebre-
miche van onse vrientschap / over-
mits de Jonckvrouwe daer van ghy
alsoo discours houdt / is my niet u-
nemene / naedien ick haer alsoo seere
de meer als ghy bemine / in sulcker
maniere dat ghy my haer niet en sout

mogen ontnemen / sonder my mede vrant
leven te berooven. Overmits het my
onmogelijck waer sonder haer te leven
so dat ic wel zie dat ghy alsmiet meer
als de schaduw en hebt vande oude
vrientschap / daer niet ghy my pleecht
te eeren / want indien ghy die noch op-
recht inden gheest droecht / soo en sou-
dy u beste niet doen om te turbe en ende
verstooren mijne vervolginge in de lief-
de / die alleene mijn ziele content can
maeken. Ende indien ghy my wilt
toeschyben de selste faute ende van my
segghen het gene ick van u doe : so ant-
woorde ick dat ghy daer toe ghene rede-
nen en hebt / want een Capiteyne die
victorie te rooven daer van hy bereyt
is om te triumpheren / is hem veel meer
der injurie aenghedaeue / als hem te
verstooren in eenige voornemsten / tot
de volbruinge vande welke hy noch
desperet is / ende alsoo gheschiet hier
oock in onse liefde / want ghy cont
wel mercken doort blijde gesichte dat
my de Jonckvrouwe toont / ende de
gracieuse onthalinghen diese my be-
wijst / datse my eenighe affectie toe-
bracht / waerteghens spouter contra-
rien niet en toont als een blijdinghe
met een strafghesichte / het welck my
hycans doet gheloooven dat de eenighe
mjdicheydt tot mijn welvaert / ende de
begheerte om my te schaden u alleenich
doet verbolghen / een saecke die ghy
niet en cont vercrighen / het welck ick
nochtans in der waerheyt niet int seer-
ker en can betrouwen / op uwe vrient-
schap om die vaste hope die ick op haer
hebbe / datse de reden sal nemen voer
haeren Leptfman / ende ghedachtich
wesen haer debyr. Peren Roderick
seyde Alphonse / ghy en zult my niet
bedrieghen met uwe schoone woorden
maer naedien ghy u stelt teghens den
looy van mijn goede Fortupne / so acht
D 5 ick

De Historie van

ick u voor eenen dootelijcken vyant/ ende van dese ure uwe vrientschap quiterende / hem ick bereypt het ras met u te breecken. **T**is my wel te willen/ antwoorden **Roderick** / ende dat den eenen dan niet meer eenighe coyctosie vanden anderen en verwaachte / nae dat de furieuse begeerte in u te hoven gaet alle reden / ende respect des vrientschaps/ ende in sulcken toornigen moede schepdense vanden anderen. Siet daer dan hoe de liefde twee getrouwe vziende dootelijke vyanden maecht / een saecke gheheel contrarie van zijne cracht ende natuure: naedien hy is een **Vader** van vrientschap/ accoozt/ en goetwillicheyt: **Pieretussen** bevont hem **Roderick** liefelijck onthaelt te worden / ende willecom te zijn byde eenighe meesterse van zijn herite / die hem alle de gratien ende coyctosien vergonde/ die de eere toelaten wilde / in sulcker manieren dat hy hoe langer hoe meer soo seere in hope toenam/ als den ellendighen **Alphonse** in desperactheyt/ om datse hem niet en thoonde als een straf/ ende onliefelijck gesichte/ ende gelijc de zee op d' eene plaetse vloeyende het water ter wijlen trecht van d' andere / so dat d' eene stede drooch is terwijlen d' andere overgoten wort/ also dede dese **Jonckvrouwe** haere twee **Minaers**/ doende den eenen door hope met plaspier zijn goede fortune vervolgen/ terwijlen den anderen in droefheyt/ myserie ende desperactheyt moste lamentereen/ twelck den eenen te weten **Roderick** in een blijde humeur dede leven/ soo dat hy hem begaf om hy een te voeghen sommighe veersen / daerinne hy verhaelden de groote affectie tot zijne alderliefste/ haer biddende om barmherticheyt / ende de gratie van een wederliefde / ende die veerdich hebbende nam hy voor hem de selve zijn alderliefste te seggen / de welcke als beëminnen

de de lesinghe / seer ammorren was op sulcke dichtingen / waerom hy niet in socht als eenighe middelen om haer die te mogen seggen/ maer dese voornemste dochte hem seer swaer om te volbrachten / soo om dat hy de **Jonckvrouwe** niet als int openbaer en in presentie van anderen en conde comen te spreken/ als oock om dat hy onwetende was/ offse die in dandie soude willen ontfangen / dan hebbende te bate de liefde/ die als een **Broeder** vanden noot mede een cloecksumige vinder ende versierder is/ nam hy ten lesten voor hem toe te maecten een van zijne **Lackepen** / die men aldaer noch niet en kenden / om dat hyder eerst voor eenen dach ghecomen was / waerom hy hem gebode dat hy zijn packet soude gheven aende gawe daer hy hem op seecket uwe inde **Saete** tegens soude sien spreken / ende hem houden als oft hy bidden brocht van eenighe van haere vrienden/ twelck den **Lackey** soo wel wiste int werck te stellen/ dat de **Jonckvrouwe** in plaetse van tijdinge upt ander steden / ontfinge de veersen van **Roderick** die sy bevonde in naevolgende gestaltenisse.

Als ick in mijnen geest met groot verlanck
Menschoutde u schoone hant gontgeelen
 lanch/
Dessen voorschoot u hupne wijnbrauwen
 ende oogen niet/
O roode mondecken ende witten hals
 sneeuw.
Als dan te sien in eenighen tempel
 dancet my/
Alle de Goden aen de eene sy/
Ende aen de ander alle de Godinnen
 der hemelen schoon/
Tot het warachtige exempel van uwe
 schoonheyt ydoon.

Want

Dant indiender eertijde waren soo
schoone Vrouwen/
Wich in alsulckē tempel aen/ehouwe/
zo en can ick niemant lasteren van
haer te noemen onsterflich.
Om dat uwe schoonheyt also is ende
also zyn uwe oogen/
dat u op dese werelt een pegelijc moet
ghedooogen/
Dooz een onsterfliche Goddinne seu-
der geijch.
Maer epiacp nae dat ick van dingsent
ongelucken ben outcomme/
passereet heb vele tempeesten onghes-
tonne/
can ick armē Schipper de schip-
breckinge niet vernijden/
de haben die behoorden te rindigen
mijn lijden.
Dae geleiden te hebben vele verbiets
seer groot/
daer tegen gedaen de proberinge vā
een contragieuse macht/
die niet en vreesden der Fortuyne ra-
ferme noch cracht. (doot.
doet ick in uwe presentie besnyren den
Op u omijn soete Opoudinne/
die ick barmhertich verhoopten / tot
mijne ghevolwe minne/
Op u die ick alleene soeck en toehore tot
eenen ewigen dienaar.
Ghy die mocht vertiere uwe victorie/
dan t hebben overwinnen die booz-
maels had de glorie/
dan overwinnaer van alle sterffelijke
lasten swaer.

Met meer andere berisfen / die ick om
sichheyt te schouwen achterwegheu-
te / de welcke de Zandvrouwe Eli-
zabet ale seer wesen e aengnaem ghe-
wen / hoewel datse niet haer aensicht
gelael toonden / om de onfanginge
in dien doot / h ende verstoot te we-
re / segghende tot den Ridder niet be-

deckte woorde / op dat dit het ander ge-
selschap niet en soude verstaen: men seyt
gheneymlijck dat het pappier soo on-
schuldich is van alle lasteringhe als het
ontweerdich is van alle lof / om dat het
niet en can werken wt hem seifs / als
zijnde sonder eenich leven / nochtans
acht ick dit weerdich om inden vuyre
verbrant te zyn / dooz eenighe woorden
dient heeft gheleden op hem gheschreven
te worden / de welcke mijnen gheest seer
verdrietelijck vallen / maer als ick mi
wel bedencke / so heb ick ongelijck van
mijne elachte over t ongeboelijche pap-
pier te doen / om dat die alleen behooren
te vallen tegens den ghenen die hem be-
holpen heeft niet zyn e witte coleren / ont-
baer op te schilderen zijne quade me-
ninge / waer dooz ick contrarie van mij-
ne eerste opinie onfangh een groote ver-
bittering aen dit pappier / om dat het
mi te verstaen geeft / dooz wien ick mis-
sal hebben te wachten / als vyant van
t gene twelc ick op dese werelt veel pre-
cieuser acht als mijn eygen leven / mi
grootelijck vertroostende in eene saecke/
te weten: dat de vastgelegene Steen rot-
sen wel aengestooten worden vande ba-
ren ende golven der zee: maer daerom
en wordense dooz haer furie niet om-
veer ghelwoopen / also en hoop ick oock
niet te vallen dooz de boosheyt vande
noemelijck vallende mensche. Welcke
straffe reden den Ridder grootelijck ver-
schriekten / dan ten lesten dochte hy wel
dat het onstaende geselschap haer dooz
alsulcke woorden anders dede gheym-
sen als haer herte begheerden / oft datse
daermede een vuyt wilde bueten / om te
proberen de sijnheyt van zijne volstant-
dighe liefde / weshalven hy gheene con-
ragie en verloor / maer antwoorde:
De vrouwe nae mijn bedencken so en
sullen u de alder wreetsste Dieren niet
moghen misdoen / om dat ghy beleefder

zijt als de selfste coxtopfie noch teghens
u begeerte te gebruiken eenich gewilt/
om dat ghy de crachte hebt / in u selfden
gesiene perfectheyt / van te versoeten de
alderbarbaerste ende wraetste herten/
welck sonder dan soo wreeden mensch
over hem selfs willen zijn / ende hem be-
geeren te onteeren met ten eenighe qua-
de saeme / van u pet te coxt de doorn / ick
geloove niemant / maer tis de geloon-
heyt vande Jonckvrouwen alles int
quade te nemen / verdeelende een neghe-
lyck by haer selfs / als seer vercrij en
bequaem zijnen om de arme Jongmans
te misdoen / het zijn in haer in liefden te
doen branden / door haer gratieus ghe-
sichte / oft haer misprijfende door ho-
werdighe woorden / oft haer te doen
desperere van alle hope. Aengaende van
mij ick draegh als sulcken affectie / ende
gunste tot de schoone Jonckvrouwen/
dat ick tot in Indien soude gaen soc-
ken / ende bevechten die gheine die haer
reuch qudet oft onghelyck mochten ge-
daen hebben / om dat ick de werelt sou-
de willen verlossen / van alsulcke linden
biemen met alle redenen soude behooren
te achte vande van alle eere en dencht/
in welcke ick een peghelijck gheloof met
mij over een te comen / nochtans Me-
vrouw indien ghy teghens dit de voor-
der natijre / ende alle redenen eenige
misdoeninghe ontfanghen hebt. Zoo
presenteer ick mij onder dinstent Ridde-
ren / daer van ick de minste ben / u van
alsulcke ongelijck te wrecken / al soudet
noch gheschieden met groot perijckel
mijns levens / ja teghens mijn eyghen
selfs soude ick vromelijck de wraecke ne-
men / indien ick eenichsins misdaen
mocht hebben / want ick mij weerdich
soude achten alle de toornenten des we-
relts / tot de straffe van soo seeliche foute
/ daerom gebiet alleen / want de
wercken in alles mijne woorden ghe-

lycken sullen / welcke reden de Jofvrou-
we soo groote blischap veroorsaecken/
datse seer vreesden die niet langer te sul-
len comen gheverusen / welckben in
den Ridder van zijne belesde presenta-
tie bedandelen / ende quich op staende
voet tot nae haer Camer / alwaerse met
groote vreesde seer dinnwils overlaet
de veersu van haeren Ridderich / maer
hierentusschen wordet haer noch een
anderen bries verhaantrecht / van een
pagie die haer ontfouten / den wereldom
opdoende vout daer in geschieden na-
volghende.

T Is tot mijn groote leetwese
die vrouwe / dat dit papier
den naem van moepelijc vallen
by u sal moeten vinden / en mi
verstandelijck wesende / nochtans dient
om u te verstaen te gheben / de groote
dwoeshert die dagelijc sonder te comen
sterben / is doodende mijnen bedructen
gheest / die veel ter belevendige stemme
als het doode papier soude wenschen/
om u te openbaeren zijn onbreckelijcke
liesde / maer de perichter en Schipper
bedwongen wordende door de onstu-
re golven vloede in overvloet in ha-
re schepen verlaten die om datse die niet
langer en comen bewaren. Ende sin-
ten haer inden boot inde genade vande
baren / in gelijckie manieren worde ick
bedwongen te verlaten / van u metten
monde te verclaren de droevige nich-
colie van mijn ziels / om dat mij sulcken
sabeur niet en wil gebeuren / dan moet
mij begeben om u sulc te doen verstaen/
door de stomme Letteren die nochtans
niet en sullen laten van u door haere be-
druydenisse te spreken / dat alle de ma-
nieren van sterben ter werelt ghesche-
den de / mij veel behaechelijcher sullen
vallen / als het lijden dat uwe werelt
mij aendoet / dencht doch dat de heiliche
Goden

roden / hoe wel sy beven alle andere
weet zyn / nochtans ontfangen de of-
finghen der menschen / om daer door
oversichten hare gronwelijche wer-
tut / ende laet daerom uwe wreech-
te byde haere minners niet en behoort
melecker te worden / ten minsten mijn
oet in offeringhe ontfanghen / sonder
soo langhe te laten suchten en wee-
nen / in soo broevighe miserie / want
is den overwinmer veel meerder los-
st haer haestelijck doet sterben zyn sla-
ve oft hem verlost / als dat hy hem mi-
serabelijck houde in een ghedumrige sla-
verrie. Neemt dan van my eendwich
de vrouwe dit onlijdelijck verdriet /
et door de doot my toe latende te ster-
ven / oft door te vergummen / het gheene
at allen soude comen onderhoude mijn
wen / in te leven t welck ich alsnoch ghe-
wete / maer in een swaerder als de doot
vallende droefheidt / ende pijn daer in
is nochtans sal blijven.

Vwen onveranderlijcken mzer
ongheluckigen Dienaer, ende
ghetrouwe slaave.

Alphonse.

Ghelijck den Donchaert twas-
ter alsoo onbeguaem / ende on-
smaerkelijck ghevalt als hem
den goeden wijn soet ende ge-
ruchelijck dunckt te wesen / in ghelijche
manieren bevent Hofvrouwe Elisabet
esen hies also moepelijck vallende / als
aer de veersen van Rodrich playsandt
hem te zyn / waer van sy opde selfste
te ghewoechsame ghetuyghenis gaf
hoorende in dursent stücken het schij-
en van Alphonse / t welck sy bescha-
lijden met hooberdige ende sotte ver-
tetentheyt / maer bestondt wederom
p nieuws te overlesen met een groote af-
ertie de veersen van Don Roderic / die
byaef / perfect ende alleen inde weereit

weerdich achten / om van haer gausse
toeghedraghen te worden. In sulcker
manieren dat in haren gheest logeerden
de haete endeliefde / waer van de con-
trarie natupren te beter dede ghevoelen
de machte vā alle beyde te meer bemin-
nende door de haete vanden eenen / ende
te meer hatende door de minne vanden
anderen : Hierentusschen quamender
meuwaren int Hof dat de Moeren in
Castilien gevallen waren / ende aldaer
alles introofden weshalvē alle de hies-
ste Soldaten derwaerts moeste. Wact
in onse twee Ridderz de leste met en
waeren vande handen aent ghelweert te
slaan / maer betoonden een pegelijck van
haer een groote couragie / om te mogen
winnen de gunste van hare alderlieffte /
in welcken handel het ghebeurden dat
Roderic gevangē creech eenē Capiteyn
van zynen vyanden / dat int gevangen
nemē overquamē hem twee Spaensche
Edellipden die hem zynen ghevangen
met geweld wederom ontnamē / in sul-
ker maniere / terwylē dat den eenen met
hem bochte / teet den anderē met den ge-
vangē Capiteyn elwech. Twelc dē bech-
ten so haest niet gesien en hadde / oft hy
volchde oot terstonts zynen Cameraet /
tot groote spijte van Roderic / die hem so
seer ober de se injurie vergramdē / dat hy
ni geē ruste en conde lebe / so dat de Mo-
re so geringe niet versaecht en ware / oft
hy presenteerden hem voozden Coninck
dien hy te kennen gaf het ongelijck dat
hem geschiet was / biddende zijne Maj-
te willen toelatē den strijt met zijne regē
partte / die hem niet alleene beroofden
vanden prijs van zijne glorie / maer ooc
van zyn eere presenterende haer alleene
te bevechten haer beyde / welcke recht-
veerdige begeerte den Coninck om een
pegelijck justitie te doen niet en conde
weggeren / en gebode haer Roderic sy-
nen gevangen wederom te geven / oft
niet

met hem inden strijt te treden/ op dat God
doog de victorie van de eene dede blijcke
de onrechtveerdicheit van de andere/
daer op de Edelheiden antwoorden/ dat
zy veel liever wilden aenblijuen den
strijt als wederom geuen den grotinge-
nen/ dien zy haer in den rechtveerdich
achten toe te comen/ als die ghenoemt
hebbende mette wapenen inde hant/ int
velt vande slachtinghe/ wylshalven den
Coninck de Campvechtinge ordiner-
den/ niet als sulcke conditien dat Rode-
rick soude vechten teghens haer beyde/
des soude hy niet hem inden brenghen
eenen tweede int begynsel oft gebruyck
den strijt oft t selve alleene volbringe
soot hem goet docht. Egheerucht van
welck toecomende gheuecht bestonde te
loopen doort geheele Hof/ daer van een
pegelijck sprack nae zijn goetduncken/
de eene verdegghende de saecke van Ro-
derick/ ende daer sprackende ter con-
trarien/ maer boven al wort de schoone
Elizabeth daer mede gequest nu niet ho-
pe ende dan niet vrees/ die in haer boue
maten seer verdroten/ alle hoorden dat
hem haeren hoochmoedigen Roderick
niet en wilde geueerdigen: Menant tot
hulpe te versoecken in dese periculouse
saecke/ maer nam voor hem tegens do-
pinie van een pegelijck die alleene int te
rechten/ welc sy achten een groote licht-
veerdicheit te wese gelijck inder waer-
heit was/ want Hercules niet alleene
teghens twee en wilde vechten/ maer
van hem te verweren om zijn leven te
bewaren wesen in den noot/ en behoort
nienant te verachten/ welcke presuntie
van Roderick van dese ellendighe ver-
liefe Jofvrouwe een groot hertseer
veroorfaecten/ nochtans en liet sy
niet van te boven te gaen die ordinari-
sche geesten der vrouwen/ inde welcke
van een periculouse saecke gemerndijck
een benade vrees veel meer plets

heest als een couragieuse hope. Maer
se verdroten haer niet wese niet te ho-
pe op de groote eere die hy soude verer-
gen/ inden hy Maester van beyde zijne
Vanden was/ ende comascerden hem
soo vele moghelijck/ hem mede vrees-
lich ende vastelijck toeliggende alle de
faveuren ende gunsten die haer de eere
soude consenteren/ om dat de liefde al nu
van haer aensicht ende stemme hadde
wech genomen alle de gewenssheden/
in sulcker manieren datse nu gantsche-
lijck geresolueert was/ hem van buy-
ten ende binnen te beminnen/ ende niet
meer te verbergen haer vuyrige affectie/
die bykans een pegelijck bekenit was/
sonderlinge mede den armen Alphonse
die daeromme van rouwen socht alle de
middelen om te moghen vinden de af-
metende sepsene vande onversadelijcke
doot/ ende hierentusschen worden de
gewapende Campvechters inden Camp
ghebrocht/ niet alle de heerlijcke cere-
monien dienen tot alsulcke strijden van
soo hooghe Personagien gheuoornlijck
is te ordineren. De trompetten beston-
den te blasen/ het volck niet een groot
ghedranght te loopen om haer ghesicht
te voden/ ende de Riechters worden
gheordineert ende cryslenden gheselt
rousom den Camp/ om te bewaren
de victorie ende het recht vande strij-
ders/ de welcke niet goede peerde ende
galiaerde wapenen versien zijnde/ be-
stonden elcke partye haer aen een ende
in ordeninghe te stellen/ in presentie
vanden Coninck ende alle het Hofge-
sin/ als nocht vande bedroefde Elizabeth/
die albereets door vrees in haeren geest
bestondt te verbloeden/ de lichtveer-
dighe voornemste van haeren alber-
lieffen/ teghens den welcken de twee
Cammeraten niet ghelijckelijck en wil-
den treffe/ hoewel dat het haer geoorloft
was/ naechen hy haer alleene wilde be-
vechten

lichten/maer liepen d'een nae de ander
 mens hem breeckende altesamen bra-
 lijke haere Landen / sonder haer
 den Sadel te beweghen / nochtans
 idenise voort's daer nae de voeten op
 eerde / ten eynde haere couragien en
 richten te beter mochten blijcken / son-
 der de hulpe van haere peerden / en heb-
 bende een pegelijck een snijdent sweert
 et eenen beeden Schildt inde handt /
 idenise tot den andere / maer int vech-
 te te voet en dedese niet als mette Lan-
 en / wantse Roderick alsin ghelijck
 erviele / die hem int beginsel daer van
 re verbaesde / om dat hy altijt op sy-
 wapenen sach dalen meenigen slach /
 oede soo dickwils als hy neyden te
 en / ontfingh hy voor een twee in een
 elijke tijt / nochtans hielt hy hem seer
 abelijck doende sontijds enige van
 ne vande mette linien tegens de eer-
 vallen / maer de veele treffinghen de-
 in hem bykans verliesen den acstem
 de hope van te overwinnen / want
 in harnas was albereets geheel door-
 lukwen / ende root van bloede op vele
 nieten / ende hoewel dat zijne vande
 in al sulcke saeken niet meer als hy
 en waren / soo en wist hy nochtans
 et (als vechtende teghen twee) aen
 en hijt soude beghinen om dat hy ge-
 alesteert worde / dan vande eenen / dan
 in den anderen / en dan van alle bep-
 te samen : hy was wel sontijts van
 yninghe om den eenen met ghelwelt
 bespringen / maer siet als hy veerdich
 is om hem te overvallen / ende den
 niet af te ricken ende te dooden / soo
 verp hem den anderen daer voore / en
 meerstichden zijnen Cammeraat soo
 aghe te beschermen / tot dat hy hem
 derom oprichten / in sulcker maniere
 et den bemaenden Roderick niet langer
 wijste werwaerts hem te heren / vin-
 de altoos voor zijne ooghen / sweert

van zijn tegenpartye / en een van zijnen
 vyant veertich metten arm om hooghe
 om op hem te doen enige swaren slach /
 soo dat een pegelijck nishope te crijgen
 tot zijne victorie / welck d'aenghesicht
 vande droevighe Elizabet veel dooder
 als levendich dede schijnen / om datse
 van rouwen neyde te steruen / besnip-
 tende vastelijck niet langer te willen le-
 ven / in dien haeren alderlieffsten dat zij-
 ne aldaer verlore / maer op de selfste tijt
 wolerp Roderick zijn gesicht op haer / so
 dat hy haer aensicht aldus bleek van
 droefheit sach schijnen / daer van hy
 oorsacck achte te wesen / de vrese diese
 soude mogen hebben om zijn verlies /
 welck hem dede verstercke zijne crach-
 ten / resoluerende te steruen oft te over-
 winnen / waerom hy zijne vande veel
 furienlijcker over vicle / als hy noch
 opt ghedaen hadde / maer het waeren
 crachten van een arm seer swach / moe-
 de ende swaerlijck bevochten / ende van
 een lichaem op veele plaetsen gequetst / in
 sulcker vorghen dat dese heuchent niet
 langer en durde / als de furieuse blize-
 men / die also geringe steruen alse gebo-
 ren worden / overmits zy gheen materie
 en hebben om langhe te voeden haer fu-
 ricuse crachten / also ghebeurden Rode-
 rich oock / want hy overmits het groot
 verlies van bloede niet langer staede en
 conde houden tegens twee vanden va-
 alsoo groeten moede / als hy dan was
 veerdich om hem te begeuen / niet door
 ghebreck van couragie / maer door faul-
 te van machte / almen hem sach presen-
 teren eenen groeten Ridder ghewapent
 met vergulde wapenen / ende een brave
 plumagie op zijnen Helmet / die den
 Richters oozlof beggerden / om den by-
 stant van Roderick in den strijdt te mo-
 gen treden / volgens de conditien vande
 Campvechttinge / welck hem de Rich-
 ters niet en roude wepgheren / maer
 stelden

De Historie van

stelden mede int besloten velt desen ha-
 ven Ridder/ dien als doen seer veerdich
 de handen aen zijn gelustende sweert
 sloech/ ende scheen eenen anderen hee-
 tor (contende tegens Alacem) te wesen/
 Int gaen nade vanden van Roderic/
 tot diens groote gheluck/ want voors
 na zijne vrients conste viel hy int gro-
 ter swaerheyt voors tot inde plaetse ne-
 der / maer door hulpe vanden nieuwen
 Ridder syrongh hy haestelich wederom
 op de beenen / tot een nieu verhopende
 blijfchap vande droevighe Elisabet/ die
 over den selfen Ridder dupsent geene-
 dydingen sprack met veel loebinghen
 beslupte in haeren gheest dien althit
 te beninnen / om dat hy soo vzaelich
 bystandt verleent hadde haeren alder-
 liefften Roderick / die sonder hem seec-
 kerlych verlooren soude hebben de vic-
 torie met het leven / maer sonderlinghe
 wortse verblijt alsse sach dat de Fortu-
 ne haer aenghesicht / wille ende soerte
 keerbe/ ende het perijckel veranderden:
 in sulcker voegen/ dat het nu al gunstich
 scheen te wesen naede partye van Ro-
 derick/ die nietwe couragie ende crach-
 te greep om dese nietwe bystandt / ende
 en bestonde zijne vanden niet meer te
 achten/ om dat hyse sach seer verbaest
 worden/ en als vreesende haer aenstaen-
 de verlies niet anders te doen als afte
 schutten ende te vluchten/ de scherpsnij-
 dende sweerden van hem ende zijnen
 Cameraten / inder ghestalt datse haer
 ten lesten deden verliezen alle hope/ ende
 de toelatinge des levens versoecken/ het
 welck haer gheaccordeert wordt nits
 datse Roderick soude overleveren den
 gewangen daert ghevecht om gheschied
 was/ waermede hem een pegghelijch be-
 stonde te vertrecken / ende alles onder
 den anderen te loopen. Doch wierp hem
 den grooten Ridder die Roderick ver-
 lost hadde int gedwange/ en ginch wech

om dat hy niet bekent en hadde wesen/
 terwijlen Roderick niet vele trompet-
 ten triumphelijch gheeyt wort int Co-
 minche Palaps / alwaer de Medecijs
 seer neerstich visiteerden zijne wonden/
 die in laich ende swaer om te genesen
 vonden/ maer niet dootelich / het welck
 grootelijch vertroosten Josyphuswv Eli-
 sabet die albereits niet langher en con-
 de leven sonder de presentie van haeren
 Ridder/ waer van sy de beucht / cracht
 en schoonheyt verheften voors een peg-
 ghelijch sonder eenighe vrees. Maer wy
 vergeten den Ridder die oorsaecke was
 van Rodericks victorie/ diene allenthal-
 ven dede soecken: Des niet tegenstaen-
 de so en conde hy niet gevonden worde/
 maer soo haest als men Den Alphons
 menwers en sach/ wort vernoot dat hyt
 was/ die Roderick so bequamelijch int
 so grooten perijckel verlost hadde/ waer
 in sy oock seer wel tresten de waerach-
 ticheydt vande saecke/ want so haest als
 hy Roderick gesien hadde int verijckel
 vanden doot / ende schande te behaeden/
 en Mejos vrouwe Elisabet byrans ster-
 ven van de droefheyt om t'aenstaende
 verlies van haeren alderliefften/ ontstac
 in hem de oude vrientschap/ die so groo-
 te crachte hadde datse hem dede verge-
 ten alle voorgaende injurien en de wa-
 penen inde hant nemen/ om te beschennen
 zijnenouden vrient/ en also te verblijden
 de gheene die hy alleene socht te beha-
 gen/ wel wetende dat hy haer gheenen
 aengenameren dienst en soude connen
 doen/ als te beschermen den gheenen die
 sy meer beminden als haer eigen leven.
 Maer icht geef u te bedencken / in wat
 verbaestheyt haer onse twee Liefheb-
 bers bevonden / siende aen haeren doo-
 telijcken vrant/ verbonden zijn haer le-
 ven/ ende alle hare goederen/ ende datse
 haer ghemechte ende plamsier moesten
 bekenmen te ghemeten vanden gheenen
 die

diese de ruste benomen hadden / welck
 Zoderich zijn eerste farie teghens sy-
 nen ouden vriend deden passeren / ende
 een wijlghs in syn conscientie ghesan-
 taseert hebbende / en wordt hy niet al-
 leene bedwonghen hoochelyck te lo-
 pen het seft des vrientschap van Al-
 phonse: maer oock hem daer over te
 verwonderen / vastelyck resoluerende
 hem desghelyck te doen / deur wat mid-
 delen dat het souden moghen wesen /
 ende sulcke onuytspreekelycke groote
 toetosse te verghelden / alwaert dat het
 soude moeten costen de upstotinghe
 zyns bloets / ende t'berlies zyns lebes /
 ende alhoewel hy haer met swaertlych
 in synen gheest ghequelt wordt / so en
 wasser Elisabeth nochtans niet beter
 aen / Maer verbloecten meer als dup-
 sentmael haer. Fortupne van verbon-
 den te wesen / aenden ghenen die sy
 meerder haers toedroeghe als de doot
 selve. Hier entussche bestonde Alphons-
 se te besperieren van syne liefde / wil-
 lende veranderen bande plaetse ende
 hem absenteren bande ghene die hem
 alsulck onverbjaerhelyck lyden ver-
 doersaechten / om dat hy dorchte dat de
 memoire van syne moeyten groote-
 lyck verminderen soude / deur de heer-
 cheyt bande ghene diese alleene ver-
 doersaechten / maer albevoogens dede
 hy syn wreede Meesterse ten handen
 stellen dese nabolghende Deersen voor
 den adieu.

Naden ick myn droebighe suchten
 van u blasen beere
 Soo en wilt doch niet dragen my-
 dieheyt tot myn pijnne meere.
 Om dat dit eenich goet den ellendigen
 alleene restert in syn bedructhys groot
 Dat geen nydich hert tot de begheerte
 van syn martelsarie wort ghenoot.
 Eplacp zyt toch te vreden met dat uwe

woerthept overbloedich
 My selfs vrant herft gemaect van myn-
 ne dagen voormael's woofpoedich /
 Maer gelijck myne ghetrouwe affectie
 haer vermeerderd ten allen uren
 Also moet ick hoe langer hoe meer uwe
 wreede ongunste besueren.
 Ghy hebt my dupsentmael al clagende
 myn pijnen hoozen verhalen.
 En de tranen in myn droebighe oogē ge-
 sien meer als hondert dupsent malē /
 Eplacp wat wilt ghy dan meer sien als
 myn lichaem int graft doot.
 Alleene de wreede doot can verlosse den
 ellendighen van syn ongheluc groot.
 Ghy hebt gesien van myne groote liefde
 ghetrou dupsent crachten.
 En thuy van uwen oogen my dagelick
 consummeren met ghroote machte /
 Indien ghy dat dit openbaer lyde kent
 so behoort ghyt immers te ghenesen.
 Oft te consentereen datmen u wreede
 noemt te wesen.
 Wreer met een groote strafheyt ghy u
 teghens mypoocht.
 Op dat ghy in myn groote ongheluck
 glorieeren meucht.
 Maer weet schoone Jonckvrouwe dat
 de overwiner mag her eere verrijcht
 Da gebage te houdē de genē die hē selfs
 oer zyn machte buycht (niemat meer
 En hoewel dat in uwe huyt dochshes
 verdziers als ic kunne scheppē soude
 So en cunt ghy nochtans niet veletten
 van dat ic my voor geluckich houde /
 Om te zyn van so groote schoonheyt al-
 so amoureux
 Dat ic in die te beminnē voor plaspier
 moet achten myn lyden rigozeus.
 Ich wil u dan beminnen en seer pdel
 achten nu
 Het groot verdriet welck compt van
 myn liefde ghetrou /
 En die gheluckich estimeren gelijc den
 wechgaenger den claren dach / bandiē
 Hoewel dat hy sonder de pijnne sūe hetste
 niet

niet passeren en mach.
 En dient dan niet schoone Jonckvrou-
 we ondanckbaer toezet en straf/
 Deit u straf hept mijn liefde te doen
 verminderen of nemen af/
 Het gebalt my te sterben / het behaecht
 my in lamentatie te zijn /
 Want niet en valt my soo plaspant als
 t'uyt t'welc my doet vallen in verdwyn.
 Eplacp ick moet u herinneren al ist dat
 ghy my schadelijck jzdt
 Onweerbich van eenen liefhebber die
 he om uwent t'wille noyt en verbiht/
 Waer t'weernste datter ist en can my
 geensins berouwen/
 T'gheen dat de Goden bedwinght en
 kunnen wy niet gheschouwen.
 Ich weet dat in uwe liefde sal vergaen
 de memorie mijn
 En mijn droebichz conde hert noch te
 ges t'uyt bā uwe hate gesmolte zijn/
 Waer ick benin dese toymente ghehe
 eenē ōgeluckigē Capiteyn gaet smake
 De mop ē die hy leyt deur de hope om
 tot de victorie te geraechen.
 Om u dan niet meer moeyelijc te vallen
 o hemelsche Jonckvrouwe/
 Soo gaen ick deer van u sterben met
 herten berouwe/
 Siet al sterbende moet ic u noch beha-
 gē int eynde bā mijn lebe (zele alleen
 Overmits om u te geliche dese droebi-
 ge in dit eersche lichaē moet sweven.
 Adieu onmenschelijc hert ick sozgh dat
 noch de opperste macht
 Uwe strafhepe sal straffen nadien ghy
 niet en neemt acht/
 Opt sterben vanden ghenen die om u
 van verdriet gaes te maken quijt/
 Hem selven vant lehen te vercoec swa-
 richept en heeft ghemaectet niet.

DE Jonckvrouwe dese heersen le-
 sende/en gebachtich wordende
 de weldaden die sy vanden tijt

der ontfanghen hadde / en rōnde haer
 niet onthouden van te beclage zyn on-
 gheluck / maer sy en cost het niet rene-
 diere om dat alle hare macht bedoon-
 gen worde/ deur de liefde van Goderich
 die sy meer bemiden als alle andere
 saechen ter Werelt / in sulcher maniere
 datse sonder antwoozden den misera-
 belen Alphonse toe liete / dat hy despe-
 raet uyt hare presentie scheyden/ om in
 de hasarden ende perijckelen den doot
 te gaen soeken/ terwylten Goderich ge-
 nas vande monde des lichaems / maer
 niet vande ghene die de liefde gemaect
 hadde in sijnen gheest / daer van hy
 nochtans voopten / cozte verlichtinghe
 nadien hem seer gunstich was de hant
 diese conde ghenesen. Van ghelijc den
 afgunstighen Themistocles ober de
 victorie van Miltiade en conde hy niet
 gherusten / alsoo seere bevingh hem een
 crachtighe begheerte om te verghel-
 den de ontfanghene welbaet van Al-
 phonse / maer den Hemel die hem ver-
 goft hadde het s. deur van sijne alder-
 liefste en wilde hem niet vergunnen
 dese andere welbaet / latende die ghe-
 heel ende perfect voozden couragies-
 sen Alphonse / in plaetse vant verlies
 van sijne Wersterfse hem by sijne vriet
 Goderich onthouden wordende / den
 welcken soo haest niet genesen en was/
 ofte hy bestonde hoe langher hoe meer
 te fantaseren / so opde verbintnisse die
 hy aen Alphonse hadde als op sijn ey-
 ghen liefde / in sulcher manieren / dat
 hy viel in een dubbelde quellinghe / die
 hem soo miserabel en droebich maech-
 ten / dat hem verdzieren langher te le-
 ven / besnupende alles te verlaten om
 Alphonse te gaen soeken / ende hem
 rghewaerts te quiteren. Bkennenende
 albereets (voor een begtasel van dien)
 openbaerlijc teghens alle de Werelt/
 dat niet hy / maer Alphonse de Vic-
 torie vercreghen en hem rleben be-
 schiet

thert hadde/en datmen daeromme
ten alleene alle de eere behoorde toe
e schryben/ welck hem noch niet ghe
noech en was/ maer toonden hoe lan
gher hoe droeviger ghelaet/ daer van
hem zijne Elisabeth wilde vertroosten
nae alle heur vermoghen / maer de be
ghierde van ghelyck wederom te doen/
sijnen weladert dede hem vergeten al
le vertroostinghe ende andere gebach
ten dan tgeluck wilde hem beginnen
dese nabolghende weldaet. Alphonse
inde crijch sijnde teghens de Moorsen
in meeninghe van aldaer een eerlyc
ken doot te vercrighen tot de Medirij
ne van 3. in droevighe pijn e. wordet van
heer iupden ghebanghen ghenomen/
nae dat hy de plaetse rontsom hem met
dooden bestropt hadde welck Goderie
ghebootschapt wesen de/ dochte eenighe
bequame middelen te vinden om hem
te helpen/ en dede zijne Moorschen ge
banghen Capiteyn (daer voer hy vele
ghelikepden refuseerden) presenteren
voer Alphonse maer die en vout uer
ghens sootware slavernie als de ghe
ne die hy hadde moeten beproeben in
Castulen. Waerom hy weygerden
upte ghebanckenisse te comen / als
begheerende een ewighe absentie
vande plaetse ende sake / die hem al le
brude geduylichelicken deden sterben/
dan den Coninc begheerden om zyn
hertnerkighe resolutie so braben God
der niet te verliesen/ hem ghebedende
upte comen op de onderdanicheit
die hy hem schuldiich was/ so dat hy
bedwonghen wort de ghebanckenisse
te verlaten hoor den ghebanghen van
Goderich/ die hier met nochtans niet
te weghe en bracht eenighe verlichtin
ge vade verblintnisse die hy tot Alphonse
hooft/ want sonder Alphonse en was
hem niet alleen niet gebleven de geban
ge die hy voer hem gaf maer soude on
lede en eere verlozen hebben/ so dat hy

hem alnoch gelycke seere aenden brade
Alphonse gehouden te zyn behoude die
so haest niet upte gebanckenisse gheco
men en was/ oft hy nam meer als opt
de wapene inde hant/ sochen zyn grast
inder sijne branden/ als talbereerlycke
ende profficelijcke dat hy tot de eyndige
van zijne quade Fortuue wiste te bin
den. Hier entusschen wort Elisabeth ooc
hoe langher hoe meer onsteeken tot
de liefde van Goderich/ in sulcher ma
nieren dat sy ende Goderich voer heur
namen trouwelijck tusschen heur bep
den te volbrengen/ welck den Coninc
seer goet vade/ so datter niet en resteer
den als de conseteringe vande Ouders
der jonghe Dacht/ welck d'oorfaecke
was datse i met consent des Coninc
wilde gaen besoecken. Waerane heur
Goderich wilde gheselschap houden/
so om qualijck upt haer presentie
te kunnen leven / als oock om selfs in
Persoonen zyns Liefste Ouders tot het
actooze des houwelijck te beweghen/
waeromme sy bepde heur saecken tot
de reyse voodich heetlych in ordeninge
dede stellen/ ende verbrocken met een
groot blijfchap sonder te kunnen be
ken dat de Fortuue machelijck ghe
noech was om haer geluck te doen ver
heeren in een haestich ongheluck/ maer
onderhielden den anderen niet dupsent
liefelijcke t'samencontinghen langs de
wech/ wiens lanchheit sy hier niet ge
neuchlijc ende coyt maeten / acerbent
de also in sekerre bozche/ alwaer sy opten
middach verbeiden om heur te ver
herschen / ende t'noenmael te nemen
welck geendicht wesen de/ lepte hem
Goderich een wapenich te rusten.

Ten eynde alsoo passeren de grootste
herste vanden dach / om dat als doen in
hare meeste machte was de vuyghe
fonteyne/ die welcke met hare groot
te herste dede verbroeghen de bladeren
op de boomen/ leeten upt de Fonteyne/
E z ende

ende dede spijten de drooghe eerde/
die seer na water verlangden om yet
wes te berchsten haeren grooten dorst/
welck de schoone Elisabeth met heure
Camenieren dede wandelen in een ge-
nuechlich dal vol boomen gheplandt
staende / dat de hette die cracht niet en
hadde om te doorbzingen de dichtheit
vande tacken vanden / maer was daer
een alfulken coele ende soete schadu-
we / dat de bloemen ende gras vant
selve dal noch schoon ende in schone
couleuren stonden/sonder bedroeft oft
besmet te wesen met eenighe verjaert-
heyt der hette: so dat de amoureuse
Elisabet aldaer yet wes meynden te
rusten in een gheneuchlycke aendach-
tenisse/maer in plaetse vanden ont-
moetense heur grootste ongheluck/
want daer waeren achter deselve boo-
men verborgghen seg moosche Ridders
om te verheypden eenighe abomur-
re: misshalben so niet langher en ver-
tuchten van ghebanghen te nemen
Jonckvrouwe Elisabeth met haer Ca-
menieren / vande welcke sy verhopten
een groot ranisoen te trecken / ende re-
den doeromme met heur elwech niet
vallen toome / dat de Jonckvrouwe
niet minder bedroeft en maechten/
als den verrader Theseus ellendich
dede worden de miserebele Adriaene/
als hi haer sonder eenighe hulpe lie-
te op de cant vant ober dwaalen deur
de wilde Bosschen/ende genade vande
woyde Cygren Beert ende Leendwe/
niet min erhermelijck als dese verlaet-
helijche Elisabeth/wiens hoope vrech-
de ende blyschap seer haest verkeer-
den/gelpe een Moosgenontig Bloeme
die wederom staft int opghaen vande
Sonne verrijgende in plaetse vanden
miserie/desperatie/ende droefheyt/zy
sloech haer handen ten Hemel verbul-
den de locht niet weemoedich ghetrijs/
ende haere oochshens niet hepte tra-

nen/die als bercken sonder ophouden
ouer heure roovertoghe wanghen
liepen/aenroepende om hulpe niet alle
heur hert den ewiggen Godt / die
den noot valderbest door opperst ende
almachtich doet bekennen/ende gene
dat heur noch aldermeest quelden/was
de gedachtenisse vant verdriet ende py-
ne daer heuren Goder ick in soude we-
sen om haer verlies / welck sy ghe-
uoerschaelm achten te sijn om hem van
rouwen te doen stercken / voben dien
quelden haer oock de haaginghe der
conscientie/over ergoot liden dat se ver-
oorzaect hadde den ermen Alphonse/
maer den goetdadighen Godt wie veel
neerstigher is tot onse hulpe als wy
beerdich sijn om hem te misdoen / en
wilde dese Jonckvrouwe niet plaghen
met so woede manieren van heur ere
te laten rooben deur dese Onchreue
ende barbare Moosgen maer dede haer
ontmoeten twee Ridders / de welcke
soo gheringhe niet gehoopt en hadden
het geroep en claginge vande Jonckvrou-
wen/en verstaen dat hee vanden waer
diese wilden rooben/oft sy resolbeerden
haer sulcken costen buyt wederom te
nemen principalijck den eenen die
Elisabet kennede wort / waeromme sy
bede hare Lancien veldt tegens dese
moosgen/die de gebangenen aen eenen on-
der haerlynden te bewaere gaben en de
resterende bystelden haer in ozenin-
ghe om coragieuslijck te ontfangen de
twee spansche Ridders/die mette eer-
sten loope twee Moosgen uppen Sadel
wierpen / ende daerna alle metten an-
dere de hande hastelijc aet geweer sloe-
ge/en terwylde de gebangene ootmoedige
gebede tot God sloze om heure verlos-
singhe/veele dappere slagen so vā deene
als vande re zyden ghebruycken / die
wes tot opt bloote Lichaem toe bestā-
de te treffen/oock bestāde de wapen-
ne van haer deur te houwe/schuyen op
beete

vele plaetsen/ ende vleys daer deur
e sijnen root herwich in sijn ergden
doet/ om dat de Christenen heur bra-
rijck verhoonden/ om te verlossen
e ghebanghenen. Nochtans cre-
thense handen Mozen booz eenen
ach twee wederom/ als mede day-
verlyck verhtende booz haer leben en-
e booz den buyt/ soo dat den st. got seer
anghe buyden sonder boozdeel van
eene of d'andere partje/ tot dat den
zoosten Ridder bande twee Christe-
nen sijn ooghen sloech opde gheban-
dene Elisabeth/ die alnoch hoe lan-
her hoe meer volherden in heure cla-
hen/ende tarmen: wes halven hy soo
zoote hegeette creeth om haer te ver-
ossen/ dat hy hem op een bande Mo-
en wirop met gelijcke furie/ als eenen
empeest valt op eenige harde Steen-
ofse/ ende cloofde hem met eenen hou-
hoofst op wes aende tanden/ ende ver-
olghende daer nae eenen anderen/ de-
e hy dien oot doot van sijn peert val-
en. Waerintusschen sijnen Camme-
aeteene bande die anderen die noch
enreerden ghelijcke ongeluck dede be-
zochen wes halven de twee lesten met
en ghenen die de ghebanghenen be-
aerden de bluchte namen/ doen gin-
hen de twee victorieuse Ridders byde
fonteynbozen/ende opendoende heu-
e helmen wordense bekent den groot-
en booz Alphonse/ ende den anderen
booz eenen sijnen Cameraet inde wa-
enē/ die de liefde gelijc hen desperaet
naecten/ en so haest als Elisabeth Al-
phonse sach scheense meer doot als le-
endich te sijn/ niet wetende of deur de
erlossinge hare conditie beter was als
an te bozen. Byresen dat Alphonse he-
ber heur soude woercken/ oft als fur-
us haer eere te cozt doen/ ende al wast
hoon datse bewaert wordde booz t'een
a t'ander dan dese ongelucke/ diese so
er vreesde/ so sachse haer doch weder-

om also verbonde aende arme Alphonse
se/ datse hem niet en soude con-
onseg-
gen eenige sake die hy op haer mochte
begeren/ als van hem ontfangē hebben
de bescherminge van haer eere/ende de
verlossinge vā haer lebē/ in sulcher bu-
gen/ dat heur dochte vant quet in een
quader gheballen te wesen. Maer Al-
phonse troch haer seer haest upt dese
sware vreesen/ en viel booz haer bloots-
hoofst op sijn knien/ beroffens de pre-
senteringe van sijn sweert gheheel root
gebetwet zijnde/ int bloet van sijnē by-
anden seggende: We-broute ich en
sal u niet bidden om barmherticheit te
hebben met mijn quellinge/ en my daer
van te verlossen deur uwe liefde/ want
ich weet dat sulken verfoer u seer ver-
dierich soude vallen ende de doot soude
my veel behaechelicher sijn/ als te sien
hebben eenige droefheyt om myne boz-
sake/ maer seer wel sal ich u bidden dat
nadien mijn ongeluck my verooft vant
geluck van uwe liefde/ dat ich daerom
ten minsten sonder langher alsoo mise-
rabelijck te lamenten en mach sterben/
eplacp het sal my noch een groot geluck
sijn te sterben in dese gherustheyt des
geests/ vā een wepnich booz de eyndin-
ge mijns lebens/ in eenighe saken ghe-
dienstich getoest te mogē sijn/ die gene
die ic meer beminne als mijn eygē ziele-
le: siet het is de albergrootste ende leste
verhullinghe van mijne begheerten/
daer ich alnu toecommende ben/ waer
toe sal ich dan langer mijn leben bewa-
ren. Och ic heb veel te lange geleest ont-
alijdt int leben te sien uwe bozeetheit/
begheens my en mijn langdurpnde pijn
ue op dese werelt sonder eynde.

Wat can ich dan beters oft barm-
hertigher verwachten als t'eynde van
miserabel leben/ wilt daeromme ober-
dencken: o schoone Fonteynboze of den
ellendighen Alphonse/ u hupden eenigē
dienst mach hebben gedaen/ twelch ich
gheloove

De Historie van

ghelooft u te sullen geacht worden nae dien dat u eere (die ick weet dat ghy veel meerder acht als het le-
ben) deur mijnen middel onbesmet blijft/ende wilt dan doch- hoor de ver-
gelinge van sulcke welstaet die sweert
bloedich van uwe vyanden in de ver-
wen int mijne/ op dat ghy in eene dach
ontslaghen wort/ van alle de ghene die
u moegelijck vallen/ en ick verlost mach
zijn vande pijn die ick hebbe om u te
verminnen/ na dien dat uwe vasse hoor-
nemen sterckt tot mijnen onderganch.
Maer doch de uersuchepde van desen
ghetrouwen dienste/ die ghy huyden
van my ontfanghen hebt/ uwe straf ryp
in sulcker boeghen versieten/ dat ghy
te vreden zijdt met mijnen haestighen
doot/ sonder langer toe te laten mijn
woede martelissatie/ die sonder te ster-
ben my doet sterbe/ dupsenmael op ee-
nen dach. En neemt dese vaecke ober-
my ghy die my alstijt hoor euen doote-
lijken vijant hebt geacht/ en doet niet
dit sweert eyndige/ t'gene u noch dacht
te strecken/ tot uwe teghenspoet in dese
werelt/ op dat ghy u meucht beroemen
van in eenen dach doot gesien te heb-
ben/ alle de gene die met haere presen-
tie u ghesichte onbehaerelijck geuielen/
oft so ghy noch eenigen dienst begheert
handen miserablen Alphonse hoor dat
hy sterft/ soo ghebet ende t'sal hem een
genuchte ende glorie zijn van u te die-
nen/ Mitsdien dat ghy hem gheloben
sult/ nae dat hy t'selve uytghericht en u
ghebrocht heeft op al sulcke plaetse als
u hert begeert te eyndige zijn droevich
leven. Siet ick heb hoor my ghewonnen
twee dingen tot mijn hoochste gelue in
dese werelt/ te weten/ uwe liefde oft de
doot/ want sonder d'een oft d'ander ist
my onmogelijck te leven/ ic en heb dan
tot het een niet comen gheraeken/
d'arom moet ick toeblycht nemen tot
het andere/ op dat ick in eenigher ma-

nieren verlichten sse maecht hoor mijn
ongheluck h verdziet/ waerom siet ghy
u van u te resolberen. De vrouwe/
ende wat belet u te deser uren van te
consenteren den doot vanden ghenen
die ghy soo d'ichwils sonder leven ghe-
wenst hebt/ alin de ghelegentheyt heur
so bequame presenteert om te volbrin-
ghen uwen wille/ so en wilt niet langer
waarchen van die te verdoen/ maer ep-
lacy ick sie wel dat de stemme niet en
doost openbaren t'gene therre begheert/
eenighe consideratie ofte weemoedie-
heyt onthout u. Maer niettemin be-
merck ick genoegsaem uwe meymun-
ge/ nadien de stilwijginghe te verstaen
heeft/ datse overencompt met de mij-
ne. Welken dan ic gaese int werck stel-
len/ maer de stilwijghende verwoone-
ringe vande Jof vrouwe/ wort deur de
hoordentkinghe van soo droevighe sa-
ke ontweert/ so datse hem is sweert nam
ende soo miserablen wert beletten/ ant-
woordende met de tranen in droogen/
o Alphonse ghy gheeft my groote oor-
saecken ghenoech om te sterben/ ende
mijn leven te haten sonder deur uwen
doot te behoeben te vermeerderen/ de
begeerte die ic hebbe om te sterben/ het
staet my miserabel Jof vrouwe nade
doot te verlanghen nadien cleben my
honderdmael doet sterben in midsen hā
mijne quellighen/ ick en heb niet al-
heel te lang geleest/ nadien clebe my geē
middel en can geben om te schouwen
een verdziet veel erger als de doot/ ten
is gheen leven het leven te ghebaelen
als de doot/ ende de doot als het leven/
eplacy tot al sulcke fortunne ben ic ge-
brocht/ want te lebe sonder u te vergel-
de van uwe getrouwe dienste/ en prin-
cipalijck den genen daer met ghy huy-
den mijne eere beschermt hebt is my
eene doot/ ende u te vergaenen t'gene
ghy hoor den loon van uwe ghetrou-
wicheyde op my begheert/ is my een
doot.

onmoghelijck saecke / want ich heb al-
 liche bedorpe beloofte aenden geenen die
 ik beken iselbe so wel niet meriteren/
 och my so groote preude van sijne per-
 fecte liefde gedaen te hebben als ghy/
 maer de selfste liefde die u bedwingt vā
 op alsulche effectte toe te draghen/ die
 edwinght my oock van hem volstan-
 elijck te beminnen/ wat wilde dan dat
 ik doen sal Alphonse / het is mijn on-
 geluck hier daer en moghen gheen
 mee een selfste saecke ghenieten/ daer-
 in ist beter dat ich sterbe op dat ich
 noch d'een noch dander zijnde) nie-
 mant van u beyden ober my en heeft
 e claghen. Och oft Gode beliesden
 beminden Alphonse dat ich niet mijn
 eben mochte voldoen uwe begeerten/
 nootwaer ich soude in sulcken ghebal-
 derben niet een groote behaghinghe/
 want sonder twijfel my heel min ver-
 spietelijck soude vallen u in dese ma-
 niere te voldoen/ als te vergunnen i-ge-
 te ghy begheert / overmits het een
 u mynder macht is maer t'ander niet/
 naeken een ander besit de bruchte van
 uwer begeerte liefde/so dat my veel mo-
 ghelijck hier is te sterben als hem die we-
 derom t'ontcrcken. Want indien ghy
 deur de rebene wilt marighen nwe
 quellinghe ende passien die geen meer
 machts ober ons en hebben / als top
 haer niet onsen eyghen wil en consen-
 teren/ in sulcher voeghen/ dat ghy son-
 der soo veel verdriets my eerlijck wout
 beminne/ en niet bedroeft zijn van mijn
 langhet te sien dwalen/ onder desen
 leechsten cirkel der Wane / soo soude
 ik noch mijn leven per wies beminnen/
 om te sien eenighe middelen te verrij-
 ghen van u te verghelven soo vele ende
 getrouwe diensten/ende soude u alsoo
 beminnen met een eerlijke liefde/ dat
 ghy van alle saecken my roetommen-
 de sout moghen ordineeren/ als van u
 eyghen selfs wighenomen die ich deur

ghelofien schuldich sy te bewaren voor
 mynen echten man / iac bant verlies
 van myn eyghen leven / soude u li woep-
 nich wercks maechen/indient in uwe
 dienst mochte bestaet worden. Maer
 ich weet dat ghy u niet te vreden stellen
 en wilt met dese vriendeliche presen-
 tation/van wilt veel hoogher vliegghen
 tot de begheeringhe van een saecke
 die up mijn machte is/derhalven staet
 het my bedroefde. Jonckvrouwe toe
 naede doot te wenschen/ die my alleens
 wt het verdriet ende vande blecke des
 ondanckaerhepts can verlossen. Om-
 mers sulc ghy ten minsten daer deur
 bekennen dat ich in leven wesende den
 wille hadde om u te voldoen/ soa verre
 het my voozden pyp van mynen
 bloede hadde verghost willen worden/
 maer niet connende so en weet ich
 uwen verstaorden gheest op my niet be-
 ters te presenteren als selbe bloet. Ont-
 fanght daerom beminden Alphonse vā
 my dese deerlijke offeringe/ ende con-
 tenteert u niet mijn leven/ naedien my
 myn quade fortunne niet en wil ver-
 gunnen/dat ich u een pretiosere saecke
 mach presenteren / ende leent my dit
 sweert op dat het zinnen Meester ghe-
 trou spide/hem weecht vande ghene
 die hy hout vooz zyne meeste brandin-
 ne. Een schoone Jonckvrouwe Eli a-
 bet seyde Alphonse/ten zyn gheen rede-
 nen dat den ontschuldighen lijf vooz de
 schuldighen/daerom en ist oock niet be-
 hooplich dat ghy lict als niet misdacn
 hebbende/indienmen vooz gheen mis-
 daet reechenen wil de deucht niet de
 bewaringe van zyn eere / waerom wilc
 ghy dan u selfs oplegghen/de misdaede
 van enen anderen? naedien de straffe
 behoort te comen ober my ellenbigen
 Gadder/die myn beste gedaē hebbe om
 te bewegghen uwe volstandighe getrou-
 wichheit/ende te fozceren uwen liuften/
 ende rechtveerdighen wille/ Een/neem

De Historie van

Elisabet/ich en heb so seer niet bemint
uwe schoonheyt als uwe dencht / nae-
dien ghy mijn niet en moecht zijn als
aen Goderick ghebonden wesende/
deur de heylighe banden des houwe-
lics so beliest my seer wel / dat ghy hem
ghetrouwe blijft / ende op dat ghehee-
lijck volbrecht mach worden uwen
wille (nae gheliefte banden welken
ich den mijnen voeghen) so ben ich be-
rept ter begheerten van u te leven/en-
de mijn beste te doen om mijn ver-
driet deur de redenen te versachten:
overmits ich sie dat het uwen geest be-
haechlijck is/ ende soo verre u yet wes
meer op my beliest/ ghebiet alleenlijck/
ende ghy sult sien die viericheyt van
mijn tozage in u te dienen / waer niet
hy zijn propost noch wilde verhoighen.
Maer hy sach in groote neersticheydt
recht op hem genconten die Ridder
met gebelde Lancien een gelaet toone-
de om hem te willen bevechten wessal-
ben heur Alphonse door vanden ach-
ten/ ende verliet die Jonckvrouwe / die
om een selfste opinie ende byesse van
wederom te vallen in handen vande
onghelovighen. Dezen/ heur peert soo
seere jaechden aisse coste / in een bosch
daer hy ligghende al waerse met byesse
bestonden te verbeypden het eynde van
dit ghebecht terwijlen hem den be-
druesden ghewonden Alphonse berop-
den om te ontfangen die die Ridder
daer van den eenen Goderick was / die
wederom vpt slape gecomen wesende/
en gewet hebben datme zijn alderlef-
ste Elisabet getroost hadde/ ginc te peer-
de met de twee die by hem waren / en
liep geheel furieux met vollen toene na
in resolutie van heel eer gans Africa en
Barbarie te passeeren / als dat hy haer
niet weder vinden en soude/ ende haer
van heeren siende met Alphonse en zij-
ne Cameraet/ meynen hy dat het de
gene ware/ die heur getroost hadde wes-

halve zij/ soer langer te verbeypden/om
heur beter te kene met groote furie viel
op de eermen Alphonse / en sijne Camer-
aet die heur niettegenstaende datse seer
war ware van doorgaende gheberht ver-
weerde tbeste datse mochte / be minnen
heel lieber haer eere met het eynde van
heur leue te meer verciere/ als die te be-
grabe in ee schadelijcke blachte / so dat
de sichte seer heftich was/ maer ooc seer
coot / wat Alphonse seer gequetst ende
moede sijnde/ overmits de neersticheyt
by hem gedaen inden doorgaende sichte:
om te verlossen die alder liefste vanden
geenen die alre zija beste dede om hem
te dooden/ en coste niet lang weerstaen
den verschen ende dapperen eem vande
furteusen Goderick geassileert worde-
de van twee anderen/ also versich en wel
ghemoet / als in sulcher voegen dat hy
den ellendige Alphonse seer haest voor-
doet ter eerden vande vallen/ ende bege-
rich wesende van sijn leuen trat hy ooc
voort vande peerde/ en ruckte hem den
helm af om sijn lichaem ende hoofd van
een te scheppen / of hem tswaert inde
heele te stecke/maer siende dat het Al-
phonse was/ dien hy soo miserabelijck
tot het sterben berept hadde. Niettege-
staende dat sijn leuen ende alle sijn ver-
moghen aen diens groote weldaden so
hy van hem ontfangen hadde/ verbon-
den stonde / bleef met dit ghesichte in
groote verwoondcinghe ende droebte-
gept slaen/sonder eenighe beweginghe
ghelijck den neerstighen repser hem in
groot verdriet maer ophoude / ont-
moetende een ghebroucken brugghen/
ooc de welcke hy noodijck moet pas-
seten om sijnen cours te volbrenghen/
ende in desen grooten angst was hy
meer als hondertmael in meyninghe
sijnen pontsaert te doen passeren deur
zija eygen heele/ in plaetse van te deur-
stecken den ghenen die gewest hadde
sijnen vernempen vbande ende was
oude

onbekenden brient / hy beschuldichden
de Hemelen ende verbloechten sijne
fortupne / van hem ghemaect te heb-
ben. Door denaer handen genen die hy
niet so ghele arbeits en moepten soch-
te behaghen / ende te dienen om niet
danckbaer te wesen van de groote
moepen / daer met dien boozmaels zijn
ere ende leven beschermte hadde. Hier-
intusschen was Alphonse door die fris-
he lucht die hy gheschept hadde / we-
rom tot hem selven ghecomen / ende
ende dat sijnen vpant noch langer op-
telde van hē leuen te nemē / seyde hy:
Heer Ridder waerom stelt ghy langer
ot uwe waerhe te nemen / wat ont-
it uwen eren van dat hy niet en be-
reemt het leuen my? die gheen play-
er noch eenighe blytschap en hebbe
moghen vinden op dese werelt / soo dat
meerder geluck hoop te vinden inden
doot: volbzenght daerom / volbzenght
och uwen wille want ich van u handt
doodt niet ontfanghen en sal als
peedt en straf / maer als een gheneu-
welijche ende gheluckighen saethe / na-
en my niet soo behaechlych en valt
het sterben / niet soo berodzetelich
het leuen welck my desen dach de-
soecken in dupsent perckelen ende
moepen: nu moet Godt almachtich
nauwelijch ghelooft zyn / van dat dien
gheromen is / na dien ich daer in ber-
oop te gheraecten tot de haben der
richedot / op welcke woorden Rode-
ch deur groote droefhept nauwelijch
reanet worden en conde / doch ten le-
in zijne dwalende Gheesten deur de
parasie des droefhepts wederom ber-
reint hebbende, wierp hy sijnen Helm
om hem te doen kennen van sijn
an alderberminste Vriendt / ende
de hoe wel dat u de doot ghenaecht /
in sijde nochtans veel gheluckigher
si ich.

Wazaben Alphonse ghy starft ghe-

luckelijch in groot eere / daer ich moet
sterben in berachtinge van alle de We-
relt / om in plaets van danckbaerhept
wreedelijch te hebben doen sterben den
Vader van alle mijne weldaden.

Commen sehelijche fortupne: o wre-
de Hemelen. Omiscrable destinacie
o valsche wapenen / die vanc leuen hebt
gaen berooven den ghenen die u de
eere bewaert heeft / daer met ghy booz-
maels gheeert wordet: Mostich dus
langhe int leuen blyben om bewaert
te worden / tot alsulcken ongheluck van
te zijn een Door denaer / handen genen
deur wotens middelich alleen int leuen
ben? Eplacp Don Alphonse siet hier
den miserabelen Roderich / die om hem
aen u verbonden te vinden met sijne
eere / ende leuen alle middelen socht
om u ghetroouwelijch te dienen / in re-
compensie van uwe groote weldaden
die teghens my te boven ginghen alle
vergheldinghe / maer in plaetse van
dien heb ich u vilerlijch doen ster-
ben / moghelijch om beschermte te heb-
ben de eere handen ghene die ich soec-
he / r welck my ghenoechsaem te ken-
uen te geven dese doode lichamen der
Door den / die ghy te mijnen dienste va-
nantelijc de doot hebt doen beproeben.
Och mijn beminde brient / die niet soo
bele ghe vrouwe ghetupchenisse te my-
werts hebt bebesticht uwe vierige vrie-
schap / most den doot ontfange vā mij-
ne wreede en ondancbare handt. Eplacp
om dat my u leuen veel liever was als
alle dingen ter werelt / soo hadde ic het
behooren te beschermen teghens alle
personen / ende uwen doot veel eer te
gaē wreacken tegē onse tegewoonders
op d'ader zijde des werelts / als dat die
ongestraft soude hebben gebleuen / met
wat grooter wreethept behoort dan te
nemen over mijn eyghen selfs: eplacp
waerom en can ic niet hondertmael de
doot lyden / om mijne groote misdaet

na mijnen wille te weeten. Maer al-
 eer ich t selve int werck stelle / soo bidde
 ich u o mijn beminde vrient / dat ghy
 mijne groote misdaet doch niet geheel
 uyt u ghedachtenisse en laet bannen mij-
 ne vrientschap / maer laet de soete Me-
 morie van de erre die Goderich eer tijds
 ontfanghen heeft / deur de Minne van
 Alphonse / doch vergeve de misdoenin-
 ghe banden ghenen die zijne misdaet
 regts u hemselfe geensins en wil quyt-
 schelden / maer hemselfen becliefte om
 u te boldoen / laet daeromme doch toe
 dat ich u een teeken van onse oude
 vrientschap huffe voorden lesten adieu /
 ende reeckent get deerlijch septe / welch
 de wechheit der hemels ende niet mij-
 nen eegen wille my heeft doe volbrin-
 ghen / niet tot soo grooten misdaet dat
 ich daer deur verliesse uwe gratie. Maer
 o beminde ende victorieuse vrient ont-
 fancht van my dese bloedige wapenen /
 die ghy hier voormaels uyt het graf
 der oneerlijchheit hebt getrocken / ende
 oock met hant mijnen bloede / welch
 alsoo heet is om u ober hemselfen te
 weechen / dat ich het gae opofferen in u-
 we schaduwe. Ontfanght daerom dese
 deerlijche sacrificie van uwe misera-
 bel vrient / die niet dierbaer ders en heeft
 om op u graf te storten / noch niet weer-
 dighers om die vlecke van zijn saute
 af te wasschen / ende hier niet wterp
 by zijn harnas om leghe / bestonde
 zijne cleederen te scheuren / ghelijch
 Sint Furicus ghacep by sijn sweerde
 om hem selfen te dooden. Maer
 Alphonse die noch een wepnich levens
 versterden / beletten hem sulchen wee-
 den septe: ende septe. O Goderich
 doet wech / doet ewech uyt uwen
 gheest dese quade opinie / van dat ich
 van u de doode ontfanghen hebbe / u-
 wen wille en is niet geweest my cleven
 te nemen / nae dien ghy my sijt eenen
 grooten vrient / so en kent ghy van oock

niet zijn een verhoort van mijn da-
 ghen: maer is daer van veel eer d'oor-
 saecke rangelinc oft de nijdicheit beg
 hemels / die wilde doen eyndighen de
 wepnighe ruste mijns levens / daer ich
 in languerden: daeromme en wilt niet
 denken dat ich reghens u soude ont-
 fanghen hebben eenighen haete / want
 ich sweet u Goderich mijn vrient / dat
 ich u noyt so seere benint en hebbe als
 in dese reghenwoordighe ure / siet de
 doot en heeft niet machts ghenoech
 om te niet te doen onse onbrechelij he
 vrientschap / ende ghelooft vlijchlich in-
 dien ich nae mijnen doot noch eeng
 coste sterben om te beschermen u leven /
 dat ich my met groote begheerten sou-
 de presenteeren tot alsulke moeyten /
 om dat mijn vrientschap t uwaerts
 niet gherupnieert en can worden / als
 deur de rupmeringhe van haer fonda-
 ment daerse op gheboortet staet / t welc
 is uwe deucht die als vereenicht zijnde
 mette Goddelijche liefde niet on-
 derdanich en is / noch de doot / noch ver-
 ganchelijchheit / om u in voozgaende tijt
 hier van openbare getuyghnisse te ge-
 ven / ich my absenteerden uyt het hof
 om niet meer schadelijch te vallen / de
 volbringhinghe van uwe begeerten en
 daerna Fortupne loopende om dit mi-
 serabel leven te wisselen / vooz een eerlic
 sterben ben ich ontmoeter seechere
 Mozen / die uwe alderlijcke ghevangen
 met haer namen / waerom ich die om u
 ende harer wille corasien selijc bedocht /
 en Godt die de justitie beschermt / heeft
 my daer van de Victorie verleent / ghe-
 lijch ghy meucht bekenen byde licha-
 men der dooden die hier op deerde uyt
 ghefcrecht ligghe / soo dat ich my vast
 bereyde om uwe Elisabet wederom
 te brengen / doen ghy arriverende my
 ende mijnen Cameraet naemt voozde
 ghene diese ghecoft hadden / waerom
 ghy met ons bestondt een kuytrich ghe-
 becht

recht twelck een eynde genomen heeft
 deur het naeckende eynde van mijn le-
 ven. Nu hoopz Goderich indien ghy
 vericht daer niet misdaen te hebben / en
 op derhalven eenige retribensie schul-
 dijk te wesen / soo bidt ich ende begit eer-
 lan u gelofte dat ghy om die te volbrin-
 gen my wilt overleven: want is my
 verlies ghenoeth mijn leven te verlie-
 ren / sonder dat mede te niet gaet het
 ewe / twelck noch plaspant ende behae-
 lighelich sal wesen de gene die ich meer
 als myn eygen selfs eerlicke bemint heb-
 be. Daerom bidde ich barmherticheyt
 te willen hebben met my ende my niet
 te wepgheren dat ich haer mach doen
 door mijn en doot dese deuchtelijcke
 welbaet / van oorzaken te wesen dat ghy
 eerst twelck haer sonder twyfel een ont-
 preeckelijck bezuchde sal aenbrengen:
 Accordeert my dese gunste mijn vriend
 op dat ich al sterbende mach segghen
 dat ich haer met een gert. uwe affectie
 tot in mijn leste toe ghediens hebbe
 naer denck: gheenings my te boldoen
 niet de toercke die ghy sout moge ne-
 men om mijnen doot ober u selfs lebe.
 Neen / neen / doet wech dese sotte be-
 geerte / en leeft blijdelijk met uwe El-
 laberth / die u in haere ghenuechelijcke
 omhelvingen sal doen vergeten de me-
 mozie vant verlies dat ghy acht te heb-
 den by mijne doot / hoewel dat ghy daer
 deur verliest uwen alder ghetrouwen
 vriend die opt ter werelt leefden. Maer
 Godt die u aen my alsulchen vriend ge-
 gheben hadde / can u deur syne al-
 machtighe macht ooc wederom eenen
 anderen desghelijck verleenen / oock is
 de doot een gheimeyne wer die een pe-
 gelijck moet onderdanich in deur den
 wille van Godt also ingestelt: niet / men
 moet hem boegen nade geliefte Gods /
 die niet en doet als tot ons proffijt.
 Neempt dan dese resolutie / ende en
 juelt u niet meer om een saecke die an-

ders niet zyn en mach / ende zyt ghe-
 dachtich dat ghelijck ich geen dinc ter
 werelt te swaet gheacht en hebbe om
 u getroustich te zyn / ooc also gren dinc
 te verduerich te ochte om na my te le-
 ven: nadien ich u daeromme bidde upt
 ghynt mijns herten / op dat ghy over
 mijn lichaem ooc moocht bewopen t'le-
 ste eff: tie datmen ober yemander mach
 ghebruycken in dese droeffelijcke we-
 relt / welc is de begravinge. Ende hier
 met adieu u jijn beminde vriend Goder-
 ich / laet my nu voortaan besich zyn met
 de salicheyt van mijn ziele die ich bebe-
 le inden handen / handen almachtigen
 Godt: Godebadighen Godt / wilsse
 salveren op datse in ruste mach leven
 by u / ende tot dancksegginghe van ha-
 ren schepper: Ende hier met de ooghen
 ten Hemel slaende / seide hy: ach heb ge-
 sondicht Heer / ich heb ghesondicht /
 maer en wilde niet ghenoemt worden
 onsen Vader / en niet onsen Richter /
 indien ghy dan alsoo wilt zyn / so irac-
 teert my als eenen barmhertige vader
 zyn verlozen ende verloren hebben. Lant /
 niet als eenen straffen Richter / maer o
 Vader van onse Vader ontfanct mijn
 benaude ziele: Adieu beminde vriende
 Goderich / comt ende rust my door den
 lesten adieu / ende sluyt my mijn sterbe-
 de ooghen / ende hier met woxt zyn zie-
 le verlost upt hare droefvige ghebanche-
 nisse / latende het doode lichaem vallen
 inde armen van Goderich / die daer bo-
 ven op hiel gheheel upt jijn selben van
 groote droefheyt / met gheene minde-
 re sojme des doots als synen overle-
 den vriend Alphonse / maer ten lesten
 synen / wacken geest wederom herwert
 wesen / soude hy hemselven sonder
 twyfel misdaen hebben / sonder de be-
 lemmighe van jijn geselschap / die deden
 ophouden syne furie / maer niet syne
 droefheyt / want die gheen eynde en
 conde nemen als mit eynde van jijn
 leven.

leven. In sulcker buzghen/dat hy son-
der ophouden suchten/en sijn ghesichte
vloech/dan naeden hemel/ende dan op
het doode lichaem sijnen vriend/sulcken
vrienden ghelaet overmits de droef-
heyt houdende/dat hy geheelijcken ge-
lecke de ghen e die in heure herffenen
gheturbeert sijn/ ende soude in sulcke
manieren noch langher volhardt heb-
ben/sonder de comste van Elisabeth/de
welcke siende dat het ghebreijt ghe-
spandicht was/ende Goderich van her-
ren (maer veel te laet) aen sijne Wape-
nen kennen wordende/ quam hem soo
langhe vertroosten/ datse hem ten le-
sten met groete moeyten wederomme
te peerde creecht: hoe wel datse om den
doot van Alphonse niet min verdoets
en lede/als haren Man. Maer hy en
was nauwelijcx wederomme te peerde
gheromen/ oft de drie Mozen die Al-
phonse met sijnen Cammerael ontco-
men waren/ noch acht andere Mozen
tot heur bereregen hebbende/quaemen
ouder heur thienen wederom/soo datse
ontmoeten den bezoefden Goderich
met sijne Elisabeth ende haere twee
Jonckvrouwen/ sampt de drie Gidde-
ren te weten/ sijn twee Cammeraten
ende den ghenen banden dooden Al-
phonse/ wiens lichaem sy met haer
hoerden/ als de boozsepde thien Mo-
ren haer quamen bestryden tot een
nieuwe beancrscheit bade erme Jon-
ckvrouwen/dan sy en waren nauwelijcx
oenden anderen/oft Palmerin met sijn-
ne vijf Cammeraten quam heur te hul-
pe/ welck de Mozen wederom dede
vluchten en hielt daer na met Goderic.
Het boozsepde discours als booz int be-
ginfel van dit Capittel verhaelt is/ en-
de de boozgaende droeffelijcke Historie
verstaen hebbende/ en condon sy haer
alle ses niet onthouden van met de an-
deren deur barmherticheyt te weenen.
Desniettegghenstaende en lieten se niet

ten bezoefden Goderich ende de be-
zoefte Elisabeth het beste te ro stem-
datse mochten/ haer geselschap houde-
de wes opt naeste Casteel dat Elisabeth
toequam/ alwaer Goderich lichaem
van Alphonse dede Balsmen ende met
alsulcke zote ter eerden henge als sijne
deucht meriteerden: maer aler he-
grast hem noch tot profijt hande mo-
men otfinghe/ nam hijt doode Li-
chaem in sijne ermen/ende sepde daer-
ber de leste claerheijcke rouwwoeden.
Och edel Lichaem daer booz: jits in lo-
geerden d' alderperfecte ziele die opt
bade hemel daelden: moet ic als mi-
rabel sijn van u sonder leven te sien om
mijne wil. Splacp bey: oorden ghy al-
so ellendich te sterbe/ nadien ulwe he-
lighe deucht niet alleene en heeft te bo-
ben gegae de weethz der hemel/maer
oock u eppen begeerte. Neen ghy booz-
waer/ maer veel eer behoorde ic mi-
rabelijck te vergaen/ die niet en ben als
deur u/ en de wepnich glorie die ic heb-
be is alleene van d' ulwe gebloeyt: Maer
o geluckich lichaem/ghy mencht u wel
geluckich segge/ nadien ghy gaet in ulwe
W. rustplaetse/ en ic blijf miserabel en in
pijne. Och waerom en ist my niet gheoor-
loft u geselschap te houden/en waerom
word ic inde doot bā u ghescheyde/ nadien
ic int lebe met was vireenicht deur een
vriendeschap. O weede door ghy en behoor-
de eenē niet te robe/ en de anderē lāger
hij te late bā ulwe weethheyt/ wy beho-
ren beyde te logeren in een grast/ daerom
doet ghy my ongelijck mijn vriendē van
my tkerbe te belette. Wāt ghy hout mij-
ne doot lebēdich/ en hercozt het lebe dat
mijne geest nade verlossinge upt dit lic-
hae verwacht. Och Alphonse/sal ic moe-
ten lebe sonder u moet het also sijn? ist
also besloten dat sonder Alphonse mijn
anderde helste sal lebe den droefighen
Goderich/ ha neent: wāt dat de scherp-
te des pfeers niet en heeft kunnen te
weghe

reghen brenghen/dat sal noch volbaen
 lyden deur de droefheyt / dewelcke
 Goden sal dit miserabel Lichaem dat
 geen crachte meer en heeft als de gente
 die de begeerte des sterbens te roelaet.
 Gheminde vriendt hoor vergeldinge
 in uwe getrouwe vrientſchap / hebby
 in doot ontfangen van mijne ondan-
 te hant. *Eplac* is dat mogelijc/neen
 dat en can niet zijn/ich dolt / ich doorm
 de sou Goderich gedoot kunne hebben
 men beminde Alphonse/dien hy meer
 minnen als penant ter werelt/dat
 stan gheenſins wesen/wā Goderich
 te de beel eer dupsent weede dooden
 men sterben/als Alphonse int ghe-
 nigste punct te misdoen. Ten is dan
 der waer: Och Godt het is/want Go-
 derich lebende deur de deucht van Al-
 phonse heeft Alphonse/in plaets van
 een miserabelijc gedoot: O droefheyt/
 ongheluck boven alle onghelucken.
 weerlijcke Fortupue / o miserie son-
 der ghelijck / o doode die beel te langh-
 ſen dalt om my te verlossen: *Epla-*
*c*ueghens uwen danchſoo moet ich
 leven/naedien doode is om mijnent
 lede den ghenen voordien welken
 alleene behoorden te leven om hem
 te dienen ende te behaghen. Och mijn
 minde vrienden ſluyt my doch om
Obis wil in dit gzaft met dit *Lie-*
rum / op dat ich het noch doot mach
 ontfelsen ghelijck ich het anderen tij-
 de lebendich ghedaen hebbe met een
 grote affectie/als geen pretieuſer noch
 kinder ſaerke ter werelt hebbede/
 mach niet ſijn gedel Lichaem/ ſp
 enwillens niet conſenteren. Daerom
 ſij ich u adieu / ende met een ſelfſte
 name alle des werelts ghenuchten
 ontp ſonder u niet en ſullen ſijn als
 droefheyt ende verdriet / ende ſoude
 die elachten noch langhet volherdt
 men ſonder de vertroostinghe van
 die vrienden/ die hem met gheweldt

het doode lichaem uwe ermen trocken
 ende bedent int graf legghen: Daerop
 Goderich in ſien dede houwen deſe na-
 volghende beerssen.

DEn ghenen daer van het Eerrijck en
 conde begripen noot
 De glorie noch vrientſchap in deſe ſteene
 ruſt deur de doot:
 Paſſeerders als ghy aenſchout mijn rijck
 en coſtelijcheyt,
 Soo denet mede dat in my des werelts
 meeſte eer, en liefde beſloten leyr.

De reſte van Goderich leven was mi-
 ſerabel ende vol van droefheyden ober-
 mits de memorie van zijnen oberleden
 vrientſ doot/daer van hem de gedach-
 teniſſe altijs volchden ghelijck de ſcha-
 dume haer printipael: Dienegenſtaen-
 de dat hy aen Elifabet ſulichte die hem
 de doot een wepmich rijis daer nae oor-
 roofden/doende Goderich hoe langhet
 hoe meer beproebē de miserabelen ſta-
 te deſes werelts/daer upt hy hem ber-
 trocke om te ſpitten met Fortupue / en
 paſſeerden de reſte van zijn lede in een
 Clooſter, twelck hy dede optimmeren
 om aldaer zijn ongheluck ende ſonden
 te beſchrepen ende in gheruſt heyt van
 ziele te leven / die hy oock in wepmich
 daghen daer nae met een baſte volſta-
 dicheyt deur een melancolieuſe corſe
 op offerden.

Hoe Palmerijn ende zijne Cam-
 meraren ghevanghen worden by Oli-
 mael Admirael vanden grooten Turc,
 ende vande roovinghen die den ſelven
 deden in Griekenlandt, alwaer Pal-
 merin Laurene de Princeſſe Duracen
 ſalveerden

Het Cvj. Capittel.

Palmerin

De Historie van

Palmerin met sijne Cammeraten bande d'oebigen Roderick geschepten zijnde / ende siende datse alsoec tot de soekinghe van Tienus niet en konde profiteren / keerden wederomme nae haer schip met het welck ses daghen lanck seer voozspoedich voeren / maer den sebesten boben op den oberloop gaende om eenich landt oft schip te ontdecken / wort Palmerin roez oft drie mijlen weerth van hem ghewaer eenen grooten hoop schepen die met vollen seyle tot haer aengnamen / daer van oberste was den Moorc Olimael / dewelche vooz recompenstie van dat hy de Princeste Agzile van Engelandt ghepresenteert hadde aen den turchschen Keyser van hem grooten Admirael gemaecht was van geheel Turckien / ghelijck ghy hier te voozen hebt moghen verstaen / ende alsoe hy vernoemt was vooz eenen cloelien Ridder / hadde hem den Keyser om eenich seyt te doen op die Christenen in oedeninghe doen stellen dese bloote / daer met hy hoe langher hoe nae der aengnamen op Palmerins schip / daer aen de schiplieden wel haest aende blagghen kenden / dat het Turckien waren / ende oock wel saghen datse die niet ontgaen en mochten / om datse die al bereets vooz upt ghesonden hadden ses snelle ende lichte oorlochschepen / die twee vleugelen maechten om heur te beslupen / ende de andere quammen heur voer hoofs aen / wes halven Palmerin tot sijne Cammeraten seyde: Mijn vrienden alwaer de couragie noch macht niet en helpt / daer ist eene soetichheit die te gebuychen: Wy en zijn niet meer als ses ende hebben een seer swaerlastich schip: dat niet langhe en selbe kunnen vlychten. Verhalven is mijn opinie goet te zijn dat wy vooz dese mael ghebuychheit gebuychen / ende patiētelic verbeypē tot dat de fortunne

ons misael sal leeten om wederom te ontkomen / daerom betreucht u alle nae onderen / ende laet my alleene spreke tegens de geene die ons allen comen beppengen: Welcke woorden hy vauwelch upt hadde / oft hy hoorde eenen Capiteyn bande lichte oorlochschepen roepen datse heur solben ghevangnen gheben / vooz Palmerin antwoorde datse selve vriedich waren / indien hy haer altsamen cleven wolde late / welck heur den Capiteyn bersee: kerden / ende heur aenstont ghevangnen nemende / dede hy haer byenghen by zijnen Admirael Olimael / die tot heur seydes: Wel aen en loochert u de waerheit niet / sdy Turcken oft Christenen. Ich en sal u niet lieghen: mijn Heere antwoorde Palmerin / wy zijn arme Christen Ridderen / soekende ons acontuere om te winnen eer ende profit inden dienst van eenigen Prince / geen acht nemende wie dat het is / Christen oft Turck: Indient u derhalven belteft ons upt gratie in vryheit te stellen / so beloven wy u getrouwelijck te diene. Olimael die van geē al te vreedē natuere en was / dese woorden hoorende ende siende dese Ridderen dispoost / jonck en van goede statuere / dochte datse hem grootelick soude moghen dienen / ende antwoorde indien ghy my op u ghesloof wilt soeren niet te vlychte sonder mijn consent / en dat ghy u oock getrouwelich sult gebuychen in al tghene dat ich u luyden sal gebieden / so sal ic u alre wapenen wederom doen gheben ende niet tracteeren als slaven / maer als vrienden / alle welck sy hem swaeren wes halven heur aenstont heur geweer wederom gheben wordē / ende voeren soe langhe tot schip van Olimael tot dat hem op eenē morgen eenē sturme quam segghen datse dicht by de grootē stad van Albanie waren / wes halven Olimael een licht bespiesschip vooz upt soude

ende om eenighe contschap bande ge-
 gheentheit van dien te nemen. Daer-
 de Schipluyden alsulke neersit-
 tige aenwoeyden/ dat se booz den mid-
 delich eenighe ghevangen Schippers
 ochten/ daer van hy verstonde datter
 ten garnisoen noch sterckte inde stadt
 lach. In sulcker manieren dat de
 lven inghenomen de Stader gewon-
 in was/ om welcke oorzaken sy heu-
 in wech namen recht naede haeren/
 ber in sy ten eersten in buyt stelden
 ide sinchen deden alle de Schepen die
 aldaer bonden/ en daer nae dede Oli-
 mael alle de Soldaten te Lande gaen/
 de seer haest de Stadt met ghewelt in
 nemen/ plonderden ende de treffelijck-
 e J. wonderen bingen/ waer nae sy
 tur Fortupne verbolgen wilden ende
 deren wes booz de Stadt van Dura-
 in/ waer in de schoone Laurene woon-
 in/ daer Palmerin eerijis soo seer op
 liefst was/ meynende dat het de ge-
 gheest ware die hem so dichtwils in-
 in droom geopenbaert hadde als bo-
 in gheseyt is/ waerom hem Palmerin
 dede teerste te lande maecten/ en sep-
 tot spue Cameraten. Mijn vrienden
 sie alnu dat de Fortupne hoe langer
 de quader woxt om dat ick te deser tijt
 dwonghen worde te bebrechten dese
 stadt die ick booz vier Jaren met
 in vloet beschermiden/ sonderlinghe
 e liefde vande Dochter des Kar-
 tils daer binnen ghade/ die ick al-
 ley so vele weldaets toe wunsche/ als
 mant anders ter werelt. Wes halven
 u u op ons groote vrientchap offer-
 reuseijcken hadde/ dat ghy alle u beste
 elt doen om haer eere ende leven te
 waeren/ ende haer aenden Capiteyn
 olmael beggeren booz spuen buyt in-
 kut te pas compt/ ende terwijlen Pal-
 merin dit propst hield/ woxt Olmael
 geopenbaert deur eenighe gheban-
 den/ datter wepnich volcx van verwoe-

ringhe inde Stadt was/ waerom hy
 op staende boet syn Crisupden in ooz-
 deninghe stelden ende den staen aen-
 bochte. Desulkenem in woerden sy booz
 dese eerste reyse soo dapper te rugh ge-
 heert/ datter meer als Dupsent Tur-
 ken op de plaets doot bleven/ waer deur
 de Soldaten de contragie bestonden te
 herliessen/ welck Olmael siende dede
 terstonts uptrorpen dat den genen die
 r'erst inde stadt quamen/ alsulke giste
 vanden buyt souden moghen eyschen
 alst hem selfs gheliefden/ welck Pal-
 merin siet verblyden/ ende siende dat
 de Stadt doch niet teghen honden en
 roste/ dede hy aenstonts ses dubbelde
 leeren byenghen/ ende maecten hem
 met spne Cammeraten teerste op eene
 bande bokwercken/ roepende de Stader
 is ghewonnen/ de Stadt is ons/ waer
 deur hem de Turchsche Soldaten soo
 couragieuselijck volchden dat die van
 binnen de vluchte bestonden te nemen
 deur dandere poorte vande Stadt/ sou
 dat de Turcken gheen beletsel meer en
 hadden/ maer branden en wierpen af
 de poorten nae zee staende/ ende lipe-
 rsamen in alles uptrouwe terwijlen dat
 Palmerin ghebepaf den de vluchtende
 te verbolgen/ ende alsoo met spne Ca-
 meraten aert Palps quam alwaer sy
 verck Turcken vonden/ die albereits de
 inganc van dien ghewonnen hadden.
 Waeromme sy boozts naede Camer ba-
 de Princesse ginghen diese geheel up
 haer selven sagen van groeter dwefsz/
 om datmen haer gheboortichapt hadde
 den doot van haeren Vader. Maer
 men dede haere gheesten haestelijck we-
 deromme verwerken deur de cracht
 van cou water ende azijn/ waerna Pal-
 merin den Coninck van Sparten vade
 dat hy met Frisol/ Olerike ende Eu-
 state den inganc vande Camer
 bewaeren wilde/ ende recomman-
 deren de den Hartoch van Pont / de
 Princes-

Prinseff: kreerden hy seer haestelijc wederom na Olimael / booz den welcken hy op sijn linden viel / ende seide mijn Heere u sal seer wel indachtich zijn de toelatinghe die ghy hebt doen uproepen voortden ghenen diet eerst inde Stadt quamen/ende overmits dan t'geluc my ende mijne Cammeraten sulcx heeft willen toevoeghen / soo ben ick ghecomen booz mynen loon eysschen de Dochter vande Hartoch / ende booz mijne Cammeraten haere Jonckvrouwen / welcke begheerte hem Olimael consenteerden/ ghebedende sijn volche op lijf straf heur daerinne niet te beletten. In sulcker manieren dat ghesalveert worden dese bedruchte Prinseff: de welcke vanden Hartoch van Pont verstaen hebbende/dat den ghenen die haer t'eerste van haer liden inijnen erin ghenomen hadde om heur wederom tot haer selfs te doen comen den Ridder Palmerin was/gaf eenen swaeren sucht ende seide niet groote verwonderinghe. Och Godt ist moghelijc dat den Ridder Palmerin alnu sijn crachten aenwepnt om te vernielen de ghene die den Heere Christo dienen. Spreect doch heusselijc Me-vrouwte antwoorden den Hartoch/want indien sijn name bekendt worden so ware wy al te samen verloren: t'gene hy gedaen heeft/ is geschiet om onse leven te beschermen/ende t'uwe mede. Welcke woorden inde Prinseff: wederom verweeten de gedachtenisse van haer oude liefde/daer in se noch alsulcke vertroostinghe nam/datse tegens den Hartoch seide: boozwaer mijn Heere nu het doch immers niet anders zijn en mach / soo vertroost ick my noch van in zijnen handen gheballen te zijn/ nadien ick hope dat hy gheensins treucken en sal mijn eere/de welcke int gheheel bewarende/en acht ick gheen verlies ghedaen te hebben / als t'ghene van mijnen Va-

der. Ende hier met quam Palmerin wederom/ die haer te kennen gaf alle wat hem Olimael ghesenteert hadde/peur mede biddende datse doch secrete soude houden tote datse waren/ ende dat in sulcken ghebal peur noch heure Jonckvrouwen int minste punt niet getrenct en souden worden: t'welck hy hem beloofden/ende boven dien van sijn groote gracie goetelijc bedanchten. Hierentusschen stelden de Turcken Turacen in alsulcken verdozden state/ alsoe de Stadt van Albanie ghelaten hadden / en daer nae scheep gaen naemense alleene met heur ghebaangen de Prinseff: Laurene ende passeerden de stede van Theffalien/ alwaer se oec alle de Steden op de cant der zee liggende uproofden/en heuren Coninc met vele andere Heeren ende Ridderen ghebaangen namen. In sulcker voegen datse de helft meerder gebaangs behaanden te hebbe/ alsoe volcx verloozen hadden int bestozme vande Steden / maect en dorste Olimael de Fortupne alnu niet meerder tentieren deur vreesen/dat de Christen Princen van sijn toberien veradbertteert wesende hem met groote macht ghelijckerhandt souden komen overballen. Wel halven hy de stuppluden gebode heur Schepen met groote neersticheyt nade have van Tubant te stuppe/alwaer heuren Kieper doemaels hof hielden/sonderlinge om de vreesen vande van Theffalien/die heur met grootten hoopen opde beenen bestonden te maecten/om t'verlies van heuren Heere den Coninc/ die drie daghen booz sijn ghebanckenisse zijn bebruchte Coninginne gesonden hadde op een sterc Casteel/alwaer heur de riddinghe vant verlies van heuren Man alsulche droefheyt aenbrochte/ datse haer varinghe verhaesten / ende int kinderbedde quam te ligghe van eene schoone jonghe Dochter / diese opren doop

op Franteline dede noemen / ende
in seiden tyden hielden alnoch heure
woninghe mit Eplandt van Carde-
re / niet verre van daer ghelegghen de
twe ghesusters Toobenaersse / die
palmerin opten Berch van Arufene
geopenbaert waren / de welcke deur
en verhoeghen conste wetende de
lovinghe des Coninck / en de eeuwi-
ge ghebanchenisse daer hy sijn leven
in soude hebben moeten bipden /
inder de verlossinghe van sijne nieu-
we ghebozen Dochter : namen booz-
aet alsulcke betooveringhe te doen /
et hy tegghens danch ende macht van
Gode noch upre ghebanchenissen
wilde gheraerken tot welken eynde
de jongste van haer dyen / wes opt
dorpde Casteel ghinck besochten de
dorpde Coninginne / die haer seer
lijck ontfinghe / soo om datse geacht
worden als Princesse / als oock om
datse van heur hooften te verstaen oft
tunen Wan noch int leven was / ende
hy upre ghebanchenisse soude tun-
en verlost worden.

Welck eynde Jonckvrouwe Toobe-
naersse verstaet wesende / gaf de Conin-
ne ter antwoort / datse heuren Wan
der ghebanchenisse soude doen ver-
lossen / soo beere sy heur haer Dochter
ancellijue wilde geven / die sy in sul-
ken gheval oock noch tot eenen Wan
wilde doen hebben / den besten Ridder
der gheheelster Werelt.

Oft de Coninginne hiet van ber-
dondert woort / daer en doft niemant
en twijbelen / wantse niet gheerne o-
erghegheben en soude hebben haer
minde kinderen / maer der Minne
wilde Maeder tot de Dochter en con-
niet overwinnen de liefde vande
Jonckvrouwe tot haeren Wan.

In sulcker voeghen / datse in hope
en noch eens wederom te sie den ge-
en daer alle heur ghenachte ende

breuchde aenhinghe / heur Jonghe
Dochterken met affectueuse recom-
mandatie om wel te tracteren obergaf
in handen vande Toobenaersse / die
selve met haer nam wes in Carderie /
alwaer zijt onder heuren dyen / te we-
ten sy met heur twee Susters ophoe-
den wes tot den Overdom van drie
Jaeren.

Ten eynde vande selve de schoone-
gepot ende singulieren gheest die jonge
Dochterken albereets onder de ande-
re kinderen deden schijnen gelijc Cin-
thia onder de Steeraen waerom het
de drie gesusteren in eenen stercken toorn
selben / die sy inder de vercrigginghe
van Franteline inden alder schoonen
hof diemen ter Wereldt soude hebben
moghen vinden hadden doen ophou-
wen / daer hy boegede sommige Doet-
sters ende ses Jonckvrouwen / met een
alsulcke tooveringhe oft besweringhe /
dat gheenen Wan ter werelt het jonge
Dochterken en soude moghen comen
te sien / indien hy niet en waer den beste
Ridder van sijnen tijde / deur dien dat
ter aenden selben toorn maer eenen en-
ghen inganch en was / besloten met een
stercke pferen deure / ende twee woede
betooverde Recuwen tot de bewae-
ringhe van dien ghestelt / boven dien
dant boven op de selve deure stonde
een groot coperen beest / met een seer
waere stalen colbe / vande drie ghe-
susters alsulck virtupten innegheplant
zynde / dat het met de selve knod-
se den ghenen die daer wilden ingaen /
soo beele slagghen naet hoest gaf /
dat hy Gode dancken van weder-
om te kunnen heeren indien hy niet
en was den bequamen Ridder daer
toe gheordineert / ende hadden noch
met heure Toobeten soo veel te we-
ghe ghebrocht / dat den selben Ridder
daer inne commende de jonghe Prin-
cesse niet en soude kunnen laten te
werpe.

De Historie van

wergheren haere eerste begheerte / de
welcke strecken soude tot de verlossin-
ghe van haeren Vader / die hy haer
in et groot verlangen sullen laten ver-
beyden om wederom te heeren tot den
Amirael Olimael / die met sijne
ghebanghene Christenen ende groo-
ten rooffoo langhe booze dat hy inde
Haben van Tubant quam / alwaer
hy volck t'heerde aencomsten soo
grooten gherucht moecten met Schal-
mepen / Trompetten / Sackpippen /
Basoenen ende andere Instrumen-
ten datmen den Duple niet en soude
hebben kunnen hoozen huplen. Tweel-
den Keeser alsoo verwonderden dat hy
om te vernemen wat dit nieuwherucht
beduyden / haestelick eenen Edelman
upsonde / die wederom ghecommen
wesende hem te kennen gaf / dat den
Amirael Olimael wederom gheco-
men was met een groote buyt ende
menichte van ghebanghenen / onder
de welcke hy brochte eenen Christe-
nen Coninck ende vele andere Ad-
ders ende Edelluyden / met een jonghe
ende seer schoone Princeffe: Alsulche
tydinghe maecten den grooten Turc
alsoo verblot / dat hy op staende
voert inde Saet van sijn Valleys de-
de bereyden twee hooghe Serelen met
goudt Laecken bedecht / in eene bande
welcke hy hem selfs stelden / ende de-
de inde andere recht teghens hem
oversetten sijn beminde Agziol / in als-
sulcken staete verwachtende den Am-
irael Olimael / die in een goede oor-
deninghe in triumph booz hem dede
leypden sijne ghebeele buyt waer achter
hy reet op een draef oorloch peert seer
rooslijck toegerust met het bloote sweert
inde handt / in teycken van victorie /
maer alsoe in alsulche schickinghe inde
Stadt wes tot aent Valleys ghecom-
men waeren / dede hyse alle stille
staen / ende ghynck booz eerst sijnen

Heere den Keeser de reberente beap-
sen / doende achter hem gaen hon-
dert bande gheringhste ghebanghenen
alle met costele Inweelen gheladen /
die te samen d'een nae d'ander des
Turc desboeten rusten / ende hem
van Olimaels toeghen de principael-
ste gheroofde rijchdommen presenteer-
den / terwijlen hy booz sijnen Keeser de-
de een alsulke upspyaechte: Albet
hooghste Monarch / men verf niet twi-
felen / dat de victorie die uwe machtige
handt durch myn alderonderda-
nighsten Dienaer vergundt is over
onse alghemeyne vyanden de Christe-
nen / deur eenich ander middel heeft
kunnen ghebeuren / als deur de groote
gunste die de Goden draghen tot uwe
excellente dencht.

Daerom zijndt noch redenen dat u
alle de Heeren van dien betoesen wo-
den / ende dit ghelept hebbende dede hy
intomen alle de ghebanghenen die hy
alle bande minste tot de meesten ghe-
bode des Keesers boete te tussen / waer-
onder mede ghelept woerde de schoo-
ne Laurene.

Nietteghenstaende datse Palmerin
beloofst was om de groote schoonheyde
bande welcke den grooten Turck ghe-
boot datmen heur niet misdoen en sou-
de / dan heur bewaren ten dienste van
sijn Agziol / maer als het voertussen
quam aende beurte vanden Coninck
van Theffalien / de welcke de handen
ghebonden ende een goude croone op
sijn hooft droech / op datmen hem te be-
ter soude kennen / en wilde hy selve
gheensins doen: Nietteghenstaende dat
hy hem sacht bedwonghen sijn onder de
macht vande Tyrannen Turck ende
dat hem Olimael sulckx wederom op-
nieus ghebode / maer anderwoozden
stoutmoedelijcken aldus. Ten beliebe
Godt nimmermeer dat ick / die een be-
dienaer der justitie ben / over de ghe-
loobighe

robbige Christenen soude cussen de boe-
ren van een onreyn creaturje: vooz-
waer t'is in uwe machte my elken te
nemen/maer niet om my te bedwin-
nen tot een saecke die ick om dypsent
ooden niet en soude willen volbringe/
als den Ammirael hem aldus hoorde
precken/sepde hy: ghy bilen voos-
licht/wat presuntie doet u soo onbe-
reft te spreken inde presentie van mij-
nen heer: Doozwaer in dien ick het
niet en liet om zijne Majesteij respect/
als soude u aenstontd r'hoofte vanden
om p slaen/ende die segghende/gaf hy
den Coninc so swaeren kinnebarlach
dat hy op sijn knien biel ewelck hem
noch veel hertnackiger machten/ant-
woorden.

Da berrader/een bilen hert mach
gel rijc ende in eeren verheft worden/
naer de rijdommen noch die eeren en
unnen sijn boose natuyze niet berande-
en i welck wel blicht aen u vooswicht/
ne sonder t'ghebodt van uwen heere
laet eenen ghevangen Coninc sonder
wapenen. Doozwaer indien uwen hee-
re geliefde my die wederom te doen
heben t'foude u int open belz beproe-
nen dat ghy maer een vooswicht sijn/
nde van beel vilennder gheslachte ge-
wozen/als pemandt die ter werelst
ceest/ende hier met spronck hem he-
loet van grooten spijte upt neus ende
nont.

Weshalben den Turck ghebode dat
men hem ewech ledden soude wes opt
terchste Casteel van Batolien/ alwaer
hy ghebanghen gheset wordt in eenen
eer stercken ende dypsteren toorn/ son-
der eenich geselschap/ op dat hem over-
myet van zijne gebanckenisse so beel te
meer mocht quellen/ende so gheringhe
als den Coninc upte presentie des
Turckseu Kepsers ghelept was/quame
hem wederom in diens teghenwoor-
tichept presenterende Palmerin met zijne

bij Cammeraten in volle wapenen/
wtghehouden de helmotten hantschoe-
nen ende sweerden/waer van hem den
Kepsers seer verwonderde ende braech-
den Olimael waerom dat hy lede datse
de wapen buorden.

Albergoot machteichste Monarch
antwoorde hy/ dese seg Ridderg wa-
cen de eerste die hy mijn volck geban-
ghen worden ende my haren dienste
presenteerde/ heb ickse den eet van ghe-
troutwiecht af ghehouden/ waeraense
uwe Majesteij alsulche dienste betwe-
sen hebbe datse vryhept meriteere/son-
derlinghe de eene sepde hy/ wijsende
op Palmerin/ soo dat ick heur (vooz
recompensie van haer leven in uwe
eere ghehasardeert hebben) op uwe
Majesteij behaechte beloofden ver-
lossinghe/ biddende seer affectieus-
liken dat heur deselve alnu verghoet
mach worden.

Op Mahumet antwoorde den
Turck/ spullense gheweten om uwoent
wille/ende indiense vooztaen in mij ien
dienste willen volherden/ soo sal ickse
tot hoogen state brengen ende terwplein
den Turck dese gheloften dede wierp
Agziol heur ghesichte soo neerstich op
Palmerin/dat sy hem kennende wort/
welck heur alsoo bewecheden datse
haer ooghen ten hemel sloech/ en sep-
bero goeden Godt ist moghelijk dat
de saecke waer is die te vooz mynen oog-
ge sieen hier met velse geheel upt haer
zelve op d'eerde neder niet heere hande
grooten Turck die daeromme van be-
doefstheit niet en wiste wat hy dede/
contrarie van Palmerin die de Prin-
cesse aen heure sprake kennende wort/
ende daeromme alsulche blijfchap ot-
singh dat hy die om beste Conincrijck
van Turckien niet en soude hebben be-
gheerende te mangelen.

Maer wort seer haest wederom be-
doeft als hy dochte datse tot een vrou-

me ghebruycht worden vanden
Turckischen Keyser die op synen
stoel ophiep ende greep Agnole naef-
telich in den eren segghende : Och
Meyrouwe wat ongheluck is u
doch overcommen isse pement in
dit gheselschap die u misdaen heeft
hy alle onse Goden inden icht wyl-
te hy waer wie hy ware ich sou-
de hem op staende doet in slucken hou-
den.

Terwijl den Turck dese woor-
den sprach / quam Agnole wederom
tot hene selfs / ende doende eenen
waren sucht / sepdese in Engheleche
spraeke op dat de anderen hene niet
besaen en souden.

Eylap mijn Godt wat sal mij-
nen Wan Crineus segghen / indien
hy mede in dit gheselschap is / van
dat ich hem alsoo onghetrouwelicken
berlaten hebbe / maer van een saec-
he verbljbe ich my te weten / dat my
den Turck noyt vleescheliche beken-
en heeft / welck woort Palmerin al-
soo verbljden dat de vrese des doots
hem niet en tonde onthoude vā spre-
ken.

Maer antwoorden hene in gheliche
taele en hebt gheen vrese Meyrouwe/
Crineus en is hier niet / maer seggēde
dat ich uwen Broeder ben so suldy u
selfs moghen verlossen ende my oock/
ende wilde syn propoost woorts verba-
ghen / maer als den Turck Palmerin
met haer hoorzen spreken / in een
ander tale / soo meyden hy dat het
haeren Wan ware gheweest / daerse
hem eerijds propoost van gehouden
hadde / ende dat hene om zynent wille
dese hastighe benaethepde overcom-
men was / welck hem in een ghroo-
te gramscap dede ontscecken / seg-
ghende tot Palmerin : wie heeft u soo
slout ghemaecht van u te dorben bin-
den voort taenghesicht van mijn

lieffte Vrouwe / naedien ghy weet dat
nime presentie hene verduet aendoen
soude.

Byden grooten Propheet Mahu-
met ghy sult daeromme den doot ont-
fanghen op dese ure / ende dit seggende
wilde hy eenen sabel grijpen om hem
van een te houden / maer Agnole viel
hem om den hals / ende sepdē : Och mijn
Heeren wilt toch dese groote rooyn-
hepde niet dolbrenghen / want ich
sweert u op mijn geloof dat desen vād-
der die met my ghesproken heeft my-
nen eerighen Broeder is / den welken
om my te comen soeken / zijn Lant
ende alles verlaten heeft om dat wy de
andere met een Broederliche liefde al-
soo beminnen / dat het my onmoghe-
lyk soude zyn langhet te leven nae
synen doot / inden ghy hem dede ster-
den.

Om welke woorden den Turck zyn
nen rooy liet bare / ende zyne meym-
ghe beranderden segghende ic beloof u
mijn saere Vriendinne / dat hem ter lief-
de van u alleen gheen quaet en sal ghe-
schieden / maer ter contrarie alle eer/
dericht / ende welbaer bewesen worden
mitsdien nochmans dat ghy berghet
dese melancolie / ende u voortaan in
blijfschap verheucht.

Op mijn gheloobige mijn Heere ant-
woorden Agnole / bljbe sal ich alijds
sonder twijfel syn / indien ghy mijnen
Broeder bemint / wat groote eere / wel-
daet en soude my ter werelt niet mogen
gebeuren / ende sal in sulcken ghevalle
voortaan onder de boeten treden alle de
verdrietige gebachte die rap voormaels
queldē met het verlies vā mijn Vader-
lant en vrienden / als wederom berete-
gen hebbende den greenen dien ic daer
van meestte beminde om welke affec-
tueuse woorden hy de Princesse beloof-
den henen Broeder als synen groot-
sten Vriend te sullen tracteren / ende
na

ae dat de ses Cammeraten zijne han-
den ghecuft hadde / om dat hy niet en
wilde datse zijne voeten cussen souden/
inc hy wedercomme nae syn Camer/
bevelende mede int Halleys te logeren
Palmerien met zijne vyf Cammeraten/
die welke hy nae den Roemnael soude
es van zijne schoonste peerde / ende ses
te costelste paer elcderē diemen in ge-
heel Turckien soude hebben moghen
vinden / ende onvoorde heur mede datse
te souden aenboē ende op staende voer-
te hem comen / meynende dene al-
lelike middelen vande Princeesse Agzi-
le te ghenieten de hoogste gratie der
lesde die ze hem tot noch toe in gebeder
maniere en hadde willen consenieren.
Deshalve hy merbete meerder fami-
liarerepts met Palmerin wilde houdē/
op dat hy ooc te vyfwilligher zijn ver-
nernde Suster daer toe soude raden/
et hem seggende.

Ich gheloof seer wel dat ghy den
Broeder van Me vrouwe Agziule zyt/
len waert nieuwers om als dat ghy
mer in schoonheyt soo wel ghelijck.
Deshalven ich de Gaden hooghlyck
danke / dat ghy alhier ghetomen
yt tot haer betrouwinghe ende en sal
niet tracteren als mijnen ghevange-
ten / maer als mijnen grooten vriende
ae den grooten Heere maechen van
nijn gheheel Hof / indien ghy uwen
Suster alleene daer toe brenghen wilt/
dat ze mijnen wille niet meer teghen
en staet / want indien ich by haer een
sint conde ghewinnen so soude ich my
wag den gheluchichsten Heere arzten
want gheheele aertrijk. Myn Heere
mitwoorden Palmerin : ich sal mijn
yterste mersticheyt aenwepaden / om
nijn Suster uwe Majesteits te doe o-
bedieren ende u so in die als in alle an-
dere sacten ghetrouwelijcken dienen/
als den ghenen diet het beste merieert
under alle de Princen / en mede om dat

ich my ghetelghe daer toe verbonden
houde om dat u we Majesteits belieft
heeft mijn Suster tot een Vrouwe te
nemen / ende my uwen ermen slabe te
vergunnen geheele vyfcheyt / dewelcke
ich uwe Majesteit ootmoedelijck bidde
mede te willen vergunne aende Schip-
luden des Schips daer ich inne ghe-
banghen worden / waeraen ich sal mo-
ghen behennen uwe Majesteits o-
verbloedighe heerlijckheyt ende libe-
raetheyt / welke vyfcheyt hem den
Turck om de wille van Agziule seer
gheerne consenteerden ende dede op
staende voer alle deselbe Schipperen
by ghelepts brieven gheven om we-
derom nae henc Land te moghen re-
sen. Waerna Palmerin ende sijne
Cammeraten aenden grooten Turck
ooslof namen / en gingen na heur loge-
ment terwylle den Turck zijn Agziule
byde hant nam ende met heur alleene
nae de Camer ginc / alwaer hy tot heur
sepde. Mevrouwe / ich sal al nu sien wat
machte ons Broeders liefde over u is
hebende / want hy heeft my beloofst by
u so bele te wegghe te brengen / dat ghy
mijn e wille onderdanich sult. Hy
seer antwoorden sy / myn meyninghe
is seer wel ter liefde van hem voortaan
uwen wille in alles te behagen / sonder-
linghe om dat hy my verscekeret heeft
vanden doot van mijnen man / die ich
baste ghetrouwicheyt beloofst hadde / en
niet te hyltchen vooreen iaer nae zijn
overlijden / daer van albereers over de
elf maenden ghepasseert sijn / so datter
niet meer aen en restet dan miuder als
een maent / welc geringe tijt ich u oot-
moedelijck bidde noch in patientie te
willen overbrenghen op dat ich daerna
in alle bytuchde ende soder een ich ver-
dziet ende naghinghe der conscientie
mach leven met belofstemisse van u als
dan in alles te behaghen.

Het gheliefte my seer wel sepde
N 3 den

den Turck want u in gherustheyt en
breuchde te sien is my veel lieber als de
Monarchie vande geheele werelt / ende
aengaende van uwen Broeder die sal
ich noch vooz teynde vande selve maent
den aldergrootsten Heere maerken van
mijn gheheel hof / waer met hy de Prin-
tessē vūf oft ses maal kusten / ende ver-
trock hem daernaē wes in zyn Camer
om aldaer met rusten te beyden den
volgenden dach. Inden welcken Pal-
merin tot sijne Cammerateu seide:
mijn vrienden ghy siet wel hoe ons de
Fortuyne nu toe lacht / daerom zijdt
ghedachtich datse seer onghestadich is
berhoonende somtijts pemaets hare
gunste om dien daernaē so vele te meer
te doen gheboelen hare ongunste / ende
laet ons ons beste doen om hoe eer hoe
lieber up te handen van dese ongheloo-
bighe Turcken te comen. Oock heb
ich al nu goede hope dat wy seer wel
sullen gheraechen tot de wederbercij-
ghinghe vande Prince Trineus / nae-
dien wy albereets deur soo vzeemde
aventure ghebonden hebben de Prin-
tessē Agziolē / byde welck ich hupden
gaen sal om van heur te vernemen en
ofse pet wes van hem is wetde / ende
waer sy alle bleven doen icke herlooz.
Daerentusschen moecht ghy lypde gae
spasseren aenden haben om te sien oft
ghy met eenighen Schipper deur een
goede somme van penninghen int se-
treet sout kunnen accorderen / dat hy
hem op ons vertreck beerdich hielde
want mijn meeninghe is binnen acht
daghen te bluchten / ende hier met ginc
hy nae de Camer van Agziolē die hy
ter ghoeder abonture alleene vande
waerom sy vjmoedich tot hem seide.
Mijn beminde vriendt / ghy moet u
hoorstaen meerstich wachten van met
my pet secretē te spreken / in present
vande nude Jesouwe die ghy gister
abont metten kēpser sacht couden /

om dat een Spelhaene is ppolite ghe-
noemt / ende verstaet hi ut bycang
op alderley spraken. En hebt gheen
sorghe Wevrouwe antwoorzen Pal-
merin / nu icht weet sal ic my hoorstaen
wel wachten maer ic soude seer geer-
ne verstaen met wat manieren ghy
lupden ewech quamen / doen ich int Ep-
lant op de sacht gegaen was / ende we-
dercommende noch Schip noch me-
mant en vout. Den Admirael Olmael
antwoorzen / zo obecquam ons terstont
met yne Schepē ende Galepen / daer-
met hy ons haestelijch ewech nam / en
vanden tijt af zyn wy vanden anderen
ghescheppen gheweest / sonder dat ich
daer na opt pet wes gehoozt hebbe van
Trineus oft van Prolomeus. Hebt
goeden moet Wevrouwe antwoorzen
Palmerin de Heere heeft ons u by pro-
visie deur een goede Fortuyne doe vin-
den / zij te goedertieren heyt en sal oock
niet laten van ons Trineus wederom
toe te voegen / om dat wy alie geneycht
sijn hem so lange te soeken tot dat wy
hem gebonden sullen hebben. Verchal-
den bedencht den dach dat ghy vertrec-
ken wilt / want ich sal een Schip ver-
dich houden om u met ons up te handē
van dese Turcken te verlossen. Hoe eer
hoe lieber seide de Printessē / ghy en
sult daer in van mynent halde niet een
ooghenblich belet sal moghen hebben
ende alsse noch voozder isamen wilden
spreken soo quam Ppolite inde Ca-
mer / welck heur van eenighe andere
saeken dede couden daer in wyse een
wijl tijdt sullen laten discorieert / om
daerentusschen wederom tot Trineus
te keeren.

hoe Trincus int Eylandt van Malfade inde Forme van eenen Hondt betoovert welende geschoncken worde aen een Moorsche Princesse, ende wat daer over ghebeurden.

Het Crij. Capittel

Ik achte dat u noch seer wel indachtich sal zijn / hoe dat den Hebe vanden Amirael Olimael (den welken hoort in dijn buyt toeghelept was den pince Trincus) deur trinpeest arriveerden int Eylandt van Malfade / ende hoe dat hy ende alle sijn volcke deur tooveringhe aldaer verandert worden in diverse aerden van Beesten / weren / Trincus in eenen schoonen Dint / in welke ghesaltenisse hem gheschenck quam begheeren een inghe Princesse Serphire ghenoemt dochter vanden Koninck vant selfste landt / ende deur naevolghende Forme. Dese Princesse heur op eenen tijt ermaekende mit vele jonghe Jousvrouwen int Paleys van heuren Vader / ginck mede haer gheneuchte nemen in eenen seer gheneuchelijcken Hof / waerin waren overbloedich van alle soorten van Bloemen / ende na datse eenen langhen tijdt ghewandelt hadde in eenen wech met Musschen strupcken beplant ende overdeckt / achse een Musschen blomme (daer in hem theurder ongheluck een kleyn sepnich woynken verborghen hadde) dewelcke heur soo schoone dochte datse wille creech om die af te plucken. Ende hebbende dese schoone bloeme in haer hant / namse sulcke geneuchte van daer aen te riecken / dat de crachte vanden aessen selve woynken mede op trocke deur eene van heure neusgaten / sonder datset in geender maniere daer

wederom conde uptrengen / maer haerden sich vande benijnchepdt van die woynken een verrottinge ende quade materie / daer van andere ontalliche clepae woynkens quamen / die niet sulcken stanche upt heur hoost liepen / dat niemant by haer ghebuppen en conde / welck heuren Vader den Koninck seer deerden / ende sont verhalven om alle de erbarenste ende kloechste Medecijnmeesters vant gheheel Landt om te sien offe daer toe eenighe remedie sonden kunnen vinden. Daer den lesten rechten soo beel upt als de eersten want de Princesse siecke / niet teghenstaende heure vele remedie al tijt sonder verbeteringhe bleef / waerdeur den Coninc vreesden datse haer ten lesten soude verheeren in een onghene selijck Cancker / ende hoozende spreken vande besmeringen en vrede saaken. Die de Toobenaerisse van Malfade wiste te wege te brengen sont hy sijne Dochter Zephie na selve Eylandt / alwaer sy sonder perijckel arriveerden / om dat de Inwoonders vant Conincryck niet mis daer en word byde voozsedde vrouwe oft Toobernaerisse van Malfade / die sy herclaerden die oorsake en maniere van hare quellinge welc byde oude vrouwe verstaet wesen / andwoorde terstont / datse die niet en conde genesen / en datse daer oot noyt eenige remedie toe en soude kunnen vinden / indient niet en gheschiede deur eenen oude Ridder Mussubelyn genaemt / die hem verhielde int Hof vanden Coninc van Romate en Gylke / Conincrycken vande heerlijkheyt van Persen. Dese jonge Princesse al sulche ongheneuchelijche antwoort hoozende / ende berooft wordende van alle hope / wort daeromme alsoo verdrietich datse niet en mochte eten noch drincken. In sulcker boeghen datse om heure groote droefheyt per wes te passeren op eenen

De Historie van

rijt aende zeccant ginch wandelen / op datse soude moghen sien de Schepen / die aldaer deur de toerberij aengehouden worden / ende int wederom comen wortse outwaert den veranderde Prince Trimeus / die haer so schoonen hont dactse te wese / datse hem aede Bralwe bant Eplant ten giste versachte / dewelke hercreghen hebbende heerdense met hem in groote droefheyt wederom nae heuren Vader / die alsoen sieck lach in eene van sijne steden Babor gheheeten daer van den naem des ghelelen Conincijck Heer ghesprooten was / ende siende dat sijn dochter sonder genesinghe wederom quam / viel daer oer in een melancolie die sijne siechte also vermeerderden / dat hy den derden dach daer nae storf / hebben hoor sijnen doot een Testament gemaect / by welc hy zijne Dochter hoor haer erfgaet gemaect hadde de Stat Elain eene vande sterkste plaetse van sijn Conincijck / niet de gherechticheyt daer toe gehoorrende ende Maulerin de iongste van zijne kinderen een andere groote heerlijkheyt eenen dach repens van daer gheleghen.

Wes halven de boosjyde Princefse metten selben Maulerin heuren joncksten Broeder nae de ghedane upbaert van heuren Vader wes in heur stad Elain vertrocke / deur de vreesse vanden Prince Tirene / die alreys nijdich / waet ende hooverdich gheweest hadde / ende wesen in de selve stad / en namse neder so grooten plaetser in als in heure hont / om dat hy heur hoe langher hoe schoonder dochte te worden / als oock mede om dat hy hem seer subijl ende verstandich thoonden in sulker boeghen datse hem alreys dede slapen in hare Camer / ende de Prince Tirene hierentusschen Coninc ghecroont wortzude in plaets van sijnen Vader / treech soo grooten spijte van dat sijn

Suster de alderbeste Stadt des Conincijck besat / dat hy alle middelen socht om haer te dooden. Ende om daer toe te lichtelijck te moghen gheraethen / sonde hy eenen secceten Dade aenden hofmeester vande Princefse / deur den welken hy hem dede presenteren bysich dupsit Seraphis / met het Goberneurshap van Elain / indien hy wilde vergaeden ofte dooden sijnen broeder ende Suster. Den broefmeester begheerich ende ghierich zijde / ende alsulke ghelofsen vanden Prince hoozende / nam aen sijnen wille in twerch te stellen. Wes halven hy op eenen nacht in der Princefse Camer quam met het bloote rappier inde hant / in mepinge van heur te vermoorden / ende heuren broeder daernaes de segghen te doen / maer Trimeus die niet van het Menschelijcke wesen verlooren hadde als de lichaemlijcke forme / den hofmeester siende op so onbehoorlijken ure stilswijghent in der Princefse Camer comen niet het blanke rappier / docht wel dat hy niet goers inden stene hadde / en verdrichyde om springende viel hem om de keele mette twee boosste pooten / niet de welken hy hem so vast hielden ende soo dickwijls inden hals ende aengesichte bete dat den vader ten leste naet luyder stemme hulpe most roepen.

Daerom terfont antwaecten de Princefse met heuren Broeder die inde Camer daer benessens sliepe / ende niet wetende wat sulken gerucht beduyde / nam hy haestelijck zijn rappier en liep nae sijn Suster / alwaer hy metten ghetronwen hondt doende bondt dese vader / die hy so lange sloech / dat hy ten lesten bekeunde most zijne groote verraderie / waer van Maulerin noch meer vergaant worde ende stach hem so lange deurt rijn tot dat he de hont verliesse / stellende daer scherpe wachte hoor de poortje

voorte sekerpe waachtie/op dat gheen en
op emdelinck daer in quam booz dat-
men wiste wat syaen handel was ende
wachten God grootelijc bande be-
herminghe die heur betwefen hadde
en gheiroutwen hont/die bande Prin-
cesse hieronime alsoo bemint worden/
waer niet en wilde ghehenghen dat he
niemant anders als sy selve eeten noch
drincken gaf.

Twelch sy alijts nam van heur ep-
schen tafel/daer van wy hem een wij-
jders sullen laten geboet worden/om u
te verhalen de verlossinge vande Prin-
cesse Agziote.

Hoe den grooten Turck amo-
reus wort op de Princesse Laurene,
deurt middel vande welcke hy zijn le-
ven verloor, ende Agziote verlossinge
creech.

Het Cvij. Capittel.

Palmerin op eenen ijt in zijn ra-
met betrocken wesende met
zijne Cameraten om te bedenc-
ten eenich middel waer deur sy
de Princesse Agziote/als ooc heur selfs
oude mogt verlossen/over quam heur
de Princesse Laurene / dewelcke tot
heut septe: mijn Vrienden indien der
niemant van u lupden die begheerte
geef. om ons up te machte van desen
Turck te crecken/ so heb ick al nu ghe-
vonden het alderbequaemste middel
datmen soude moghen practiseren.
Weet ghy hoe desen Turck (oncrup-
toben alle andere menschen) en steldt
hem niet te vreden / met het getal van
Concubynen / dat hy pegelijken dach
s hebbeude/maer heeft my dickwils
ghebeden om de ghemetinghe van mij-
ne liefste / twelch ick hem (om tot onse

mepninghe te moghen gheraecten)
ten lesten gheconsenteert hebben te sul-
len volbrenghen binnen drie daghen.
Ghetuprende dewelcke ick Medezubwe
Oziene ghebeden hebbe hem t'alder-
stafste ende liefelijcke gesichte r'ho-
nen datse soude moghen/op dat hy also
te meer inde blindheyt van mijne lief-
de ontfeccken worde/ dat sy my belofst
heeft.

Deende versoeken dat eene van u
lupden ter gesetter uren als te met hem
soude slapen/in mijn plaetse beliebe te
comen/ ende hem t'hoofst af slaen : tot
wrake van alle het berdyet dat de Chri-
stenheyt geleden heeft deur de lesse co-
vinghe vande Ammerael Olimael/als
oock vande ghene die hy noch mepnde
te doen.

Want mi septe dat hy in mepninghe
is het Eplant van Rhodes coyteling te
overballen/ ende op dat wy also mogen
bluchten ende verlost worden / van
welcke subtile inventie sy alle seer ber-
lijdt worden/sonderlinghe den Har-
toch van Bont die syne fantasie also op
de schoonheyt van Laurene ghesteldt
hadde/dat hy gherefolc etc was heur
nae hare verlossinghe ten houwelicte te
versoeken.

Waerom hy genepcht was heur al-
le moghelijcke dienste te bewijzen/seg-
gende te dien eynde tot Palmerin.

Mijn Heere indien u belieft my dese
saccke te bevelen/soo is mijn mepnin-
ghe die selve soo wel te weghe te bren-
gen/ter liefde vande gheue dese ervon-
den heeft dat niemant van u allen re-
den en sal hebben over mijne neerstic-
heyt te claghen.

Want de eerste liefelijcke omhelsin-
ge die ick hope dat desen edelen Min-
naer van my heeft ontfanghen/also
gratieus syn dat daermede alle syne
buprige begeerte voldact zullen wor-
den.

ende sal in sulcken gebal sonder t'wijfel
zijn hooft te pande brengen aen Me-
vrouw Laurene / in kennisse vade ge-
trouwe affectie die ich tot haer zaghe/
oft datse my anders schelt voor den al-
derbloosten ende vlespnsken Ridder die
opt wapen aendede. Daerom Me-
vrouw Laurene / verstandicht my al-
leene vande bequame ure / ghy sult my
vereyt vinden. Van dese puerighe ant-
woorden / bestonden alle de Princen te
lachen / als Palme in hem antwoorde /
op mijn ziele Edel hartoch daer en is
niemand inde gheheele Compantie die
Mevrouw de Princesse so wel gelijet /
als ghy doet met uwe ionckhepde ende
schoonheyt / maer ich geloof datse u ten
minsten veel gracieuser tracteren sal
als ghy den Turck meent te doen / in-
diense u hadde inden state daer in heur
den Keiser begheert / maer en laet ons
hier niet langher met lachen den tijdt
verquisten / op dat ons niemant on-
verscens en overcomme maer keecht
weberom Mevrouw / ende neempe
waer de tijdt ende middelen daer in
dat dese saecke beschicht sal moghen
worden om die daerna te openbaren
aen mijn Heere den Hartoch / en wilt
uwen vuyprighen Minnaer daerentus-
schen voeden met een bedrieghende
hope / spijse vande ongheluckighen / en
hebt daer voor geen vrese mijn vrien-
den seiden de Princesse naer bereydt
u alleene tot het volbrachten van
t'ghene welck in mijne voordenchin-
ghe albereers volbricht is want indien
ich den Turck niet hoe langher hoe
meer in zijne liefde te mywers doe
ontstehen / deur liegende ooglonckens /
ghehepnsde wepgeringhen / ende dan
weberom in teghenstanninghe met de
woorden deur de wercken toelaten /
sommig de kusshens ende hantleggin-
ghe op de bozstgens / wel verstaende
kupten op de Cleederen niet meer an-

dere practijcken daer toe bliende son-
en gheeft de ionghe Daer ters noyde
meerder eere van datse haer noch beter
weten te gebepnsen / als de iongmans.
Met welcke woorden se de ses Ridder
in een groote lachtinghe liete / van datse
soo wel hadde weten contersepten her
natureel vande beschaemde ionghe
Dochterkens / ende herroch haer op
Agziote / die se verhaelden alles waer
heer met Palmerin ende zyne vff Ca-
meraten erbaren was / daer op heur de
Princesse wilde antwoorden / als den
grooten Turc vergeselschapt met Pal-
merin / ende den Coninck van Sparten
inde Camer quam / alwaer se om te be-
ter te moghen spreken / met de ghene
die hem als doen t' liefste was) Palme-
rin dede sitten tusschen denselven Co-
ninck ende zyn Suster Agziote / ende be-
stonde met Laurene sameliclyck te
spreken / waerinne de Ridder t'erst
zyne meyninge kennende worde. Des-
halven se haer met Agziote in soo neer-
stigen propoost begaven / dat den Turc
met zyn Laurene sonder vrese van ge-
hoort te worden vryelijck mochte spre-
ken / so dat se haer ad een vester leghen /
ende seiden vrouwe ende Westersse vā
mijn herte de schoonste die mijn oogen
noch opt hebben moghen aenschouwen /
wilt se met consenteren tgeene ic u den
voorzagenden dach vzaechden / en wilt
niet soo sotelijck doen als Mevrouw
Agziote / die my (ich en weet niet
deur wat fantasie) wepghert tghene se
selfs dach wel begheert. Desniet tegen-
staende heb ic haer gestelt in ee groote
eere ghelijc ghy sien moecht / nochmans
sal ich u daerom oec niet laten te trou-
wen / op dat ich van u mach t'rec-
ken eenighe kinderen / van die alleene
sullen succederen in mijn Keiserich in-
dien u belieft my te behaghen.
D belobede mijn alderbeminsten Pri-
dinne (ende se swaerlijck) suchende) dat

at ic nacht ende dach treure / ende in
 elken quelle om te gewinnen uwe lief-
 de. In sulcher voeghen dat ic niet lan-
 ger en can leven maer bā groote droef-
 heyt sal moeten sterben so verre u co-
 elict niet en gelyeft in te verminde niet
 wien byen wille / want groote liefde
 edwingt in dat licht minste punte bā
 mijne macht niet over u en can verho-
 de. Dat en beliebe Godt nemmermeer
 antwoorden Laurene / dat om mijnent
 wille het Orientaelsche Keyseric sou-
 de krijghen soo grooten verlies / sonder-
 inghe om een alsulke saecke als mijne
 liefde die nuwaerts also groot is / dat
 in een ure dupsent iaren denct te zijn /
 of dat op den anderen met vzeuchden
 inhelsen / maer dat ich tot noch toe se-
 reet heb ghehouden / is gheschiet om
 de vzeese van Mevrouw Agzirole ende
 zeuren Broeder / dien ich gegeven bin
 op mynen Admirael / ten ryde alse mijns
 Vaders Stadt in namen / ende indien
 op dan quam / te weten / dat ic met u in
 alsulken state leefden / so soude hy sel-
 ve van spijte moghen schijden wes in
 t'hyistenheyt tot een groote schand van
 mijne vrienden / om dat aldaer een man
 naer een vrouwe trouwen en can. Hoe
 seide den Turk / sy sullen dan moghe-
 lich beter acht ghenomen hebben op de
 gheleghenheyt van de saecke / als
 alhier toelatende dat een Vrouw di-
 versche mannen trouwen mach. Een
 antwoorden de Princesse / noch een /
 noch vander / ende op dat niemandt
 onse liefde en mercke mijn verminde
 Heere soo sal van noode wesen dat ghy
 nipt uwe Camer doet slapen alle uwe
 Camerlinghen / ende in doet gheben
 den sleutel vanden met de leuse van
 dien nacht dat ich by u slapen soude /
 op dat ich sonder pemaunt hulpe deur
 de wacht daer booze staende by u inco-
 men mach. Van welcke woorden den
 verblinden Turk seer verblijdt woz-

den / ende roepende eenen Page / dede
 hy hem den sleutel langhen dien hy se-
 cretelijck / ghesende seide. Myn
 heminde Suster siet daer den sleutel
 die ghy begheert / ich sal alle mijne Ca-
 merlinghen desen nacht bueten doet
 slapen / ende Agzirole ontbieden dat se
 heur in haer Camer houde / om dat
 ich in qualijck geboele. Daerom en
 wilt doch niet faillieren van in met
 uwe ghenuechijche presentie desen
 nacht gheselschap connen te houden /
 ende indien u pemaunt per wes vraccht /
 die seght alleene dat ich u ontboden
 hebbe / ende indien hy u daerenboven
 belet / soo sal ich hem vden Propheet
 Mahomet moghen t'hoofte doen af-
 slaen vden eersten die ich van mijne
 Janitsers vinde. Myn Heere / seide sy
 ich sal connen omrent midbernacht /
 als hycaus een peggelijck in sijn ruste
 is / en daermede t'woort vande leus dat
 hy synen volcke gebode den volgenden
 nacht te houden / ontfangen hebbende /
 gingense wederom nae t'ander ghesel-
 schap / een peggelijck vande tocke hen
 doorts daerna nae syn logement ver-
 trocken. Waer deur de Princesse gele-
 gentheyt creecht om Palmerin en syne
 Cameraten te besoecken / tot heur seg-
 ghende. Myn Heere / en heb ic niet wel
 mijn personagie ghespeelt / siet daer de
 sleutel van syn Camer / ende heeft in
 beloofte dat desen nacht alle syne Ca-
 merlinghen daer bueten slapen sullen /
 oec heeft hy in geseyt de leuse van de-
 sen nacht / de welke sy heur openbaer-
 den / mede seggende: daerom en ist gee-
 nen raet den volghende nacht te slapen /
 maer mach hem den Hartoch beerdich
 maeken om den lust van desen Holo-
 feris te contenten / van welcke wo-
 den sy alle seer verblijdt warden / vanc-
 hende den almarthighen God van dat
 heure saecken soo goeden voortganch
 bregghen. Ende stelden de saecke nipt
 wes

De Historie van

toes opten abont/die de loft so haest
niet met duysterheyt becleet en hadde/
oft sy stelden deur de resolutie van
heer allen de saecke aldus int
werck.

De Princesse Agrole maechten heer
sieck ende sloot haer Camer nae heer
toe/gheluyfende haer te bedde wil-
len leggen/maer boogts daerna boech-
dense heer wederom inde Camer van
Palmerin / daer sy deses Princken by
een vergadert vonden / ende onder an-
deren den Hartoch van Pont met een
baste resolutie bereyt om heere me-
ninghe int werck te stellen / weshalven
sy haer haestelijc ontleede ende deden
wederomme. Mang cleederen aen/ be-
reypende den Hartoch met de heere/
waermet sy hem so wel wisten toe te
maecken/dat hy properlijc een Vrou-
persoone scheen te wesen/en hierentus-
schen maechten de Princesse Agrole
de oude Apolite daer sy by siepe u-
bijs/datse nae haer oude gheboorte by
den Kieper woude gaen slapen / maer
ginch mede by haer ander gheselschap
alwaerse oock boogt in Mang Cleederen
ghecleet worden.

Daerna sy alle uytghenomen den
Hartoch met heere wapenen ende cos-
tlyste Cleynodien nae de haven gingen
deur de wacht vande welcke sy lichtre-
lijc passeerden om datse de leuse wos-
ten.

In sulcker manieren datse geraech-
ten int schip van eenen Christe Schip-
per/die aldaer eenige Coopmanschap
onder contributie ghebracht had-
de/ met den welcken sy den boogzaen-
den dach int secrete verdragen waren/
ende verbeypden alsoo den Hertoch van
Pont/die alleene in plaetse ende Clede-
ren van Laurene int hof verbleve was/
hoewel dat hem Palmerin met zijne
Cammeraten sulcx seer ongherne toe-
lieten.

Maer warden hem verwachten/dan
hy en woude selve gheensins consen-
teren/ende seggende. Indien ich salie-
re in mijne boogzeminghe/so soude daer
ba wel eenich rumoer in de Stadt hoo-
ren.

Daerom hooft u Schip beerdich/
ende daert in sulken gheval strach af/
so isst maer de minste verhozen van-
de gheheele Compagnie/ende sy ghesel-
de ure naeckende stende/lepde hy zijne
eygen Cleederen met sijne Wapenen in
sijn camer beerdich/ende die toeslup-
de/stach hy een seer scherpen pontant
op zijn hemel/ende ginch met den sleu-
tel van des Kiepers Camer toes boog
zijn bedde/alwaer hy so gheringhe niet
gerommen en was/oft den Kieper sep-
te tot hem mijn alderbeminst en soer-
ste Laurene / wilcom moet ghy
sijn.

Terwijlten tradt den Hartoch opt
bedde ende gebeynde zijne Cleederen
upt te trecken/creech hy zijne pontant
biel den Curt op de heele ende gaf hem
so heele stecken dat zijn ziele nae Ma-
homet boer/ende daerna ontrent een
ure berbept hebbende om datmen sou-
de dencken dat den Kieper zynen wille
voldaen hadde / wort hy betweert
ich en weert niet deur wat sotte fan-
tasie om des Curts hooft mede te ne-
men : om dat hy selve de Princesse
Laurene beloofd hadde in een teyken
van zijne oprechte liefde te schen-
ken.

Weshalven hy een sabel nam die
daer aende want hinghe ende bielt
vanden romp/ ende hinger in twee
sijde hoesbanden beneden onder sy-
nen t'abbert. In sulcker boeghen we-
derom upte Camer schepdende / sloot
hy die achter hem toe / ende ginch in-
de zijne/alwaer hy de Vrouwe Clede-
ren haestelijc uytwoerpe/ ende de zijne
mette wapenen wederom aendede
saken.

kende het doode hooft in een male/
ie hy albaer beerdich ghelept hadde/
nde zyn Logement mede toeflupende/
am hy deselve male onder zyn crm/
ade ginck alfo met ghebinge der leu-
deur alle de wachten went aende ha-
ren/ inden boot die Palmerin albaer
adde doen beerdich ligghen/daer met
p gefedt word aent groote Schip/
at welck ghecomen zijnde deden
de seplen optrechen ende voeren
met eenen gheluckighen booz-
indt.

In sulcker manieren datse boorden
ach meer als vijftich Mijlen van lant
waren/ ende aldus varede en warense
och niet beer ghecomen/ oft den
tertoch trock het doode hooft uptte
aale/ ende volghens zyne ghelofte
refenteerden hyt in presentie van alle
de Cameraren aende Princesse Lau-
ene/ die he daer van hoorlijse betanc-
en/ segghende: Daer booz heur alfo
en hem verbonden te houden/ datse
em niet en soude weygeren alle tgene
welck de eere haer soude willen con-
enteren/ ende nae dat de Ridderen
hooft langhe ghenoech besien hadden
merenset inde Zee/ denckende dat het
oude fincken/maer het dreef boven
nde wordte vande wijadt teghens den
nozghensfontd wederom aent oever
ande haben gheslaghen/ soo dat het de
dootighellen visten/ dewelcke het
eerstlich bekecken ofse het soude mo-
en kinnen/ende siende dat het de ene-
els so teer ende fijn hadde als de
Daenen van eenen ouden Mijle-
l/ ende thaer soo blondt ende
ichte als thaer van een wilt Swijn/
a wisten niet waer se segghen soude/
at dat het eene van heur allen soo lan-
he keerden ende wonden dat hy ten
sten tot de andere sepdent.

Op den hooghen Propheet Moysen

met/ich ben wel in mijn meynin-
ghe bedroghen indient het hooft niet
en is vanden grooten Kieper/om welc-
ke worden allegghelijck de Omstan-
ders bestonden te lachen ende hem be-
gosten een en grooten jou te geven ober
tghene dat hy ghesepdt hadde/ daer-
met hy heur sullen laten spotten/ om
te vertrecken wat int Hof ghebeur-
den/ alwaer Apollite smozghens op
staende ende niemant bindende noch
Laurene noch Agriole/wordise seer
verwondert/ ende noch een wijghdis
ghewacht hebbende ginckise aent Lo-
gement vande ses Ridderē/ waeraense
seer neerstelijck clopten/ maer vondt
daer oock niemant inne bindende/
bestontise terstontds per wes byenits
bede te hermoeden waeromse terstontd
boordt nae de Camer vanden grooten
Turck liep/ende siende eenen Camer-
lingh aende Deur raen wachten/sep-
dese tot hem.

De ghewoonlijcke ure van mijng
Heeren opstaen is ghepasseert/daer-
om en gaedy niet binnen Medron-
we antwoorden den Camerlingh/
hy en heeft ons noch niet gheroepen/
ende ghy weet wel dat hy ghyster a-
bont gheboden heeft dat niemant so
stoudt en waer hy hem binnen te
comen/indien hy niet en riepe/ het
can wel mogghelijck zyn dat hy noch
rustet.

Wat rusten antwoorden zy/ t'her-
tuycht my dat hem per wes andres als
rusten die stem belet/ende hier niet aen
de Camer cloppende/ en gaf haer
niemandt andtwoordt/ waerom de
Camerlingen de deure optiepen/ ende
incomende saghenise opt Bedde lig-
ghen heurs Heeren doode Licham in
zinnen bloede ghewentelt/ waer ober
Apollite sulcke luyde rreten gaf/ dat
alle de Edelluyden ende Heeren bandt
Hof daertoe liepen/ sulchen gheruchte
maet.

De Historie van

maectende oft alle de werelt in on-
roet hadde gheueft / soo dat het ghe-
ruchte herspreyt wort door een ghe-
heele Stadt / ende alsoo mede een rozen
quam vanden Ammirael Olimael die
oock haestelijck derwaerts liep tot zijn
groot ongheluck / want hy en was
daer soo gheringhe niet ghecomen oft
Politice seyde tot hem / o Olimael ghyp
hebt hier de verraders ghebracht die
mijnen Heere valscheijck ghebodt heb-
ben. Vnden hooghen Propheet Ma-
homet het is waer antwoerden een
vande Deben des vanden Turck
daer present zijnde / maer hy sal daer
van de straffe lijden / ende dit seggende
cloofden hy hem met eenen Turck-
schen Sabelchoof op / soo dat hy doot
op die plaetse neder viel / waerna de an-
deren syn propoost aldus hervolchden.
Mijnen Oom hadde u van eenen eernē
Janitsier synen grooten Ammirael ge-
maecht / ende in vergeldinghe van dien
hebt ghy hē de doot veroorsaect / daer-
om ontfangtse oock booz ulwen loon vā
alfulcke weldaet ende meynden daer-
met syn sweert op te stecken / maer
t volck van Olimael heuren Heere doot
siende / bielen met sulcken cracht op hē
dat hijder ooc aenscondt cleuen liete / en
met hem noch ober de dertich Ridderē
die zijn partijē hielden / ende en haddet
niet ghedaen eenen ouden Bascha (die
heer met twee hondert Soldaten van
een schepden) daer soude eenen grooten
oploop ghecomen hebben: welck ru-
moor veroorsaecte was dat men Palme-
rin ende syn gheselschap niet en ver-
volchden / oock bracht desen Bascha so
bzel te weghe dat de Janitsiers deur
grootte geloften tot hem trocken / ende
mette hulpe vande selve dede hy dien
selfsten dach wederom booz grooten
kieser van Turchien ytroepen / ee-
nen jongheren Broeder vanden ober-
leden Sultan. Die daernaē om synen

Broeder te wrechten de Christenhe pde
grootte schade deden / daer van top ont-
sullen depotteren om u booz te
verhalen doet Palmerin op zee vergin-
ge.

Hoe Palmerijn met sijne cam-
meraten twee Turckische schepen ont-
moeten daer van sy verlostē den Coop-
man Estebon ende synen Soonen, ende
daer nae int Eylant van maliade quae-
men alwaerse Palmerin alselame ver-
loore.

Het Cix. Capittel.

Palmerin met zijne Cammeraten
Pende de Princesse n Agriole / ende
Laurene aldus varende om in
Christenryck te gheracken / ghe-
lijck int voorgaende Capittel ghesepot
is / wort frisl het eerste ontwaer vier
Schepen die mer volken seple nae hant
toequamen / daer van de twee Zeeoos-
bers waren / en de twee anderen Christē
Coopbaerbers diese opt selve dach ge-
creghen hadden: wesshalven de ses Rid-
ders heur wapenden ende deden roet
stellen recht op heure vanden / daer
varene Schip heur boots aenclan-
ten so datter beele weg opt Schip bade
Christenen spronghen / meynende alles
gedwonnen te hebben. Maer sy worden
vande ses Ridderen en Christen boots-
gesellen so dapperlijck weerstaen / dat
ter niemant vande ghene die ober ghe-
spronghen waren en ontquam / maer
worden alle dootgeslagen oft inde Zee
ghetworpen: vande coragieuse Chris-
tenen. Die boots daer nae int Schip
vande Mooren bielen / alwaerse wiche
vermoordinge dede dat het eenē grou-
wel was / ende Meester daer van toe-
sende

ende gheboort Palmerin zijn Schip te
verstampen/ ende aen te vallen het an-
der resterende Schip bande Turcken/
uit de twee ghewoone Coopbaerders
het hem brochte/ ende hem oock albe-
reghs betweechden om aen te comen
bepnede de schade vant eerste te bree-
ken tot heuren grooten achterdeel/
santse bande Christenen alsoo bestre-
ken worden datter niet eenen van en
nam om de ijdinghe in Turcken te
senghen/ende Palmerin hem van dit
gespuy ontlast siende deursocht alle
de Cameren bande ghewonnen Sche-
pen/om te weten oft daerop oock een-
ige ghebangenen waeren. Welc doe-
ke wort hy ontwaer Estebon de Coop-
man van Hermide/die hy tanderen tij-
de ghebleet hadde met de selfen twee
ponen/ en twee andere Christe Coop-
leden alle met handen ende voeten aen
ketenen gesloten/ waeromme Palme-
rin tot hem seide/ hoorwaer mijn vriet-
en ghenen daer van ghy alsoo ghe-
sacreert zijt/ die heeft wepuyck ken-
nappē gehadt bā uwe groote deucht.
ende daermet allenhalven rouwsom
ende/oft hy niemant en conde verne-
men die hem de sleutelen bande keten-
en wesc/ wort hy ontwaer eenē Tur-
cken Schipman/die bykans half doot
an vreesen achter een list ghetropen
was. Welc halve hem Palmerin byden
hou greep ende trock hem der booz-
ghghenderich sweer u op mijn gheloo-
gh ghy boos wicht/ dat ich u boost meer
s in bysentwintich stucken slaen sal/
so ghy my aerstondt niet en wijst de
sleutelen bande ketens. Och Edel-
vader riep den bevenden Turck hebt
ich batmhericheit met my ic en sal u
niet alleen de sleutelen wipen maer ooc
de eerste plaetsen van dese Schepē/
waer ontalijche schatten zijn die u
niemant als ich en soude mogen open-
den/ ende mis dien liep hy haestelijck

de sleutelen krijghen ende ontflecken de
ghebangenen bande touwen ende ket-
enen daerse aenghebonden ende ghe-
sloten waren/ tot groote verblijdinghe
van Palmerin die sijn ooghen ten He-
mel sloech ende seide. O eeuwige Gode
ghelooft moet ghy zijn/ om uwe groote
gratie van dat ghy my middel verleent
hebt om te verlossen den deuchdelijc-
ken Estebon/ den goeden ouden Coop-
man hem aldus wijzen hoorzende/ wort
seer verwondert van datmen sijnen na-
me wiste/ ende seide mijn Heer ick bid
u dat ghy u belient wilt maken/ op dat
ich weren mach wie den genen is daer
van ick soo groote weldaet ontfanghen
hebbe/als deur sijne middel verlost zijn-
de upe handen der ongheleoblijche/ en-
de woude zijn reden boozs vervolgen.
Maer Palmerin en conde hem niet
laughen onthouden/ dan dede sijnen
helm open ende antwoorden/ hoe mijn
Heer Estebon en kende my niet/ ick
ben uwen Palmerin dien ghy r'alder-
eerst gheft gaest om te roopen peert en-
de wapenen/die hy my Gode 3x lof soo
wel te wercke ghestelt zijn/ dat ick daer
deur hoop middel vercreghen te heb-
ben om te moghen verghelden de wel-
dade die ghy my doemaels dedet/welc-
ke woorden hy nauwelijck en conde upe
spreken oft den goeden ouden man
quam hem omhelsen/ende seide: Och
mijn Soone Palmerin het staet my te
spreken van vergheldinghe der wel-
daden die ick van u in sulcker voeghen
ontfanghen hebbe/ dat ickse in gheen-
der manieren en weet te voldoen/want
het perijckel daer ghy my tegenwoor-
dich upt verlost hebt niet minder en is
als doen ghy my bewaerden booz de
woerde verscheuringhe der Herubim-
ne/ soo dat ick wel mach seggen o ghe-
luckich ghebt dat ick aen u verstaet heb-
be/ ende indient n beliest met my
te reysen soo sal ick u wederom van
alles

alles verstaen: welck den Coninck van
Sparten hoorzende/ seide tot hem Va-
der teghens wien menich te spre-
ken acht ghy dat den Soone banden
Rysper van Constantinopelen mijn
Heer Palmerin mi en goederen van
doene heeft/ich acht dat ghy deur uwe
veele Jaren verkiintst sijt/ van welcke
wachten den ouden man niet min ver-
wontert wort / als ofter hoornen upt
zijn hooft gewassen hadden/ ende hem
tegens den Coninck gheeruseert heb-
bende / keerden sy hem wederom nae
Palmerin/ en seide: Eplarp mijn Heer
tis mijn seer groote ongeluck ghebreest
dat ich u niet ghelient en hebbe/ doen ic
van u niet meer werck en maecten als
van een van mijne andere knechten.
Och de misdaet is hoorwaer groote
straffe weert/ van dat ic den aldergroo-
sten Heere van gheheel Griekenlandt
als eenen Dienaer ghetraecteert heb-
be / maer ich bid u mijn Heere dat ghy
my t selve vergheben wilt ende mijn
onwetentheyt hoor excuseatie nemen / so
wel van doe als voch van dat ich alre
soo byselich tot u gesproocken heb als
eenen Vader tot synen Soone/ alsoo be-
lieft het my andewoorden Palmerin/
om dat ich u hoor mijnen Vader achte
ende u alsulche weldaet begheere te
betypsen/ als een kind synen Vader be-
hoort te doen/ gebende u tot een begin-
sel vandien alle de Rijckdommen van
dese Wooren met heure Schepen
baermet ghy wederom nae hups vae-
ren meucht. Och mijn Heere antwoor-
de Etehon/ inden u deur gratie beliest
my in u Compantie te houden/ soo en
sal ich daer niet uytshryden tot dat
wy in verseeckere plaetsen ghecomen
sijn/ want anders en soude ich de doot
niet moghen ontgaen/ om dat dese Zee
soo vol Raovers is datmen bykans an-
ders niet en siet/ het beliest my seer wel
seide Palmerin/ maer ich seide om u

Cooplupden proffijt/ ende dat ghy soo
haest doendich wedercomt sy uwen
vrouwen soue gheraechen / die uwe
langhe absentie dichtsijls verduertich
valt ende moghelich tot uwe schade:
wy bedanken u daer van seere mijn
Heer andewoorden den ouden Man/
aengaende van onse vrouwe die mue-
ten gheduerende onse reysen al de
patientie hebben/ ghelich d' uwe mi-
ne Heeren als ghy luyden inde ergh
treckt/ daerom bid ich u seer voormoe-
delich dat wy in uwe Compantie wo-
gen blyben / t welc hem Palmerin seer
geerne consenteerde/ ende liet hem
ende zij twee Soonen met de twee
Cooplupden als voch alle de goederen
en rijckdommen vande Wooren in syn
Schip brengen/ ende alle d' anderen in
brant steeken / varende daer nae met
eenen seer geluckigen hoor-wint/ wes-
aenden derden dach datter een stercke
tempeest met eenen hoorboosten wint
op stonde / die gheheel contrarie was
ende in twenich tijt dreef ober de vijf
hondert mylen / wes inde heerlijcheit
van Persen byt hoorseide Eplarp van
Walsade / alwaer te an-ker namen/
ende siende de plaetse schoon ende ge-
neuchelijch sijn/ wilden se heur opt lat
gaen verberfschen / sonderlinghe om
dat de twee Princesen vanden hoor-
gaende tempeest seer geturbeert ende
bermoep waren: wes halven sy alle
inden hoor ginghen ende alsoo te lan-
de geset worden/ daerse soo gheringhe
niet gecomen en waren/ oft sy bevon-
den haer alle betoobert te sijn/ uptghe-
nomen Palmerin die daer hoor be-
waert worde/ deur de beswoeringe die
de drie gesusteren ober hem gedaen had-
den op den berch Artiserie / maer alle
de reste worden in ghedierten veran-
dert te weten de twee Princesen in
Wynnen/ ende de anderen in Wanden/
Wolven/ ende Lupaerden / loopende
met

verfulste snellicheit na de Waffel en
 bilbernissen / als oft den Duppel met
 weyen achter hiet hadde ghevoest /
 of alsulche droebichheit van Palmerin /
 dat hy meer als hondert mael wensch-
 te om mede in eenighe andere gestal-
 misse verandert te moghen worden /
 medien hy alle zijne grootste ende beste
 vrienden verloopen hadde / segghende:
 Och ghy waerde ende ontfantastighe
 vryen / waerom en ghebeycht ghy
 me caserne niet ober de quade ende
 nosen / met beyden latende de deuchde-
 lichen / oft waerom en tracteert ghy
 niet eens in sulcke manieren / dat
 ghy onghelucken niet her eynde van
 uyn leven een eynde nemen / nadien
 hy binnicht darmen in dese Werelts al-
 dits van de een miserie in de ander
 moet vallen: Doozwaer indien ich een
 heringhe tijt eenich plaspier met mij-
 e Vrienden ghehadt hebbe / dat moet
 ik nu seer wel becoopen met droefheit /
 nielinghe ende verdriet / ende hier met
 men swaeren sucht doende / sach hy
 an beere de Vrouwe van Sclandt
 met haere Dienaers comen om de
 uyt te rooven / waer deur hy groute-
 licheit verlijt woide / denckende van
 aer eenich secours te ghenieten / ende
 inich heur verhalven te ghemoete / te
 oeten vallende / seggende: Och We-
 rouwe indien opt in u barmherticheit
 eeft moghen plaets grijpen / soo wilt
 u doch de middelen leeren / om te
 ulpe te moghen comen bys van mij-
 e Cammeraten / ende twee Princen
 / die van ghestaltenisse van Men-
 schen verandert zijn worden / in on-
 edelijche Dieren. Woer op de oude
 Toobenaerffe (die luytans van spijte
 orste / datse hem noch in zijne eyghen
 zime sach) antwoorde / ongeluck moet
 hy hebben heer Ridder / en verbloecht
 de gene die belet heeft dat mijne roo-
 erien gheen mach over u ghehadt en

hebben / maer en denckt daeromme
 ghene remedie te vinden tot hare ver-
 lossinghe / want de virtuyten van mijne
 kunsten zijn also krachtich datse geen-
 sing te niet ghebaen ofte verandert en
 moghen worden / als deur den erbaht-
 teghen Toobenaer van de geheele We-
 relt: welck ghy niet en zijdt / en daer-
 omme niet en doet als uwen tijdt we-
 liesen / in dien ghy sulcx meyn te wege
 te brengen. Van hoewel ghy deur mij-
 ne consten niet en moecht bedwongen
 worden / so dat zulck nochtrans mijne
 macht niet ontgaen. Daerom neemt
 hem / seydes / tot heuren volcke / en leyt
 hem inde alderduyfferste plaetse van
 mijne ghebanckenisse / op dat hy aldaer
 miserabelijck zijn leven eyndige. Pal-
 merin heur aldus spreken hoorende
 woide also vergramt / dat hy heur een
 slach met zijn scherpsyndent sweert in-
 den neck gaffon ghebeldelijken / dat
 heur hooft vanden romp meer als eenē
 badem lancle op d'eerde rontsom tūp-
 melden / segghende: miserabel zijnse die
 n anderdanich moeten wesen / maer al-
 dus salick u leeren beleefder en van
 hertiger zijn / hiertusschen vielen i
 dertich Officieren en dienaren die dese
 Toobenaerffe ghemeenlich met haer
 nam / rontsom hem her / meynende hem
 te dooden / dan daer en was geene van
 heur allen ghewapent / om datse ghe-
 woonlich waren niet als eenige rap-
 piers met te nemen / als meynende dat
 niemant de conste van heure Vrouwe
 weerstaen en rontde / en dat heur daer-
 om niet vannonden was / enich ander
 geluete niet te nemen / maer Palmerin
 hadde ter goeder abonture alle zijne
 wapenen mede uyt het schip gebocht
 verhalven hy sijne schilt nam en wierp
 hem op de dienaren der Toobenaerffe /
 met alsulche furie / als eenen honger-
 gen Leeu / oft grijpende Wolf doet op
 enen hoop schapen / die van heuren

Die Historie van

Derder verlaten zijn / niet doende als
dootslach / houten / stecken ende kerben
sulcken bloet stazende / dat het een seer
ijsseliche sacche om aensien was : in
der ghesalt dat hyse alle dertich ver-
sorghe eer hy op melde / wildende daer
van niemant het leven laten / op datse
den ontloopen den gheen merder volen
op de beenen en maeten / ende hy alsoo
doorgheslaghen ofte verholgh hadde
ghewooren.

Daer door hy nochtans niet al te seer
en hadde behoefte te sorgen / om datter
bykans niemant bader selve Toobe-
naerisse Onderdaenen en was die haer
bevinde ofte affectie toe droeghe / ober-
mits hare groote weethed die hy seer
wel hadde beroont aent geselschap van
den couragieusen Palmerin / den wel-
ken hem vande boose Toobenaerisse en
haren Dienaren verlost siende / gaf hem
wederom tot een nieuwe beclaginghe
van zijne Fortuyne ende seide : Och
Edel Princeesse Agriole / ende ghy We-
douwe Laurene / die de twee alder-
deurlydelijckste Jonckvrouwen zijt van
alle de ghene dier eerlijck in desen tijde
betreden / met goede reden meucht ghy
my wel verbloeken / naedien ich u upt
een plaetse ghetrocken heb / daer ghy
ghreert ende in weerden ghehouden
wordt / ende ghebrucht daer ghy veel
weedelijcker ghetacteerdt wordt als
Circe opt handelwen met Grillus ende
andere yvome Soldaten van den boor-
sichtighe Dlyffes.

Och indien ghy noch aenghenomen
hadt de soyme van Leenmannen ofte
Cygerinnen / op dat ghy u vande ande-
ren had moghen beclaceren / maer dese
boose vrouwe heeft u de gelijckenisse aē
doen uene van d'alverbloetse ende be-
weeste beesten. Och getrouwe Camer-
ten die my becladen als u eygen Broe-
der / in plaetse van u te helpen heb ich u
gheluyt upt het Paradijs van den

Turch was inde helle van dit verbloet-
te Malfade : Och vernuden broeder
ende vrient frans / uwe hooge Ridder-
schap van uen vortpach paffieren.
Ende ghy edel Prince Oleride die om
mijnen wille u landt u alderlijckste uwe
ouderen en uwe vortghenomen verlaten
hebt / wat soude my alnu moghen ver-
lochten : Eplaep wat tijdinge sal ich myn
Doer Kristment moghen brengen van
u edel Coninc van Sparte. Och deuch-
delijcken hartogh van Pont / die den al-
dercouragieusen Ridder zijt daer ich
noch opt mei verheert hebbe / met goede
oosfaecken maerchde de Fortuyne ver-
bloeken / die u aen my heeft doen ken-
nisse krijgen / en grootmoedigen Prince
Eustace / wat sal ic van u aenden goede
ouden Hertogh van Mijene uwen Va-
der moghen bootschappen. Och oft den
alderoppersten schepper van alle saer-
ken belijden / dat ich onder u luyden
de yemste soyme van allen aenghenom-
men hadde / om alsoo uwe quade For-
tuyne noch beclachtich te zijn / ghelijck
ic uwe blijfshappē mede genoten heb-
be / en dese en der gelijcke claginghe vol-
harden Palmerin so lange dat hem den
nacht oberiele / waerom hy hem in een
bpliggent bosch te ruste leyde onder ee-
nige Lauieren ende Eycken-boomen /
seer gequelt wordende met dat hy nieu-
wers hen gaen en mochte / overmits de
grote duffterheyt was ontrent mid-
dernacht dat de Maene seer claar opgin-
ghe t welch hem per was verblijden /
om dat hy eenige van zijn geselschap in
Beesten verandert verhoopten te vin-
den / beginnende tot dien eynde her-
waerts ende verwaerts ober Bergh en
elber dael door het Bosch te dwale / van
terstoudts daernaer verheerden hem de-
se hope wederom in meerdere droef-
heyt / als hy dochte dat hyse niet en
soude kennē of hyse schoon siende wo-
den / obermits hy albereits wel eenige
Dier

Mercken omwaer getrouwen was/ maer
hadden hem anders gheen ghelaet
niet ont dan 'als wilbe/veesten plegen
doen. Nietteghenstaende wat hy ge-
heps oft ghemichs bedreef/ ende pas-
terdent in dese Fantasten was in de
Dagghenstonde dat hy door hem nam
het Casteel bande ghedooide. Toebe-
neesse te gaen/ om te sien oft hem al-
wer niemandt soude weten te seggen de
midelen om te betooveringhe te niet te
oen. Volghende dan de selve meynin-
ge/woechden hy hem op wech ende ont-
moeten recht voort Casteel twee jonghe
lofzouwen die hem seer eerlijck groe-
ten ende seiden: seer willecom moet
hy zijn edel Ridder/ alhier suldy mo-
ghen rusten nae uwe geliefste. Ic sweet
op mijn gheloobe antwoorde Palme-
rin dat een wilepne oude ondanckbare
Toornnaers die Vrouw van dit Ep-
landeken is ghelijck ick gheloobe/ my
also den roep versteurt heeft/ dat my
heen rustens en lust/ dan ick heb haer
niet eene stach also verbeteret datse nogt
meer quaets doen en sal/ maer indien
niemandt van u luyden van haer soo vele
seleert hadde datmen hare duyvelsche
verwoeringhe conde te niet doen ende
selve te were wilde stellen/ ofte my seg-
gen/ oft de gene die in dit Epland betoo-
nert zijn/ door crachte van wapenē/ daer
apt verlost mogen worden/ soo soude ic
eenuelijck eenen getrouwen Ridder van
alulche Persoonen blijven ende haer den
vroonten maechen van alle haer ghe-
lechte. De Iusvrouwen eerst vermen-
tende dat hy quaem om te volendoen de
wellust van hare vrouwe ghelijck sy wel
ghetrouwen waren/ dat die dicwils van
Fantasije veranderden/ maer hem alnu
dus hoorden se spreken/ woorden se seer
vermonbert en antwoorden/ ghy onsalig-
gen schelm eenen quade doot moet ghy
herben/ nadiē ghy onse vrouwe valsche-
lijck t'leven benomen hebt/ om dat u ha-

re seer die conste niet en heeft moghert
schadigen. Verweert u brielijck dat
ghy den ons sulc hebben alulche twee
doorelijche byandinnen/ dat al wisten
hy sehoon de midelen om uwe Carne-
raten wederom te stellen in hare Men-
schelijcke sojme/ t' selve nochtans geen-
sing en soude willen doen om de hake
die wyet u draghen. Wilt dan op
staende voort van hier seide Palmerin/
ghy niet mindere hoose creaturen als
de oncupssche Doere die ghy ghedient
hebt/ op dat ick uwe ziele niet en seyn-
de by de hare in den schoote van Luci-
faer/ want en waert niet dat ick achte
mijn eere te royt te doen van mijne han-
den te besmetten int bloet van alulche
met hooshept beblecket Menschē/ voor-
waer ick soude uwe Lichamen aen-
stonde in duyfent slucken houden.

Gheduprende dit ghekyf/ quam Pal-
merin mede eenen Ridder ontmoeten
die den Weul was bande gedooide Toe-
benaerste/ den welken hem omghelbert
ende seide: O Gode/ mijn Heer Pal-
merin wat Fornipne heeft u doch mo-
ghen gheleiden in dit verbloechte Ep-
landt.

Ober welcke woordē Palmerin hem
seer neerslich aenschouwen/ maer en
conde niet ghedachtich wesen wien dat
het was/ derhalven hy eenen langhen
tijdt in hem selven bleef staen persen
sonder te antwoorden/ t'welch den Rid-
der bemerkten/ ende seide: Hoe mijn
Heeren hendy spart niet meer/ den
ghenen die ghy int Hof banden Coninc
van Bohemer van valsche besetuidin-
ghe verlofey/ ende soo veel diensten
betreest.

Maracvich mijn vriende antwoorden
Palmerin/ ick en conde my eerst niet
bedenken/ maer de quade Fornipne
die my alhier ghebrocht heeft/ is soo
verboztich dat de vertellinghe van dien
de Menschen ende Engelen verdoetich

Die Historie van

vouden balck / daerom en is niet dan
 quellinge die te verhalen. Des niet te-
 genstaende en wilde Diart niet laten
 van hem de zijne te hertricken seggen-
 de. Hoe dat den Coninc hem niet wip-
 nist) volcx hadde doen volghen ses
 Schepen van Noordse Zeeovers /
 die zijne Majesteits Onderdanen ont-
 allichen overlast aenghedaden hadden /
 ende heur daeromme eenen langhen
 tijdt voorgejaecht hebbende (sepde hy)
 ontmoetense daernaes bys andere van
 heure Schepen daer niet sp alle mi-
 den volcke dooden ende my gheban-
 ghen naemen / ende alse dan niet my
 ober de vier maenden wech ende weer
 ghebaren hadden aende Zeeante om
 noch eenighe buyt te becomen / qua-
 men wy ten lesten te Lande in dit Ey-
 landt / meynende ons aldaer te verber-
 schen / maer worden alle mijn gesel-
 schap terstont verandert in Dieren /
 Wercken en Monden / niemandt ober-
 blijvende dan ick alleen / om dat my de
 Vrouwe van dit Eylandt met op heur
 Casteel nam / alwaer sy niet my nae
 haren wille gheakusert heeft albe-
 reets meer als den tijdt van een Jaer
 lauch : Waerentusschen ick dickwils
 versocht hebbe om wederom te ontco-
 men / dan is voer my onmoghelijk soo
 langhe als hare betoeringhe ober
 my gheschiet niet gheepndicht en is /
 de sepien van dese Duphelinne ant-
 woorden Palmerin / zyn seer wonder-
 baerlych gheweest / maer ick heb haer
 alsoo ghetracteert / dat sy noch hare
 Dienare dirse hy haer hadde niemant
 meer en sullen moghen schadighen.
 Want ick heb hare zielen alle nae Sa-
 chan ghesonden om van hera te ont-
 sanghen loon nae haer verdiensten.
 Maer mijn beminde Heere isser pe-
 mandt die sy haere wetenschap ghe-
 leert heeft / in sulcker manieren dat
 die ons soude moghen helpen : Deent

sepde Diart / ende heb byesce dat oph
 alster langhe sult moeten verghen.
 Ick en sal voerwaer antwoorden Pal-
 merin : maer sal so langhe sonken
 tot dat ick peimant binde die hare so-
 veringe onboren ran / tot welcken pin-
 de Diart hem zon peert gaf daer tpe
 ginch suten / ende nam van hem so-
 les beghebende hem daermede in bick
 sonder te weten wat wech dat hy soude
 houden.

Hoe Palmerin int Hof vande

Princesse Zerphire quam de ghene die
 Trineus inde forme van eenen Hondt
 onderhieldt, ende hoefse hem dede
 aenhouden om haerte helpen teghens
 haeren ousten Broeder.

Het C.x, Capittel,

Palmerin het peert van Diart
 berrezen hebben / reet so lange
 door Eylandt van Malsade / dat
 hy omtrent den middach quam
 een een groote Ribierte soo strenghe
 loopende / dat hem dochte dat ghenen
 mensch hy waer soo stoudals hy wor-
 de / hem en soude hebben doopen be-
 gen om die ober te passeren : noch-
 tans hem recommanenderende inde
 gratie van onsen Heere / sloeg hy de
 voghen ten Hemel / ende sepde : O al-
 machtighe Godt / die alijdt bystante
 verleent hebt ten ghenen die u dienen
 in gheloope ende hope / en wilt my te
 deser tijdt niet verlaten / ende dit ghe-
 sepdt hebbende / gaf hy zyn peert (welc
 seer sterck ende couragius was) de
 spoozen / ende reet met vollen Toome
 inde Ribierte / daer hy (sonder twijvel
 met een sonderlinghe hulpe van Godt
 in minder als een berrendeel vers
 ober passeerden / ende wederom niet
 wetende wat wech oft tract hy nemen
 soude /

oude liet hy zijn peert tijde werwaerts
iet woude.

Des niet teghensnende quam hy
res machts te logieren in een groote
Berghie / alwaer hy met zijnen Weert
sittende woode in Arabische spraekie/
die hy gheleert hadde int Hof vanden
Soudaen van Babylonien / hem vra-
ghende oft hy niemant en wiste die
hem saem hadde van een erfaren Mi-
tromant te wesen. Daerop den Weert
antwoorden / niemant niet alsulchen
oep besaemt te hennen / als de Vrou-
we vant opplandt van Malsade eenen
nach repens van daer gheleghen / byde
welcke seyde hy onse Princesse onlanx
eden gheweest is om hy haer remedie
te vinden tot een vzeemde siechte die
haer sonder ophouden quelt : Waer
verhout haer nu ter tijdt dese Princesse
eyde Palmerin : thien mylen van
hier antwoorden hy / in een Stadt die
op Elain noemen. Ick sal mijn bestē
doen / seyde Palmerin om van haer te
verken offse eenighe saetie van dese
Vrouwe gheleert heeft / ende daer met
rusten gaende / reedt hy des smorgens
met eenen hollen dras nae Elain toe/
niet wens op denckende als op zyn on-
gheluck / ende hoe hy zijne Cammera-
ren wederom tot hare eerste forme sou-
de moghen brengen / in welke sau-
rastien hy ten lesten arriveerden omtrent
de Stadt / alwaer hy voorts omtin-
ghelt woorden van twee hondert lichte
Gupteren / die den Prince Maulerijn
Broeder van Zephire aldaer doen
segghen hadde / om alle dolende Rid-
ders ende andere aventureerders daer
voort by passierende op te houden / met
den last nochtans datse die ghevanghe-
nen aenden lyke niet misdoen en sou-
den / in diense wilden sweeren haere
Princesse in gheiroutwichpde te die-
nen teghens haren Broeder / welck
de oorsaecke was / dat die Vrouwen tot

Palmerin seiden / gheeft u gheban-
ghen Heer Ridder / ende sweert Me-
vrouw onse Princesse in haer goede
recht te sullen helpen beschermen / oft
siet hier den doot door uwe eyden.

De saetie valt my seer swaer ant-
woorden Palmerin om datse moghe-
lijck sal strecken tot verlenghinghe van
het ghene ick mernden upt te richten.
Waerom dat ick ghisterabont van ee-
nen Weert verstaen hebbe het groote
ghelijck dat den Coninck van Rabot
zijn Suster uwe Princesse aen doet / be-
liest my seer wel haer nae alle mijn
vermoghē daer in te helpen berde-
dighen / mitsdien nochtans dat het
selve gheschiet bywillichlycken ende
sonder bedwanch van ghebanchenis-
se / welcke beleefde woorden der Mo-
ren goetwillichpde grootelijcks tot
hemwaerts beweerdhen / ende mede
bedenkende dat hy permandis sonder-
linghs moeste wesen om zijne costele
wapenen ende r'schoon peert daer hy
op rebe / sondense hem met eenen
Ridder van haer lipden wes hy hae-
ren Heeren Maulerijn / die alsdoen
met zyn Suster van haere saethe toeg-
deniserende / soo dat den Edelman/
Palmerin in presentie van haer twee
presenteerden / segghende tot den
Prince : Mijn Heere / siet hier eenen
Ridder die hy ons seer cortelincs op-
ghehouden is woorden / ende soo beleefte
ende eerlijck bevonden dat wy hem
zijne Wapenen niet afghenomen en
hebben / stellende hem tot uwer ghe-
liefte. Ende gheduypende dit discours/
hadde Crineus (en eenen hondt ver-
anderende zijnde als hooren) zinnen snijpt
inden schoot vande Princesse / maer
opsiende woort hy Palmerin hemmen-
de ohermides hy voort de beranderinghe
van forme de keruiffe van zijne
oude vrienden niet mede verhooren en
hadde / maer de selve soo wel behou-
den

Die Historie van

den dat hy op Palmerin niet spie po-
ten om den hals quam springen ende
leeten hem t'aenghesicht / kusten hem/
suchten / kypen ende bedreefsulken ge-
beert dat de Princesse seyde: Heer Ad-
der ick soude wel dooven sweren dat
u mijnen handt kent / want nae dat hem
de Vrouwe van Malsade my gaf / en
heb ick hem noyt anders ufcemandt als
u alsulche carissen sien bewijfen. Door-
waer Me-vrouwe antwoorden Pal-
merin / ick en can niet ghedencken dat
ick hem opt meer ghesien hebbe. Ten
can in mijn gheloof niet comen / seyde
de Princesse / ende misdoen riepte hem /
streecken hem / ende bewees hem alle
vriendschap. Des niet teghenstaende
en woode hy Palmerin niet laten / maer
maechten een seer wyedich gheluydt/
ende hadde alghys den snuyt om hou-
ghe aenschouwen de zyne ouden vrient
ende Cammerdaer Palmerin ghelijck
of hy hadde willen segghen: helpe
my doch uyt dese quellinghen dan de
meplinghe banden sijn en rinde niet
herstaen worden hy niemant / hoe-
wel hy sulcken ghebeert maecten / dat hen
een pegelijck daerover herwonderden/
sonderlinghe de Princesse die ten lesten
tot Palmerin seyde: ick en can my
andere niet laten dooven aen Heer Ad-
der: oft ghy sijt c'anderen ghyt ghe-
weest eene vande Woelen vande vrou-
we van Malsa / daerom en wilt ons
uwe ghelegentheyt niet verswyghen/
wat u ghelient hebbende / ende wetende
dat ghy my wilt dienen teghens mijnen
Vroeder / so sal ic uwe ordinairse soudie
verduubelen / oft alsulche eere aendoren
als uwe weerdicheyt verdiene: Me-
vrouwe antwoorden Palmerin ghy
mencht hier door uwe ooghen sien den
aldecniserabelsten Ridder van alle de
Christene / die tot zyne groote ongeluck
door dydaghen int Oplandt artheert-
den vande oude verblechte Vrouwe

daer ghy offhoeft / ende heb alre-
verlozen: by Cammeraten die alder-
gheruste vande ghehele Oudryck / met
twee Princessen / die in deucht ende
eeren gheen ghelijck en hebben / maer
ick heb haer verlies seer wel gheho-
ren over dese vlepunghe vande hooden/
want ick haer met my: e' eyghene han-
den t'hoofte van den lyve gheslaghen
hebbe / ende om dat men my gheluyt
heeft Me-vrouwe dat ghy door wip-
nich daghen by haer gheweest hebt om
te besien of ic u soude moghen ghe-
sen sekerere siechte / worde ick bekrou-
ghen u in alderootmoedicheyt te bid-
den / dat ghy door gracie wilt segghen
of ic u eenighe saecken gheopenbaert
heeft daermede ick mijn gheliefchap
soude moghen ver- sijn / u beclibende
in recompensie vanden alle mijn leven
lanck vanden Ridder te bidden / ende my
vanden rijck teghens vanden Vroeder al-
soo te becliboonen / dat ghy sulc moeten
bekennen aen my alre- welbaer niet
te vergeefs ghedaen te hebben / sonder
daer noch eens eenich ander loon oft
soudie door te begheeren als: door-
de. Heer Ridder antwoorden de Vont-
vrouwe / ghy hebt seer wel ghedaen me
straffen van dese weede vrouwe / ende
daer door ghehoorden soo vele deuch-
delijche Personen / dat ick u seer geer-
ne soude helpen indient in mynater
machten mare: Als wel 2^{so} dat ick acht
daghen by de vrouwe van Malsade
bleef / maer en hebden daer noyt ee-
nighe saecken vertellens weerdich / als
dat int hof vanden Coninc van Grif-
he ende Romme eenen vanden Ridder
woont Maffabelijn ghenoemt / den
welken sy seyde mijne siechte allerne te
souden tunnen gheesen / soo beerte die
by penant ter Weerde gheholpen con-
de worden / soo dat ick aldoor een
maent derwaerts verrochende soude
zyn gheweest / indien mijn vader
niet

iet gestorven en waer / ende dat mijn Broeder teghens my geen en crijch geboert en hadde. Niet te min soo geringe als denselben crijch geendich is / enich ich my by denselben Duffabelijn boegen soo verre mogelijk. Waer ich icht u Heer Ridder, seght my doch in wat maniere ghy dese Toobenaersse hebte mogen dooden. Daerop haer Palmerin herhael den de geheele geschiedisse hant septe tot haerer allen groote verwonderinghe / van dat hy alle ne so vele menschen hadde kunne verslaen / ende sonderlinge banden Prince Maurin die tot hem septe: Doorwaer Heer Ridder Duffabelin sal alnu hare Tooberssen seer wel te niet runnen doen om dat so door is. Waer by haeren leuen vast onmogelijck te volbrughen voorende de Magromanten hande gheheele Deere / maer verchste is dat het Coninckrijck van Romane seer wydt van hier seyd / soo dat ghy groote moeyten al moeten hebben om aldaer te comen. De moeyten sullen my seer licht vallen inwoorden Palmerin / indien ich van hem conde vercrighen het ghene mijne begeerten is / te weten / te verlostinghe van mijn verlooren gheselschap het welck hy my oock soo veel te lichtelijcker vande vergunnen. De vrouwe (septe hy tot de Princeesse) indien ich verwaert is ghesonden worde door u ghelofte niet vlieven van verommandatie / en wilt u daermede niet quellen / septe de Princeesse Zerphire. Ick heb eenen Ridder nae mijnen Broeder ghesonden / om te sien oft hy vanden twissel tusschen ons betrefen is sal kunnen versmaechen. In dien hy denselben creft / soo sal ich u seld in corten tijdt tot daer toe gheselschap houden. Daer van moeten u duffent dancsseggingen gesien. De vrouwe antwoorde hy / want niet sulchs te doen / sulch my uwen eenwighen onderdanighen

Ridder maechen / eyde hier met seydse hem in een seer schoone Camer om hem albaer te doen onswapenen / althys ghevolcht wordende van haeren hant / sonder dat jemande de machte hadde van hem te rughe te heren / derhalven Palmerin tot de Princeesse septe ich geloof hoorde waerheit. De vrouwe dat desen hondt jemande moet sien die my hier voormaels ghelient heeft ende van dese dupbelinne van Malsade in dit onredelijcke Weeste verandert is. Ick en can my oock anders niet laten voorsien antwoorden de Princeesse die hem eenen ricken mantel dede brengen so geringe als hy onswapent was / ende seiden hem daernaer inde Saele alwaerse t'abentmael berept vonden.

Hoe de Princeesse Zerphire van eenen schilt Knecht verstonde, hoe dat haer Broeder de Stadt van Eylain wilde comen bevechten / ende het ghene dat daer over gheschieden.

Het Cxj. Capittel.

Als Palmerin na t'abentmael met de Princeesse Zerphire ende haeren Broeder debiseerden / quamder haestelich eenen Schilt Knecht inde Camer heel nat beswoert / ende bytans upt zijnen aessem van moedicheyt / den welcken de reberentie dede / ende septe met eenen grooten pber tot de Princeesse. De vrouwe sepdet doch haestelijck seer goede wacht op alle de mueren van dese Stadt / want uwen Broeder comt die belegghen met een sterck heere Legher / ende om dat mijn Meester die ghy tot hem ghesonden hebt om pepste maechen / hem voore vooghen selden het ongheluck dat hy u hierinne dede / is hy teghens hem in gramschap

Z 4

ontsteet

Die Historie van

onstercken/ende heeft hy alle zijne So-
den gheswooren / dat hy hem tot uwen
spijte sal doen onthoefden / ende heb-
ben hem voer mijn verrech al ghesien in
handen des Wicls die hem nade cracu-
tie leyden.

O Goden antwoorden de Princesse/
waerom moet den onnoselen soo wree-
den doot door my lyden / ende di seg-
ghende omvangh haer soo haestelyck
een seer groote dycessheyt / dat haer
herte van bangicheyt benaut wor-
den / Soo datse gheheel beswijmt ter
Merden neder viele / soo langhe upt
haer selven blybende / dat Palmerin
meynden datse heel doot gheweest wa-
re. Verhalven hy eenen swaeren sucht
dede / ende seide : De doot van dese
Princesse reseedender noch aen mijn
ongheluck / op dat ich alle middelen
verliese om hy Russabelijn te ghe-
raecken.

Ende hierentusschen dede haeren
Broeder stercken aen komen daer-
met hy haere Gheesten wederomme
bertoecten / ende haer daerna be-
stonde te vertroosten / segghende: mijn
Suster wil dy desperieren om de doot
van eenen Mensch / neen en doet sulx
gheensins / maer grijpt couragie in
dien den Coninch ons comt beverchten/
soo hebben wy goeden middelen om
ons te defenderen / de Stadt is wel
versien van Probande ende Solda-
ten / ende hem daer mede tot den
Schiltknecht heerende braegghden hy
dien hoe beele Soldaten den Coninch
in zijn Leger hadde. Na dat ich heb
moghen verstaen mijn Heere antwoor-
den den Schiltknecht / soo heeft hy
door het minste dy dupsent Ruyteren
ende ses dupsent Doetvolcks/ alles seer
wel toegheerust. Ende hoe sterck is u
Volck / mijn Heer / seide Palmerin:
wy hebben twaelfhondert alle upt ge-
rosten Ruyteren (antwoerden hy) ende

dy dupsent Doetknechten / onder de
welcke zyn acht hender. Trieters de
aldercouragiusse diemen seude mo-
ghen vinden. Mijn Heer / indien ghy
alsdaken ghesale van Welcke heb-
seide Palmerin / so: oede ich u verghy
u mogghen te velde begheft / u beloe-
vende / dat wy in sulcken ghebalen
min als dy uen / alle haer Peere-
volck opde blocht sullen brenghen/
de welcke verflaghen wesende / en sal
sonder twijffel haer Doetvolck noch
ghene langher weersstande moghen
doen / Ende en wilt door de Wicrie
niet breefen / want wy hebben God en
de rechtbeerdicheit niet ons.

Niet teghenslaende alle welcke ber-
maninghe den Printe Daulerijn seer
bebreest was om hem niet soo wepnich
volcks regens sa beele in hasart te stel-
len maer van zijne Capiteynen dase
present zijnde mede daer toe gheraden
wordende / greep hy moet / ende resol-
verden hem des smogghens niet alle
zijn Volck int velde te begheven/wac-
nae hem een peggheijck nae zijn rust-
plaetse verroch. Palmerin ghevolcht
wordende van des Princessen Wonde/
diemen in geenden manieren van hem
honden en conde / ende als hem den
Comicknecht ontleden / quam hy
hem mette pooten om eene hande bee-
nen vallen / ende dede soo jammer-
ijcke creten ende huylighen / dat
Palmerin hem niet en conde onthou-
den van weemen / door dien dat hy/ich
en weet niet door wat inbal dencken-
de wordt op zijnen ouden vriendt El-
neus/ende daerom in zijne ghebachten
twijfelden / oft hy door de Coobe-
naerffe van Malsade inde ghesalte-
nisse van den selven hondt herandert
mochte wesen. Verhalven hy hem
omch omhelsen ghelijck oft een mensch
gheweest ware / ende seide : Oplacp
mijn vriendt wat wil dy dat ich toe/wie
dat

ne ghy zijdt : ick denck wel dat ghy
in menschlycke creaturpe ghewest
ent / maec soo gheringhe als desen
men gheepdicht is / salich veel eer
scheel Asia ende Africa omreysen/
s dat ick niet en soude remedie vin-
den om u niet myne Cammeraten ende
ste de ghene daer de betooveringhe
ande verblorchte Vrouw van Mal-
ade ober gheslueren te verlossen/
iet welcke woorden den hondt stil-
weghe ghelyck oft hy hem te vreden
hefelt hadde / ende Palmerin te-
redde wesen de ginc hy op zijne voeten
gghen rusten / wes tot des anderen
marchs smorghens dat Palmerin soo
naest als hy de Dach ghesien hadde
opstondt / hem wapenden met alle stuc-
ken / ende zijnen hondt opde Printesse
sepde / zeggende : Ick bid u We-
rouwde dat ghy uwen hondt doet op-
lijnen / want hy my in sulcher boe-
ghen bemint dat hy my anders niet en
sal willen verlaten / ende ick ben ver-
sekerht dat hy onder de Peerden boe-
ren door ghetreden soude worden in-
dien hy my volghden.

Doortwaer ick sal hem veel liever sel-
ver bewaren sepde de Printesse / want
ik veel liever zene van myne alderco-
stelijchste Jutwelen verliesen woude
als hem om het groote seconus dat hy
my noch nauwelijcks een maent ghe-
leden gedaen heeft. Waermet Palme-
rin haer den hont aenden half-bantier
houden / ende van haer oorlof nemen-
de ginch hy nae den Prince Maulerin
die met sommighe van zijne Capitay-
nen ginch wandelen voort Peiters/al-
waer hy niet soo gheringhe ghecomen
en was / oft daer quam ydinghe / dar-
den Coninck met zijn Leghier dien
nacht niet meer als twee Mylen van
daer ghelaghen en hadde / het welck
Palmerin hoorzende / sepde tot de Ca-

pitaynen : mijn Heeren ghy weet met
wat groote redenen datter gister abont
besloten is te Veldt te trecken / ende u
Volck is alle heerdich / daerom hebt
goeden moet / want ick beloofte u dat
ghy uwe vanden booz der Scinnen
onderganch gheslaghen sult sien indien
ghy mijnen raet wilt volgen ende haer
te ghemoeet trecken / ende op dat mijn
woorden de wercken moghen ghelyc-
ken / so sal ick indient u belieft ghesel-
schap houden / ende in alles bystaen
den Capitayn vande boozwacht / die
hem niet byf hondert Ruyters ende
bysent boet Volcks ghenoechsaem in
ordeninghe sal cunnen stellen. Ende
ghy mijn Heere sepde hy tot Maulerin/
sult ons voort moghen volgen met oock
soo veel Ruyteren ende Abontuyers/
ende uwe Archiers sullen ghelapt mo-
ghen worden by uwen Gouverneur
Albyn beschermte wordende van twee
hondert Peerden ende byf hondert pic-
hiers/die haer opde bagasie banden by-
ant sullen moghen werpen / als dien in
de grooiste disordeninghe is ende de
ghene die resten sullen inde stadt mo-
ghen blijven : om die daerenusschen te
bewaren booz materie oft andere ver-
raderije die eenighe schelmen souden
moghen te werck stellen : welcke opi-
nie haer allen soo goet dochtie dat sy op-
staende boet met het boozsepde volck en
ghelycke ordeninghe by trocken / met
een groot gerucht van Trompetten en
trommen / wes by een Doorp een myle
van daer gelegen op eenen bergh / van-
den welcken sy den Coninc tot haer aen-
sagen comen met zijnen geheelen trou-
pe / ende was albereets maec een halve
myle van daer / waerom Palmerin
benessens zijnen Collonel syn Volck
vande boozwacht den besten moet ende
conwagie gaf die hy mochte / zeggende
der myn vrienden by syn op een plaetse
E 5 bequamen

bequaem om te verchten en te verwoe-
ren welck onse branden niet en doen/
doch zyde hier om te verdeenghen uwe
natuurlycke Princeffe in haer goede
rege / ende te bewaren uwe goederen
Wouten Kinderen ende byricheyt / te-
ghens de woertheit van eenen Tyran:
daerom hebt groeten moet / want wy
hebben sonder twyfel de gausse banden
almachtigen Gode niet ons overmides
de groote rechtveerdicheyt van onse
saethe. Doet verhallen den vyam huy-
den beproeben hoe heet sterck den
hertwoerde is die onrechtveerdelych
bevochten worde / als den heverster
sonder eenighe reden gaen wy dan niet
een resonne courage / ende laet ons
altijde dieht by den anderen ende in een
ghesloten blijven. Ende hier entusien
hadde des Coninck Ammirael die zyne
hoofdwacht gheleiden acht ghenom-
men / dat zyne branden veel wepniger
in ghetaille waren als sy luyden: Wae-
rom hy meynen alles ghehooven te
hebben/ende quam doot met een grote
ghedruys aenballen opden troupe van
Palmerin die tot zynen Capiteyn ende
volche seyde: Courage Broeders/
alnu becoon een peggelych zyn man-
lych herte / ghelych ick u eenen Vooz-
ganger hope te zyn / ende midsdien
helden hy zyne Lance met sulcken
crachte op den Ammirael dat hem/
noch Schild/noch harnas/noch Pan-
sier niet beschermen en mochten / nager
gineh hem de spere meer als renen
hoet lanch doot liff / so dat den Paba-
lier onder de voeten van zyn peert doot
op de eerde neder viel / ende Palmerin
sloech de branden doot aent ghewoer/
ende bevocht daer met de ghene die den
Ammirael volchden soo vallantelyche
dat hy niet de dy eerste slaghen daer
van dy ter eerden dede vallen. In
sulcher manieren / datie nogt weder op
en stonden / hetwelck alle zynen trou-

pe oft voortochte alsulken moet gaf/
datse haer Lance in den aerst sel-
den / ende hem volghende wierp onse
niet te eerste treffinghe meer als vier-
hondert van haere branden ter eerden/
also byaderende ende crijende in haere
Pabotische spraeche / dat het eer duy-
belen als menschen sehem te wesen/
dat Palmerin doe eenen nieuwen puer
aenbrochte / want ghebachtich worden-
de de faule by hem bedeven van de
Christenen in Albanien / Duracien
ende Thessalien te hebben helpen be-
verchten / crech sulche begerte om die
te berien ober te woen dat hy ghe-
nen slach en sloech / oft dien nam van
haer luyden eenighen arm oft e hoost
niet welck de ghehele doot cochte des
Coninck alsoo verbaesden / datse haer
daer doot / als mede om den doot van
haeren gheleider ende de byome cou-
rage die Palmerins troupe beoonden
op de vluchte bestonden te geben. Maer
den Coninck quam haer niet ghemelt
te rughe seeren ende verstercken met
vijftich hondert luyden die hy ghe-
leiden / welck Palmerin soo haest niet
ghesien en hadde / oft hy dede Maule-
rin onbieden dat hy niet en soude laren
soo verre hy de victorie begheerden zyn
quadroen van plaeste te veranderen / en
daermede vallen op des branden van
volck / terwyle het met zynen troupe de
furie van haer luyde wouren van zyn-
nen Broeder ghelept wordende sonden
teghenstaen / ende dat Aloijn met zyne
Archiers de bagagie daer entusie een
schermsinghe soude kunnen loeren/
welck alles hy Palmerin also goet ge-
honden ende met sulche neersichheit int
werck ghestelt dede worden / dat den
Coninck hem van allen zyden bevochte
siende / ende dat de slachtinghe die hy
voortechter dochte te winnen / bykans
verloopen was van gramscap meyn-
den te rasen / en woude hem als delye-
raet

met onbeide den troupe van Palmerijn
 et soo grooten furie dat hyaer u. op
 te ophoublinges het leven benaem/
 mende daerna van achteren een
 epe. woude gheben inde rechte zijde
 in Palmerijn / die den stech soo haest
 et ghebaelt en hadde oft hy heerden
 om sielich om / ende kennende den
 wilmich die hem daer te voorsz. by
 e andere Soldaten ghewesen was/
 yde hy: ha ghy Traan / luyden sulst
 loon ontfangen / ghebende hem daer
 inde so dapperen slach opten helm
 at hy die in stricken op de eerde bedr
 lieghen / ende den luyen slach vernieu
 rende / cloofden hy hem t'hoofst op tot
 ide hersenen / t'welck de Conyteren van
 Pabot alsulche weese aenjaechden / datse
 pcans alle de couragie verloorz / doen
 e ter contrarien de ghene van Palme
 in alsulcken moer cryghen / datse haere
 crachten verdubbelden / ende soo dap
 per strecken datse de eerde bycans be
 rekten met de doode lichamen van ha
 e vanden / daerhan haer die reste op
 e bluchte gaben t'welck Maulerin sien
 de ende wetende dat zijnen Woeder
 mot was / dede terstondts den afkeer
 desen / als niet willende dat de ghene
 ardebeijch gheboort worden / Daer
 van hy leere hoopten te worden. Des
 niet teghenstaende wurden Palmerijn
 huen troupe niet alsulcken yefighen
 moete son int verholghen / vatter van
 den Pabotiers siert oft seel soude heb
 den ontkomen / ende hadde hem Mau
 lerin selfs niet comen biidden dat hy de
 dootslaninge wilde doen ophouden /
 alsoe was Palmerijn op haer luyden
 verhuft. Maer Maulerin tot hem
 ropende / quam hem omhelsen met
 opgherichte armen / ende seyde : Och
 stomme van alle Ridder schap / wilt
 doch om Godes wilte ophouden op dat
 te onnoselen diert ghebrast en worden /
 omer de Traaninge van haeren Prince.

Boozwaer het beliest my seer wel ter
 Liefden van u mijn Heer antwoorden
 Palmerijn / hoe wel dat my haeren prin
 ce ter doot toe ghebondt heeft. Och
 Gode seyde Maulerin / dat en hope ic
 gheensins / ende hem daermet by de
 handt nemende layden hy hem nae de
 tenten wie opghericht waren / om daer
 in na slachtinghe de ghetwonden ont
 sanghen / alwaer zijne guetsuppe bande
 Wederjimmersters seer neerstich ghe
 wisteere ende verhanden worde / t'welck
 ghedaen zijnde gaf Maulerin aen Al
 vijn den last om alle de dooden te begr
 ven / den buyt te vergaderen / ende den
 Coninck Tirene acnde Pabotiers te
 sepden / om hem weerdichlyck te doen
 begraven binnen Pabot / Hoofststadt
 van het gheheele Coninckrijc / als booz
 ghesepes. T'welck besicht wesen
 de ende Palmerins woude verhanden
 zijnde / wazdi hy sachtelijc te peerde ge
 holpen / ende wilde den Prince Mau
 lerin beneffens hem ryden / doende booz
 haer ryden by t'uy waghens gheladen
 met de Wapenen ende gheweer van
 hare verslaghene vanden een peghe
 lich bande selbe wagens bergeselschap
 wordende met siuen Ridders / ende in
 sulcke cordenmiche quamen si met gro
 ten Triumphe inde Stadt van Elain /
 alwaer sy niet grooter vrydeschap ont
 sanghen worde bande J. doonderet
 die niet luyder stemme ruyen : wille
 com moet onsen Vrijwilligen Prince
 Maulerin zyn / ende een eerlijck sof
 den couragieuwen Ridder die ons ghe
 woonden heeft banden Traanische
 Coninck / t'welckie soo langhe duerde
 tot datse int Paleys quamen / alwaer
 Palmerijn overmidts huer woude seer
 sochlijc van peer gheseluyen ende
 banden Prince gheluyt worde tot inde
 kamer van zyn Suster Zephire / die
 hem quam omhelsen / ende seyde. O
 mijn vrient hoe seere ben ich t'weeren
 gehouwen

Die Historie van

ghehouden hoe it moghelijck dat ich
uwen dienst te volen soude konnen
vergelten / is alles volbaen. De vrou-
we antwoorde Palmerin / want we-
tende mihaen dienst u aenghenaeem te
zijn / is mi vele grooter welbaet als oft
ich gheminnen hadde / gheheele Co-
nincijer / alsoo hebt ghy oock ghedaen
sejde Mauleijer / want indien ich daer
van de Lirone verhoeghe / soo geschiet
het alleene deur uwen middel / ende
hier na dede hy hem niet alsulcke neer-
sichtheit mekeren als oft hy zynen ey-
ghen Vader ghemeeft ware zepadende
daerentusschen oock aen allen vanden
des Konincijer Posten / om de In-
woonderen der Steden te hemmen te
gheben dat hy haer alles vergaf ende
de Princen Ridderen / Edeluyden ende
Soldaten te ontbiede / dat hyse veel be-
leefdelijcker soude tracteren / als zynen
Broeder ghedaen hadde / ende daer se
niet en dorften breefen voor den krijgh
teghens hem ghedaen / want hem wel
bekent was daer se deur bedwanch daer
toe ghebrocht waren / ende wiste alle de
onderdanch voortsoo wel te bewegen /
dat hy in dize breeken daer na Coninc
van Babat ghekroont worden / hy alle
de Princen ende Baronen des geheele
Conincijer / tot der Princeesse Zephire
groote blijfchap / die in haer mede
hoven maten seer vermeerderden alsoe
hoorden dat upt het verijckel was de
sochelijcke woude van Palmerin / alsoo
dat se van grooter zueghde om hem
meerder playcure aen te doen / hem ginc
schencken haren Wonde die alijdes ge-
bonden hadde gheleghen / nae dat hy
hy Palmerin in de bewarenisse hande
Princeesse bevolen was / maer hem al-
dus in vriecheit zende dede hy dyp-
fenterley sprongen / ende bedreef groote
zueghde / ghelijck oft hy volcomelijck
gehoopt hadde de welbaet die hem aen-

staende was van zyn beminde vriend
Palmerin / die hy gheheelijck sullen
laten ghesien / om daer en tusschen
te betrecken in wat manieren den
Soudaen verstaude de verslanninghe
van zyn Legher voor Constantinopo-
len.

Hoe dat eene vande Neven van-
den Coninc van Babiliske de tydi-
ghe aenden Soudaen van Babilon
brocht, vant verlies van zyn Legher
voor Constantinopolen, ende hoe As-
chidiane den Slave Prothomeus cocht.

Het C. xij. Capittel.

Tewijlen den Coninc van Ba-
bilarke met zynen Legher voor
Constantinopolen vochte / als
vooren verhaelt is / was een van
zine Neven met twee bespieders sche-
pen uptgebaren / om te vernemen oft
de Christenen noch eenich meerder se-
cours creghen / ende inpaden weder-
omme naede anderen de heeren / als hy
ontwaer worden de twee Galeaten die
ontvluchten / als inde voorgaende Ca-
pitelen gheseyt is / ende met volen
seple tot hem quamen / van de welcke
hy verstont daere drachighe neerlage /
wie heesier opt meerder weese ghadt
als alsoen desen Turck crech.

In sulcker voeghen darmen niet en
dorft vrachen oft hy Schipsgesellen int
werck stelde / want hy dede meer wechse
in acht daghen / als hy anderen tyde
in geen breefe zijnde in een maent ge-
daen hadde / soo dat hy ten lesten Lant
quam nemen in een Oplande daer hy
hem op versekerheit hield / ende aldaer
een goede wijle verblijvende / sonder
te sien dat pemaent van zyn ghesel-
schap hen veruyden om wederom nae
zyn Land te keren / sejde hy in hem
selfs : Op Mahon ich sal wederom
heeren

ereen al soude my den Soudan doen
verbeten / ende t'Scheep gaende / arri-
verden hy in een wyndich tijds inde
haven daer zynen Conne so triumphen-
delijk uytgheleefden was / ende van
daer ginch hy naer Pallens / alwaer hy
den Soudan te voeten viel / doende
hem - er ups het beste dat hy mochte /
hem mede te kernen ghelyende / hoe
dat zynen Conne door ghebleven / ende
alle de reise van zynen volcke bersta-
ghen waeren hoop Constantinopelen /
ende datse Palmerijn ende den Prince
Olerike al hoop teimperst verloozen
hadde eerste daer arriveerden : welcke
ghedinghe den Soudan op een ghelijck
tydt in droef hert ende rooynicheyt dede
vallen / son dat hy eenen stoaten sucht
dede / ende niet luyder stemme riep : O
Goden wat heb ick teghens u soo grof-
selich misdaen om te verdienen so wa-
ren ongheluck : O Fortupne hoe sor-
gh hy die hem op twee lachende aenge-
liche verroumet / indien ghy my den
contragteusen Palmerijn met den Obe-
den Prince Olerike noch gheladen
hadt.

Och goeden Koninck van Arabien /
wat droefheyt suldy bedryven om het
verlies van uwen beminden Soone /
dan een saerke verroost my / te we-
ten / dat ick hoop dat sy noch int leven
sullen wesen / ende piers met gheluck
doort ontweerd aenghecommen zyn /
maer tis hoet is / so en sullen Maestans
de Christenen daer niet alsoo niet pas-
seren / al soude ick mijn Coninckrijck
ende alle mijn heerlicheyden daer-
omme verhefen / ende hem daerna
wederom totten aenghecommen Aid-
der herende sepe hy. Ende vande
Christenen hoe heel bleester : een seer
groot ghwael mijn Heere antwoorden
hy / ende den verseeckert dat inden cer-
cken soym den Soone des Keyfers met
den jonghen Prince Carreos haer le-

ben eynlichden. Des niet teghenstaen-
te / soo verloozen alle u volck nae den
doot van zynen Conne haer touragie.
In sulcher vorgen datmen in weynich
tijds alle onse Schepen / d'rene in byant
sach slaen / ende d'andere te gronde
gaen / ende verreliden hem voorts de
ghheele ghelijckheyt vande geschie-
denisse. In den hoeghen Godt sepe
den Soudan. Ich sal daer over alsule-
ke waerhe doen / dat d'usent Jaren
hier nae daer van noch ghesprooken
sal worden / ende op staende voert dede
hy roepen Maurette zynen Ambassa-
deur / tot hem segghende : Maurette
mijn Wyfent / ghy moet aenstone nae
mijnen Broeder den Soudan van
Perlen reysen / ende hem aensegghen
dat hy teghens de toecomende maent
van Meerte in ooybeninghe stelle alle
zijne macht om my bystandt te doen te-
ghens den Keyser van Orieckenlandt /
hem van mynent weghen sweerende /
dat hy hoop hem sal behouden alle het
ghene datter ghewonen woort / want
ick hoop my daer van anders niet en
begheere als de saem van wyake. Mau-
rette desen laet ontsaen hebbende / ver-
trock aenstone / ende dy daghen gereys
hebbende / ontmoeten hy ses Mooren
die twee Christen slaeden (te weten
Prolomus ende Colmelle) naer Hof
banden Soudan te vercoopen brach-
ten / aende welcke Maurette brach-
ten wat het hoop volck was / die sy al-
soo ghebonden ende gheketent met
haer leyden. Wijn Heer antwoorden
sy / het zijn Christen slaeden die den
Dinnervael Olmael een wijle tijds ge-
leden op Zee vertergh heeft / ende hoop
huyt aen eenen zynen Aibe ghegheben
hadde / den welcken hoop een Maent
ghesloven is ende om dat zyne Wed-
we haer niet langher in hups en bege-
ert / seyntse ons om haer wyden int Hof
te vercoopen.

Maurette

Die Historie van

Maecette gehoort hebben datse bepl
waren / roecht Colmette ende liet haer
Ptolomeus om dat hy siecht was / ende
reysden daer met bootz om zijne An-
basserschap te volbrachten / en de Mo-
zen namen den armen Ptolomeus (die
overtuider sijne brancchijs seer mager
ende bleek was / met tot opde meret
daermen de slaven vercochte / alwaer
terstont hy haer quam eenen Smit van
de allermisnaecste forme diemen sou-
de hebben moghen binden / wesenbe
achter ende booz geoecht ende gebult /
en hadde een schepf been met eenen om-
me nense / in somma het was son lelie-
ken creatur / datmen nieuwers beter
als niet hem de kinderen soude hebben
moghen verbeeren / den welken Pto-
meus cochte ende brachden hem in
nae huys lepen / oft hem wel gheleiden
soude zijn ghewoonlijke tijcozinghe
te maechen van des daechs derijien
ofte beertien uren te spelen met een
cleyn Hamerken dat niet meer als vijf-
entwintich oft derich pont woegh /
maer als Ptolomeus hoorde dat hem
dit wanschappen dier in alsulken siate
wilde stellen / nam hy eenen boot / ende
lepen den Moze dat hy vijf oft ses mael
op de eerde ronsom rymelden / also
hy doch overmits zijne heubelen vij-
cans van ronde forme was / welck ter-
sonts eenige andere tot hem dede loo-
pen die hem met coorden soetelich wil-
den streken / maer rinder geluck quam
aldaer boozhy passeren de schoone Ar-
chidiane die sulchen ghenuechte ghe-
nomen hadde / in datse Ptolomeus den
gheheubelden Moze alsoo hadde sien
doen oncrumelen / datse haer niet en
ronde onthouden van lachen / en siende
hem van soo braven staturre ende wel-
ghemaecte leden zijn / wordte gedach-
tich opde excellentie forme van haren
Palmerin / welc haer tot hem alsulke
goetwillichheit beweechde datse hy hem

ginck / ende seide : mijn vriend hoe hebt
op son stont dorben zijn banden Moze
te misdoen daer ghy maer eenen slabe
en zijdt : Me-bronwe antwoerden Pto-
lomeus (op zijn knien vallende om dat
hy aen haer ghebocht wel sach / dat het
eenigle groote Princeesse mochte zijn)
om dat ich eenen Ridder ben / heb ick
heel liever doot gheslaghen te worden /
als slabe te zyn van sulke suode crea-
ture. Ghy zyt dan Ridder seide Ar-
chidiane tot alden dertse Me-bronwe
antwoorde hy. Dorn dede de Princeesse
sonder pet wyders te vragen den Mo-
ze hondert Scraphs gheben / ende
Ptolomeus hy twee Schildkierden in
palleys lepen / alwaer hy dooz haer
ghebocht bootz ontfond in wort / ende
met Ridderlike Cleeren ghesien /
waernaem hem de Princeesse boozts hy
haer ontfonde in haer Camer / hem bra-
ghende wat fortunne hem aldaer ghe-
brocht hadde : waerop hy heel ghe-
heele discours dede van zijne gheban-
kenisse / ghelijck ghy hier boven hebt
moghen hooren / als oock van alle de
moeyten die hy sinder gheleden hadde /
dooz de ghedachtenisse banden welcke
hem de tranen overliepen / segghende
maer noch en ist my so veel verbrocht
niet Me-bronwe / van dat ich soo vele
quellings gheleden hebbe / ende legen-
woordich noch ick slabe ben / als dat
ich verlooren hebbe eenen Cameract
Palmerin van Giben ghenome / den
alderbesten Ridder diemen ter We-
relt soude moghen binden. Als Archi-
diane hem aldus hooren spreken / nam-
se hem alleen / ende seide : ghy bent dan
eenen Cameract banden bronnen Pal-
merin. Iae ich boozseker Me-bron-
we antwoerden hy / ende wiet meer
van zijne saeken als pemande ter We-
relt levende. Soo bid ick u dan seide
de Princeesse dat ghy my opde gheloofte
die ghy den oppersten Schepper van
ghe

le dinghen schuldich zijdt segghen
 al/ oft hy van onse wer is / ende eenen
 inghen tijdt ston gheweest ghelijck hy
 hier verzonnen. Doorwaer. Me-
 rouwe antwoorden Proloimeus / ghy
 vermaent my soo hooghe dat ick veel
 liever mijn leven soude wille verliesen/
 als u in eenich pont liegen. Hy en is
 heensins van uwe wer / maer is Cri-
 men gheboren upt Griekenlandt / doch
 heeft nocht so phieringhe van sprache
 heleden / soo dat hy den stonme ghe-
 ruyt moet hebben / om eenich per-
 sel oft de doot ontvlieden / alwaert ghe-
 n pofft en was om t leven te verliesen
 want is den alderhoegsten diemen son-
 ne moghen binden om ghebernshep-
 en te ghebruycken inden noot. Aljn
 zient seide de Princesse / om dat ghy so
 reoeten bekenten ende Cammeraeer zijt
 vanden Ridder Palmerin / soo geef ick
 u volcomen byricht / want ick soude
 veel liever mijn eyghen leven verliesen
 als per wes qualijck tetractere dat hem
 zenginghe / maer sal u een secrete open-
 baeren mijn beminde vrient / welck ick
 bidde dat ghy boren alles soo ghetrou-
 welijck secrete wilt houden / als uwen
 Cammeraeers Ridderlijcke daden groot
 zijn. Eplacp zyne groote schoonheyt
 niet syne excellentie deuchden ende al-
 derbeleeftste ghemaerichyden die hy
 alhier een jaer lanch int hof van mijnen
 Vader ghebruyct heeft / hebben my al-
 sulche slabe van zyne liefde ghemaecht/
 dat ick niemant anders ter werelt be-
 minne en can / sae mijn beminne vrient/
 hebben my ghebruyct in alsulche quel-
 linge overmits zyne absentie / dat mine
 gheest woede zijnde van alhier in sal-
 len verdrjert te leven / seer coztelingh upt
 dit eerste Lichtem moet scheppen / om
 int ghewerpelijcke hemelsche Para-
 dijs te gaen soeken oft hy aldaer re-
 nen ghebruyckheren state soude mo-
 ghen binden / soo verre ick coztelingh

niet wederom en crighe mijnen be-
 minden Palmerin. Och stercke liefde/
 hoe grove zijn uwe crachten / mijnen al-
 derlieftste is een Christen contrarie van
 mijne wer / ende maer een doolenden
 onbekenden Ridder / ende ick een
 eenighe Dochter vanden machtighen
 Monarch des Sondaens van Babi-
 lounen : Des niet reghenstaende hebbe
 my daer toe ghebruyct / dat ick in
 plaetse van ghebeden te worden / hem
 selfs heb moeten versoeken / contra-
 rie vande schacnte der jonghe Doch-
 teren / die haer begheerten aen haers
 gheijchen niet en dorben openbaren/
 hoe wel zijt t selve wel dichtsijns inden
 wil soude hebben / maer t woort haer
 ick en weet niet door wat wyrede wer
 (een Cyran oer ons) verboden / van
 de liefde bedwinght my dat ick eenwe-
 lijck zyne Dienaerfse moet blijen/
 wilt daerom o mijn beminde vrient
 my noch per wes van hem vertrecken/
 want ick my niet en can versaden / in
 van hem te hoozen spreken. Als
 Proloimeus hoorde de Princesse niet
 alsulche siechte beheert te zijn / dochte
 hy een goede gunste vande Fortupne
 ontmoet te hebben / ende viel op zyn
 knien / bedaukende haer eerst hoorde
 liberaelheyt van zyne byghebinghe/
 ende daernaec besonde hy haer te re-
 halen de cloethe seften die hy Palmer-
 in ende Crimeus in Engelandt be-
 dreen waren / ende hoe zeydes Co-
 nincx Dochter niet haer ghenomem
 hadden / die noch noch in der Turcken
 handen ghehanghen was / verswijgen-
 de nochtang dat Palmerin welmaer be-
 tot zijn alderlieftste hercoze hadde / over-
 mits hy wel dochte datmen seer noode
 hoopt dat een ander de saecke besu die-
 me door hem selfs begeert / sonderlinge
 de vrouwelijcken / maer wat seggh ick
 sonderlinge de vrouwelijcken / de mans
 zijn noch met meer der Jalousijden
 ghequelt /

Die Historie van

ghequelt/por wel zjder weynigher re-
den toe hebben / om datse overbloedich
ghenteten t'ghene de armte Vrouwen
souden moghen ghebreckighden. Ende
hieren tusschen stont der Princeesse ge-
heel pepsachtich / maer voorts daerna
haer stemme op nieuwers verheffende/
sefthese tot Ptolomeus: Doozwaer ich
en kan anders niet achten / dan dat hy
van hier ghescheppen is om u lipden
mette selve Princeesse van Enghellant
te gaen soeken. Waer weet ghy wat
ich bedocht hebbe / ich sal mynen Va-
der te kennen gheben dat ghy in desen
Lande woudt comen om Palmerin te
soeken / als int seker verstaen hebben-
de / dat hy noch int leven soude zyn/en
dat u de Woorden dooz an kennisse ghe-
banghen hadden / want ich ben versee-
kert dat hy u dooz sulcke manieren alle
nootsaekelinghe dinghen sal doen le-
veren / om hem alkenhalven te ma-
ghen repfen soeken/het sy te Water oft
te Lande overmits hy hem meer be-
mint als eenighen Ridder ter Weerelt/
ende inzien u den almachtighen Godt
soo gunstich wese wilde / dat hy u durch
gratie in zijne presentie gheraechen liet/
soo en wilt doch niet laten my ten min-
sten eenighe nieu maten van hem te
doen verstaen/want my sulcx veel groo-
tere vrentiche soude veroorsaechen/als
pemandt soude connen bedencken/die
doch hy my in gheender manieren tot
waerts onbergouden sonde blijven.
Waer in haer Ptolomeus beloofden
gheensins te sullen faillieren / ende de
Princeesse wisse hare saecken soo wel in
werck te stellen dat Ptolomeus in min
als een Waent versien mozde van Wa-
penen/cleederen/Dienaers/ende heer-
rich uphercosen Ridders om hem te
vergheselschappen. Doch moorden dooz
hem toegberust twee onzlochs Schepen
seer wel ghepprepareert dooz een ghe-
heel Jaer / op dat hy daer met alient

halven inde haben soude moghen badi-
cen/om te vernemen oft Palmerin er-
gens aenghecomen mocht zyn / ende
den dach gheronten zijnde dat hy wil-
de vertrecken / nam hy onzlof van den
Babilonischen Swidaen / ende wordt
hande Princeesse gheleijdt woer in de ha-
den/alwaer sy hem dooz den leste adien
een soet tusken gaf / ende seide Pto-
meus vrient / in dien ghy my werbe-
ronne brocht den Ridder Palmerin/
ich soude u hande grootste Heeren ma-
ken van gheheel Orien. En thijdt
niet de vrouwe antwoorzen hy / ich
sal myn de dooz doen/ende daermet te
Schepe gaende/gebode hy datmen de
Seplen optrecken soude / ende voer in
volle Zee / alwaer hy hem sullen laten
seplen tot dat hy zynen Cammerac
Palmerin ontmoet.

Hoe Palmerin ende de Princeesse

Zerphire uyt Elam vertroekt om te Ro-
mate by Musabelijn te reyen, ende van
het ghene haer tusschen weghen ghe-
beurden.

Het C.xij. Capittel.

De wonden van Palmerin ghe-
nesen zijnde / den Coninc Pau-
lerin het Coninckrijck in ghe-
rusten staete gheselt hebbende/
wilde de Princeesse Zerphire met den
Heer van Olieben nae Musabelijn
repfen ghelijck sy beloofte hadde en bede
in onzden stellen ses staet Josfonten
en twelf Camereren met vierendol-
tich Schiltknechten ende hondert Ri-
deren soo wel ten dienste van Palmerin
als van haer selfs / ende den dach ghe-
comen zijnde datse vertrecken wilde/
dedese den Hondt diese Palmerin ghe-
schoncken hadde op sluyten / maer hy
maecten sulcken gherucht/ gherijdt en
ghehuyl

hant datse hem boecens tegens heuren
 mach moeste doen los laten. Los ghe-
 ren zijnde begoft hy met sulche snellich-
 ydt te loopen dat het sechen syne pooten
 geen aerde te roere / tot dat hy by Pal-
 merijn quam / die alrede met den nieu-
 wen Coninck Maclerijn voor upt ghe-
 nen / ende meer als eenen worp weech-
 te het Wallens ghecomen was / alwaer
 een den Hondt achterhaelden / en sulche
 tressen bewees / dat hem een peggelijck
 aer van verwonderden / twelck Pal-
 merijn in syne oude ghedachten dede val-
 len van dat hy een Mensch gheweest mo-
 e zijn / ende seide tot den Hondt / wie
 at ghy zjdt betrouwt vpeijck op my
 at ghyder in deel afhebben zult / indaen
 op eenighe remedie vinden / waerom
 hem niet wilde nemen / doende hem
 t dien eynde op een harker met wat
 rons leggen / ende de Princesse met
 her gheselschap verwacht hebbende
 abense haer niet op den wech / soo
 inghe van Maclerijn gheselschap ghe-
 ouden wordende / tot datse quamen
 ent eynde van zijn Coninckryck / al-
 jaer hy van haer doolof nam / ende
 wederom nae Babot trock / ende Pal-
 merijn reysden mette Princesse ende haer
 gheselschap / menighen dach passe-
 ende vele rijcken ende contreyen / son-
 er eenighe avontyren te ontmoeten
 ie weerdich zijn om te vertellen / tot
 atse aent eynde vande heerlicheydt van
 dersien quamen op eenen hoogen Berch /
 oben op den welcken de Princesse hae-
 e tenten dede spannen om het avont-
 ael te bereyden / het welck ghenomen
 ebende / verdrock hem een peggelijck
 p zijn rustplaetse / upt ghenomen twi-
 lich Ridder die ghestelt worden om
 e waerte te doen. Danten was nau-
 velijcks twee uren gheleden / oft sy be-
 rosten alle te slapen door de moeten van
 eyen / maer Palmerijn de vrendicheyt

vande plaetse siende / en wilde den ghe-
 heele nacht niet van zijne Wapenen af
 doot als den helmet ende de handschoe-
 nen / ende niet de reste op een breeken lig-
 ghen gaende wordte hy omtrent den mid-
 der nacht wacker / ende en conde niet we-
 derom gheslapen om de vrende fanta-
 sieren die hem nu hoofft quamen van alle
 zijne gepasseerde fortunen. Verhalven
 hy opstont ende nemende zijn hantschoe-
 nen / he met ende rappier / wilde hy per-
 binten de tenten gaen spantieren / ende
 de berghen ende dalen met de vrende
 gheleghenheyt vande plaetse aenschou-
 wende op dat de maet seer claer en hel-
 der sechen / ende aende deure vande ten-
 te comende vout hy de eerste schiltwacht
 alsoo soet slapen dat hy hem niet en wilde
 wecken / naer voort passerende tot een
 stuck weechs binten de tenten sach hy
 recht op hem aencomende een eysselijck
 Bestie veel grooter licht / van sich ghe-
 bende als oft men der hondert Corsen
 hadde comen draghen / ende was van
 de hoochte van een peert / vande lenghte
 van een vadem / ende vande soone van
 eenen wilden Boek / oock haddet twee
 groote hoornen voor int hoofft / ende int
 midden vande selve een ooghe / twelck
 dese groote claerheyt gaf / ende zijne
 clauwen waren sterck ende scherp als
 de punten van stael / ende sijndende als
 scheermessen / met de welcke het den
 Ridder nam die tot de bintenste wachte
 ghestelt was / ende scheurden hem meer
 als aen ses stucken / om dat hy mede
 int slaep gheballen ende het Beest nae-
 der was als Palmerijn / die hier van
 seere verschrickt wort / ende seide. *Wilt
 Godt doet my bystandt teghens dit ver-
 veerlijcke Beest / ende daer niet zijnen
 helm sluptende ginch hyt met een groo-
 te couragie te ghenoece / ende het Beest
 teghens hem. In sulcher manieren
 dat het ten eersten maete met zijn twee*
 Ka hoornen

Die Historie van

hoozme n soo heere hooz zijnen Schildt
liep / dat het die niet wederom upt ge-
erechten en ronde / ende terwijlen het
hier niet besich was / ontfinghet van
Palmerijn soo grooten wonde inden
burch / dat het inghetwant daer upt be-
stande te loopen. Wes niet tegenstaen-
de soude hyder sonder eenich merche-
lijck gheluck / t'leven hebben moeten la-
ten / en hadde niet gedaen zonen hont
die ter goeder aventueren wacher wo-
den / ende Palmerin inde tenten niet
bindende / liep hy bukten / alwaer hy
hem effen quam sien in die verijchel /
Verhalben den couragieusen hont dit
woerde beeste int miden van zijnen stert
greep die groot was gheijck den steert
van eenen Heen / ende beetet enke troc-
soo langhe / dat het op de een zijde bie-
le / sulcken creet ghebende / datse alle
in de Tenten wacher worden / ende haer
bereyden om daer toe te loopen / terwij-
len Palmerijn het beest swa beele sla-
ghen gaf / dat hyt int leste t'hoofst vant
sihaem dede blegghen / oermidits het
hem selben hooz mette hoozme beruert
wonde inden schilt / ende achte gherra-
bailliert banden hont. In sulcher ma-
nieren / dat Palmerin de victorie ber-
treech / tot grooter blijfchap vade Prin-
ceffe / die hem alleens niet een nacht-
mantel beeleet / te ghemorte liep omhel-
sen / ende vant groot verijchel wille-
com. heeren / segghende : Och mijn
vriend / hoe hebby desen duysel hooz
bestrijden. Wem hont de vrouwe
antwoorden Palmerijn / heeft my hier-
inne meer hulps betoefen als ghedaen
soude moghen hebben tijen gewapen-
de Ridderen. Verhalben ich hem alijt
te meer sal beminnen / Oock heeft Godt
alle oncedeliche beesten geschapen on-
der de macht vande menschen / Dae-
rom laet ons zijnen naem ende loelbae-
den dancken ende loben. Dit ghesen
hebbende dedense den hoozen Ridder

begraven / waer van Palmerin in den
schildt nam in plaats vanden sijne / om
dat die heel bedorben was by hooz
en stijche Beest / t'welck hy aldaer op de
plactse lieten liggen / alwaer daer nae
sulchen stanch gaf / datter opcomt me-
maet hy en dorste comen vande Ja-
woonders vant landt / die in sporele-
den in groote breefe ghehouden hadde
wordende van haer Daulsche genema-
ende de Princeffe hooz hier na de cla-
re mozenstont des dat hy comste ber-
condighen siende / dede haer bagagie
laden ende repshen met alle haer ghe-
selschap hooz / tot datse quamen int Co-
minckrijck van Comate / alwaer haer
seer groote eere betoefen woerde. Ich sal
u verrecken waerom den Coninc van
Comate Abimar ghenoemt / en had-
de hem noyt hooz onderdaen willen
houden vande heerschappie van Per-
sen / waerom den Soudaen vander
hem onlanx leden eenen Ambassadeur
ghesonden hadde / hooz den welcken hy
hem ontbode dat hy hem eedt soude
conten doen als zijnen onderdanen / oft
dathy hy faute vanden niet alleen de
Menschen / maer oock de Beesten van
alle zijne Landen doot seherpte des
zweerdts soude doen passeeren. Van
welcke stoffe Legatschap Abimar seer
bewondert woerde en vreesde Mus-
sabelijn die hy als eenen Propheet hiel-
de wat dat hy beste antwoorden soude.
Daerop hem Mussabelijn antwoorden /
en laet uwe Majesteit geen breefe heb-
ben vande hoozeerdighe dreeghe
des Soudaens / want vanden dien dat
ghy twee Soonen hebt / te weten / mijn
heeren Coman / ende Druinijn Van
van de vrouwe de Princeffe vwe
Dochter / dat twee seer couragieuse en
clarmoechighe Princen sijn / so comen-
der noch herwaerts niet de Princeffe
Zephire Suster vanden Coninc van
Rabat twee anderen die u van zijn Op-
zonne

ange verlossen sullen / ende hient-
 sap stellen tusschen u ende hem/daer
 antwoorde by moedelijck dat ghy
 mandt onderdanich en zyt als God/
 die justitie ende u eyghen selfs.
 selche woorden Abimar ghelooft gaf/
 de onthode in alle de Steden van
 Coninchrijc daer de Princesse Zer-
 ire dooz te passeren hadde / datmen
 er niet groote seeste soude anhaelen/
 de niet min eeren aendoen / als oft
 eyghen Persoone ware / oock gaf
 den Ambassadeur handen Soudaen
 antwoorde dat hy gheen en hooghe-
 deere van in Landt en bekenden
 hem selfs / ende niemant onderda-
 nien doctne te wesen / als de gene die
 in mette Wapenen daer toe thonge.
 et tegenstaende dat selbe antwoort
 eschreiden ghescheelich teghens den
 alle handen Prince Toman / die her-
 st was opde jonghste Dochters des
 soudaens / waeromme hy soo gherin-
 ne als den Ambassadeur bercepst was
 Mussabelijn ginghe / ende seyde
 ch mijn Vriendt Mussabelijn / ghy
 et my grootlijck te royt ghedaen
 an dat ghy mijn Vader gheraden hebt
 ghich te bueren teghens den Soudaen/
 ant ghy weet wel dat ich de jonghste
 dochter van hem in sulcher manieren
 minne / dat mijnen Gheest noyt ghe-
 oft en zal zyn / indien icise niet tot
 yn Princesse en berceyghje. Mijne
 antwoorden Mussabelijn / ghy en
 et gheen reden van also te spreken/
 an de twee Ridders die u Vader nyt
 et perijchel sullen brenghen / die sullen
 oock tot uwen wille helpen / om dat
 et de twee alderbaeste Ridders zyn
 lemen soude moghen binden / hoe wel
 at den eenen daer van alnoch niet be-
 rent en mach worden : Maer indien
 hy u teghens den anderen proberen
 nist / soo suldy niet segghen waer-

achtich bevinden / ende sal u mede
 de maniere segghen hoe ghy daer toe
 sult moghen gheraeken. Doet byde
 Ponteyne van Tebye die niet meer als
 een halve mijle van hier en is / twee
 tenten spannen / in eene van welcke
 ghy u sult moghen houden met uwen
 Swagher Dromyn ende achten han-
 de coningste Ridders die ghy int
 Hof van uwen Vader sult kunnen opt-
 luesen / ende de Princesse uwe Su-
 ster met thien van haere staet Jof-
 vrouwen int d'ander stellen / doende
 eenen boochscheut weechs daerboven
 oprichten / een Adumere colomme/
 ende daer in houwen de nachvolghen
 de Deersen.

IN de Tenten Heer Ridders is de sehoo-
 de Ionckvrouwe,

Die een Coninx Soon in bewaeringhe
 heeft op zijn trouwe.

Tegens den welcken ghy moet tornoyen
 om voort te passeren,

Opde conditien die men u niet en sal ver-
 swijghen in gheender manieren,

DE welcke aldus sullen zyn / dat
 alle de Ridders die daer booz-
 by passeren willen / teghens u
 en uwe negentien Cammerale
 sullen moeten tornopen / en dat den genen
 die u allen nyt ten satel conwoepen de
 jonckvrouwe sal hebbē die onder de rente
 is / met den bescheyde nachtang dat hy
 haer niet en sal wepgeren een gisf dicke
 op hem sal begeren / ende indiensē booz-
 by rijden soo sult hy haer by een van den
 Jonckvrouwen wederom mogen doen
 roepen / en haer de conditien te hemmen
 geven. By Mahon seyde Dromyn man
 hande Princesse daer present zynde / ich
 en salt gheen sijn toclaten / want indien
 den eenen Ridder hande twee daer ghy

Die Historie van

afspreekt ons alle te doen quam / soo
en soude hy mijn vrouwe moghlych niet
weiderom gheuen willen / segghende/
datse hem toegae. Maer ghy sul
haer woort cunnen doen en siken ant-
woorden. **M**issabelijn / dat hy haer/
selbe schencht door de gifte die hy haer
zal moeten doen / ende alwaer t selbe
niet beschepten so is dien Ridder noch-
tans alsoo belet dat hy u sulcx in geen-
der manieren en soude wepgeren. **I**ch
gheloof uwe woorden seide **Thoman**/
ende en sal daeromme in gheender ma-
nieren in dese saecke faillieren / ende
oermidts hy des sanderen daechs
hoorden dat de **Princesse Zephire**
met haer gheselschap dien abont maer
eenen halven daech reysens van daer
logieren soude / ginch hyt zynen **Swa-
gher Dymijn** bootschappen mede seg-
ghende / ich sal moeghen seer vroech
de tenten doen spannen ende de **Rid-
ders Wapenen**. **D**erhalven wilt mijn
Suster ende haere **Josvrouwen** seg-
ghen / datse daer teghens haere costel-
ke **Cleederen** aendoen / ende gheene
van haere gratiose manieren in de
cofferen en sluyten / wantmen de **Lan-
tien** breecken ende toynopen sal om
haer te meerder eere aen te doen / als
noch om datse sullen moeten ontfan-
ghen ende willecom heeten de **Prin-
cesse** met hare **Ridders** ende **Josvrou-
wen** / de welcke onder alle andere (soo-
men my seide) het beleefste ghemaniert
zijn. **B**reder antwoorden **Dymijn**/
ghy en zult door my niet belet worden/
ich noch door de **Josvrouwen** / want
ich ghy begheerte hebt om u te be-
teghens de wtlandighe **Rid-
der**. **S**oo en heb ich daertoe gheene
minnen affectie / ende **Josvrouwen**
zijn altdits begheerich om wat nieuws te
sien. **D**erhalven zy niet het leste inde
Tenten en zullen zijn soo ich gheloofde/

Daerom hout uwe **Wapenen** be-
dich / die mijn zyn albereits becept.

**Hoe Palmerin Tornoyden te-
ghens den Prinzen Toman ende Dymijn**,
ende haer opten **Sadel** siet
met alle haere **Ridders**, ende vande
vriendelijcke onthalinghe die den **Co-
mant Abimar** met den **Negromant** **Maf-
sabelijn** hem bewesen.

Het C. xliij. Capittel.

De **Princesse Zephire** haer al-
nu so nae byde plaetse stonde/
alwaerse verlichtnisse tot haer
crante verhoopen te erlan-
ghen / seide teghens **Palmerin** datse
haer noenmael noch te **Comare** wilde
houden / waerom sy haer des smog-
ghens seer vroech opten wech maec-
ten / comende omtrent thien uren by
de **pyleerne** die **Thoman** hadde doen
oprichten / van waerse sien condende
achtien **Ridders** die voor de **Tenten**
ghewapent stonden / ende eenen groo-
ten hoop **Lancien** by haer veerdich/
het welc de **Josvrouwen** also verschiet-
ten datse niet voort dorsten passeren/
tot dat **Palmerin** ghelesen hebbende
water opten **pilaer** stont / haer quam
segghen. **L**aet ons bygelijk voort rij-
den / want alst ten quaeften coemt/
soo kunnen wy maer onse **Lancien**
breecken. **D**erhalven houde hem een
peghelijck veerdich om te **Toynopen**/
ende hier met passerden hy voor by de
pyleerne / het welck **Thoman** soo haest
niet gebootschap en was / oft hy sonde
hem een vande **Jonckvrouwen** / doen-
de hem verclaren de manieren aldaer
opghericht / daer op haer **Palmerin**
antwoorden: **M**e-josvrouwe u sal ge-
lieven den **Prince** ende zyne **Ridders**
te segghen dat het in onse machte niet
en staet

saet de repse van Me-vrouwe de Princesse Zerphire op te houden/ ende at hem daeromme belieben wil ons onder Toornpinghe te laten passeren/ medien sp doch wepnich eeren beha- en moghen int overwinnen vanden Ridderg die swaer van repse zyn/ ende niere peerden vermoepet hebben.

Met welcke antwoort de Jonck- vrouwe wederom heerden ende gaf den Prince Coman te kennen / die haer naechden wie den Ridder was die haer alsulcken bescheyt vooz haer alle hegheven hadde. Myn Heere ant- woorden sp / het is den gheen en de be- effens de Princesse rijdt / de alderco- elijchste wapenen waerende van die ik opt ghesien hebbe. By den Godt Saturnus sepde hy / so en is dat noch- ins gheen antwoort van een alsulcken erfoone als ons Ruffabelijn versee- erden dare hy te zullen wesen / daer- in heert wederom ende seght hem dat hy oft den zynen / sp willen oft niet/ omopen moeten/ in alsulcke manieren is ich haer ontboden hebbe: De Jon- vrouwe niet sapnuch wese de boldrecht erstonde haeren last / ende sepde: Heer Ridder / uwe excusen en willen niet helpen / eenighe van u luden moeten de Lantie loopen. Me-jusfrouwe ant- woorden Palmerin / naedient dan anders niet zyn en mach / soo zullen wy uwen Prince berhoonen dat wy de Toornpinghe niet dooz bloothert van gerten en weygherden / maer om onse repse te beneerstighen: Daerom hee- ret wederom ende seght hem / dat hem noch den zynen het Streekspeel vol- ghens haere begheerten niet langher gheueghert en zal worden/ maer dat- e haer alleene tot het loopen bereyden/ wy zullen goede ontmoetinghe vinden. Dit antwoorde hy Drumijn ghehoort zijnde / ginch hoozt te Peerde ende velden zyn Lantie in den arrest. Als

den Capiteyn vande hohbert Ridderg van Zerphire aen Palmerin quam versoeken dat hy d'eerste wesen mocht- te tot welck hem vergoet worde/ waer- om hy soo dapperlych teghens Du- mijn liepe/ dat hepde haer Lantie aen spaenderen spronghen / sonder dat yemandt upt den Sadel weech/ maer nieuwe speren ontfanghen hebbende/ verntewdende so couragieselyche haec- en loope / dat den Capiteyn zyn Lan- tie ghebroechen hebbende / sulcken spronck upt den Sadel dede / datmen mynden dat hem armen ende beenen in stucken waeren / ende alsoo gebuer- den oock zynen Liptenant met noch twee andere Ridderen / waerom Pal- merin al lachende tot de Princesse sep- de: Doowaar Me-vrouwe / ick had uwe Ridderg wel neerstich vermaen/ datse haer ghemack houden souden/ maer wy hebben u veel liever met hare spronghen eenich lachen willen berey- den als in haere ruste te blijven / ende indien wy hier wouden blijven tot datse alle ghelopen hadden / selbe soude ons te langhe vertrecken. Gaet daer- om ghy Heer Ridder myn Vriendt antwoorden de Princesse / ende be- toont de Wachters vanden wech / dat ghy mede de Lantie moet te regieren. Toen gaf Palmerin zyn peert de spoo- ren/ ende trof op Drumijn die zyn spee- re bracht: Des niet teghenstaende wort hy niet sulcke gratie ter eerden ghelept/ dat hy bekenden noyt van eenighe Jonckvrouwe alsoo heusselijch gegroet te zyn / daer nae velden hem in ooyde- ninghe eene bande achtien Ridderg/ die oock alsulcken spronck op zynen rechteren arm dede/ dat hy noch in een ure gheen lust en hadde om de sozen daer niet te trouwen/ ende en ghebuer- den hys van zyne Cammeraten niet be- ters op den lesten vande welck Palmer- in zyn Lantie brach / tot groote ber-
Ma ; wonde.

Die Historie van

wonderinghe van haer allen oer
 zyn heerlyche seppen / ende sonderlinge
 vanden Coninc die aldaer present was /
 maer in toeghemaeckte ofte Ronnen-
 cleederen / tot den welken Mussabe-
 lijn seyde : Mijn Heer wat dunct u
 van desen Ridder : en soude hy hem
 gheen plaetse weten te maechen onder
 de Persen / my moeten wel Ezels-oo-
 ren aent hoest waessen / indender pe-
 mandt han uwe Ridderen in den Si-
 bel blijft. Zy Jupiter seyde den Co-
 ninc / indien hy alsoo verholcht / soo
 mach hy hem wel versenien van meer
 in een ure ghedaen te hebben / als hy
 alle zijne Met-ghesellen van desen ghe-
 heelen dach uptghericht soude zyn ge-
 hoorden / laet ons sien hoet niette riste
 vergaen sal. Hierentusschen sendden
 Gynghen Palmerin een vande sterck-
 ste Lancien vanden gheheelen hoop
 door eenen Pagie / die hem in de van
 zijnent weghen seyde dat hy daer met
 het Volk van zynen Heere strelen
 soude. Palmerin nam die Lancie seer
 gheerne aen / ende antwoorden den Pa-
 gie / seght uwen Heere dat hy niet soo
 seere met my en darf spotten / want al
 ist datter albereet eenighe Ridders op
 de eerde ghehallen zyn / so resteerter
 nochtans goede plaetse voor hem / ende
 haer niet ontmoeten hy den achtsten /
 in sulcher manieren dat hy van Man
 ende Peerdt eenen hoop maechten / ge-
 lichen hy oock dede vande vier anderen
 daerna volghende / ende opten der-
 thiensten dede hy zyne speere weder-
 omme in spaenderen vliegghen / maer
 niette andere Lancie die hem Coman
 sendden leyde hy de resteerende Rid-
 ders so sachtelich ter aerden / datse om
 alle de welbaet van haeren Heere niet
 wederom eenen nieuwen hoop teghens
 Palmerin begosten souden willen heb-
 ben / hoe wel hy op den lesten voorde
 verbemaelt zyne speere verloor / het

welch den Prince Coman so haest niet
 gesien hadde / oft hy vercoos de gref-
 ste Lancie die hy onder alle v anderen
 mochte vinden / ende sent Palmerin re-
 ne desgelijche / waer intse in sulche fel-
 licheyt teghens den anderen quamen /
 dat Palmerin een vande zyne stegelerre
 verloor / maer den Prince viel so gref-
 lich ter aerden / dat den Coninc in op-
 den dat hy den hals gebrooken hadde /
 dan hy sent rasselich wederom op ende
 ginch nae syne Tenten / Terwijl den
 den Coninc niet vollen toonne nae de
 poorte vande Stadt rede / alwaer hem
 zyn volck verheyden / die hem terstont
 de toeghemaeckte cleederen spolieerde /
 en zyn Coninclyche habijt wederom aen-
 deden / om also te verheyde de Prince
 Zephire met haren Ridder / die soo
 dappere seppen bedeyden hadde / hy de
 welken hem terstont na de toernin-
 ge boechden den vanden Mussabe-
 lijn / die hem groote eere beghilde ende be-
 toonden / ende seyde : Mijn Heer die on-
 der den Adelom t beste meriteert den
 naem van Ridder te voeren : Ich bidde
 u dat ghy door uwe cortosie ruwaert
 cruseren wilt des Coninc Sone / en
 behouden sone / die om uwe Ridder-
 schap te proberen voor u / door mijn
 middel hadden doen in stellen dese co-
 nopinge die ghepndicht is tot eenen
 so groote beschaemtheit van haerlyp-
 de / als eere van u mijn beminde hient.
 Ich bid u mijn Heer antwoorden Pal-
 merin / dat u belien wil u selven be-
 kent te maken / op dat ic weten mach aen-
 wien my na alle mijn vermogen so eer-
 lijche wilcomste stact te hergelden. Ic
 ben uwe hient Mussabe-
 lijn antwoor-
 den hy / den welken ghy niet so groote
 neersticheit zyt comen soeken / en die
 wetende dat ghy een Christen zyt / u
 nochtans beware sal voer alle schat-
 tinge en misdoeninge onder de Mahu-
 metisten / als Palmerin hoorde dat
 hy

Maffabelijn was' tradt hy terstont
 te synen prece / en quam hem om-
 vlen / seggende. O chael Ridder laet
 doch de handen kussen van uwen
 lijcken onderdom. Jaen / neen / myn
 antwoorde den seer oude gruy-
 man / maer dat ick uwe voeten kusse
 kennisse van dat ghy de aldercoud-
 rusten Ridder zijdt die opt door dese
 inden reysden / ende door den welcke
 min als ses maent noch een groot
 getal van Menschen onepdelijcken
 liden sullen gheschieden. Ende alsoe
 noch aldus d'een teghens d'ander
 excuseerden met de ceremonien van de
 aldercoudsten / sach Palmerin tot hem
 in comen een Jonckvrouwe seer costelike
 neeldebe zijnde / ende noch vele andere
 Jonckvrouwen achter haer gaen. Der-
 halven Palmerin draechden / wie dat
 te was: 't is de Dochter van den Co-
 ninc mijn Heer seide Maffabelijn.
 Is Palmerin dit hoorde / ginch hy
 aert terstont te gemede / ende de rebe-
 entie ten bedden zijde gheschiede zijnde /
 epdese tot hem / Heer Ridder siet hier
 de Jonckvrouwe die betrouwende in
 uwe goetertierenheit / haer selve comt
 presenteren in uwen handen / als de
 ghene die ghy ghemonnen hebt metten
 aldergrootste Ridderchap / daer noch
 opt Jonckvrouwe met verreghen is /
 hebbende nochtans dese hope dat ghy
 my de gifte niet en sult wepgeren die
 gheaccordeert is inde conditien van de
 Coninc. De vrouwe antwoorde Pal-
 merin ick can wel dencke dat de gifte is
 van u / u selben te schencken / welck om
 mijne wille niet en bedorven gecondi-
 tionneert werden / want al en waer t sel-
 ve niet beschepden De vrouwe / soo en
 souden doch door gheene middelen of
 redden hebben comen toelaeten wor-
 den / van soo excellenten en hooghen
 Princeesse te comen onder t'ghebodt

van eenen sunpelen ende onbekenden
 Ridder / maer soude gelijcke wel seer
 geerne u u selben geschonckē hebben /
 en niet noch grooter affctie my daer
 toe gelijck ick oec tegenvoordich doe /
 biddende seer oormoedelijcken De-
 vrouwe dat uwe gracie beliebe wil my
 mede te ontfangen voor uwen ewigen
 onderdanighen Dienaer / tot dancseg-
 ginghe van de onberdiende cere die u
 belijst my te bewijzen. Dupsentout
 danc moety hebben Heer Ridder / ant-
 woorden de Princeesse van uwe grooten
 costose nu bekenne ick seer wel waer
 zijn t'ghene Maffabelijn teghens mi-
 nen Vader seide / te weten dat de Rid-
 der die De-vrouwe Serphire ghelep-
 den / soo wel alle de ander in broem-
 heit van wapenen passeerden / gelijck-
 men oock van hem geenen anderen
 en bonde in liberaelheit ende costose.
 De-vrouwe antwoorde Palmerin /
 soo Maffablijen eenighe prijsinghe van
 my in myne absente gedaen heeft / het
 selve en comt niet van eenighe saken
 die prijsing weerdich in my soude mo-
 ghen ghebonden worden / maer door
 goetwillicheit die hy tot my draecht /
 ende hier met quam de Princeesse Ser-
 phire / die van des Conincs dochter
 oock seer eerlich ontfanghen worde.
 Dooz daer nae quamen de Princen
 Coman ende Brumijn / de welke haer
 het beste excuseerden datse noch-
 ten van het ingheselde Coninc / ende
 reden doozs al te santen nae de Stadt /
 uptighen omen neghen of te thien Rid-
 ders diemen moeste draghen / om de
 galiaerde spronghen die van hare
 peerden ghebaen hadden. Ende
 Stadcomende / bondense aldaer den
 Coninc met zijne Heeren / het welck
 alle de hoorgaende caraffen ende prijs-
 singhen van Palmerin dede vernieu-
 wen / ende van daer ghinghen se tot

Die Historie van

int Palless / alwaermen een groot ge-
nigh ende eerbewijssinghe sach ghe-
schen bande Coninginne met haere
Jofvrouwe / om te ontfangen de Prin-
cesse Zephire met haer gheselschap/
die den Coninch by zynen Fourier be-
volen te logieren om dat het alberechts
laet was / ghebende aen Palmerin
een vande beste plaetsen / en de Prince-
se de Camer beueffens de gheene vande
Coninginne staende.

Vant Propoost dat de Princeesse
Zephire ende Palmerin met Mussabe-
lijn hielden, ende hoe Palmerin van
Romare vertrock om opt Casteel van
den twalf colommen te reysen,

Het C.xv. Capittel.

O dat de Princeesse des sa-
bonts gheene ghelegentheyt
en hadde moghen binden/de-
dese des smorghens by haer
ontbieden den Ridder Palmerin met
den Pigromant Mussabelijn / tot den
welcken sy bestonde te segghen. Cplac
mijn Heere / indien ghy dooz uwe we-
tenschap boozghesepht hebt mijne comste
met de deucht van desen Ridder / so wilt
doch oec om Godts wil barmherticheyt
met my hebben / ende my eenighe re-
medie tot mijne crenchte seggen. Me-
vrouwe antwoorde den Pigromant/en
wilt alsulke biddinghe niet ghebruc-
ken / maer ghebiet want indien ich
dooz mijne studeringhe ende exercitie
eenighe wetenschap gheleert hebbe/die
is tot uwen dienste / ende weet dat ge-
lijck uwe crenchte gheromen is dooz
den reuch van een bloeme / wederom
also dooz den reuch van een andere bloe-
me gheepndicht moet worden/die waest
op eenen boom int Casteel vande twaelf
colommen/bewaert wordende dooz de
betoveringhe van een Jofvrouwe die

de alder erbarmste was / van diemen
in haeren ijdt soude hebben moghen
binden / soo wel in natuylike als bo-
ven natuylike manen / ende stoz om-
trent hondert jaren verleden / maer
booz haeren doot (boozsiende de groote
weldact die der naemals van gheschie-
den soude) dedese aldaer maken eenen
hof / een Paradijs ghelijckende / waer
in sy stelden eenen wonderlijken Wa-
ghel nae datse bozt selbe Casteel doen
planten hadde twaelf colommen van
Marmer (waer nae het Casteel synen
naem ghenomen heeft) een segghelijck
eenen woyp weeths vanden anderen
staende/ende in sulcker manieren beto-
vert zijnde dat als iemandt daer boozgh
mepnt te passeren / by elcher colomme
eenen ghewapenden Ridder upt coemt
beerdich om te bechten / ende dooz
crachte van slaghen seer wel wederom
te rugh doet heeren alle de ghene die
daerop mepnen te gheraecken / twelch
teffens maer by eenen gheprobeert
can worden om dat het boozsepe Casteel
(als het beele willen besoecken)
terstondts roufom in Water staet / ofte
dooz eenighe donchere wolcke onzicht-
baer wozt / so dat tot dese huydighen
daghe toe noch niemandt so stout ghe-
weest en is om t'ondernemen de saecke
van te passeeren de boozsepe twaelf Pi-
leernen / de welcke by Palmerin niet
ghepasseert wordende / soo en zal desen
abenture by niemant ter Weerelt mo-
ghen volbracht worden/want dooz cou-
ragie ende crachte / maer niet dooz we-
tenschap wil dese betoveringhe te niet
ghedaen zyn.

De Princeesse hoorende dat haere re-
medie niet en conde erlanghet worden
als dooz bechten ende groote periculou-
se moepten banden Ridder Palmerin/
mepnden van rouwen te sterben / ende
bestonde bitterlijck te weenen : Waer-
omme haer Mussabelijn wilde vertroo-
sten/

ten segghende: Wie vrouwe en wil niet clagen voor de gheschiedenisse want ongheluck / den gheuen die de vrouwe Malsade ghedoot heeft moet in alsulcke gunste zijn vande Goden / dat hy oock wel een betogvinghe sal niet doen / maer noch niet ophouende van schonen seyde Palmerijn tot haer / meynidij. Wie vrouwe dat ich alu mindere begeerte hebbe om u dienst te doen / als ich dede doen ich eerst quam in u Palless. Heen ielt vogelwaer. Maer heb daer nept noch soo goede affectie toe ghehadt als alu. Daerom niet dit hernien / het gene door een Mensch ghemaect is / can door een Mensch verniet worden. Als Malsabelijn hem alsulke couragie hoorde hebben / wilde hy hem daer noch meer in verstercken / ende trock hem aen de een yde segghende: O Edel Ridder die hem om vrese vande doot niet en verschrikt / ich mach my wel gheluckich achten / indien ich u eenighen dienst can doen / ende op dat ghy te vymoedigher onderstaen mient dese saecke / soo verreckert u dat ghy de thien colommen passeren / ende made victorie int Casteel gheraecten / alwaer ghy oock vinden zult de verlossinghe van eenige van uwe Cameraten / niet al te samen / want de volbringinge daer van moet gheschieden inden thoorn van Malsade / die ghy nae uwe wedercomste zult moghen opendoen / ende in groote blijfchap wederom sien alle uwe vrienden. Oock en hebt gheen vrese dat ich van u sal openbaren eenighe secrete saecken / het sy van uwe liefde tot Polinarde / ofte anders u alleen biddende / dat ghy my wilt vergaen een doenlijcke gheloeft / die niet en sal strecken als tot uwe meerdere eere. Ich belooffe u seer geerne antwoorden Palmerijn / ende vande resten betrou ich my op uwe roztose / maer

ich soude gheen moeghen verrecken / alsoo grooten lust heb ich om dese saecke in werck te stellen.

- Gaen wy dan aenstondt byden Cominch seyde Malsabelijn / ich sal myn beste doen om u hupden oorlof te doen gheben / dan byden Cominch comende / moeste hy ghelooften albaer noch dry daghen te verblijven. Inde welke hy met heerliche Saucketten en andere pompeuse saecken seer eerlijck ghe tracteert worden / ende van een ghelijck ghecareseert / maer de dry daghen gheepudicht zijnde verrock hy des volghenden daechs smogghens met de twee Princen Coman ende Dammijn / sampt de Princeesse Serphire die hem in alle manieren wilden gheselschap houden / zulke neerstichend doende / datse ten eynde vanden achsten dach quamen logieren in een Dorp op twee mylen weechs nae byt voorsejde Casteel / ende des anderen daechs smogghens ontrent acht uren arribeerdense aende eerste colonne / inde welke een Rappier stact tot aent ghebest / het aldercofsteste ghebrocht / van diemen met ooghen soude moghen hebben aenschouwen.

Daerom de twee jonghe Princen met haere Riddersen stracks vande Peerden stonden ende haer beste deden om rapier daer wt te trecken / maer women so veel offe het Water met een vischnet hadden willen scheppen. Verhalven den Prince Coman Palmerijn bad oock zijne crachten daerop te willen probere / welck hy eenen langhen tijdt refuseerden / segghende: dat hy wel wiste het selve gheenens wt te sullen comen trecken / nadien het soo braeve Riddersen als haer hupden ghesailliert was.

Des niet teghenstaende viel hem den Prince soolanghe moepelijck / dat hy de handen mede aent ghebest stact. Maer soo gheringhe als hy zijn beste bestondt

Na 5 te doen

te doen om egheloeer upt te trecken
quaender upre calomnie so epffchelic-
ken blamine / datse altesamen niet en
wisten hoe se tyds ghenoech achter-
waerts soude comen / waerom hem
Palmerin tot den Prince keerden seg-
ghende / ick seyde wel dat het by my
niet te weghe ghebocht en cost wer-
den / nochtans en sal ic om dese blam-
me niet laten hoort te passeren.

Hoe Palmerin de thien colomane
passeerden, de thien beooverde Rid-
ders overwon, ende int Casteel quam,
alwaer by hem alto de beooveringhen
tenint ghedaen worden, ende hoe Tri-
nons wederom in menschelijke
soeme veranderden.

Het Cxvj. Capittel.

Palmerin vant sweert upt te trec-
ken ghesallieert hebbende / spronck
terstonts wederom op syn peert / ende
sonder langher te verheyden / gaf hijt
de sporen / roepende met luyder stem-
men : O Almachtighe Godt wilt my
huyden helpen teghens dese dubbelle-
rre / sonder acht te nemen op mijne
sonden / ende dit gheseydt hebbende /
was hy omtrent tusschen de twee eer-
ste pitecrnen gheraecht / alwaer hy
voorts tegens hem sach comen rijden
eenen ghewapenden Ridder / sittende
op eenē Bevaert ende roepende / keert
wederom heer Ridder / keert weder-
om. Daer Palmerin volhardten des-
niettemin eben stoutelike synen loope.
In sulcker manieren datse den ande-
ren doortoopen soude hebben / en had-
den haer Lancien niet aenstucken ge-
sponghen / nochtans was de treffin-
ghe gheweldich / datse beede den Sa-
del rupinden : waer ober de peerden
wilden gaen loopell / dan Palmerins
pont die hem altyts volchde / viel niet

zijne rinde sent gene van synen niet-
ster / ende hiele niet den come bart.
Dierentusschen waren de twee Rid-
ders wederom op de beenen ghespon-
ghen / ende begonsten soo breedde ge-
becht / dat Palmerin hem bestonde te
verschricken / siende dat den gheenen
daer hy teghens te doen hadde / niet
eenen slach en sloech / oft hy dede daer
mede eenighe malie ofte gespe banden
schilt bliegghen / soo dat hy sulcken ge-
becht niet lange en soude hebben con-
nen volherden / waerom hy ten lesten
niet een groote couragie inliepe / ende
grijpende den schilt van synen byant /
tooch die so langhe datse hem banden
hals ginck / ende viel den Ridder als
doen terstont voor doot ter eerden /
welck Palmerin seere dede verwon-
deren van soo haestighe victorie / hem
versechierende dat de crachte banden
Ridder velleene ghelegghen hadde ghe-
weest in synen Schilt. Derhalven nu
voor hem nam soo gheringhe als hy
teghens d'anderen quam syn beste te
doen om hare schilden te becomen / en
daer niet wederom te peerde gaende /
passeerden hy de tweede piteerne / al-
waer hem voorts te ghemaete quam
eenen Ridder niet swarte wapenen /
ende een peert bande selfste contoure /
met den welken Palmerin insgheijer
sijne lancie brach / ende voorts daer na
hare sweerden ghebruyckende / sloe-
ghen in sulcker boegghen op den ande-
rens wapenen / dat die hare slagen ge-
hoort ende niet ghesien en hadde / ghe-
seyt soude hebben / twee smede op haer
aenbeelt speelende / daer omtrent ghe-
weest te zijn / derhalven dat den Rinc-
holder van Palmerin op veel plaet-
sen door syne wapenen bestonden te
schijnen / soo dat hem docht grootelic
van nooden te zijn zijne mepinghe
banden schilt te proberen / waerom hy
byden Ridder genaechten / ende dien
grijp

grypende trockense beyde sool langhe
herwerfts ende derwaerts datse ten
lesten opren anderen bielen. Welber-
staende Palmerijn boben die verhal-
lien den anderen zynen voer opde kele-
ferten treckende hem den schilt in ee-
nen ghetinghen indt banden hals
waer door den Ridder mede doot ter-
verden neder viel / ghelijck den voer-
gaenden ghedaen hadde / ende was
hem de Fortuine soo gunstich dat hy
voor de ure banden Desper de resten-
rende acht colommen passeerden / ende
te boben quam alle de bewaerders
van dien de welcke so haest niet ober-
wonnen en waren oft hy worden alle
thien omringhelt met soa boucheren
welcke datmen daer staert oft steel
merr van sien en conde / het welck de
twee Princen / met de Princesse Ser-
phire ende haar luyden Ridderen seer
verschriekt dede worden / om daerse
Palmerijn daer door oock up het ge-
sicht verlozen / nochtans warense soa
blyde van zynne victorie teghens de
thien Ridderen dat de blyfschap van
die Princesse deel van hare verschriet-
hendt dede passeren / ende verhepden
Palmerijn aldaer tot dat de Sonne
bestonde onder te gaen. Doen braech-
den Dymijn de Princesse oftse we-
derom wilde keere tot int Doop daer-
se snachts te horen gelogeert hadden
geweest. Wederom keeren antwoor-
den zy neen ich hoorwaer : Ich en sal
van hier niet scheyden tot dat ic weet
hoet met desen edelen Ridder gheba-
ren is / ende om den selve wille te vol-
brengen dedense terstont hare Cen-
ten spannen / en de keucken int werck
stellen om t'abontmael te bereyde / op
datse also soude mogen verwachten de
Ridder Palmerijn / die hem so morde-
becont als hy den schilt vande thien-
sten Ridder gewonnen hadde / ende so
swack op de beenen door de dappere
slaghen van dese beswoorene duyvels-

lerijen / dat hy bedwonghen wert er-
ghens neder te gaen sitten / ende aen-
schouwende dat zynen schilt in sne-
ken was / zyn harnasch ende pantsier
op vele plaetsen ghebroken. In sul-
ker boeghen datker zyn vleesch (blont
ende blau vanden quersinghen) door-
scheen / bestont hy wederom op nieuw
nae alle zyn vermoghen aen te rorpen
de hulpe van Godt almachtich / ende
daer nae sloech hy zyn ghesichte op
zynen hont / die hem altyds volchden
ende noch eenighe stucken vant leder
van zyn peerts room inde tanden had-
de om dat hy het selve alms vast ghe-
houden hadde / als zyn Worcester Pal-
merijn up den sabel gheworpen wor-
de den welcke tot hesepe: Oih hont/
geenen hont / so ich geloobe / maer veel
eer eenige Ridder van mijne kennisse /
in sulken gestaltenisse veraindert / in-
die hy doot hadde gebracht de gele-
gentheyt van uwe saken aende wysen
Migromant Mussabelijn / maer ich
dencke dat hy selve oorsake is geweest
van mijn vergetenheyt / om dat my
mogelyk al te groote droefheyt ghe-
quelt soude hebben. Indien hy my
geseyt hadde wien dat ghy zijt / maer
ic hope t'winder wederkeeringe my-
ne faute te beteren / en uwe getrouwe
diensse te recompenseren / indient my
eenichsins mogelijc is. Daerom laet
ons nade poore gaen / om te sie of wij-
der sullen moghen incoemen / en siende
die seer vast toegesloten / en de mueren
seer hooch zijn / seyde siet hier / wepnich
hoops om daer in te gheraken / noch-
tans sal ic mijn beste doen met roeyen
ende nemende daer met den poort ha-
mer clopten hy acht oft thienmael so
ghewel belychen dat het gheheele ca-
steel daer af daverden / en daer na om
hooch siende sach hy up ten venster
comen lijcken t'hoof van eenen lange
magheren ende blecken Ridder met
een haere tot op zyn gordel toe wit ge-
weest

hijel sneet / berouwen tot hem seide
niet een heffche ende verveerliche stem-
me / ghy glorieusen Ridder die so stout
zijt van hier aen dese poorte te kloppen/
comt binnen : Want tot uwen onghel-
uck bent ghy alhier gheraecht / ende
dit segghende / vertooch hy hem int
het venstere / waer nae de Poorten
stracks van selfs opginghen / tot groo-
te verwonderinghe van Palmerin / die
teghens hem selven seide : Doorwaer
ick en sach noyt eysselijcher creature
nochtans sal ick naeder gaen om hem
beter te besien / Waerom hy met zijn
Peerdte ende Hondt in ghinck / ende
in wesende / sloot de Poort wederom
strack achter hem van sefs toe : Door
daerna quam den grisenouden Rid-
der / die hem ghevernsden de reueren-
tie te willen doen / maer als hem Pal-
merin tot weder eer begroetghe met
zijn handt aen de kin / wilde tasten/
greep hem den Oudemans den arm/
ende wierp hem so straffelijck ter weder/
dat hem t'rappier vande zijde vloech/
ende den toom van zijn Peerdte int te
slechter handt ginck / ende seide : ghy
die verwormen hebt de thien Ridders
jonck / stark ende ghewapent / siet
nu wat ghy doen zult comen / teghens
einen onghewapenden Oudemans. Pal-
merin seer verbaest wordende vande
sterckte van desen magheren blecken
Oudemans die hy bochte niet te souden
comen gheschiet hebben de crachte van
een kindt van thien jaeren / hy ghinck
veerdelijck wederom op de beenen ende
meynden hem te wyceken / maer den
grisaert greep hem inden arm / ende
dructen hem in sulcher manieren / dat
men zijn dotten hoorden craechen/ende
viel hem om den hals ende trock de dec-
ken in ende int om Palmerin mette
baechente stoeten / anders niet als oft
hy eenen smickbas achter op Palmerins

voet hadde willen dansen. In sulchen
manieren dat hy naderhandt bekenden
hem meners soo seer af te verwonderen
als vande swaachheit der voeten des
Oudemans / maer achende sulcken
vloer veel te costel te zijn om op te dan-
sen / verstercken hy alsoo zijne crach-
ten dat hy hem mette hulpe van zijnen
Hondt die hem altydt nae alle zijn ver-
moghen bystonde / int te armen van
denouden Man ontvonde. Toen be-
gost tusschen haer beyden een wonder-
lijck gheworstel / in der ghestalt dat
men ghemeynt soude hebben / haer ar-
men ende beenen eenen hoop haspelen
gheweest te zijn die door den anderen
rammelten : van Palmerin creechten
lesken tot zijnder groote gheluck des
Oudemans daert / ende wout die twee
mael om zijnen armen / ende den Hondt
creech hem by de neuse / waer met hy
hem so langhe trocken / dat den gry-
saert teghens de eerde viel / alwaer hy
terstont cont ende stijf bleef ligghen/
tot groote blijtschap van Palmerin / die
zijnen Hondt onthielden / ende seide :
Mijn vrient sonder u had hier mijnen le-
sten dach gheweest / laet ons voort gaen
om te sien ofter noch meer reesteert te doe/
ende hiermet wilde hy nae zijn Peert
sien / maer en sach nietwens in weegh
oft int veldt / waerom hy zijn rappier
op nam / ende passerden door een ander
Poort tot op de voorszplacse rontsen met
de alder sierlijckste galerien om tim-
mert / van dienen in dunsent mijlen
weechs daer omtrent soude hebben wo-
ghen vinden / ontfet zijnde niet groo-
te porphyre ende albastere coloumen/
waer van de fondamenten ende de hoof-
den van groene jaspe waren soo schoon/
dat daer gheene anderen by te ghelije-
ken en stonden / ende int midden vande
placse stont ee begzaeniste ontfot met
goude italien / door de welcke men sach
een

hijst al onderhouden wordende opte
boen van vier Sarprin in Agaet ghe-
heben / ende boven op de selve plaets
ach een Beelt van een Jonckvrouwe
so wel gheproporcionneert zijnde / dat
er niet opte verispen en viel. Pal-
merin dat Beelt ghetwaer wordende /
het welck in de rene handt een Woech
inde in de ander nade poorte vant Pal-
merin toestaende een scutel hieldo / doch
erstondes wel dat het graft vande Jon-
vrouwe Toobenaersse moeste zijn / daer
van hem Mussabelijn ghesproocken
hadde / waerom hy de handt door de
italie stach en creech den scutel die
hem sonder moeyten up de handen des
Beelts volchden / ende ginch daer
niet hoogs open slupten de deure vant
Palleys / comende in een groote Sae-
le met costelyche Steenen ghevloert /
ende de Wandten met alderley Goude
ende Zijden Tappren behanghen / soo
vol van seer oude Histories ghewerelt /
dat in alle de Weerelt niet te vinden en
souden Meesters die derghelyche
ghemaect souden moghen hebben /
ende omkijkende / sach hy synen Mont
hoofst inde deure hebben / ende en
was niet soo geringhe inde Saec ghe-
comen / oft Palmerin dachte dat hy
een cleyn duycker heyt voor de ooghen
sach / terwijlen Trineus wederom
aen nam syn eerste forme ende in syn
selfs Cleederen / in welke verande-
ringhe Trineus dachte dat hem eenen
swaeren last vant lys ghenoeien worde /
so dat hy hem uprekenende so langhe
als hy coste / in presentie van synen
ouden Vrient Palmerin / die dese din-
ghen wel sach maer niet en gheloofden /
overmits syn memozie noch vol was
vant voorgaende gedwaes / soo dat hy
meynden dese saecke desghelychs ghe-
weest te zijn / dan Trineus hem dus
pysachtich stende staen / quam hem
omhelzen / ende seyde : Myn lemin-

de Vriende Palmerin en twiffel niet
ich ben uwen Trineus die altyds inde
forme van eenen Hondt van Eplain /
tot hier toe met u ghereyft hebbe / maer
herblijt u met my om dat de hope die
ich ontfingh vande ure dat ich u sach
tot een gheluwenscht eynde gheraecht is.
Welche woorden Palmerin also ver-
blyden dat hem dachte dat gheene ziele
ter Weerelt so langhe alse in haer eert-
sche lichaem ghesloten leydt / eenighe
grootere bzeuchde soude hebben mogen
ghenieten / ende en denck niet datter
soo harden herre is / welck niet en sou-
de vermoeyt syn woorden / met mede-
lyden ende vrentiche op een selfte tijdt /
indient present gheweest waere byde
careffen ende wilcomsten / die dese
twee Vrienden den anderen betoeften.
De welcke om cort te segghen / gingen
sitten in twee stoelen die sy aldaer von-
den / ende berclaerden de een de ander
de principaelste van haer verloopene
fortynnen sonder haer byder absen-
tie / waerinne Palmerin Trineus me-
de verhaelden / hoe hy syn selfs Ou-
deren ghevonden / zyns Trineus Sus-
ter ghetrouw / ende de Princefse Agri-
ole wederomme vercreghen hadde /
maer dat die mede betoovert was in
Eplain van Malfade / welck Trineus
also bedroefden dat hy eenen luyden
creet gaf / segghende : Och ghetrouwe
alderlicffste / moet ghy dese vleysche bee-
stelyche veranderinghe oock lyden. Ep-
laer myne hevighen blyfschap is weder-
om in een haestighe droeffnisse ver-
keert / want hoe soude ich enighe
bzeuchde connen hebben so langhe als
ich weet dat ghy in alsulche ghedaente
leest. En wilt so luyde niet roepen sey-
de Palmerin noch so jamerlyck clagen /
want Mussabelijn den Bigromant
heeft my beloofd / dat wy in corte tijdt
wederomme naert Eplain sullen sieren
ende daer alles te niet doen ghelych al-
hier

Die Historie van

hier gheschiet is. Och mijn vrient ant-
woorde Trineus / wanneer sullen wy
doch derwaert reysen / en wilt u dare-
omme niet quellen seide Palmerin / het
sal reet sieg gheschien dat ons mogelijch
is / ende aldus r'samen bebisfer ende/
saghen se dooz haer comen een tafel met
alderley spijse gheslofferet / ende een
handt die daer twee groote was hiet sen
opsetten / in twee gonde lichterren son-
der yet was anders meer te sien / maer
hoorden wel eenich gerucht van Men-
schen dooz de Sale gaen / ende spijse
aendraghen die zo in gonde ende silbe-
ren schotelten opde tafel sagen comen.
Ich gheloof seide Palmerin datse al-
hier mynen appetijt hemmen d'arom
coemt by Prince want ich en heb in ses
maenden soo goode affectie niet gehad
om de tanden te roeren / ende aldus
e'abentmael gemuter hebbende / en wa-
rense soo gheringe niet onghesien ofse
de tafelen worden oock alsonder men-
schen te sien wech ghenomen / ende
hoort daernaec ghinc in haer presentie
van selfs op een Cleerschappzape aent
een eynde vande Sale slaende / waer-
inne sy vonden met ghespreide gout
laerken bedecht / alle de wapenstuc-
ken dooz twee personen van groene
couleur / ende de doortelen met groote
Orientaelche Esmerauden beset met
twee costele schilden die in de rene vande
die welcke gheschildert stonden de wa-
penen van Constantinopolen / ende in
d'ander de wapenen van Duplandt
waer van Palmerin seer verwondert
wordt / seggende tot zinen Comeraet.
Ich denck mijn heere dat dese wapen-
stukken dooz ons ghemaect sijn / daer-
omme laet ons proberen ofse ons vas-
sen / ende daermet sijn oude harnas af-
leggende dede hy met Trineus de nieu-
we wederom af / die haer also bequaem
waeren dat het onmogelijch was dat
genige andere haer beter gedoecht sou-

den hebben. Doch worden sy inde vooz-
seide Cleerschappzape ontwaer een ope
Silberen Cofferken / met twee gonde
Croonen soo drongh met costele ghe-
steenten beset / datmen der nauwelijch
een leghe plaetse den sien en coude / en
noch stont tusschen de selve twee Croo-
nen eenen gouden Cop seer rij herijch
ghepocht met eenen gulden Ainh
daerblinnen inligghende / inden wel-
ken eenen stien gheset was in schoen-
heyt gern gelijch hebbende / en sy luyde
dese costele dinghen aenshouwende bi-
den heel pepsachtich staen / in groeten
twijfel zande / ofse die nemmen se aen
oft niet / als haer vooz haer luyde quam
presenteeren een Jonckvrouwe / seggen-
de: seer hooge ende couragieuse Pra-
cen / die twee Croonen die ghy in dit
Coffer gesien hebt sijn uwe / en dat ghy
die sout t'enghen de Werker sijn van
uwer herten / want die expressielich in
fabeur ende de wapenen tot uwer ere
doen maectien sijn / want de ghene die-
se daer in leyde haer gheluckich achten
van datse noch eens souden comen in u
luyden handen / ende dat ghy dese be-
tooberinghe te niet sout doen. Maer
ghy mijn heer / seide sy tot Trineus /
en laet niet den rinch te nemen / van
behout dien elijch by u / op dat ghy niet
wederomme inde honds forme en ver-
keert / ende ghy heer Palmerin nemt
den Cop ende leegt daer in de Blomme
die ghy de Princeesse Zephyre brengen
sult / u hersecker ende dat niemandt u
Weerdt daer opt eenighe meer van sien
en sal / als de ghene die men u sal laeten
niet nemen. Jonckvrouwe mijn ant-
woorden Palmerin / ich bid u dat ghy
ons wilt segghen / wat wech den Hof-
saet daer de e costele bloemen in was-
sen / ende den Vogel is / daer myn Mas-
sabelijn van gheseyt heeft / oock es hier
pemanis meer is als ghy. Mijn heere
antwoorden sy / de Vrouwe van dit
Castel

afsteel liet tot haeren oberlijden alle de
 personen op desen hupse wesende mit
 bepe ballen / met alsulke besaeringe
 afse nter en sonden cinnen waether
 worden tot dat ghy den Voghel daer
 hy nae vzaeght ghebanghen hebt / die
 aec alle met zyn eysselijck creten we-
 terom ontweken sal / upt genomen
 op die sp wacker liet op dat ich u tuwe-
 rinste soude moghen dienen / ende de
 nameren om den voghel te vangen en
 loemen te plucken leeren / ende al ist
 atse albereede ober de hondere jaren
 oot gheweest is / soo dese nochtans
 arde alsulke betooberinghe ober ons
 at lop niet teghenstaen verloop van
 ijde niet en sonden cinnen ouden tot
 at ghy alhter geweest waert / ende hier
 niet mocht op gaen ruste int costel bed-
 re dat aldaer inde Camer boezu luy-
 den bereyt is waant boezu moezgen boorch
 en sal ic u niet inden Hof leyden. Boez-
 waer Me-jusfrouwe septe Palmerin/
 ch ghelooft dat de anderen vant ghesel-
 schap vande seben slapers moeten zyn/
 ch en can my niet genoegh vermonde-
 ten vande byende saccken die ghy ons
 verhaelt / maer om dat ich sie het mee-
 stendele daer van albereet waer te
 zyn / son ghelooft ich die reste / dan ich
 sonde gheerne wien waer mijn peert
 ghebleven is. D peert antwoerden sy
 dat sal u wederom gegeven worden / en
 daer niet van haer luyden schepdende/
 gingen se slapen tot dat haer de Jos-
 vrouwe des anderen daechs smorgens
 quam aenroepen / ende luyden haer int
 beginfel banden dach inden Hof so rier-
 lich ende lreer lich toeghe maect / dat de
 beschuydinge daer van een boeck opact
 ber eysschen soude / ende nae datse haer
 den boom gheswesen hadde ginchse we-
 derom werch latende aldaer den Prince
 Trineus met zynen Cammerari Pal-
 merin / die zynen ijdi niet en walde ver-
 quissen int besien vande restelijche boete

paden ende wegen / wonderlijche Fon-
 tynen / ghenuechelijche lust-hupen en
 hoebeerdighe galerien / oft int hoozen
 des welluydende ghesancks der voge-
 len / die met groeten hoozen aldaer op-
 de taelien huppelde ende lreiden kinc-
 terden / quenterden ende zongen / maer
 begoft met de hulpe van Trineus op-
 den boom te claveren / ende sachtelich
 banden eenen tael opden anderen te
 climmen / soo langhe dat hy den Vogel
 in zyn nest greep / den welken hem ge-
 boelende ghebangen te wesen / gaf hy
 luyde en eysselijchen creten / waer niet
 alle de betooberinge vande selde plaet-
 se te niet waren / en de Personen van
 dien wederom ontweert ende in haere
 bypicheyt gestelt worden : maer de boez-
 septe vreden maecten Palmerin also
 verschriecht / dat hy van boven neder
 meenden te vallen / dan alsulke ver-
 schriektheit een weynich ober zynde/
 stach den Voghel haestelich in een net/
 welck hem de Josvrouwe ghegheven
 hadde / ende daerna de goude toppe vol
 Bloemen geplooken hebbende / clom hy
 hoozts wederom af. In sulcher manie-
 ren dat hy en Trineus een ure naer op-
 gaen des daechs wederom upt ten Hof
 gingen / upt den welcke sy so geringe niet
 getomen en waren oft de poorte gingh
 achter haer toe / en is daerna nopt we-
 derom opgesien / noch en zal nopt niet
 opgaen sonen sepi. Dit geschiet zynde /
 gingen se weder inde Sale / alwaer haer
 te gemoete quame den Ridder en Jos-
 vrouwe die doemaels heere ende vrou-
 we vant Pallas waren / son bleek en
 mager zynde als offe upt het graft ge-
 comen hebben. De welcke haer te boe-
 te dielen ende seiden : Och edel Prince
 Palmerin / Bloeme van alle Ridder-
 schap / hunderfont danch moey hebbe
 vande groote weldaet daer niet ghy
 hupden banden boedelijken slach ver-
 loft heest alle de luyden van desen hupse
 vuyghet

uwtgenomen de Jonghbroute die ghy
ghefen hebt: In vergeldinghe van
welcke den almachtighen Godt ver-
meerderen wil uwe eere / en toelaten de
holpzinginghe van uwe begeerten. In
recompensie van welcke beleefstheyt
Palmerin haer luyden sijnen dienste
presenteerden / ende hielden met haer
noch eenighe andere propoosten / ende
daer nae oorlof nemende / gingh hy
met Trineus aende poozte vande booz-
plaesse / alwaer hem terstondes eenen
stallnecht sijn peert quam presenteren /
het welck hy byden coome nam / ende
gingh boozts ryt / ende om dat nu die
douchere Wolche (die de thien Ridderen
ende t'Casteel nae dat hy daer inghe-
gaen was bedect hadde albereets ghe-
heelichen met Ridderen ende al ver-
dwenen was. In sulcker boeghen
datmen haer beyden van verre conde-
sten comen / derhalven haer te gemoet
gingen de twee Princessen / Toman en
Orumijn met die Princesse Zerphire /
die Palmerin tot sinder becomste met
uwtghestrechte armen liep omhelsen / en
seide: Och mijn Heere seght my doch
hoe ghy u gheboelt / ick heb groote vree-
se dat ghy eenich lesel sult hebben / om
dat ick desen moeghen dyp soo eyffelijck
creten ghehoort hebbe / dat icker noch
gheheel van verschricht ben. De cre-
ten Me-broute antwoerden hy / sijn
ghedaen byden boghel die ick mede
bringe / maer aengaende van my ic ben
seer gesont en wel te pas / lof sy den al-
machtighen Godt / ende heb soo vele
ghedaen / dat ick hercreghen hebbe de
mederijne bequame tot de ghenefinghe
van uwe aenghesicht / door de hulpe van
desen goeden Ridder / rene van mijne
aldergrooeste vrienden / die den selfsten
is die wy inde forme van eenen Hondt
mede ghebrocht hebben. O Goden /
seide sy / ist mogelijk dat soo schoonen
Ridder soo langhe eenen hondt heeft

moghen schijnen te wesen door de bo-
ghen der menschen: Boozwaer ick mi
heb gheene wepanghere vertroostinghe
van sijn goede fortune als vande mijn /
ende hier met inde tinte vande Prin-
cess / gaende verteldense alles wat haer
int Valleys erbare was / tot groote ver-
wonderinghe van Toman / Orumijn
ende boozs van alle de gheene dieet
om stonden.

Hoe de Princesse Zerphire van
haer sieckte genesen wordt, ende hoe
Trineus het zweert uyt de steenen co-
lomme trock.

Het C.xvij. Cap.

Soo gheringhe en was de Princesse
niet in haer tente ghecomen / oft sy
ontdeckten haer gheheele aenghe-
sicht / welck men sinder haere crenck-
te (uyt ghenomen den neus ende mont)
niet bloot gesien en hadde / ende dat om
alnu te beter te moghen batten de locht
van Palmerins met ghebrochte blom-
men / de welcke sy soo gheringhe niet
in haere neus ontfanghen en hadde / oft
de wormen die haer quelden bestonden
mer heelen hoopen doot op de eerde ne-
der te vallen / sonder dat van dier tijde
af haeren kancher eenighen quaden
renck meer van sich gaf / ende niet te-
genstaende dat de litteeckenen niet ghe-
heel net ende ghenesen en waren / soo
ontfinckse nochtans so groote blijfchap
van dese nfeuwe verlichtinge dat se geen
acht en nam op de misnaechtheyt van
haer aenghesicht. nbe hierentusschen
was den Prinse Toman met het ander
gheselschap seer neerstich int aenshou-
wen vanden met ghebrochten Boghel /
die soo hreent ghepluynt was / dat hem
een peghelijck daer ober verwonderden /
sonderlinghe oock om dat hy met seer
seksame manieren wreeet ende droevich
sach

honde heuten tijdt in geneuchelijck-
continghen bestonden passeren/ soo
sele Coman met eenen lachenden
mit tot Palmerin: Doorwaer uwen
cameracdt is wel haest van hayze
vanden: ende ghy en hebt oock niet
voozen nae datmen den uwe wape-
niet. De gene diese booz ons doen
nietten heeft antwoorden Palmerin
oghte wel dat wijsse noch dachwils
te doen hadden eer wy tot onse
sch Jaeren gheraecten/ aengesien
moleuren diese ghegheben zijn.

Maer my worde teghentwoordich
ghebachich vant t' sweert t' welch wy
der Colonne niet trecken en conde
re mijn heer Trineus en heeft ge-
drom bid te u laet ons gaen versoe-
en oft de berooberinghe t'selbe booz
en belwaert mach hebben. 'Tis wel
gepoochen antwoorden den Prince
naer ich twijfel dat ich anders niet
sal uyt rechten als met schaemte
en wederom heeren / naedien ghy
den daer in ghesaillieert hebt/ dan
en tan niet als myne moeyten ver-
ken. Ende daermet boozgaende/
my hijt gheweert hijt ghebeft ende
heft soo lichtelijck merre schepde/
inghsel ende riem upte colonne/ als
hijt maer van eenighe Tafel ghe-
nemen hadde/ soo dat hijt boozt upte
hepde troche/ ende soo excellent be-
ende/ datse heur allen niet ghenoech
conden verwonderde vande schoon-
ijdt ende breethepdt handien / ende
aer ober tenighe t'samen continghe
ghelouden hebbende/ septe Palmerin
te de anderen. Mijn Heeren naechien
et Me-bronwe genesen is ende mijn
der Trineus de eere vant sweert ver-
tegen heeft/ so dunct my goet te zijn
at wy ons wederom opien wech van
comate begraven. Al alsoot u belijfe
antwoorden de anderen / maer Me-

bronwe de Princeesse heeft op my be-
gheert septe Trineus / datse booz ons
veritet het t'asteel mochte besien/ en
hebbende dan derhalven de rijcke be-
gracessnisse en andere wonderlijche-
den an de Princeesse betoont/ heerdeuse
boozts daerna wes wederom binnen
comate/ alwaerse met grote bzeuchde
ontfangen worden / tot een hertspyn-
gende blijtschap van allen sonderlinge
van Palmerin ende Trineus / om
darse bozlos handen Coman meenden
te nemen / ende wederom na Elam te
repsen/ soo gheringhe alse ghescreten
souden hebben in wat manieren wa-
ter van heuten met gebachten vogel
te vercrighen stonde/ om daermet te ge-
nesen de liessene vande Princeesse/ maer
heur geschneden beere van heure me-
uinge gelijck ghy hier na hoozen sul-
ende dat deur beschiekinge van Mus-
sabelijn/ die den Voghel des anderen
daerhs bede eten vande met gebach-
te bloemen/ vande welcke hy soo haest
niet enige ingeswillicht en hadde/ oft
hy begoft te singhen met de alderwel-
lupdenste stemme diemen opt vā eeni-
ghe voghel heeft mogen hoozen/ ende
terwijl hy dese Melodye maecken/
viel hem t'water in sulche overbloedi-
hept uptien bech/ dat den Pigromant
Musfabelijn den gouden Coppe booz
de middach bycās vol sach zijn/ waer-
omme hy Palmerin bad op ee Tupt te
spelen/ die hy hē inde hant gaf/ seggen
Ick bid u mijn Heere dat ghy ons een
Musich suetken wilt laeten hoozen/
t'welch t'aldernaest met des Voghels
sanch obereen comt van alle die ghy
weet / ende dat aensondt op dat hy
u geluyt hoozen/ t'zijne ophoude/ want
zijn principale cracht goet hem upte
ijbe met het water dat hem onbalt/
om welch versoeck Palmerin de Tupt
nam ende speelden met soo excellente

huisse ende sonderlinge/ gratie / ende
gebruyken ooc so veel dienuuberin-
gen en nietwe passagien/ dat hem een
ijgelich daer ober veruonderden. In
sulcher manieren dat de Princeesse des
Coninc Dochter van Romate seide:
Doozwaer my en kunnen niet genoech
ertelent dunchē de perfectien vā Pal-
merin/ wāt indien hy Hercules vā Li-
dien/ die monsteren en sluyten temden/
in couragie te bove gaet/ also machmē
hem ooc sonder berispinge achen dooz-
eenen anderen Amphion oft Orpheus
vā Tracen die na heure instrumenten
beden luyfieren visschen/ Beesten ende
Vogelen / en sie dy niet met wat neer-
sichepdt desen Voghel na syn spelen
hoort: hierentusschen brocht Trineus
de Princeesse den gouden Cop/ waer wt
zy t water nam en wistter heur aenge-
sicht niet/ waer ober miraculeuselijch
ende in een oogenblic de plaetsen daer
de woymen gecnaect hadden/ die noch
al houwende ende sonder bel stonden/
met heure heele aengesicht in so deli-
cate bleyssche en claren ende blanchen
bel veraderden/ datse de heilste schoon-
der was alsse opt van haer leven ghe-
weest hadde / waerom zy Palmerin te
voete ginch ballen / ende seide: Dooz-
waer mijn Heer ich ben grootelijc ge-
houden aen den Prince Trineus/ als
den Berrader mijnen Hofmeester my
wilde dooden maer aen u/ die my van
een toymen en quellinge veelswaerder
als de doot genesen/ en vā mijnen Ep-
rantsehe Broeder verlost hebt/ bebin-
de ic my in sulcher manieren verbondē
te sijn dat het maer een groote sochep
soude sijn/ indien ic niet alle mijn ver-
mogen u meynde te doen een volcomē
recompentie/ want al machten ich u
Heer van alle dat ich hebbe/ soo soude
my mijne contentie noch vā onbanc-
baerhepdt beschuldighen. Niettemin

meucht ghy al gene dat my toecome
gebruyken als oft ghy daer volcomē
men Heer oberwaert. Palmerin heur
terstondt alsse hem te voeten biel mit
een beleefde gratie opgeheft hebbende
antwoorben heur ooch na datse hem
reden gheepndicht hadde aldus: Mē-
broutoe uwe genesinghe en hoor niet
my/ maer den oppersten Heere roeg-
acht te worden / ende heb van u oock
albereets so groote welvaeden en fan-
ghen / dat mijne gheringhe diensin-
twaerts ghechiet/ niet alleene gene
recompentie meer en verespichen/ maer
hebben my den selve welvaeden mede
ghemacht uwen ewigen Dienaer.
In sulcher boeghen/ dat ghy niet en
doest versoeken / maer wilt alleene
gebeden so dichts als ghy my van
doene soudt moghen hebben / ende om
dat ghy alu deure de gracie vanden
almachtighen Godt uwe volcomen
ghesonthepdt wederomme bereegen
hebt/ is mijne begheerten/ dat wy ons
morghen op den werch boeghen/ om te
proberen of wy oock zullen mogen te
niet doen de Magische bestoringen
van Malsabe/ maer als Malsabel
Palmerin aldus hoorde spreken quā
hy t antwoort vande Princeesse vā Ro-
mate te voozen/ en seide: Heer Ridder
ich vermaen u by uwe Riddereschap/
dat ghy niet en laet van te boldoen de
gelofte die ghy my gedaen hebt om te
achterholghen eene myne begheerte de
welke is dat ghy niet en sul scheyden
uyt het geselschap vanden Coninc A-
bimar/ tot dat den rijch die hy te gens
den Soudā van Persen sal waeren ge-
epnd ict is/ en dat ghy sulc ooc bidden
sulc van uwen Cameraet. Op mijn ge-
toobe mijn Heere antwoorben Palme-
rin/ hoe wel dat ic en mijnen Cameraet
bele te doen hebben in desen Vād/ so en
sal ic nochtans niet faillieren in gene
dat

datse belooft hebbe/maer t'neeste dat
 in verout/18/ dat ic geëghefchap en
 in uwe houe. De vrouwe de Prin-
 cesse Zephire, die wederome na Pa-
 rtyse wil. De vrouwe de Princesse
 de Anissabelijn, sal de palliëte voor
 de reyse geltebē te hebbe in u te ver-
 bidden twelt niet strecke en sal als tot
 int groote profijt/oor den verseecheert
 u mijn Heere den Coninc insul-
 de boegen van doen herft/dat zijn te-
 waer aenghelegghen is/maer indien
 hem hadde te vallen de Monarchy-
 ap bā geheel Asien/en dat sulc een
 zettinghe stonde te lijden deur u ver-
 schi/soo en soude ich u nachtang tot
 hier blyben niet willen bozdeen/
 dat ic niet en soude begere te doe-
 meng de geliefte bā so deustelijken
 dder/maer om een so grooten sake
 s mijns Heeren tere sal u geliebē my
 reus ren/enbe om dat hy deur zijne
 tere conste wisse/dat he zeer moe-
 chiel de lange absente van zijn al-
 tritefle Polinarde / troch hem aen
 een zijde/ende sepde: Mijn Heer ghy
 behoort u so seere om uwe langhe
 blywinghe niet te quellen/want de
 liefste van Godt almachtich is dat
 sen saecken also gescheiden daer te-
 reng ghy niet doet en cunt/en sweere
 at u in recompensie hande diensten
 le ghy voor mijn Heere den Coninc
 den sulc groote tere ende heerlijche
 ruyphen belooft zijn/ende aenghe-
 aen sullen worden / ooch heb ich om
 tēt ondanckbaer te wesen alsulche
 onjuraten ober den Vogel ghedaen
 at hy boortaen sal leven sonder een-
 he spijse oft dranch te nemen/soo dat
 hy geē sozgemeer en doest hebbe booz-
 yn boetsel insgeliet dat hy sal hebben
 e nabolgen virtupre. Als ghy binnen
 Constantinopelen zijt/so sult ghy hem
 oen stelle in een openbaer plaetse bā-

de groote Saale van u Hof/alwaer hy
 u ten gront bozdel sal veroorzaecken
 cunnen/want daer en sal noch Ridder
 noch Jonckvrouwe / noch niemant
 anders ter Werelt in u keiserlijche
 Palles moghen ghicraecken/oft den
 Doghel sal veel eysselijker bestaen te
 crijen aldoen ghy hem bingt / indien
 sulche Persoonen aldaer comen om
 eenige verraderie ofte quade ydinge
 te byenghen / maer indient pemaent is
 om u welbaet te veroorzaecken oft ge-
 neuchelijch nienmare te doen verstaen
 soo sal hy noch veel soeter bestaen te
 singen als hy dede doen hem t'water
 upten berch viel/daer de Princesse met
 ghenezen is/ende ten tijde dat ghy dit
 sterffelijche lichaem verlaeten sult/sal
 hy sulche byeinde ghelaeten houden/
 datter niemant in uwen hupse sal zijn
 die niet verschrict en sal wordē/ende
 deur dese boozsepde inidiele mijn Heer
 zuldy u moghen wachten van vele
 boosheyden ende uwe goede Fortuyne
 volhardra. In sulcher manieren dat
 ghy den alderdreedsaemstē keiser sult
 zijn / die noch opt in Grieken lande
 gheweest is. Cis my onmogelijch u
 te vergelbē mijn Heer antwoorde Pal-
 merin alsulche hooge gife/ nachtang
 en sal ich niet laten van den Vogel so
 neersich te doen bewarē als mijn ey-
 gen Persoone/ in ghedachtenisse van
 uwe liberaelheyt/ende op dat ich ten
 minsten mette werckemach behoo-
 nen niet ondanckbaer te zijn / heb ich
 u seer ootmoedelijch my pemaent van
 uwe vrientfchap te willen gheven/om
 altydt in mijn gheselschap te blyben/
 ten eynde te aenden selven mach bly-
 lien laeten mijnen goeden wille / om u
 te recompenseren na alle mijn vermo-
 ghen.

Ic heb booz my genome sepde Mus-
 sabelijn u te geve eenen mijnen Soone

die ick gewonnen hebbe by een Coninck-
vrouwe van uwe wet/die hem de Lee-
ringhe Christo onderwees / ende den
naem Jesus soo sterck inde memozie
planten / dat hy anders niet en voeyt
als dien so wanneer hem yet onbetsies
geschiet / welck my niet en mis haecht /
maer ick vrees dat het den Coninck
eens sal te weten comen / de hem sonder
twijfel daeronne soude dorn stercken /
en mijn vrient seyde Palmerin / gheeft
hem my doch nu terstont / ick weet u
op my ghelobe dat ick hem sal doen on-
derhouden als mijn eyghen Broeder.
Ic en cant niet doen antwoyden Mus-
sabelijn voor dat ick coem op mijn Ca-
steel / alwaer ick hem doe verwaren
ende u hoop te gheven / met eenige ge-
neuchlicke tytcoytinge / ende om aldaer
te eerden te moghen gheraechen / sal
ick den Coninck desen avont raden /
dat hy hem moeghen op den werch ge-
ve om nae zyn groote Stadt Grishe te
reysen / ende aldaer zyn leger te verga-
deren. Tot sulck verfoech ick u seer
affectueusfelic seyde Palmerin / ende
daer met vanden anderen oorlof nee-
menbe vertrochense heur weg in heur
Cameren.

Vande ghenuechlicke recreatie

die den Nigromant Mussabelijn
Palmerin ende alle zyn ghesel-
schap bewees op zyn Casteel, en-
de van de neersticheydt die den
Coninck Abimar aenweynden int
verghaderen van zyn Legher te-
ghens den Soudan van Persen.

Het C. xviij. Capittel.

Nae dat Mussabelijn den Coninck
Abimar te hermen ghegeven had
de de grote macht des Soudans
van Persen / ende t'ware perichel dat
hy zyn Coninckryck instelden / so be-
te hy hem niet ter ghoeder endt dat
Volck van verweeringhe en verfar-
dede den selven Coninck voort of ver-
dighen een groot ghetal van Posten
ende Loopers om kuypteren en Solda-
ten te doen comen van allen hoeken /
ontbiedende mede alle die Edel-lynden
van Grishe en Romate datse haer den
bysthiensden dach van de volghende
maent souden laten vinden inde dalen
van Grishe om monsteringhe te doen
en bereypt te zyn om ten oorloge te die-
nen / dese boden hy hem afgebeerdijde
zynde / gaf Palmerin ende Trinus in
zyn hof seer heerliche staten / heur ver-
sien van alle en reysden met heur als
oor alle de Princen / Heeren / Ridderen /
Joffrouwen van zyn hof upt de stadt
Romate waer deur zy des anderen da-
ges nae datse heur opre reyse gegeven
hadden / quamen by een Casteel welc
toequam den Nigromant Mussa-
belijn / die aldaer ghemeynlich hieldt zyn
ne Vrouwen ende kinderen / ende den
Coninck hadt dat hy dien nacht op t
selve zyn hof soude willen comen lo-
geren / t welck hem den Coninck deur
voorbiddinghe vande Joffrouwen aen-
roeyerden.

Wel halben Mussabelijn voor upte-
den om de cameren / salen en alles doen
bereyden / en op dat hy sulcken Edelen
gheselschap soo veel te eerlicher mocht
ontfangen / maecten hy deur zijne con-
ste int midden vande voor plaedse een
fonteyne / die van Albastr sehem te we-
sen / werpende aen d'ene zyde upt een
water veel claerder als men deur eenige
Clocke soude moghen laten distilleren:
Ende om datter aen die andere
zyde

eenē wijf beel delicates en smaet-
 nacher als de heydenen den d'anch
 by heuren Godt Jupiter/ alles ont-
 fangen wordende in seer schoone ste-
 en bachen van Mermer/ beel groen-
 als een Smaragd Doch dede hy
 men ogenblich in zijne hof wassen
 al soorten van boomen geladen met
 ghynde vruchten ende bloemen/
 in effen wanden wegen / d' alderghes-
 melijckste diemen soude moogen
 vilderen/ onder de oberdeelen van
 castel Wyngaerden/ en scrupcken
 al auwer/ Rosemarijn/ Cipres/ Hulst
 myrre/ ende andere diergelijcke/ ende
 al Lusthagen niet minder playsant/
 waer hy in dede comen Tafelen
 met delicate sijnse bereyt van alderlep-
 eten diemē soude hebben mogen be-
 nicken. Doch dede hy laet de mue-
 sen comen twee hondert ghespannen
 senten seer wel van alles versien om
 volck banden Coninc te logieren so
 schelijc gebzocht datter t'atsoen meer
 in gecost soude hebbe alst stof/ en dit
 namē aldus geordineert zijnde/ ginch
 den Coninc met Palmerijn ende
 Crineus/ als oock de Jofvrouwen en
 horts alle heur gheselschap seer eerlijc-
 en ontfangen/ en leyden heur by zijne
 Jofvrouwen en Dochters met heure
 Jonevrouwe so costelic geleet zijnde/
 abe so gracieus te rouwe wetende/ dat
 in Goddinnen en de Coninginne met
 heurē staet Jofvrouwe by heur luyden
 e gelijcken/maer Boerinnen schenen
 e wesen ende de willeromsten en ca-
 effen aldaer vernieuwte zijnde sepde
 Muffabelijn tot de Coninginne: Wee-
 vrouwe ich bid u dat ghy mijn Jof-
 vrouwen en heur gheselschap excuse-
 ren wilt / van dat sy huyden booven
 heuren staete gheleedt zijn/om dat de
 ghewoonte des Landts alsulcx ber-
 opscht als men zijn Heer ende vrouwe

ontfangt/ en hier met nadē hofgaende
 bondense het bancket veerdich / al-
 waerse alle soo heerlijck aenghebient
 worden als den aldergrooften feest-
 dach banden machtrichste Keyser sou-
 de mogen verpyschen. Ende de tafe-
 len ongenomen ende het dansen ghe-
 eyndicht zijnde/ waer de Jofvrouwen
 in sulcke blijfchap overmits de wel-
 luydende Onsycker ende soete Voge-
 len sant diese al daer hoopden / datse
 meynde in eenich Paradijs geboert te
 wesen/ waerem sy heur noch een wijle
 tijds vermaechten/ vertreckende daer
 nae een yegelijck nae zijne rust plaetse.

Als den ouden Muffabelijn Palme-
 rin in een alsulcke Camer leyden/ dat
 heur dochde dat de costele Saetle hant
 Castel dertien colommen maer een
 stalle was/ daer by tegelijcken tot heur
 seggende: Mijn Heeren/ ghy hebt huy-
 den een recreatie ghehad / moghen
 suldy een andere hebben/ waerinne hy
 oock niet en faillcerden want als alle
 tgeselschap des sanderdaerhs inoen-
 mael ghegeten hadden quamen/ inde
 deure vanden hof geloopen thien ge-
 wapende Ridderg met bebloede sweer-
 den in haer handt/ met luyder stemme
 roepende: slaet Cameraten/ slaet son-
 der te sparen/ noch Coninc/ noch Prin-
 ce/ noch Jofvrouwe / ende hier met
 vrelense so crachtelijck op de Dienaren
 des Coninc dat het scheen datser be-
 le vanden anderen hielen / tot sulcke
 verschrickinge vande arme Jofvrou-
 we/ dat noot swaeltwe boorden Sper-
 wer soo seer verbeert en was / als sy
 booz dese Ridderen waren die den Co-
 ninc ende zijne Heeren in geene min-
 dere verbaestheyt en stelden / om datse
 heurē alsamē ontwapent sagen. Des-
 ghelijcx in wiste Palmerijn oock niet
 hoe dat hy t'selve hadde : Dochtrans
 sepde hy oock tot den Prince Crineus:

Ab 3

mijn

mijn Heer laet ons / ons beske doen om
 te sien wat dit welen wil / op dat de Jof
 vrouwen niet te royt en gheschieden / en
 dit seggende / wondense heure mantels
 om heur ermen in plaats van schilden
 ende traden met heure kappren nabe
 thien Ridderg toe / als dit de Princesse
 Zephire sach / riepe met luyder stem
 men : O helpt doch om Goos-wil dese
 twee Heeren diet anders metten doot
 besueren moeten / maer en hadde nat
 welcke dese woorden upt gesproken / oft
 so sach de thien Ridderg in thien wiede
 Lecuwen veranderde zyn / die diuers
 heur den hof na alle de Princesen ende
 Joffrouwen bestonden te lopen / heur
 omveere treckende / ende heur elckeren
 verseheurende. In sulcker manieren
 dat d' alder stoutste van heur alle aldaer
 sonder twyfel zyn leste oogenblich des
 levens meenden te doen / maer Balme
 rin dese haestige veranderinge siende
 begost te lachen / seggende : Doozwaer
 Mussabelijn heeft de Joffrouwen seer
 wel vergolden de recreatie die hy heur
 gisteren an dede. Hierentusschen hadde
 de Lecuwen een omloop gedaen / waer
 nae zy heur alle onder een teute gingen
 sette midden inden hof / alwaer so in ee
 ogenblich wederom aen namen heur eer
 ste sozme / so datse worden thien sehone
 Jongevrouwen rijckelic gecliet / suigen
 de met sulcke soete stemmen en' pelsende
 op Harpen / Luyten ende andere instru
 menten / met so wel-luybende accoort
 dat de Joffrouwe begonsten te heeren
 in heure eerste vzeuchde en heur vzeese
 te verninderen / doch niet alsoo oft de
 vzoelste van heur allen sloeg den voers
 noch te se uren nabe gheschiednisse vant
 septe / heur de memorie vande verscheiet
 hept / maer so geringe alst geschiet was
 ginc Mussabelijn by de staet Joffrou
 wen vande Coninginne / ghebrusende
 upwers van te weten / en septe wat ma

mangel isser mijn dochters / hebben u
 dese twee vzeende Ridderg teingen o
 oberlast aen willen doen? och God ant
 woorden zy / sonder heur waten wy by
 hans doot. Wel / wel / septe hy : Ich sal
 der de waerheide van goen vernemen
 ende daer met dede hy aenden Coninch
 de reberentie / die vergheselschappende
 mette nabolgende woorden : Mijn He
 re ich heb dese vzeese twee Ridderg wil
 len aenjagen / op dat zy te beter souen
 kennen de couragie vande twee Prins
 de gecome zyn tot uwe hulpe / en heeft
 uwe Maj. niet gesie hoe zy sonder Mar
 nas ofte Schilt hebben dooven bypin
 gen die tien gewapende Ridderg / Wat
 seudeste dan doe indense wel roeg
 waren / ende dese woorden gecruich
 hebbende / quam Balmerin daer by tot
 den welcken Mussabelijn alsulche re
 den voechden. Heer Ridder wat dunt
 u van dese tijt-rozinghe. Doozwaer
 mijn Heer septe hy / ich geloof dat die
 Parfen niet al heur geerig nyp soo gro
 te vzeese niet aengejaecht en soude heb
 ben / als ghy gedaen hebt met uwe tien
 Jongevrouwen niet om mijnre wille /
 maer om die Princesen ende Joffrou
 wen. Doozwaer Heer Ridder antwoor
 den Mussabelijn / indien ich niet ver
 siert en hadde ghewest van uwe stout
 moedich-tyt / ic en soude het siel niet be
 gost hebben / wat spel septe die Conin
 ne bepte Gabriele Diana / ich niem
 den van vzees te sterben : Ich bid u
 en wilt ons alsulche rueren niet mar
 chen / om welcke woorden den Coninch
 hem niet en conde onthouden van lach
 hen / segghende : Mussabelijn / indien
 die dirlwils gebeurden / so sendt vooz
 waer de Coninginne met alle heure jof
 vrouwen een bedende roytse opt luyt ja
 ge met meer adere propooste diese noch
 metten anderen hielden / waer na de Co
 ninch met zyn gheselschap noch aldaer
 bleef

bleef den volgenden dach/ ende alsse des
morgens daer nae vertrecken wilden/
gaf Mussabelijn zynen Sone Welckijn
an Palmerijn/ om zynen Schilt knecht
te wesen/ aende Coninghijne eene van
zijn twee Dochters out thien jaren/ en
aende Princesse Zerphire d'ander van
den ouderdom van twaelf jaren/ en dit
gheschiedt zynde/ reysdende so neerstich
voort/ datse den seften dach daerna qua-
men inde Stadt van Griflis/ voort by be-
mieren vande welcke de lichte Grij-
an loopt/ die de Landen van een schept/
toecommende den Soudan van Persen/
ende desen Coninck die aldaer uyt zijn
twee Coninckrijken in vijftien dagen
vergaderden vijftientig duysent sol-
daten so te peert als te voet/ die hy bede-
logteren in een groot dal onder de stad.
Voorts daerna quam oock aldaer den
Coninck van Sabat Vader van den
Prince Druynin met vijftien duysent
peerden/ en den Coninck van Garare
hyeder van Abimar/ oock met vijftien
duysent Ruyters en tien duysent voet-
volck/ en boven dien noch eenige ande-
re Heeren van zyne bontgenoten met so
goeden troupe Soldaten/ dat hy int
eynde van een maendt ober de hondert
duysent Mannen te velde hadde heer-
dich om te marchieren/ ende en waren
oock so geringe niet in oordeninge/ oft
den Coninc ordinerden het beleyt van
zijn leger bevelende an Palmerijn ende
Trineus den last vande voortochte/ in-
de welck waren twintich duysent Ruy-
teren. Doe maecten hy twee quadra-
ten van tien duysent Archiers te peert
onder t'gheleyt van zynen Sone/ ende
die Prince Druynin/ zyn principale
nachhoordeninghe ordinerden hy van
twintich duysent Voetknechten/ be-
schermdt wojbende van thien duysent
Ruyters waer van obersten waren de
Coningen van Sabat ende Garare/ en

de reste die noch ober de voertich duysent
sichtbare mannen waren/ wilde
hy selfs geleiden/ ende was zyn volck
so gheringe niet in alsulcke oordeninge
geordincert/ oft hy hoorde dat het le-
gher des Soudans albereets seer neer-
stich voorttoech/ waeromme hy resol-
veerden hem te ghemoeete te trecken/ so
ghertughe als de monsteringe geschiet
soude zyn.

Vant machtighe Legher, dat
den Soudan van Persen vergaerden,
ende van de uyteykinghen die ghe-
schieden, soo vande zyde der Per-
sen, als van den Coninck Abi-
mar.

Het C. xix. Capittel.

DEn Soudan deur zynen Ambas-
sadeur verstaen hebbende t'ant-
woort vanden Coninck Abimar/
maecten terstont op de benen zyne Le-
glonen ende onderdanighe Coningen/
swerende hy den hogen Godt/ dat hy
Abimar soude destrueren/ ende den erui-
sten maecken van zijn geheel Coninck-
rijk/ om twelck te doen hy voorts de-
de vergaderen ober de hondert duysent
Persen/ en trock met zijn leger west te
Haran eene vande principaelste Ste-
den van zyne Monarchie/ liggende
maer drie dach reysens van Grifke en
aldaer verstont hy de gelegentheyt van
zine vanden/ oock dat haer by waren
twee vyerende Ridderen/ valder valian-
ste van die opt de Zee ghepasseert had-
den/ twelck hem seer verbaest maecten
want zyne meyninghe was gheswerst
sulcke neersticheyt te doen/ dat hy den
Coninc onversien soude hebben over-
vallen/ maer al an hoorde dat hy al-
bereets soomachtighen Legher byden
B b 4 anderen

anderen hadde en betroude hy niet op
 zijne crachten maer schreef aende Ca-
 lif van Siconien zijnen nebe/ende den
 Coninc van Corquim datse hē na alle
 heere omogen bystant doe sou den en
 hierenussche wort hy vadderteert deur
 zyn b. spiebers/ dat die selfe dach de
 Coninc Abimar ē generale mosterin
 ge wilde late doe en dooztreche waer-
 omme hy zyne Ammerael niet derich
 dupsent Persen die brug liet innemen
 daer de Coninc en zyn leger ober pas-
 sere moeste liggen twintich mylen van
 Gyske/ in sulcher maniere dat de Am-
 merael heur de pas affneede/ doede aet
 eynde bade selbe brugge nade zyde vā
 Persē aldaer inder vl vā rysch hout en
 andere Materialē twee sterke Castele
 opbouwē/ in elc bade welcke hy leyde
 hier dupsēt Doerboochschutters/ende
 vele Archiers/obermits niet doe ter tijt
 geē geschut en hadde welcke schutters
 welbelette datter niemāt ober de brug
 passere mochte/welc den Coninc be-
 dwonge zyn volck tot groot leetwesen
 vā Palmerin te logere opde rant bade
 Sibiere/terwylē hyde Soudan geson-
 de woode de Sone bandē Calif vā Si-
 comē met dertic dupsent mā/en de Co-
 ninc Tarquin in persone quā met tien
 dupsent peerde/so dat hy in zyn Leger
 behondt ober de hondert dupsent ghe-
 wapende mannē. waer met hy quam
 legerē recht tegens volc des Coninc
 op d'ander zyde vande Sibiere/ waer-
 deur de Baroenen vanden Coninc vā
 Romate verschyct woode vā so groote
 getal tryslupde/ tot hem seggē raetsae
 te zyn den Soudan te ontbiede/ dat hy
 acht wilde nemē des bloets so beer de
 twee legers aende anderen quamē/ en
 so hy der halve dese reyse weerō wilde
 heeren/ dat hē de Coninc hier na alijt
 als zyne vriend soude helpe in alle zyn
 saken/maer desen raet en geviel gang

niet de ridder Palmerin die selbe heere
 Coninc mo dancet doch onder verbe-
 tering hāde Heere hier tegewoordich
 dat dit addis niet goet en is want in
 diēt uwe. Wat volcht/ so sal de Soudan
 daer deurt te meer gemoet woode/ende
 denche dat ghy hem uwe vrientschap
 aenbiet deur breefe daerom acht ic ge-
 ratifamet te wese/ hē hupde te ombre-
 de/ vā hy met onrecht en geene rede u
 coemt moelic valle. Vā niettemin in
 die hy so cloecheridders en Soldaten
 heeft als hy hē coemt dat hy de passa-
 sie opene/ en ghy sulc hē comē bebeck-
 te was in zyn treneheen/ welcke booz-
 houdinge van Palmerin den Coninc
 niet de Prince Comā groelich plesen/
 doende op de selfe ure af beeroige te-
 nen Ridder om de bootschap te doen/
 den welcken so haest niet opde brugge
 gecomen en was/ oft na hem woode
 terstont gheschooten twee bouten van
 hoerboge/maer hebben een tepeke ge-
 daē dat hy et gesate was/woit geboet
 inde tende vande Soudan/ tot welcke
 hy aldus septe/ Soudan/ mijnē Heere
 den Coninc van Gyske/en Romate
 he verwonderde vā dat gy uzijne by-
 ant verclaert/ sonder dat hy opt mis-
 dāē heeft/ doet u deur my wete dat in-
 die ghy de couragie hebt van te openē
 de passagie der brugge/ dat hy usulche
 gebal mooge sal coninc bestyden met
 alle zyne macht om te beproebe d uwe
 en die in sulche state te stellen/ dat ghy
 sulc moeten bekennen/ eenē Coninc als
 mijnē Heere is/ niet minder te zyn vā
 een Monarch als ghy zyt hy eenē ho-
 baerdigē meester eenē hoedmoedigen
 knecht antwoorden de Soudan Heer
 Ridders doet hē affstāt werch upt min
 gesichte ich sweer u hyde hooge Godt
 dat indie ghy lichtvoerdige ridder geē
 gesate en waert ic soude u dier doe be-
 tale de sothept vā uwe Heer/ de welcke
 ghy

ghy seggen sult dat ic hem eer twaelf
dagen te eynde zyn/sal doe verdoelicheit
de ure dat he inde sin gevallen is van
my als sulche booschap te doe bzenge/
en hiermet quamen byden Souda de
twee obergeblede broeders bade Turc
Amaran/die by Palmerin/als oberste
des volcs bade Bablonische Sulta
hoornaels overwonnen en gebangen
ware/als boven geseyt is/ en daer na
deur gracie deffels Soudas los gela-
te/heur al nu met eenē anderē jongen
Prince heure Hebe in hulpe van desen
Souda begehē hadde / t welc dē onste
te doet niet/ seggēde: Alder groot mach-
tigste Monarch ic bid u boozde slach-
tinge te wille toelate een particulere
stryt van mynē Broeder en mijnen
Hebe tegens drie Ridderē des Conincs/
op dat zy mogē wete wat wy booz luy-
den zyn die so licht achten. Het beliest
my zeyt wel seydē dē Souda/om welc-
he conset hy wederom opstonde en seyde
tot dē gesante: ghy sult uwe Heere seg-
gē dat dē dach bade generale slachtinge
he wy geliebt te seynbē drie Ridde-
rē om te stryde tegens my/mijnē broe-
der en mijnen Hebe wy sullen moogen
broech omrent acht ure opde brugge
overbē om te wete vā elcher zijde eene
te bechē/ en dē overwinner de reste te
verwachten tot dat die van d'eene zijde
heest ondergebzacht sullen zyn oft op
alsulche conditie als heur beliebt sal/
heurlupde vserē van alle de andere
reste ons volcs/ en also sultē wy mogē
sien wat caturagie spulpen hebbē/ en
hiermet reet dē gesante wederom wech
om de bootschappē te doen. Waer des
smozgens dese glorieusen Coninc van
Phyrgie en broeder van Amaran niet
cinnen verhepde wes tot de gesette u-
re/sont aenden Coninc Alimar eene
van zijne Schiltknechten/ die hem in
ziju tende bondt segghende/ na dat hy

t'geheele geselschap de reberente ge-
daen hadde. Myn Heeren/den Coninc
van Phyrgien doet te weten / dat in-
dien der permandt van u luydenis/ die
begeerte heeft om tegens hem te bech-
ten / dien sal hem binden binnen een
halve ure opde Brugge/ende indien
hy den eersten overwint / soo is hy
heerlich den anderen te bestrijden/ en
den anderen desgelix geheurende den
derden te verwachtē daer op Trineus
die daer presēt en albereits geheel ge-
wapent was om dē strijt te beginnen/
t'woozt booz heur allē dede/ende ant-
woozde: ghy sult uwe Heere seggē dat
hy niet lange staen sal sonder priat te
ontmoetē met gelijche presentatie van
den tweedē en berde te overbē/ en dat
hy zijne wapenē wel vast make/want
wy sultē hē Dienaers seynbē diese seer
wel lofweten te maken/waermet den
Schiltknecht vā daer sehepde/en Pal-
merin wilde Trineus vane perijckel
ontrade/meynende selfs t'eerste aen te
banghen. Daer op hem Trineus ant-
woozden. Hoe myn Heere/ich heb soo
lange met eē hontsel in ledicheit be-
decht gheweest/ ende nu woude noch
beseeten dat ich mijn beste begheere te
doen om de eere vanden verlozen tijt
wederom te krijghen:boozwaer t'ken
hoopet niet / en wiste boozs soo vele
redenen by te bzenghen/dat hem Pal-
merin zijnen wille moeste toelaten.

Hoe Trineus opde Brugghe van
Grian teghens drie Ridderen
vocht.

Het C.xx. Capittel.

DEn Coninc van Phyrgien ant-
woozt van zijnen schiltknechte
ghelooft hebbenbe / wapendē
hem heerlichlijck ende ginc met zijne
twee

B b 5

Die Historie van

more Cameraten berghefelschap deur
 vele Ridderen wes aende Brugge/
 terwylen Trineus te peerde ginch
 ende reedt met Palmerin/en Toman/
 doch berghefelschap met eenen groo-
 ren hoop volc wes aen d'ander zijde
 vande Brugge ende daer comende/
 saghense opde selve den Prince van
 Phrygien albereits te voet veerdich
 staen/waerom Trineus tot zijne Cam-
 meraten seide. Ich sie wel dat ic hup-
 den een Voetmecht moet zijn/en daer
 met zijn voert op d' eerste stellende troe
 hy zyn sweert uyt/en viel couragien-
 selich aen sonder eenige meerder uyt-
 eysinge/ den stoutmoedige en jongen
 ballanten Prince van Phrygie/die he
 in so wreeden strijt ont singh ende met
 sulcke manieren van hem bevochten
 worde daermen niet en wiste wiet beste
 hadde een vterdelg uerslanck/ dan
 daerna bestode Trineus seer meerstich
 acht te nemen opde maniere vā verhe-
 des Turck/en wiste hem daer deur so
 veelse slaghen aen te brenghen/dat het
 bloet hem opten lijbe vloeden aen alle
 zijden In sulker voegen/dat hy hem
 moste rusten teghens eenen steen opt
 middenst vande Brugge staende/als
 Trineus tot hem seide: Heer Ridder
 ic verwonder my over u dat ghy albe-
 reits rust dat ghy noch twee andere te
 bevechten hebt/ghyt couragie indien
 ghy wilt ende dit seggende/ vloofden
 hy hem met zyn sweert t'hoof op weg
 aen voert/so dat hy voort op de plaet-
 se neder viel/t welck Palmerin siende
 wort/segghende tot zyn gheselschap
 siet daer een goet beginsel/also moete
 de andere daeren/ ende nauwelic en
 hadde hy dese woorden ghesproken/
 oft den jongsten Voeder vanden doo-
 den Prince quam Trineus genaechē
 seggende: ghy booswicht met groote
 rebenen mach ic u haten/ om dat ghy

my geboot hebt so denckdelijche Broe-
 der /maet ich sweert u dat ich hem sal
 weechē/ oft deur t'ernde van mijn le-
 den gaen sien waer hy gebleven is/en
 dat seggende bederte hy hem met zyne
 schilt/en gaf de Prince van Duplant
 so heuffche groetinge/dat he den helm
 aen d'een zijde vant hoof sweert/en ter-
 wijle hy besich was om die wederom-
 reijt te schudden gaf hem den Turck
 eenen anderen slach opden schilt. In
 sulker voege dat die midse vande an-
 deren sprong/waer deur Trineus wel
 dochte indie hy veel sulcke Wedechme
 gebruyeten datse hem hoor ont worde
 fouden bewaren/en slach niet alle zyn
 machterpunte van zyne sweert int vi-
 ster vanden Phrygiaen inder ghestalt
 dat hem t'een ooge boorde/ende boorde
 daer na t'weert verheffende sloech hy
 hem noch een so onmatelijken slach
 opten scholder/dat hem t'een scholder
 stuck van zyne wapenen ontviel/ende
 den selve slach verdubbelden sciepen
 hem den ert boorde van zyn lichaem
 uyt het welck hier deur so veel blaets
 liep/dat het zyn siele mede nā. De Per-
 sen/de twee Voeders dus getratteert
 siende/riede huren nebe de saecken te
 laten verusten/veel liever te sterbe aut-
 woorden hy/als dat my verwerde sou-
 de worden/ deur dese achter gelate te
 hebben de waerke van mijnen Reben
 en terwylen hy aldus met clappen zij-
 nen tijdt verupinden/greep Trineus
 veerbijelijche den schilt vande ande-
 ren geboden. Woort/om te verbeide
 den derde die regens hem quam lopē/
 luyde roepende/ ghy rasende hont die
 al sulcke twee Edel Princen vermoort
 hebt/verbloecht zijt ghy en den genen
 die u so wel het sweert heeft leren veu-
 ren/ende met dese verberinghe quam
 hy den Christen Prince aenbullen/mot
 den welken hy meer als een heel ure
 lanch

lant een opffelich ende weert gebercht
hielden / tot dat Crineus ghebachtich
worden de schoonheit van zijne alder-
lieffte / ende met luyder stemme riep.
Och Jde bruyde Agriole u gebachtich
wese helpt mi meer als den beste Rid-
der der Werelt / en dit seggende / gaf hy
hem so sware slagen op thoofte van zij-
nen vyant / dat dien niet de handen om
teghen velen / en liep hem Crineus doot
niet een hant dat hy op de zijde tyn-
milden stelden hem daerna t. hant op de
kerle / maechten de stechen van zijnen
helm los / ende hiel hem thoofte af / hoe
wel de Versen niet gheschiet riepen dat
hy op honden soude dootwaer die als-
voen Palmerin de terechtenen des blit-
schap hadde sien doe / die soude hem
moeten segghen dat hy niet minder
bruyde en hadde om de victorie van
zijnen vyant / als oft hem de eere selfs
toegecomen hadde / so sere behaech-
den hem de welbaert banden Prince van
Duyssant / die zijn excellēt sweert dat
hy opstien colomme getrocken had-
de / so gheringe niet wederom in zijn
schepde gesteken en hadde / oft Palme-
rin niet Toman ende Tumnin qua-
men hem te ghemoele omhelzen / alle
niet een ghelijcke meeninghe / seggen-
de / dat ne verblachte Vrouwe van
Malsade groot gnaet gedaen hadde /
van hem so lange belet te hebben zijne
elocmoedige couragie te behooven /
ende wederom te peerde gheseten zijn-
de / leyden hem met grooter Trium-
phe weg in haer legheer.

Hoe den Prince Toman den Rid-
der overwon, die den volghenden
dach den strijdte verslocht, ende
Palmerin den Coninck van Tor-
quay.

De Soldaten van Phrygien heur
heeren in sulcher stacie siende /
maechten een groot gerucht en-
de ghetier / maer eenen Rebe vanden
lesten ghedooden Prince / stelden heur
te byden / doende de hie doode licha-
men in zijn tentie brengen / alwaer hy
die beboel in kisten van eederbomen
hout te leggen / op dat hy also te langer
souden mogen bewaert worden / ende
beloofden heuren doot den volghenden
dach te weechen / om welc te mogen
doen / hy een van zijne schilknachten
int legheer banden Coninck senden /
om aldaer te vernemen oft eenighen
Ridder bereyde soude wesen teghen
hem te strijden / welken Schilknachte
eerste ontmoeten den Ridder Palme-
rin / contende niet den Prince Toman /
die hy zyne boodschap dede / daer op
hem den Toman beboel zijnen heere
te antwoorden / dat hy binnen een ure
gheen gheselschap van voen en soude
hebben om hem te vernemen nae zijn
geliefte. Dit antwoorde worden op-
staende hoer byden Schilknacht ober
ghebrocht aen zijnen heere / die hem
boots wapenden ende ginc ter plaet-
daert gebercht beschepden was / alwaer
hy den Prince int gheselschap van Palme-
rin ende Crineus albereets staen bon-
de / so dat sonder eenige meer propoos-
ten Toman zinnen vyant niet alsulken
slach opde hem met de welleromste qua-
gebru / dat de Phrygier dochte dat hem
de hernan boest. Waerom hy dan k-
haer wilde wesen van alsulke cortosiē
ende hem bedechende niet zijne Schilt
gaf den Prince so swaren slach op de
ringh crage / dat hem t'hoofte op d'ren
zijde wichten / waer nae zijt noch een
goede wijle niet groote couragie teges-
den anderen staende hielden / tot dat de
ghe-

gedachten vande heerliche seften van
 Crineus den hoorgaenden dach ghe-
 schiet den Prince zijn crachten alsoo
 deden verstercken dat hy zynen vyant
 niet drie dappere slagē verbaest maec-
 ten. In sulcher boegen dat dien verge-
 rende de manieren van te beechten
 niet en dede als afschuyten/ meynende
 also te ontbliden de swaere slagen van
 den Prince Coman maer hy hadde so
 veel bloets verlooren dat hy deur on-
 machte op zyne landen viel/ in wel-
 ken noot hy Coman niet meer en wil-
 de misdoe/ maer zyn sweert op stercke
 de verrot hem wederom na zyn volc/
 en den bygier wort van zyn Diena-
 ren gebzage in zyne tenten/ alwaer hy
 drie dage daer na zyn siele opofferden
 tot groot leetwese des Soudas die son-
 derlinge om den doot van dese Ridder
 bedroeft was/ sullen deur afroepinghe
 van trōmelslach doe verbiēde/ dat nie-
 māt vā zynē Leger/ i ware wiet ware
 eenic particulier gebecht mette vādē
 meer en soude houdē op lifftraf/ maer
 dē Coninc vā Torquijn/ die eene van
 de alderbyaestte soldaten was van zyn
 geheel Leger/ en so groot van ledē dat
 hy beter een reuse als eenē mensche vā
 gewoonliche natuere gheleechē/ dese
 voozmeeste des Soudas hoorzende/
 sepde/ voozwaer mijn heere indiet uwe
 geliefste is so en sal dese uwe meynige
 geen verholch nemē/ want het soude u
 volc quader moet/ ende onse vyanden
 meerder couragie gebē/ denkende dat
 geene vā uwe Ridderē meer/ hem stout
 genoegh bevonde om tegē pmanēt vā-
 den heere de wapenē inde hant te do-
 hen nemen. En op dat de hovereidichz
 vande twee Ridder die inde voozgaen
 dagen hier van d' onse vslagen hebbē/
 vnebert worde den/ ic geresolueert/ my
 te namiddach te gaen beproebē tegē
 de alderbyaestte soldaet die dē Coninc

Abinar in zyn geheel legheer is hebbe
 t welc men septe te wesen eenen byende
 Ridder Capiteyn van zyn voozochte.
 De Soudan alsulche woordē hoorzē/
 betroude hem so seere inde crachte van
 dese groote Polphemus/ dat hy hem
 zyne begeerte seer geerne accordeerde
 Des halve den Coninc opde selfste ure
 eenē trompet afbeerdichde om dē Col-
 lonel vā zyns vyants voozwachte upt
 te eysche/ waerin dē Trompette niet
 supnich en was/ maer zyn bevel aen-
 stont int wert seiden/ daerop hy Pal-
 merin antwoorde/ ghy sult dē Coninc
 seggē/ dat ic hem niet en soude sailserē
 opde gesette ure geselschap comē hou-
 den alwaer hy oock de selfe grooter/
 want myn couragieus heere vhoopt
 myne erme also te verheffe/ dat hy mijn
 sweert not bobē thoost sal gesē worde
 waermet dē trompet vā hy scherde/ en
 worde hier van de niemaren versont
 vbyept deur de geheele Leger/ in sul-
 cher boege dat hy een bepe vābe t mee-
 stendeel der Ridderē wapende om dese
 tijt coringe te siē/ groot vlangē hebbē
 nabē ghesette ure des gebechts/ inde
 welcke dese twee couragieus Prin-
 ceur opde byngge voechden/ en sonder
 adere ceremonie te make heere sweer-
 den uptirocken/ en haer met hen schil-
 den bedect hebbe/ bestonde in sul-
 cher maniere den anderē t'roost vande
 wapenē te slaen/ dat mēder meer bone-
 ken upt sach springē/ alst gedaē sonde
 hebbē upt een hret pfer/ gesmeert worde
 van een half dozijn smeide/ en volherde
 dit ambacht sulken tijt lanch/ hoese so
 lange ronden leven so dat Palmerin
 wel sach dat hyte doen hadde tegens
 den alderbyaestten Ridder/ die hem
 noch ontmoet was/ waerome hy met
 een nieuwen en wonderbaeliche cou-
 ragie alsulche twee slagē gaf opt vooz-
 ste vande helmet des Coninc/ dat hy
 dien

dien haermede bede vertiefen memorie
en gebachtenisse/ en hem noch salberen
de met drie andere bergelijcke reberen
tien maekten hem twee diepe wonden
waer van sich den Coninc wilde wijeli
en nam zijn: weert inde hande/ merne
de Palmerin also 't hooft op te eloven/
welc niet en gebeurden/ want Palmeri
n ontving den slach op zijnen Schilt/
waeromme het an elve siecten vloech/
waer van het cleynste bleef inde handen
vanden Torquinschen Heuse/ die hem
hieomme seer verbaef den/ en wilde ont
guyt oft dubbele spelen/ tot welcke eynde
hy inleef en hem by Palmerin quam
voegen om te beproeven oft hi die deure
der crachte van zijne ermen de possessie
ronde doen nemen vande bloere/ maer
Palmerin stiet hem met zijn hooft tegē
de borste/ dat hy meer als drie passen
achterwerps trede moesten/ (en vervol
gen zijn beginsel) liep hem voozts met
ten rechteren voet so strengelick opten
bize/ dat hy hem inde rechter seynde/
alwaer hy vancas so grooten gherucht
maecten oft de helfte vande brugge ge
ballen hadde/ en ginc deur de swaerh
van zijne wapenen voozts te gronde/
tot een grote verschrickinge van zijn ge
hele leger/ wiens verbriet dat hy ober
den doot vande Pygische Princen had
de niet te gelijcken en stonde hy de ver
baefh die hem quelden ober den doot
vanden Coninc van Torquin/ alles wat
leggende tot voozteykenen/ in sulcher
borghen dat hy sonder yet wes anders
meer te doen te rugge trocke soude heb
ben/ en hadde hem den Soone vanden
Calsniet vooz ogen gehouden zijn gro
te macht/ en verschermt dat hem zijnen
Wader in wepnig dagen te hulpe soude
comen. Maer ter contrarie van desen
hadde den Coninc Abimar en zijn volc
sulche blipschap om de victorie van Pal
merin/ datter meer als tien duysent hē
te genoot gingen om zijn eere so veel te

groter te maken. Doch quam den Co
ninc selve hem onthel/en en seide: Sint
willecom seer edelkinder/ hoe geluckig
soude den Prince zijn die in zijn ghesel
schap mochte hebben een compante sol
daten van uwe soorte/ van hoe wel men
in mijn ghehele leger ons gelijcken niet
en vint soo contentere te my nochtans
seer wel vande goede fortunne dat ic u
tot mijnen vrient geniete/ u biddende te
willen bedencken oft ghy eenige midde
len kunt praetseren/ want mijn volck
heeft sulche begeerten om te verachten
datse heur onder den andere dootslaen.
Waerop Palmerin antwoyden/ tot
dien eynde alle zijne wetenschap seer
neerstich te sullen ondersoeken/ en sou
den noch langer in heure t samen con
tinge volhart hebben/ en hadde den Co
ninc niet eenighe byeden ontfangheit
van zijne Coninginne.

Hoe Palmerin de brugge van Gri
an innam, ende de twee Casteelen van
hout die byden Soudan daer aen waren
laten leggen dede verbranden, ende
vande vrede slachtinghe die der ghe
schieden tusschen den Soudan van Per
sen, ende den Coninc Abimar van
Grilke.

Het C. xxij. Capittel.

Het nuf haerhden Palmerin lan
ger onder de mozen te blijven fors
der pedt wes merckelijck wpt te
rechten/ waerom hy bedencken dat son
der de winste vande brugge van Grian
ende de vernielinge vande Casteelen/
daer op ligghende onmoghelick sou
de zijn tot de slachtinghe te gherace
ken.

Wes halven hy ginc byden Prince Co
man die den couragiensten was van
die Mozen/ tot hem segghende. An
dient u goet dunct mijn Heer/ ende beit
Coninc

Die Historie van

Coninc iselbe raetsaen bint/so hebben
mijn Camerare en te bedocht int wer-
te stellen als sulche septen / te weten/dat
wij i buyt inde twee Castelen sullē doen
stēn/die den Soudā aen eynde bande
brugge heeft doe ophouwen/en om sulc
te volbrengen sullē wij met ons nemen
twee duysent Pioniers waer bā de hēst-
te sullē dāge constelijche buytwercken
merckel salphers/Salpeters en bepec-
te rijse hōstē en dādere pāne met buyt
en schuype/spade/en houtwēle om eē
Mūne te makē/ alle hest herint worde
van twaelf hondert bā nypnē luytere.
En ghy mijn heer seydē hy tot dē Prin-
ze zult insgelix geliebē daerentē gē te
dōe wapenē oec also veel luytere om
ons bystāt te verleenē/indē ons i hōt
bande Soudā te machlich quā ober-
ballē/welche saecke hyde Coninc goet
gebonden en aldus int werck ghestelt
worde. Des smorgens boorch boordē
dach/beden Palmerin en Trineus de
Pioniers inde boordē oordeninge
marcherē/en boordē haer rijde de twaelf
hondert luyters van Palmerin/bāde
welche eenige boordē uptē reden/ met het
minste geruchē datse mochte/in sulcher
manierē/datse de verlorē schiltwachtē
buytē de Castelen zeer haest gebaeren
namēterwijlen Palmerin boordē met
alle zijne luytere wes aende Castelen
marchierde waer deur die bā binnen
reut groote alarm maecten / sulc dat
het romoer terstēde quā int Legeer bā-
de Soudā die alle zyn trecken dede
besettē/en straet nade brugge toeseptē
dē vijf duysent man/die Palmerin met
zijn hōt te gemoete reet/en daerter oes
schermscedē terwijlen de Pioniers
heut bevel met sulche neerslicheit int
werck stelde dat twee uren boordē dach
hēde de Castelen bestondē te bādē. In
sulcher boordē datter geen bā alle de be-
woerders hādē en oetquā als die met

te donckē uptē blāntē wistē te blicke/
sōder dat zē de Pioniers per weg mer-
kelix costē beschadigē/hoe wel datse
eenige met wijle luytere den/ dan sulc
was maer een seer gering getal/so dat
alle de reste wederom heerden na heut
Legeer soo geringhe alst heutē Stads
gegrepe hadde. En hiertēussche worde
Palmerin met zyn peert-wolch bāde
boordē de vijf duysent Mannen so he-
stich aengebochtē/dat hy wederom na
de brugge mostē wijcken/meynerē daer
over te kommen wesden dānder zode
daer den Prince Coman met zyn hōt
beerdich stonden/dā i buyt was so ge-
weldich dat sulc geen sijn gestieken
en mochte i welch Palmerin ende zyn
hōt in sulche benaetheit dede ballē/
datse deur disperatie met een nieuwe
couragie wederom op des Soudāns
holch vielen so crachtelich datse die te
rugh sloegen wes hyde Trecken van
heut leger maer dē Soudā iselbe sien-
de sont sulchen nieuwen hoopvolc wē
dat Palmerin wederom met ghewelt
nade brugge mostē wijckē/ alwaer hy
tot zyn groot geluck dē bāt also bevont
berminder te zyn/overmits de twe ge-
boude Castelen int water geballe wāre/
dat Comā met zyn hōt daer albereets
oer gepasseert was om hē te helpē/tot
dē welken Palmerin sept: mijn heer
het woijt seer claer dach/en tleger bāde
byanden is geheel opde benē/daeront
laet ons te rugh heeren wes over de
brugge / en indien ons permant volcht
die laet ons thoonen dat wij ons we-
ten te verweeren i welch zē also deden
en reden heut wes op dānder zijne na
duysent van des Soudāns bāest luy-
tere/waertegens zē alwaer wederom-
me heerden ende in sulcher manieren
streden datter noot permant bāde sel-
ve buytē de brugge meer en passeerde/
als eenige die met gewelt oetruunden/
waermet

waer met hadde de troupen wederome
aen heure Legers lieerden tot sulcken
prijte des Soudaens van dat her volc
aan zijne Castelen alsoo ghetraetert
waren dat hy op staende voer alle zijne
machten in hazardt ghestelt soude heb-
ben en hadde hy niet verwacht den Ca-
lif van Siconie die aldaer dien selfse
dach aenveerde tot groot profijt van
den Coninc Abimar: Want de Per-
sen heuren tijt verslijtende int outsan-
gen ende Carassere vande Siconiers/
en namen gene acht meer op de brug-
ge sonderlinge om dat se heur vermits
der selver Siconiers comste meer als
sterck ghenoech dochten te wesen om
haere vijanden te behechten. In sul-
ker voegen dat des Coninc Leghe-
voorz den volghenden mochten aen-
men over de brugge ghetrocken was/
ende bestonden heure Dionniers (die
int getal van vijftende twintich dyp-
sent waren) albereers de trenchen
contson heur te maechen als de Sou-
dan niet alle zijn volc tot heur aen qua-
marcheren / is ses nachtophingen de
eerste van dertich dypsent peerde on-
der igeluyt des Coninc van Gescille de
tweede en derde elck van dertich dyp-
sent voertuigen die daer van Capiteyn
waren desselven Coninc soone ende
Rebe de vierde en vijfte elck van vij-
tighen dypsent peerde daer over hy be-
veel gegeve hadde de Calif van Sico-
nie ende zijne sone / ende de reste we-
sende omtrent dertich dypsent manne
solle wy ghesien welch wilde hy selfs
geleiden om welcke groote mennich-
te te weertstaen den Coninc Abimar
oock alle zijn volc strac in oordeninge
selben ende toech zijnen byant te ge-
moete so dat se den anderen niet bep-
de de legheers quamen te ghenaken op
een groot belt sulchen Weerclant inde
luchte met trommen / trompetten en

gerijs maekende als oft Godt de dyp-
bels noch eens int hemel gesmet
hadde waerom Palmerijn die leyder
vande hoopricht des Coninc was als
hoorgeseyt is wel dochte dat de careff
mette sweerden lancien en pijlen aen-
gaen wilden / Weshalven hy tot zijn
volc seide: Mijn vrienden indien ghy
eenigen wil hebt van gheene slaven te
worden so wilese hyden behoonen/
want indien desen vertoinden tyen
eens de oberhant ober u cricht / so sal
hy u in sulcken velenen slace stellen
sien dat ghy den dach verbloechen sul-
t inde welken ghy geboort zijt daerom
griep moer de victorie leyt alles in dese
corrasie en dit gesept hebbende ruide
hy recht op den soone vanden Coninc
van Gescille die hem dypse zijn squa-
dron ghestelt hadde ende trooff hem in
sulker manieren dat noch schilt noch
harnas hem niet en ronden beletten/
dat hy hem zijn lancie dwers deurt
lijf leep so dat des Coninc soone doot
ter eerde neder viel inde presentie van
zinen Vader in een oogheublich nae-
r welch Palmerijn den sacht comen
mer volle roome sijn eerste gelidte rap-
ter tot den welch hy seide: Couragie
haeders ye en sulle niet meer verma-
gen als heuren Capiteyn ende dit seg-
gende toech hy sijn sweert wt en sloech
soo dapperlijck op de Persen dat zijne
(volc die heur beste deden om zijne sla-
ghen na te volgen) saechen te weghe
brachten diem gesept soude hebben
hytans onmenschelijck te wesen ende
hadde den Coninc van Gescille seer
wel gesien zinen soone voor hem doot
vallen / waerom hy hem inden trouw
woyde en met een rasende gramscap
sulke weer dede dat zijne furie oorsaeck
was vanden doot vande twaelf der
beste Ridderij vande troupe van Pal-
merijn die selve also seide dat hy niet
ginn

reinen slach en sloech oft hy dede daer mede eenige van zyne vanden ter eerden vallen. In sulcher boegen dat die hoor hem aen allen oorden bestonden te blinchten en zyne slagen te schutten. Wesholpen den Coninc zyn holt wilde beschermen en stelden hem tegens den furcusen Palmerin/die hy sonder eenige genade chooft tusschen de boeten van zyn eyghen peert dede vallen/maer ober de gehele boozochte vande Persen den weer bestonden te nemen in sulche disoordeninghe/datter weynich van ontquam/en daer upt spoot heur berlies vande geheele slachtinge want de twee slachboordeninghen van heur boerbolch die van sestig duysent mannen waren worden gheboochen deur heur selfs blincht/ende peertvold vanden Coninc vande scille en boozs verslagen deur het squadron van Trineus en de archiers van Coma en Quinijn die merre andere daer van so vele doode lichame opt belt dede neder vallen/datter de peerde niet ober passeren en konden/ende ter welen sy noch int dootslaen vande selve waren/dede den Calif van Conien ende zynen soone Donadiel heur Ruyterie marcheren/daer met sy in d'eerste ontmoetinghe een groot moorderie onder t'holt vanden Coninc Abimar bedreuen/in sulcher boegen dat die niet veel langer weer stans en seuden hebbe gedaen/souden Corar Prince van Sarare die haer te hulpe quam mettien duysent ruyteren t'wile also heur couragie verweeten en op nyweg verkerren/datse de Sionters op de blinchte brochten/maer den Souda bykans desperaat worden dede heur mer deur ghewelt als deur liefde wederom keere/ende met eenen wege marcheren zynen troupe oft achtertocht die soo groote sabzeelinghe niet en deden als hy meynen/om dat

de Coningen van Sabet ende Sarare haer boerbolch de pierchen seer sterc in den anderen hadde doen vlechten/en de Coninc Abimar ende zyn Tabozlanen quamnen heur met sulchen ghedruys opde yde treffen/dat syse meer als een groot beerdel uers in perptchel van wyken dede slaen/maer den Souda die jonc ende seer couragius was vanden Ouderde van bysentwintich Jaeren/alleen gaf zyne Capitcapten moet seggen hoe myn vrienden wilg alnu te rugge wischen/en siede niet uwe vianden also moede zyn/datse haer langer inden sadel niet holden en kunnen? Daerom verseechert u bypligh dat wy boorden about ober heure doode lichame passere sullen/in dien ghy hy volgen wilt en dit geseyt hebbende liep hy met zyne laurie inde arrest rect opde Companie vanden Coninc van Sarare/in sulcher boegen dat hy den selven Coninc dede vallen onder de boeten vande peerden/alwaer hy boozs alsoo vertreden wort/dat hy noyt wederom op en stonde/ende daer na zyn sweert wt trecken overviel hy den Coninc van Sabet met sulcher cracht/dat den selven Coninc zyn leven niet veel langher en solde moghen hebben genieten/en hadden niet gedaen Palmerin/ende den Prince Trineus/die hem met bysich vande vinderen der Princeesse Zephyre seconderde/waer over noch talder bloedighe ende eysselichste geberht der gehele slachtinge op stonde/want de Sararezen ende Sabetresen scheenen Turbelen te zyn om hare Princen te breeken/ende de Persen heure weere int bozse vanden stry siende/cregen sulchen couragien dat daer baene alnu meer cracts gebuyct als bozen vier gedaen hadde/ende hieren tusschen wort den grooten Seneschal des Soudas siede de wonder

derbaerlycke staetge hande Ridder Palmerin ende Trineus/ en bryessende dat synen Heere in haren hande comē soude/sepde hy tot hem: mijn Heere en hebby niet gesien de dubbelsche crachte die dese twee ridders mette groene wapenē doen: ich bidde u dat ghy u wachten wilt van u tegghens haer te stellen alsoo Lief als ghy u leven hebt. Wylste my sepde den Soudaen / welck hem den Seneschael (als kennende sijne sacie) niet en dorste wepgheren/ waerom den Soudaen boozts een stercke Lancie nam ende liep recht op Palmerin effen / als dien oock een spere van gheen minder sterchte vanden Capiteyn der Ridders hande Princesse Zerphire ontfanghen hadde/daer met hy den Soudaen (nae dat hy de lancie op synen schilt gebozke hadde) een diepe woude gaf inde zyde en wierp hem so crachtelich ter eerden dat die selve niervanden den hals gebozke te hebben/ en soude boozts hande peerde haeten betreden syn gewoorden: maer Palmerin die hem aende gedaente van sijne wapenen Mussabijn kende/debe so vele dat hy hem gevanghen krege/en bryessende datme hem met ghewelt soude ontfette/beval hy seck ridders van Zerphire datse niet hem souden wech ryde so sekrete als mogelich was/ en op lijfstraf niemēders berbeyden tot datse op d'ander zyde hande Brugge waren/ en hem in syn Tente doen verbinden/ om dan hy haer na Griske gebozcht en de Princesse Zerphire ghepresenteert te woode. Waer na Palmerin en Trineus niet bier hondert ruyters die sy tot haer garde genomen hadden/ de Persen wederom boozt hoofs quame aent principaelste van haren troupe. In sulcher boegen/ dat den Soudaen upt het leger gebozcht was eermen wiste waer hy geblebe mochte syn/maer den Seneschael hem niet meer ziende dochte wel wat hande sake wesen soude/ en wees haer

Palmerin oepende met supder stemme runt Heer Ridder/runt om uwen Heere te helpen die desen dubbel ghebanghen genomen oft onder de boeten gebozcht heeft/ om welke woorden de Persen van allen hoecken quamen/maer haren Heer niemēders ziende/ van bindende alleen den genen die den Seneschael sepde oorsake te wesen van syn verlies/ te weten / den Ridder Palmerin bielsen met sulcke menschte rontsom hem / dat hy sonder de hulpe van Trineus met den synen by synen leven nopt upt het gebangh gheraecht en soude hebben/maer soo haest als hy deur haer hulpe upten troupe verlost was/ boerden hy syn volck wederom niet een nieude coragie aen. In sulcher boeghen dat de Persen achterwaerts bestonden te wijliken/ende souden haer boozseker boozts tot in haer legher ghedreven hebben/ en hadde den Coninck Abimar den afkeer niet doen slaen ende blasen/ so ont dat den abont bestonde te naken/ als oock om dat hy wiste den Soudaen gevanghen te wesen / in welke saken hem den Seneschael van Persen gelicken wilde/ende liet syn Legher oock te rugghe trecken/ om dat hy seer wel behenden t'groot verlies van syn volck en het ooghenschijnijcke perijchel indien hy verbolchden het Legher vanden Soudaen/ die thien dupsent Want op de buytenste spde hande brugge liet om den pas te bewaren/en met de reste wederom overtroch tot op d'ander spde/ obermits noch aldaer hare principale bagasie ende tenten stonden/ en en was so geringhe niet ontwapent oft hy ginch boozt naet logement vanden Coninck van Sabat/ alwaer hy de Princen Dymijn/ Toman en Cozar bonde die den selve Coninck deden verbinden een woude die hy van Tobadiel hadde/maer mijn Heer is daer ba seer wel gebozchten sepde Cozar / want boozts

C c

nag

Die Historie van

na dat hy dese wonde ontfange hadde/ hiel Crineus cameraet van Palmerin Gobadiel chooft in twee stukken. So geringe als den Coninc van dese twee Ridders hoorde spreken/ bracht hy oftse oot gewont waren. Ich geloofde ja antwoorden Cozar/ nochtans gheloof ich dat het sonder perijckel is/ niet en in ginck den Coninc dese twee cameraten tot in haer tent en visiteren/ so geringe als hy alsulche reden hoorde/ en haer omhelvende/ seide hy: Och mijn vriende segt my doch hoe ghy u geboeft: seer wel Godt danck mijn Heer antwoorden Palmerin/ maer seide den Coninck/ men seyt boozseker dat den Soudaen gebange soude zijn/ nochtans en weet ic niet waer hy gebleve is/ na dat ich hem gebangen genomen hadde/ antwoorden Palmerin/ heb ich hem de Princesse Zerphire gesonden in goede bewaernisse/ ende daeromme soude mijn advijs zijn dat uwe Mt. raedt hieldt om booz te dragē oft niet goet en is overmits uwen hieleke hem seer moede bevint/ datmen den Sneschael des Soudaens ontbode so stout niet te wesen van al nu de slachtinge wederom te beginnen/ oft datmen hem by gebreke banden morgen zins Heere chooft vant lichaē geschepde/ seyn den sal. Als dit den Coninc hoorde/ ginck hy Palmerin van groter blijtschap wederom op nieuws omhelse/ en seide: Boozwaer Musabelijn/ uwe woordē zijn meer als waerachtich/ van dat ic dooz de twee vrynde Ridders ontfangen soude een groote eere/ die sonder enige gebeynsheyt als nu alsoo is/ dat mijne boozgangers noot derghelijche verciert gheweest en zijn/ want waer oft wanneer heeftme ghehoort dat eenen Coninck van Griske den Soudaen van Persen onder zynen macht hadde/ gelijc ic doe/ daer ghy o

edel Ridder Palmerin de principale oorfsake van zyt/ en daer nae uwen cameraet Crineus/ welch my also t uwaerts geaffectioneert doet zijn/ dat ghy my boozraen menicht oordneren/ en bevelen als eene bande simpelste Soldaten vā mijnen geheelen troupe. Sulche affectie comt dooz uwen goeden wille mijn Heer antwoorde Palmerin/ en niet dooz onse verdiensten/ want al hebbē wy ober onse vryanden de victorie beroregen/ soo en behooren wy die nochtans niet te achten dooz onse cracht geschiet te zijn/ maer dooz dē wille bande genē die de herte bande Coningen en Prince in zijne hand heeft/ en de victorie greeft diert hē gheleest/ en hielden daer nae noch eenige andere r' samen'sprekingen tot dat dē Coninc haer eenen geluckigen abont wenscheden/ en by goetduncken van alle zijne chijftraet den Prince Cozar aenden Sneschael van Persen seynde/ om hē te geven r' ghene Palmerin boozgehouden hadde/ r' welch hy haer sonder eenige swaricheyt accordeerden/ so datse twee dagē bestant maecten om de dooden te begraven.

Hoe den Soudaen van Persen in

de stadt van Griske ghevangen gepresenteert wert aende Princesse Zerphire, ende vande vrede tusschen hem en den Coninck Abimar.

Het Cxxij. Capittel.

So geringe als de ses Ridders van de Princesse Zerphire dē Soudaē upt het gedrang gebrocht hadde/ riepēse noch tot haer bierentwintich andere Ridders van hare Cameraten/ en passeerden onder haer alle r'alderbedectelijste datse mochten/ ober de brugge/ tot aēt ander eynde/ alwaerse den Soudaen zijne wonde deden verbinden/ en boechden haer boozt daer na met hē op den wech na Griske/ int ryden

zijden vande welcke de Soudaen tot haer seide: Mijn vriende dat ic over-
wonnen sy van eenen Ridder / en als
nu gebangē gelept worde inde macht
van mynen vyant / kan u luyden een
groot exempel zyn vande ongestadi-
ghe verkeerighe der fortune / die u
al nu haer gunste hier / welke waer-
nemende / sult ghy de alder grootste
Heeren vande Monarchie van
Persen weet ghy hoe / ghy luyden zyt
hier maer dertich simpele soldate / en
en hebt so ic dencke niet meer als ge-
woonliche soldie / die u luyden doch
niet en can ryck maken / maer alleen
seer soberlyck onderhoudt / upt welke
miserie ghy al nu kunt verlost worde /
soo veere ghy my wederom brengen
wilt in mijn lande / want ick u luyden
in sulcken ghebal alle Sarrapen oft
Gouverneurs van Provincien des
ryx van Persen maken sal. Daer op
den outsten van haer luyden (hooren-
de dese loofheyt des Soudaens) ant-
woorde: Maer Heere / so by avontue-
ren wsen vyant in uwē handē gebal-
le waer / gelijc ghy teghenwoordich in
de zijne zyt / en dat u de alder grootste
Prince vā uwē Conincrycke gebaen
hadde t gene ghy ons radē wilt / onse
Heere te doe / en soude hem in sulcken
gebal niet achtē hangens weerdich /
als een verrader ende schelm / die wy
niet en begeerē te wesen noch te wor-
den / daerom bid ic u mijn Heere / dat u
wil gelieven alsulcke proposte te wij-
gen / want ic sweer u by Hercules / in
dien daer pēmant van mijne cantera-
ten waer die sulc doen wilde / ick sou-
de hem het hooft vande schouderen
laen / so datmē daer toe genē scherp-
recht oft Justitie en soude behoebe
te verbeide de Ridder die u gebangē
genomen heeft / en de Princeesse aende
welcken hy u seynt zyn so deuchdelijc
datse niet en verdienen alsulcke bal-

sche trecken gespeelt te worde. Wie is
dese Princeesse seide de Soudaen / daer
bā ghy so goede opinie hebt. C is ant-
woorde den Ridder / Zephyre de be-
leefde dochter van hoochlooffelijcker
memorie den alder bermaersten Co-
ninc Obidius van Nabot: Och seide
de Soudaen sal ic so grooten wech in
gebanckenisse moete reysen: mē mijn
Heer antwoorde de Ridder / de Prin-
cesse is te Griste by de Coninginne
ende hier mer vertelde hy hem voort
d'oorfake waerom sy aldaer gecomen
was / ende in wat maniere Palmerijn
het Casteel mette twaelf colome inge-
nomene hadde. By Jupiter seide den
Soudaen in dient also is / soo sal ick
meer eere als schande hebbe bā over-
wonne te zyn byden alder besten Rid-
der die der leeft / oock en sal my de ghe-
banckenisse so verdzietelijc niet bal-
le wesen inde bewaringe vā Prin-
cesse Zephyre / die ic so seer in schoon-
heyt heb hooren prisen / ende die my
sonder twijfel tracteren sal ghelijc
mijnen state verespcht / om dat haer
seer wel bekend is de affectueuse gun-
ste ende groote vrientschap die ic hare
overleden Vader toegedragen hebbe /
om dat ic hem altyts hieldē voor den
alder getrouwe Prince vā mijn geheel
rijcke. En twijfelt sulc niet mijn Heer
antwoorde de Ridder / want u Maje-
steit sal aldaer so wel gheert en ge-
dient zyn / als ofc hy in zijn ege Hof
waer / ende dividēden noch van beel
andere propoosten eere de stadt van
Griste genaeelken / alwaer int ghe-
selschap vande Coninginne verbleven
was den Pigromant Mussabelijn /
die door zijne konste wiste datmen de
Soudaen ghebanghen brochte / waer-
omme hy tot de Princeesse Zephyre
ginck seggen: Me vrouwe doet uwē
Jasvrouwen in ordeninghe stellen / en
bereyt u om een gast te ontfangen / die
Cc 2 u sal

De Historie van

u sal comen besoecken/ u verseeckerende op Ridder's ghelooft/ dat noyt Heere van dese contreye alfulcken ghevangen in zijn machte hadde/ als den ghenen die u Palmerin seynt. Cy lief Heer Musfabelijn antwoorde de Princesse: seght my doch wie dat het is op dat ich hem alfulcke eere mach aenboen als zynen State vereyscht. Tis den Scudbaen van Persen seide hi die desen dach hy Palmerin ghevangen is ghenomen/ maer uwe groote schoonheyt sal hem noch veel meer inde machte van u ghebocht stellen/ als hem de klackmoedicheyt van Palmerin heeft mogen brengen onder de ghebedenisse banden Coninck Abimar/ iae sult hem van u alfulcken slabe maken/ dat hy om byhepdt te erlanghen u sal doen worden Vrouwe ende Meesteresse van hem en alle zijne Landen/ welke woorden de Princesse dede verblijden in haer herte/ hoe wel dat natuerlijke schaemte haer coleyre een weynich veranderden/ antwoerdende Godt wil ghelieven dat dese ghebanchenisse een eeuwige peys veroorzaecht tusschen hem ende den Coninck Abimar/ alsoo salt geschien seide Musfabelijn/ ende als hy zyn propoost noch meynden te verholgen/ quamder eenen Schiltknecht/ den welcken de Princesse de reberentie dede/ en seide: dat haer volck eenen grooten Heere ghevangen brochten die haer Palmerin seyndende welck de Princesse soo haest niet verstaen en hadde/ oft sy ginch aende Coninginne een tamer besoecken boozde Heere diemē haer sonde/ waer toe haer de coninginne liet wijse de alderschoonste vant geheele palles/ de welcke men terstonts met een seer heerlic bedde hertierde en met costele tapiſſerien omhinge/ dat noch nauwelicx beschijt en was als de ridder's haer prinsesse de ghevangen Mouarch quame presenteren/ seggende dat Palmerin hem seer ot moe-

delijck recomandreerden in haer goede gracie/ en haer eenen gebangen Prince sonde om hem te tracteren gelijc hy meriteerden. Is hy gewont braegghden de Princesse/ in sulcher voegen antwoorde sy/ dat hy goede meysterlinghe van deen heeft/ en hier met ginc sy den Scudbaen ontfangen/ en hem by de hant nemende gebepusden se hen niet kennen/ seggende: Heer Ridder ter liefde bande genen die u alhier ghesonden heeft/ sal ick u de beste tractementen doen my moghelijck zijnde/ want tis den genē die onder alle anderen thasse meriteert datmen hem plapſter doet/ en noch beter datmen hem obedieert alwaer hy gelijc te gebieden. De Scudbaen ten deele vertoornē zijnde over sijne quade abontuere en ten auderen de groote schoonheyt ziende bande gene die hē in bewaringe hadde/ woode also bevangen dat hy niet een woort en conde antwoorden/ maer volghende de Princesse pas na pas/ braegghden zyn hert zyne oogen: oogen ist mogelijc dat ghy een Menschelijcke creatuere conzien so vele schoonheyt en goede gracie/ en en hadde hem de grabitept niet belet hy soude hare geern te voer geballen en mederijne begeert hebbe/ ober de wonde der liefde die Cupido met zijne pijl angeneſelich in hem geschoten hadde/ en hier en tusschen (de Princesse van hem oozlof genomen hebben de/ woort hy inde bedde gelept/ en bande Medecijn-meesters gebisiteert die hem gesontheyt belooſde binnen een maent soo verre hy haren raet holgē wilde. Maer hy dochte so op de nieuwe wonde die de prinsesse sonder bloetſoztinge ghemaecht hadde/ dat hy d'oude in bergetinge stelden niet ophoudende van den nacht te practiseren op de eerliche middelen om zyne principale sieckte te openbaren aen de gene die zyn eenighe ghenefinghe inde handt hadde. In welcke fantasien hy volhardden tot des audderen dach's la-

bonts dat de Princesse hem wederom quam bisiteren te vergeten den quade wille regens Abimar/ ende hem zinnen Vrient te maken/ om also de Princesse Terphye tot eē Soudane te croutwe: waerom hy (nae datse den anderē eenen gheluckighen about aengeboden hadden) haer dede alsulche byage: Alderschoonste Jonckvrouwe/ onder alle de Dochteren der menschen ick bid u wilt my seggen oft ghy de Dochter vanden Coninc Abimar zyt/ oft wie anders/ op dat ick eenen tyt bekenneen mach de groote diensten die uwe gratie my ghelieft te doen/ ende dits eyde hy om doort spraken te beter te mogen verstaen/ de wyls heyt ende wetenschap vande Princesse die per van zijne meyninge bestont te merken/ derhalbē sy hem met een seer aentreckende gratie t gheheele discours dede van alle haer gepasseerde Fortupnen/ ghelijck ghy hier boven gehoozt hebt/ besluptende ten lesten datse bereydt was hem alle eerliche diensten te bewijzen/ als zijne ootmoedige slave mit welch hoorende hem de Princesse hoe langer hoe aengenamer gheviel/ waeromme hy met luyder stemme seide. O God hoe wonderlyc is de sortupne ten is noch geen maent gheleden dat ick den grootsten Heere meynen te zyn vande geheele werelt/ ende als nu ben ic inde macht van eenen veel minderen Prince/ als ick/ ende dooz de liefde een slave vande dochter van mijnen Vassal. O gheluckighen Kidoer/ die my ghehangen heeft/ en daer dooz t hemwaerts berbonden so excellente Princesse/ maer o veel gheluckiger Jonckvrouwe van te ghebiiden ober een persoone/ dooz den welken/ seide hy tot de Princesse/ u hynden alsulche eere toeghestuert is/ dat ghy triumphheert ober den grootsten Heere vā Persen/ die uwe schoonheyt alsoo overwonnen heeft/ dat ick

booz my ghenomen hebben u een Soudane te maechen van alle minne ryche/ de welcke ick u tegenwoordelghe met myn herte presenteer/ om daer van by u gheordineert te worden nae uwen geliefte/ mede belovende so verre u gelieft my te behaghen om uwent wille ten eeuwige dage peys te maken met den Coninc Abimar mijne byant. Dā welcke bycans onberhooyte presentatie/ de Princesse in haer aengesicht bestont te bloesen ghelijck een roode roose/ ende om datse niet te indiscretelijck en soude antwoorden/ begonste aent leste punte vande woorden des Soudaens/ en seide: Dooz waer mijn Heer/ ic soude seer blijde zyn indiender eenen bree/ de conde ghemaectis werden tusschen uwe Majesteit ende den Coninc/ niet achtende dat die spruyten soude dooz mijnenhalben/ maer dooz den wille vanden grooten Godt der Hemelen/ die u mogelijk heeft doen bekennē uwe menschelijcke onmachticheyt/ om dat hem langer niet en gelieft eenich discorrt tusschen u en Abimar. Maer tū dien ghy u vernedert hebt tot my te beminnen/ die maer een simple dochter van eenen Prince uwen onderdaen/ so en zyn geen reden dat ick uwe geliefte tegenstaē/ dan ghelijck mijnen vader uwe Majesteit altyt eenen onderdanigen Dienaer geweest is/ also sal zijne Dochter u altydt een bereyde slave wesen/ soa dat ick beerdich den in alles onderdanich te wesen t ghene u mijn Heer ghelieven sal te ghebiiden/ (behoudens mijn eere.) Wyden Alcoran van Mahumer seide den Soudan/ uwe goedertiere ootmoedicheyt sal meer machts ober my hebben/ als een ongetooude stouweerdicheyt/ wāt ic u overmits die/ in uwe hande stelle de conditien vande peys/ die ghy van mynent wegen sult mogen ordineren in sulcher gestalt als u ghelieft/ sweert.

Die Historie van

rende midts desen dat ick int gering-
ste punte daer niet teghen doen en sal/
met meer andere propoosten daer me-
de sy haer toezement houwelich be-
sloten. Ende hierentusschen den Se-
neschael vā Persen siende dat de twee
daghen des bestaerts bestonden te
eyndigen / dede aenden Coninc Abi-
mar versoeken hem zynen Heere te
willen laten sien / om dat hy niet en
conde ghelooben die noch int leven
te wesen / mar soo verre hy noch int
leven ware / wilde hy een vrede tracte-
ren / alles nae des Conincs gheliefte.
Abimar dit versoek ghelooft heb-
bende / committeerden met wille van
alle zyne Baroenen de prince Palme-
rin en Crineus om de Seneschael by
den Soudaen binnen Griske te ghe-
leypden / ende aldaer de vrede te beslu-
ten indient moghelijk waer / twelch
den Prince Thoman soo haest niet
ghelooft en hadde / oft hy dede Pal-
merin op zyn versoek ghelooben me-
de int accoord te sullen de cheyden het
houwelich tusschen hem en de Prin-
cesse Belsyne / suster banden Soudaē.
Dit gheschiede hadde namē Palmerin
ende Crineus dupsent lichte Ruyt-
ren tot haren Guarde / ende gelepden
den Seneschael alleen vergeselschapt
met twee dupsent schilcknechten nae
Griske / alwaer haer luyden t haerder
aencomste dupsent caressen gheschie-
den / so vande Coningin en Mussabe-
lyn met de Princesse Serphire / als
banden Soudaen ende vele anderen /
alle sonder op houden danchende / lo-
bende ende prijsende de twee Christe-
ne Ridderg / met de welcke den Sou-
daen vergeterende alle de ghepasseerde
saecten / een peys besote / daer van
den smet der Articulen was / dat
den Soudaen Serphire / ende Tho-
man de Princesse Belsyne souden
trouwen / ooch dat den Soudaen sou-

de ontfegghen ende affstant doen van
alle het recht des oppersten machts
die hy ober de Coninckrijckē Rema-
te ende Griske in puden te hebben
ende sweeren vande selve noyt meer
eenighen tribuut te eyschen / noch by
zyne onderdanighe Princken eenighen
crich teghens den Coninck Abimar
te voeren / maer hem in zyn recht te
ghens eenen pederen te helpen verde-
dighen / ende dat hy den selben Co-
ninch binnen een maent leber n soude
thien dupsent talenten onghemunt
gout / ende twee miloenen Seraphs /
om te verballen de oncoste des crichs
by hem ghedaen. Dit gheschiede zyn-
de dede den Soudaen Palmerin ende
Crineus op zyn lanch ende affectueus
versoek gheloope / datse de Princesse
Serphire tot inde stadt van Haran
souden gheleypden / ende aldaer de glo-
rie van de eerste ober de bruyloften vā
hem ende den prince Thoman helpen
vermeerderen / twelch den Soudaen
aldus neerslich aen haer versocht / om
met haer aliantie ende verbindtenis-
se te partiseren / dooz de houwelicken
tusschen haer luyden en twee van zyn-
ne susterē als haer dooz alsulche mid-
delē in zyn hof te behonde / en dit ober-
mits hy so vergierich was / dat hy om
de glorie van in zyn huyg te hanteren
de alderbaefste Ridderg der geheele
werelt / de helft van zyn Coninckrijck
weigegeden soude hebben / seyndende
hoort nae dat hy dese sake met Pal-
merin en Crineus volbracht hadde /
zinen Seneschael tot in zyn tegher
met commissie van alle zyn volck te
rugge te doen heeren en of te danchē /
uyghenomen de ses dupsent peerden
van zyne benden van ordmantie / welc
den Seneschael also int werck sielden /
en heerden daer nae met alle de prin-
cipale Heeren van Persen wederom
tot inde rente handē Coninc Abimar /
die

die haerlypden / om dat den peys ge-
maect was seer eerticken ontfinge / en
gaf oec alle zyn volc oorslof / uptgena-
men thien duysent mannen / die hy
behouden wilde / tot dat den peys be-
vesticht soude zyn / hem boort daer
nae mede binnen Griske boegen / met
alle de principale Persische Heere en
Satrapen / die den volghenden dach
confirmeerden en booz goet achten
den besloten peys den welcke berhal-
ben met gheluyt van Trommen ende
Trompetten / so wel vande Herauten
van Persen als van Romaren uptge-
roepen worden / door bebel vande Co-
minck ende vanden Soudaen / die hem
in weynich dagen hier na wel te pas
bebonde / so dat hy tot Albimar seyde:
Coninc Albimar ten is met van uoo-
den u te verhalen de passerde saken /
maer van een dinc sal ic u alleen ber-
scheren / te weten / dat ghy meer pro-
fyt en eere ontfanghen hebt door de
twee vreemde Ridderen en de prinsesse
Zerphire / als door alle de reste van u
geheel legheer / ende op datmen niet en
meyne / dat t'gene ic geswozen hebbe /
maer woorden sonder volbruinghe
en zyn / so sal ick de prinsesse moghen
openbaerlych trouwen / en alhier tot
pant-mantten en boz ghe booz de on-
derhoudinge vade geaccordeerde ar-
ticulen / laten mijnen Sengschael / met
ses andere Princen / ghelijck u die wt
alle mijne Baronen sal ghelieben te
verkliesen / op dat ic wederom na Pa-
ran mach reysen / en aldaer doen co-
men mijne drie susteren / ten eynde Wel-
sine ghetrouwt mach worden by den
Prince Coman uwen sone / belovende
dat ic u boortael sal houde booz mi-
nen vader / en Coma booz mijn broe-
der / van welcke presentatie hem den
Coninc seer bedancien / achtende het
alles booz goet en behoortlyck / soo dat
den Soudaen den volgenden dach de

Prinsesse Zerphire in presentie van
alle zyn principale Heeren trouwen / en
en betroc daer na int geselschap van
de twaelf Ridderen / alleen so lange te
poste rydende / tot dat hy binnen Pa-
ran quam / alwaer hy hem seer be-
droef den ober de doot vanden Prince
Donadiel / en den sone vande Coninc
van Gescille / maer dese droefheyt pas-
seerden seer hastelyc / door dien dat hy
also besot was op zyn nieuwe liefde /
dat hy nergheens acht op en nam / als
hoe hy soude mogen haesten de seesten
hande boozseyde byplofften.

Vant propooft dat den Soudaen
van Persen met zijne Sulteren hielde
om Palmerin ende Trineus in zyn Hof
te moghen behouden / ende vande goe-
de onthalinghe die hy de selve twee
Princen bewees / ter aencomste vande
Prinsesse Zerphire / en hoe Palmerin van
de Ambassadeur Maucette zijne Schilt-
knecht Colmelie wederom creech.

Het Cxxiiij. Capittel.

DEn Soudaen was so haest niet
te Parau ghearriveert / ofte hy
beerdichden ses hande Ridderen
af die met hem ghecome waren / om
te gaen halen zyn drie susteren de wel-
cke seer haest naquamien t'gebode van
haren Broeder den Soudaen / die (na
dat de willecomsten geschiet waren)
tot de outste Belzjine ghenoot / sey-
des / Mijn suster / ick heb u ten houwelie
belooft aenden braben en couragien-
sen prince Thoman / en wil by hem
niet trouwen opten dach dat ick tot
een vrouwe sal ontfangen de schoone
Zerphire / mijn Heer antwoorden de
prinsesse / ghy hebt volcomen macht
ober my / ende indien ghy om sulcken
deuchdelijken sake als den peys / de
prinsesse Zerphire ghetrouwt hebt / soo

Et 4

en.

Die Historie van

en souvet gheen reden zyn dat ich om die te bzecken een alsulcken Prince als Coman van Komate weggerden. Den Soudaen siende syn Suster niet al te qualick te bzedem te zyn met dit houwelijck/boechden zyn propoost tot de anderen aldus: Myn Susters ghy hebt by mijne brieven seer wel connen verstaen al de handelinghe tusschen my en den Coninc Abimar/ en in wat manieren ich getrouwt hebbe de Prin- cesse/die met haer brengt twee bren- de Ridders/d'aldererellenste in schoo- heyt/en dapperste inde wapenen/die- men soude moghen binden/ derhalven ich u bidde dat ghy haer de alderbeste en gracieuse onthalinge doet die ghy condt bebencken/ ende alle teyckenen van brient schap toont/om dat ich my niet en vermete haer in mijn Hof te sullen behouden/ maer de herten van de jonghe Ridders hebben ghemeyn- lick sulcken trect tot de schoone Jon- vrouwe/ dat ic in uwe schoonheyt be- trouwe t selve te sullen connen te we- ghe brenghen. Derhalven doet daer toe met uwe gracie u beste/als om dat ghy haer tot Bruydegoms soude mo- gen bereyghen/ en u (sepde hy tot Li- sande de outste van beyde)recomman- deer ich den grootsten/ die den selve is die my ghevangen nam/en u (sepde hy tot Aurena de jonghste)den andere die een bande schoonste personen is die de nature noch opt ghesozmeret heeft/ tegens welcke versoeck haer zyn twee Susters niet seer rebel en maecte/son- derlinge Aurenelde/ die so blygeestich ende vrolick was/als haer Suster Li- sande/ met fantasien ende Melanco- lien ghequeest worden. Merremin be- loofdenste alle beyde al even neerstich hier in haer best te sullen doen/ welck den Soudaen so haest niet verstaen en hadde/oft hy ontboost alle zyne Prin- ces/ende stelden zyn e saccken in orde-

ninghe tegens den toecomende seest/ daer van hy dien dach mede ontboost aen den Prince Coman/die alreets al- le zyne saccken tot de reyse noodich beerdich hadde/ ende nergheens meer nae verlanghende als nae de presentie vanden ghenen die hy meer als zyn enghe/ selfs beminden/ wilde hy drie daghen daer nae vertrecken waer in- tie hem den Coninc selfs meynen te verselschappen/maer Wustabelijn be- let tent hem om dat hy door zyne kon- sie den trouwel wiste die der na de vol- brenghinghe bande houwelijcken op- staen soude. Deshalven hy oec de twee Princen Palmerin ende Trimeus niet niet onghewapent te reyten/ om dat den mensch (sepde hy) al hoe onderda- nich is eerighe onberwachte avontu- ren/ ende schonck haer daer nae twee wapenrocken van violet Carmoysin flutweel/ gheboorduert met seer veel- costeliche gesceenten/ ende also beswo- ren datse niet en conden verslyten/ die sy van hem in dancke aennamen/ende gaden haer mede op de wech int groo- te geselschap van de Prin cesse Serphi- re ende Thoman/ die tot zyn gaerde berkoos/so te peerde als te voet/ twee dupsent vande braste Soldaten/die- men naden rydt vanden ouden Cirus van Persen gesien hadde/ en wert met alle dit geselschap in alle de stede van- rijcke van Persen/daerse door passeers- den/ met groote brenchde seer trium- phelich ingehaelt. Nochtans deden se sulcke neerstic opt datse in eenen ghe- ringen tijdt op eenen manendach vier mijlen van Haran logierden/ alwaer haer den Soudaen met het meesten- deel van alle de Heeren van syn Hof/ s'anderen daechs smorghens quamen ontfange/so vele Ceremonie gebreue- kende/dat de Sonne onder was/ eerse met een groote menichte van roysen inde stadt quamen/ alwaer haer alle

de

gene die de Princesse Zephyre sagen/ seer verwonderden van haere groote schoonheyt ende gratieus wesen/ maer noch veel meer vande costeligheden van haer en haer geselschap/ want de twee Princen Palmerijn en Trimeus die aē beyde haer zijden ginghen/ blinkende vande doornlichtighe ghesteenten van hare wapenrocken/ ende vande twee croonen die haer den Soudaen (met vele andere presenten) gesonde hadde/ oec waren de Jofvrouwen geleet met gelijcke cleederen in alle maniere als haer Princesse/ uptgenomen t'cieraer des hoofts/ si om int cort te seggen de Ridder met de Archiers bade wacht was al niet van vol glorie en heerlicheyt/ en in dese ordeninge arriveerde tot int galeis/ alwaer de drie gesuiteren vanden Persischen Monarch die gepasseerde ceremonien vande carajen en wellevomste wederom op nieuws deden beginnen/ terwilen de tafelen tot het aboutmael in ordeninghe ghesiet worden/ alwaer men niet aen ging sitten boor dat Coman de Princesse Belsijne getrouwt hadde/ maer en was t selve soo haest niet gheschiet/ oft den Soudaen willende de Princesse Zephyre alle eere aen doen/ hem mogelich zijnde/ dede haer met hare twee Ridder en zijn eygen tafel sitten/ en zijn Susters/ en Coman aen d'ander zijde/ eyndende also met een groote breuchde het keijserlijcke bancket/ waer nae de Ridder / Princen en Heere begonsten te dinsten met de gene diese t'lijste in haer erme gewinscht soude hebben/ t welck den Soudaen goede gelegentheyt gaf om alleen te spreken zyne twee Susters/ die hy dochte de twee breemde Ridder niet so seer gearffert te hebben als hy begeerden. Verhalben hy tot haer seyde/ mijn suster t is wel waar dat de twee Ridder die Medevrouwe Zephyre met

ghebrocht heeft Christenen zijn. Des niettegenstaende behoort haer meerder lofs en eere als nemandt anders/ als zijde de gene die een legheer meer bordeels conne doe/ als thien dupsent anderē en aengaende hare schoonheyt/ daer van condit ghy selfs oordelen/ so verre in de oogen eenige ydinge dies aengaende obergebzagen hebben aē u herte/ daerom begeer ic bā u dat ghy luden haer voort aen bemint/ en eert/ gelijc hare excellencheden vereysche/ en daer met liet hyse staē in diepe gepijne/ tot dat Aurencide de willichste zijnde/ in haer selven seyde/ mijn Broeder gebiet ons genoechsaē lichtbecordich dese twee breemde Ridder te beminne/ daer in ich niet en weet wat mijn Suster te doe denet/ wat my aengact/ t beghinsel van mijn liefde heeft alrecks in my gemaect so periculeusen wonde/ dat ic daer aen sal moete sterben/ so verre my Trimeus gene Mediceijne en verleent/ en dese fantasie gheeyndicht hebbende/ gingen se mede tot hnt ander geselschap vande Princen/ Edelluden ende Jofvrouwen/ die int dansen/ singen/ spelē en geneuchelijche t samencoutinghen besich waren/ om also sonder herdriet te mogē verbeypde de eerste vande Bruylofte die de Soudaē aengesteld hadde te sullen geschieden acht dagen daer na. Inde welcke aldaer int hof noch dagelijc arriveerden vele Princen/ Heeren en Baroenē/ die oec niet en lieten te gaen groete de Princesse Zephyre/ dat sy nochtans niet doen en ronden/ als door middel en geleydingen vande Ridder en Palmerijn ende Trimeus die vanden Soudaen dese commissie gegeven was/ om dat sy seer gratieus int tracteren waren/ en een pegeltich wisten te onthalen en te eeren na dat zinnē staet vereyschten/ tot so groot contentement vanden Soudaen/ als leet wesen van Lisande/

De Historie van

ende Murencide/om datmen haer hier
dooz de oorsaecke benam van die wils
te mogen spreken de gene om de welc-
he in haer gratie te trecken hare hert-
ten nacht en dach besich waren. Des
niet teghenstaende / wilsense soo wel
waer te nemen de bequame tijdt dat
ter niemandt inde camer en was / als
Zerphire ende de tyoe Christen Mid-
ders / de selve reberentie quamen. doe
gebeynsende alieene daet gecomen te
zyn om de Princesse eenen geluckigen
dach te wenschen: Maer Palmerin
wertet haest merckende aende veran-
deringe der coleur van Lisande / een
deel van haer secreet ghebreck / waer
om hy docht het perijchel vande ten-
tatie te schouwen / nemtende tot dien
tynde de Princesse Zerphire by der
hant / en ginch met haer dibiseren tot
aen een venster / tot sulcken spijte van
Lisande / datse haer wederom sonder
meer te spreke / tot in haer camer ver-
trock: Maer haer suster Murencide
achten haer booz dese reyse ghelucki-
ger/om datse alleen sach staen de prin-
ce Crineus / tot de welcke haer groo-
te liefde haer de schaemte dede ver-
geten so datse hem sonder breefe byde
hant nam / ende in eenē stoel sette / seg-
gende / ic verwonder my heer Ridder
dat ghy anders geen werc en maecht
vande jonchvrouwen die u comen visi-
teren / ten is de maniere vande jonghe
Ecellupde niet so eensaem te zyn / son-
der met permant eenige bytenschap te
maken / oft eenige meesterse te verkie-
sen / die ghy in dit hof wel haest ver-
rijgen sout / en van hoogher staet als
ghy denct / indien ghy de jonchvrouwe
de minste tepckenē van affectie / gun-
ste en goeden wille betoonden. Dooz
waer De-vrouwe antwoerden Cri-
neus / indien ick u en De-vrouwe uwe
Susters / ofte eenige andere prinsessen
ofte Jonchvrouwen alsulche careffen

niet en toonden als in hy behoefte ver-
censcht / selve is gheschiet allren dooz
breefe van haer te mi / doen / overmits
mynen geringen state / en niet dat ick
geen wil en hebbe van haer niet alle
myn herte gebiedenslich te zyn / want ic
dooz de nature daer toe geschapen be-
han alrijts de Jonchvrouwen onder-
danich te wesen. E soude myn wel ge-
ballen sepe Murencide / dat ghy upt
groot uws herre dese woorden spract /
want ic verseker u / dat ghy in sulcken
geballē gerrouteliche bemint sout wor-
den van eenē die seer wel meriteret
datmen haer eenen goeden wille toe-
draecht / ende die wel alsulchen credijt
heest byden Soudaen / datse u soude
rommen doen make een van zyn groo-
te Heeren indien u geliefden zyn Hof
te volgen. Ten can niet geschien ont-
woorden Crineus / overmits ick niet
myn Cameraet vertrecken moet / so
haest als de seesten vanden Soudaen
en vanden prince van Komate gecou-
dicht sullen zyn / en dat om een saeclic
daer ons veel aengelēgen is / en dit ge-
sept hebbende / quamēder eenige an-
dere inde camer / t welck de Princesse
Murencide dede vertreckē / en doe van
een schepden Zerphire en Palmerin /
die alrijts zyn een oore genepcht had-
de gehadt na de woorden vande prin-
cesse daer hy met couden / en t ander na
de propooste van Murencide / waerom
hy Crineus tot hem riep / ende sepe
mijn beinbe vriendt / wacht u wel
dooz dese Jonchvrouwe / dat sy u niet
en doet vzeken de sware gheioften die
ghy aen De-vrouwe Agriole gedaen
hebt / en sondigen tegens Godt / want
de vrouwen van dit lant / septmen al-
so hertnechich te zyn inde salien dese
booz haer nemen / datse die (als gheen
kennisse van Christus hebbende) te
weghe brenghen dooz eenighe boose
geesten / so verre sy dooz hulp der men-
schey

then daer toe niet geraken en conne.
 Wijn Broeder antwoorde Trineus/
 in hebt daer booz geē byrese / want de
 nesde van die vrouwe Agriole staet
 also inijg i herre gerecommandeert/
 dat ic die om sterbens wille niet mis-
 doen en soude / waer niet sy banden
 anderen sche: de / en aldus in grooter
 genuechte lebende / arriveerden doch
 aldaer int hof de Ambassadeur bandē
 Soudaen van Babitonien de welcke
 booz bevel bandē Monarch van Per-
 sen eerlic onthaelte worden / vœnde hē
 ontbieden dat hy den inhoud van syn
 legatie niet hooren en wilde booz dat
 de seest des blyploffs gepasseert son-
 de zijn / diemen den volghenden dach
 aenbuinghe / met de aldergrootste cie-
 ren en triumphen daerinen opt van
 hoorben spreken / en als men de nieuwe
 gehoude na de Mesijte oft Euresche
 kerche ledden / bielt Trineus beurt te
 vergeselschappen de prinsesse Auren-
 tide / t welc sy tot een groot gelue reet-
 kende onder wegen / met hem houden-
 de alsulche propoosten. Och mijn Heer
 Trineus / waermer sal den dach comē
 dat ic my also sal sien beyden om ghe-
 trout te werden / banden ghemien die
 nemmermeer up te ghedachten myns
 herren is / en dū septe sy niet so groote
 affectie / dat het een woort / ander up
 de mondt te comen beletten. Daer op
 haer antwoorden Trineus. Ich ver-
 wonder my die vrouwe van dat ghy
 byrese hebt booz een sake die u niet en
 ootsept worden / aenghesten daer
 geen so grootē Heere van geheel Ori-
 enten en is / die hem niet / alderghē-
 luckichste der werelt en soude achten/
 dan u tot syn Prinsesse te mogen ge-
 nieten / en al hadde u fantasie op pe-
 mant gestelt die niet en gheliefde aen
 u te hplichen / so soude hem uwē Broe-
 der daer toe nachtang conne bedwin-
 gen. Eplacp mijn Heer antwoorde sy

booz dien dat mijn Broeder sulcx niet
 doen en can / comt alle mijn berdziet/
 want den genen die ic beminne en is
 gheen onderdaen van hem / maer van
 contrarie wet / en en wilt myne gebe-
 den niet hooren ofte verstaen. Maer
 mijn Heer septe sy waer toe meyne ic
 u secrete te houdē t gene ghy upt mij-
 ne oogē clærlic lesen cont / ghy zijt de
 genē die mijn herte upvercozen heeft/
 en die den Soudaen meer bemint als
 zijn eygen broeders. Die vrouwe ant-
 woorden Trineus / ten staet een do-
 lende Gidder niet toe te trouwen de
 suster van een alsulcken Prince / als de
 Monarch van Persen / en alwaer dat
 hare liberaelheydt my alsulche eere
 aen doen wilde / so wert het nachtang
 belet door onse contrarie wette / want
 ic my veel liever in dupsent stuchē sou-
 de late hondē als de mijne versaken.
 Meen / men / mijn brient antwoorde de
 Prinsesse / ick sal van de mijne affstant
 doe ter liefde van u / en uwē God Je-
 sus aenbidden / ic soude dan wel straf-
 fens weerdich zijn. Die vrouwe ant-
 woorden Trineus / indien ic u niet en
 beminde om de groote affectie die gy
 tot my draecht / en als hy zijn propoost
 noch boozder wilde verholgen / quam
 Colmelie de slabe van Maucette (te-
 gens danc bandē Archiers die de or-
 deninghe bewaerden) booz de trouw
 bringen / en troch hem byden mantel/
 seggēde: Mijn Heer Trineus / geloofst
 sy den almoghenden Godt / van dat ic
 u en mijn Heer Palmerin huyde we-
 derom gebonden hebbe. Ho / mijn be-
 minde brient septe Trineus / wellecom
 moet ghy zijn / wat fortunē heeft u
 doch alhier gelept / en hebt ghy ulven
 Meester noch niet gēten. Jae ic mijn
 Heer antwoorde hy / maer om dat hy
 en den Calif van Siconien de Prin-
 cesse gelepte / en heb ic hem niet doze
 beletten. Doleht my septe Trineus / ic
 sal u

De Historie van

u hem doen sprekken: Waeromme hy by Palmerin ginch/ dewijle dat den grooten Mesen van de Mahumerische Ceremonien der houwelicke inden Tempel gebruyeten/ en toonden hem zijn schiltknecht Colmelie/ daer van Palmerin blijder worden/ als oft hem den Soudaen een bande machtichste Conincricke van Persen geschonckē hadde/ so dat hy hem bā vrechde omhelssden/ en vzaechden in wat maniere hy de handen der zeeroovers oncomē was. Daerop hy Palmerin vertroock de geheele gheschiedenisse/ en ten lesten hoe den Ambassadeur Maucet te hem gecoft hadde/ alsme hē met Ptolomeus na t Hof banden Soudaen/ den vader van Archidiane leyden/ en hoe ist vergaē met Ptolomeus sepe Palmerin: Mijn Heer antwoorden Colmelie/ mē heeft ons gheseyt dat hy int Hof des Soudaens seer wel ontfanghen is ge- worde om uwēt wille. Doorwaer sepe de Palmerin/ dat gaet seer wel/ ghy vertelt my wonder/ maer en scheidt niet uyt mijn presentie/ want soo haest als het noemmaci geeyndicht is/ sal ic by uwen meester Maucette gaen/ en byshept booz u versoeken/ die hy my niet en sal wepgeren/ om dat het eene van mijne grootste vrienden was/ ten tijde als ick de Princeesse Archidiane booz haren Ridder diende/ en hieren- tuschen de houwelicke volbracht wes- sende/ heerdense alle wederomme naet palless/ alwaermen na de maeltijt be- stondt te dansen/ uyt het welcke hem Palmerin stillcksho wech maecten/ en roepende Colmelie/ ginc hy na t loge- ment van Maucette/ den welken seer verwontert worde van te sien dē gene dienen in geheel Turckijen booz door- hieldē/ en quam hē omhelsen/ seggen- de: mijn vriendt Palmerin/ spdy noch int leven/ men heeft den Soudaen ge- seyt dat ghy met den Prince Olerike

op zee bergaen waert/ daer van hy en Me vrouwe Archidiane zyn dochter meerder doefsheys hadden/ als vane verlies des geheele legers/ t welc booz Constantinopolen verslagen is. Daer van Palmerin gebepasde niet te we- ten de verwonderinge makende met- de beste gratie van der werelt/ en om te beter zyne sake te bedeckē/ sepe hy dat hy so geringe alst tempeest geeyn- dicht was/ mede wederom nae Con- stantinopolen meynen te bare/ maer is booz daer nae een ander onstuwr weder opgestaen/ t welc haer gedrebe hadde int eylandt van Malsade/ al- waer Olerike met alle zyn geselschap betoobert warē/ die hy nocht as (t syn- der verreck uyt des Soudaens Hof) hoopten te verlossen: Doorwaer sepe Maucette (dese vrende fortunne hoo- rende) t is een groot geluck dat ic u al- hier gebonden hebbe/ want so geringe als ic de Princeesse Archidiane hier bā de tijdinge bzenge/ so sal hare doefshz in blijdschap verkeert werden. Maer wat fortunne heeft u alhier gelept sepe de Palmerin. Doorwaer mijn Heer antwoorden hy/ ghy zijt my so grootē vrient/ dat ic u daer van de waerheyt niet en sal missaken/ ick ben hier gecomen om van mijns Heerē wege hulpe aē desen Soudaen te soeckē/ om weder om een leger op Constantinopolen te seynen. Ic verwonder my seer sepe Palmerin van dat hy weder om wil beginnē de reyse die hem so veel men- schen en goet gecost heeft/ sonder pro- fyt/ waerom ic hem veel eer raden sou- de daer van affstant te doen/ en sal hem en Me vrouwe Archidiane te diē eyn- de booz u verreck mijne meyninghe schryben: maer dat varende latē mijn Heer Maucette/ doet my de plaspier/ en scheidt my uwe slabe Colmelie die mijn schiltknecht geweest is. Ic schec hē u met goeder hertē antwoorde den

Am.

Ambassadeur/en niet alleene hen/maer
 oec al tegene dat mijn is. In sulcher boe-
 gen dat ghy daer bā bymoedich mocht
 ryffchen tegene u gelieft. Seer ootmoe-
 delijc bedant ic u mijn Heer antwoorde
 Palmerin God wil my de gracie geven
 dat ich eens met teychenen van mijnen
 goeden wille mach ghebachtich in de
 recompensie / tot de groote gracie van
 dese giste die ich verlincerder achte als
 oft my geschonckē ware de beste Stadt
 van uwen Heer den Soudaen/en daer
 na noch eenige propossten isamen ghe-
 trouwe hebben de betroc Palmerin we-
 deromme naet palleys daer hy de Sou-
 daen bont/die hem d'oorfakē vrachden
 waerom hy uyte feest gesijghden was.
 Mijn Heere antwoorden hy/ ick hadde
 eenige saken upt te richtē met den Am-
 bassadeur Maurette die ich nootlijck of
 doe moeste/ oec hadde ic grante begeerte
 om eenige niemare te verstaē van Me-
 vrouwe Archidiane/inden dienst bande
 welcke ic my lāger als een jaer gebuyet
 hebbe. Als den Soudaen hem aldus
 hoorde spraken/ woort hy seer verbaun-
 dert en seide: ick bid u Heer ridder wilt
 my de waerheyt hier van niet verfwijgē
 en zyt ghy niet den genen die in Camp-
 bechtinge so valantelijcken overloonne
 hebt den Prince Amaran van Nigreen
 en zijn twee Broederen/daer van de saē
 soo grootelijc verspreet is/ en noch ver-
 spreet woort deur geheel Turchien. Mijn
 Heer ic ben daer toe bedwonge worden
 (antwoorde Palmerin) want wescnde in
 de dienst van Me vrouwe de princeffe/
 heb ic niet conaen lyden / dat haer eere
 onder de voet gecreden worde/ maer de
 verdengt gelijk mijn debor/ verespchts
 om de welddadē die ic van haer ont fan-
 gen hadde. Wyden God Jupiter seide
 den Soudaen nu mach ic my wel booz
 eene van dalbergheleuchichste Princen
 achten/ om dat ic in mijn hups ontfan-
 gen hebbe den genē die met zijne naem

allcene doet beben de aldermachlich-
 ste/ maer zijne goede affectie tot den
 Prince Palmerin worde noch meer
 als verdubbelt/als hy selfs de maech-
 delijcke blaeme pluckte van zijn lieffte
 Zephyre / om dat hy te bozen niet en
 conde ghelooben die alsoo langhe met
 so groote gemeynsaemheyt in zijn ge-
 selschap geweest te mogē hebben son-
 der te beproeben het plaspier waer
 door de dochter hare namen in vrou-
 wē veranderen. Van hē alnu daer aen
 onschuldich gebonden hebbende / ghe-
 boodt hy datmē hē alsulcke eere soude
 bewijfen als zijn eyghen persone / tot
 groote blytschap van Lizande/ die hē
 hier door haren man hoopten te ma-
 ken/ oft ten minsten hare alderlieffte/
 t welck niet en ghebeurden/maer stoff
 miserabelijck door hare indiscrete lief-
 de/daer niet haer suster Aurencide oec
 also gequelt worde/ datse geen acht en
 nam oyt gene men van haer soude mo-
 gen seggen/ haer so dicwils int gesel-
 schap van Cirneus boegende / en met
 sulcke gemeynsaemheyt als oft sy alle
 haer leven lanch int hof vanden Key-
 ser van Duytlandt opghelwet hadde
 gewoest daer van Palmerin zijne Ca-
 mieraet tot drie reysen toe so neersich
 berispten dat Cirneus op eenen tijdt
 tot haer seide. Me vrouwe/indie uwe
 verbaerheyt en deucht niet inde hertē
 bande Ridderen / en alle andere ghe-
 prent en hadden / dat in u woont alle
 cupscheyt en ghemaniertheyt: booz
 waer ic en wiste niet watmen dicwils
 soude dencken van uwe wesen en ghe-
 late/daerom dunct my dat ghy (onder
 verbeteringe van uwe gracie) woort aē
 op haer te houden van my soo groote
 teekenen van vrientschap te betoonen
 want ghy meynt bycans de stadt ge-
 wonnen te wesen daer doch noch gee-
 bzesth gemaect en is warinne de Prin-
 cesse wel eenichsins zijne meyninge be-
 bemerc.

Die Historie van

beniercten/maer de liefde hadde haer alreets so onbeschaemt gemaect/datse nienkwers op en letten/als den wat middelen sy hare begeerte soude moge verholghen/wesende verseeckert door eenen van hare Camenieren datmen wel door een neerstighe verholghinghe ten eynde coemt alle saken.

Hoe Maucette Ambassadeur van

Misos Monarch van Babilonié voor de Soudaen ende alle de Princen van Persen verhaelden den inhoud van zijne legatie, ende vande Campvechtinge tusschen Trineus ende den Coninck Orzodijn van Galape.

Het Cxxv. Capittel.

Als de seer heerlijcke Feesten der Bynloften ghepasseert waren/bede de Soudaen hy hem ontbicden den Ambassadeur Maucette/ den welken in presentie van alle de Heeren van Persen zijne legatschap aldus bede. Alderhoogste en heerlijcke Monarch van Persen/de Soudaen van Babilonien hebbende van alle tijt herbintnisse gehad met uwe rijcke/doet u weten zijn groot verlies ende schade door Constantinopolé begaen/om welc te heren hy uwe Majesteit doet bidden/hē te willen bystant verleenē met alle machte/en versoecht tselbe oot aen alle vrienden en Bontgenoten/doende u mede verhalen dat ghy sulcx niet en behoort te wegeren/aengesien de weerdericheit die ghy in u Turckie hout/en daerom alle neersticheit staet aen te wenden tot de destructie van Griecse Rijk/om te verrieren onse wet/sonderlinge mede om dat mijnen Heere presenteert aen uwe Majesteit alle de winste te laten/belovende door hem niet te sullen behouden als de glorie der waer Ambassadeur antwoerden den Soudaen/it sal niet

mijnen rade t'antwoort beslijpen/en tselbe u daer na laten weten. Hy wetende dat het meestendeel van zijne Princen cortse wederomt uit zijn Hof vertrecken wilbe/debe hy op staende voet vergaderen alle zijne Heeren/die van dese sake diversche opzien hadden/tot dat den Soudaen Palmerin bede ontbieden/en hier op in presentie van haerlynden alle zijne meeninghe brachde Aldergroutmachtighe Heer/en ghy andere Heeren en Princen hier teghenwoordich zijnde/antwoerden Palmerin ic geloof batter niemant van u lyden en is/die niet ghedachtich wesen en sal de wyede stachtinge die nauwelijc een maent gheleden/hy de brugge van Briane gedaen is. In sulcker manieren dat haer noch een seer groot ghetal van uwe Soldaten gewont bevinden/en de reste so swaer zijn overmits de gepasseerde moeyten die sy haer niet kleyn macht ter zee begeben soude mider: Hoe regeert al nu in Constantinopolen eenen Prince die in couragie/wijsheyt ende machte niet en staet te gelijcken hy den genen diet Kerserrijc besat doe den Babilonischen Monarch aldaer zijn machtige Armade verlore/om welke reden my raetsaem dinct te wesen/mijn heerre/dat ghylieden u teghens den Soudaen van Affirien excuseert tot op een beter gelegentheyt. Siet daer so wijssefelic geantwoort/sepde de Soudaen/dat ich geresolbeert ben anders gene opinie te volgen/en duerende dese raet houdinge/waer met maleanderē coutende de Princeffe Zephire ende Trineus/met andere Edelluyden en Hofvrouwen/in wiens presentie een Ridder quam/gewapent met alle stucken van wapen/met twaelf schiltinechten/en ses gewapende Ridders/ende siende den Soudaen niet in zijn stoel sitten/brachde hy de Princeffe waer dat

dat hy was. Heer Ridder antwoorde
 zy hy is inden raet met zijne Princen/
 en sal wel haer wederkeeren. Hierē-
 tuschen mencht ghy ten wylich den
 tre passeren int couten met eene van
 dese Jofbrouwen. Woopwaer Me-
 brouwe (sepde Trineus heel stillekens)
 ic geloof dat hy niet en soude wetē aē
 wat eynde tselbē te beginnen/en heeft
 Me. brouwe niet waer ghenomē zyn
 gracieuse reberentie/ ick denck neen/
 want de is niet sulche blytge manie-
 ren geschiet datse in dese Sale booz-
 secker niemant en heeft connē siē/ en
 wilde boozts zyn propoost verbolghē:
 Maer dē nieuwe Ridder was hieren-
 tuschen in eenen stoel gaē sitten/ ende
 zynen helm open doende boechden hy
 zijne redenen als nu wederom tot de
 Princeffe als volcht. Mebrouwe ghy
 ghy sult my segghen indient u beliest
 of in u hof twee vromde Ridders zyn/
 die mede tegens den Soudaen alwen
 man streden optē dach/ als hy geban-
 gen worde/ zy zyn alhier antwoorde
 de Princeffe/ gesont in goede disposi-
 tie/ lofsy den almachtiger Schepper:
 ic en begeere niet beter sepde hy/ ende
 hoe heet ghyse. Den eenen (antwoorde
 Zerpshire wort genoemt Palmerijn/ en
 dē anderē Trineus/ en ic sepde hy Oz-
 zodijn Coninc van Galape die de For-
 tupne seer geluckich en veel gunstiger
 geweest is inde liefde als in ryckdom-
 men/ als my gemaect hebbende eenen
 Minnaer vande schoone Ozonie doch-
 ter vanden Calif van Siconie die geē
 ghelijc van mijn aduys in schoonheyt
 hebben en mach/ ende opt berfoet van-
 de welcke ick albereets omrept hebbe
 het grootste deel van geheel Asien om
 te vererighen saem ende alsulcke Lof
 als my roechhoorden/ ende ten lesten
 ontrent twaelf daghen verteden my
 wederomme in heure presentie ghe-
 boecht hebbende/ behond ick haer in

plaets van blyde/ gheheel besnept
 ober de doot van haren broeder Do-
 nadiet/ die verlagen wert inden sijn
 teghens den Coninch Abimar/ om
 welcke doofheyt ic van rouwe mepu-
 den te sterben/ so dat ic om haer te ber-
 troosten/ belooft heb te vreecken den
 doot vanden Prince haren Broeder/
 het welck my herwaerts heeft doen
 comen/ om met de overwinninge van
 den genen die hem het leven benomen
 heeft/ hare liefde te mywaerts te doch
 berstercken/ ende mijn lof ende eere te
 vermeerderen. O Godt (sepde Tris-
 neus/ by hem gaende) wat nieuwen
 Orator is dit? Indien de Poeten Cu-
 pido den soone vande Goddinne der
 liefde tot nu toe eenen handt hoort de
 ooghen ghedaen hebben/ so machmen
 hem voortaan wel gheheel blind schil-
 deren: Indien uwe gheluckighe liefde
 waer is/ want hy u in sulcken gebal-
 gunste soude verleent hebben alder-
 hoover dichtsē sat van alle mensche/
 die weerdich is een Lencie dweers
 doort hys ghereden te worden/ om also
 te vernederen zijne hooschmoedichert/
 die al te onmatelick is. Maer ic selbe
 (die den Broeder van uwe Goddinne
 der schoonheyt ghedoot hebbe) hoop
 u het plapstier te doen/ ende u daer van
 te ghenesen. O hemelsche geesten riep
 den Heydenschen Coninch van Gala-
 pe/ wout ghy my so groote gunste be-
 toonen van desen Ridder my te doen
 herbeyden int open belt. Dis gunste sal
 ick u betoonen antwoorden hy/ en in
 sulcher maniere verbepte/ dat ic booz-
 ons schepden u sal maechen eene bant
 getal der gene die ballen en niet weer
 op slaen/ welc Ozodijn soo geringhe
 niet gehoozt en hadde/ of hy wierp tē
 van zijne hant schoenen te pande/ ende
 Trineus rē bracelet/ die hem de Prin-
 cess Aurencide geschoncken had/ bep-
 de de Princeffe Zerpshire biddende de
 vanden

ganden te willech dykenen / tweeck sp
niet en wilde doen / breefende oft Tri-
neus oer alsulche ghebecht eenich on-
geluck hadde mogen gebeuren. Maer
ter wijlen sp albus twistende waren/
quam den Soudaen (verghefelschap
met Palmerin ende veele andere hee-
ren wederom inde sacle in zijnen staele
sitten / altoer hem Orsodijn voort by
maechten/ende sepde Soudaen: Ic ben
alhier ghecomen om u te verwijten het
schandelijck seyt/dat ghy betreiben hebt
van in u hof te ontfanghen den gheuen
die ghedoodt heeft den valianten So-
vadiel. Maer wie zijt ghy sepde den
Soudaen die soo sotelijck doest comen
spreken in mijn presentie: Orsodijn
Koninck van Galape antwoorde hy/
daer ghy voort dese tijdt ghenoeghsamen
van hebt moghen hooren spreken/en
heb albereets mijn pant gepresenteert
om een andere questie teghens desen
Ridder/ maer die vespndicht hebben-
de/en sal ick oock niet salgheren (gene
by my teghens uwe eere gheseyt is te
verdedighen. Van welcke nieuwa-
ren den Soudaen seer verwondert wor-
de/ ende hebbende eerijds Orsodijns
broom en cloeckmoedicheyt grooteijer
hooren vissen / meynden hy Trineus
het perijckel af te nemen / ende vande
campbechttinghe te ontslaen/gelijck ooc
meynden te doen den Ridder Palmerin
deur dien hy den Prince van Galape so
groot en grof van leden en van sulchen
dispoosten ouderdom sach te zijn dat hy
seere bestonde te breefen de onderlaghe
van zijnen Cammerae / maer de twee
partien waren also opten anderen ver-
hetst / datter niet aen en hielp om ha-
ren toornighen wil te niet te doen. In
sulcher boeghen/ dat de Ridders ghe-
ordineert worden en den Soudaen met
zijne heeren/ Riddersen ende Jofvrou-
wen oyde stellingen boechde inde plaet-
se vande Stadt daer ghemeinlick be

camp bechttinge geschieden/altwaer doe
voorts daer na de twee Prinsen quamē
ende als de Trompetten den alarac be-
stonden te blasen / haere Lantien met
sulche krachten teghens den anderen
belden / dat de pder meer als in ses stuc-
ken spronghen/en haren loop voort vol-
bronghende / ontmoeten hare peerden
den anderen mette harnasch stucken/
diemen de ooploghs peerden voort aent
hoofst doet. In sulcher boeghen/ dat sp
ende hare Meesters mette beenen om
hoorch velen/maer de Ridders die ver-
dich en couragieus waren / spronghen
rasselijck wederom op hare doets/ ende
gingen in sulchen broomen en cloecken
moet met haer smeerden inde handt/en
hare schilden voort upt teghens den an-
deren/ darmense twee andere Ridders
ofte Hector's gheweest te zijn / gheseyt
soude hebben/ want Trineus was seer
begeerich om de hoochmoedicheyt te niet
te doen van zynen vrant/die van zijnen
wegen niet weynigher en wenschten/
maer ziende dat alle zijne crachten hem
noch niet ofte seer weynich hadde con-
nen profiteren/ wort hy deel dolder als
eenen Aep die de wespren ofte wespen
steeken/en gaf zijnen vrandt so swaeren
sach op't hooghste vanden Helmer/ dat
hy diens ghesichte dede troublen/en
willende den selven voort verdubbelen
meynden Trineus die te ontspringhen/
van tradt by ongeluck op een stuc van
de Lantien t'welck hem op zynen rug-
ghe dede vallen / tot groote verblif-
ghe vanden Galapees / diert gheen
tijt en dochte omsuimich te wesen/maer
sprong hem boven opt liff/ en dede met
alle zijne crachte zijn beste om hem den
helm los te maken/ tot groot versche-
kinge van Palmerin/ die zijne ooghen
ten hemel sloech/ ende sepde: O Godt
moet het alsoo gheschieden dat ick mijnen
aldergrooisten Vriendt gheseyt hebbe
ter plaetse daer hy moet stercken int mid-
sen

in van zijne vanden/na dat te so vele
 roepten en pijnent aengetrept hebbe
 en hem wederomme te crygē. en sou-
 zyn claginge noch langer volhard-
 ebben en hadde hem de haestighe be-
 roefte/ also niet bevangen/ dat hy
 ooz doot inde schoot hande Myrteffe
 Terphire neder vield waer deur Myr-
 de vā bedructheyt haer lebē meynde
 epadigē/ seggē: Placp en wast niet
 enoet/ dat mynē alderlieffstē stof/
 woest zyn Cameraet hē ooc geselschap
 ouden/ en dit seggende vield mede wa-
 der selven/ ober de voeten vā den b-
 auden Palmerijn/so dat alle de Jos-
 fowen en vā dēren besich wāre om
 tur wederom tot haer selven te doen
 onten/terwylē Trineus hem geboe-
 ndeinde machte vā zynen vān zyn
 merste beste bede om wederomme op-
 te breuen te geraecken/ en hielt Ozo-
 yn soo vast om den hals/ dat dien om-
 men aeffen te berhalen bedwoonen
 worden hem perwes met geweld ober-
 nde te richten/ welch Trineus tijdt
 af om tot te trecken eenē scherpe pon-
 der/ daermit hy zynen vān so stren-
 gelic in bisier slach/ dat den heer deur
 in een ooghe / ende hoozē wēg deur
 in ghehele hooft passeerden/soo dat
 in Contus den doot naby bestonde te
 boelen/gebende eenen groaten creet
 vā verlooze terstont alle zyne crachten.
 In sulcher manieren dat hē Trineus
 ontfom wierp zynen helm ascrachten
 vā hem thooft affloech/ segghende: al-
 ontfangt u loon ghy hoobeerdigen
 duppel/die my so vele quellinge ende
 erdzels aengedaen hebt/ende indien
 hy wel kunt denckē dat de Thienaren
 anden Coninck van Salape hierom
 edzoet wāeren/soo ghelooft vā hē
 bede dat den Prince Coman ende zyn-
 e Ridderz verblift worden / want se
 alken gerucht van vāuchde maech-

ten/dat Colmelie sittende in eē groote
 bedē esthept aende voerē van Palme-
 rijn/ die essen wederom tot hem selven
 gecomen was/ hem daerover verwon-
 derden/ende derhalven opstende wort
 hy onwaer hoe dat haer den rang ge-
 keert hadde/ waerom hy met een gro-
 te vāuchde tot zynen Meester seide.
 Myn Heer laet doch al in vāeren dese
 bedructheiden/ en verblift u haestelijck
 Trineus en leyt niet meer onder/ dan
 heeft den Heyden t'hoof af geslagen.
 Daer Palmerijn meynde dat hy dit
 alicene gesepde hadde om hem te ver-
 troosten/antwoordende myn beminde
 Colmelie en belet doch minnen gheest
 niet van rechte te gaen leben met de
 ziele van mynē aldergrootste Vrient.
 Hoe mijn Heer seide Colmelie) en ge-
 looft ghy my dan niet/ Wootwaer Tri-
 neus heeft de victorie ghade/ en zult
 daer van de waerheyt mogē sien indie
 u geliefte op te staen. Palmerijn hozen
 de zynē Schilckner hi in zyn seggē al-
 dus volstandich zyn/ en sient de bedē-
 ders vā Terphire so grote eerste maec-
 hen/richten hem selven op/waer deur
 hy kennende wort de warachtheyt
 hande saecke ende syon hē wt grooter
 blijfchappy van boben hande stellagie
 wēg inde bechtplaeise en liep Trine-
 us onbelsē hebbende alreuch de blee-
 ke colture int aengesicht/ en de tranen
 inde oogen / overmits t'groote perje-
 kel daer hy zynē vrient ende Camme-
 raet inne gesien hadde / so dat hem de
 memoire vāde groote vāeffenis ende
 die niet min de teghenwoordige blijf-
 scap also beuechde/ dat hy noch niet
 een woort en conde gespreken/mare
 ghinch met zynen Trineus nae heur
 logiment/laende het lichaem handen
 vanden Coninck inde handen vande
 Richters des Camps / die het selve
 om begrabē te wordē deden geben ofte
 D D leberen

leveren in handen van zijn volc/aende
welcke de Soudā so vele costelike presē-
te schonche/ en niet sulcher gracie het
ongeluck vā heuren meester te betoonen
wiste dat so en den Catif vā Ciconien
alte wel te breden wederom na heu-
re hupsen trocken/ waerna de Soudā
dochte ooc geenen reden te zyn den
Ambassadeur vā Afficien langer opre-
houden/ wel halve hy hem t'antwoorde
gaf dat Palmerin boorgeleide hadde/
gelijck ghy hier boven verstaet hebt
mogen/waerdeur Maucette wel vstaet
ronde dat hy niet lager daer te vlyben
niet meer en soude kunne proffiterē so
dat hy oorlof nam aende Soudā/ seg-
gender mijn Heer na dien u geliefte is
opt versoet vande hulpe ercups te ne-
men/so wile ten minste so vele hy Pal-
merin te voege brenge/dat hy ten uyt-
schepde van u Hof mijnen Heere coemt
besoethe. Ic sal daer toe mijn beste doe
antwoorde de Soudā/maer my dunkt
dat zijnen zin elbers street/ meritemin
ghy meent hy hē selbe aensprekeet ghy
verreect/ om dat hy geseyt heeft eenen
brief te wille schryfē aen Ade-vrouwe
Archidiane/en Maucette/daer met de
adieu nemen beschreue zijne saechē int
loghe van Palmerin/ terwile dat den
Soudā zijne twee Susters Lisande en
Aurencide ginc visiterē/ heur vragēde
ofse noch niet gepraetiseert en hadde
in heure saechē. Mijn Heer antwoorde
Aurencide ic heb mijn liefde so diep doe
woztelen inden Ridder Trineus/datse
niet wederū ypt hē geroyt en sal kun-
nen wordē nochtans en vinde ic geen
middel om hē in u hof te behoude/noc
beel min om daer toe te brenghen dat
hy my tot zijn vrouwe ontfanghe/wat
aenlangt mijn Suster/die en heeft niet
alle heure neersticheit alnoch nauwe-
lier so beel te weghē kunnen brenghen/
dat haer de Ridder Palmerin te woort

de heeft willen staen op heur begeerte
alleene te hoorē. Ic wonder my oer
sulcx an woort de den Soudā/ dat ghy
veur gelofte oft heur tēckenē vā vuer-
rige liefde hare goede wille niet wille
en tuat: doo/waer het moeten eenige
groote Prince zyn die om de werel te
besten aldus de Landen burt rechen
daerom bid ich u tynen dat ghy heur
vooraen meer liefde betoont als ghy
noch opt gedaē hebt/daertoe ghy se-
de tot Aurencide alu seer groote mid-
delē hebt/wā indē ghy de Ridder Tri-
neus die ghewont is teghen woortdich
wel reactreert/ so suldn in een uce meer
kunnen proffiterē/ als ghy noch gedaē
hebt vā al den ijt waername sy heuren
Voeder niet sulchē vlyt onder dancch
was/ datse Trineus vreesacht nacht en
dach in zijne gheuesinge gheselschap
hieldē/waer vā Palmerin zijnen Cam-
meraet groolier berispiet/ seggēd dat
hy t selbe niet en behoortde toe te laten
maer de liefde hadde Aurencide alsoo
overwonne/datse heure oude maniere
volghden/Dier tegenstaende wat gela-
ten van misghatinghe haer Trineus
behoonden.

Hoe Aurencide Suster des Sou-
dans van persen den Prince Trineus
so langh vervolchden, datse ten lesten
hare wil met hem dede, ende van tge-
ne daer over gebeurde.

Het C. xxvj. Capittel.

Als Palmerin den Prince Tri-
neus op eenen ijt wederom seer
neerstich vermaede de proposten
bende schoone Aurencide geen gehoort
te geben op dat het blysch/dootlyche
vrandinne vanden gheest d'oberhant
niet en crege quam hē Lisande aldaer
inde cammer binden/ en ghebepansen per
weg met hem te doen te hebben troch
hem

hem op d'eene zijde/ende seyde met een
broebighe endeswache stemmen. Och
mijn Heer Palmerin/ ic soude groote-
liker geluckich zijn/indie ghy u geweer
dichden int hof vanden Souda te bli-
ven/als wescende verskeret dat ghy in
sulcken gebal niet he geen maent ver-
heren en sout/ oft hy soude u een bade-
rijckste Prince maechen want ge herle-
zerijck/ en mē vā my die zijn/ Susterbē
en een Princeesse als u behoost is. Om
welcke reden Palmerin upt te Camer-
meysden te gaen/maer Lizande troe-
he byne hant/seggen:och mijn bemin-
de brider/suldy my noyt per wes op dese
saetie an woorden/ich beken nu wel
dat ghy de alderogetrouste Ridder zyt
diemen soude mogē vinden. Die vrou-
we seyde Palmerin veel eer moet ich
durfen doē sterbē/als dat eenige onge-
trouwichheit in my soude mogē gevō-
den wordē/maer ic en can uwe begeer-
te niet consenterē sōder mijn alderliefs-
te ontrou te zijn/en te misdoen tegens
mijnen Godt/ welc ic hope nimmer-
meer te sulle geschien/en daer met ginc
hy sonder per wes ander te seggē wes
inde camer vande Prince Comā laten
de Princeesse in ee groote beschaefthz vā
haer albus gewegert te siē wesshalbē
zy so sere bedroeft wort dat se heur alle-
ne in hoer Cabinet verrochē albaer
heure elachte albus begoffe. Och liefde
ghy zyt wel de alderbzeetste quellinghe
die int herte vā ee vron persone mach
gerake/seer vzeint zijn uwe crachtē en
onrechtveerdich uwe gunstē/wāt bee-
ne larp beminne sonder te versoecken/
en vander bedwingt ghy te biddē son-
der bemin te worden. E plaer ich ben
vande lesten / had ic my doch noch de
schande niet aēgebaē en hē mijne affec-
tie groēbaert. Maer och mijn Suster
heeft hier van de schult / die my seyde
dat mē deur al te lange stil staēgē dic-

wils verliest die genedfemē bemin/en
soude heure elachte noch langht vol-
hart hebbē/en hadde haer Suster Au-
rentide niet by gebal ontrē: heur Ca-
binet geweest/en heure woorden gehoozt
en haer verhalven comen vertroosten
te beste dat se mochte/seggen: dat se goe-
de moet soude hebbē/overmits hy niet
zijn en conde/dat heur de theeladerg
te lestē niet en soude late bewege indie-
se heurluphē per wes lāger met eenige
gratieuse manieren versochten/nade-
mael seyde dat de salie van onse be-
hegeerte ee gemeene naturre is so wel
inde jongmā als jonge Dochters ge-
schapē aengā vā my ic heb albereers
de middelen gebondē/die ic wel soude
dozen swere/by Erineus niet weer-
staen te sullen cinnen wordē/met niet
andere reden diese heur Suster booz-
hielde. Maer siē de dat se niet en proff-
teerdē/hier se haer in heure fantasie en
de ginc by eene van heure staer Jos-
vrouwe diese heur aldersecreetste saet-
ken toe berouwen/bāde welcke zy ver-
sionde hoe dat Erineus die abent in-
den Camer vande Souda soude gā-
cē/en Palmerin op een ander plaetse/
waerō zy haestelijc haer bedde dede toe-
rustē inde Waistobē vande joncvrouwe
gemaect inde forme van galerien her
alderheerlijckste gebout van diemē oyt
meer gesie heeft/en niet alsulke kunstē
dat mēder de hadē had na zyn geliefte
cont lan oft worm/en als heur besin-
teffe alleene met de voozsepde Josvrou-
we geselschap op dese plaetse heur na-
hare begeerte in ordeninge gestelt had-
de/dese deur te Dagte/Boeder bāde
selve Josvrouwe die heur geselschap
hielbe/spelē de nabolgenbe praetjēde.
Erineus inde camer des Soudas ra-
ventmael genotē hebben/ginc alleene
en sōder eenige wapenē als zyn rapier
na zyn logys/int welc doē quam hem
D 2 tusschen

tussche twee den hooft pagie te voer
ballen/seggen. Myn heer te bid u seer
so moedelyc dat ghy my doch beschier
men wilt voer eenen oersupst. Men Ma-
haut die my op myne wyl waer neet
en my een seer leijche part spelt wil.
Crineus die dese pagie wel meer inde
Camer van Aurencide geien hadde/
heffen hem op ende seide: Pagie myn
vriend coemt met my / en en hebt geen
vrees. Ic sal u beschermen. Den Pa-
gie dit hoozende en was niet supnich
maer seiden hem aenstondt nader ga-
lerie/en hebben open gedaen de deure
handten/sepde hy tot den Prince: myn
Heer/hy is hier binne teges den wel-
ken ghy nu zout moeten beschermen/
behoefte oot eenich ander getweert als
mijn rappier sepde Crineus. Wel myn
Heer sepde de Pagie/hy is noch onge-
wapent/soaeromme Crineus zyn rap-
pier wt troc en hooz in ginc/maer den
Pagie bleef daer huyten ende troch de
deure hoozts na hem toe/ twelch Cri-
neus seer vreesat bediel/maer dode al-
woydt hy verwondert als hy niemant
inde camer en vande de Joffrouwe
en de Princesse die effe wt liet dat qua-
en op een costel bedde laech/ In sulcher
state dat Jupiter met zynen blixem/
Neptunus met zyn dyptrandige schep
ter/en Pluto met zynen dypthorfdigen
hiet aldaer versot en oberwonne soude
zyn geworpen. Heur hooft was so ete-
lijc toegemaect als mogelijc/ haer blut
hiet seer belicact gescreet/en was ac-
de nabel toe alleene bedect met een seer
subtyl hooft doerchē/ daer hy sommijts
aen af dzoochde heur roode wangshes
en sneen wit aengesicht/twelc onder dit
subtyl doerchē scheet te wesen een sonne
bedect met eenige witachtige wolcke
en tussche hare tye ronde tepeligen
hing een robyn so bierich schijnēde dat
hy bediende r'offitie bāde toise bāde-
nus. Desalniettegestaēde meynde Tz:

nens zyn alderheesteghele getron te
blybe nochtrants en cōde hy zyn gesicht
niet heeren vande Princesse/ dwoelt tot
hem seide: ghy die niet geozest en heb-
den aldercontrastienst/ al dore bāde Per-
seu gewapent met alt' slucken en wa-
penen: suldy te rught vrycken voer een
naecte Janchrouwe voerwaer is den-
ket na dien dat ghy niet nader cōmen
en dorst. Wooscher myn heer/sepde de
sutter vāden pagie/ghy zyt u el geluc-
lich dat ghy vercocht wozt bā de Prin-
cesse/om de welcke te bidde haer verle-
in grote moepie gestelt hebbe/ die noch
is nōt bā haer en hebbe conne geme-
te eenige bāde minste gunst die sy al-
bereets verhoont heeft/ en hy niet na-
se hem hyde hāt en dede hem sūde be-
neffes het bedde bā haer/maer de Au-
rencide twelcke spet herp inde hāt gaf
en liet haer daernaē alleene int gesel-
schap bā Crineus/die alsoot met top-
der steme seide. Och pagie/pagie/ghy
hebt my bedroegēde myn heer Crine-
us sepde de Princesse/ hoe veel vāder
die wel seer geerne also bedroegē soude
wille wozde en suldy nōt u oude ma-
niet vergeten/en wil dy alnu met my
geene vermherticheit hebben/ so doet
my ten minste dese weldaet/en ach hoozt
doch ee liet twelc te ter liefde bā u ge-
maert hebbe/ waermet so de herne nā
en begoste aldus tefingen en te spelen.

Als den briden Mars etel en r'saerom van
A. D. 1500 hoozden de schoonheit verbiest/ so en
nam hy geen acht op zyn onghetrouwicheit/ Maer
woydt te stont op hare seer Amozus.

Schoonheit dan niet macht gaet mercken
Maer liefst en rigour bect in soetheit groot
Maer elag den is nōt meer ghenoot/
Dat een als de myne de kazer cheyt can versterckheit.

Elag wat beloecken den u te hemmen
Maer ghy altyt u crepse giet beginnen
Als ich u segh dat ghy sout vercoften my
O sterke liefde hoe dymt is uwe nature/
Ghy bedwingt my te hemmen een creature/dit
Die my niet en bemint waerom my t'steden is mit

En d'ontwaerheit is te gheseyt / die te moet na jagen
 niet vanden menschen geuoelt / maer geheel vanden
 is /

Maer d'ontwaerheit is te gheseyt / die te moet na jagen
 niet vanden menschen geuoelt / maer geheel vanden
 is /

Maer d'ontwaerheit is te gheseyt / die te moet na jagen
 niet vanden menschen geuoelt / maer geheel vanden
 is /

Maer d'ontwaerheit is te gheseyt / die te moet na jagen
 niet vanden menschen geuoelt / maer geheel vanden
 is /

Maer d'ontwaerheit is te gheseyt / die te moet na jagen
 niet vanden menschen geuoelt / maer geheel vanden
 is /

Als de Princeesse dit Liedt seer wel
 supdent gespeelt / en noch soeter ge-
 songen hadde / alles met een excellente
 gratie en sonderlinge affectie / voechde
 sy daerby so beweertheliche maniere vā
 erbarmelic elagē / droehelich suchte soe-
 te ooch-wencken / en liefelic gelaten
 datse de Prince tot hermhertichz broe-
 te / en deur taetrecken gesichte vā haer
 schoone lichaem in liefde dede vernē. In
 sulker boegē dat sy al bekennde gelijc
 het lof op de boomen / hē selvē op bed-
 bereffens haer neder liet vallen / wes-
 halven sy haer harpe in cooher leyde
 en quam hem omhelsē seggende: Epla-
 en mijn aldersoetste Wriendelē / zuld
 alijst dese grote strafheyt / weethēyt en
 bersteede onmenschelicheyt gebuyche
 en sal u hert veel harder als Aldermer-
 nemmermeer bermozrukē om herte-
 liche begeerte en ootmoedige biddin-
 gē / so doet my doch te minste eē clepne
 gelofte / oft ich sweer u by de sonne die
 die de werelt berlicht / dat ic my āders
 selve sal dodē in uwe presentie. De ge-
 lofte vercregē hebbēde / eyschende dat
 sy by haer soude commen liggē rustē.
 Du sie ich wel seide Trinius / dat ich
 myn ongelueniet langer en can onlo-

pen / de diender heeft my bedrogen / en
 zijn Princeesse doet my tusschen twee
 quellingē strebe. Och die vrouwe hoe
 ist my mogelijk te volbrēngē t gene ic
 u geloofte hebbe aengesien de misdaet
 die ic soude moete doen tegens mynen
 Godt / en tegens de gene die my so ge-
 trouwelic beint / ghy moet nochtrans
 u belofte quiterē antwoorde sy / of an-
 ders suldi zijn eene vāde alderondant-
 baerste en soiste vidders des geheelen
 aerthēx. Licht ghy my van so cleynder
 werden / dat ich niet en merkeer u in
 myne bloote armē te holdē. Och mijn
 cleyn herreken / sepdese hem tussende /
 wilde my laten vanden in so vierige
 vāme die ghy seer liechelic eent bluf-
 schen / soudy wel so woeden herte heb-
 bē van toe te late dat in uwe presentie
 storbe de gene die u so groote welbaer-
 wil / en die ghy alleene genesē comt met
 eē genadige wederlicde. Dat mijn be-
 minde vrient en geniet t aldergrooste
 plaspier dat de liefde en zijn moeder u
 soude mogē vgunnē. Besiet icker enich
 mangal aē mijn lichaem / dat een eenige
 donweerdinge zoude meriteren: mijn
 hatz is hart not swert: mijn coler not
 dōcher noch root. Doe geloof ic dat de
 tepeltgens u niet te sacht / noch deen te
 dieht by d āder staēde en sullē dunckē
 en aengaebe al de reste / daer en is niet
 oft zoude de Godē concenterē / en ghy
 die eē mensch zijt en mijn eenige alder-
 lieffte / wat genuechte behoordy hier in
 t ontfangen. In besuytinge sy was so
 goede mēster sse vā hare subtilicheyt /
 en wiste den Prince so wel aen te loche
 deur oncupssche woordē / tussingen en
 omhelsingē / datse hē dede vergeten de
 gebode Gods / zijne wet en de getrou-
 wichz tot zijn alderlieffte in sulker
 boegē dat sy de begeerte vant vleysch
 de redē vāde geeft onderdanic maecte /
 zijn clederē spolieerde / en hē mede on-

de heere boechden omhelsen de Prin-
tresse so gracieuselic datse vā ee schoo-
ne Dochter de fraepste vrouwe vā Per-
sen woode/ ende op dat de ceremonien
daermet huse in sulche state pzoefte/ spde
immers te dege mochte geschien/ her-
haelde zpe boorde tweede derde ende
vierde reyse/ en soude de geproffesseer-
de den vijfte mael noch wel wille heb-
ben volhardē om dat de saken mochte
geschien met meerder festen/ maer den
Proffesseur seide dat het best aē mochtē
te/ Alst immers van vooz dese reyse so
gheringhe geschieden moet zijn/ mijn
hertg alderlieffte Vrienden seide de
Princede/ so en ist noch niet al/ maer
ghy moet my beloben op dese plaetse
alle abont wderom te sullē comen/ en
ooc alle neersticheyt te doen om uwen
Cameraet te radē dat hy mijn Suster
bemint in sulcher boegen als ghy my
doet/ t welch haer Crineus beloofden
maer veel eer soude hy hem selfs eenē
wreedē doot aen hebbe wille doen/ als
hem t minste punte verclare vande sa-
ken hy hem bedroebē in ette schone Au-
rencide/ die eenige dagen hierna haer
Suster niet secrete en hielde vā heure
heymelijche genietinge der liefde/ om
heur also te beter tot de vervolginge vā
Palmerin te raden maer was te ver-
geefs/ wāt Palmerin en wilde nort in
heur versoek consenteren/ t welch Li-
fande tot sulc nijdichz vande welbaert
haerz Susters betweechden/ datse deur
grootē spijte en toornicheyt om de oh-
finate wepgeringe vanden heere van
Oliebē hy haren Broeder dē Soudan
gint/ e n met schreyden oogen tot hem
seide hoe veel beter haddet ons gewoest
dat wy noyt dese Christene Ridbers ge-
hent en haddē/ om dat den jonghsten
van mijn Suster so buyzichlijc en bes-
peratelijc bemint is worden/ datse ver-
getende haer eere met vzeesē onder-

danicheyt diese u schuldich is/ haer
met hem geabuseert en u hups ontceert
heeft/ daerop den Soudā seet verwoen-
der woode van dese vzeemde nienmarē
haer aldus antwoode/ ic en had mijn
Suster niet beboelē me/ hē in dier ma-
nieren te handelen sonder voozgaende
beloften van houwelich/ maer hyde
ziele van mijnē Vader dese booswichte
sult noch seer wel vercouwē van my in
mijn epgē hof alsulche oneere te hebbe
dozen aendoen. Want indien trā my
niet en vzeke isp deure de bedwinginge
tot den houwelic ofc deure straffe/ so en
moet ic noyt enige geluckige ure meer
leven alleene/ hout de saecke secrete en
hiermet beboel hy den Capiteyn van
zjn garde/ dat hy so heymelic als mo-
gelic met hem sonde nemē bysich ge-
wapende Soldatē ende op de ure des
abontmaels gebangē gaen nemen ee-
nen Ridder die hy met zjn Suster Au-
rencide inde badē vāde Jouchvrouwen
soude binden ende om dat de saecke te
beter voozt ganc hebben mochte/ hiel-
de hy Palmerin met hem te aventmael
en hadde met hem seer ghemeenfame
tsamenpzeekingen/ hopende also zjn
herte te winnen/ ende terwylsen dit ge-
schieden hielt hem den voorszende Cap-
piteyn met eenige Soldaten secreteelic
contsom de badt/ oben/ tot dat Auren-
cide de deure opē dede/ en hebben hen
ren alderlieffte hyde hant/ myndense
daermet elc na heure Camera te gaen/
maer woode so haest gegrepe dat Cri-
neus geē tijt en hadde om zjn rappier
upt te trecken/ van worden op staende
voet gebangē gelept in een vāde sterc-
ste toornen vānt Palloys/ ende Auren-
cide in ee andere die om dese gebāche-
nisse gene bedroefcheyt en hadde maer
heur veel eer verblijden denckende dat
den Soudan deur dese middelen hare
alderlieffsten soude bedwingē tot heur
ten

een houwelick te moeten nemen/maer
ter contracte van desen was Trineus
hem by ons tot desperatie toe bedroe-
vende/ oetmits den grooten berou die
hy hadde om zijne schandelycke sonde
en ongetrouwicheyt/ so dat hy niet en
debe als zijn ongeluck jamerlic becla-
gen/terwyl den Capiteyn den Sou-
dan (noch aen tafel zijnde) quam groe-
ten seggende: Mijn Heer beliest u ons
pet meer te gebiede/ den Ridder Trine-
us is in eenen toorn/ende uwe Maje-
steyts Suster in een andere: hoe ant-
woorde den Soudan hondyse berbe te
samen/ ja wy mijn Heer seide den Ca-
piteyn de Princeesse Aurencide leyden
hem byde hant int uptgaen vande bat-
stobē. Wyden groten Propheet Mahu-
met antwoorden hy/ te en hadde noyt
ghelooft datmen my sulcken leelghen
reer soude hebbe doxbē spelen in mijn
eygen palleys. Maer byden hooghen
Godt ick salder sucke straffinghe over
doe/ dat daer van sal zijn een reuwig
memorie/ Als Palmerin dit hoorde
woyt hy zeer verscheycht/ en meynde
van gramscijap upt zijn sinnē te com-
men/ nochtans ghebeynsden hy zijnen
quaden wille t'beste dat hy mochte/ en
seide tot den Soudan: mijn Heer ic en
can niet geloven dat Trineus dit seyt
gebaen heeft sonder daer toe gebrocht
te zijn woordē/ deur de reerfste berfoe-
kinghen ende aenlokingen van uwe
Suster/ die (met reberentie van uwe
Wat gesprooken) d'alderoneerlijchste
broutwe ist die ick opt kenden/ want ic
hebbe haer mijn Cammeraat dic wil-
der sien berholgē met minder schaem-
te als oft de smootste haere geboest wa-
re. Als hoet sy antwoorden den Sou-
dā so sal hy nochtans om dit seyt ge-
straff worden/ waermer Palmerin vā-
de tafel in grote toornicheyt opstonde
ende seide/ Soudan/ siet wel wat ghy

doet/ want indien ghy hem doet ster-
ben/ soo sweer ick u op mijn gheloofte
dat het heel ter my/ en hondert duysēt
Ridders tot my t'lebe sal costē als dat
zijnen doot ongebroochen soude blibe/
en dit seggende ontstac hy also in zijn
aensicht/ dat het scheen t' buyt myt zijn
oogen te willen springhen/ om t'welc
hem de Prince Comā/ Dzumijn/ Co-
rar ende vele andere Ridders vande
Coninc Abimar so lange praten/ datse
hem pet wes te vreden stelden/ waerna
Comā tot den Soudan aldus sprac:
mijn Heer onder mijn gelept ende uwe
verseckeringe/ zijn dese twee Ridders
in u hof comen/ ende albereets hebbe
ghy den eenen ghevangen gestelt dien
u ten minste coyte justitie sal geliebert
te doen/ want indienmē hem ongelijc
debe t'selbe soude teges alle rechte zijn
en u een ewich teycken van schande/
omits de brekinge van uwe gelofte/
vot soude ic zijne ongeluc anders niet
conne achten als oft gedaē ware tegē
mijn eygen persone. Den Soudā seer
verwondert woordēde van dese Prince
aldus oet dese saken beweecht te zijn
antwoorde heur sachmoedelijc. Niet-
tegenstaende dat hy vjfrich gewapende
Soldaten om hem hadde/ ende seide:
mijn Wyende trecht van Trineus sal
seer wel bewaert worden/ende indien
ic bind mijn Suster schuldich te wese/
so sal ic heur doen straffen als een vze-
de/ ic hen begeere niet beters antwoor-
den Palmerin daermet wte sale gaē-
de ende in zijn Camer comende/ ont-
moeten hy Vellekijn en Colmelie/ de-
welcke hy vzaechde ofse niet vnomē
en hadden vande liefde van Trineus
en Aurencide. Jae wy mijn Heer ant-
woorden sy wy hebbe hem tot acht oft
negen mael zienoy staen/ende in haer
Camer gaen. Ghy tabautwen seide
hy/ waerom enhekt ghy myt niet ge-

opdaert. Voortwaer ghy waert weert
 dat ic u daer over straffen / en hem op
 staede voert wapenen / ontboot hy met
 Bellehijn den Prince Coman / tot den
 welcken hy seide: mijn Heer mijn opi-
 nie is het beste te wese / dat ghy hier u
 blijft met uwe gewoontliche garde om
 waer te nemen hoe den Soudan / Tri-
 neus sal wilke tracteren / terwylle de ic
 van meeninge / (indien uwen Broeder
 Duminu den Prince Cozar my wilke
 geloben / met uwe Ruyteren het belt so
 wel te bewaren / dat niemant inde stadt
 en sal comen sonder consent / en hieren
 tusschen suldy eenē Post mogē afdeer-
 bigen aen uwe Vader den Coninc A-
 binar / op dat hy ons alle t secours
 sende zijne Mit mogelike zijnde. Heer
 Palmerin den woerde Comā / niet alleē
 myne ruytere en sulle hem voort u inde
 wapenē stelle / maer ic selbe oec indient
 u gelieft my te gebiede tot de verlossin-
 ge van Trineus. Hier ich gaen op t aen
 boere eenē cozzier na Griske sende / en
 mijne broeder Dumin / en mijne Rebe
 Cozar biddē / datse aefont doe wapenē
 alle de Ruyteren en die van Sabat en
 Garare gecome zijn. Ic acht datse niet
 heeft min als dussent wesen sulle / doet
 daerentuss. he de sake tot u gret noo-
 dich beerdich make. Die als doe gesie
 hadde de Ridders wapenē / de peerde
 nytre stalle leyden / en de bagagie op-
 seichē die zoude met goede redenē wil
 hebben mogē seggē / dat Palmerin soo
 seer gebreest / bemint en gret woerde in
 hzede rōtrepē als in zijn eyge lāt / want
 de neerstichz hadde Soldatē en Goel-
 wyde van Griske / Sabat en Garare
 was tzyne dienste so groot / datse alle
 binne een ure voort palles warē / ver-
 hepde den Goelen Palmerin / die zijne
 schilthuetle met dede nemē Trineus
 ozlocht peert en rofste wapenē / maer
 alle de adere rijchdomē die he hadde Sou-

dā en de Prince Zephire geschōde
 ware / liet hy aldact in ocs Prince ca-
 mer vblipde / en ginc de Prince Cozar
 onghelsen / seggen / mijn Heer laet ons /
 ons make wt het geselschap van dese
 ondanbare verraders / die nimmer-
 meer en wete te behenne oft immer
 niet en wete de weldaden die ic heve
 doet. Voortwaer de Soudā mach wel
 voort groot gelue achte dat hy so druch-
 delijche Prince als Zephire tot ee
 Wouwe vererege heeft / want en had-
 de icht om heurent wille niet gelaten /
 ic soude hem voortseker t hooft vanden
 lijbe geslagen hebben / en hiermer opbe-
 peerden springen / dedense de vanden
 bliegen / en rede naet vele niet sulchen
 geslanc van Trompetten en claronē-
 dat het de gheheele stadt oec gehoort
 worden / t welch een groot rommelt on-
 der tholch maerten / en souden opvang
 eenen oploop veroorzaect hebbe onder
 de Baroene ende Ridders van Persen
 die den Soudan te hennē gabe dat hy
 seer indifereetijc zijn Susser ende den
 upilandige Roder inde gebakenisse
 hadde late werpe / aengesie myn Heere
 senden hy darmen tegens den vrenden
 alijc zyn gelove behooft te onderhou-
 de / aen welcke redenen den Soudā zi-
 ne quade beradinge wel behede. Maer
 gelijc de gene die he in zijn aburs be-
 hage niet en wil affstāt doe van zyn o-
 pinie / en maecte hy gef wete vā hente
 re woorden / maer gebode haer haeste-
 lijch te wapenen alle de gene die hy tot
 zyn garde behoude hadde / en belasten
 de wachters vāde gebant hemisse dat
 se Trineus sonder zyn consent niemāt
 en souden laeren aensprecken op lijf-
 straf / seggende t den hoochredigen sot
 die ewich zereden is / heeft so stout ge-
 weest dat hy my heeft dooven t hāde-
 lijche woorden toe sprecken ende bja-
 vere in mijn palles / maer ic sweer hy
 mijn

nijn Croone dat te aert zijnen Came-
raet sal behooren/hoe veel dat hy mi-
net zijn homoedithept vertoont heeft
egen den danch van alle de ghene die
haer tegens soude wilse doen oft spre-
ken/ende hiermer betrockt hy hem in
groote toornichept nae zijn Camer.

Hoe dat den Soudan Trineus ter
ter doot veroordeelden, sende dat
hy hem niet en conde bewegen
tot zijn Suffer in hoewellic te ont-
fangen. ende van t'gheene dat daer
over ghebeurden.

Het C. xviij. Capittel.

Toman deurt t'advis van Palme-
rin met twee hondert van zijne
Rupieren tot zijn garde inde stad
ghebleben wesende sochte alle moge-
lyche middelē om Trineus te verlosse
waeromme hy ten leste opbe Princeffe
Zerphire ginch ende tot haer septe/
De vrouwe naedien de heeren ende
Riddersen byden Soudan niet en rui-
nen verwerben/so moere hy toelucht
nemen tot de smekende en soete wooz-
den vande Princeffe en Josvrouwen/
sonderlinge van eene die(na mijn ooz-
deel) niet van hem en sal garen sonder
de toelatinge van heur versoek. W sal
dan sonder twijfel deurt groote ro-
moet/seer wel bewoost zijn De vrouwe
dat den Soudan albereits in verghe-
tinge gestelt heeft de diensten hem ge-
daen byden Ridder Palmerin als oock
zijne gegebene gelofte en verseeckte
bypichept/en inde thoe groote toorn-
gevangen heeft doen seten den Ridder
Trineus/en De Vrouwe Laurencide
opde blote aenbynginge van Lizaide
gelych ghy byder deurt romoet heb-

uogen verstaen. Daerom heb ic u zeer
oetmoedelyc dat ghy gedachtich wilt
wese De vrouwe den gene die bereyt
is met so goede affectie zijn bloet booz
u opt te storien als ghy booz hem soude
mogen doen de woorden als ghy met
de Soudan in eenichept in u Camer
op uwe rustplaerse sult zijn/ t welck de
plaerse is daer de Vrouwe byrans al-
le begeerte geacrozbeert worden. Och
beminde Prince Toman antwoorden
Zerphire ic heb groote heere dat my
mijn Heere den Soudan soo wel als
hy alle d'anderen ghebaen heeft wep-
gheren sal / want nae dat dese groote
heeren eens in gramschap ontfceechē
zijn / soo en nemense gheen acht op
byenschap reden/recht ghelofien oft
eenighe anderen saecken.

Nochtans sal ich mijn debooz doen
ende daerom den Prince eenen geluc-
kighen about wunschende/ginckse al
schrepende na de Camer vande Sou-
dan/den welcken heur te ghemoeten
quam braghende wie haer moeyelijck
viel. Ghy mijn Heer antwoorden/sp-
ende in sulcker voegen dat indē ghy
daer gheen oozdeninghe in stellen en
wilt / ich niet en weet wat van my
sal werden / ont dat ghy inde ghe-
banckenisse hebt doen werpen (soo-
men my ghesepdt heeft / Den Ridder
Trineus / vanden welcken ich booz-
maels soo veel woldaden ontfangen
hebbe / ende vander doot verlost
se worden / ende dat meer is hent
t leeben te doen benemen gheswooren
hebt / maer indien ghy zulck ach-
terholcht / soo verseeckert u bypelyck
dat mijne daeghen niet langhe nade-
zijne en zullen dazzen. Mijne bemin-
de alderheeste antwoorde de Soudan/
t gene ich gedaen hebbe en is niet werg
om geschiet als om in mijn Hof te mo-
gen behoude hem met zijne Cameraet

D d 5 die

die soo seere vermaert is deur geheel
Turkpen/ en met dese bedragerie stel-
den hy de Princesse te bedden/ en ginc
mer haer op zijne rust plaetse den ghe-
helen nacht niet doende als fantasie
opde maniere daermer hy zijne beger-
ten int werck soude mogen stellen/ tot
des sanderen daerhy Smorgens dat
hy de Prince Coman ende vele ande-
re Heeren by hem dede onthieden/ met
de welcke hy inden toorn by zijn Sus-
ter Aurencide ginc en in presentie van
heer alle tot haer seyde. Mijn Suster
ic acht u hier bevozens boozde waer-
heyt so deuchdelijck te wesen/ ende de
eere met den staet van uwe heerlijcke
afcomste soo wel in u hert gheprent te
staet/ dat ghy niet alleene en sout hebbe
dozen dencken igene by u alre booz-
seker int werck gheselt is worden/
maer ick sweer u by mijn Croone dat
my de leelicheydt des septs van uwe
maechdelijcke bloeme in oncupsheydt
verloopen te hebben aen eenen vreem-
den Ridder/ alsoo mishaecht dat ghy
mette doot gestraft sult wordē/ indien
hy u niet ten houwelic en wil ontfan-
gen. Soudan (antwoorde de Princesse
met te onversaecht gemoet) ic is te ver-
geefs geroepen om t verlies van een sa-
ke die niet weder betregen en mach
worden/ maer acht ghy de misdaet so
leelich/ dat ick deur uwe neerstige toe-
radinghe ende bevel beminde eenen
schoone welspreekenbecouragieusen/
gratieusen wijfē ende bloome Ridder/
is dat te sonde des doots weerdic/ son-
derlinge booz een Princesse daer bā de
jonckhepdt ende bloepende jeucht seer
haest sal vergaen. Boozwaer indien
daer eenighe sonde inne ghelegen is/
daer zijt ghy meer aenschuldich als ic
want ghy zijt den ghenen die my baet
riet/ ende gheboot hem nae alle mijne
vermoghē te beminnen/ en alle mid-

delen aen te weynde/ waer deur hy op
my soude mogen verlieden/ wat conde
ic hem dan beter betjoonen als de sa-
ke waer deur alleene alle Jonckvrou-
wen lief gehadt worden (dan soo ghe-
my sinners wilt laten dooden/ so weet
dat my t sterfē licht sal vallen/ om dat
ic met den alderperfectē bā alle men-
schen volbracht hebbe mijne grootste
begeerten/ mitsdien nochtrans dat ghy
hem beronschuldicht/ want het booz-
seker is dat ick hem niet lange bid-
dingen ende liesselijcke aenlochingen
in somme meer deur ghewelt als deur
liefde ghebrocht hebbe tot het gheene
daer van de Jonghmans tversoecken
toe staet/ ende de jonckhe Dochters de
stijlwijgende begeerte moeten dragen/
is waer (antwoorde den Soudā) hoo-
rede de leeliche onbeschaemthē bā zijn
Suster/ dat ic u gebode hem te bemin-
nē/ maer niet inde maniere daer bā ic
anders geen proberingeen beger/ als
uwe eygen hoveerdige ende schande-
lijcke woorden/ die ick noch boozden
toekomenden nacht seer wel sal oot-
moedich doen worden/ ende dese reden
gepndicht hebbende/ ginc hy met zijn
geselschap by Crineus/ seggēde. Booz
waer Ridder ic en hadde noyt geloofd
dat een boozsichtich en grootmoedich
man gelijc ic u achten/ ende die gesien
en gehanteert heeft so vele Hoben van
Prinzen/ gedaen soude hebben een soo
leelijcken sept/ van te schepuden mijn
Suster in mijn eygē Dailers/ booz alle
de welbaden en deuchden die ic u be-
wese heb/ daerom moet ghy deur eene
bā dese twee saeken uwe faute beteren
te weten/ mijn Suster te trouwen/ u
gheloof versaekende/ oft mette doot
getraft worden. Soudan antwoorde
Crineus ghy abuseert u grootelick bā
my met dese saeken te willen bedwin-
gen/ want ick niet en hope dat my den
al.

almachtigen Godt opt in sulchen er-
 deur sal laten vallen / van om ruydom-
 men ofte eeren / die maer eenē cleyne
 yd duren / te loochenen mijnen salich-
 maecher / waer deur ich ewighe wel-
 laert en salicheyt hoep te bercrijgen /
 van wat aenlanght mijn misdaet / die
 behoort gheexcuseert te worden / hoe
 wel dat ghyse seer groot maect / want
 ich en heb my niet te buyten ghegaen
 deur roovinghe ofte ghetwelt / dan heb
 gedwaelt deur de begeerte der nature /
 niet de gene die my selfs daer toe yfor-
 ce / en my niet haer selfs omhengen-
 in mijn presentie dreyghden / so vere ic
 haren wille niet en consenteerden im-
 mers indie ghy my eenichsins wilt la-
 ten doode / so en cā my daer niet aēd-
 geen leet geschic / als dat ic betaele een
 schuld die een pegelijc de nature schul-
 dich is: daerom geloofst vastelijc ende
 doozseler dat ghy my niet schoon cou-
 ten noch dreygementen niet tot uwen
 wille trecken en sult cunnē / noch veel
 min totte begeerte vande gene die my
 tot eenē val gezocht heeft. Wyde ho-
 gen Godt sepde den Soudā / ic en can
 my niet genoech verwonderen vande
 groote hobeerbicheyt vā dese twelckid-
 derē / den eenē heeft my niet homoedi-
 ge woordē gebzabeert / en mijne Maje-
 steit geinjuriert in mijn ege Palles
 en in presentie van alle mijne Heerē en
 Baroenen / en den anderē wil om al-
 tene dat ic hem doen can zijne opinie
 niet veranderen / twelc hem nochtans
 sal berouwen / en hiertoe dede hy den
 toorn wederom toesluitē / en ginc met
 zijne Princen en Baroenē opde groote
 Sale vāt Palles / alwaer hy tot heur
 alle sepde: ghy hebt gehoort de brāte-
 misse en de obstinaetheyt van heur alle
 bryde om de welcke ic heur beroordeel
 met een onwederroepelijche sententie /
 datse huyden beyde lebendich gebzant

sullē wordē opde gewoonlijche plaet-
 se / en gebiede oock dat my niemandt
 meer hoort en comt spreken wāt
 hier inne geene veranderinge geschit
 en sal in eeniger maniere. Wy Jupiter
 sepde Coman / so en is mijn meyninge
 niet langer met u te conberferen / maer
 quiteer u vā dese nre mijne aliantie en
 verclaer u mijnen dootelijchen vpart.
 Welck sepde Belzijne wylde my alsoo
 verlatē. Wolcht my dan terstonts ant-
 woorden den Prince Coman / want
 langer en suldy my niet sē in die tza-
 nische hof / en opde selfste ure ginc hy
 met de Princeesse en zyn volc te peerde
 en reet mette bagasie diese inder haest
 mede costen nemen wes int schansken
 dat den Ridder Palmerin in Wels doe
 maken hadde / den welcken hem selfs
 zyn eygen rappier van desperaetheyt
 deurt lijf gesteken soude hebbē / als hy
 de sententie van Trineus hoorde en
 hadde hy hem niet yet wes vertroost
 met de hope van hem noch te verlooffē
 deur de hulpe van zyn geselschap / toe
 de welcke hy sepde: Mijn alderhemin-
 ste Wyenden / en suldy my huyden met
 helpen upter noot bzingen den alder-
 bzaeffstē Ridder die opt wapenē doecht
 laet ons bymoedich tredē mijn wyen-
 den tegē dit gespuyt dat wy lichtelijc-
 her oberwinne sullen als hem heuren
 Heere onse vpart bertoont heeft / en al-
 so alle een goede buyt bercrijgen / ende
 sullen hem zāne cryslupde boozs latē
 couragie geven om u verrecken / wat
 hoer int hof gebeurde. Als de Prin-
 cesse Terphye hoorde dat den Prince
 Coman met Belzijne beritochē wag-
 ende dat den Soudā / Trineus ende
 Aurencide den doot te sterben beroor-
 deelt hadde / vielse int haren stoel opde
 vloer neder geheel upt haer selven In
 sulcher boeghen dat de Jofvrouwen
 meynen haer leven geepndicht te we-
 sen /

Die Historie van

sen/maer als zo deur cracht van cout
water ende andere dacr toe gewoon-
lyche remedie de sprake wedercom er-
lägt hadde/riepse met luyder stemme.
Och ich elendighe creature/maet her
alsoo geschien dat desen Edelen Rid-
der deur my sterbe/deur my doozwaer
want ic alleene oorsaecke zo van zijne
hierdide. Ofortupne ghy hebt my ho-
ger doe climmē om my wederō so veel
te leger indē afgzont der doof hepbē te
doen dalē. Och oft den opperste Godt
beliest hadde my te maechē een vande
ernste personē van geheel Oziencē/ en
niet eē princeffe vādē gene die weput-
ter werer maect van mijne bindinge
als oft ic eē simpele schaep herderinne
ware en hielt doozs so dozebligē gelate
datse nē allene de Jofvrouwe tot me-
delodēen betweerdē maet ooc met haer
dede schrepe al de Ridders die om tge-
erft v vrouwe als de Princeffe beswijn-
dē daer toe gelopē ware/ welc dē Sou-
dā te kennē gegebē woort die daer dooz
in plaets vādē zyn tooznichz te versoerē/
tselbe als een ontsinnich mensch ver-
meerderdē/ gebiedēde datmē aenstont
upte gebāchenisse soude halē/en gebō-
den om gebzant te wordē naet buyz te
lepden/ den Ridder Trincus met zyn
suster Mureide/beweliche bitterlic he-
stonde te wēnē / alse sach datmē haer
tot sulcken eynde uptē stadt bzochte/en
sepde tot de Soldatē des Soudāz (die
meer als tien duysent so te perē als te
voet in hantē wapenru rontsom haer
ware/ HeerRidders en soldatē wat be-
weetht u langer te blyben indē dienst
vādē bese bzeedē en glerigē verrader wat
recompensie cunt ghy vādē genen vādē
wachten die alle zyn Rychdummen
selfs niet en mogen versadigen/maer
om daer toe noch mijn patrimonie te
moghē hebben/ my valscheijch doet
sterbē en verholchden doozs heure er-

bermeliche clachtē. In sulker manse-
ren/dat zijse allet ot schrepen en betin-
herticheit bzochte. Maer Trincus en
veraderdē noyt zyn coloure en bices in
eē groote volstādicheit/sonder acht te
nemē op het dozevich suchte en herme
vādē Princeffe tot dat heur de soldaten
in slachhoorzdeninge steldē/ om bzepe vādē
Palmerin en den zynē en hem aeneen
Compagnie van vijftich man gabe om
int buyz geworpen te worden/ t welch
omrent een beerdel myl weechs van
de Stadt gebied was/ aldoen begoft
hem de bzepe des doozs dooz d oogen
te comen/en siende darsich niemant
en presenteerdē om hē te helpē/sloech
hy zyn oogē ten Hemel en sepde adieu
Mee-vrouwe Agriole / nu is al mijn
hopē gedaen/nu en sal ich u nummer-
meer weersien. Och gerroutwen bziēnt
Palmerin waer zijde mi sulop nu my
albus na de pyninge des doozs laeten
lepden ende hier met sweetly hy ghe-
vende alle zyne hope verlozen / die hy
noch dng langhe op Palmerin gestelt
hadde/den welken seer wel in doze-
ninge hadde sien steldē de squadroenē
vādē Persen/ waerom hy (bzepe
datmē den doot van zynē cammeraeer
ghaestē solde) hē upt zynē heymelijche
lage maectē zyn peert de spore slaf / en
tot zynen volche sepde / couragie mijn
bziēden couragie/dat my een vegelijc
volge/maer int selbe ooghenblich dat
Palmerin met den zynen den loop be-
stonden te verbolghen/ begoft de lucht
alsoo duyster te worden / datmen den
anderē nauwelicx meer sien en conde/
en so eysselijc te regenē/ hagelen/ wep-
en/ donderen ende blicscmen / dat de
slachhoorzdeningen vādē Soudān int
buyze schenē te staē/in sulker mantere
dat de verschziēte Persen meynen de
joxste dach doozhandē geweest te zyn
en bestondē met geweld te blachtē na-
de

de stadt / daer zy nietremin so geringe
niet geraken en konden alse inepinde/
wāt daer bleef se niet als oē hēst op
hēst so deurt de beslaninge vāde Don-
der ende Blirrem als deurt oē dāng
hande vultprende Personen / die t inesse
hoetholt en oē gene die vā heur luyde
r'quart te pēde wāre ober de voer lie-
pen / sonder nochtang dat dit geober-
de ontweer Palmerin oft den zynē ee-
nige schade dede / maar Trineus en had
de vooz / natuurljke duy: daer mē hem
in ghēbrant soude hebben soo groote
vrees niet ghehad: / als hy dede vooz
dese spsseliche Blirrem / in sulcher hoe-
gē dat hy vā grooter verschychept hy-
hang opt punte was om zynē geest te
geben / als hy tot sacht comē eene he-
wapende Ridder niet een blanc sweert
inde hāt / en stēde op rē ooz lochspeer
groot boben maten / den welken hem
hēde hant quam geippen / ende sepde:
heer Trineus hebt goeden moer / wāt
tegens den dank vanden geenē die
u in alsulche staet heeft yōd stellē sul-
beeloff wōrdē en ter wylē hy hem noch
omhōde / accribeerdē ooc albaer dē
der Palmerin die zynē Cameraet niet
eene haestige moer liep omhēst / seggē-
de: mijn Broeber en alder grootste vizet
mijnē sel: linccht: Welckijā brengt u
uwe wapenen en ooz loechs peer / stelt
u daerōme haestelijc in ordeninge / op
dat uwe schāde gebroockē mach wōz-
den / en hiermet wilde hy de Personen na-
rijdē als den Ridder die Trineus / lo-
gē bonden hadde tot hem sepde: Mijn
heer rē is gēnē raet dat wy lāger al-
hier verlijffen / dan doet u vōc webe-
rom liceren / op dat wy den wech nae
Brissie volgen / ende alsoo ontmoeten
r' secones dat ons vanden Cominc / Al-
bimar teghen comen sal / op welckie
rebenē Trineus niet een wōyrt en con-
de antwoorden / alsoo seer hadde hem

noch behangen de herte van t blyt en
onweder niet de verwonderinge oer
zijne haeste en vrede berlossinge maer
als Palmerin den Ridder die by hem
was (den welcke hy inwendē eene van
zijn volc geweest te zijn) aldus hoorde
spzake/ sach hy hē so nēerstich aen dat
hi henen woze datter Mussablijn was
waeromme hy zijn visier opschoot en
ginc hem wilecom hē u/ seggende: lof
en dancsegginge moete sonder ophou-
den geschien dē opperste schepper vā
dat ic kennisse niet u getregen hebbe
mijn Heer: hoorwaer ic soude al te on-
dancbaer zijn/ indien ic noch niet eens
niet reekene vā recompensie gedach-
tic en waer dgaede bysāt die ghi mijt
Heer Trineus berseent hebt/ die ic on-
gelijckelic heel grooter achte als oftse
my selfs geschiet ware: maer mijn be-
minde vriet/ indē ghy dese quade for-
tupne te boze gelieten hebt/ waerō en
gaef opse os niet te kenne mē en mach
oft en cā niet regen de ordeninge van
Godt doe antwoorde Mussablijn/ laet
het genoech zijn dat wt dit groot pe-
risschel vloot is wordē onsen bemindere
vriet Trineus dē welcke Bellelijn zijn
peer en wapenē byachte/ en reden alsa
te samē/ en niet alle heur volc so lauge
tot dat spertelliche myle vā daer ij
Mustercontingent/ die Mussablijn niet
hē gebrocht hadde/ en vā Palmerin so
haest niet gesien en warē/ oft hy wilde
weberom nae Haren keeren/ seggende
tot den Bigromant. Mijn Heer indē
ghy my u volc wille laeren gheleiden
Ic sal heur boozden onderganch her
sone de heerlicste blyt doe habbe diese
ept sage. Deen mijn Heer antwoorde
Mussablijn ten sal also niet geschite in
diēt u beliest/ wāt ghy veel meerder vā
doe zyt op eē āder plaetse. Met welcke
woorde Palmerin hē te vrede stelde/ so
datse al in ordeninge boozt marceerde

Die Historie van

tot datse quamē int Land van Gyshe/
 alwaer wyse een geringe tijt salē late
 berlijde om u daerentusschen te ver-
 halen hoer den Soudan met de zonen
 boozes verginck so sult ghy weten dat
 hoe wt het onweder seer groot was
 als Palmerin met Mussabelin ende
 Crinrus bā daer rede/so wordet noch
 tang veel machtiger nae heur vertrec.
 In sulcher voege/ dat alle de inwoon-
 ders van Haran mernde te vergaefde
 Soudan was selve also vbaest dat hy
 meynde ceynde van zyne dage aldaer
 presēt geweest te zyn/ en en hadde niet
 eenē moorde wint opgestaē/ die de beto-
 derde wolcke vande stadt saet hē/ hy
 soude geheel desperaet ge worden zyn/
 want hy was albereers in sulche be-
 driet/ datter wemich aen salcerden
 seggēdemu siē ic wil dat de Godt daer
 vobē vtoome is tegē my aengeste de
 seichelij. lie teykenē die heur dese dāc
 vtoont hebben. Pautolier en had hy
 dese woordē geendicht oft eene bā zj
 ne Princē quā hē seggē. Wijn de blin
 is op uwe booz plaets gebalt/ en heeft
 gedoot alle u pagie. Eēder myn heer
 daer zyn meer als drie delē doot bāde
 Soldatē die ghy metē Ridder en Au-
 recide gesondē hadt/ eene anderē myn
 heer de donder heeft uwe Lust hupse
 omgeworpe/ en aldus de anderē noch
 nytte wege dzongē om sulche vzeinde
 abtūre te vtreckē/ quā Aurēide mede
 inde ramer seggē: Soudā bekenit uwe
 sonde/ en sie dy niet dat de Hemelsche
 Beesten geboothē hebben deur vele
 hāden doot bā uwen volcke/ denet nu
 cēst oft ghy my selfs niet bebolē en hat
 hē te heminnē. Doozwaer ghy wout de
 rat de kees bebelē/ en namaels daerō
 me straffe dat ser bā getē hadde/ maer
 dat ic de doot ontgaē hē/ daer bā wert
 ic danc de almachtigē God/ en niet u
 die my met geweld naet vuir deet sleg-

pe/ bā thad my beter geweest te sterben
 want leven int het geselschap vanden
 genen die ic deur u verloren hebbe/ en
 sal my liebē niet zyn als een gedurich
 toornē/ en en waert niet dat de verho-
 pingē op zyn lede my eenige vtroostin-
 ge gade/ mynē geest vobē marē met la-
 mentable droef hz gebuert en soude op
 dese ure niet zyn in die miserabel lie-
 hac dese woordē hy haer uptgesproken
 wesen quā Zephire aen d'ander zyde
 haer booz hē te doctē werpe/ seggē oc
 mijn heer het vdoet dat ic hupden bā
 u ontfang is booz my alle begripelge
 eplacp reskeert my so weynic gunste bā
 u dat ic met myne gebeden niet eenen
 Ridderē heb cunnē verlosse die ic deur
 uwe ondancbaerheyt alnu booz alijc
 vlozen heb. O almachtigē Godt en sal
 ic niet meer siē dese uwe Ridderē/ van-
 de welcke ic soo groote eere ende veelē
 welbāden ontfange hebbe. Doozwaer
 mijn heer/ indie ghy te recht beket uwe
 imperfectie/ so suldy myn tranē bevin-
 den met goede redenē gestort te wordē.
 Die vrouwe antwoorden den Soudā/
 en ghy mijn Sufter creusert my booz
 dese repse ich bid u neemt in patientie
 de saecke albereers gheschiet. u beloo-
 bende op gelobe van Princē die booz-
 taen te beteren/ in wat manieren ghy
 t' selbe sout mogen bedencken ofie be-
 geeren / ende als hy hiermet het wos
 meynen in vreden ende gerustheyt te
 comen/ overmits het grondelijc onwē-
 der bestāde op te hōndē/ so arrivert de
 Mizādē/ de welcke als een dolle vrou-
 we ende upt alle hope van opt weber-
 om te sien den gēf die sy so grootē of-
 fectē roedzorge/ hē t' sterri uptē schep-
 de troc ter wijlen datse sepde / siert ghy
 Crampsalighe creatuyr/ aenschoude
 t' ghene dat gebeurt om u sot ghebodt/
 eene van uwe Sufter sal daer deur ee-
 welijch ghein fameert zyn/ en d'ander
 genen

eenen weeden doot sterben / ende met
de eyndinge vā dese woorden eyndich-
denſe oot miſerabelic heur leben / want
dien datſe dooers dat r'weert bleef /
waer denmē inde camer een wonder-
baetlych groot gheerſt ende gekerm
hoorden van een pegelſe daer preſent
zjnde / dat noch langer gedurft soude
hebben en hadde Zerphye niet woch
doen nemen het doude lichaem / welc
den Soudā daer na dede oppechren eē
hoge begraeffeniſſe vā Mermer / waer
in gegraveert worde de gehele hiſto-
ria heuren doot ende daerna ſont hy
den rden raet vande Heeren vā Perſen
aend en Prince Coman en aende twee
cloerſten Cudderē / alle heure bagaſten
ghenomen die ſp te Haran ghelaeten
hadden: Waer de Princeſſe Aurezide
bleef in een g'buurige droefheyt we-
totten eynde van twee maenden datſe
haer bebrucht geboeldē alſdoe begoft
heur verdriet eē wernich te herminde-
rē / en de woel vā blijſchap wederom
in haer herte upt te ſpreyden eenighe
ſprijten / hope de andien de Fortune
heur niet en hadde willen toelaten int
geſelſchap van heurē alderheſſe te le-
bē / ten miſſen van hē te ſien eē leven-
dich beelc en gelijcheniſſe / welc heur
daerna ten bruanē tyde gebeurden /
om dat ſp daer den alderſchoonſten
Zoon diemē wiſſe opt in Perſen geſte-
te zjē by heur Aſſaran genoemt wor-
dende. Den welc hē niet min en volch-
den de contagie ende ſoumoedicheyt
van zjnen Vader / alſ hy gheleechte de
ſchoonheyt van zjnen Moeder.

Hoe Palmerin ende Trineus eeni-
gen tijt te Griſke met den Coninc A-
bimar geweest zijnde vā daer vertroc-
kē om te reyſen int Eylant vā Malfade
al waert deurt middel van Palmerin
ende Dulake te niet gedaen worden
alle de betoveringhen

Het C. xxvij. Capittel.

Als heur de Princen Coman
ende Palmerin int Landt van
Byſ he ſaeghen / wordende zeer
betlijot van dat upt ſoo periculouſe
abentuyre ontcommen was den Prin-
ce Trineus / den welc hen noch geheel
beſchaemt was van zjnen bebanghene
ſeyte en derhalven ſeer wernich ſp'ac.
Waaromne Palmerin tot hem ſeyde:
hoe mijn Heer / de ghebancheniſſe die
ghy hebt moētē lyden om de liefde vā
de f. hane Aurezide / heeft u die geheel
ſtom gemaecht. Ich bid u laet dese be-
breſde beſchaemtheyt vooz de jonghe
Dochters / en grypt uwe gewoonlyche
coucagie / denct ghy in volſtandicheyt
te boben te gaen den ſterckē Hercules
den wiſſen Achillis / ende den grooten
Philosooph March Antonius. Och
mijn beminde Broeder antwoorden
Trineus den Heer heeft u een groote
gratie bycans boben alle andere gege-
ben / doende u Triumpheren ober de
welluſtige begeerte op goeder trouwe
Mijn Weſent ich heb ſo groot verdriet
van dese beſmettinge in mijn eere / dat
ic my onweerdich bebinde van vooz-
taen meer onder degelijcke luydē te hā-
teren. Och Godt wat ſal Me-brouwe
Agriole ſeggen / alſ ſp dese mijne ſaute
te wete comt. Voozwaer ic en dozf my
nauwelix preſentē in heur preſentie.
Och oft Godt beluſde ſeyde Palmerin
dat hy albereers inde morſten waren
van heur die te vertrecken / maer hebt
goeden moet / men doot geen biecht te-
gen de brouwen / en volhardē voozſ
heure t'ſamenroutingē en repſe ſo lan-
ge: loes datſe binnen Byſhe quamen /
alwaer ſp int Palleyſ vanden Coninc
van hē te gemoete gecomē / en ſeer eer-
lyc willetom geheeten wordē / tot hē
ſeggende: Voozwaer mijn bzienden ic
en verwonder my niet van dat u den
Soudan

Soudan eenen quaden trech gespeelt heeft om dat hy mogelijk gedachtich is gelowden de Careffen die ghilapde hem deet om mynent wille inde vach banden slachtighe. Op myn geloode mijn Heer antwoorde Palmerin/ uwe Ma^{te} goederterrenheyt meriteert getrouwe dienste. ende zyn breefheyt alle byantschap/ maer mijn heer seyde hy/ is te lange verheyt/ in onste ontfangen/ ster hier uwe nieuwe dochter Welspne die heur daer ober soude moge beclagen/ i welck de oorsacche was dat haer den Coninc seer oemmerckelijc aenschouwen/ waer deur hy hem verwonderden van heure groote schoonheit ende ginc heur omhelzen/ seggende: Mijn Dochter veel hertelicher wil ic com moet ghy zyn/ als mijn Soone geweest is int huys van uwen Broeder Dupsent affectueuse danchseggingen moeten u daer booz geschien/ mijn Heer antwoorde de Princeesse/ ende ic acht boozsecker seyde sy dat mijnen broeder wel haest berou sal hebbe vant quade tractement dat hy ons aenghebaen heeft/ hopende dat wy seer haest daer van eenige nieuware sullen verstaen/ i welck drie dagen daer na ooch ghy beurden/ om dat alsdaen den Ambassadeur van Persen arriveerden/ en den Soudan aenden Coninc Abimar ibeste dat hy mochte eruseerden vande gebanchenisse en sententie van Trincus/ die hy als ooc zynen rammerae Palmerin wederom soude alle heur bagasie/ met de presenten die hy heur op zyn seest geschoncken hadde/ de Princeesse Welspne haere Jonckvrouwen en Zubelen ende aerden Prince Coman ses Cameli met Gout geladen tot zyn behouwelijck goet/ eenige dagen naet welcke Trincus en Palmerin de lange upblijvinghe eere bestonde te herzien wese halven sy oorslof versocht

aenden Coninc Abimar/ dien heur de selve bergosse/ als gedachtich wordē/ de den langē tye die sy in zyn hof geconverseert hadden/ ende gaf heur ooc mede alle de nootelijcke suethe die hy conde bedenckē als peerden/ wapen/ cledeeren en andere gereetschap/ waer voor sy hem seer ootmoedelijc bedancet/ niet dat zij mede name/ maer gabē sulx met alle r'gene dat heur de Soudan geschoncken hadde aende Magromant. Missabelijn/ den welcken i selve in danc ontfinge/ tot heur seggende: voortwaert mijn Heere ghy doet nu seer wel bekenne/ dat alle den dienst diemē eenen liberalen Princee doen can/ niet verlopen en mach gaen/ en al hadde ic en den minnen al onse gepasserte daghen gheemploeyert in uwen dienste/ ende dat wy de gheschele tisse van ons leven in gelijcke exercitie versteren/ so en souden wy noch niet moge volboē/ de minste van uwe welbadeu/ en om dat den trech veel te lanc ende periculē is mijn Heeren/ deur den welcken u de Princeesse Zephire leyden soude/ soo heb ic een schip toe doen rusten/ i welck u in eenen geringhen tye ende sonder eenige schade wes ic alsade brengen sal onder i ghelept van eenen Jongen Ridder mijnen broeder Dulae he genoemt/ die u aldaer alle de midde len sal seggē a. n. te niet te doe de betoeringe u mede biddende mijnen Heeren met den Coninc Mauserin booz u vertreck so veere te handelen/ dat Dulake Gouverneur vant i selve Eplant vlijben mach/ ende recommandeer u mijnen sone Welckelijc seyde hy tot Palmerin/ die hem antwoorde: op goeder trouwen mijn vrient ic sal deur hulpe vande Princeesse Zephire met heuren broeder Mauserin so veere handelen dat Dulae niet alle ne i Gouverneur schap vande Eplant en sal vererogē/ maer

maer boven dien noch niet eenighe an-
dere saechter/ien woorden/ ende wien
Zoonen trachten als mijn ergen broe-
der/ ende datte nae oorlof van alle de
Heeren ende Jong-vrouwen des hofs
nemende ghinghen in dat Schip van
Maffabelijn soo breekt toegherust dat
hem een peghelijck daer ober betwon-
derden/ alwaerse soo gheringhe niet in-
ghetomen waren/ ofte het bestondt van
sels te seple/ met sulche mellicheyt datse
in min als twaelf daghen aen Malfade
quamen. Al-daer ghearriveert wesen-
de/ waegghen Dulahie Crineus oft den
Kinch die hy inden Gouden loep op't
Casteel vande twaelf Calominnen ghe-
bonden hadde noch in zyn bewaringhe
was. Iase mijn vyent antwoorden hy/
gaen wy dan onder ons dypen te lande
sepde Dulahie/ ende ghy schilcknechten
sepde hy tot den Drenaren / blijft ghy
soo langhe alhier tot dat ghy hoorde sul-
de bla'inghe van een hoorne/ alsdan soo
comt doe bylijt te lande/ en terwijlen sp
dese r'samen sprakinghe hielden/ hadde
Dpart die opt Casteel was 't'schip inde
haben sien comen/ waerom hy hem in
eenen benster van eenen Tooren sepde/
grootelijc verwondert wordende van
dat die drie Ridders haer ergen forme
behielben als Palmerijn tot hem sepde.
Heer Dpart en wildp ons niet wilcom
heeren/ om welcke woerde Dpart hem
heinnende woert in twijfelinghe zijnde vā
hem selben upt groote blij'schappē van
boven neder te werpen/ ende liep seer
haestelijc de Walzugghen nederlaten/
ende Palmerijn niet een groote affectie
ontfanghen segghende: Mijn Heer zijt
meer als hertelijc welcom/ en heb-
dy niet geleert oft met u gezocht eeni-
ghe remedie om uwe vyenden te trec-
ken upt dese Velle/ o wat gelucke com-
ste indien ghy eenighe weet/ maer
zijt doch dese twee ridders die ghy met
u bynght/ ween is den Prince Crineus

antwoorden Palmerijn/ die ick soo lan-
ghen tijt ghesocht hebbe/ ende den an-
deren den gheenen die u verhoopt te
verlossen/ ey-laet ickse doch van vige-
schappen omhelsen sepde hy/ ende hier
mer bewees hy heur seer fameliere ca-
ressen/ ende lepen heur dus inde ka-
meren vande Palles/ alwaer Palmerijn
hem waegghen werwaerts de twee
Jongvrouwen die hy aldaer voornachs
ontmoet hadde gebleven waren. Mijn
Heer antwoorden den Edelen Ridder
Dpart/ sp zijt noch niet wegh/ sp zijt
noch in dit Palles/ dat ickse zie sepde
Palmerijn/ om welcke ghebodt Dpart
hem inde kamer by heur lepede/ alwaer
Palmerijn tot heur sepde/ wie vā u bep-
den: heest den sleutel vanden betover-
den Toorn? maer sp verherdt in heure
boosheit zijnde/ en antwoorden hem
niet een woort/ waerom Palmerijn zijn
sweert uptroch en drepghen haer van
den anderen te slaen/ met sulcken fellen
gelaet datse byesde booz de doot beston-
den te lijghen/ ende tot hem sepden.
Och Edel Ridder salbeert ons 'tleven/
ende wy sullen hen u wijsen. Ick en
versoech van u anders niet/ doen troch
d'ouste den sleutel upt een kleyn silbe-
ren h'stercken/ welck sp in haeren aef-
sack droegh/ ende gaffe hem/ segghen-
de: gaet binnen Heer Ridders / gaet
hinne/ uwe Sotte stonmoordicheyt sal
u wel haest berouwen. Gadt wil ons
daer booz bi horden antwoorden Pal-
merijn/ ende ghinch met zijne kammie-
raten / inden Toorn / alwaerse aen
d'ander zijt saghen staen een groot Ro-
peren Beelt/ hebbende aen d'eene zijde
een Boeck / ende aen d'ander eenen
Ibozen Hoozn / ende inde handen een
ghespannen Bogh/ veerdich om
te schieten. Welcken Hoozn ende Boeck
Dulahie sepde datse hebben moesten/
inde indien ghy hupden baillieert die
te bestryghen. Mijn Heer (sepde hy
C e tot

De Historie van

tot Palmerin so en sal niemant ter werelt dese betooveringhe te niet moghen doen / welck Palmerin so geringe niet ghehoort en hadde / oft hy nam syn bloote rappier inde handt ende bedekten hem met zijnen schilt / seggende heel luyde: *G*odt almachtich wil my bystant doen / ende hier met tradt hy naect beelt toe daer hy by ghecracten teghens den wille ende danclic der Wuyvelen / die van allen hoeken naet lijf sloegen soetfcheen / ende niet teghenstaende dat sonder de deucht van syn schilt d'wers doort lijf ghebloeghen soude hebben de pijlen vanden boogh / die hy met sulcken ghewelt trock / dat hyse het beelt upt de handen ruchten / ende als doen wort sulcken eyselijken ghecracht ende ghetier inden Toorne ghehoort / dat *Trineus* / *Opant* ende *Dulake* van verschietheyt ter eerden neder vielen: Maer Palmerin hadde alsulcke conragie door de begeerten om zijne vrienden te verlossen / dat hy al eben wel stoutmoedich op de beenen bleef / ende nemende het boeck ende den hoozn / ginc hy wederomme by zijne dyp *Cammeraten* die vast gheheel verbaest opstonden / ende vande welcke *Dulake* tot hem seide / mijn heer laet ons van hier gaen / ghy zult wonder sien / soo haest als ic lejen sal reerste blat van dit boeck / soo en failleert niet inden hoozne te blasen soo luyde als ghy cuit / welck hy achtervolchde ende door de cracht vande beswoeringhe die *Dulake* dede / verheften hem t'gheluyde vanden hoozne in sulcher manieren / dat alle betooverde bant *Eplant* daer na liepen / ghesich de handen naet ghesclanch van des *Jagers* hoozne / in soo groeten ghetael dat Palmerin hem daer niet gemoet overen conde verwonderen / en so haest als de singhe gheepndicht was / namen se allegader wederom aen haere eerste menschelijcke forme / een groot gerucht

maeckende over hatter onmachteliche blyfschap daer van mede van d'eerste waeren den couragieusen *Prisel* / den *Coninc* van *Speren* den *Prince* van *Opene* ende *Merlie* / de *Prinse* *Laurence* / ende d' *Prinse* *Agriele* / dewelcke *Trineus* niet groote puer quam omhelken / maer hy was alsoe ontfanghen met blyfschap om hare belien / hanghe en niet beschaemheyt om de memoire van zyne onghetrouwicheyt dat hy niet een eenighe letter en conde uytspreeken / alsoe en conde soek de *Prinse* om deselfste twee quellingen / de ene door dien datse haren *Alders* liefsten present sach zyn / ende de ander om dat haer noch door ooghen stonden de *Careffen* dese den grooten *Tuch* ghedaen hadde.

In sulcher boeghen / datse den anderen met sommitheyt wilcom hieten / tot dat de groote begheerte die *Trineus* hadde om syn alderliefste te spreken / zyne schaepte so berre te boden gingh / dat hy tot haer seide met een bevedende ende swache stemme. *Och* *Mey* / hoe gheluchich mach ic al nu mijn leven achten / hoozwaer alle die moepende onghelucken die ic hier te boozens gheleden hebbe / en meriten niet t'gheringhste punte van dit eenich plaetsier / welck ic alverreys al nu tot deser tijt ontfanghen hebbe in uwe presentie daer van ic eentelich vernoot soude zyn ghebleven / sonder de goede sorupne vanden seer doozluchdigen *Palmerin* / eenighe oozfacke van alle onse welbaert. Als de *Prinse* door dese woorden hoozden haren beminden ende ghetroosten *Alders* *Trineus* noch aldus tot haer gheaffectioneert te zyn / hermeerderden hare bruchde / in der ghestalt dat het benaude herteken gheheel upt haer selven nederdaelden inde armen van haren *Minnaer* / die haer opt hups djoech / om albaer van reime-

dien

sten tot hare staubelicheit versiet te wor-
pen / en in dien de Bisschop van de twee
ghelieven groot was / soo en hadden de
ghelieven niet verlost. Cammeraten met de Prin-
cesse Laurene doe geene mindere on-
begrijpelicke vreuchde / ende betoefsen
aenden Ridder Palmerijn alsulche Ca-
ressen dat alle de anderen wel merkten
datse dooz hem up te quellinghe gheraect
waren. Verhalve sy hem gelyker hant
te voet wisten met lu: der stemmen roe-
pende. Godt bewaer den Edelen Rid-
der die ons verlost heeft / welch Pal-
merijn tot alsulche barmherticheit be-
weechde / dat hyse op staende voet alle
erichtheit gaff so wel Turcken als Chri-
stenen / bevelende den Ridder Gulake
dat hyse een pegelyck hare schepen we-
derom doen gheben soude / die tot dese
dyt toe al oos ghescheenen hadden als
offse te gronde gekoest waren ende al-
en soo dick op water laghen datse de
gade bedechten / oock gaf hy Ghebon
ende sijne soonen soo veel goedertien en
tselliche juwelen van de Vrouwe van
Malfade / datse alle haer leven sere-
ghich waren / ende soo veel probande
datse wederomme in hare Landen co-
ken keeren aen alle dandere / de wel-
ke als verstaen hebende den naem
handen ghenen die haer verlost had-
de tot haerder scheepganinghe soo lip-
de riepen : Gheluckich moet den Ede-
len Ridder Palmerijn zyn / dat het ge-
wellich gheclanch van dien de lichte
brach / soo dat eenighe voghelen oec
haere hoofden blicghende inde Zee
moesten vallen / en hoewel dat Palme-
rijn hoorde nae dat de betooveringhe te
niet gedaen was niet zijne Cammera-
ten en Laurene opt Casteel ginch / so en
wilde hy nochtans van de ghehele reste
des daechs niet inde Camer gaen daer
Trineus ende Agriole waren / maer
als de sonne haer achter t'gheberchte
bestonde te verbergen / soo ginc hy eerst

met zyn gheselschap de Princesse van
Caghelandt eenen boozhoedighen en
gheluckighen abont in unichen dewelic-
ke met een traanen in de ooghen ende
een groote blyschap int herte tot hem
sepede. Och myn beinnide vriende Pal-
merijn wat ongheluck heeft u soo lan ge
onthouden dat ghy ons niet eer en zide
comen aen sprecken. Gheen andere
De-vrouwe antwoorden hy als de
vrees van u mopenich te vallen / meet
boozsechter dat ghy groote gheneuchte
neemt int bywefen vanden genen daer
ghy so langhe tot u groot verdriet van
absent heb: moeten zyn. Boozwaer
De-vrouwe / sepede Prisol met eenen
lachenden monde myn Heer Palmerijn
is sekers veel beleefder dan dat hy by
twee ghelieven gheneuchelich samen
contende eenen derden soude voegen:
ghy dordeelt nae u selfs meyninge se-
pede de Princesse / maer ich weer booz-
seker dat myn Heer Trineus veel meer
t'gheselschap als de eenicheit beinnit.
Iae boozwaer De vrouwe antwoor-
den Prisol t'gheselschap van u De-
vrouwe ghelooft ich wel / dat hem nint-
mermeer verdrieten en sude. Ich bidt
u Heer Ridder sepede Agriole / laet ons
dorch dese boerten staen laeten / en myn
Heer Palmerijn bragen wat hem so lan-
ge onthoudt herst van ons eerst te ver-
lossen / welch begheerte der Princesse
Palmerijn so heeft niet gehoopt en had-
de oft hy verbrock haer alle zijne abont-
ruere hande tijt af dat hy eerst upt Mal-
fade ghescheyden was / als oock te bir-
tupren die hem Missabelge gesept had-
de van zynen wonderbaerlichen vogel
oock alle de soptupnen van Trineus en-
de zijne broome seften / ende hoe dat
hy overmonnen hadde de dyp Wigt-
sche Princen met Orlodyn van Gala-
pe / verstoffende nochtans den To-
noep die hy gehouden hadde inde bad-
staopen om der Princessen wisse / als

De Historie van

als wel wetende dat de Vrouwen ghe-
meynlich gierich synde/sulche liberaci-
heyt van heure Wang niet gheerne en
hooren/ende als tander geselschap dese
Widerlijche seften van Trincus ver-
stonden/bedenfe hem veel grooter eeren
aen als van te hooren/maer noch toben
al/alsoe te koeten quamen dat hy den
zoone handen Kiepsen van Oupstlandt
was daer vanse genoech onder heur te
rouwen hadden / terwylen Trincus tot
Palmerin seide / mijn beminde Broe-
der/wie is dese Jonghe Jonckvrouwe die
soo groote kennisse aen De-vrouwe Lau-
rene antwoerden Palmerin Princeffe
van Duracen/daer ghy t'anderen tijde
sonder twijfel wel meer van hebt hoorde
sprecken/die inde leste uytrobinghe van
Duracen mede ghevanghen genomen
wordt / was int Hof handen grootten
Turck / alwaer De-vrouwe Agziol
was/en daer hebben se so familiere ken-
nisse ghehregghen en hielden hoorts so
veele koutinghen onder den anderen/
dat het laet worden / waeromme Pal-
merin tot Trincus seide: Mijn heer ic
denck dat De-vrouwe de Princeffen in
langhen tijt op gheen bedde gheslapen
en hebben. Ic bid u laet ons haer eens
wederom doen beproeben oft het ghe-
noechlicher in een roegeruste kamer te
rusten is/als opt gras oft inde spel ont-
ken/twelck Trincus gans niet en wep-
gerden/meynende zijn buert gheballen
te souden hebben Agziol te verghefel-
schappen / maer hy most de patientie
nemen om dat de twee Princeffen te
samen wilden slapen/overmits Larene
den Jonghen Hartoch van Pont wel
tot heure alderlieffsten verhooren had-
de / maer hoor als noch niet en wilde
toelaten / dat hy tot de leste conclusie
procedeerden/ende des smozghens op-
gheslaen zijnde / dielense wederom int
propoost van haer ghepasseerde for-
tuy-

nen/als Palmerin tot haer luyden afte-
samen vermaenden indien de sozuyne
my alsoo constacie warte ghebeest dat
ich niet en hadde ghebonden den Prin-
ce Trincus ende remedie om n luyden
te verloffen my dit verbloechte Wals-
de / hoorwaer in sulchen ghebal soude
ich hoor altoos adieu gheseyt hebben/
mijn Vaderlant met alle eeren / rijch-
dommen/Staten en de reste van vrien-
den / ende my ghegeven hebben op een
plaetse daer noyt menschen en conber-
seeren / want met wat bereyde soude
ich noyt weer in mijn land hebben mog-
ghen verschijnighen / maer ghy alder-
edelste Prince Olerike / en hebt ghy
gheen rechtbeerdighe oorsaechen ghe-
noech om u te beklagen over my die u
soo veelle quellinge ende verdriets heb-
be doen lijden : hoorwaer ja ghy ende
meer als rechtbeerdich / dan tot een re-
ken van recompensie van een partie ha-
dien/sal ic nae alle mijn vermogen mijn
beste doen/om u tot uwe princeffe te doe
ghenieten de schoone Jonckvrouwe die
u op dese werelt t'alderneefste is/ende en
sal so gheringhe binnen Constantino-
pelen niet ghekomen zijn / oft ich sal
mijne Ambassadeurs tot dien eynde aen
den Soudaen van Babilonien seynde.
Mijn heer antwoerden Olerike / ghy
hebt mi deur gratie in u geselschap ont-
fanghen/ende indien ich eenighen tijdt
mede ongeluckich gheweest ben/ iselhe-
noem ick seer geerne in patientie u ver-
sekerende op ghelooue van Prince/ dat
hy niet en weet hoe t soete smack die t
suyt niet beproeft en heest/ende in dese
ende diergelycke andere manieren ver-
haelden sy d'een den ander haer verlo-
pen tijt/haer van de verloffinge van alle
de gepasseerde perijckelen/verblijvende
als een peghelijck dencken mach/ende
gheen meerder begheerten hebbende/
als eens wederomme in hende Landen
te moghen gheraken / sonderlinghe
Palmerin

Palmerijn die op de selfste ure den schiltmecht van Dulach te post na den Coninck Mauleijn seynde met zijne brude-
ren / inde welke hy verhaelden alle
tghene hem erbaren was / under hy
absent van hem gheweest hadde / waer
van den Soudaen h'm Persen ende de
Coninck Abimar hem noch eens deels
oeradvetteert hadden / der halven hy
seer verblijt worden als hy hoorde dat
hem soo nae was den ghenen die hem
so veel diensten ghedaen hadde / seg-
ghende tot den Schiltmecht van Du-
lache (nae dat hy de Brieven ghelesen
hadde.) Doozwaer 'tsoude my tot al te
groote ondanckbaerheyt verwoeten mo-
ghen worden / indien ich den alder. edel-
ten Ridder Palmerijn niet te ghemoete
en trock besoecken. Daer om sult ghy
wederom tot hem keeren / ende hem
versekeren dat ic den seften dach naest-
comende aldaer te Malsade sal zijn het
welck hy noch also volbrachte / der halve
Palmerijn met alle zijn geselschap hem
een groote mijle weghs van t'Castel te
gemoet reet tot hy een brugge daer een
rivier onder deur passeert die t'Coninc-
rich van Nabor ende t'Plandt van
Malsade handen anderen schopt / ende
so verre als Palmerijn ende den Coninc
den anderen afzien konden / traden se
van hare peerden ende gingen mal-
tanderen te voet ontfelken als den Co-
ninck seide: Och alder baillanste Rid-
der Palmerijn / hoe sal ich opt moghen
holdoe de groote ende onwtsprikelyche
welcaden die mijn suster ende ich deur
uwe eenige middel ontfangen hebben.
Mijn Heer antwoorde Palmerijn / uwe
M^r. mach segghen t'ghene hem beliest
so ist nochtans hoor secker dat my deur
t'middel van uwe suster een onbergelde-
lyche goede fortune gebeurt is / te wete
de wederberghinghe van alle mijne
grooſte vijanden hier teghenwoordich.
God wilsse voortden bewaren hoor alle

ongheluck seide den Coninck ende we-
deromme te peerde gaende / redense ge-
lijcherhaant na t'Castel / alwaer den Co-
ninck Palmerijn brachten nae den ge-
nen die bi zijn juster niet genomen was
inde forme van een hont. Hier ben ich
mijn Heer antwoorde t'Ermeys / hem
de hant ruffende bereyt om mit t'inghe-
eren in alle de dienſten die uwe M^r. ge-
lieben sal my te ghebeden / tot kennisse
bande welcaden die ich in sulken ſtate
bande Princeſſe Zephire ontfangen
hebbe / de welke also groot en veel zijn
dat ich niet alle redenken my al mijn le-
ven lanch haren Dienaer ende Ridder
moet noemen. Ghy cont hare welcaden
soo hoog achten alst u gheheest ant-
woorde den Coninc / maer tis een seker
saecke dat sy ende ich sonder uwe hulpe
beyde ons leven souden verloopen heb-
ben / als den Verrader haren Hofmee-
ster ons des snachts meynen te over-
vallen / ende om dat de tafelen nu albe-
reets gedeckt waren / brachten se haer
propooste / ontrent tabontmael en ver-
beyden daer nae al ruffende den vol-
ghenden dach inden welken den Co-
ninck deur een van zijn volck gheseyt
wozt / dat de twee Heeren die hy achten
maer sinpele Ridders te zijn / Prinzen
waren bande Keyserdoninc van Gre-
cia ende Duyslant / ende de ander ses
te weten / den Coninck van Sparten /
den Hartoch van Pont / Eustace / Pri-
sol / Olerike ende Spart / alle Prinzen
en groote Heeren en de twee Jonckvrou-
wen Princeſſen / waeromme hy hy haer
gluck en seide. Mijn Heeren ende Me-
vrouwen / u sal door gratie en grote goe-
dertierenheyt gelicbe te excuſeren mij-
ne onwetenschap in tgene dat ich u niet
getracteert en hebbe als ulven hoogen
ſtate berepſcht / nochtans denck ic sulcx
te beteren niet de eere die ich u linden
hepe te bewijſen inde acht daghen die u
sal ghelieben noch alster te blijen / om

De Historie van

te verwachten mijne Ridderen die seer
toos arriveren sullen/ de welke / sepe
hp tot Palmerin/ van gheene mindere
couragie en zpn/ als die mijn suster nae
Griske gheleypden/ ende heb die her-
waerts doen comen/ op dat zp u ghelep-
den tot in u Landt om de byerse bande
menichte der Zee-roovers die op dese
Middelantische zee zijn. Zp en zpn niet
te refuseren antwoorde Palmerin/maer
neem die in dane aen van uwe liberale
Mr./de welke ich mede bidde my dese
gratie te willen doen ende Dulake be-
leenen met dit Eplant/ dat ich hem (be-
trouwende op uwe Mr. cortosie)gegeve
hebbe. Wa / mijn Heer Palmerin sepe
den Coninck/ niet alleene en beleen ich
hem daer mede/ maer maech hem daer
tegenwoordich af een by Heer ende op
dat hyt meerder mach doen bewoont
maechen/ende met volc bermenichful-
dighen/ soo sal ich deur alle mijne lande
doen wtroepen/ dat alle de gene die hier
indt Eplandt van Malfade woonach-
tich willen begheben/ wat mijn subiectie
sullen zpn/ ende bypicheyt van ghehol-
dene diensten genieten/ende boven dien
sal ich hem ten houwelijck gheben eene
van mijne Richte/ byouwe van een lant
dijst aent mijne gelegen/ twelch ic hem
alsoo beloe te houden by mijn Conin-
lijke Croone. Heer Coninc sepe Pal-
merin nae dien uwe Mr. liberaelheyt
haer tot daer toe ghelieft tot te sprepen
vant Eplant van Malfade ten profyte
van Dulake hy te verklaren/ so betrou-
ich dat also op de selbe/ dat ich uwe Mr.
mededozbe versoeken den naem van
de verbloekte Malfade geheel te wille
doen wtroeden/ ende ghebieden dat dit
Eplandt indient uwe Majest. alsoo be-
heft) vooz aen genoemt worde het Ep-
lant vande twee gelieken/om dat alhier
de twee alder getrouste Wiensers die de
liefde opt ghehadt heeft eerst pjne ende
moepden gheleken hebbe/ende daer nae

in groote vrentijde verheucht zjn. Dit
is meer als wel gesept antwoorden den
Coninc/ ende dier van nu vooz aen an-
ders heet/ die sal een Blasphemierder
gheacht worden/ met meer andere pro-
poosten die hp met Palmerin hielde/ de
welcken noch eenighe daghen met zjn
geselschap int Eplant verbeypden in alle
ghemeucheliche exercitien van taghen/
schermen/peerden pichen/en andere
eerliche tycoringhen/ om alsoo te be-
beypden de Ridder's banden Coninc by-
hondert int ghetal zijnde/ de welke soo
haest niet ghehomen en waren/ oft hp
namder hondert tot zjn gheleypdinghe
upt/ ende ghinc van Maulein oorlof
nemen/ die hem met zjn geselschap tot
aende haben wilde gheleypden/ altoet
Palmerin tot hem sepe / mijn Heer:
God wil my de gratie doen dat ich my
noch eens ter plaetse mach binden daer
ic verdiene de groote eere ende vele wel-
daden die uwe cortosie my heeft gelieft
te bewijst. Daer op den Coninck van
grooten royn niet en conde antwoorden/
dat hp deel meet hebbaest was ober
Palmerins schepdinghe als oft hp de
helft van zjn Coninckryc verlozen had-
de/ maer den anderen vooz den lesten
adieu de handen gekust hebbende/ende
den oorlofstussen haer allen genomen
zijnde/ ginc den Heere van Ghebe met
zjne ses kameraten twee schutknechte
ende twee Princessen met al haer ba-
gagie int schip van Muffabelijn/ en de
hondert Ridder's in een andere/ twelck
Palmerin tot dien eynde hadde doen
toerusten/ van sulcken geluchigen vooz-
wint gebude wordende/ dat den Coninc
en Dulake (die opt lant gebleve war en
haer terfont tot het ghesicht verlozen.

Hoe Palmerin ende zijne came-
raten Ptolomeus op Zee ontmoeten,
ende vande blyde willecomste die sy
binnen Constantinopelen ontfingen.

Dij

Cap. Cxxix.

Dape daghen lanck hoeren onse
boosfepde Ridderen sonder eeni-
ge avontuere te ontmoete/ maer
aenden vierde dach als den blon-
den Phebus zinen doozlichtrigen wa-
ghen dede loopen over de heerlijche
zand Doms Neptunus / ligghende on-
der het Orientaelsche Rijck / fadt Pal-
merijn te ghebal boven opt achterfchip/
ende wort ontwaer een groote Carrac-
he met vollen zeyle / soo nae tot hem
aencomen dat hy aende blagghen ken-
den dat het Turcken waren / waerom
hy met luyder stemme riep : Inde wa-
penen mijn vrienden / inde wapenen/
welck soo wel zyne Cammeraten als
de hondert Ridders van Mauserpi (die
het Schip oec ontwaer geworden wa-
ren) terstont opden overloop dede com-
men/ berept ont de handen te roeren/ en
clampien met hare twee Schepen de
Turcksche Carracke aen beyde de syde/
Daer van haer de Turcken (die heer-
lich int ghetal waren/ behalven haeren
Capitein Ptolomeus) niet en verschie-
ten/ maer ontfinghen met sulcken con-
ragie de andere Boosfche Ridderen/
datse ter eerste aencormste vijf van de
felve nae den grond seynben/ terwyl
Palmerijn (gheholcht wordende van
Cameus ende Feisol) in zyns bynden
Schip sprongh/roepende: Ich sweer u
dat ich den doot van dese edele Solda-
ten sal weeten/ ende maechten onder
haer bypen alsuldie rupinfract / datter
bele mette neus om leeghe dede vallen/
daer van haer de Turcken breechten
met een wonderbaerlich groemoedich
herte/ want als den Coninc van Spar-
ten/ met den Hertoch van Pont/ Eustace/
Olerike ende Spart hare drie ander
Cammeraten te hulpe quamen / wor-
den welck van Ptolomeus alsoo ver-
niekt/ dat hy bedwongen wort hem met
zinen Ridders die hem noch reesfer-

den te salvere int Costeel vant boosfchyn
alwaerse terstont aenghesproken wor-
den banden Coninc van Sparten/ op
wiens helmer Ptolomeus (als half ver-
perdet zijnde van dat hy hem in sulcken
verjickel sacht) soo swaeren slacht dede/
dat den Coninc boos zijne vorten neder
viele/ ende int selfde ooghenblich ont-
fingh Spart een groote wondre van ee-
nen moosfchen Ridder/ welck Palmer-
ijn van gramfchap bykans zyn sinen
dede verliesen/ sonderlinghe om dat hy
mepnden den Coninc doot gheweest
te zyn/ segghende : Hy Edel Coninc
van Sparten ic sal u breeken/ ende be-
dechten hem met zynen schilt/ trachte-
rende den ghenen die Spart ghewont
hadde in eenen seer gheringhen tijt. In
sulcken manieren dat hy noyt wapenen
meer van doet en hadde/ ende groeten
Ptolomeus daer nae met twee slaghen
soo heuffelic dat hy op zyn knien in offe
vallen waer deit Palmerijn zyne schilt
quam te grijpen ende trock dien met
sulcken ghewelt / dat hy hem ronfom
wierp/ en hem de fclicken in zyne helm
los ruchten/ mepnende hem te doden/
maer Ptolomeus riep : Heer Ridder/ ic
bid u doet my gracie/ ic geef my geban-
gen/ aen welcke woorden Palmerijn he-
kennende wort en felde niet en verbaef-
de stemme tot zyn camerate die tegens
de neghen Turcken die noch reesferden
hochten : holt op mijn vriende/ holt op/
herbloet se de valsche fortunne die my
weiderom gebrocht heeft tot dit ongeluc
och Ptolomeus mijn alderheffte vriend
(seide hy hem omhelsende) hoe onber-
sichtelijck heb ich u bevochten: Ist mo-
gelich datter onder de mensche permant
can zyn die my in quade fortunne ghe-
lijkt/ Ich en ben soo gheringhe niet wt
deene/ oft ich ellendighe creamere valle
weiderom in dandere. Booswaer mijn
vriend/ in dien ic u gedoot hadde/ so sou-
de ich u selfs over mijn eyghen lichaem

Ee 4 ghe-

De Historie van

ghebrooken hebben/ wilt daerom dese
saute vergheben mijn beminde Prolo-
meus/ wien vriende Palmerin die ghy
hier hoor u ziet/ veel meer ghequelt wor-
den deur 'tghene hy u mis daen heeft/
als oft hy de beste Provincie van Grie-
ken lant verloopen hadde. Ken welcke
woorden Prolemeus ooc verstonde dat
het Palmerin was/ die hem onder zyne
macht hadde/ waer deur hy met sulche
blipschap omhanghen worden/ dat hy
soo om de haestighe beweginghe van-
dien/ als deur de swachtheit veroorzaect
van 'tverlies: ijs bloets geheel wt zyn
seluen neder seegh/ inde armen van zy-
nen vriend Palmerin/ de welcke meyn-
den dat Prolemeus den geest ghegeven
hadde/ waeromme hem de trauen wt
de ooghen borsten/ ende bestonde jam-
merlijck te klagghen/ segghende. Och
mijn Godt/ most den geen en aen mijn
hant sterben die ich beminden niet een
so perfecte vrientschap. O Heer God al-
machtich en waren alle de voozgaende
quellingen ende verdoetē niet genoegh
om te versadigen mijn ongeluckicheyt/
moest ich daer toe noch in een eeuwige
kragtinghe der conscientie ballen van
mijnen vriend mis daen te hebben/ ten-
tijde als ich tmeeste in gerusticheyt des
geestes meyn den te geraecken/ ende ter
wijlen hy dese droevige clachte noch de-
de/ quam daer ooc hy den Ridder Tri-
neus die de selve hielp vermeerderē: seg-
gende: O eeuwige God/ en laet doch niet
toe dat desen Ridder (die hem noch sal
moghen imploeren inde versterkinghe
van u lof) aldus miserabelijck sterbe.
Hierentussche spreide Prolemeus zyne
geesten wederom tot hoor alle die leden
en seide (na dat hy eenen swaeren suich-
ghedaen hadde). O salichmaecker der
werelt/ hoe groot is uwe gracie van dat
ghy my huyden wederom daen verkrif-
gen hebt mijne tme aldergrootste vrien-
den. Waer ist oock niet eenen droom/

comt hy mij vrien den/ en doet idoe
helmen af/ op dat ic de waerheyt mach
bekennen/ volghen welcke begeerte de
twee princen en stont de rasketten gut-
terden/ ende ghlagghen heuren vriendt
Prolemeus niet sulcken affectie wille-
com herten/ dat nopt Vader oft moeder
haer verhooren kint met meerder tepe-
sien van vrientschap conde cacefiere/
als dese drie Cammerieren den anderen
beben. Palmerin viel voor hem op de
kinnen en rusten hem zyne handen/ seg-
gende: Prolemeus mijn beminde vriend
ich en sal niet van hier opstaen / tot dat
ghy mijne misdaden uwaerts geschiet
verghen salt hebbe/ ende Prolemeus
zyne aldergrootsten Cammerier in al-
sulcken ootmoedige staete ziende/ kreech
de trauen van medelijden in d'ooghen/
ende dede zyn beste om hem op te hel-
pen. Niet teghenstaende/ dat hy ghe-
wont was/ segghende: Och Palmerin
mijn vriend/ en wilt doch om geene ber-
giffenisse bidden/ want ich u meerder
mis daen heb als ghy my doet/maer dat
ter geschiet is/ is onbetende ghebeert/
daerom en wilt doch niet meer badroef-
heyt spreken/ want ich sech in u pre-
sentie alsucke vrechde/ dat alle de pij-
nen/ misforten ende moeyten hier benes-
fens by my gheleden al nu ganstelijck
bergeten zyn/ ende hier niet verbode hy
zine wonden/ en seide hem inde Camer
van de prinsesse Agriole/ die hem niet
een cūf he ooc willecom hiere/ seggende:
mijn vriend Prolemeus daer en refter
den niemant aen tghelheele gheselschap
als ghy: Siet hier Colmelie die hoor
twee maenden by mijn Heer Palmerin
wederom gebonden is worden. Mijn
Colmelike seide Prolemeus/ hertelijche
willerom moet ghy zyn/ en daer na ver-
haelde hy (opt verzoek van de prinsesse)
alle zijne tegenspoeden en avontueren/
ghelyc ghy hier beben hebt mogen ver-
staen. Op mijn gelobe mijn gheeroutwe
vriend

biens/antwoorden Palmerin/hooren/ de zijne gelede ne armoede/ indien ghy moeyte gehad hebt/inder dat wy vanden anderen gheschieden zijn / soo ghe- looft oec byplich datter niemant onder alle dit gheselschap behouden en ran worde die in de selve tijt in ruste geweest is / maer op dat ghy oock menicht ver- staen mijn brennde Ptolomeus een deel van mijn gheluck om niet altydt met de memoerie van ongeluck gequelt te worden / soo weet dat ich mijn Vader en Worder ghehouden hebbe / welcke e zijn Florentius Coninck van Marebo- nien / en Brian eenighe dochter van den Keijser van Constantinopelen. Op goeder trouwen mijn Heer sepde Pto- lomeus / mijn herte oordcelten altoos dat ghy van Coninckelicken stamme ghe- spooten waert / tot meerder vereringhe vande welcke ich u bidde my de libe- raetheit te willen betonsen / en des Rid- ders die u volck gevangen hebben by- schept gheben. Ptolomeus antwoorde/ Palmerin en bidt my niet / maer gebiet my u begeerte / en op staende boet liet hy de Turckse Ridder by hem bren- gen / en sepde: Wyl den sal gelieven my tercuseeren want ghene misdaen is als outweten geschiet hadde / ende ter liefde van uwe Capiteyn Ptolomeus stel ich u alle wederom in uwe boorgaede by- schept / mit den last alleen dat ghy niet my zult reysen tot binne Constantino- polen / om daer nae den Prince Oerike te geleiden / die moghelic wederom sal keeren tot by uwe Princeffe. Mijn Heer antwoorden sy / wy sullen u seer gheerne obedieren / als den ghenen die wy vanden anderen tijde vande meeste ghesa- bozifcerde des Soudaens gesien hebbe / wat aenlangt onse doode Cammeraten daer en is geen remedie toe / dat is een hazard vande soynne geweest / en booris hierna worden de schepen ontclamt / de welcke wy haren eersten werch zullen

laten volghen / om u daer en wisschen te verklaren / dat vier daghen na dat Pro- lomeus van Archidiane gheschiede was den Ambassadeur Mantette wederom arriberriden int Voss van zynen Heere den Soudaen van Babylonien / den wel- ken wel verstoort worden als hy hoor- den trefups vande Monarch van Per- sen / maer stelden hem wederom een weymich te vreden / als hy sach tghene hem Palmerin geschreven hadde / seg- ghenor: O. h edel Palmerin / indien ghy niet hadt gheweest in de stacht / ge booz Constantinopelen / so en soude my den noot niet gedronge hebben tot hulpe te versoeken de gene die te vermeint had- de mijne meeste vrienden te zyn / maer ter contraricten benunde (mijn Heer) sep- de Mantette. Ich heb oock eenen brief aen De-broulve. Het beliest my seer wel sepde den Soudaen / sy sal in dien te lesen haere ghewoonliche melancolie niet moghen vergeten / daerom gaet en brenghe haer boort / welck hy achter- volghden / ende als Archidiane den brief gelesen ende de ridderlyche septe in de wapenen van haren Palmerin verstaet hadde / ontfingh daerover alsulche by- schap in haren ghesel / daerom die niet volcomelic en soude mogen verklaren. en sepde tot de Ambassadeur Mantette / Ich sal u alle mijn leven danc wesen dat ghy my meumaren / ghyzoert hebt vanden genen daer van den naem een- welijck slozen sal / en daer na den brief wederom in de handt nemende / cussen- se die / en sepde. O. h edel schrift geschre- ven de handt vanden alderbeuchdelic- sten Ridder die hupde leeft / ghy sult be- waert worden onder mijne submeelen die ich taldermeest achte. Och gheluckige princeffe Zephyre / die by u hebt hee spiegel van alle ridderlicheit en schoon- heit. Och mijn eenige alderlicste sepde sy den brief cussende als oft haren Pal- merin gewest ware / soude wel also ge-
Ce 5 abusert

De Historie van

abuseert zijn van u by haer te verhoude
oft sullen de Sisters vanden Monarch
van Persen haer van uwe liefde mogen
beroemen / sy zijn seer schoon alsoemen
sepe: Maer men sepe mede / dat ich by
haer in schoonheyt noch niet te gelijke
en ben / ende hier met riepsse den Am-
bassadeur wederom by haer ende sepe.
Maucette / wat segdyder van / soude
Palmerin wel niet de prinsesse in Per-
sen blyphen. Reen Me-vrouwte ant-
woorden hy ick heb hem dicwils hoorde
segghen / dat hy in min als een Maent
betrepsen wilde: alsoo moet het ghe-
schieden souden de prinsesse ende veel eer
soe indient mogelijk is / ende om daer
niet wederom te comen tot onsen pro-
pooft / soo sult ghy weten dat de vaert
Palmerin alsoo ghelukkig was / dat hy
op eenen saterdach smorghens quam
inde Haven van Constantinspelen / bid-
dende al zijn geselschap geen gerucht te
wille doen maeken / met Trompetten /
trouwen ofte Schalmeppen / voor de we-
derkeeringhe van Colmelie / die hy niet
eene boot voor wt sependen om den Keys-
ser te veradverteren van zyne comste / en
den eerste die Colmelie int palteps / ont-
moeten / was zynen Vader Geerart / die
meuwelick eerste Hofmeester gemaecht
was vanden Coninch Florendos / voor
den welken hy zyn een linc op de eerde
stelden / seggende: Mijn Vader wie sou-
de opt ghemeynt hebben / dat u alsulcke
state vande soynne toeghesaert soude
zyn worden / ghelukkig sy den dach dat
ghy den prince Palmerin vout / en noch
gelukkiger desen / inden welken ic veel
blyder bootschappe al hier byenghe / als
daer opt ontfanghen is / als den Ouden
man zynen verlozen Soone in alsulcke
byeuchde voor hem sacht / weert hy omba-
gen met een onnatelike blyschap / en
omhelsden hem / segghende: Mijn soone
Colmelie / gelukkig moet u gearriveert
zyn / hebby nieuwers yet wat vernamē

van onsen Heere Palmerin. Vader ant-
woorden Colmelie / volcht my ende ghy
sult wonder hooren / ende hier met gin-
gense inde sale / alwaer den Keysser met
den prince Florendos ende vele andere
Heere beerdich stonde om na de kerche
te gaen: als Geerart tot zyne Majest.
sepe. Mijn Heer / siet hier mijn soone
Colmelie die eenen langhen tyt wt ge-
weest is om de prince Palmerin te soec-
ken. Ic denck dat hy uwe Me-
pet van hem sal weten te segghen / de gracie van
den alnogenden God wil het also laten
gheschieden sepe den Keysser / tertoghen
Colmelie hem te boeten biel / ende be-
stonde zyn reden aldus. Mijn Heer den
prince Palmerin effen inde Haven ghe-
arriveert met Trinius Soone vanden
Keysser van Duytslant / den ridder Pro-
lonius / de vyf princen die hy met uwt
Macedonie nam / en de twee prinsessen
van Engeland en van Duracé wenscht
uwe Me-
geluck ende salicheyt / en doet
u seer oormoedelic bidden / dat ghy hem
peerden ende haclienepen voor de Jos-
brouwen wilt sependen / op dat hy u de
handen mach comen cussen. Als den
Keysser ende Florendos dese woorden
hoorden / myndense van groote bewe-
ginge des blyschaps hare gecten te ge-
ben / en vergetende haren hoogen state /
gingense de schiltmecht omhelsen / hem
mede sepende nae de prinsessen ende
Joubrouwen / die noch in grooter bly-
schap waren als de princen lopende na
de Zee / heen te voert en vander te peert.
In sulcker voegen dat aler de peerde
die den Keysser sependen aldag comen
costen / de Haven geheel bedeckt was / so
vande edeluyde / Coopluyde / als boort
vande gheheele ghemeynte / maekende
sulcken getier van weuchde en blyschap
dat men meer als twee myle weghs in
ronde hoort conde / sonderlinge om de ar-
riveringē vā haren toecomende prince
palmerin / die in alle maniere hebbe wil
de dat

dat boozrijde soude den prince Trineus den welcken hierom van zijnen peerde trade soo haest als hy den Kerpser sach/ ende ginch dien de handen russen/ segghende: Mijn Heer God wil uwe Mr. alijt in boozspoedicheit booz gaen laten: alhter moechdy zien den genen om den welcken te soeken mijn Heer Palmerin soo veel mochten aenghehoepen heeft. Aen alsulken woorden zijne Mr. wel kenden / dat den ghenen die hem groeten/ den soone vanden Kerpser van Duytslant was / derhalven hy hem excuserden in deser manieren. Heer Trineus u sal gelieven de schult te legghen op mijnen hooghen ouderdom/ van dat ich niet van mijn peert getreden en ben om u tontfanghen/ maer gaet doch wederom oot te peerd sitren/ want het soude my een groote schande zyn/ dat ich te boet by my hadde gaen een soo hoogen Prince. En hier en tusschen ontfinghen Florendos en Briane hare soone Arismene den Coninck van Sparten/ ende Hermide Frisolmet sulche affectie / dat de Omstaanders nauwelijc en konden geloven igene datse sagen/ ende na dat boozs alle de princen de reberentis gedaen hadden/ ginch den Kerpser ontfanghen de twee Princessen / waeronder hem Agzicle in schoonheyt alle de vrouwen van Constantinopelen dochte te boven te ghaen/ segghende: Boozmaer Mr. vrouwe/ ic en verwonder my niet van dat den prince Trineus om uwent wille groote mochten en periculen geleden heeft/ aengesien uwe sonderlinghe gracie en excellentie coleure en forme/ de schoonste die ich noch opt gesien hebbe. Mijn Heer seide de Coninc van Sparten/ ten can anders niet zyn dat Mr. vrouwe ende de Princeffe van Durace desen moogen hare ongelyck bindende schoone aengesichten verstraet en verciere hebben met hare sonderlinghe bekeefde gracie/ om uwe Mr. eenen ghe-

luchigen dach te wenschen/ maer ic en denc niet datse eenen pegelijc met alsulche costele vertrooninghen souden willen groeten: sy soude moete seide den Kerpser/ want de schoonheyt en goede gracie is so oberbloedich in haer datse die niet en souden connen verbergen/ al wildese die boozpe mant besluypen. Mijn Heer antwoorde Laurene/ tghene van sulche facten in ons is (immers soo veel my aengaet) is seer clepue/ maer die excellentie schoonheyt ende sonderlinge goede gracie in ons aengesichte wilde sien/ die soude daer vā eest een spiegel moeten maeken / om daer in ghepzent te worden de figuren van Mr. vrouwen Briane/ Arismene ende Hermide. Hoe Mr. vrouwe antwoorde Briane / ris dan om niet ons ewen tijt te coften/ dat u twelfspreken soo gunstich is. Twelspreken en can my niet gunstich zyn Mr. vrouwe (seide Laurene) ten zy uwe coctosie my helpt niet hare wetenschap van tierlike woorden / niet om den tijdt te coften / maer om de waerheyt te segghen / inde volkommen prijnghe vande excellentie/ die een pegelijc in u doozluchich can zien dincen/ ende in dese ende diergelijche prooosten boechdense haer nae i Palley alwaerse de reste vanden dach boozs passeerden in alle ghemuchten en heerliche vancheten/ en des anderē daeghs veerdichden Palmerin zijnen Dwerch af om de niemmarc van haer hupder aler comstete brengen/aenden Kerpser vā Duytslant/ en d'infante Polimarde/ en daer nae ginch hy Frisoleenen bozliche dach wenschen/ tot hem seggende: Mijn Boeder/ Mr. vrouwe Briane heeft ons zinder onse wtroefinge rijcker gemaert met een suster/ ende de Princeffe Hermide my met twee zeben/ ende u met twee soonen gelijc ich wel denck dat u al veradberteer is/ maer ich bidt u laet onse gaen zien. Ich sal ontbieden/ antwoorde Frisol

Frisol

De Historie van

Frifol haere Doefter moeder die volgens zijn bevel op staende voer aldaer vrochten de twee jonge Princen / daer van den ouersten ghenaemt was Circeus / ende den jongsten Belcat / met het jonge Princefien Denife alle drie soo schoone kinderen / dat het scheen de naemere een sonderlinghe cracht aengheboepnt te hebben inde selve te foemere. Doozwaer heer Frifol / seide Palmearijn / indien mijn Suster also verblucht / so en behoeft het Conincrijck vooz geene erfgenaemen bezeeft te zijn : Wat twee op eenen mael beerdich te maken / en ist gheen tecken van goede Werkmeysters ? Wel mijn Broeder seide Frifol / wanneer hebby plasfier int haerten beftaen te nemen. Doozwaer ghelooft bypelyck indien de gheslachten naede uerfichheit bande werkinghe vernierderen / dat u Me. vrentwe Polmarde in sulcken gheval seer haest rijck van huyfghesin soude maechen / indien uwe couragie de hare maer conde ghelijcken / ende aldus verbeide de se Heeren ende jonghe Princen de wedercoemste handen yst die metten Werck vrentwe ghereden was naeden Keiser van Duytslandt / die aldoen binnen Weenen in Oostenrijck zijn Hof hielde.

Hoe den Hartoch van Meuse en den Grave van Redon in Assyrien geleiden / den Prince Olerike die aldaer gehylickt worden aende Prencesse Archidiane.

Cap. C. xxx.

Palmearin / Circeus ende Agrifole moesten meer als een maent binnen Constantinopolen verbeide / eer alle haere saecken beerdichonden worden om nae Duytslandt te reysen / gheduerende welken tijdt Palmearin den Prince Olerike vele teycken van grote vrientfchap bewese / ende

siende dat hoe langher hoe meer zijn Amozens begeren wiesfen / ginch ten lesten by hem ende seide : heer Olerike / hoewel dat het in mijn machte niet en is te moghen volboen de weldaden en diensten die ghy my bewesen hebt / oft te recompenfieren het minste deel bande quellinghe en moepen die ghy in mijn gheselschap en om mynēt wil hebt moeden verbragen / so ist nochtans dat ich niet en sal laten in vergheldinghe van sulcx te volbrengen alle r gene by my ten effect geboert ran worden / en den tot die eynde geresolheert / indiet u goet duert / met u in Assyrien te seyn den den Hartoch van Meuse / ende den Grabe van Ahebon tot Ambassadeurs aende Soudaen / soo wel vergheselschap dat den Monarch Misos hem daer ober niet en sal hebben te beclagen / en dit in geender manieren (Prince mijn beminde vrient) om dat my u gheselschap soude connen verdzieten oft dat ich den Soudaen bresse / maer om myne geloeft te houden van n alle hulp ende bystande te doen / om ten houwelijck te moghen verrijghen Me. vrouwe Archidiane / wiens schoonheyt ich uwe ghebachten geduerelijcken sie quellen. Mijn heer antwoorde de Prince Olerike / indien opt perfecte vrientfchap ghebonden is geweest int herte van eenen Prince / so en ran die nochtans niet te boven zijn gegaen d' uwe / want waer is opt een gelijcke vrientfchap gehoozt / dat een vrient breede ghemaect heeft met zijnen vrent / om de wille van een vrentdelinc ende contrarie van zijne wet / oft dat een alsulcken Prince als ghy zijt hem tot daertoe vernedert heeft / van booz zijn Cammerlaet inde wapene t' ontfangen den Sone van eenen simpelien Coninc van Arabien / niet alle en booz den selve verrijgde bypicheyt onder de Christenen / maer oock tot zijn profijt practiserende de aliance metten aldergrooesten Heere

Heere van gheheel Asia. Daerom sou-
det een alte groote ondanckbaerheyt zyn
(mijn Heer indien ich de teykenen van
uwe vrientſchap haeren boozganc niet
en liet hebben niet de aenmeininge van
deſe preſentatie in gebachteniſſe van de
warlike deſen Olerike hem alſoo aen u-
we weldaden verbonden bindt / dat hy
hem alijt ſal noemen ſlaede vande Prin-
te van Grieken. Als Palmerijn hem
albus tot de ſaerke gezint hoorde zyn/
dede hy hem in ghedachteniſſe van ha-
re vrientſchap vele rijcke preſenten en
berſach hem van alle ſaken tot de reſpe-
nadiſch en ſchreef deſe rijcke navolgende
Brieven als den dach ghehomen was
dat hy berreken ſoude.

Aenden Soudaen van Babylonien.

Altermachtichſte domineerder vā
gheheel Aſſerien/ indien de oer-
dientie diemen zyne Ouderen en
Waderlant ſchuldich is genoerch-
ſame oorzaken zyn om eenen dolen-
den Ridder wederom nae zyn Land te
heeren / ende alle uplandighe vrient-
ſchappe en ſaventen te verlaten/ ſo acht
ic dat uwe Mr. niet hremt en ſal duncte
mijn wederheringe vā Perſen in Con-
ſtantinopelen/ en en dat ich aldace deur
uwen Ambaſſadeur Manceite verſtaen
hebbe uwe boozmeiſte om u leger we-
derom te ſenden tegher s Conſtantino-
pelen/ en van ich u niet verſwyghen hoe
dat ich deur de gratie vanden opperſte
Conint der Coningen/ al nu te kennen
ghehomen ſp mijn Wader ende moeder
die alſo zyn/ dat deſtruerende Conſtan-
tinopelen/ ghy mede vermet ſont moe-
ten dien Palmerin die ghy hier te booz-
ren ſo affectueuſelijch bemint hebt/ als
daer van eenige erfghenaem wofende.

Maer indien uwe Mr. der halven ſo
veele ter heſde van uyt wil doen en ver-
gheten de waerke vanden overleden
Prince Garnezio ſo ſullen wy ende den

onſen ons alijt booz uwe bontghenoten
houden teghens alle uwe vanden/ uyt-
ghenomen de Chyſtenen. Dan indien
ghy uwe boozgenomen opinie immer es
wilt volghen / ſoo moeten wy ons ber-
woeren nae alle enſe machter. Ende al-
ſoo ich niet weerdich excuſs niet meer
en can verlaten mijn Land/ Vrienden
oſte Ouderen om te heeren in uwe Mr.
dienſte/ dient halven ſende ich uwe Mr.
wederom den Prince Olerike ſo cleech-
moedighen ende cozagienſen Ridder
als ich noch ghebonden heb in gheheel
Turckpen/ ſoo wel in u Palers als in
den Hobe vanden grooten Turck/ ende
vanden Soudaen van Perſen / ſoo dat
hy by uwe Mr. mijn plaetſe ſal mogen
verbullen / biddende dat ghy deur de
gunſte die ghy my toe droecht/ als ic in
uwe preſentie de Prince Amaron over-
won/ hem wilt ontfanghen booz uwen
zoone deur houwelijck van Me- vrou-
we Archidiane als den gheen en die t
weerdich is ende verdient indien oyt
Prince liefde van Jonck- vrouwe heſte
connen meriteren deur brecht oſte rid-
derliche ſeyten/ int twelck doende uwe
Mr. my ewelijck verbinden ſal/ tot te
bekenten iſſe van deſe weldaet.

Vwen bereyden vriendt Palmerin
van Oliveen.

Eenen anderen aen D'in-
fante van Aſſerien.

Aen u Me- vrouwe Archidiane
Dochter van den grooten Sou-
daen van Babylonien / wenscht
Palmerin van Olive uwen Ridder ge-
luck ende boozpoet / conſozijn van uwe
Heerlijcheit/ niet te kenne gebende dat
ich regentwoozdich aen uwe vader booz
Ambaſſadeurs gheſonden hebbe den
Hertoch van Meuse / ende den Grahe
van Hedon/ om te tracteren een ewel-
ghe peps en alliancie die u ſal believen
ſa vo

De Historie van

favorabel te zijn. **De vrouwe** / en heeft
 my goet ghedocht u door de selve Am-
 bassadours mede de sepde dese tegen-
 woordighe om u effectueelichen te
 bidden tot uwen Prince te willen ont-
 fanghen den Heere Oerike / verma-
 tende de Croone van Arabien / u ver-
 sekerende op ghelofte van Prince
De vrouwe / dat hy noyt ic Hof van
 den Soudaen en is gecomen / noch in
 den periculusen seyt regheus de Do-
 ders van Amaran geweest is / noch hem
 inde waere tempeesten der Zee gestelt
 heeft / om eenighe andere oorsachen
 als om deelachtich te moghen worden
 in uwe liefde / derhalven u wil ghelichen
De vrouwe gracie te doen / den ghenen
 die heel myn gebruyt heeft zijn biert n-
 te storten / ende hem in ontantijcke beele
 perichelen te stellen om uwent wille /
 als ich ghedaen heb inde handt aen de
 penne te steken / om te someren desen
 brief / ich weet wel dat uwe goede gracie
 sonderlinghe schoonheyt ende groote
 heerlichheyt den aldergrootsten Heere
 souden bereyffchen vande geheele we-
 relt / ende dat ich u selfs mijnen dien-
 ste beloofte hadde naede wederkeeringe
 van Constantinopolen. **Maer** uwen
 Palmerijn is bekent geworden vande
 ghene die so veel machts over hem heb-
 ben als uwe schoonheyt doet over den
 Prince Oerike / doch ben ich een Chri-
 sten / een vryemdelinch / ende maer ce-
 nen soone vanden kleinen Coninc van
 Macedonien / ende vande Dochter
 vanden Kijser van Griekenlandt / en
 vanden Vaden. **Ende** mijn Heer Oe-
 rike is van uwe wet / van uwe vrent-
 schap / vande vanden rijcken Coninc
 van Arabien / ende so ridderlijche Prin-
 ce als ich opt gesien heb / welch hy seer
 wel verhoont heeft in mijn presentie te-
 gens de Phrygiens / en op hondert an-
 dere plaatsen meer / soo dat ich huyden
 geen Prince ter werelt levende en weet

die beter een groote alliantie verbiert
 als hy / so verre die doot euecheit van
 herten en getrouwe liefde genicueert
 can worden. **Versekerende** **De**
vrouwe dat ich veel liever dapsent doo-
 den soude willen steruen / als u in dese
 saethe pement aen te pyffen de sulx
 ontweerdich soude zijn.

Ende soo haest als **Palmerin** dese
 brieuen toegesloten hadde / gaf hy
 se in handen vande Ambassadeurs / de
 welcke met vierhondert Jonghe griek-
 sche Ridderen int schip gingen dat booz-
 haet bereyde was / boorts gebolcht wor-
 dende vande hondert Ridderen van
 Maulerm / en vande Turcken die vande
 volck van Ptolomeus oberghhebleben
 waren. **Int** midden van de welcke gin-
 ghen den Prince Oerike met **Palme-
 rin** die met hem debeseerden van beele
 pysoosten / ende onder allen tot hem
 mede sepde : **Mijn** beminde vriendt / u
 sal noch seer wel ghedachtich zijn de
 overbellinghe die ons dede den Ant-
 merael Olmael / ende vresende dat u
 eene vergheelycke mochte geschien / heb
 ich tot u gaerde gheopvaneert de hon-
 deridriders die my den Coninc **Mau-
 lerin** met gaf / ende vierhondert vande
 aldercouragieusest Genen die ich heb
 moghen vinden / de welcke int schip
 vande Ambassadeurs zijn / u bidden-
 de my te willen excuseren in dien ich u
 niet en heb moghen gheuen eenen state
 als uwen edeldom bereyften : mijn Heer
 antwoorden den Prince Oerike (nau-
 welijck spreken runnende obermids
 de groote droefheyt duert schepden van
 zinnen vrient) **Maer** en is soo grooten
 Heere niet / hy sy wie hy sy / die hem niet
 te vreden stellen en soude niet den vrec-
 lijcken state ende gaerde die ghy my
 door uwe gracie ghegheuen hebt / daer
 door ich u alle mijn leventlanck gedach-
 tich sal zijn ende en waert niet alsoo dat
 de

de gheslunge vande liefde te seer over nū
dommerden / die nū niet en ure in ruste
en laet / omte gaeu dānen de ghene die
mijn herte onder aile Vrouwen in ver-
eeren heeft / ich soude gheer Arabien met
de Mahumetische Wer ghequiteert heb-
ben / om te blijven in u gheselschap / noch
tand en sal nū lant / noch vanden / noch
ghene andere saeken daer toe moghen
brēngen / dat ich nū nae aile mijn ver-
moghen niet en soude houden voor u ten
gheliefte werden Dienaer / tsm wat
plaats dat ich si / al so menschen u oock
alreos verschercken van mijnen wegen
seide Palmerijn / ende hier inde vanden
anderen oorlof ghewonen hebende dede
den Prince Olenke de segen optreken /
ende voeren met sulcken geluchgen ende
voorspoedigen wint / dat se sonder eenich
perijckel inde Haven ankererden daer
den Soudan sijn Hof hield / alwaer
voorts te Lande gēgēgen de vōghen
Ridders die noch resterden vande ghe-
ne die met Ptolomeus ghevoert hadden /
eene vande welcke de Prince Archidi-
ane te horte ginch volde / tot haer seggen-
de: De vrouwe uwer Ridder Ptolomeus
recomandert hem alderoetmoedelic-
ste in beste van uwe goede gracie / ende
sendt u desen Brief. Oock sijn teghen-
woordich alhier inde Haven ghearr-
vert / den Prince Olenke / ende de Am-
bassadeurs vande volianten Palmerijn
Prince van Grieken landt ende Mac-
donen / de welcke u oock seer coets sullen
comen s. Jutren. Als de Princeesse dese
riemaren verstonde / ende te hore haer
by Ptolomeus vande fortunē van Pal-
merijn gheschreven was ghesien hadde
werdte se a so behaagē dat se eenen lan-
ghen yde sonder spiken bleef staen / tot
dat heere droevicheit niet en en smayn
sicht bekonde dat te bersten / alse seide:
Erlan werde Fortunē / seer wel weet
ghy alle saeken te keeten alsoor u ghe-

liest / maer niet nae de begheerten ende
willen vande ghequide herten / sonder
linghe vande aldergroofter. O Palmer-
ijn / ghy zyt den eenighen persoon die
mijn hert ont kenniden. Och hoe ghe-
luckich mach heere de schoone Ptolome-
noene / vande dat se u heeft tot eenen Man-
naer / ende in sulcker veeghen dat de
schoonheid ende goede gracie van so
veele Jonckvrouwen die u kenndt heb-
ben noch de kinden vanden u ge-
presentert heeft om te kennē / om
en hebben mogen afheeren van uwe eer-
se affectie. Och elandighe Archidi-
ane ghewen die so veele Jonckvrouwen
ende kinden gheluch ghemact en
tot het einde van heere begheerten doer
comen heeft / vande de int stotinghe van
sijn bleet ende perijckel van sijn leven /
sal die oorsaeke sijn dat ghy altoos in
droevicheit leue moet. Ja hy voortwaer /
overmits hy nū met het geluck van een
ander d'alderongheluckighe geuicht
heeft die op aerden leeft / om dat mijn le-
ben altijd langhduren sal moeten vande
werckes van u o mijn kennide Dienaer /
die ich meer achte als alle de rijckden
des werelts. En teruyken de Princeesse
dese claginghe dede gēgen den Prince
Olenke en de Ambassadeurs den Sou-
dan de handen luffen / waer teghen se
van hem seer eertlick ontfangen worden
ende presenteerden hem den brief vanden
Prince Palmerijn de welcke hy op slaen-
de voert dede lesen / en daer op seide / dat
hy de salen sijn Heeren en sijn Dochter
voorzagen ende en haer daer nae uit-
woordt gheben / waer met heere de twee
ghesanten ende den Prince na heere Lo-
gament vertercken / ende den Soudan
het conferente adons van sijn He-
ren den volghenden dach verstaen heb-
bende / ontboodt sijn Dochter by hem
ende seide tot haer: Archidi-
ane mijn
vrouwen ende Heeren accorderen ende
raden

De Historie van

caden my dat ich my Palmerin tegen-
woordich Prince van gheheel Griecche
landt peps maecte / ende dat ich u ten
houtoelick ghebe aenden vermaerden
Heere Olerike. Daerom bedencht u
wat uwe meeninghe is / sonderlinghe
acht nemende op de Bruen van Pal-
merin/ daer inne hy hierom aen my seer
affectuenselijck gheschreven heeft/ ende
aen u oock somen my gesept heeft. Als
waer mijn Heer antwoorden sy / ziet
daer zijnen Wyf (die haer den Hertoch
van Mense int wighaen handen Sou-
daen den voozghaenden dach ouerghe-
levert hadde) ende nae diec u alsoo
belieft ende u Heeren selve dunct te
stecken tot het ghemeyne profijt ende
welbaert/soo en sal ich daer niet teghen
segghen. Van welcke consenteringhe
den Soudaen seer verblift woert / haer
antwoordende : ghact u dan toe rusten
mijn vriendinne/ want na den middach
sal ic u handen Prince in presentie van
den Ambassadeurs doen woutwen/der-
halven so voorts wederom in hare ka-
mer myn den te gaen/maer den prince
Olerike (die de ghelegentheyt den vooz-
ghaenden dach niet en hadde willen toe-
laten zijne alderlieffste aen te spreken)
quam haer tusschen weghen te gemoe-
te/ alwaer sy den anderen een groote
reuerentie dede/ ende ghebrynsden de
Prinresse vande aengebinghe des hou-
welicks niet te weten/tot hem segghen-
de: Na dat ich verstaen heb Prince O-
lerike soo wil ons uwe Cameraet Pal-
merin gheheel verlaten. De vrouwe
antwoorden den Prince/ dat hy u verla-
ten heeft / selve is gheschiet deur den
loop der sonne/ die hem veel gunstiger
is geweest als pemaent anders die huy-
de ter werelt leeft/niet so seer nochtans
dat hy deur de heerlijchede ende groote
eeren daer hy tegenwoordich in slozeert
uwe welvaden vergeet/want int schep-
den van hem seyde hy teghens my dat

hy hem alle zyn lede wden Godder noe-
men zoude : Godt wil hem daer vooz
bewaren van alle onghelucken seyde de
Prinresse in wat plaetsen dat hy ooc is/
ende ich soude in recompentie van dien
vooz hem so veel doen als vooz mijn ep-
ghen broeder/indien hy eenigen dienste
op my begheerden/om dat mijn hert al-
soo tot hem geaffectionneert is/ dat ich
van hem hebben sal een ewighe ghe-
dachtenisse. De vrouwe antwoorden
Olerike / om dat hy sulc vertrouwen in
uwe gunste / heeft hy my tot u ghesou-
den om uwe gracie van zynen weghen
oetmoedelijck te bidden hem hulpe te
willen verleenen inden peps die hy aen
uwen Vader versoecht/ende my in zyn
plaetse te ontfanghen in dienste/om in-
den welcken te beghinnen ich u op dese
ure presenter mijn hert/ welck zinder
dat ich te seerp ghingh om nae Con-
stantinopelen te varen / was tot nu toe
dat ic wederomme in uwe presentie ge-
comen ben/niet een ure rustens gehad
en heeft/ende soude sonder twyfel vooz
groote queuinghe lieben hebben moe-
ten verlaten/indient hem somtijts niet
vertroost en hadde inde gedachten van
uwe ghenade ende goedertierenheyt/
die my alleene wt droefheyt kan verlos-
sen/ ende den aldergeluchichsten maec-
ken die op aerden leeft. W hert ontfang
ich seer geerne te pande seyde de Prin-
resse/om den wille van alreken edelen
Godder ende liefde van u/en geef u met
ghelijcke affectie mijne te verzeghe vooz
een ewige getrouwicheyt met versoec-
kinge dat ghy my niet en wilt weygeren
een gelofte. Deen hyden God Jupiter
antwoorden hy al soudet oock mijn le-
ven kosten/daerom segt u belicste t is u
met meerder affectie geconsenteert als
ghy cont eyschen/ten sal soo swaer niet
zyn mijn alder lieffste seyde sy/ ghy hebt
my alleene beloofte dat ghy my als ic sal
willen sulc gheleghen tot binnen Con-
stanti-

Constantinopolen / en dat ick mach sien de
 schoone Polmarde ende het heertich hof
 van den Prince Palmerin in recompen-
 sie want welcke ick van dese ure af u sal
 wesen tot een onderdanighe vrouwe /
 ende ghy my tot een ghebiedende man /
 of den Prince als doen blijde worde / sel-
 ve sullen t alderbeste moge bekenmen de
 ghene die alsnoch de gratie van hare al-
 derhefften verwachtende zijn / ende in
 sulcker voeghen dat hy ver getende alle
 zijne quade fortunien met zijn Princesse
 een groote vreuchde door de ceremonien
 van cussen ende omhelvinghen ginch be-
 vestighen het nieuwe houwelijck / ende
 verrocken haer daer mede een pegelijck
 nae zijn logement / wes naeden noen dat
 haer de Princesse met haren staet Jos-
 vrouwen ende veele andere groote vrou-
 wen alle seer rijckelick toegemaect qua-
 men presenteren in de groote saele want
 Pallens / ende voor den Soudaen / den
 welcken oock voorts aldaer dede ont-
 bieden de Ambassadeurs van Palmerin
 tot haer segghende: Mijn vrienden ick
 verseecker u alsiu dat den mensch sot is
 die hem betrouwt op zijn eyghen meynin-
 ghe / ick dochte door mijn groote macht
 geheel Griekenlant te destrueren / maer
 ter contrarien heb ick aldaer mijn volck
 verlooren / oock was ick gheresolueert
 alstijt eenen grooten haet te draghen te-
 gens ulven Heere den Keyser / des niet
 temin wort ic alsiu bedwonge met hem
 peps te maeken / niet door crachte maer
 den machtighen Godt van daer boven
 heeft alsulche middelen ghestuert / dat ick
 daer door beweecht worde hem den vze-
 de te accorderen / die ick hem en zijne na-
 volgheren tegenwoordich by mijn Cro-
 ne toefeght en presentie van alle mijn
 Heeren / en met alsulche affectie alse aen
 my verfoert ulven Heere / en mijn bemin-
 den vrient Palmerin / om wiens goede
 fortunien ick my niet minder en verblij-
 de / als hy mijne eygen sone ware. Seer

machtige Monarch antwoorden den
 Hartoch van Meuse / alle de ghene die
 onsen Heere den Doorluchtighen Prince
 Palmerin kennen / zijn door zijn krauise
 beweecht worden hem alsulche affectie
 toe te dragen / als ulve Maj. verclaert
 in hem te bekenne in danckbaerheyt wat
 welcke my van zijner wege verseeck-
 ren / en boven dat hy ulve Maj. sal doen
 hulpe en bystant tegens alle hare vman-
 den / uptgenomen de Christenen. Ick en
 beger daer van anders geene versee-
 keringe antwoorden den Soudaen / als
 t ghene dat hy my gheschreven heeft / en
 om u te behooren dat ick hem eenen ge-
 trouwen vrient sal zijn / so zulle den Pri-
 nce Olerike en mijn dochter den anderen
 met trouwe beloven op dese ure / en alle
 de Heeren en Prince van mijne Coninc-
 rijcken den peps confirmeren / welc oock
 also geschieden / tot verblijdinge van een
 pegelijck sonderlinge vande twee gelie-
 ven die enige dagen daerna te hoop ge-
 geven worden met groote feest / op de
 welcke mede genoot worden de Ambas-
 sadeurs met de vier hondert Griecsche
 Ridderē / die Palmerin den Prince van
 Arabien mede gegeven had / gelijck ghy
 hier vooren gehooft hebt / die daerna
 alle te weten / soo wel sy als de Ambassa-
 deurs wederomme nae Constantinopo-
 len voeren / hebbende haere schepen ghe-
 laden met giften en presenten / so vande
 gene die Archidiaen aen Palmerin en
 Polmarde sendē / als van die haer den
 Soudaen ende den Prince Olerike ghe-
 schoncken hadden.

Hoe Palmerin, Trineus en Agrio-
 le vergeselschapt met veele Princen en
 andere groote Heeren, te VVeenē (nae
 den Keyser van Duytslant) reyden, al-
 waer met groote triumphen gehouden
 wōrdē de bruylofte vande Prince Tri-
 neus, en vande Princesse van Engelant

Ff

Het

Die Historie van

Het Cxxxj. Capittel.

Als den Prince Olerike en de Ambassadeurs van Griekenland veretrocke waren om na Affricen te reysen haesten Palmerin so seer als mogelijc de veretrock maechinge der saecken die hem op de reyse nae Egyptlant van nooden souden wesen. (Niet tegengstaende dat den ouden Keeser Aemilius hem alsulke reyse ontrade wilde) maer Palmerin beuerstieliden oec seer alle tgene hy hoorde van veretrock merende wat te richen. In sulcker voeghen dat hy vier dagen naet veretrock vanden voorschede Prince Olerike / en als hy den Coninck van Sparten en Afrinene zijn Coninginne (om wederom nae haer Land te trecken) eenen halve dach reysens by den Constantinopolen ghelepe gedaen hadde / hem byden Hartoch van Pont voechde en seyde: Hartoch mijn beminde vriend / my is seer wel gebachtich hoe dat ghy den grooten Turck het hooft af sloech / en seyt voerwaer vergeldinghe weerdich. Nu weet ghy seer wel wat de Princeesse Laurene voor een Jonckvrouwe is / want ghy hebt met haer gereysst te water en te lande / oec kent ghy haer goederen en heerlijchheden: Daerom bedenck u oft zy u tot een Hartoginne gebalt / beioede op gelobe van Prince / in sulcken gebal u daerinne alle mogelijche sabelen te bewijse. Mijn heer antwoorden den Hartoch / de vzeese van u moegelijc te vallen / is alleen de eenige oorsaecke dat ick tot hier toe wtghefelt hebbe u daer van aen te spreken / maer nadien wy door uwe gratie in dese termien gelaet zijn / so en sal ick u de waerheyt niet verswigen / maer sweer u op mijn gelobe mijn heer / dat dit eenighe warte is / waertoe mijn grootste hope al tijts gestrect heeft sinde dat ick kennisse van haer hebbe bestaen te krijge. Als genoech seyde Palmerin / en nam voort de saecke soe neersich byde hant / datse

des abouts in presentie vanden Keeser met den Coninck Florendos ende vele ander Princen en Heeren maekenderen in trouwe beloesden / en den volghenden morgen by den Ertzbischoep van Constantinopolen te hoop gegeven worden: byn dagen met welcke zy veretrocke om possessie te nemē van haer Hartochdom van Duracien / alwaer sy in groter ceten ontfangen / en alle de steden in min als een maent overgegeven worden in handen des Hartochs / die hy aldaer met zijne alderlieffte in vzeuchden sullen laten leven / om wederomme te keeren tot onsen Palmerin / den welcke (siende dat het meestendeel van zijne Cameraten alsiu versien waren) maecten hem twee dagen nae desselven Hartochs affschiedinge / op t neersich voorderen van Trineus ende Agriole met haer op den wech verghefelschap wordende van Spart van Bohemen / vanden Hartoch Eustace / van Ptolomeus / en van meer andere Heeren / en geleiden onder haer allen Frisol en Hernide zijn Princeesse tot in Ungarien / alwaer sy die verbliven lieten / doende daer nae so vele door hare neerstige dachreysen / dat se op eenen maenddach about vier mijlen van Weene logeerden. Van welcke plaetse sy den Keeser haere comste onthoden / die hy oock alberechts van Constantinopolen door den Ewerch Dhande verstaet hadde / maer wetede datse alsiu so nae waren / reedt hy haer des andere daechs de genoete / ontfangē met sulke blifschap dat die onmogelic soude zijn door woorden te verclaren. Trineus / Trineus mijn sone seyde hy den almachtige Godt wil gehengen u dat ick in toe comende tijt also grote vzeuchde door u mach ontfangen / als ick hier te voren dwoefheyt en verdriet geleden hebbe door uwe sotticheyt die ick u seer geerne vergebe / so om den wille van uwen Broeder Palmerin / als oec der liefde van Agriole / die t selve seer

wd

maerkerkeert: vooremaer mijn kinderen
 ich soude in een wonderlijche vrees ge-
 staen hebbe/indie ghy niet haest weder-
 omme gecomen en haet want den Co-
 ming van Dancarch siende dat ic mijn
 dochter zijnen onsten sone niet ten hou-
 welich geuen en wilde/ dede daer voor
 versoecken Gesonde Dochter vanden
 Coninck van Spanden/ die hem gheac-
 cordeert worden. Ende hebben de selve
 twee Coningen met hulpe vanden Co-
 ninck van Engelandt albereyts toe vastae
 te rusten een Leger / so te water als te
 Lande/ het aldermachtichste dat noch
 op den Rijn gepasseert is/ maer nu ik
 u lipden wederom sie in goede ghesont-
 heyt / en vrees ich niet veel meer haere
 drengementen/ hoe wel dat het dyp van
 de principaelste Potentaten van Chri-
 stenryck zijn. Mijn Heer antwoorden
 Palmerin en quelt u niet met haer vooz-
 neemsten / want ich hebbe goede hope
 met de gracie van Godt almachtich
 daeromte alsoo te wercken / dat binnen
 dyp Maenden alles gestilt ende te vze-
 den gestelt sal zyn/ sonder wtstortinghe
 van eenich bloet. Ic en twijfeler geen-
 sins oen antwoorden den Keyser / om
 dat ghy also gheluckich zyt gheweest in
 uwe meymingen te volbrengen / twelck
 seer wel geblecken is int wederberrij-
 ghen van mijnen Sone Crineus dien
 sijn duyfent vande beste Ridders van
 Christenryck nopt onderstaen en soude
 willen hebben te vanden / en volharder
 voort in haere propoosten / tot datse
 binnen Weenen quamen / alwaer de
 nieuwe aencomers noch niet veel meer
 der tepckenen van groote affectie vande
 Princesse en Tosvrouwen ontfanghen
 worden/alsoe vande Keyser en zijne He-
 ren willem geheeten waren worden.
 Och mijn vriende seide de Keyserinne/
 wie sal ich van u lipden het eerste on-
 helpen. Och Crineus mijn sone wat

grooter verdriet hebben my aengebuen
 sunder dat ghy nae Engelandt ver-
 seer wel mocht onsen Heere danck we-
 ten van dat hy u vermaert heeft in soo
 veel periculen/ en uwen Broeder Pal-
 merin van dat hy so ontalliche moeyten
 vooz u aengeluyt heeft. Mijn Doch-
 ter / seide sy tot de Princesse Agriole/
 hertelijche willem moet ghy zyn/ God
 wil u meerder gheluck toe senden / als
 ghy mijn sone tot eenen man sielt hebben
 dan hy u vergost heeft / terwijlen dien
 uwen Maniaer geweest is. En gedim-
 rende dese en dergelijche meer propooste
 die de Princken en Princesen int wille-
 com heeten metten anderen hielden/ wa-
 ren de oogen vande twee gelieven Pal-
 merin en Polinarde den anderen door
 tepckene van lieffelijche aenschouwinghe
 bejhoorende/ met wat goeder affectie sy
 de gepasseerde quade fortunien door de
 liefde patientelijc verdragen hadden/ en
 was Polinarde so rijckelijc toegerust en
 so dispoost geworden/ overmits de blit-
 schap daerse in geseft hadde sunder de
 arriveringe vande Overich/ datse selve
 te wesen een andere Juno/ verkiefende
 het kint Paris tot den ordelaer van hare
 schoone oft wellustich/ volgede haer
 moeder Venus. Nochtans vresende dat
 door al te groote carressen de voorgaende
 goede tractementen openbaer hadde mo-
 gen worden/ met sulcke gracie datse daer-
 met gecontenteert soude hebbe de alder-
 weestste vande Godt/ al haddet oec ge-
 weest Vulcanus/ Mars ofte Neptunus/
 en daerna gincse ontfanghe de Princesse
 Agriole/ tot haer seggede: Mijn Suster
 ich en ben niet verwondert dat uwe
 schoonheit en goede gratien met liefde
 hebbe comen doorloonde mijnne broeder/
 aengesie de excellenctheden vanden die
 also zyn/ datse zijnen diensie meriteren.
 Mevrouw antwoorden Agriole / in-
 dien de gheac die my inde jonckheit ge-
 leert

Die Historie van

leert hebben / *My* de weltdaet hadden ge-
daen / ende verciert met een vande sel-
den gesiene schoonheyden / die in schijne
oft te volcomenen wetenschap daermit
uw propoosten geregeert worden / om
met mijn heer cortonfelyck te hebben
mogen diviseren / als ghy nu eerst quam
besecken / in sulcken geval soude ic me-
de seggen / dat hy goede oorsaecke had-
de ghesat om ter liefde van my moesten
te doen en periculen te liden / maer alsin
beken ick nu also vol van imperfectien
te zyn / dat de liefde die hy my toezaecht
alleene spuyt npt zyn gratie en niet npt
mijn weerdicheyt. Ende hierentuschen
worden de Tafel bereyt / so datse weer-
dich waeren om de spijse te witten / als
Palmerin voor den kerser op de kinen
viel / segghende: *Mijn heer* ick bid uw
Majesteit my te willen verleen een
gratie die niemant schadelijck en sal
zyn. Staet op (antwoorden den kers-
ser) sy is u gheaccordeert. *Mijn heer*
seide hy / doet dan tegenwoordich te sa-
men trouwen mijn Broeder met de Prin-
cesse Agriole / op datse te hoop ghege-
ven worden eer den Hertoch van An-
cenne (die ick in mepingen ben nae En-
gelant te senden) vertreckt / ten eynde
hy den Coninck mach verseecken me-
de opde Bruijlost gheweest te zyn. Om
welck versoec de ceremonie vande trou-
winge op staende doet gheschieden / ter-
wijlen Palmerin de Princesse van Sa-
renbride handt nam / ende tot haer sey-
de: *Me vrouwe Brionnelle*: Ick heb
my alsin teghens u ghequiteert van
mijne gheloften als ick can betuyghen
niet de presentie van uwen Ptolomeus/
den welcken ick recommandeer in uw
goede gratie. *Mijn heer* antwoorden
Brionnelle / ick sal hem tracteren nae
alle mijn vermoghen / maer niet inder
manieren als ick wel wilde / om dat ick
sal moeten slaep inde Camer van Me-

vrouwe Polmarde draect bedde voor de
 Princesse Agriole oock albereets toe-
 gherust is / ende en waeren by haer
 dese woorden noch nauwelijcks ont ge-
 sproochen / oft Erincus hadde zijne
 saecken beschickt / ende seide tot den
 Keysers indiant u belicft mijn Heere / so
 sullen mijn Heer Palmerein ende mijn
 Suster Polmarde onschelijcx doen / he-
 gene ick met de Princesse van Engela
 volbracht hebbe / het welck den Keysers
 consenteerden / waeromme de blijtschap
 wederomme op nieuws begoft veel
 grooter te worden alse opt gedaen had-
 de / ende gingen daernaes sitten de twee
 Princen aen de eene zijde / ende de twee
 Princesen aen de andere / tot de welcke
 Palmerein seide:

Mer zouwe de aldergrootste begeer-
ten die ick noch ont ghehadt hebbe/ is
ghelueft van u te sien in desen teghen-
woordigen staete. Op mijn gelobe mijn
Heer/antwoorden Polinardena dat ick
bekennen can/ so machmen u noemen de
eerste hulpe vande Jonckvrouwen.

En spreckt alsoo niet De vrouwe
seyde Palmerin / want de Jonckvrou-
wen zjnt alleine die Ridders gratie doe
ende couragie gheven moghen / want
indien ick haer opt eenighe dienst ghe-
daen heb / het selve is gheschiedt door de
gedachtenisse van uwe schoonheit ende
deucht / ende in dese ende der gelijcke ma-
nieren beviscerden dese ghelieven te sa-
men / met sulcke gratie ende eerbachheit
dat de Grieken die niet Palmerin ghe-
comen waeren / haer niet minder en ver-
wonderden over Polimardes deucht-
lijke manieren / als over haere schoon-
heit / ende dat tot dat de Caselen opge-
nomen ende de tijdtvoertingen van dan-
sen ende andere recreation gheemidicht
waeren. Als doen leide Polimardes Agri-
ole in haer Camer ende Triurus Pal-
merin inde liue / alwaerse maer su-
en so

en so couden rusten / om de quellen de gedachten datse een peijdelich tot onrechtse vergeselschap waren / ende soo haest als den moighen ghecomen was ginch Palmerin den Keyser besoecken tot hem segghende: Mijn Heer u sal believen acht te nemen op den arheit ende moeten by mijn Hebe Ptolomeus aenghe- went in my te volgen op de wederfort- luinghe van mijn Heer Crimenus. Door- waer mijn soone antwoorden den Key- ser / hy meriteert groote recompensie / eyfcht voor hem het gheue u ghelieven sal / geeft hem dan wunchte Zyonielle tot een Princesse. Mijn Heer seide hy / maer sprack den Keyser oft zijt niet doen en wilde aengacnde van my / het belieft my seer wel. Wive Majesteit laet my daer niet ghelueerden seide Palmerin / ick salse wel haest bekeere indien se wep- gerich is / ende ginch tot dien eynde niet Crimenus voorts inde Camer vande Princesse / alwaer hy alberreys gedeet ende vreedich sach zyn / om wt te gaen. Wive vrouwe Agriole ende Polinarde / die hy vzaechde oft haer den voorgaen- den nacht eenighe bevreestheyt overco- men was / om datse des smorghens so vzaech op gestaen waren. Hoe mijn Heer seide Zyonielle acht ghy dat een- nich nachts poock / het sy wat het sy / soude moighen verbeeten so seloonne En- gheskens: Doorwaer ick gheloof veel eer dat de begeerte om de Saenten van het Paradys der liefde te sien / haer so vzaech gheluecht heeft. Ick sweer u op mijn geloobe seide Palmerin / dat de selbe ghedachten ons den gheheelen nacht slapen benomen hebben. Der- halven verclaer ick u teghentwoordich by en vzaek Wive vrouwe seide hy tot Agriole / overmits ick u in mijne bewa- ringe ghenomen hadde / soo dat ghy alsmu uwe offerhanden meucht presente- ren aenden gheuen daer u harte op dese

werelt de grootste devotie toe heeft noch menschen alsmu sien oft ick u bedrogghen hebbe / ende oft de heertind heyden en Staten van mijn Heer Crimenus niet grooter en zijn als ick u te hemmen ghe- gheven had. Op goeder trouwen ant- woorden de Princesse en had ick uwe woorden gheen geloobe gegheven / ick en soude also niet verlaten hebben mijne ouders ende vrienden / maer indien ick die daer mede misdaen heb / van alsde- he misdaet / sal ick seer qualich vergif- senisse comen crighen / wantse my laet en can berontwen. Zijt wel te vreden Wive vrouwe seide Palmerin / ick ho- pe alles binnen een maent met de gratie Godts in gheenscheit te stellen / ende nam hiermede Zyonielle byde handt / en leyden haer alleene aen den venster vande Camer / seggende: Mijn vrien- dine ick heb soo veele acuden Keyser te wegen gebzacht / dat hy u tot een vrou- we ghegeven heeft aen Ptolomeus dien ghy so gheweldich haet / daerom be- denckt u of hy oock ontfent sal worden. Mijn Heer antwoorden sy / ick heb u althits onderdanich gheweest / daerom soude het een sotheit zyn dat ick alsmu u gebot wepgherden mit gheue daer mijn eyghen begheerten toefrechen / maer ick en haet Ptolomeus soo seere niet oft ick wilde (behoudens mijne ere) hem wel seer gheerne helpen verlossen vande quellingen ende verlanginghen die ick hondert mael op eenen dach in zyn ooghe kan sporen / ende bedauche u seer oot- moedelic vande moeyten die ghy voor my ghenomen hebt / ende hier niet ginc- gense byden Keyser / alwaer Ptolomeus ende Zyonielle ghetrouwt worden / vermeerderende hoe langher hoe meer de begoste vzeiden. Ende op dat het al te langhe verbyden vande ambassa- deurs nae Wankirich ende nae En- ghelant te senden / dat het Keyserrijck niet

Die Historie van

niet schadelijc en woude vallen/ beuer-
sichten Palmerin het houwelijck van
Ermenis ende Agriole in sulcher voege/
datse den volgenden sonnendach te hoep
gegeven worden met de aldertriumph-
ste feestdienien soude hebben moghen
wenschen/ waerinne niet vergheten en
worden Comedien/ Tragedien/ dan-
singen monnieren/ ende andere eerlijc-
he gherechten diemen ghewoonlijck
is op de Bruijlofs Feesten van groote
Princen te houden/ oock gheschieden-
der veelc liberale geschencken/ ende veelc
toerneringhe ende sterckspeelen/ daer-
inne haer Palmerin ende Ermenis niet
en vermengden dooz de begheerte en
ghebedt des Keyfers/ soo dat daer van
den Hartoch van Napene/ Ptolomeus
ende Spart den prijs vercreghen/ ende
derhalven doozt geheel Duytslant ver-
maert worden/ sonderlinghe Spart die
wederomme nae Bohemen keerden by
zijn Wyfzouwe Cardoine/ de welcke
geene tijdinghe van hem vernomen en
hadde/ sinder dat hy vande Zeeroovers
gevangen was.

**Hoe Palmerin Ptolomeus Har-
toch van Saxon in Ambassaetschap
aenden Coninck van Vranckerijck son-
de, ende den Hartoch Eustace van My-
cene aenden Coninck van Enghelant,
ende vandé peys die met de selve Hee-
re getroffen worde.**

Het Cxxij. Capittel.

So Er dat Spart noch na Bremen
keerden/ worden Ptolomeus
man van Brionnelle Hartoch
van Saxon gecroont/ en daer
nae van Palmerin onderricht wesende
wat hy hadde te tracteren met den al-
derchrijstelijcksten Coninck van Vranc-
kerijck/ als oock met den middelste So-

ne vanden Lotwys genoomt (die alsoo i
de Hartoginne van Bourgouien getrou
hadde/ scheyden upt Wenen/ int gesel-
schap van eenen goeden hoop Ridders
en reisde seer neersich tot dat hy te On-
lon quam/ alwaer den Prince Lotwys so
haest zyne legatschap niet verstaen en
hadde/ oft hy gaf hem ter antwoort/
Ptolomeus mijn vrient hier bedorens
heb ick seer wel in Vranckerijck gekent
den edelen Ridder Palmerin dat het den
persone is die ick t'heeste plaspier doen
soude weshalven ick mijn Heer den Co-
ninck raden en versoeken sal met hem
peys te maken/ t welck Ptolomeus seer
goeden moet gaf om tot de begheerte van
zine legatie te sullen geraeken soo dat
hy hem voort na Parijs voerden by
den Coninck/ den welcken gelefen heb-
bende de brieven van zinen sone Pto-
lomeus mede gegeven en verstaen t ghe-
ne Palmerin aen hem versochte dat den
erich die tegens den Keyser onderneem
was tegens hem (als getrouit hebbende
de Princeesse Polinarde) geboert soude
moeten worden/ gaf alsulche antwoort.
Hartoch van Saxon mijn vrient my is
my is ghenoechsaem bekenit de deniche
ons Heeren/ gelijck my ooc ghenoechsaem
openbaer was doen hy in Vranckerijck
quam/ dat hy dooz de schoonheydt van
de vrouwe Polinarde vrochte/ maer en
wiste niet t ghene daerna gebeurt is/ en
op dat het dan niet en schijnt dat ick een
verstoringe inde Christelicheit wil maec-
ken/ soo sal ick hem zyn Vrouwe in vze-
den laeten. Niet tegenstaende datse
aen onsen outsten Sone belooft was/ be-
scheydende nochtans dat sonder eenige
uytvlucht tussche de eerste van onse toe-
comende Leven en Nichten houwelijck
getractert sal worden/ in plaetse van
hare voorgangers. Maer wat aenlangt
de Coningen van Spangien ende Enges-
lant/ die betweecht zyn worden om my
bystant

bystant te doen / daer vanden weet ich u niet te seggen voor dat mijne posten die ich aen haer sepiden sal wederomme gecomen zullen zijn. Mijn Heer antwoorden Ptolomeus / ich versker uwe Maj. in plaets van mijnen Heere (die uwe avancie altyds grootelijck gheestmeert heeft onder de Christen Princken) dat hy de voorsede bescheydene houwelyken visschen de toecommende Princken en Princeessen in geender manieren en sal tegenstaen / ende wat aenlangt de reste mijn Heer / vanden Coninck van Spanien en Engeland / die en geloofich niet dat hem sulken comen bestrijden / indien ghy hem u fauor wilt verleenen / ende weynich dagen hierna quamen de Posten uit Engeland en Spanie wederom vande welcke den Coninck de brieven so geringe niet ontfangen en gelefen en hadde / oft hy gaf Ptolomeus afscheyt nae zyn begeerte / om dat de selve Conincken (veradverteert zijnde vande wedercomste van Palmerijn en Crineus) haer van haere voornemste lichtelijck lieten ontraden sonderlinge den Coninck van Engeland / die hem een groote cere aengedaen te zijn bekenden / van dat den Kerser zyn Dochter ghetrouwt hadde. In sulcher voegen dat Ptolomeus wederomme by Palmerijn reysde na Weenen / alwaer hy in groote feest met zyn Princeesse te hoop ghegeven worde / ende met de selve haere blide inkomsten gingen doen inde Stede van haer Vertochedom / om also te verberden den tijdt dat Palmerijn wederom nae Constantino-polen soude reysen.

Ende hierentusschen hadde den Vertoech Eustace om ghelijcke vrede te handelen haben genomen in Engeland: den Coninc vant welcke albereets door zyn bespieders die hy in Nederlandt ende Duytslant liggen hadde te weten gecommen was / hoe dat Crineus zyne

Dochter ten houwelyck genomen hadde / de waer door zyne familie vā grantschap al versoet was / als hem den Vertoech zyn legaetschap verlaerden / soo dat hy hem daerop antwoorden. Ambassadeur mijn vriend / al ist dat uwen Heere Palmerijn ende den Prince Crineus niet een groote meere aengedaen hebben gelijck een pegelijck bewoest is / soo aenordere ich hem nochtans t'ghene hy versoekerde dat om niet te schouwen de vrede die althids den rijck te voeren ghetroehen behoort te worden / ende creisier haer vande misdoeninghe diese mijn Dochter aengedaen moghen hebben / als achtende sulcx gheschiet te zijn met haeren eyghen wille / ende bedanck den Prince dat hyse ten houwelyck genomen ende niet verstoeten en heeft / om dat hy hem soo licht veerdich volcheden.

Mijn Heer antwoorden den Vertoech / als uwe Maj. wel overdenckt het gene die vrouwe uwe dochter gedaen heeft so en sal hijt (behoudens de cere vā uwe Maj.) mogelijck niet achten / tot onbeschamtheit ofte indiscretie / want zy wel dochte dat het houwelyck door geene andere middelen te wege gebracht en soude hebben moghen worden / om de vrientschap tusschen u ende den Kerser / oock en heeft sy Crineus niet ghevolcht sonder voorgaende belofte van houwelyck / het welck hy oock heeft doen volbrachten met den alderheerlijcksten feest die opt een Coninc Dochter aengedaen is / ende al en waer sulcx gelofte oock niet gheschiet ghelvest / soo zijn hy ende mijn Heer Palmerijn alsoo beuchdelijcke Princken dat zy veel liever haer leven souden verliesen / als te ontvaren een Coninc Dochter / sonder dat sulcx gexalcen soude uit een goet eerlijck eynde. Verbetrouwen op haere denicht seyde de Coninc heeft na althids

Die Historie van

onthouden van Trineus ofte zijnen vader om dese saecke te vervolgen. Niet tegenslaende hem alle mijne Molonts niet goede redenen ter contrarien meden/maer wilt hem doch alsint volcomelijck verlyfelen haer lijden ghepasseerde fortynnen / nademael wy van dese saecke in propooste zijn / om welck verfoech hem den Hartoch verclaerden in wat manieren Palmerin zijn ouders te kennen gecomen was/ende hoe hy de betoelingen vant Casteel derstuen colomnen / ende vant Colant van Malsade te niet gheboren hadde / als oock voorts alle ghepasseerde Fortynnen / ghelijck ghy hierboven verstaet hebt/ sonder daer van pet te verswijgen/als de gebranche misse van Agriole in handen des groten Curier / die hy niet verclaren en wilde om geen doersaecke van quaet vermoede te geven op de eerlijckheit der Princesse/ende hadde den Hartoch alleer hy zijnen last openbaerden / aenden Coninc verfoecht / dat sulcx mede geschieden mochte in presentie vande Coninginne / soo dat sy niet haere Josvrouwen mede hoorde verrecken het discours van Palmerin/Trineus ende haer Dochter/ waerop sy (met schreyenden ooghen door vrechde ende medelijden) antwoorde / ick en hadde nouit ghedocht / dat mijn Dochter so onbeschaemt soude zijn geweest vant Hof des Conincs/haeren vader te verlaeten om in vreemde Landen te volgen de Ridderen die sy anders niet en kenden als door haere woorde/maer nu het alles tot een goet eynde gecomen is/vergeef ick haer seer geerne haere misdact/ en danck Godt almachtich van zijne grote gracie/ met meer andere propooste/ die sy met den anderen hielden / geduyrende: de welcke den Hartoch zijn ghesichte soo neerstich sloech op Sabijnde Dochter vanden Heeren van Sanseuge en michte vande Coninginne/ dat haere

schoonhys en gracieuse maniere hem deden vergeten den rou van zijnen vader die de werelt gelaten hadde sunder dat hy in Duytslant gewest was: In sulcker voeghen dat hy haer des anderen daechs ten hofwelck verfoecht aende Coninc die hem de selve niet en refuseerde/nae dat hy verstaen hadde wat plaetse den Hartoch onder de Prince van Griekenlant besat / niet de vrienst hy die hem Palmerin toedroegte / ende bede in wepinich dagen hierna haer met grote vrechde het hofwelck verfoech hem/ende conuutteden den Hartoch van Galles met eenen anderen Prince om Eustaceint weder heeren geselschap te houden / soo om den peps te bevestigen als om de Princesse te geleiden. Oock dede de Coninginne tot het vertrecken verdrich maechen twaelf Enghelesche Josvrouwen alle van grooten huse om haer Dochter te dienen / de welcke alle niet den Hartoch van Alverne na Weenen reysden/altwaer den Prince Palmerin den Ambassadeur ende de meide Princesse met haer geselschap een myle weechs luyten de stadt quam willecom hepten/ ende gheleiden haer voorts mit palpens altwaer haer een pghelijck seer eerlijck ontfinge/sonderlinge zijne liep. Mas den welcken oock op staende voet dede lesen de brieven vanden peps/ die voorts gepubliceert worden door de geheele stadt. In sulcker voegen/ dat alle Dinkwoonderen vanden seer veel groote buyten boeten/ en andere tepchenen van blijtschap deden.

Hoe Palmerin met Polinarde vā VVeenen vertrackē om nae Constantinopolen te reysen, alwaer hy naeden doot vanden ouden Remitius Keyser van Griekenlant ghecroont worde, ende hoe Polinarde haeren eersten Soone baerden.

Capittel

Het Cxxiii. Capittel.

In Prologus mit zijn lant
van Saren en den Ambassa-
deur mit Engeland wederom-
me gecomen waren/ sach Dal-
merijn het keiserrijck van Duytslant
in een gheruste vrede zyn/ ende nam ooz-
lof aenden keiser om zijn Princesse nae
Constantinopolen te brenghen/ tot sulcke
bedroefheit vande keiserinne ende
Polinarde sants Agnole/ dat noyt be-
dructer scheydinge tusschen Moeder en
Dochter en is ghesyn/ nochtans ver-
troosten haer den keiser ende Trineus
door het verhalen vande welbaet die sy
seiden de Christenheit te zullen geschie-
door dit homvelich met Palmerijn soo
seere/ dat seten lesten vanden anderen
goetlof namen met zulke weenende oo-
gen/ dat haer de traenen over de wan-
ghen liepen. Waernaer den keiser tot
Polinarde seide: Mijn dochter ic weet
seer wel dat ghy een groeten staet gaet
besitten/ maer veel meer verblijdt my
den hooghen ende heerlijchen naem van
Palmerijn van Olieven ulven man/ als
de ghedachten van dat ghy noch sult
moghen worden keiserinne vant ghe-
hele Griekische rijck/ adieu mijn doch-
ter zijdt altoos ghedachtich de dencht/
als oock de ghetrouwenheit die een
Vrouwe haeren man schuldich is/ als
Polinarde den keiser dese woorden
voor den lesten adieu hoorden spreken/
wort/e also verlongen met droefheit om
de scheydinghe en naemynliche liefde die
een kind tot zijn Vader schuldich is te
draeghen/ datse hem niet en woort en
conde antwoorden/ waerom Palme-
rijn zijne Man. de handen kusten/ Tri-
neus omhelsden/ en gebode daermit de
manli juyers datse voort soude jage de
rofbare ende welcke de Princesse Poli-
narde gebuyt worden/ die sy naet af-
scheyden van haere ouderen besoude te

vertroosten/ seggende: Me-vrouwe hoe
ghy langer alhier blijft hoe ghy oock
meerder verdriets sout scheppen int
scheyden/ maer int afwesen sal haer de
droefheit verminderen/ daerom laet ons
met blyschap na Constantinopolen rep-
se/ alwaer de ghene die u noch neyt ge-
sien en hebben meerder recreatie sullen
nemen in ulre conste/ als de duytsen
verdriets gehat hebben in u vertreck/ en
niet der geliche propoosten meer dede
Palmerijn zijn beste om haer in plaats
van droefheit in droefheit te stelle
tot datse quaemen int lant van Duga-
rien/ alwaer haer den Coninch Frisol
niet de principaelste van zyne Heeren
willecom hiet/ ende eerste stadt daerse
van zijn gebiet aenquammen/ ende seide
Palmerijn: Mijn broeder ick heb u Sus-
ter Polinarde wel der ven brenghen/ tot
in u Coninchrijck met die meyninghe/
nochtans so ghyse voor ulre alderliefte
wilt houden ghelijch ghy in Vranche-
rijck met de wapenen willet bewijzen/
dat ick haer in sulcken gheval zal ver-
dedigen tegens allen/ ende eenen pderen
voor mijne. En mijn Heer seide Frisol
hem omhelsende/ ghy wilt dan dat een
pgetich mijne soterne bekenit is/ ick
lid u laet ons dat laten vaeren/ ende
desaecken in de jonge jeucht gheschiet/
niet meer ghedachtich zyn/ maer op
mijn gheloofte ghelijch ghy den eer-
sten zijdt in alle knidderschap/ alsoo is
u oock toegeordonneert een Princesse die
ter Weerelt gheen gelick meer en heeft/
ende aldus te samen coudende ende rep-
sende quaemense ten lesten te Ulbe den
Stadt in Dugarien op de Dannghele-
gen alwaers haer scheyden/ ende bleef
Frisol in zijn Coninchrijck/ maer Dal-
merijn reysden voorts nae Grieken-
landt doende sulche neersticheit dat hy
in wormich dachten daernaer kinnen
Constantinopolen quam/ alwaer hy

ff 5

dy

De Historie van

dyse dagen daernaec de feest des hou-
welijer dede geschien / op de welke de
Grieken ende dwitsen in sulcker ma-
nieren om het eerste braveerden ende
Triumpherden / dat daer van zijn sal
een eeuwige memorie : soo om haere
seften van wapenen als om de groote
libertaelheyt vanden ouden Keyser / de
welcke zijne schatten open dede door ee-
nen pegelijcken vanden muysten tot den
meesten / ende om te veruoluen in den
hiernaec / ginch Polinarde int kinderbede
de liggen van eenen schoonen jonghen
Soone die Primaleon ghenoemt wor-
den weynich daghen naet welke den
vrienden Voghel van Palmerin eenen
epseijcken creet gaf / door dien dat den
ouden Kemicus groote blitschap re-
gende om den nieuwen soone van Poli-
narde / en zijne geest geheel geconsideert
siende / ober de goede Fortune van zij-
ne kinderen / vlooch door de doot (die
het einde is van deser weereelts soetheit)
nade hemelen latende het lichaem alhier
geert te wordē met een eijchke begrae-
fuisse by zijne nabolgeren / ende onder-
danen die benieffens Palmerin met gee-
ne biddingen oft smeekinghen den Co-
ninch Florendos daer toe bringen con-
den / dat hy wilde ontfangen de Keyser-
lijcke Croone : Maer antwoorden haer
nijn Vrienden / Godt en wil nimmer
meer toelaten datmen den genen die in
in vryicheyt gestelt mijn fame beuwaert/
ende het leven ghesaluet heeft / zijne
toebehoorende eeren ontnemende in die
toestelle / want indien deucht / autoritept
oft geluck te pinnen zijn die eenen Key-
ser behooren te doen verkiezen / soo beho-
ret Palmerin veel eer te zijn als ick / ick
soude u mogen verhalen zijn Coninck-
lijke aconste ende deuchdelijcke wer-
ken / zijne autoritept tot onder de on-
christenen de gheluckige voortganghen
van zijne voornemingen / daer van de

beleselen oft swaere volbrengingen niet
en hebben ghedient als tot meerder ver-
heffinghe van zijne Triumphen. Oock
soude ick u mogen roemen de Coningen
ende Princken die door zijn middel rege-
ren / ende segghen zijne vercreghene
victorien / het sy in gemeene sachten-
gen oft particuliere Campbechtighen
en waert niet dat het schijnen soude dat
alle alsulcke saecten door u veel eer
overnims gunste als om de waerheyt
hoorghebracht worden / maer alleen sal
ick u verseecken / ende sullet hierna
oock selfs moeten bekennen / dat al-
leene om den eenighen name van hen
Griekenlandt veel meerder sal ghe-
preest worden / als de voorgaende Key-
ser / en estimeringhe vanden de vrien-
de Keeren hebben moghen implanteren
met alle haere machten / ende wiste
den Coninck voorts so wel te persua-
den dat Palmerin op staende voet Key-
ser verclaert ende uptgeroepen worden
ende op den selsten dach voorts ghe-
croont nae de gewoontliche ceremoni-
en ende manieren / ende bleef Florendos
noch eenigen tijt met zijn soone heren-
de daernaec wederom in Macedonien
ende regeerden zijne onderdanen in gro-
te liefde ende rechtveerdige justitie hou-
dende altyt zijne posten op den wech om
te verstaen nieuwaren so vanden Key-
ser als van zijnen jongen nebe Primale-
on die hoe langer hoe meerder opwies
in sterckheit en schoonte.

Hoe den Prince Olerike ende

Archidiane op Zee verdwaelden, den-
kende in Constantinopelen te reysen
om te visiteren den Keyser Palmerin,
ende vande clachte die Archidiane
dede over haer quade Fortuyne, als
oock hoe haer Palmerin vonde.

Het Cxxxiiij, Capittel.

Door

Doe een vande voorgaende
Capittelen hebby mogen ver-
staen / hoe dat Olerike zijn
Princesse Archidiane beloofde
haer t'haerder geliefte te doen besoecke
den Keiser Palmerin / welke ghelofte
sy soo diep in hare fantasie prenten / dat
se drie maen den nae haere Wyplofte
in meeninghe was nae Constantinopo-
len te reysen / maer de gemeyne siechte
vande jonge Dochters (de welke is
datse voorts nae haere houwinge be-
vucht worden) dede haer verheyden
tot nae datse haer sone geboren hadde
en alsoen ginchse by den Soudaen / be-
gheerende van hem een gratie die hy
haer beloofden denckende dat het een-
ghelichtveerdige saecke soude zyn: mijn
Heer seide sy / u sal van ghelieven toe te
laeten / dat den Prince Olerike my ghe-
seischap houde tot in Constantinopelen
om te besoecken den Keiser Palmerin.
Mijn Dochter antwoorde haer Va-
der de reysen ter zee zyn seer periculens
ende dickwils worden de aldergrootste
Heeren verloreu doot schipbreckinge.
Niet te min naedient alken wille also
is: de Princesse dit consent verreegen
hadde / de dese teerusten twintich soo
Galeyen als schepen / het meestendeel
vande welke sy coek dede laden met
peerden / zijde tapeten / en andere rijck-
men om daer van present te doen aen
Palmerin en Polinarbe / en de reste met
Ridderen tot hare garde / Jofvrouwen
tot haren dienst ende voorts met alder-
hande precieuse meubelen denckende al-
so hare magnificente en heerlijchheyt te
betoonen int Hof des Keisers / het welck
nochtans heel anders gebeurde / om dat
de Fortynne (die nu mermeer in eenen
gedrungen state en blyft) ten tijde als
Olerike en Archidiane van haer meyn-
den te gancen / merst soverre haer ganc
veranderde / in sulker voege datse meyn-

den t'ende haers levens aldaer present
gewest te zyn / want alse met een seer
gheluchigen wint / tot op thien dach-
reysen nae by Constantinopelen ghe-
commen waren / begost haer de wint te
contrarieren / het onweder te verheffen /
de Zee geluyt te geven / ende de varen te
bloeden met grooter snellicheyt als de
swaluwe vliegheit / in sulker voeghen
datse in weynich tijds ses van haere
schepen te gronde sagen gaen / en de an-
deren upt haer ghesichte verloren / coek
hzech het groote schip daer sy in waren
ten lesten midden vanden andere / waer-
over Archidiane sulcken deerlijcken ge-
late bedreef (bevindende haer in al sul-
ken perijckel) dat het een erbermenisse
was haer te aenschouwen / ende soude
voorseecker verzoncken hebben sonder
de hulpe van een vande stuppluden /
die haer met hem salveerde in een boot-
gen / ende was desen Stupman soo ex-
baren op de Zee / en de neerslicheyt van
den Bootswan die haer lude aenstont
te kennen gaf / dattet een goede Prin-
cesse was die om den Keiser te comen
besoecken alle haer Volck op Zee ver-
oren hadde / welc coesaethe haerder com-
ste verstaen hebbende deden sy de Prin-
cesse. (Niet teghenstaende haeren voors-
gaenden quaden wille (logieren by een
denckdelijcke Coopmans weduwe / by
de welke haer Archidiane yet bestonde
te verblijden / om datse haer in secker-
heyt ende upt het perijckel des Wa-
ters noot bevonde / maer soo haest als
se ghedachtich worde haer teghenwors-
dighe armoede / ende van het groote
verlies van haeren Man. Den wel-
ken sy meynen om haerent wille het
leven verloren te hebben en conde haer
edel herte noch de presentie der Grie-
ken / die haer met grooten hoopen qua-
men versien niet betwaren van schep-
en / maer hielden sulke droevigen gelate
datse

De Historie van

datse veel tot niet haer te weenen be-
weechden seggende: och ellendige crea-
tuere hoe wel heb ick verdient gheene
my so ongeluckich overcommen te/ och
ghalick berabene. Alchidiane wat heeft
u anders beweecht u selven in dit pyn-
kel te stellen/ als een sotte begherte om
te comen in presentie eene daer van u
anders geene vertroostinghe ofte verlich-
tenisse te verwachten en staet als te
schemmen een groote Dreffnisse mit
menschen vande Meesterisse ende be-
sitterisse van syn herte 2 eplacp deuchde-
lijcken Prince Oerlic van uwen Doot
ben ick de eenige oorsaecke/ eplacp ende
dus sent nael eplacp / en behoorden ghy
naet te wesen mynen eenigen troost myn
eenich plaspier ende myn eenige vleuch-
de myn liefde altyt perfect ende getrou
tot my geweest is/ en had my die naet be-
horen te doen vergeten den gauen die my
alle syn leven niet dan strafheit bewes-
sen en heeft/ en die my alsoch niet en be-
maet als doot geberustheyt/ indient ge-
beurt dat ghyt pynkel outgaet myt/ welc
my bykans onghelooftelick is / soo hebt
ghy voozwaer goede redenen om my al-
tyt te haten: och ghy onsalige en is u niet
gedachtich de groote wylstortinghe des
bloets vanden mynen/ en behoorden u dat
niet in plaets van sulcke begherticheyt
om Constantynopol te sien van de selve
Stadt te maeken een groote verschrin-
kinge ende haete/ indien ick noch alleene
geleden hadde de straffe van myn groo-
te sotticheyt / maer eplacp de ghene die
daer van in geender maniere oorsaecke
en syn hebben mede moeten lyde de pla-
ge over myne indiscretie. Och edele Jof-
vrouw in plaetse van rinkelich ghout
te worden in recompensie vande dienste
die ghy my bewesen hebt/ syn u teere en
Delicatie lichamen een voetsel vande
visschen en Zee monisteren/ en ghy andere
Riddersen en Edelliden in plaetse van

saem en eere niet uwen Doot te behale/
zdy in ellendicheyt vergaen sonder dat
men van eenige maniere opt meer sal
hooren/ indient niet en geschiet in droef-
heyt en verdriet. Als de Conyns we-
der Archidiane aldus hoorden clage/ de-
se haer beste om haer te vertroosten/
seggende: Mr. vromen en mistroost u
also niet uwen mansal moghen (dooz
de gracie van Godt) noch uit leven sijn
en van uwe Jofvrouwen en Edelliden
dat is te vergeten dat ghy daeromme
weel daermit en suldt niet wederom
vander doot mogen verwachten wy an-
dere anme pntoten ende onoverstandighe
menschen moeten al de patientie hebbe/
al verliesen wy schoen mannen kinderē
en goederē en ghy die kannisse hebt van
den loop deses werelts / en dat wy alle
de quade fortunien en ellendicheyden
onderwoopen syn despereert: voozwaer
ten dinct my (sonder verbeteringe ge-
sproken) niet behoortich vooz een Prin-
cisse / den liepser is soo Liberalen ende
deuchdelijcken Prince als noch in dit
lant geregeert heeft hy sal u sonder twi-
vel so wel recompenseren dat ghy gheen
oorsaecke en zult hebben om u over hem
te berlagen/ ende wiste dese goede vrou-
we haer vooz so veel te segghen dat
syse een wemach te vreden stelden/ ende
haer in haer hups dede verberden noch
negen oft tynen dagen om te verwachtē
ofte eenighe van haer Schepen sonder
moghen overghebleven syn ende aldier
aencommen: maer als de Princesse sach
datse daer van in de selve tijdt niet de
aldergheringhsie menwarenen ver-
stonde / dedese vercoopen alle de cos-
tele ghesceenten van het cieraet haers
hoofts / vooz min ofte meerder/ als het
twaelfste deel van datse werdēt wae-
ren/ het welck nochtans soo beliep dat-
se daeromme costē vijf schoone Peer-
den / soo vooz haer als vooz haere
Weerdinne

Weerdinne ende haere twee Dochteren / ende voor den Bootsman die haer int het perijckel ghebroche hadde/doch veranderinge alle haer costelicheit in rouwlederen / ende verbroek met het gheselschap vande voors; vier personen op eenen manendach smorgens/ om naede staet van Constantinopole te reysen/ int welck boende sy langs een groot en dick bosch quamen dat maer ses myle vande selve staet ghelegen en was: alwoer de Princesse soo diep bestonde te dencken op haer ongheluck met de schacnte en armoede. Ende welcke sy haer voor den Kerser soude moeten presenteren datse int groter benaetheit van haer Peert meniden te vallen: Welck de Coomans Weduwe ontwaer worden / ende dede haer derhaeren vanden Heeren wach rijden / om het wes te moghen rusten bidden inde dichticheit der boomien vant sozeest / alwaer sy ontwaer worden een seer schoone en clare fonteyne/bride welc de Weduwe de Princesse (so swach zijnde datse haer niet langer over eynde houden en conde) dede nederfitten/ende nae dat de verslautheydt wederom overgegaen was/door eenige speerijen die haer de Dochters van haere Weerdinne gaben / baden die haer datse wederomme te peerde wilde gaen sitten. Elpac mijn Vriendinnen seide sy:moet ic die hier boozmaeds een groote Vrouwe pleech te zijn / my in alsulcken bedroefde armoede vinden voor den ghenen die tanderentide mijne groote heerlijckheyt seer wel ghesien heeft. Maer (antwoorden de Dochters) indien wy langer alhier blijven so stellen wy ons int perijckel vande wycede Beesten die in dit sozeest woenen.

Och oft Godt beliesde seide de Princesse dat albereets ene van die mynelendige li haem verslonden hadde. O doot die al te dichtwils comt roepen de

ghene daer van t leven noch notelheys / ende die u haten / waerom en comt ghy doch u officie niet bedienem over de ghene die nae u verlangen? Ende wesenide in dese benaetheit gebeurden ter goeder advantage dat den Kerser Palmerijn (die op desen selste dach opde jachte gereden was) doort waerden van een Hert int Bosch verdwaelden / ende niet wetende om wege ende paden vant dien / vervolghden t beeste soo lange dat hy en zijn peert moede worden: weshalven hy rouwson sacht nae een bequame plaetse om te rusten / ende worde ten lesten ontwaer een cleyt voerweerschken / het welc hem tot opde Fonteyne leyde daer Archidione hare clachten dede / ende aldaer gearriveert zijnde verwonderden hem seer van in sulcke plaetse te sien soo droevige gheselschap. Des niet te min gnick hy hem wassen ende drinckē aende watersprout aler hy remants pet wes vzaechden / waer door Archidiane hem te sien quam ende overmits een haestighe veranderinghe van quellinge in blijtschap also bevangen wort / datse gheheel int haer selven onder haer gheselschap neder viel / mijn Godt riep Palmerijn (dit siende) soude ich wel eertijts dese Vrouwe eenich leet aengedaen mogen hebben / aenghesien haer in mijne presentie soo haestige veranderinge bevanght / seght my mijn vriend seide hy tot de Bootsgefel/en kent ghyse niet/neen ich mijn Heer antwoorden den Stuyman: maer seer wel weet ich dat het is een seer groote Princesse die om den Kerser te comen besoeckē/verloren heeft haer volck en goederen. Voorwaer seide Palmerijn my dunck dat ichse meer gesie hebbe/maer en can niet gedachtich worden in wat plaetse/en haer schoon aengesicht en witte handekens/ noch beter en meerstiger aenschouwende seide hy in hem selfs soudet de Princesse Archidiane

Archidiane wel comen zijn/veent voor-
waer mijn Ambassadeurs hebben mi
geseyt datse aende Prince Olerike ghe-
hoort is / och wie is dese dan / weerdich
mijn Wiedonnen seide hy tot de jon-
ge Dochters / doet haestelyck op haer
aensicht yet wes frisch water / waer in
de Princeesse de coelte so geringe niet ge-
voelt en hadde oft sy bestonde te suchte
ende een weynich daerna haere sprake
wederom te crighen / segghende: Och
Heer Palmerin waerom belet ghy den
opganc der ziele van dese elendighe
Archidiane/dencht ghy dat hare schep-
dinge can gheschiet in behaechelijcker
tijt en plaetse/als int Lant ende in de armē
vanden genen die sy meer bemint heeft
als haer eegen selfs/ende vanden wele-
ken sy nochtans noyt geene andere cor-
topsie en heeft moghen ghenieten als
dese tegenwoordighe. Och mijn Wient
het is meer als waer dat ghy alhier in
uwe armen hout de sotte ende indiscrete
Archidiane/die om uwent wille verloo-
ren heeft Olerike haeren man (die haer
so getrouwelijck bemind) met vele rid-
deren Jongvrouwen/ en onschattelijcke
rijedonnen dat ick alles weynich ach-
te / uptghenomen den doot van mijnen
Heere/ wiens schade my niet wederom
opgericht en can worden. Me-vrouwe
antwoorden Palmerin ist mogelijk dat
ghy Archidiane sijdt de wijse Dochter
vanden Soudan van Babylonia/die
de eere ende Triumphe is van alle de
Princeessen van Turckien. Die selfste
ben ick mijn Heer (seyde sy) die u soo on-
matelijck seere beminne dat getrouwe-
hent des houwelijck noch vrees vaut pe-
rikel der Zee nach de straffe refusen
die ghy mi gedaen hebt soo wel in mijn
presentie als door anderen/niet en hebbe
comen aflicken van haer te stellen / in
dese beschacintheid om te besoecken u
hof/ ende de schoone Polmarde / maer

boven al om u noch eens te mogen sien/
tot welken eynde ick mede herinneret
overbrochte mijnen man die eslayc soo
ich gheloove verdoncken is / met een
groot deel van mine Jofvrouwen ende
ridderen/d'aiderschoonsten ende vrees-
sten die opt gesien mogen worden / als
oock soo vele costele ende excellentē
rijedonnen / datse bycans een keiser-
ryck weerdich waren. Overflindende
Zee (seyde den keiser Palmerin) indien
den Prince doot is door dese aventuere/
so en sal mijn hert noyt meer in vrech-
de comen leven: Och Me-vrouwe als
mi beken ick de groote liefde die ghy mi
toedraecht / om de welcke ick u hadde
dat ghy u yet wes wilt vertroosten / op
dat ten minsten van u twee den eenen
verlooren zijnde d'ander niet mede en
vergae: Dan en beclacht (bid ick u)
des Princen doot niet voor dat het tijdt
is/ want ick belobe u op mijn gheloove/
dat ick soo geringe niet in Constantinio-
polen en sal gecomen zijn/ oft ick sal hem
met alle heersticheyt doen soeken / ende
indien hy wederomme geboradan wort/
so heeft alle het ander verlies weynich
te beduyden/ want Godt sy gelooft wy
hebben middelen ghenoech om die we-
derom op te richten. Maer Eslayc Me-
vrouwe (seyde hy haer lussende / ende
mit medelijden schreyende) wat dencht
oft wat verdiensten hebbt doch in mi
mogen hem die weerdich zijn/het al-
dernijste deel vande moeyten ende ver-
drietelijckheden die ghy gedaen ende
gheleden hebt / in soo vele vreesen ende
verschrinkingen/ metouden hetsten en
arbeits des weechs/ voerwaer ick sou-
de al te seer gelastert mogen worden in-
dien ick niet u geene barmherticheyt en
hadde/ ende beloof/ende sweer u dat mi
my noyt meer croone en sal sien dzagen/
indien dese quade Fortunie tot uwaerts
neemt een droeffelijck eynde. Eslayc
Me-vrouwe

Mae-broutwe indien ick u hoor desen t'yt
 ongracieuſe ghelaten ghetoont hebbe/
 deniet dat de ſelve geſchiet zyn om u niet
 te bedrieghen / om dat ick alſdoen mijn
 herte alghelſt hadde inde machte van
 een andere die u beminnen ſal / als haer
 enghen Suſter / ſae maer mijn Vriendt
 (ſepde de Princeſſe) indien ghy in ulwe
 vrootlichhepden ende ammoreuſe cares-
 ſen haer eenich verſhael gedaen hebt vā
 mijn onbeſchaeinde ſtoeticheyt / wat
 falſe my van anders moghen achten/
 als een gemeyne Vrouw. Op mijn ge-
 loofde Mae-broutwe antwoorden den
 Kieſer / ic ſoude veel liever een van mij-
 ne te den verlooren hebben / dan verſeer-
 kert u byſpeijck / datſe ſoo wel van my
 als van anderen die in ulwen dienſte ge-
 weeft zyn / ghenoechſaem verſtaen heeft
 de eere ende weldaet die ghy my doet/
 doe ghy my vout in alſulcken ſtaete / als
 ick u nu ontmoet ben : het welck ick ſal
 rekenpenſeren oft in pijn ſterben / ende
 ſult oock veel beter van haer ontfangen
 worden als ghy niet en ineit / laet ons
 derhalven na Conſtantinopolen rijden/
 op dat ick u mach tractere als ulwe heer-
 lichheyt verepſcht. Kieſen wy van
 ſepde de Princeſſe naedient u gelieft my
 te ghebieden / ende wat aenlangt de ge-
 paſſeerde ſaccken / t'ſp van ulwe ſtrafh-
 ofte verontweerdighe die doen my u-
 we tegenwoordige liefde ende ootmoe-
 dieheyt gheheel vergeten / ende hiermet
 woudeſe opſtaen / maer en conde door
 groote ſwarchheyt niet vande plaetſe re-
 men / waerom haer Palmerin in zijne
 armen nam / ende hielp haer wederom
 te peerde niet hulpe vanden Stuyman/
 tot den welcken hy ſepde : mijn vrient en
 ghy goede oude Maeder met ulwe jonge
 Dochteren / comt alle niet nu / ende ghy
 ſult ſien oft ic weet te vergelde de moep-
 ten die deſe Princeſſe door my genomen
 heeft / en welcke woorden / ende ac-

voozgaende propoeſten ſp luden mere-
 ten / dat hy den kieſer was waeromme
 ſp op haer kuen bielen ende baden hem
 haer te willen vergeben / van datſe hem
 door onkoetſheyt ſulke eere niet aen-
 gedaen en hadden / als ſyne Kieſ. Maj.
 verepſchten. Mijn vrient en Vriendinne
 ſepde hy tis een geringe ſacclac / de We-
 rectijche eere / daerom volcht my ſon-
 der meer ceremonien te maechen / ende
 hier met redenſe den cleynē voetwech / ſo
 lange tot datſe aent eynde vant forreſt
 quamen / alwaer veel Ridderen / Jae-
 gers / en Boſchwaerden zyne Majes-
 teyt verwachten : tot de welcke hy ſep-
 de / hout op ulwe jachte / want ick allenre
 heb eenen veel precieuſeren vanch gedaē
 als ghy altesanien / waer van ſp groote-
 lix vermondert worden / groot verlan-
 gen hebbede om te wetē wie deſe Vrou-
 we was / die hy alſo groote eere aen de-
 de / van niemant en dorſtet hem vragen/
 uptgenomē den Hartoch van Byceme/
 die hy antwoorden : Euface mijn vrient/
 ſp is een ander als ghy denet / ghy moet
 u wapenen met alle ulwe Cammeraten/
 om te gaen ſoecken den Prince Olerike
 die op Zee verdwaelt is door den trin-
 pceſt. O almachtighe Godt ſepde den
 Hartoch wie heeft ulwe Majesteit deſe
 droevighe tijdinge gebracht : deſe Prin-
 ceſſe antwoorden den Kieſer die zyn
 Vrouw is / ende miraculouſelijck ont-
 comen upt het perijckel der ſchipbrekin-
 ghe door de hulpe van deſen Bootsman/
 ende aldus te ſamen contende quamen-
 ſeten leſten binnen Conſtantinopolen
 int Palleys / alwaer den Hartoch van
 Saren haer luden tot opde voozplaetſe
 te ghemoete quam om den Kieſer te
 ontfangen : den welcken tot hem ſepde/
 Ptolomeus en kent ghy ulwe Princeſſe
 Archidiane niet / den tijt is ghecomen/
 dat ghy gedachtich moct wesen de wel-
 daet datſe u door den arhepdt van des
 Snits

De Historie van

smits hanner bewaerden / ghebachtich
worden / mijn heer antwoorden Pto-
meus / ten sal my mijn leven niet verge-
ten maer ick en can niet gheloooven dat
zijt is / spist sonder twijfel seide de kei-
ser : helpt ghy ende den Hartoch van
Mycene haer want peert / en leyd haer
tot opde sacle terwyl ick de keiser-
inne hare conste gae te keimen gheven /
om welcke woorden Ptolomeus haer
in zijnen armen nam ende want peert
beurden / segghende : Me-vrouwe hoe
wel dat ick u sie ende in mijnen armen
hebbe so dunckt my nochtans dese sac-
ke maer een droomc. Heer Ptolomeus
antwoorden de Princesse ick ben de ghe-
ne selfs daer ghy aen twijfelt die (om te
volbrengen het ghene ghy noch die ghe-
ne die ick u niet ghegeven hebt niet upt-
rechten en cant) geraect ben in dese ar-
moede / openbaer maeckende mijn ely-
ne wijsheyt met een onwederoprichte-
lijck verlies / want mijn Heere Olerike
voorseker verloorde is indien ghy luy-
den mijn Heeren geene barmherticheyt
met my en hebt om hem wederomme
te soecken. Stelt u te vreden Me-vrou-
we seide Ptolomeus / ick hoop dat den
Prince noch int leven sal zijn / ende wat
aenlaught van zijne soecken / daermet
zult ghy bekennen dat ghy alsoo groote
machte hebt in dit hof als int Palley
van utwen Vader. Ende terwyl en sp als
dus tsamen spraccken / ginch Palmerin
by Polinarde tot haer segghende : Me-
vrouwe ick heb huyden dooz Fortune
int forseest ghebonden de Princesse Ar-
chidiane daer ick u te meer maelen van
verhaelt hebbe / Vrouwe vanden Prince
Olerike / die met my was als ick u te
Gent quam visiteere / ick bid u dat ghy
se cortonselijck wilt tracteren ghelijck
u seer wel geweest is / want zijt weerdich
is indient opt Vrouwe meriteerden.
Ick salt seer geerne doe met goeder her-

ten antwoorden Polinarde tot welken
eynde haer Palmerin byde hant nam en
ginch de Princesse te ghemoete / die hy
niet te tranen over haer vogen loopende
de keiserinne presenteerden / segghende :
ghy zult by Me-vrouwe blijven terwyl-
len ick mijn volck inworben stelde om u
wen mant te gaen soecken. Godt wil my
gratie verleenen antwoorden de Prin-
cesse dat hy wederomme mach ghevan-
den worden / maer ick heb vrese dat
mijne groote zonde het selve sullen belet-
ten. Me-vrouwe seide de keiserinne /
Godt is alsoo machtich en goederieren
om hem te salveeren / als hy gheweest is
om u het leven te bewaren. Clap seide
zy waerom en is hy alsin niet mede al-
hier noch tselve soude my t'aldergroot-
ste plaspier zijn dat my opt overcomen
mach : hy salder wel haest zijn (met de
gratie van Godt) antwoorden de kei-
serinne / daerom vertroost ende verblijdt
u Me-vrouwe ghelijck oft ghy in Assy-
rien waert / ende al ist dat dit palley
niet te ghelijcken en is by de heerlicheyt
vant hof van Babilonien / soo en hoop
ick nochtans niet dat ghy yet wes ghe-
breck sult hebben van al het ghene u ge-
lieven sal te eysschen. Me-vrouwe ant-
woorden Archidiane / ick weet wel uwe
cortosie en goederierenheyt seer groot
te zijn / als oock de ghene van mijn heer
den keiser / weshalven ick alhier ben
gecomen om de selve te genieten in mijn
groote ongeluck / het sal alles ten besten
comen / antwoorde de keiserinne : daer-
om bid ick doet wech dese rouclederen en
laet u anderen aendoen.

Ick en salse niet aflegghen indient u
belieft. Me-vrouwe seide sy / tot dat mijn
Heer wederom gebonden is / nochtans
wist haer de keiserinne met haer Jos-
vrouwen so wel te vertroosten dat haer
de droefheyt haers harten in een beter
veranderde / dan haer clederen betjoon-
den

den / int verbeypden vande quade ofte goede nieuwtwaren vanden Princken Olerike.

Hoe den Prince Olerike Wederom verloft word uytte handen vande Moren door de jonghe Ridderen die Palmerin op zee ghesonden hadde, ende vande vreuchde die tot hunder comste binaen Constantinopolé was.

Het Cxxv. Capittel.

So geringe als den Keyser vande Princeesse gheschieden was / zinch hy byden Vartoch van Mycene / ende Ptolomeus tot haer seggede datse terstont souden doe wapenen vijftich Ridderen / en die stellen in twee galonen / ende Colmelie / Bellekin / Sergil / Sone van Cardijn / en de twee Sonen van Esteban (die den Keyser alle cortelingh Ridder geslagen hadde) met dertich Soldaten in een andere / en om coyt te seggen hy dede wapenen ontrent vier hondert Man / en die stellen in acht lichte Schepen om opde zijden van Propontides ende Bosphori den Prince te gaen soecken. Oock suldy weten dat den selfsten dach als Archidiane vant perijckel des waters gesalheert worden / den Zeerover Alibarbanco nae Patolien werts upt was om te rooben / ende derhalven soo lange ghedreven wordt vanden wint / dat hy ten lesten quam ter plaetse daer vergaen was het Schip van Olerike / die hy van verre sach vliete op een kiste met Maertren / t welck zijn kostelijcke peiterien / en daerom natijlycke barmherticheyt met hem criggende dede hy hem vissche / als den Prince albereets so veel waters int ijs gheloopten was / dat hy daer aen meyniden te sterben / maer Alibarban-

co dede hem terstonts ontleeden ende so wel tracteren als zijn eygen persone / om dat hy hem so costelijck toegheerust sach / en alsulche rijcke waren bevont int cofser daer hy opiaech / want hy derhalven dachte dat het een groot eer moeste zijn. In sulker voegen dat hy een heerlijck ransoen van hem verhoopten te trecke / maer wort overmits zijne ghevaenichnisse noch meer verblift om dat Olerike hem selfs openbaerden so haest als hy hem boven zijne hope upt het perijckel des doots verloft sach seggede: O God almachtich hoe sal ick u ghenoechsaem comen bedancké van dat u gelieft heeft met uwe oogen der barmherticheyt aen te sien den noot vā uwe creatuere. Voorwaer alle mijn ander verlies soude my u licht zijn / indien ick wederomme vercriggen conde de Princeesse Archidiane. Och Me-vrouwe wat groter ongeluck wort ons toegeordineert doe wy ons op zee begaven. Och wat sal ick tegen uwe Vader segghen die my uwe persone so affectueuselijcken recommandeerden int schepden. Inder waerheyt ick sie geene middelē om my wederomme te presenterē in zijne presentie / also en doedp doch niet zeyde Alibarbāco (dese clachte hoorende) want hy Mahumet ick sal u den grooter Turck presenterē die des Soudaens dootelijcken vyant is / en zal van u hebben t'gheue ick van hem sal willen epfschen / ende meyniden derhalven wederomme nae Patolien te keeren so geringe als haer de Zee gestit hadde. Int welck doende / hy ontmoeten onse jonghe Ridderen by Palmerin uptghesonden / daer van hy noch een goede buyte dachte te trecken / maer t'gebeurden hem heel anders: want Bellekin wort terstonts aende blaggen kennende dat het Turcken waren / en seide tot zijne Cameraten: mijn vrienden my dunckt dat wy zijn inde hande van dese duivelsche

Og

Zeerpo

Die Historie van

Zeeroovers ende Maeren daerom heb
 ich u laet ons een verghelijck ons behoer
 doen/welck sy oock seer wel nagmaen/
 beveschtende so dapperlick t'schip van
 Albarbano / dat tegens zijnen danc
 Bellehijn niet zijne vier Cammeraten
 daer in quam / doende alsulke dootsla-
 ninge en bloetvergietinghe onder dese
 Zeeroovers / datter een opstinge om aen
 te sien was / welck Albarbano in een
 groote gramscap dede ontficken / waer-
 om hy met een furie Bellehijn quam aen
 vallen / om dat hem die een seer groote
 schade in zyn volck gedaen hadde / waer
 van hy hem meiden te wrecken / maer
 Bellehijn gaf hem so geweldigen slach
 op den helm / dat hy hem voor sijne
 voeten dede vallen / en niet noch een mi-
 dere dede hy t'hoof van hem inde Ze-
 rillege / waer door sy haer terstonts in zi-
 nen handen overgave / alle de reste / de
 welcke hy vraccheden ofter eenighe ghe-
 vangenen int schip waren. Niet als een
 mijn heer antwoorde sy / die wy onlanc
 leden op t'water hebben vinden drijven
 op een Riste met Coopmanschap van
 Belterre. Om welke woorden hy een
 verlaughen kreegh / om den selven ghe-
 vanghen te zien / der halven hy en Col-
 melie alle de overgeblevene Zeeroovers
 deden binden / ende gingen daerna inde
 Cameren / in eene vande welcke zy den
 Prince op een Matras vonden ligghen /
 soo seere verschiep want groot gherucht
 dat hy boven opt schip gheschoot hadde /
 dat hy haer niet een woort en ronde toe-
 spreecken / maer sy die hem keuden dede
 terstont hare helmen af en quamen hem
 omhelsen / seggende: O goddelicke goet-
 heit eculwelck moet ghy geloofst zijn / van
 wat ghy ons ten eersten hebt doen ondt-
 moeten den ghemeyn om wiens verlies
 geheel Griekenlant beroert was. Heer
 Oerike seiden sy / hertelick willecom
 moet ghy zijn. Och mijn vrienden (ant-

woorden hy) wie heeft u den last gegeve
 om my te soeken? Wie heeft doch den bo-
 de gheweest van mijn quade fortunie.
 Den Keyser seiden zy / is het te wete ge-
 come van u vrouwe Archidiane / die hy
 deur een goede fortunie ontnoet is ja-
 gende na 'thert. Myn vriende antwoorde
 den hy / mach ich nu betrouwen op uwe
 woorden: Ide-vrouwe isse int hof / jaer
 voerwaer antwoorde Bellehijn / en den
 Bootsman die haer gesalveert heeft / ooc
 aen de welcke den Keyser albereers so ve-
 le goederde gegeve heeft / dat hyder al de
 reste van zyn leue sal wel af come ware.
 Te bidde u dan seide de Prince dat al hy
 de zeilen doet optreke / om so haest doen
 lijck binnen Constantinopelen te comen /
 want mijn hert en sal niet verscherpt zijn
 tot dat ickse gesien hebbe / so groote vre-
 se heb ich voor contrarie van dat my
 deur u verscherpt is. Te en moet nemmer
 hamars meer aendoen ofte sweert vuer
 ren antwoorden Bellehijn: indien ic haer
 niet ghesproken en hebbe voor dat ick
 van daer schepden / ende sult binuen drie
 daghen de waerheyt van mijn segghen
 moeten bekennen / ende niet nemende het
 schip vanden Zeeroover Albarbano /
 voerense voort tot datse inde Haven van
 Constantinopelen quamen / alwaer se tot
 haerder aencomste so grooten gherucht
 maecten / niet trommen / sluyten / trom-
 petten en Corneten / datmen de geheele
 stadt over hoorde / waer door der vele
 derwaerts liep om te sien wat sulcken
 triumph bedupde / en onder andere mede
 een Ridder die de Galeacen heemende
 wort aende witte vlaggen / waerome hy
 terstont hy den Keyser liep seggende: Mijn
 heer / op dese ure hebben alhier anker
 genomen uwe jonge Ridderen die (so ick
 denck) den Prince gebonden hebben / ofte
 ten minsten een groten buyt vercrege / a-
 vernits t'grote gherucht dat sy gemaect
 hebben t'haerder aencomste niet trom-
 petten

petten en anders / van welcke niemant den Kieſer ſeer verlijt worde / en ginch ter ſtont byde Princeſſe Archidiane / tot haer ſeggende: verlijt u Mevrouw / ghy ſult wel haest verſceker worden van leven des Prince wive man / want de jon-ge Ridders zijn albereets wederom in de haven. Cis wel moegelijk mijn Heer antwoorden de Princeſſe: dat u volc hem gevonden oft refuge niemant van hem verſtae hebben / maer ic en can niet gelo-ven dat mijn alderlieſte levendich is / ſo lange als ic hem niet preſent en ſie / en hierentuffche quam de Ridders te lan- / de / en leyde den Prince in ſo grote pom- / pe of het gekweest ware de Kieſer in per- / ſone / de welcke ſy te peerde vande (veer- / dich om haer luyde te comen ontfange) op de voorplaetſe van zijn Palleyſ / al- / waer Oerlike hem de reberentie bede- / en ſeyde: Mijn Heer u gelue te hobe gaen- / de alle andere / is oofſaecte (ſomen my- / ſept) dat Mevrouw niet verlore en is / en heeft ooc gedaen dat ic mede verlost ſy / en haer come beſoecke hem. Daerom bidde ich u mijn Heere dat ghy my de- / waerhz niet en wilt bedecke / maer ſegge- / oft de ſalie alſo gelegd is / op dat ich wel- / haest woorts ſterve / of wederom volco- / me leve: mijn ſeer beminde vrient (ant- / woorde den Kieſer) mijn geluck (onder- / verbeteringe geſproke) en is daer van- / geene oofſalte / maer alleene de eenighe- / goedertierenheyt van Godt / die u hier- / nne ſo genadelijc geweeſt is / dat ic wel- / wilde dat hem geliefden u gelijche gez- / tie te doen inde openbaringhe van zijn- / heilige Evangelie / op dat ghy moecht af- / ſtaen doen vande ſuperſtitie en ſorternie- / des Alcorans / valſcheijch geinwenteert- / door den Logeniet Mahumet / en hem- / daernede nae Bellekijn ende Colnelie- / keerende ſeyde hy: Mijn vrienden / ich- / bedachte u van de moerten die ghy ge- / daen hebt en geve u luyde al ghene dat- / ghy die Scroovers ontnomen mocht

hebben. Doorwaer mijn Heer antwoor- / den Bellekijn na dat hy hem ootmoede- / lijch gedaecht hadde / ich en wilde niet- / zijn Heere vande beſte ſtadt van Grie- / keilant vooz beſe eerſte forſtigne / wel- / lie ſchijnt datſe ons int beghinſel heel- / heeft willen ſaboriferen. Daer op Pal- / merijn geen antwoort en gaf / om dat hy- / den Prince ſeer gheaffectioneert ſach / tot- / de viſiteringhe van zijn alderlieſte / ende leyden hem derhalven ter ſtont inde- / Camer van Archidiane / die hem quam- / ondfelen ſo geringe alſe hem outwaer- / worden / ende hieten den anderen ſo lief- / felijc willeron / dattet ſchreem dat haere- / ſielen haere lichamen verlaten woude- / hebben om te blieden int Paradijs / ende- / aldaer althies in deſe genuechte te leven. Van daerna als de blinſchay de ſpra- / ke plaets ghemaect hadde / quam den- / Prince de Kieſerinne groeten / ende een- / kape op de aerde hebbende / ſeyde hy tot- / haer: Mevrouw u ſal believe door uwe- / cortofie te verdzagen mijn imperſectie- / van dat ich u vooz eerſt de reberentie- / niet gedaen en heb / mijn herte was ſoo- / benaut inde abſentie van mijn Prin- / ce / ende wordt daer door alſo verlijt in- / haere preſentie / dat ich op gene ſaechen- / en docht als op de tegewoordige vrent- / de / ende uwe Maſeſtept (ſeyde hy tot- / den Kieſer) ſal oock gelieven my te er- / ciferen / om dat ich ſoo verandert van- / ſinnen was / als ich op de voorplaetſe tot- / u gheſprooken heb / dat indien my ge- / mandt van eene ſaech ghevraecht had- / de / ich op de ander gheantwoort ſou- / hebben / alſo ſeer was ich verlangende- / om wederom te ſien mijn beminde Ar- / chidiane / die hierentuffchen in haer ſel- / ven ſeyde: Verbzietinge quellinghen- / ende ghy ghedachten van de gheleden- / ſchaden ende onghelucken / die niet en- / dient als om de Perſonen te ſpramife- / ren / gaet alſa gheluckelich int mijn- / herte / naedien ich ſie den ghenen

daer alle mijn gheluck ende vrechde
aenhanght / ende haer daermet weder-
omme na Olerike herde seydese: Doo-
waer mijn Alderliefste ich hadde alsul-
ke vrese van u niet meer te sien dat my-
nen Gheest niet gherusten en coudt / noch
dach noch nacht / maer alents in hem
selven seydese: O ellendige Archidiane
wanneer suldy wederom sien uwe Oe-
rike? wannen suldy hem eens wederom
mogen kussen? wannen suldy hem in
uwen armen houden? en en waeret niet
ghelueft dat ich my sonijts pet ver-
maecht hadde niet u visioe te aenschou-
wen in mijnen gheest / voorwaer de be-
drieffheyt die ich scheyde in uwe af-
wesen / soude voorlanghe mijn Ziele wt
dit lichaem doen scheyden hebben / om
d'uwe te gaen soecken / maer alsiuick u
sie ende hoore mijn beinnide alderliefste:
nu zal de gebedende vrechde die ic dus
langhe ghehadt hebbe / inde presentie
van Ade-vrouwe de Keyserinne met
oprechter herte geschiē / ende en sal mijn
hert voortaan niet denken als om u te
gevallen recreeren ende behaghen / niet
meer andere propooste die ic metten an-
deren hielden ende worden terstonts int
Palley een heerlijck logijs voor haer
toegerust / oock worden voorts voor
haer ghemaecht heerlijcke Cleederen
naede wijse van Assyrien / ende om
coyt te segghen / den Keyser en dede niet
als alle manieren bedencken daermet
hy haer mochte vernaecken ende den
tydt in gheneuchte doen passeren / ende
die daghen naede comste vanden Prin-
ce ende jonghe Riddersen arriveerden
oock aldaer de anderen / die nisselijck
tot dese soekinghe wtgevaren waren /
daer onder hen mede bevindē de Har-
toghen van Saren / ende van Mpeene
die gecregen hadden twee Zeeroovers
schepen van Albarbarico. Des niet te
van waren se so toornich om niet gevan-

den de gene diese sochten / datse haer
wunfchten alsnoch in Turckijen te we-
sen / maer alse hy den Keyser quamen
ende dat die haer openbaerde den Prin-
ce mette jonge Riddersen al gearriveert
te zijn. Soo antwoorden den Hartoch
Eustace / my dancet dat wy ons voer-
taen behooren te rusten / ende de jon-
gen de avonturen laten besoecken: Jae
voorwaer seyd Ptolomeus / alle din-
gen vercysche haer oorde daerom moet
oock een pegelijck synen tydt hebben
maer ich bid u seyd den Keyser laet
ons gaen besoecken den Prince Olerike
die niet en wilde gheloven dat Ade-
vrouwe Archidiane noch int leue was
voor dat hy haer in synen armen ver-
roeren voelde / ende hy hem conneide
(seyd Ptolomeus) wel mijn Heer Oe-
rike en word de jonge Ridders niet
gelooven / en vonden haer segghen niet
warachtich? Soo warachtich mijn
Vrienden antwoorden den Prince / dat
ich haer daer van alle mijn leven lanck
danc weten sal / ende bidde oock den
almachtigen Godt dat hy my de mid-
len wil toeschuyren om eens te mogen re-
compenseeren de groote moeyte die ghy
luden voor my ende Archidiane aenge-
weynt hebt. Cis alles meer als ghere-
compenseert seyd Ptolomeus / soo door-
onse vrientschap als door de weldaden
die wy hier voormaels van u ontfangen
hebben / ende hielden voorts alle ghe-
neuchelijche te samencontinghen / over-
mits een negelijc zijn beste dede om den
Prince ende de Princeesse te recreeren
sonderlinge den Keyser / die (om te biter
nieuwe tijdtcoytingen te ervinden) ont-
bode alle de principaelste Hofvrouwen
ende Riddersen van zijn Keyserrijck in
sulcker manieren / datter so veel vrees-
ren ende Jonckvrouwen quamen / dat
Archidiane meriden alle den Adel dom
niet alleen van Griekenlandt maer va-
r ghehe-

geheel Europa aldaer vergadert te zijn
ende van u te verhooren de sterckspeelen/
topnopingen/ dansingen/ mommieren/
commedien en andere genuechelycke tijt
coytingen/ selve sou een al te lange saec-
ke zijn/ maer seggh allorie: dat de per-
sonen die de barenmentsperlen speelden/
het natureel so wel wisten te conterfey-
ten als oft de saecken inder waerheyt
alsoo gebeurt hadden/ ende terwylten
dese vrentende aldus in Constantinop-
len sloederden/ quamten aldaer aen d'yp
Schepen gelaeden met presenten ende
rijckdommen/die de Princesse Serphire
ende haeren Broeder den Coninck
Maulerin sendten aen den Keyser ende
de Keyserinne/ met twee groote Heeren
van Persen in Ambassaetschap/ om te
vercrigen de vrientschap ende aliancie
van Palmerijn/ overmits hem den
Soudaen schuldich geboelden aende
injurie die hy Crineus door gebaenke-
nisse gedaen hadde/ ende dese Ambas-
sadeurs in presentie des Keyfers com-
mende/ worden grootelijcks verwon-
dert door dien datse in zijn geselschap
sagen soo grooten ghetal van Heeren
Princen/ Graven/ Princessen/ ende
grooten Droncken/ ende maechten daer
van de booyreden van haer legatschap
die den eenen van haer lippen aldus
begofte. Seer gebyesden Keyser ende
Monarch van alle de Grieken landen/
ter is geen wonder dat uwe onderdanen
u hemmen ende visiteren aengesien uwe
drucht ende vromen seften also gewon-
nen ende bezyest gemaect hebben de
herten der vrentende groote Princen en
Heeren/dat daer van de eene partye niet
en doet als besich zijn om haere Ambas-
sadeurs te senden in u Hof/ ende de an-
dere en dooven hem niet verroeren noch
eenige vergaderie van volck maeken/
alsofete wordte den naem van Palme-
rin ontfien door geheel Mien: welck seer

wel betuygen den grooten Turck/ den
Calif van Siconie ende de Successeurs
vanden Prince Amaran van Digreen/
ende de liefste tot uwe aliancie wort ge-
noechsaem bewesen vooz den Soudaen
van Babylonien/ maer van ic hier pre-
sentie de Dochter met haeren man: als
ook door den victorienzen Abimar Co-
nine van Grisie/ en van Romate met
den edelen Maulerin/ en den machtige/
Soudaen van Persen/ mijnen Heere/
Man/ vande deuchdelijcke Princesse
Serphire/ de welcke met haeren Broe-
der u sendt den Schepen gheladen met
seer veelte excellenten presenten/ ende sy
met mijnen Heere kussen de handen van
uwe hooge Majesteit/ ende versoer-
ken seer affectuusselijck dat u wil gelie-
ven te vergeten het ongelijck den Prince
Crineus aengedaen mette gebaenke-
se/ doen hy bevonden wort int plucken
vande vruchten der liefde met de scho-
ne Aurencide/ ende hoe wel dat eenige
Philosophie seggen dat de liefde de men-
schen niet sotheijt begaet/ terwylten sy
onder zijn dominatie zijn/ so ist noch-
tans dat dese twee gelieven t alderper-
fecste werck volbracht hebben/ datmen
noch in langen tijdt in geheel Persen ge-
sien heeft/ want daer van gecomen is/
eenen Sone die mijnen Heere niet en sou-
de willen overgeven om een geheel Co-
ninkrijk/ ende is al out ober de twee
Jaren/ maer so schoon ende albereets
van so eloeckē geeste/ datmen hem acht
zijnen Vader niet min in Ridderchap
te sullen gelijcken/ als hy zijn Moeder
doet in schoonheyt. Ambassadeur mijn
vrient antwoorden den Keyser/ om de
grooten drucht en cortosie die ick beva-
den hebbe so inde Princesse Serphire als
in haeren Broeder/ accordeer ick u siet
geerne de aliancie die ghy begeert/ mer
van een saecke bedroef ick my/ te waen/
dat den Sone vande Prince Crineus

Eg 3

(grooten

Die Historie van

(grootte hopen vande Christenheyt) aldus sal opgevoert worden / ende zyn jonckheyt passeren onder de Mahumetisten / sonder te hebben kennisse van onsen salichmaker Christi. Want de liden die inde jonckheyt sincken connen qualijck inden ouderdom rechte gaen / oft sy ghevoelen alreys het wat van haere Gude manieren / ende aengaende de presenten die my den Coninck Maclerijn en zyn Suster seyn den / die ontfanghich als comende van mijne vrienden / ende sal haer wederomme vande mijne seynde / op datse mijne vrientchap ghedachtich moghen wesen ghelijck ick de heere in mijne memoire gheprent hebbe / ende soo haest als dit antwoort gheschiedt was / dede den Keeser toerusten een Heerlijck Valleys voozde vooz-seyde Ambassadeurs / om wiens comsten de begheerte vzeuchde ende recreation niet en verminderden / dan vermeerderden hoe langher hoe meer / maer ghelijck want begheert der Werelt af tot noch toe geschiet is dat heere geene groote feesten en zyn gehouden / daerop belesse bancketten geene confituren van droefheyt en waren also gebeurden ooc binnen Constantinopolen / gelijc ghy int navolgende Capittel hooren mocht.

Vanden afflach, die den grooten Turck dede opt versoek van Libcade, om tegens Constantinopolen te trekken, en vanden troubel dieder in Constantinopolen verrees door den verrader Nardides neve van Tarisus, met Libcades, Menaden ende haer beyder Vader.

Het Cxxxvj Capittel.

Nalmerin was so medelijdent en goedertierent / dat hy de betoeringe van Malfade te niet gedaen hebblende vpicheyt en ge-

noechsame proviande / om wederom in haer landen te mogen rensen / gaf aen die ghene die door alsulche betoeringhe int selve Plant gehouden waren / so wel Turcken als Christen / waer onder hem mede bevonde den Heve van Orinael / Libcades ghenoemt / die ten ryde als Agriole ghevanghen wort / Trimens vooz zyn deel vande byt vercrege hadde: desen Libcades hem wederom siende in zyn Lant / ende opt het perijckel ende wetende den doot vanden grooten Turck ende van zynen Com / quam hem presenteren voozden Sultan / die alsdoen ter tijdt regeerden / seggende: Mijn Heer ghelijck natuyelijc alle Menschen genepcht zyn tot het leetwesen van haere schade / also zyn oock alle onderdanen schuldich haere Heeren te hennen te gheven rougeluch ende de injurien diemien haer aendert. Dit seg ick om dat uwe Maj. noch niet ghetwzohen en heeft den doot vanden overieden deuchdelijcken Prince uwen Broeder / (wiens ziele rust inde armen van Mahumet) vasschelijc omghebrocht door eenen Palmerin genoompt / noch de vermoordinghe van wijlen mijnen Com / die de volghenden dach oock t leven benomen wort / met een groot deel andere couragieuse Riddersen / en op dat uwe Maj. niet onbekent en blijve vande sake soo verseker ick u dat desen Palmerin die de Princeesse Agriole met namden Heve is vanden Keeser van Griekenlant / ende zijne Cameraten den eenen de Sorie vande Keeser van Turcklant / en d'ander alle Prince en Griekische Heeren die om Turckpen te bespieden alhier gecomen waren / daerom dinct my dat uwe Majestept (als al nu van andere Heeren in vzeede ende seer machtich zijnde) behoort te vergaderen een machtich Leger / en inden myn daer over den last beboolen wort soo swer ick hy Juyter

piter veerblij te zijn eenen quaden doot te steruen / indien ick niet en gerake tot mijn neprunge int vernielen van geheel Griekenlant : wy zijn gedachtich antwoor den den grooten Turck / dat inden Oom alsulcke inconste dede int huyt van onsen overleden Broeder / als ghy tegenwoordich wilt doen in onse. Maer ick sweer u by den hooghen God dat wy ons beter voor de Derraders wachten sullen dan hy gedaen heeft / inden Oom heeft last gehad om tegens de Christenen te trecke wat isser tot gebolcht / anders dan den doot van zinnen Heere en een wonderbaerlijcke confusie ? ende van u soude oock des-ghelickte moghen gheschien. Daerom maecht u opstaende voer int ons hof / want en waert niet dat men ons soude moghen lasteren met een name van alte groote wreetheit / ick soude op dese wec u Licham in stukken doen houden / ghy Derrader die ons een saecke comt raden die ghy niet ten eynde en soudt comen byren / als tot u en onse schande / ghy behoort de eerst het eynde aen te mercken / ende acht te nemen op de ghene die teghenwoordich in Griekenlant regieren / derhaluen gaet wech ghy Derrader / ende en comt minnemer meer weer onder ons ghesichte: Of Libcades van alsulcke woorden verbaest ende verschrikt worden / daer en denck ick niemant aen te sullen comen twyffelen / ende siende dat hy anders niet en conde profiteren / verrock hem wederomme int huyt van zinnen Vader / broeder vā Olinael / en vande aldergrootste Loveniaers van gheheel Turckeyen / aenden welcke hy sijn elachten dede / seggende : dat hy sleue soude verliesen oft den grooten Turck behoune dat hy geenem Derrader en was / en wiet ghy in wat manieren Vader seide hy / ick ben vastelijck ghesesolueert wy voor eenen Christen int te gheuen /

ende so veere te weeghe te brenghen / dat ick den Keyser Palmerin vant leuen helpe / ende als dan soosal den grooten Turck geen quact vermoeden meer op my hebben / maer nu veel meerder wel daets bewijzen als opt mijnen Oome ontfinghe van zinnen Broeder. Mijn Soone antwoor den zinnen Vader is onmogheleijk voor u te volbrenghe alsulcke voornemste.

Die niettemin seer wel sal come int gericht worden by inden Broeder Jherusalem / maer hy is noch te jonck / dan alst sijt sal zyn soosal ick u t selve openbaeren ende u oock selfs gheleypde doer / ick biddet u seer oornoodelick seide Libcades / want ick noot ruste genieten en mach / tot dat ick den Keyser Palmerin met de selfste maete betael sal hebben daer hy den overleden grooten Turck met geloont heeft : In welcke begheerte zyns Soons desen ouden Grisart seer neerstich was / oversiende hierentusschen alle zyne Boeken / die vande Astrologie, Divinatie, Magie, ofte nigromantie tracteerden soo van Zabulus, Orpheus, Hermes, Zoroastres, Circe, Medea, Alphonsus, Bacon, Apollonius, als anderen die inde swerte speculatione gheschreven hebben / die hy alle soolanghe las ende herlas / ende soo wel zyne waechinghen / ende besweringhen dede / dat hem eenen Gheest ten lesten quam openbaeren de feeeste diemen in Constantinopolen hielden / waeronne hy me na den ridder dede slaen en ging met hem en zinnen anderen Soone Libcades te Schepen tot haer segghende : mijn kinderen ick neem u met na Constantinopole / alwaer wy door mijn conste en wetenschap binnen d'n dage sullē arriveren : derhaluen zijt ghedachtich den doot vā uwe Oom de tijt is gecome dat wijsen sullen comen wrecken en tot het selve te doe / al ons helpen eenē grote

¶ 4 Christen

Die Historie van

Christen Heere die wy inde haven zulle vinden / mede aldaer comende om dese selfste oorsaecke / ende hier met bedede de Vlackeren lichten en boeren in Zee met sulcken geweldigen wint oft al de vuyvelen inde seplen geveest ware. In sulcker voegghen / datse op de selfste ure inde haven van Constantinopelen quamen als Paridides oock aldaer arriveerden / welcken Paridides eenē broeder was / vande twee verraders Promptaleon en Oudin / die van Palmerin ende Frisol (om de saecke des doots van Tarisius) overwonnen worden ghelijck ghy hier boven hebt moghen verstaen / ende waren alle drie kinderen vanden Hartoch en Hartoginne van Ormedes. Welcken Hartoch alsoo vergramt wordt over de doot van zijne twee Zonen / dat hy hare Broeder Paridides (inden ouderdom van seventhien oft achthien Jaeren zijnde) dede beloven / dat hy des Ridders oordoen soo haest niet ontfanghen en soude hebbē / oft hy soude binnen Constantinopelen reysen / ende indient moghelijck waer den Keyser met Frisol ontfanghen / waer toe desen Paridides zijn uiterste beste dede / want drie jaeren hier nae / als hy ghetrouwt hadde de Dochter vanden Coninck van Polonien) begaf hy hem op Zee met veertich Ridderen alleene / geresolveert zijnde tot het einde van zijne begheerten te geraecken den campvechtlinge ofte verraderie / en voert te dien eynde so langhe dat hy aen Constantinopelen te Lande quam / ten tijde als boven verhaelt is / ende als hy avontuyre den Vader van Librades sadt en speculeerden boven op zijn achter-schip / ende Paridides op't zijne sacht ghaen wandelen / vast vracchteferende op zijne Verraderie / waerom den Turck tot hem seide : Mijn Heer ich soude u geene speecken ende tot u proffijt indient u beliefden my twee ofte drie woorden

in secrete te hooren / seet gheerne antwoorden Paridides / ende sal daeromne selfs tot u comen / volghens t welck hy hem vande eenē Schip op't ander voegghen / ende ghinch met den Turck inde Camer daer Librades ende Menaden waren / alwaer den Pigromande tot hem seide : Heer Paridides ten is niet van woeden dat ghy voer my uwe saecken bedeckt / want ick weet seer wel dat ghy expresselych myt Polonien ghescheiden zyt met veertich van uwe Ridderen alle in Coopmans Elederen toegghen recht om te vernemen den Keyser overmits de inijne die hy u ghedaen heeft aende Persoonen van uwe Broederen.

Maer indien ghy my gheloven wilt ende voortvaren den de middelen die ick u sal openbaren / soo sult ghy sonder twyfel gheraecken tot de eyndinghe van uwe begheerten. Dooerwaer antwoorden Paridides met dese woorden verwondert ghy my boven maten seer / want daer en is niemant in mijn schip die mijn fantasie openbaer is / ende ghy weet my die te verhalen / maer wel aen nae dien u de saecke kennelijck is / soo zoudet een sothejdt wesen die vroote willen ghebruyken / daerom seght uwe meeninghe ende ick sal toehooren. Desen avont seide den Turck sal den Keyser inde groote Saete van zijn Paleys eten met den Prince Olerike / de Princeesse Archidiane / den Coninck van Sparten / de Coninghinne vanden ende andere groote Heeren ende Princen / ende salder der halven soo veel Volck zijn / datmen gheen achten zal nemen op de vracndelinghen die der incommen / soo dat ghy ende mijnen Soone Menaden u beyden zult mogen wapenen / int Paleys gaen ende den Keyser dooden / terwyl ick ende Librades u sullen verbeiden aende poorte / ende

indien

indien ghy aende zelven (nae dat t' seyd
gheschiedt is) oock eens wederom ghe-
raecken meucht / soo en isser gheen van
allen die u sal comen vervolg hem / soo
groot is het beletsel dat ich h' aer aldaer
berouwen sal / t' is wel waer datter in-
de Saele eenen Voghel hanght die ee-
nen Mussabelijn alsoo beswooren heeft/
datter niemant int Hof comen en
can om den Kerpser quaede oft ghoede
meematen te brenghen / oft den selven
Voghel gheeft het hem te kennen deur
zinnen klich oft eysselich geroep / maer
en hebt ghem vreesse / slaet vryelijck / nie-
mandt en salder ghewapent zyn / soo
dat ghy lichtelijck wederom upt
comen comen. Mijn vrient antwoor-
den Harbides / gheluckich sy de ure dat
ich u gebonden heb en geloost vryelijck
dat ich u gheven sal alsulke recompen-
sie dat ghy ende den waven altydt rijck
ziet zyn / indien ich den Kerpser t'leven
mach benemen / ende dat ghy n'p daer-
nae wederom in versekerde plaetse
brenghen meucht.

Ich en begeere anders geene recom-
pensie seide den verrader als den doode
des Kerpser / hebt ghy slechts alleen ee-
nen couragien en moet / ende in somma
als den about gheronnen was / steden
hem alle dese vier verraders inde wa-
penen / bedekten haer met mantels ende
ghinc hen tot aen Palleys aende poort
te vant welcke verbleven Libades en
zinnen vader / die aldaer sulcke betoode-
ringe dede / dat alle de ghene die der upt
quamen terstonts in eenen vasten sla-
pe op d'eerdeneder vele terwylt Har-
bides en Menaden haer soo wel onder
des Kerpser's holck en dicwaren wisten te
vermengen / datse ten lesten inde Saele
quamen / alwaer t'haerder aencomste
den vogel terstont seer eysselich bestonde
te rijten / en alsoo met zijne bech op zijn
hoofte te bren / als oft hy zijn eyghen

heert upt het lys hadde willen rucken.
Och Gode seide den Kerpser (dit siende
ende hoorende) wilt mi aen sien in berm-
herticheyt het gerrys van desen Vogel
voorsept ons een groote quade Fortu-
ne. Mijn vrienden seide hy tot de genen
van zijn garde / gaet rasschelijck besien
of hier eenighen vryemadelinch is / maer
nauwelick en hadde hy sulx uptgespro-
ken oft Harbides bekenden aen dese
woorden / ende den rijcken stoel daer hy
in sat dat het den Kerpser was waerom
me hy zijn sweert wutrock ende docht
hem thoofte afte slaen / t' gheene Gode
met en wilde toelaten / want den Kerpser
bedekten hem met een goude koppe / die
den schencker hem effen ghelanght had-
de / maer den slach was soo geweldich
datse den gouden kop van een hiel / ende
maachten hem noch een groote ende die-
pe wonde int thoofte. Oterike die aen d'an-
der seide vande tafel was dit siende /
spronck haer selijck op / ende viel den ver-
rader om den hals / welck nochtans so
geringe niet gheschiedt en conde / oft den
Kerpser hadde van Harbides noch al be-
voorens twee seer periculuse strecken
ontfanghen / ende so geringe als Oteri-
ke hem de ermen bestonde te houde / ruc-
ten Menaden zijn sweert wut seijende /
ende sloech so dapper op de selven Har-
ce dat hy sonder wijvel zijn leuen sou-
de gelaten hebben / sonder de hulpe van
Prolomeus die Menaden om d'ermen
viel. Hierintussen ruckten den Har-
toch Eustace / Harbides zijn sweert upt-
te vuyt en sloech hem so ghelwellich opt
hoofte dat hy hem ter eerden dede neder-
vallen / ende ruckten met de hulpe van
Bellahijn (die daer toe gheloopt was)
voorts zinnen helm af / en hiel hem thoofte
vanden lijbe / maer daer niet noch niet
te vreden wesen / gaf hem so veelse sla-
gen ende strecken nae zinnendoot / dat hy
twee edellijden daerom treit zijnde me-

De Historie van

de quetsten. Hierintusschen gaf Bellehijn
(die onlancr gedoopt was en den Key-
ser heminden zyn eygen Vader) Mena-
den die handen Hartoch Ptolomeus ge-
houden woort / so vele stecke van achte-
ren met eenen ponyaert deur de tsamen-
voechselen van zyne wapenstukken / dat
hy hem doot ter eerden dede neder valle-
for hem segghende : Ohy verrader wat
p rofiteert u al in uwe verraderie / ghy
sult se niet het verlies van u leven betale
die als doen hadde sien ontwapenen de
twee verraders / men soude teffens ghe-
hadt hebben plaspier ende medelpden
met sulcken affectie gingen de ridders
daer toe int werck / maer haer pvericheyt
en was geen ins te gelijken byde toor-
nicheyt vande twe Princessen Polimar-
de en Archidiane / de welcke als rasen-
de Leeuwinnen (die haer jongen verlo-
ren hebben) op de twee doode lichamen
vande verraders / vielden met sulcke furie
dat se haer de herten in te lijven gerucht
soude hebben / in diemien haer daer niet
van ghetoghen en hadde / waer na Poli-
marde van haer wierp alle haer vergul-
dinghen / Bagghen / Ringhen / Pals-
handelens / Bacceten / Lampers ende
voorts alle haer Cieraet / oock bestonde
sy haer costel klederen deur ocupantie
van een te rucken / alle weerheyt te ge-
huycken / teghens haer blonde hant-
de / als oock teghens haer delicate ende
schoone aenghesicht / ende viel in sulcke
mystroosficheyt (den bebloeden Keyser
noch op de plaetseliggende) om den hals
ende seyde : Och myn alderlieffste / uwe
wonden en doen myn geen minnere py-
ne aen als u / want indient ghebeent dat
u de ziele verlaet / soo en sal de mijne oock
niet langher de werelt hanteren. Myn
vriendinne antwoorde den Keyser : hout
op u weenen ende comt myn den lesten a-
dien seggen / want de ure is hier dat wy

sullen moeten scheyden / ick heb soo veel
bloets verloren dat myn lieven verlaten
moet / ende nantwe lger en hadde hy dese
woorden uptghesproken oft hy gevoel-
den eenighe flauwicheydt / waeromne
hy met luyder stemmen riep : O myn
Godt sijt my ghenadich / ende wilt myn
ziele ontfange / ende hier met beswin-
den hy ende de Keyserinne boven op hie-
In sulcher voeghen dat se de handen oft
voeten niet meer en verroerden als een
die overleden is. Oock hielden Archidi-
ane sulcken droevigen ghelaete (om dat
se meyniden haren Oerike ter doot toe
ghelwont te wesen) dat niemandt haer
sullen en koste. Ende hierintusschen
quamen alle de Keyserinnen / Princessen
ende Jozouwen / alsoo verschijcht
wordende (siende haere vrouwe in soo
deerlicken state) als of men se alle ter doot
veroordeelt hadde / maer sy worden seer
haest vertroost / gelijck ghy voortlesende
sult moghen hooren.

**Hoe Musabelijn (wetende deur
zijne conste de verraderie diemen den
Keyser doen soude) hem te hulpe quam
ende t gene daer over ghebeurden.**

Het Cxxvij. Cappittel.

DEN Pigromant Musabelijn
(daer hier te voorens van ver-
haelt is) was den selfsten
dach als dese troublen in des
Keyfers van Constantinopelen Hof ge-
schiede / by avonturen oversiende zyne
boecken / Metaphisicam ofte van sac-
ken boven den loop der naturren trac-
terende / ende practiseerden daer in soo
wel syne wetenschap dat hy by hem de
de comen twee van zyne Nachtegalen
daer van men de weergabe vindt inde
Welle / eene vroude welcke tot hem seyde /
dat

dat den Keyser Palmerijn met den Prin-
te Olerike ende haere twee Princeffen
vanden dach haer leven soudent gindi-
ghen / son verre hy haer niet te hulpe en
quam. Mussabelijn dit hoorende / wa-
penden hem terstont met alle zijne wa-
penen / ghelijck hy dede doen hy Crine-
us seconneerde / ende dede de twee gees-
ten lichamen vande locht aenemen ge-
lijck als Reusen / met furieuse ende epse-
lyche aengesichten. In sulcker maniere
dat haer noch menscheijche / noch bees-
telijche creatuere sonder verschrikelij-
aensien en mochte / ende van dese twee
vloede voerhinde liet hy hem in een seer
gheringe tijt binnen Constantinopelen
vupren / altoer hy een groote togtse van
sels voer hem dede gaen / ende ginch
alsoo met zijne brave Camerlingen naet
Palles / maer in sulcke stillicheyt dat
ter noch vrouwe noch Man en was die
niet en vreesden van te vergaen door de
grooten donder en blikum die t haer der
aencomste gebeurden / en worden Mus-
sabelijn seer haest siende den orden Turc
die aende poorte wachten / tot den wel-
ken hy sprack : Ghy valsche Verrader
moest ghy u teghens den gheue stellen
die ich in mijn bewarunghe ghenomen
hebbe. Lustich mijn Cameraten (sepde
hy tot zijne twee Edele Pasien) dat hy
ghecoorseert worde naede maniere van
Plutons hof / dan betwaert hem my le-
vendich / want ich wil hem een pijnle-
de dupsentmael erger als de doot. Als
dese twee hovelinghen dit hoorden / be-
gosten sy de Turck te carressieren / maer
weet ghy in wat manieren ghelijck de
straet maechers haere steenen doen afse-
die nederstampen / waer vanden betra-
der seer verschriekt worden / niepneide
toevliucht te nemen tot zijne toberpe / en
veranderden hem in een Serpent. Als
te vergheefs sepde Mussabelijn / want
ich sal u te deser men behooven dat ich

hier in veel grooter nie ster be als ghy
ende beswoer hem also dat hy noyt we-
derom veranderen en soude moghen de
forme die hy tegenvoordich aengenoe-
men hadde / waerna hy twee goude ket-
tenen nam / die hy aen zijne hals hadde
ende maechten daer van twee halshan-
den / eenen voor den Serpent / ende de
ander voor zijnen Soone Libades
ende bevelende haer zijne twee wach-
ters / ginch hy inde Sale met den helm
vant hooft ende trappier inde hand
seggende tot de Ridders : mijn Heeren
den verrader die u dese verstoornisse aen-
gebaen heeft is ghevangen / daerom
verblijt u ende zijt goets moets / alwen
Heere en is niet doot / maer leeft ende sal
noch leven / ende ten spijte vande wijde
heyt mer floeren dan hy oyt gedaen
heeft. Maer den Princen besenwickelij-
den ende gewapende Ridders siende / en
hielden haer niet al te seer verseecht
niet tegenstaende zijne gelosten / van Col-
melie en Bellehijn worden hem hemmen-
de en liepen hem omhelsen : Och mijn
Heer sepde Colmelie / hoe wel sijn te pas
gecomen. Vader sepde Bellehijn / wie
u sie nu benich wt alle vrees / want docht
haestelijck te hulpe. De vrouwe Pol-
narde / het is een overmeensse om haer
te aenschoutwen. Om welcke woorden
Mussabelijn de Keyserinne (die t aen-
gesicht geheel verradt ende mismaecht
hadde) omhelsden seggende : Mevrou-
we waer is uwe wijsheyt ende verstant-
laet dese sotte gelaeten / misroostinghen
ende gecrcht voor t gemene volck / alwen
Heere en heeft geen perijckel / ende sal
wederom ghesont ende wel te pas zyn
binnen dy daghen. Doet haer van hier
brengen sepde hy tot den Hartoch En-
stace / ich verwonder my / hoe ghy hebt
comen lijdē datse haer aldus mismaect
heeft. Doorwaer mijn Heer antwoor-
den den Hartoch / alle de menschen
der

De Historie van

der werelt en scoude haer daer voor niet hebben mogen bewaren. Ooch vreesden een pegelijck van haer te misdoen/ en dit seggende nam huse in zijne armen ende droech haer in haer Camer alsnoch soo swach en slau zijnde datse niet een wort geantwoorden en conde/ waerin Mussabelijn niet de hulpe van zijn Doone en vanden Hartoch Ptolomeus den Keyser op een bedde byzichte/ ende scilpten zijne wonden niet een kostelijcke Salve/ ende lasden hem niet een wemich vant water/ daer van de Panceffe Serphire genusen was/ welck den Agromant in een cleyn Christalinen Kioeligen niet gebracht hadde/ ende en hadde den Keyser t selve so geringe niet in zijnen mont ontfangen/ oft hy quam wederom tot zyn zelven/ ende de oogen opendoende seide hy: Och mijn Godt/ hoe groot is uwe genade te mynwaerts/ sonderlinghe om dat ghy toeghelaten hebt dat Mussabelijn die van een verre contrepe is/ my is comen helpen in mijnen noot. Och Mussabelijn mijn vrient/ wat playser heb ich u oyt gedaen/ t welck u gheuecht heeft tot my te beloften al sulcke welbaet als dese die ic minnemer te volen bekenen en mach. Mijn Heer antwoorden Mussabelijn/ ich ben tot uwaerts gehouden hy soo veele manieren/ dat indien ic anders gedaen hadde/ men my soude hebbe mogen achte vordent alderondanebaersten van alle menschen/ ende hiermet bestonde hy zijne quetsuren wederomme te vryden/ niet eenich sap van beswoorene cruyden/ ende seide daerna tot de ontsaende Prince en ende Ridderen. Mijn Heeren laet ons uptte Camer gaen/ en den Keyser alleen laeten/ op dat hy mach rusten/ o ver morgen suldy hem wederom sien in volcommen ghesontheyt/ ende so haest alse uptte Camer waren/ ginghen alle de Prince en Heeren den Pigo-

mant eerst welledom hepten/ hem een reberantie sendende als oft hy den grootsten Prince van geheel cruyck gewest ware. Daerop hy haer antwoorden: mijn Heeren eenen sunpelen Ridder als ich ben en staet alsulcke eere niet toe/ en indien ich eenighe sacche gedaen heb die u aengenaem mach syn/ die is alleen gesproken upt schult ende de voort/ ende derhalve en ben ich daer naught geen lof weerdich/ maer ich bid u laet ons de anderen gaen secourieren/ ende alsdoen ginch hy verwoosten de Panceffe Archindant/ ende verbont in haer presentie haeren Man ende de twee Ridderen/ die hy ongeluck vanden Hartoch Enface gequetst waeren/ als vonggheseyt is/ ende dede de selve gewonden daerna alle dyp in haere Cameren brengen om te rusten tot den volgenden dach/ inden welcken hy de Lichamen van Hardides ende Menaden door de vensteren liet singten voor het ghemeyn Volck/ t welck riep datmen u stutte soude doen over de Verraders/ ende haer segghen oft haeren Heere doot was. Een antwoorde Mussabelijn ghy zult hem morgen wederom gesont sien daerentussche doet mette verraders t ghene u gheest/ siet daer haer bileyne lichamen/ de wickske t ghemeyne volck terstonts in meer als dupsent stucken hielden/ ende in een groot vuyt verbrande. Dit geschiet zijnde/ dede hy Libades in een sterke gevangenisse brengen om hem den Keyser te presenteren als dien genusen soude syn/ waer nae hy door zijne twee Dagien de Serpent aent hetten dede leyden tot op de groote plaetse vant hof/ alwaer hy door zijne const in een ooghenblich stelden een colomme van Marmersteen niet een pestere couwe daer hoven op/ ende seide tot den ouden Verrader (die zijn soone aldus veranderd hadde) ghy onsalighe creatuere/ soo lange als den

den Keyser int leven blijft / so suldy dese gheslachtenisse moeten ghebruycken / ende tot u merckder pijn niet stercken / ter tijdt toe den hooghen Godt tot hem roept den ghenen die ghy meniden te dooden / ende soo haest als hy dit gesepdt hadde / wordt den Serpent aen een eyseren ketteten gheslooten / ter plaetse geordineert by den Pigromant / ende dat door zijne twee Dienaren die voort hiernaer verdwenen / maer die (terstonts als t'genepne volck dese saecke candidich was) ghesien hadde in wat manieren sy den ghetransformeerden / Turch niet dupplicheit / dyck ende steenen gingen beladen / die soude voortwaer wel hebben moghen seggen dat het een niendwspel geweest hadde / want den Serpent wierp uyt (om haer te verbeeren) vuyt van achteren ende van vooren / beet op de tanden / grinden gelijck eenen ouden Key / ende schoonden alle de leelijke gelaten die hy conde bedenken. In sommat' gerucht van dit monster worde also versprept / datter in meer als hondert mijlen int ronde niemant en was die door een goet Cammerier niet mocht / indien hy niet ghesien en hadde. Maer op dat wy niet te wijdt uyt het hof des Keyseren lopen / so suldy weten dat noch Heeren noch Jofvrouwen de Keyserinne in geender maniere en konden vertroosten ofte te vreedten stellen / waerom haer Mussabelijn ginch visteren / ende haer by de hant nemende ledden hy haer tot by den Keyser / derwelken sonder dat hy hem verbonden ende van hem gegae was noch niemant aengesproocken en hadde. Ende also Mussabelijn hem alse wacker vonde ende geheel versterckt vant water dat hy hem ingegeven hadde / septe hy tot de Keyserinne / Ide vrouwe siet nu oft ich een leuenaer geweest in en is ulken alderliefften niet wederom blijde / voo-

lijck ende gallaert : derhalven wilt u oock verheugen ende niet meer bedroeven. De Keyserinne seer blijde ende wel te vreedten wordende door dese goede aventure van haeren Mann ginch hem so affectueuslijck aessen als oftse hem in thien Jaeren niet gesien en hadde / maer als den Keyser haer Aensicht also becrabt en mismaect sach zyn / septe hy / mijn alderlieffte waerom heb dy bestaen te verergeren tghene de naturre so perfectelijck in u geordineert hadde / bene alle andere vrouwen / ende waerin mijn hert hem verblijden / vertroosten ende gheelijcken rusten / alwaert schoon dat my t'leven verlaten hadde so en soude alsulcke wyetheit niet hebben behooren te gebruycken over u eyghen selfs. Mijn Heer antwoorden volmaerde verseeckert u vepelich dat ich u in sulken geval seer haest gevolyt soude zyn / wat mijn hert (t welck geene vzeuchde en can scheppen als in idoe presentie) soude seer geringe in droefheyt moeten vergaen / alst verloren hadde de oorsaecke van alle zijne blijtschap / die my de beynidende schelmen meniden te ontroben / zyt daeromme ghedachtich septe Mussabelijn / dat niet de wassinghe van penants fame / glorie ende voo:spoet oot vermeerderet de nydieheid van anderen / om die wederom te niet te doen / daer van Alexander Magnus en Julius Cesar seer goede exempel zyn. Derhalven hebt voo: ooghen mijn Heer (septe hy tot de Keyser) dat ghy soo seer niet beynint en wort van de een oft ghy zyt oock mede ghaet van de andere / en doet uwe gade voortaan neerstiger besorgen / naer wat aenlangt de mismaectheyt des aensichts van Ide vrouwe die sal wel haest genesen zyn door t' selfste middel daer niet de Princeesse Zephire geholven worden / en om sulck te weeten brengen dede hy de Keyserinne haer aensicht wasschen ende

De Historie van

ende bijuen met de reſte vau Water dat noch in zyn phiolgen was/ mit welc doende ſy wederom vercrech haer eerſte ſchoonheit/ ende worden noch veel ſchoondier/ oock dat ſo wel haer als den keſer ſeer wel beſaechden. In ſulcher manieren/ datſe beyde den Pigromant daer van hooghelijck bedanchten. Medewouwe ſepde Maſſabelijn) wy ſullen van hier moeten gaen om dat de Medicijne/ die ick gisteren tot mijn Heer ghebruyet hebbe haer werckinge noch niet geheel geeyndicht en heeft/ waerom ſy den keſer wederomme alleen lieten en gingen beſoeken de Princeſſe Archidiane met den Prince Olerike/ die van zijne woude niet meer en ſach oft voelde als oft hijſe niet ontfangene u hadde/ en ſo heeft als Archidiane de keſerinnie ſach/ ſepde tot haer: Medewouwe al iſt dat dat mijn Heer Olerike geſont iſt/ ſo en can nochtan mijn quade Fortynne niet geheel te niet gedaen zijn/ indien mijn Heer Palmerin niet volcomelijck geneſen en iſt/ daerom wilt my doch ſeggen hoe hy hem gevoelt. Seer wel Medewouwe (toſ ſy den opperſten Schepper) antwoorden Doluarte/ welck hy moegen niet inwe eygene oogen ſien zult moegen/ want ſo lange moet hy alleen bliuen/ ende dit ſepdeſe om dat den Pigromant haer te kennen gegeven hadde/ dat den keſer veertich uren moſte ruſten/ de welcke ſo heeft niet geeyndicht ware/ oft Maſſabelijn brocht hem wederom voor alle de Princen/ in wiens preſentie hy ginch ſitten in den ſelfſten ſtoel daer in hy geluont was worden/ ende aldaer word Libcades gecondemneert/ ende volghens de ſelue condemnatie ghelept inde groote plaetſe vande Stadt/ ende in zijne volle wapenen gelijck hy die aen hadde doen hy ghevanghen wordt/ aen handen ende voeten met pſeren kettenen gheſloten in eenen pſeren ſtoel/ ende van

langher hant allenſiens lebendich gebrant/ endende alſoo ſeer miſerabelijck zyn leven.

Hoe den Coninck Florendos,

Griane, Friſol, Hermide ende de Ambaſſadeurs van Duytſlant binnen Conſtantinopolen quamen om het ongheluck dat den Keyſer Palmerin overcomen was.

Het Cxxxviii. Capittel.

De meemaren van dit ongheluck des keſers worden in eenen ſeer gheringhen tijdt verſprept door gheheel Griekenlant en Ungariën/ in ſulcher manieren dat den Coninck Florendos zyn Vader ende de Coninginne Griane zyn Moeder daer vau veradverteert worden tot haere groote bedroeffenisse/ ende ſonder wijders naede ſaechte te vernemen/ ſteldeſe haer niet haer hofgheſin opwech om nae Conſtantinopolen te trecken/ reſende nacht en dach in ſeer grote moeten ende verdriet/ tot datſe door de poſten vernamē dat den keſer wederomme beſtonde te gheueſen/ den welcken verſtaen hebbende de comſte van zyn Vader ende Moeder/ reet haer luyden te gemoete/ vergelſchapt wordēde van den Prince Olerike/ Archidiane ende Maſſabelijn zamen Medicijnmeſter/ en ſo veer als den Coninck zyn Soone aſſien coude/ gaf hy zyn vreet de ſpooren/ ende quam hem met vollen loope omhelſen/ ſeggende: Och mijn Sone indien de Verraders tot haere meyninge gecomen waren/ hoe ſoude mijn hert hebben moghen verdragen de groote droefheit die ick daer over ſoude hebben moeten ontfanghen. Ende hierentuiſſchen quam de Coninginne daer oock hy/ tot hem ſeggende:

seggende: Mijn bekende Sone wie ma-
ren dese schijnen die u soo ver tadelyk
quamten overballen/voorwaer indien ic
se tegenwoordich in mijnne handen had-
de ich soude t'aensicht verscheynen. Och
Godt soudt alfulcken eynde moeten
hebben nae dat ghy verdragen hebt soo
veele moeyten/geleden so vele quellingen
en verdriets negen oft thien Jaeren ge-
weest als een simpel soldaet/ende sonder
ophouden gewandelt in coude en hitte/
de denichdelijcke verdegent/ de gevan-
genen verlost/ ende de Slaven in vrye-
hent gestelt hebt. Nu sien ich wel dat
hoe nemant meerder eeren/ en meerder
goederen heeft/ hoe hy oock meerder be-
spiet wort van de penicillen ende nijdic-
hert. *Me vrouwe* antwoerden *Missa-*
belijn ghy coent hier aen seer wel beken-
nen datter in dese werelt gheen versee-
kertheit te vinden en is/maer dat de se-
nige ruste van den Mensch eerst nae dit
leven te verwachten staet. Och *Me-*
vrouwe (sepde *Archidiane* na dat se haer
een reuerentie gelijck oft haer Moeder
gewest waere gedaen hadde) wat soude
ghy geseyt hebben indien ghy de ver-
raders handt sien houwen ende stecken/
indien Sone beschijnt zijn/ u Dochter
hycus wt haer zinnen/ ende t'ghescele
hof in tronbel/ voormaer daer en was
so harden hert niet/ t'welck hycus niet
en smelten in tranen/ wat soudet uwe
aldaer gedaen hebben/ maer alsin wy
verlost zijn vande doofsaeken van alle
alsulcke droefheyt/so laet ons/ ons ver-
heugen en verblijden/ met meer andere
vrooysoeten die zo tesamen hielden ter-
wijlen dat den Coninck en Coninginne
gelept worden naet hof vanden Kys-
ser/ die (door den raet van *Mussabelijn*) aen
de poorten vande Stadt ende vande Pal-
leys hadde doen stelle een nieuwe wacht
(boven de gewoonlijcke) van vijfhon-
dert gewapende mannen/ eene vande

welcke hem quam seggen/ opde seiffste
tijt als den Coninck van Macedonien
essen ingecommen was/ mijn Heer den
Coninck van Ungarie met zijn Coningin-
ne *Hernande* zijn alhier op staende voet
gearriveert om van uwe *Mars* ongeluc
de warachtige gelegentheid te mogen
weten/ om welke woorden den Kys-
ser haer opde plaetse te gemoete ginch ont-
fangen/ ende brochte haere comste we-
derom een nieuwe blyfschap die eenen
langhen tijt durnden. Waerentusschen
Mussabelijn oorslof nam van Palmerijn/
ende hebbende een schip volgeladen van
alderley rijckdommen die hem den Kys-
ser ende Kysserinne met den Coninck en
Coninginne van Macedonien gegeven
hadden/ keerden wederom nae Grijske
niet de Ambassadeurs vanden Sultan
van Persen/ die van haeren Heere seer
wel ontfanghen worden/ om de versee-
keringe vanden peys ende vrientdschap
diese hem brochten/ maer *Mussabelijn*
noch veel beter vanden Coninck *Abi-*
mar als hy verstoede de goede dispositie
ende welvaert vanden Kysser ende alle
zijne Vrienden/ ende sullen den selven
Coninck met den Scadaen/ de *Amir* assa-
deurs ende *Mussabelijn* laten vraghen
van de heerlijcheit des Kysers van
Griekenlant en u te segghen/ dat soo
geringe als den Kysers van Duytslant
den zynen Courier verstande de quade
avonture van zynen Sone *Palmerijn*/
sondt hy nae Constantinopolen zynen
Kammeraer ende opperste Hoff-Mees-
ter om te vernemen de gerechte waerheid
der sache/ de welke ghesien hebben dat
aldaer niet dan weinicheit ghesel-
schap van vele Prince/Heren/Ridders
en Jofvrouwen gehantert en worde/en
dat den Kysser in goede gesontheyt was/
namen van hem brieven ende oorslof/ en
sonder aldaer meer te verheyde als twee
bage keerdense wederom nae *Dyus-*
landt

De Historie van

Lant / alwaer se brochten dese goede tijdinghe tot groote blijtschap vanden Keyser ende alle zijn Hofgesin / sonderlinge van Trineus die als de Ambassadeurs van zijnen Vader uittrocken een swaere crauchtept leden / maer soo haest als hy verseeckert worden dat zijne Broeder Palmerin niet doot en was / dan in veel grooter eeren ende vzauchde leefden dan dien opt gedaen hadde / begost hy wederom te comen in volcomene gesontheit. In sulcker voeghen dat en hadden hem zijnen Vader niet belet hy soude voorts ghereyst hebben naede Keyserlike stad van Constantiнопolen / alwaer vijftien dagen naede comste van den Coninck Florendos de Princesse Archidiane een seer schoone jonge Dochter haerden / die (opt afferneus verseeck van Palmerin) gedoopt ende Philochriste genoemd worde. Weynich dagen hier nae quam de Keyserinne ooc in de craem van een jonge Dochter / die alderschoonste creatuere diemen noch opt gesien hadde / ende om dese oorsake wortse Belicie ofte schoonte ghe-noempt / welke saecke van versterkinge vant menscheijliche gheslacht oock binnen een maent hier nae ghebeurden / Hermide Coninginne van Ungarien door de winninge van een jonge Princesse daer van Peter ende Peterissen waren Florendos Coninck van Macedonien / Arismene Coninginne van Sparten / en Zionelle Hartoginne van Sate / die dit kind opden doope Melicie deden noemen / ende worden om de gebeurten vande dyn voorsijde jonghe Princessen soo veel Conynningen / steekspeulen / en andere geneuchelijcke tijdtcoertingen gehouden / dat Coninck noch Prince daer present zijnde geen gedachten en creech op het wederom nae hys trecken. In sulcker voegen datse aldaer noch eenen langen tijdt verbleven souden hebben

sonder de nieuwmaren die Frisol verstonde van dat zijnen Vader overleden was / welck hem dede vreesen dat dootsute van Gouverneur in zijn Coninckrijck eenighe partysch uppen souden mogen gebroutwen zijn worden / weshalven hy zijn Dochter Melicie aldaer liete om opgehoet te worden / int geselschap van de twee jonge Princessen Philochriste Belicie / ende heerden met zijn Coninginne wederomme na zijn Lant / alwaer hy met veel grooter geroep en vzauchmakinge ontfaugen worden dan hy opt gedaen hadde / winnende door goeder tierenshept ende justitie de herten van zijne onderdanen.

Hoe den Soudaen van Babiloniē

font om den Prince Olerike ende zijn Dochter Archidiane, en vanden grooten rouwe die de Keyser ende de Keyserinne hadden, soo om t'vertreck van haer luyden als oock van veele andere Princen ende Heeren die uyt het Hof vertrocken,

Het Cxxxix. Capittel.

DEn Soudaen van Babiloniē siende dat zijnen Soone ende Dochter van Constantiнопolen niet wederomme en quam / ende dat hy daer geene nieuwmaren van verstonde / ende hem oock alsmu geheel ont ende afgaende ghevoelende / trostbeerden haer te doen haelen / daertoe hy committeerden den jonghen Coninc van Balisarkie / desen jonghen Prince om te volgen het gebodt van zijnen Heere / zijn schip doen ontankereren hebben / de voer met sulcken voorspoedighen Wint / dat hy sonder eenich verijckel (oft ten minsten van dat weerdich is bet-

Palmerijn d'Olie.

verhaelt te worden) arriverende inde
habe vande groote stadt van Constan-
tinopolen / alwaer hy eenen boot vooz
uyt senden / doende syne comste ont-
bieden aende Prince Olerike en Archi-
diane / die daeromme seer verblijt woz-
den / en gingen hem aen de habe te ghe-
moete / op datse hem alsoo in vrechden
naet Palleys mochten geleiden / maer
so geringe als hem den Coninck sonder
wapenen te lande sach / ter plaetse daer
verlagen waren so vele van syn vrien-
den / quam hem de tranen inde oogen /
ende seyde : Och misereabele creatuere /
moet ick in alsulcken state comen ter
plaetse daer mijn vader / mijn broeder /
en andere meer van mijne vriende / niet
so vele yrome lypde tleuen verlore heb-
ben. Och stadt van Constantinopolen
die so groote schade gedaen heeft in onse
Wet / suldy altoos flozen en trium-
pheren met het bloet van d'aldergroot-
ste van Turckijen / ic hoop noch de dach
te sien / dat uwe hoochdicheyt sal woz-
den vernedert. Coninck van Salisarie
antwoorden Olerike / dat u vader ende
broeder alhier heur leven gheevindicht
hebbe / is geschiet als ridderlijke Prin-
ten / dienende heuren Heere / ende indien
heure doot u swaer valt / so geloof ooc
vrijelijck dat het verlies vande gene die
sy versloegen / der selver naevolgers int
Griekische Keyserrijk niet gheen ghe-
ringer verdrzet verdragen moeten / ooc
comdy hier in vrede ende peys / en ghy
verhaelt de verloopen tijdt / welck my
dumelt qualijc ten propooste te comen /
daerom bid ick u niet ons laten varen
t gene wy niet onse machte niet beteren
en comen / en doet tghene u bevolen is /
also salt geschien seyde de Coninc / noch-
tans en can ick niet vergeten / en aldus
tsamenprekende int Palleys comende /
stelden hy syn een kinne vooz Palmerijn
op d'eerde / en seyde : seer machtige ende

vermaerde Keyser / mijnen Heere den
Soudan van Babilonien / hemende
dat deur synen hooghen onderdom syn
eynde naderde is / dat uwe Maj. versoe-
ken te willen gelieven hem wederom te
senden synen Sone en dochter / op dat
hy die vooz synen doot mach stellen in
syne Heerlicheiden / ende sien regieren in
goede vrede en verskerde gherustheyt /
Ich denck antwoorden de Keyser / dat
heur afwesen uwen Heere also verbye-
tich valt / als my hare tegewoondicheyt
aengenaem is / nochtans plaetse geven
de de redenen / soude ick wel qualijc be-
docht zijn / indien ick penant van heur
beyden hiele teghens synen wille / heur
biddende my te willen excuseren / indien se
alhier niet ontfange / getracteert en ge-
eert zijn / als heuren hooghen adeldom en
grooten state vereyschten. Als Archi-
diane dese begeerte van heuren Vader
hoorde / en costse heur tranen niet ont-
houden / en hoe wel dat de natuere heur
bedwonge totte begeerte vande plaetse
haerder geboorte en ghesichte van hare
vrienden / so ist nochtans dat hare ver-
creghene vrienteschap (die alle andere te
boven gaet) so stercken partye was te-
gens de voozseyde begeerte / datse t rijn
van Babilonien wel vooz alijts adieu
soude hebben willen segghen / om te blij-
ven int hof vanden Keyser van Con-
stantinopolen. Maer ten lesten aenge-
merckt hebbende de groote en ghelijcke
liefde die Palmerijn ende Polmarde den
anderen toedroegē / besloot met heuren
Prince Olerike desghelijc te doen. In
sulcker maniere dat sy hem (als de dach
gecomen was dat hy vertreckē wilde)
uyt goeder affectien en met een vrywil-
lich herte volchden / nemende oorlof aen
den Keyser en de Keyserinne / nochtans
in sulcke bedruetheyt soo van d'een als
vā d'andere / dat Palmerijn swaer noot
pemandt met grooter droeffheyt adieu
h h gesept

De Historie van

gelept te hebben / den dood ghemomen
zynde / ghinckse d' Infante Philochriste
haer Dochter cussen / recommanderen
de die aenden Keyser en Keyserinne / en
gynck int schip niet so droevige weemin-
ge / dat niemant daer tegenwoordich be-
honde en wort / die niet mede en schre-
den / al was hy oock noch van soo onbe-
weechlijcken herte / ende so haest als de
Princesse int Schip was / dede Olerike
de seplen optrecken / vaerende met een
goede voorszpoet tot in Assyrien / alwaer
den Soudan om de blijtschap van heu-
re comste dertich daghen open hof hiel-
de / en verstaende de groote perijckelen
diese ghepasseert waren / werdt hy seer
verwondert / en maecten (opt versoek
van syn Dochter Archidiane) de stuy-
man die heur verlost hadde / Capiteyn
van syn garde / oock gaf hy de Weduwe
heure Weerdinne (die haer ghevolcht
was) soo veel rijckdommen / datse een
groote Vrouwe worde / en in wepnich
daghen hier na storf hy aen een daghe-
lijcsche coztse / daer van de nieuwe Sou-
dan Olerike den Keyser Palmerin ver-
adverteerden / ende sout hem wederom
alle syne Ridderen die hy hem tot con-
voy mede gegeve hadde / beneffens vele
nieuwe ende vzeemde geschencken / met
een groot ghetal van costele Orientael-
sche gesteenten voor syn Dochter Phi-
lochriste / twelc den Keyser alles in blijt-
schap ontvinge binnen Constantinopo-
len / waer wyt ooc voorts naet afvaren
van den Prince Olerike vertrocke den
Coninck van Sparten met syn Conin-
ghinne Arsinene / den Hertoch Eustace
met de Hertoginne Sabine / ende vele
andere Prince en Heeren / om weder-
om in heure landen te keeren / dat oock
doen wilden den Coninck Flozendos /
Gziane / Ptolomeus en Zionelle / dan
Palmerin hielt heur niet seer neerstige
versoec en yverige begeerte noch eenen

tijt-lanck daer gheduyrende / de welke
de Coninginne Gziane aen d' Infante
Bellicie gaf de Dwerghinne Amene /
Suster van de Dwergh Wybande. De-
sen Dwergh hadde so groote ryckdom-
men / die hem geschoncken ware / so van
den Keyser van Duytslant doel hy dien
de rydinge vande comste syner kinderen
brocht / (als oock van synen Heere ende
anderen) dat hem daeromme ten hou-
welijc gegeven worde een jonckvrouwe
van Constantinopol / daer hy by won-
ne een sone die hande aert der Pigmen
was / den welke hy Risdene dede noe-
men / en gaf hem den Coninck Flozen-
dos / die hem voorts schonc aen de jon-
ghen Prince Primaleon / Sone vanden
Keyser Palmerin / wiens vader ende
moeder ooc ten lesten wederom in heur
lant vertrocken / waer na hy altyts ge-
dachtich was den arbeidt en moeyten
die hy gelede hadde int soecken van sy-
ne aventuyren deur de werelt / ende be-
minden verhaeren de dolende en aven-
tuyrsoeckende Ridders / in sulcker voc-
ghen datse wyt alle Landen in syn Hof
binnen Constantinopolen quamen / soo
om te sien syne heerlychheyt / als om de
wijdt vermaerde fame vande drie In-
fanten Philochriste / Bellicie en Belli-
cie / in der manieren dat alle jaer aldaer
binnen Constantinopol gehoude wor-
den Magistijcke steek-spielen en Toer-
nopen (principelijck om te verdedighen
de groote schoonheyt vande drie jonge
Princessen) inde leste vande welke Bel-
car / sone van Frisol / en Tyendus / sone
vanden Hertoch Eustace van Mycene /
met meer andere jonge Heeren de ordje
des Ridderchaps ontfingen / en waren
desen dach als dit geschieden / aldaer so
vele Ridderen wyt Duytslant / Italien /
Vranckrijck en Grieck / datse te boven
gingen de groote menichte vande gene
die ten tijde vanden Coninc Artus den
grooten

Palmerijn d'Oliue.

grootten Conyn bedien voort Casteel
vande jonge Dochters/ En als de Key-
ser Palmerijn op eene vande avonden
terwylle dese seeste gebeurden/ niet sine
Princen ende Heeren was beviferende
vande gheue dier alderbeste den prijs
verdiend hadde/ quamder inde sale een
Joufrouwe seer costelijck ghecleet/ de
welcke sonder yemant te groeten oft
eenich woort te spreken/ den Keyser en
alle sin geselschap eenen langen tijt seer
meerstalich aenschoude/ maer ee weynich
daer nae alse bycans op eenen spronck
stonde om wederom te keeren/ sepdese
geheel luyde: Edel Keyser Palmerijn/ ic
heb meer playfier ghenomen in te sien
uwe Ridderchap/ als van eenich ander
Prince ter werelt/ om dat ghy in u Hof
onderhout d'aldercloemmoedichste ende
couragieuſte Ridderē/ maer daer comt
noch eenen tijt/ dat de faem so wel van
haer als van u vernedert sal worden
deur de vzeembē/ sonderlinge van eenen
wiens deucht en couragie also sal zijn/
dat ghy deur u selfs oordeel hem seggen
sult den besten te wesen onder alle an-

deren/ die teghenwoordich de wapenen
voeren/ ende dit geseyt hebbende/ liepse
na beneden/ clom op heur Peertgen/ en
reede soo seer wech alse coste. Ende den
Keyser verwondert wordende van dit
propooste/ sepdē tot sine Heeren ende
Ridderen. Doorwaer ick zi qualich be-
raben geweest/ dat ick dese Joufrou-
we niet gebraecht en heb den naem van
den Ridder die alle d'anderen in cloecke
septen te boben sal gaen/ welke woort
den vele van diese hoozden/ beuechden
heur te wapenen/ ende de Joufrou-
we (sonder den Keyser oft yemants an-
ders daer van te veradverteren) nae te
rijden/ onder die welke mede waren
Cardijn ende Colmelle/ die wy sullē la-
ten soecken soo langhe tot dat syse ghe-
bonden hebben/ om noch alleene te seg-
ghen/ dat den ghenen die hier van meer
verstaen wil/ hem sal moeten addresse-
ren tot de lesinge vant eerste en tweede
Boeck van Primaleon/ om dat wy van
dit Boeck (gheintituleert van Palmer-
ijn) in uwe lesinghe ende onse moeyten
hier met maken een

Epude.

B h 2

Register

Register / ofte Tafel / van alle de Capittelen / om lichtelijck te weten van wat materie peder Ca- pittel is tracterende.

Hoe den Kieſer was / onder den welcken
Palmerin geboren werdt / ende van de
ſecrete liefde / die den prince Carafus /
tot des Kieſers Dochter (ghenoemt
Griane) droegh. Folio 1.

Hoe de Kieſerinne den Kieſer te kennen gaf van't
houwelijck van Carafus / Hebe van den Ko-
ningh van Hongarien / ende van Griane haer
Dochter / welck hy booz goet achtte / ende het
gene datter nae volghde. Fol. 2.

Van den ſtrijdt / de welcke geſchieden booz de Stadt
van Conſtantinopolen / tuffchen den volcke van
den Kieſer / ende van Ganezio. Fol. 4.

Hoe Flozendos aen den Kieſer / ſijn Dochter Ade-
brouwe Griane / ten houwelijck verſoekt / ende het
antwoordt dat hy hem gaf. Fol. 5.

Hoe Griane Flozendos eenen Kingh ſepndt / door
Cardin / hem doende bidden / dat hy alle neerſtic-
heyt wilde aen-wenden / om hem te geneſen / door
de liefde die hy tot haer droegh / ende van't ant-
woordt dat hy hem gaf. Fol. 7.

Hoe Cardin Griane vertelden / al het ghene dat hem
Flozendos gheſepdt hadde / ende van het abbijſ
dat ſy hem gaf / om haer te moghen comen ſpreke-
ken in den Boom-gaert / nae dat hy geneſen fou-
de zyn. Fol. 7.

Hoe Flozendos des nachts in den Boom-gaert
quam / inepnende te hol-bingen dat hy en Griane
te ſamen beſloten hadden / ende tghene dat haer
hieden daeromme ober-quam. Fol. 10.

Hoe Flozendos aen quam op de Fontieren van Ma-
cedonien / al-waer hy ſeer grooten wonderbaerlijck-
ken rouwe bedreef / om dat hy Griane niet en had-
de mogen niet nemen / gelijk als ſijn booz-nemen
gheueſt was. Fol. 12.

Hoe den Kieſer Carafus beloofte / hem ſijne Dochter
ten houwelijck te gheben / al waer't oock dattet te-
ghens haren wille waer / ende hoefe in de Craem
quam van eenen ſone / ſonder dat het yemant ge-
waer woode / als alleene de oude vrouwe / dieſe in
haer belwaerniſſe hadde. Fol. 13.

Hoe Gerrard booz-hy paſſeerden ter plaetſe daer
Cardin het kindt ghelaten hadde / het welcke hy
kondt / ende met hem hoerden / om te doen op-
vorden. Fol. 14.

Hoe Flozendos vernamt / van den Ridder die weder-
om tot hem keerden van Conſtantinopolen / hoe
dat Griane ende Carafus t'ſamen gehouwelijckt
waren / waeromme hy inepiden te ſterben van
droeffeniſſe ende verdriet. Fol. 17.

Hoe Palmerin een breamdt biſcoen in ſijnen ſlaep
booz quam / welck in hem verſoekten de begeer-
te om te mogen weten ſijne af-comiſe / ende van de
propoſten tuffchen hem ende Dioſene Dochter
van Gerrard ghehouden. Fol. 19.

Hoe Palmerin met den Coop-man reysden in de
Stadt van Herinde / de welcke hem daer na gaf
Wapenen ende paert / om Ridder ghemaecte te
mogen worden. Fol. 20.

Hoe Palmerin arriveerden in Macedonien / verho-
pande de Ridders Odeninge te ontfangen / door de
handt van den prince Flozendos / ſone van den Co-
ningh Dimalcon / obermits het ſabur van de
Infante Keſimene. Fol. 20.

Hoe den prince Flozendos Palmerin de Wapenen
gaf van Ganezio / den welcken hy doordt geſlagen
hadde booz Conſtantinopolen / daer nae hy hem
Ridder maecten / Als oock van een Jonckvrou-
we / die hem quam preſenteren een ſchilder / en een
ſeer rijken Schildt. Fol. 22.

Hoe Palmerin ober-won het eyffelijcke Serpent
van den Bergh Verſerie / ende met hem brochte
eenen Beker vol van't water der Fonteyne / waer
mede Dimalcon Coningh van Macedonien / ge-
neſen word. Fol. 23.

Hoe Palmerin wederom keerden van den Bergh /
met ſijnen Beker vol van't water der ketoeberde
Fonteyne tot ſijne Schildt-knechten / die daerom
ſeer blijde waren. Fol. 24.

Hoe hier Ridders Wande ontnemen wilden den
Zeecker met het medicinale water / al-er Palmerin
in Macedonien quam / Ende van den ſtrijdt /
die Palmerin daerom teghens haerlieden hadde.
Folio 24.

Hoe den Hertogh Aſtor van Duraren / door Ant-
baſſadeurs aen den Koningh van Macedonien /
debe verſoeken den Ridder / die het Serpent van
den Bergh van Verſerie ghedoodt hadde / om hem
te ſcoureren tegen den Grabe Paſſaro van Meſ-
ſinen. Fol. 25.

Hoe Palmerin met buyziger liefde bevangen wort
op de princeſſe Laurine / achtende haer te zyn de
ghene / die hem ſo dickwijls gheopenbaert was in
den ſlape. Fol. 27.

Hoe Palmerin ende Ditoimeus een Jonckvrouwe
ontmoeten / ſeer beclaghende het verlies van den
Cofferken / haer met gheweldt van twee Ridders
ontnomen / met het ghene dat daer ober ghebeur-
den. Fol. 28.

Hoe de Vrouwe van't Caſteel Palmerin berroch /
dat den Keuſe Darmake haer Dochter ende goe-
deren ontnomen hadde / waerom hy hem bebocht
te / volgende ſijne geloſte. Fol. 30.

Hoe Palmerin niet ſijn geſelſchap wederom keerden
nae de Moeder van Emeline / in't welcke hy
ontmoecten den Keuſe Darmake / die hy bebocht
tende ober-won. Fol. 31.

Hoe Palmerin ende Trincus arriveerden in't Hof
van den Koningh van Boheme / al-waerſe bocht-
ten

Het Register.

ten teghens den Graue van Ormeke / ende syn
twee Jheben / om datse den prince Nozaen / ende
synen Sone Spart / met verraderpe beschudich-
den. fol. 32.
Hoe Palmerin / met den prince Nozaen ende Prolo-
meus / strecken tegens den Graue van Ormeke / en
syn twee Jheben. fol. 33.
Hoe Palmerin / met syn Cammeracht / binnen Gent
quam / al-waer hy streckt met den veroorberten
Ridder. fol. 34.
Hoe de liepsterne Palmerin quam bisiteren / ende
van't propoost dat sy hielde met Palmerin. fol. 36.
Hoe Polmarde Palmerin badt om synen Ouergh-
ende van't propoost dat dat dien met haer hielde.
fol. 38.
Hoe Palmerin bijt daghen langh wan den prijs van
den Coninc / ende wat in den selven meer gebeur-
den. fol. 40.
Hoe Polmarde aen Brionelle te kernen gaf / de liefde
tusschen haer ende Palmerin / met den welken hy
een sekeret propooste hielde. fol. 42.
Van't heerlich Hof / roedelc gehouden woort hy den
Koningh van Brancrich / waer van den Sone
Lolwijs ghenoeit verheft woort op de Hertoghinne
van Bozgonien. fol. 44.
Tghene den prince Lolwijs onder-stonde om te sa-
meren de schoonhejdt der Hertoghinne van Boz-
gonien. fol. 46.
Hoe de twee Herauten ghesonden worden / door alle
de Provincien van Christenhejck / om te vercondi-
gen den wille van den Sone / ende van den Hertogh
van Saboyen. fol. 48.
Hoe den prince Lolwijs den eersten dach dede boog-
stellen / ende belwaerde de figuere der Hertoghinne
van Bozgonien / die hem vergofte de alder-hoogh-
ste amozeyse gracie. fol. 50.
Van't ghebecht tusschen Lolwijs ende Crineus / den
Hertogh van Galles. fol. 52.
Van't ghebecht tusschen Palmerin ende den Hertogh
van Galles. fol. 53.
Van den strijdt tusschen de twee personen van de
Hertogen van Saboyen ende Lozeinen. fol. 54.
Van't ghebecht tusschen den Hertogh van Saboyen
ende Prolomeus. fol. 55.
Van't ghebecht van Palmerin / teghens den Her-
togh van Saboyen / ende den Ridder van de Son-
ne. fol. 56.
Wie den Ridder van de Sonne was / ende van synen
breemde abantynen. fol. 58.
Hoe Frisol syn abont wyzen gingh soeken. fol. 60.
Van't goede tractement dat de Koningh van Branc-
rijcke Palmerin ende Crineus bewees / ende van
haer wederkeeringhe in Duytflant. fol. 62.
Hoe Palmerin op eenen nacht sekeretelick gingh bisi-
teren syn Alderlicste. fol. 64.
Hoe Crineus de Ridder's Gozden ontfingh / ende hy
sekeretelick na Engelandt trock. fol. 68.
Hoe het Regher van den keiser onder t gheleert van
den Graue Colan in Engelandt verflagen wort.
fol. 69.

Hoe Palmerin met den Prince Crineus ende Pro-
lomeus in Engelandt ghearrbeert ynde / nae des
Coninghinnen Hof togghen / alwaer Crineus syn
Alderlicste d' Infant Agriole vande. fol. 71.
Darde werde sachtinghe tusschen de Coninghen
van Schotland ende Engelandt. fol. 72.
Hoe den Coninc van Engelandt met syn Leger we-
derom keerden / ende van de eere die hy bewees aen
de drie verwinde Ridderren. fol. 73.
Hoe de Coninghine van des Coninc victorie ver-
condicht werdt / met meer andere propoosten.
fol. 74.
Hoe dat den Coninc van Engelandt na de victo-
rie teghens den Coninc van Schotlandt / ghinc
bisiteren syn Coninghine / ende banden eerliche
onthalinghe die de drie Griekische Ridderren ghe-
scheiden. fol. 76.
Hoe de Coninghine van Engelandt met haer doch-
ter Agriole gheroof / ende van Palmerin en Cri-
neus wederomme verlost worden / upte hande van
den eyfelijken Reuse Franarke. fol. 78.
Van't propoost tusschen Palmerin ende de Princeesse
Agriole / na dat hy den Reuse Franarke verflagen
hadde / ende hoe den Coninc wederomme na Lon-
nen trock. fol. 81.
Hoe dat ghedurende dese bljde vergaderinghe / te
Londen een Jonckvrouwe arriveerde / verfoercken
de aelden Coninc Justitie tegens eenen Ridder
van syn Hof / ende wat daer ober ghebeurde.
fol. 83.
Hoe Palmerin nae de doot van Miser / Frisol ver-
volghende / hem oock ghedoodt soude hebben /
sonder de boog-biddinghe van een Jonckvrouwe.
fol. 85.
Hoe Palmerin met de Jonckvrouwe boogt reysden /
om te bot-brengghen synen andere ghelofte / ende wat
daer ober gebeurde. fol. 87.
Hoe Palmerin in een wildt Forreest / met eenen Rit-
der / die al-daer in een doncker Caberne woonds /
dibersche t samen-sprekingen hielde. fol. 90.
Hoe Palmerin Valerike hy Bernan brocht in de
Speloncke / al-waer se den anderen (nae vele erber-
meijche beclagingen / en woorden van gramshap)
ten hontwelick namen. fol. 94.
Hoe Palmerin twee Jonckvrouwen / met een Walck
jaghende / ontmoette / ende hoe hy ober-won de
twaelf Ridder's van den Hertogh van Galles / upt
wiens handen hy oock verlosse den Ridder Her-
mes. fol. 97.
Hoe Frisol noch eens viel in de handen van Palme-
rin / ende daer wederomme upt verlost wort de boog-
het middel van Colmelle synen Schild-kneccht.
fol. 99.
Hoe Palmerin / Hermes / ende Colmelle / we-
deromme binnen London quamen / ende van
de afertueuse onthalinghe die haer den Koningh
betoonde. fol. 100.
Hoe den prince Crineus / door het middel van Pal-
merin / de princeesse Agriole upt Engelandt ver-
boerde. fol. 102.
Hoe

Het Register.

Hoe den Coningh met de Coninginne van Engge-
landt/ ontwaert worden de ontroovinghe van hare
Dochter. fol. 103.
Hoe Wandaen en den schijdt-knecht van Trineus/ als
noek eenighe Ambassadeurs van Franckrijck/ in't
Hof des Keyfers arriveerden. fol. 104.
Hoe Palmerin den Prince Trineus de Prinsesse Agri-
ole op Zee dede trouwen. fol. 105.
Hoe Trineus/ Agriole / ende boort de gheheele reste
van haer gheselschap / uyt ghenomen Palme-
rin / van de Turcken ghevanghen worden. fol. 106.
Hoe Olenael de Princeesse Agriole schijnt aen den
groeten Turk. fol. 107.
Hoe den groeten Turk sijne ghevangene Agriole tot
een Keyserinne ontfingh. fol. 108.
Hoe Palmerin wederomme quam van de jachte /
bevinde sijn gheselschap verlozen te hebben. fol. 110.
Hoe Palmerin den stommen conterseyte int Eplant
van Calfat. fol. 111.
Hoe Palmerin onder den Keulwen getoopten wert.
fol. 112.
Hoe eenen Ambassadeur van den Prince Mahozir/
in't Hof van den Soudan een wonderlijcke Coe-
berie quam te kennen geben. fol. 112.
Hoe Palmerin den Prince Mahozir van brandende
Croone verlost. fol. 104.
Hoe de seer schoone Ardemire van groote liefde ende
spijte stoff. fol. 114.
Hoe Archidiane hare liefde openbaerden aen den
Ridder Palmerin. fol. 117.
Hoe Amaran Prince van Agreen / hem aenden
Soudan quam beclaghen. fol. 117.
Hoe Palmerin de Camp-bechtinghe aen naem te-
gens den Prince Amaran. fol. 118.
Hoe Palmerin den Prince Amaran over-won.
fol. 119.
Hoe den Soudan de Sonen van den Coningh van
Phrygien bedwongh het doode lichaem van heu-
ren Broeder Amaran uyt sijn Landt brengen. fol. 120.
Hoe Archidiane haer selven aen Palmerin tot een
Dowlie presenteerde. fol. 121.
Hoe den Soudan een Leger oprichte om naer Con-
stantinopolen te reysen/ en hoe den Prince Olerike/
sone van't gheluckige Arabie/ hem te hulpe quam
met vijfhonderd Ridders. fol. 122.
Onder-soeckinghe van den Prince Olerike aen Pal-
merin / of hy de Princeesse Archidiane bevinde. fol. 123.
Van't gevecht tusschen Palmerin/ ende de twee Broe-
ders van Amaran. fol. 123.
Hoe de twee Broeders van Grael/ met de reste van
haer volck/ vutchten/ ende van Palmerin verholcht
worden. fol. 124.
Hoe de Coninginne van Tharsen / doort middel
van eenen drack / met Palmerin abuseerden. fol. 126.
Hoe den Coningh van Salisacke ende Palmerin /

mer alle haer volck / wederom nae den Soudan
keerden. fol. 127.
Hoe Palmerin / doort gheluck van eenen tem-
peest / van des Sulrans Legher gheraecte / en-
de met den Prince Olerike in Duytsch-landt
quam. fol. 129.
Hoe Palmerin secretelijck by sijn Ridder-liefste ghe-
raecten / haer veralende een deel van den achters-
stel gebaht in sijn absentie. fol. 131.
Hoe den Coningh van Salisacke/ sijnen Sone Geres-
sin / ende vele andere treffelijcke Turcke Heeren/
met haer gheheele Armaedt/ doort Constantinopo-
len beclaghen worden. fol. 132.
Hoe Flozendos / Prince van Macedonien / Bel-
genus reederen aen dede/ ende den Coningh Ca-
rulus om-brachte. fol. 134.
Hoe den Hertogh van Bars/ den Prince Flozendos en-
treine/ met de Coninginne Griane / binnen Con-
stantinopolen brochte. fol. 135.
Hoe Flozendos ende Griane / doort de sententie van
den Raedt des Keyfers/ ontfangen worde/ om hare
beclachten doort Camp-bechtinge te moghen doen
pureren. fol. 136.
Hoe Palmerin wederom oorlof nam van Molinar-
de / om haren Broeder Trineus te gaen soeken. fol. 137.
Hoe Palmerin ende Olerike vortten teghens thien
Ridders. fol. 138.
Hoe Palmerin / met sijne Cammeraten / den prin-
ce Flozendos bonden / binnen Constantinopolen.
fol. 140.
Hoe Palmerin ende Frisol/ de twee Neben van den
Coningh van Ungarien over-won / binnen Con-
stantinopolen/ tot verlossinghe van Flozendos en-
de Griane. fol. 141.
Hoe de Coninginne Griane haren onbekenden So-
ne Palmerin kennende wort / ende hoe se we-
derom houwelijcken aen den prince Flozendos.
fol. 142.
Hoe Frisol aen de Keyserinne te kennen gaf / dat hy
den sone van Petrides was. fol. 145.
Hoe der Coninginne schijdt-knecht Carbin / Gerard
met sijn huys-vrouwe / ende hare dochter / in't Hof
brochte. fol. 146.
Hoe den Ridder/ die van Flozendos in Macedonien
ghesonden was / sijn bevel openbaerde / aen den
Coningh Primalcon / ende hoe Palmerin sijn
Vaders Princen / ende Ridders / ontfinghe. fol. 147.
Hoe den Hertogh van Mycene/ ende den Grabe van
Keyfort / by den Keyser van Duytsch-landt arri-
beerden/ ende hoe dat den Keyser/ nae de eyndinghe
van haer legatie/ haer wederom gesanten met gaf
nae Constantinopolen. fol. 148.
Hoe dat Flozendos ende Griane aen den anderen
houwelijcken/ ende hoe Palmerin geswooren wort
doort een gerechtich erfgenaem van Griekenlandt
ende Macedonien / doort de Heeren van't Keyser-
dom ende Koninkrijck. fol. 150.
Hoe den Ridder Apolon Petrides / den Vader
van

Het Register.

van Frisfel vanden Constantinopolen brochte / al-
 daer hy Gouverneur Generael ghemacht waerdt
 van Bugarien, ende hoe Frisfel de prinsesse Iherini-
 de trouwen. fol. 151.
 Hoe Palmerin oorsot van den Kerser / ende sijne Ou-
 deren namt / om Crineus te gaen soeken / ende
 van den doot van denouden Koningh van Pal-
 meroon. fol. 152.
 Hoe den Koningh van Sparten de prinsesse Arisue-
 ne / suster van Florenbos trouwen. fol. 153.
 Hoe Palmerin ende sijn geselschap door groot onwe-
 ter aen quam in t Kionackrich van Sparten / en-
 de van t ongeluckige liefde ende gerronide vrient-
 schap van twee brabe Kidenen. fol. 154.
 Hoe Palmerin ende sijne Cameraten ghebanghen
 worden by Olmael / Admiraal van den grooten
 Turck / ende van de roovinghen die den selben dede
 in Grieken landt / aldaer Palmerin Laurene / de
 prinsesse Duracen salverden. fol. 156.
 Hoe Crineus in t Colande van Alafade in de for-
 me van eenen Hondt berobert wesen / gheschon-
 ken woort aen een Maaghe prinsesse / ende wat
 daer ober gebeurden. fol. 171.
 Hoe den grooten Turck amozens woort op de prin-
 cesse Laurene / door t middel van de welcke hy
 sijn leven verloor / ende Agriote de lossinge reegh.
 fol. 172.
 Hoe Palmerin met sijne cameraten twee Turckische
 Schepen ontmoeten / daer van hy verlossen den
 Coop-man Ghebou / ende sijnen Sonen / ende daer
 was in t Epland van Alafade quamen / alwaer
 Palmerin alreftamen verlozen. fol. 173.
 Hoe Palmerin in t Hof van de prinsesse Zephyre
 quam / de gene die Crineus in de forme van eenen
 Hondt onder-hielde / ende hoe se hem dede aen-
 houden om haer te helpen teghens haren oudtsen
 Broeder. fol. 177.
 Hoe de prinsesse Zephyre van eenen schildt-knecht
 verstonde / hoe dat haren Broeder de Stadt van
 Elain wilde comen beverchten / ende t gene dat daer
 ober gebeurden. fol. 179.
 Hoe dat eene van de Meben van den Koningh van
 Babilonien de tijdinghe aen den Soudan van Ba-
 bilonien brocht / van t verlies van sijn Legher door
 Constantinopolen / ende hoe Archidiane den Slabe
 Ptolomeus coft. fol. 181.
 Hoe Palmerin ende de prinsesse Zephyre upt Elain
 verrocken / om te Romate by Alafabelijn te rep-
 sen / ende van t gene hen tusschen weghen ghebeur-
 den. fol. 183.
 Hoe Palmerin toynopden tegens de princen Coman
 ende Druigni / ende haer upt den sabel sniet / met
 alle hare Kidenen / ende van de vrientelike ont-
 halvinghe die den Coningh Abimar / met den pri-
 gromant Alafabelijn hem bewesen. fol. 185.
 Van t propoost dat de prinsesse Zephyre ende Pal-
 merin met Alafabelijn hielden / ende hoe Palmer-
 in van Romate verrock / om op t Casteel van
 den twaelf Colonnen te reysen. fol. 187.
 Hoe Palmerin de thien Colonnen passeerden / de

then beroberte Kidenen ober-won / ende in t Ca-
 steel quam / aldaer by hem alle de beroberingen te
 niet gedaen worden / ende hoe Crineus wederom
 in t mensdeluck forme veranderden. fol. 188.
 Hoe de prinsesse Zephyre van hare siecke ghene-
 den woort / ende hoe Crineus / sweert upt de steen en
 Colonne loogh. fol. 191.
 Van de ghene helike recreatie / die den pri-
 gromant Alafabelijn / Palmerin ende alle sijn ghe-
 selchap betoos op sijn Casteel / ende van de neer-
 st siept die den Coningh Abimar aen-wepden
 in t vergaderen van sijn Legher teghens den Sou-
 dan van Persen. fol. 193.
 Van t machtighe Legher / dat den Soudan van
 Persen vergaderden / ende van de upt-e-schingen
 die gheschieden / soo van de zyde der Persen / als
 van den koningh Abimar. fol. 195.
 Hoe Crineus op de brugge van Brian teghens die
 Kidenen vorst. fol. 197.
 Hoe den prince Coman den vader ober-won die den
 volgenden dach den stadt verlost / ende Palmer-
 in de koningh van Turquin. fol. 197.
 Hoe Palmerin de brugge van Brian in namt / ende de
 twee Casteelen van hout / die by den Soudan daer
 aen waren laten leggen / dede verbranden / ende van
 de brede slachtinghen die daer gheschieden tusschen
 den Soudan van Persen / ende den koningh Abi-
 mar van Griske. fol. 198.
 Hoe den Soudan van Persen in de stadt van Griske
 ghebanghen ghepresenteert woort aen de prinsesse
 Zephyre / ende van den hyde tusschen hem ende
 den koningh Abimar. fol. 200.
 Van t propoost dat den Soudan van Persen met sijn
 ne Susteren hielden / om Palmerin ende Crineus in
 sijn Hof te mogen behouden / en van de goede ont-
 halvinghe die hy de selve twee princen bevees ter
 aen-comste van de prinsesse Zephyre / en hoe Pal-
 merin van de Ambassadeur Maucette sijn schilt-
 knecht Colmelie wederom reegh. fol. 203.
 Hoe Maucette Ambassadeur van Misos Monarch
 van Babylonien vooz den Soudan ende alle de
 princen van Persen verhaelden den in-hout van
 sijne legatie / ende van de Camp-verhtinghe tuss-
 schen Crineus ende den koningh Orzobyn van
 Galape. fol. 206.
 Hoe Anrencide Suster des Soudans van Persen den
 prince Crineus ses langh vervolghden / dat se ten
 lesten haren wil met hem dede / ende van t gene
 daer ober gebeurde. fol. 208.
 Hoe dat den Soudan Crineus ter doot beroozde-
 den / siende dat hy hem niet en conde bewegen tot
 sijn Suster te houweijck te ontfangen / ende van t
 gene dat daer ober gebeurden. fol. 212.
 Hoe Palmerin ende Crineus eenighen tijdt te Grik-
 ke in t den koningh Abimar gheveest / zijnde van
 daer verrocken / om te reysen in t Epland van
 Alafade / al-waer t door t middel van Palmerin
 ende Dulake te niet ghedaen worden alle de beroo-
 beringen. fol. 215.
 Hoe Palmerin ende sijn cameraten Ptolomeus op

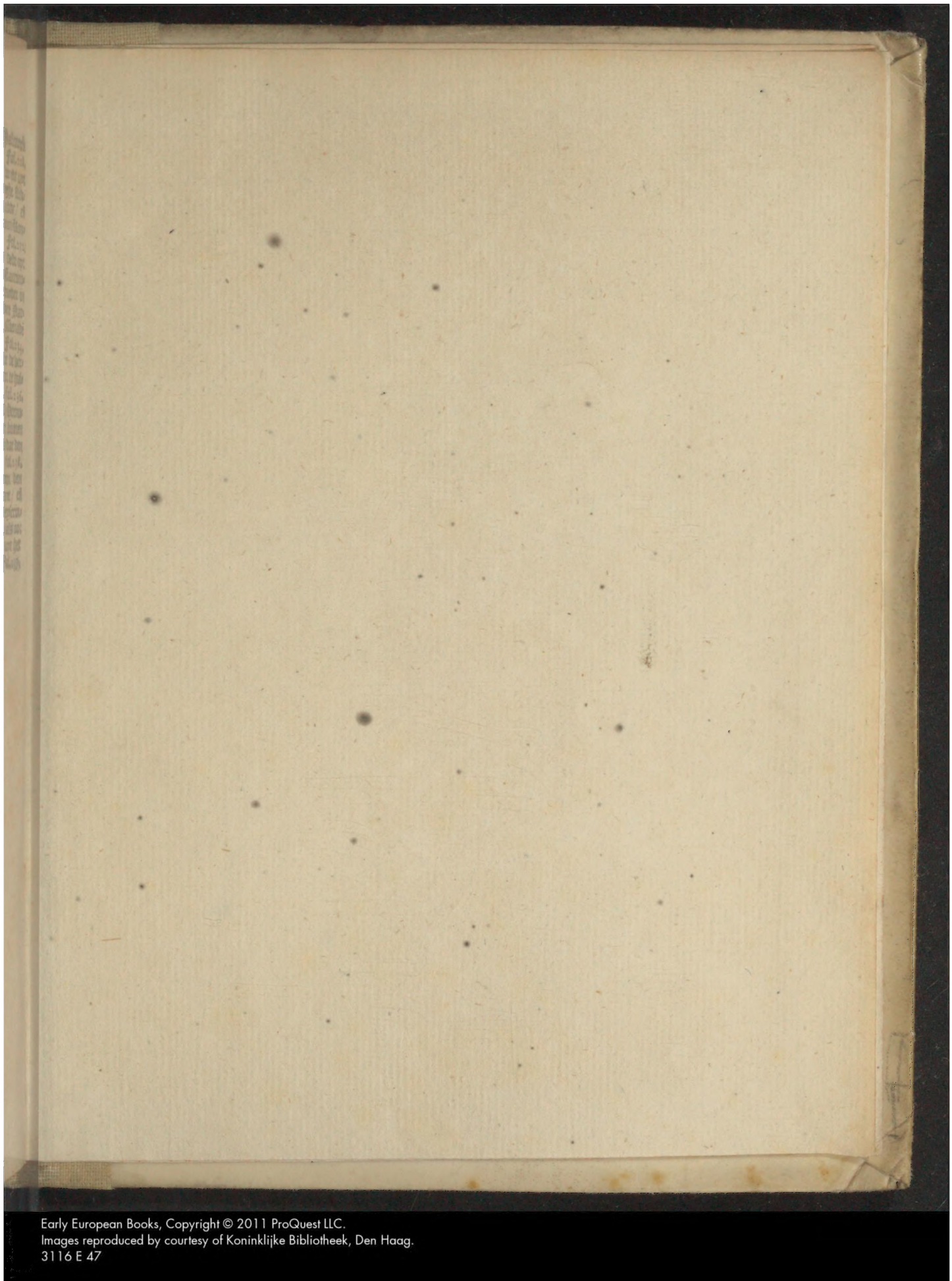
Het Register.

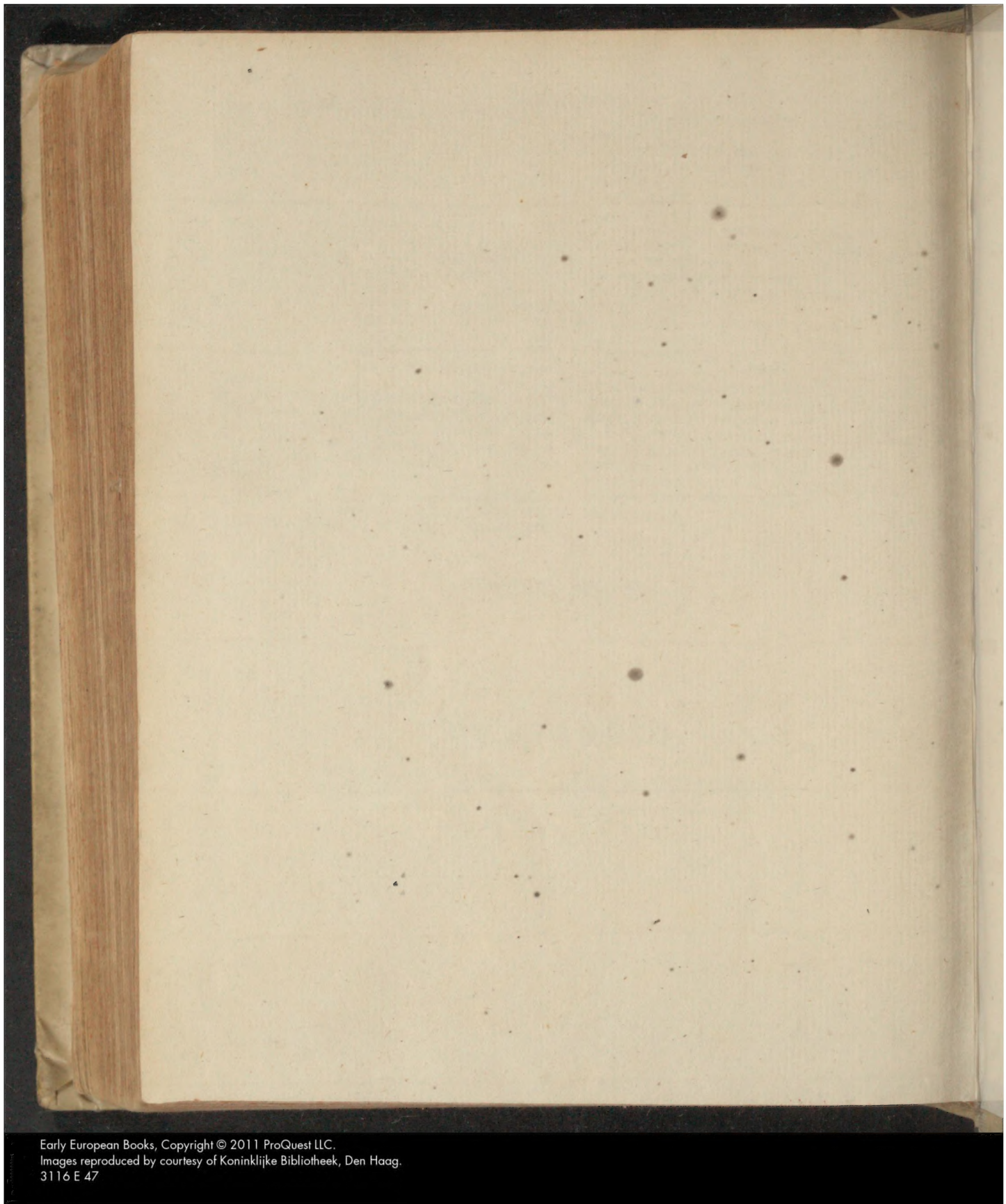
Zee ontmoeten/ ende hande blyde willecomste die
 sy binnen Konstantinopolen ontfinghen. fol. 218.
 Hoe den Hartoch van Mense ende den Gzabe van
 Arabon in Affirien gheslepen/ den prince Oerike
 die aldaer ghesplecht worden aende princeffe
 Archidane. fol. 221.
 Hoe Palmerin Crineus ende Agriote bergeselschapt
 met vele princen ende andere groote Heeren / te
 Weenen (nae den Keeser van Duytslant) reys-
 den/ alwaer met groote triumphen gehouden wor-
 den de byplostre handen prince Crineus / ende
 hande princeffe van Engeland. fol. 224.
 Hoe Palmerin / Ptolomeus Hartoch van Saren
 in Ambasaetschap handen Koninck van Franck-
 kerijck sonde / ende den Hartogh Eustace van
 Napene aenden Koninck van Engeland / ende
 handen peys die met de selve Heere ghetrossen
 worde. fol. 228.
 Hoe Palmerin met Polinarde van Weenen ver-
 trocken/ om na Konstantinopolen te reysen alwaer
 hy naden doot van den ouden Remitus Keeser
 van Griekenlant gekroont worde / ende hoe po-
 linarde heuren eersten sone haerde. fol. 227.
 Hoe den prince Oerike ende Archidane op Zee
 herdwaelden / denckende in Konstantinopolen
 te reysen om te bisiteren den Keeser Palmerin/
 ende hande dichte die Archidane dede over heur

quade Portuyne / als oock hoe haer Palmerin
 bonde. fol. 228.
 Hoe den prince Oerike wederom verlost wordt uit
 de handen van de Mozen deur de jonche Kri-
 deren die Palmerin op zee ghesonden hadde / en
 hande byechde die esynder comste binnen Kon-
 stantinopolen was. fol. 232.
 Van den afflach die den grooten Turck dede opt
 verfoeck van Libade/ om teghens Konstantino-
 polen te trecken / ende van den troubel dieer in
 Konstantinopolen verrees dooz de verrader Mar-
 dides nebe van Carelius/ met Libade/ Menade
 ende heur beyder Vader. fol. 234.
 Hoe Mussabelijn (werende deur zijne conste de ver-
 raderie diemen den Keeser doen soude) hem te hul-
 pe quam/ ende t'gene daer over gebeurde. fol. 236.
 Hoe den Coninck Floendos/ Giane/ Frisol/ Bernus
 de ende d'ambassadeurs van Duytslandt binnen
 Konstantinopolen quamen om t'ongeluck dat den
 Keeser Palmerin over comen was. fol. 238.
 Hoe den Soudan van Babilonen sonde om den
 prince Oerike ende zyn Dochter Archidane / en
 hande grooten rouwe die de Keeser ende Keeserin
 ne hadden/ so om t'bertreck van heur liden/ als ooc
 van vele andere princen ende Heeren die uit het
 Hof vertrocken. fol. 239.

Eynde des Registers.

TOT AERNHEM,
 By Jan Jansz. Boeck-vercooper /
 ANNO. 1613.

74.2450